DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

EMNEKATALOG

Høsten 2012

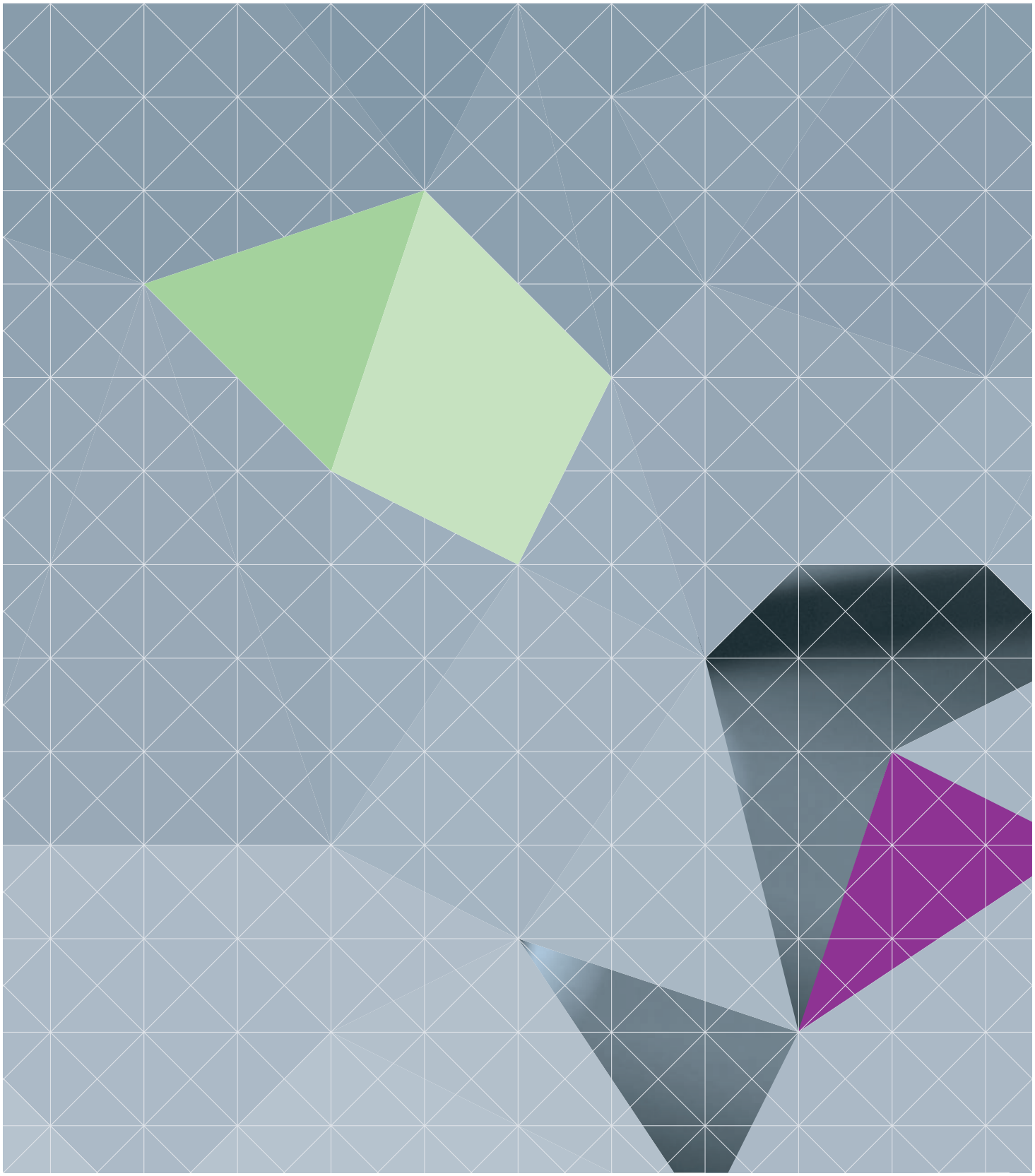

AVH501 - Avhandling Master i diakoni:

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Mastergradsavhandling med muntlig justering
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-15
Tid:	11:59

Generell informasjon

Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder,
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen,
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist,
- delta på minst ett avhandlingseminar,
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert,
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt.

Utfyllende bestemmelser

Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.

Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Fra og med høstsemestret 2008 skal avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.

Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH501 har avhandling (18000-24000 ord) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen og den muntlige justeringen.

Se «Utfyllende reglement for eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet» § 13 for regler knyttet til muntlig justering av avhandling.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* 2. utg./ed. Oslo: Abstrakt forl., 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8

AVH5010 - Avhandling Master i teologi:

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	60
Undervisningstermin:	Høst og høst og vår og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Masteravhandling med muntlig justering
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-15
Tid:	11:59

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i programmet master i teologi.
Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist
- delta på minst ett avhandlingsseminar
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.
- Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5010 har avhandling (30.000-45.000 ord) og muntlig justering (inntil 30 minutter) som eksamensform. Den innleverte avhandlingen er gjenstand for den muntlige prøven. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen og den muntlige justeringen.
Se «Utfyllende reglement for eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet» § 13 for regler knyttet til muntlig justering av avhandling.

AVH5015 - Avhandling Master i teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Masteravhandling med muntlig justering
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-15
Tid:	11:59

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i teologi
Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist
- delta på minst ett avhandlingsseminar
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.
- Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5015 har avhandling (18.000-24.000 ord) og muntlig justering (inntil 30 minutter) som eksamensform. Den innleverte avhandlingen er gjenstand for den muntlige prøven. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen og den muntlige justeringen.
Se «Utfyllende reglement for eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet» § 13 for regler knyttet til muntlig justering av avhandling.

AVH502 - Avhandling (55 studiepoeng):

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	55
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

AVH5020 - Avhandling Master i kristendomskunnskap

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	60
Undervisningstermin:	Høst og høst og vår og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristendomskunnskap
Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist
- delta på minst ett avhandlingsseminar
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.
- Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5020 har avhandling (30.000-45.000 ord) og muntlig justering (inntil 30 minutter) som eksamensform. Den innleverte avhandlingen er gjenstand for den muntlige prøven. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen og den muntlige justeringen.
Se «Utfyllende reglement for eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet» § 13 for regler knyttet til muntlig justering av avhandling.

AVH5025 - Avhandling Master i kristendomskunnskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i teologi
Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist
- delta på minst ett avhandlingsseminar
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.
- Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5025 har avhandling (18.000-24.000 ord) og muntlig justering (inntil 30 minutter) som eksamensform. Den innleverte avhandlingen er gjenstand for den muntlige prøven. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen og den muntlige justeringen.
Se «Utfyllende reglement for eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet» § 13 for regler knyttet til muntlig justering av avhandling.

AVH5030 - Avhandling Master in Religion, Society and Global Issues:

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	50
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og høst (Uregelmessig) og vår og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master in Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Masteravhandling med muntlig justering
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-15
Tid:	11:59

Generell informasjon

Dette er et avhandlingsemne for masterprogrammet Religion, Society and Global Issues. Se informasjon om emnet på engelsk.

AVH5035 - Avhandling Master in Religion, Society and Global Issues:

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	60
Undervisningstermin:	Høst og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master in Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Masteravhandling med muntlig justering
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-15
Tid:	11:59

Generell informasjon

Dette er et avhandlingsemne for masterprogrammet Religion, Society and Global Issues. Se informasjon om emnet på engelsk.

AVH504 - Spesialavhandling med metode:

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Spesialavhandling
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-15
Tid:	11:59

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad.
Spesialavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring i metode og forskning.
En spesialavhandling kan være en individuell og selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være en frittstående og selvstendig del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for profesjonsstudiet i teologi.
Alle studenter som skriver spesialavhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold). Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for spesialavhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder og studieveilederne er behjelpelig med å finne veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.
Avhandlingsemnet er delt inn i delemnene: A. Metode (5 stp) og B. Avhandling (25 stp). Undervisningen i metodedelen er organisert som et eget emne (MET5911 eller MET5921) selv om metodedelen inngår i AVH504. Dette emnet må være påbegynt før studenten kan melde seg opp i AVH504.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.

Studiekrav

Studenten skal for å levere spesialavhandlingen til avsluttende vurdering skal studenten og i tilknytning til undervisningen:
- underskrive en avtale med og få godkjent spesialavhandlingens emne innen en gitt frist hos veileder,
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale (i tilknytning til veiledningen),
- levere melding om når avhandlingen planlegges levert og levere avhandlingen i henhold til prosedyre for innlevering (jf. utfyllende bestemmelser for master-/spesialavhandligner under).

Utfyllende bestemmelser for master-/spesialavhandlinger
Emnet for spesialavhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 500-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for master-/spesialavhandlingene.
Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.
Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om spesialavhandlingen er godkjent.

Avsluttende vurdering
Emnet AVH504 eksamensformen innlevering av spesialavhandling (16000-24000 ord). Studiekravene må være oppfylt før avhandlingen kan leveres. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen.

Mål

DELEMNE A: METODE (5 STP)
Studenten kan velge mellom ulike type metodevarianter (MET5911 og MET5921). Undervisningen knyttet til metoden gis før avhandlingssemesteret.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i metodiske, faghistoriske og hermeneutiske rammer for arbeid med en avhandling i det valgte disiplin/fagområde.

DELEMNE B: SPESIALAVHANDLING (25 STP)

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- dokumentert evne til å arbeide selvstendig med et større vitenskapelig arbeid,
- utviklet og vist evne til forståelse, refleksjon og modenhet.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- "Kap. 5-9, og 15" i:/in:/from: *The face of Old Testament studies : a survey of contemporary approaches* / David W. Baker et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Baker, 1999, s./p. 116-265, 421-451, ISBN/ISSN: 0-85111-774-0/0-8010-2215-0
- Barton, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Old Testament : method in biblical study* London: Darton Longman and Todd, 1996, s./p. 1-60, 77-103, 121-129, 140-246, ISBN/ISSN: 0-232-52201-4

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hearing the New Testament : strategies for interpretation* 2. utg./ed./ Joel B. Green red./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2010, s./p. 1-14, 34-101, 122-139, 166-325, 350-413, ISBN/ISSN: 978-0-8028-6420-8

Eller:/Or:
- Berge, Lars Johan, "Kirkehistorisk forskning som kirkelig og vitenskapelig intensjonsfellesskap" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 2 (1994), s./p. 107-122, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Hovland, Thor Halvor, "Kirkehistorie og universalhistorie : kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 3 (1997), s./p. 183-203, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Kjeldstadli, Knut, "Kap. 1-18 og 21" i:/in:/from: *Fortida er ikke hva den en gang var : en innføring i historiefaget* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1999, s./p. 15-269, 303-315, ISBN/ISSN: 82-00-12924-1
- Schumacher, Jan, "Å fortelle en historie : kirkehistoriens formproblem" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* , nr./issue 2 (1985), s./p. 49-62, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Schumacher, Jan, "Hjelpevitenskap for systematikken eller praktisk-teologisk teoriarbeid? ; noen refleksjoner om kirkehistoriens plass og rolle" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* , nr./issue 2 (1984), s./p. 21-28, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Seip, Jens Arup, *Om å skrive hovedoppgave : historie* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1988, ISBN/ISSN: 82-00-02681-7

Eller:/Or:
- Asheim, Ivar, "Kap. I" i:/in:/from: *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997, s./p. 9-39, ISBN/ISSN: 82-518-3650-6
- Asheim, Ivar, "Kap. IV.1" i:/in:/from: *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 155-173, ISBN/ISSN: 82-00-21962-3
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: Oplandske bokforlag, 2004, s./p. 1-14, 343-365, ISBN/ISSN: 82-7518-114-3
- Hegstad, Harald, "Introduksjon" i:/in:/from: *Transcendens og inkarnasjon : troserkjennelsens problem i Leiv Aalens teologi* Oslo: Solum, 1993, s./p. 1-10, ISBN/ISSN: 82-560-0890-3
- McGrath, Alister E., "Kap. 1-4 og 6" i:/in:/from: *The Genesis of doctrine : a study in the foundations of doctrinal criticism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s./p. 1-102, 172-200, ISBN/ISSN: 0-8028-4316-6/1-57383-072-0

Eller:/Or:
- Everett, E. L. og Inger Furseth, "Kap. 1 og 7-9" i:/in:/from: *Masteroppgaven : hvordan begynne - og fullføre* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2012, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-15-01949-9
- Ringdal, Kristen, *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-450-0569-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* 2. utg./ed. Oslo: Abstrakt forl., 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8

AVH5040 - Avhandling Master i kirkelig undervisning:

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Masteravhandling med muntlig justering
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-15
Tid:	11:59

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i programmet master i kirkelig undervisning
Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder,
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen,
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist,
- delta på minst ett avhandlingseminar,
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert,
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt.

Utfyllende bestemmelser

Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.

Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Fra og med høstsemestret 2008 skal avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.

Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5050 har avhandling (18000-24000 ord) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen og den muntlige justeringen.

Se «Utfyllende reglement for eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet» § 13 for regler knyttet til muntlig justering av avhandling.

AVH505 - Avhandling Erfaringsbasert master i RLE/Religion og etikk:

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	Høst og høst
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert Master i RLE/Religion og etikk
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet erfaringsbasert master i kristendom/RLE
Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder,
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen,
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist,
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert,
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt.

Utfyllende bestemmelser

Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.

Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Fra og med høstsemestret 2008 skal avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.

Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering
Emnet AVH505 har avhandling (18000-24000 ord) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen.
Se «Utfyllende reglement for eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet» § 13 for regler knyttet til muntlig justering av avhandling.

AVH5050 - Avhandling Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag:

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i lektorprogrammet
Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist
- delta på minst ett avhandlingsseminar
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.
- Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten o

Avsluttende vurdering
Emnet AVH5050 har avhandling (18000-24000 ord) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen og den muntlige justeringen.

Se «Utfyllende reglement for eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet» § 13 for regler knyttet til muntlig justering av avhandling.

AVH8010 - Avhandling Master i klinisk sjelesorg:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Avhandling
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-15
Tid:	11:59

Generell informasjon

Emnet er et kjernemne i studieprogrammet Master i klinisk sjelesorg.

Mastergradsoppaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeide skal styrke studentens faglige grunnlag for egen yrkesutøvelse.

Det selvstendige arbeidet kan anta følgende former:
- Et større skriftlig arbeid (normalt 50-70 sider)
- En samling artikler (normalt 2 - 3 stk). I tillegg skrives en sammenfattende introduksjon som gjør rede for helhet og struktur i arbeidet
- Et praktisk forskningsprosjekt som utarbeides og gjennomføres med krav til skriftlig refleksjon i form av en forskningsrapport (normalt 10-15 sider). Det skriftlige arbeidet må inneholde en presentasjon av prosjektet, vurdering av nytteverdi samt refleksjon over teologiske problemstillinger knyttet til prosjektet.

Forskningsprosjektet kan være frittstående eller del av et større prosjekt hvor flere er engasjert. Ved felles prosjekt er det avgjørende at den enkeltes arbeidsinnsats kan identifiseres. Denne skal ikke være mindre enn ved annet selvstendig arbeid.

Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner

Enten:/Either:
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* 2. utg./ed. Oslo: Abstrakt forl., 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8

Eller:/Or:
- Everett, E. L. og Inger Furseth, *Masteroppgaven : hvordan begynne - og fullføre* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2012, ISBN/ISSN: 978-82-15-01949-9

Eller:/Or:
- Tiller, Tom, *Aksjonsforskning i skole og utdanning* Kristiansand: Høyskoleforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-7634-538-7

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandling
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist
- delta på et avhandlingsseminar
- levere melding om tidspunktet for når avhandlingen planlegges levert
- levere avhandling (før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt)

Utfyllende bestemmelser
Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med

veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.

Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Avhandlingen skal leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, eventuelt sidemål) ved innleveringen.

Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH8010 har innlevert avhandling som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Det selvstendige arbeidet vurderes til bestått/ikke bestått.

AVH8020 - Avhandling Master i praktisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjernemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i praktisk teologi.

Mastergradsoppaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeide skal styrke studentens faglige grunnlag for egen yrkesutøvelse.

Det selvstendige arbeidet kan anta følgende former:
- Et større skriftlig arbeid (normalt 50-70 sider)
- En samling artikler (normalt 2 - 3 stk). I tillegg skrives en sammenfattende introduksjon som gjør rede for helhet og struktur i arbeidet
- Et praktisk forskningsprosjekt som utarbeides og gjennomføres med krav til skriftlig refleksjon i form av en forskningsrapport (normalt 10-15 sider). Det skriftlige arbeidet må inneholde en presentasjon av prosjektet, vurdering av nytteverdi samt refleksjon over teologiske problemstillinger knyttet til prosjektet.

Forskningsprosjektet kan være frittstående eller del av et større prosjekt hvor flere er engasjert. Ved felles prosjekt er det avgjørende at den enkeltes arbeidsinnsats kan identifiseres. Denne skal ikke være mindre enn ved annet selvstendig arbeid.

Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandling
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist
- delta på et avhandlingsseminar
- levere melding om tidspunktet for når avhandlingen planlegges levert
- levere avhandling (før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt)

Utfyllende bestemmelser
Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.

Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Avhandlingen skal leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, eventuelt sidemål) ved innleveringen.

Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering
Emnet AVH8020 har innlevert avhandling som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Det selvstendige arbeidet vurderes til bestått/ikke bestått.

AVH901 - Doktorgradsavhandling

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	127
Undervisningstermin:	

BIB511 - Bibelteologi

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og høst og vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert Master i RLE/Religion og etikk
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i KRL/Religion og etikk.
BIB511 gir en oversikt over sentrale sider ved synoptisk og paulinsk bibelteologi, men har også en liten del gammeltestamentlig bibelteologi.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med KRL202-04V Jesus Kristus i kristen gudstro reduseres emnet med 3 stp
- Med NT503-04V Det nye testamente... reduseres emnet med 7 stp
- Med NT503FDID-04V Det nye testamente... reduseres emnet med 7 stp
- Med NT211-07H Innføring i arbeidet med... reduseres emnet med 3 stp
- Med NT512-07H Det nye tesamente... reduseres emnet med 4 stp
- Med NT513-07H Det nye tesamente... reduseres emnet med 7 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
delta i minst 75% av undervisningen
delta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravene (inkl. tilstedeværelseskravet), kan han/hun få gå opp til klausurprøve. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før klausurprøven holdes.

Avsluttende vurdering

Emnet BIB511 har som primært vureringsalternativ hjemmeksamen (1uke) der studentene m å oppfylle alle studiekravene.
Hjemmeksamen skal være på inntil 5000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeksamen.
Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er klausurprøve (6 timer).
Vurderingsform ved ny prøve er klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for hjemmeksamen.
Hjelpemidler ved klausurprøve: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- innsikt i i hvilken grad Paulus brev er uttrykk for en enhetlig teologi,
- innsikt i hvordan Paulus reflekterer om Kristus, frelse, menighet og kristen livsførsel,
- grundig kunnskap om hva som er innholdet og rekkevidden av Jesu forkynnelse om Guds rike,
- grundig kunnskap om hvilket bilde de synoptiske evangelier gir av Jesu selvforståelse og av å følge etter ham,
- god kunnskap om antropologi (menneskesyn) og gudsforståelse i Det gamle testamente
- evne til å se teologiske sammenhenger mellom Det gamle og Det nye testamente

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5
- Mettinger, Tryggve N. D., "Et utvalg" i:/in:/from: *In search of God : the meaning and message of the everlasting names* Philadelphia: Fortress Press, 1988, s./p. 1-49 og 158-174, ISBN/ISSN: 0-8006-0892-5
- Sandnes, Karl Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8
- Stordalen, Terje, "Et utvalg" i:/in:/from: *Støv og livspust : mennesket i Det gamle testamente* Oslo: Universitetsforl., 1994, s./p. 1-147, ISBN/ISSN: 82-00-03938-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Dunn, James D. G., *Christianity in the making* 2003 b./vol. 1: Jesus remembered, ISBN/ISSN: 0-8028-3931-2/978-0-8028-3931-2

DIA501 - Diakoniens historiske utvikling og teologiske begrunnelse

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Hjemmeeksamen
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-12
Tid:	12:00
Varighet:	1 uke
Utlevering:	2012-12-05
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-21

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA501 gir en innføring i diakoniens historiske utvikling og teologiske begrunnelse. Emnet består av tre delemner: A. Diakoniens teologiske kontekst (3 stp), B. Diakoniens historiske utvikling (3 stp) og C. Diakoniens teologiske begrunnelse (4 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.
Arbeidsform: Forelesninger og seminarer.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, hjemmeeksamen (1 uke). For å få avsluttende vurdering må studenten ha oppfylt studiekravene.
Emnet vurderes med karakter (A-F).

Vurderingsform ved ny og utsatt prøve er 6 timers klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes vurderingsformen og det settes ny innleveringsfrist for hjemmeksamen.

Mål

DELEMNE A: DIAKONIENS TEOLOGISKE KONTEKST (3 stp)
Delemnet vil gi en oversikt over sentrale temaer innenfor den kristne troslæren som har særlig relevans for forståelsen av kirkens diakonale oppdrag.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om sentrale temaer innenfor den kristne troslæren med særlig relevans for diakonien
- kunnskap om sentrale sider ved luthersk kirkeforståelse

DELEMNE B: DIAKONIENS HISTORISKE UTVIKLING (3 stp)
Delemenet vil gi en innføring i diakoniens historiske utvikling.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om diakoniens arbeidsformer og organisering i historisk perspektiv,
- god kunnskap om utviklingen av diakoniforståelsen gjennom kirkens historie.

DELEMNE C: DIAKONIENS TEOLOGISKE BEGRUNNELSE (4 stp)
Delemnet gir en innføring i diakoniens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring, i et luthersk og økumenisk perspektiv.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om ulike forståelser av kirkens diakonale oppdrag, samt evne til å reflektere over hvilke praktiske implikasjoner som følger av disse,
- kunnskap om embetsteologiske problemstillinger knyttet til diakontjenesten, herunder også økumeniske bidrag knyttet til diakoniforståelsen,
- god kunnskap om diakoniens kirkelige forankring,
- evne til kritisk refleksjon over kirkens diakonale oppdrag i et kjønnsperspektiv.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Hegstad, Harald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den virkelige kirke : bidrag til ekklesiologien* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 17-50, 61-110, 177-196, ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s./p. 67-166, 186-201, 220-242, ISBN/ISSN: 82-531-4290-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Aukrust, Knut, "Fra systemkritikk til sektordiakoni" i:/in:/from: *Diakoni og samfunn* / Knut Aukrust et al. red./ed. Oslo: Norges forskningsråd, 1998, s./p. 27-60, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9 (Kompendium/Compendium)
- Brodd, Sven Erik, "Diakonin genom kyrkans historia : fem ecklesiologiska modeller" i:/in:/from: *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, s./p. 11-44, ISBN/ISSN: 91-526-2521-4 (Kompendium/Compendium)
- Foss, Øyvind, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirkens diakoni : i bibelteologisk, historisk og etisk belysning* Århus: Aarhus Universitetsforl., 1992, s./p. 62-125, ISBN/ISSN: 87-7288-400-2 (Kompendium/Compendium)
- Martinsen, Kari, "Kjærlighetsgjerningen og kallet : betraktninger omkring Rikke Nissens Lærebog sygepleie for diakonisser (1877)" i:/in:/from: *Øyet og kallet*Bergen: Fagbokforl., 2000, s./p. 119-170, ISBN/ISSN: 82-7674-216-5
- Oftestad, Alf B., "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirke - fellesskap - omsorg : diakoniens historie* Oslo: Luther, 2001 b./vol. 1, s./p. 15-20, 81-138, ISBN/ISSN: 82-531-4548-9
- Oftestad, Alf B., "Den frie, den kirkelige og den borgerlige diakoni : sammenhengen mellom diakonisyn og kirkeforståelse i Johann Hinrich Wicherns tenkning : et diakonihistorisk perspektiv " i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* 22, nr./issue 1 (2005), s./p. 32-46 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Vigda att tjäna : betänkande angivet av ämbetsstrukturkomittén tillsatt av Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland år 2000* Helsingfors: Kyrkostyrelsen, 2002, s./p. 64-120, ISBN/ISSN: 951-789-106-7
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The diaconal ministry in the mission of the church* / Reinhard Boettcher red./ed. Geneva: Lutheran World Federation, Department for Theology and Studies, 2006, s./p. 11-23, 81-89, ISBN/ISSN: 3-905676-48-6 (Kompendium/Compendium)
- Blennberger, Erik, "Diakoni, etik och ideologi" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 89-117, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Dietrich, Stephanie, "Diakonitjenesten i Den norske kirke i et økumenisk perspektiv" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 45-68, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9 (Kompendium/Compendium)
- Fanuelsen, Olav, "Kirkens omsorgstjeneste" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 141-156, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Hansson, Mats J., "Diakoni - teologisk reflexion" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 29-64, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Johannessen, Kai Ingolf, "Diakonitjenestens plassering i kirken" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 29-44, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Jordheim, Kari, "Plan for diakoni i Den norske kirke : en presentasjon" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 13-28, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Nordstokke, Kjell, "Frigjøringsteologi og norsk kontekst" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 32, nr./issue 2 (1999), s./p. 51-62, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Oftestad, Alf B., "Diakoniens forankring i menigheten som et hellig samfunn" i:/in:/from: *En bok om kirkens diakoni* / Alf B. Oftestad red./ed. Oslo: Luther, 1980, s./p. 341-416, ISBN/ISSN: 82-531-7303-2 (Kompendium/Compendium)
- Wyller, Trygve, "Stat og omsorg - autentisitet og kall" i:/in:/from: *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* / Svein Aage Christoffersen red./ed. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, s./p. 170-208, ISBN/ISSN: 82-417-1082-8 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bergmann, Sigurd, *De nedtystades Gud : diakoni för livets skull* Stockholm: Proprius, 1992, ISBN/ISSN: 91-7118-737-5
- Blennberger, Erik, Rolf Stål og Mats J. Hansson, *Tro och tanke; 1992:2 : Diakoni - teologi, ideologi, praxis : en inventering av diakonins kunskapsområden* Uppsala: Svenska kyrkans forskningsråd, 1999

- Brodd, Sven Erik [et al.], *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2521-4
- Brodd, Sven-Erik, "An escalating phenomenon : the diaconate from an ecumenical perspective" i:/in:/from: *The ministry of the deacon* 1999 b./vol. 1, s./p. 11-50, ISBN/ISSN: 91-85564-10-9
- Dulles, Avery, *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Furre, Berge og Knut Aukrust, *Diakoni og samfunn* Oslo: Norges forskningsråd, 1998, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9
- Moltmann, Jürgen og M. Douglas Meeks, *Hope for the church : Moltmann in dialogue with practical theology* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1979, ISBN/ISSN: 0-687-17360-4
- Tjørhom, Ola, *Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* Oslo: Verbum, 1999, ISBN/ISSN: 82-543-0797-0 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Wingren, Gustaf, "Kallelsestanken" i:/in:/from: *Luther frigiven : tema med sex variationer* Lund: Gleerup, 1970, s./p. 64-78
- Wyller, Trygve, "Heterotopisk diakoni : diakoni i spenningen mellom kall og profetisme" i:/in:/from: *Kirke, protestantisme og samfunn : festskrift til professor dr. Ingun M. Montgomery* / Roger Jensen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, s./p. 309-323, ISBN/ISSN: 82-519-2117-1/978-82-519-2117-6
- Østnor, Lars, *Kirkens tjenester : med særlig henblikk på diakontjenesten* Oslo: Luther, 1978, ISBN/ISSN: 82-531-7216-8

DIA5010 - Diakoniens historiske utvikling og teologiske begrunnelse

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Hjemmeeksamen
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-12
Tid:	12:00
Varighet:	1 uke
Utlevering:	2012-12-05
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-21

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA5010 gir en innføring i bibelske, historiske og systematisk-teologiske perspektiver på diakonal praksis. Emnet består av to delemner: A. Bibelske og historiske perspektiver (4 studiepoeng) og B. Systematisk-teologiske perspektiver (6 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent oppmøte i undervisningen (75%),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarer

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, hjemmeeksamen (1 uke). For å få avsluttende vurdering må studenten ha oppfylt studiekravene.
Emnet vurderes med karakter (A-F).
Ved ny prøve er eksamensformen 6 timers klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter framlagt legeerklæring) settes det en utsatt frist for innlevering av hjemmeeksamen.

Mål og innhold

DELEMNE A: BIBELSKE OG HISTORISKE PERSPEKTIVER (4 stp)
Delemnet gir en innføring i bibelske og historiske perspektiver på diakontjenesten og kirkens diakonale praksis.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om sentrale problemstillinger knyttet til diakontjenestens nytestamentlige bakgrunn,
- kunnskap om diakoniens arbeidsformer og organisering i et historisk perspektiv,
- god kunnskap om utviklingen av diakoniforståelsen gjennom kirkens historie, med vekt på oldkirken, reformasjonen og framveksten av den moderne diakonibevegelsen på 1800- og 1900-tallet.

DELEMNE B: SYSTEMATISK-TEOLOGISKE PERSPEKTIVER (6 stp)
Delemnet gir en innføring i systematiske-teologiske perspektiver på diakontjenesten og på kirkens diakonale praksis, med utgangspunkt i et luthersk og økumenisk perspektiv.

MÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om ulike systematisk-teologiske begrunnelser for diakonal praksis,
- kunnskap om ulike systematisk-teologiske tolkninger av forholdet mellom allmenn omsorg og diakoni, og mellom misjon og diakoni,
- kunnskap om vern om skaperverket som diakonal utfordring,
- god kunnskap om teologiske problemstillinger knyttet til forståelsen av diakontjenesten, i et luthersk og økumenisk perspektiv.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Aukrust, Knut, "Fra systemkritikk til sektordiakoni" i:/in:/from: *Diakoni og samfunn* / Knut Aukrust et al. red./ed. Oslo: Norges forskningsråd, 1998, s./p. 27-60, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9 (Kompendium/Compendium)
- Brodd, Sven Erik, "Diakonin genom kyrkans historia : fem ecklesiologiska modeller" i:/in:/from: *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, s./p. 11-44, ISBN/ISSN: 91-526-2521-4 (Kompendium/Compendium)
- Dietrich, Stephanie, Kari Karsrud Korslien og Kjell Nordstokke, "Et utvalg" i:/in:/from: *Diakonen - kall og profesjon* Trondheim: Tapir akademisk, 2011, s./p. 53-95, ISBN/ISSN: 978-82-519-2596-9
- Foss, Øyvind, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirkens diakoni : i bibelteologisk, historisk og etisk belysning* Århus: Aarhus Universitetsforl., 1992, s./p. 62-125, ISBN/ISSN: 87-7288-400-2 (Kompendium/Compendium)
- Kjær Nielsen, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Han elskede os først : om den bibelske begrundelse for diakoni* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1994, s./p. 145-200, ISBN/ISSN: 87-7288-493-2
- Oftestad, Alf B., "Den frie, den kirkelige og den borgerlige diakoni : sammenhengen mellom diakonisyn og kirkeforståelse i Johann Hinrich Wicherns tenkning : et diakonihistorisk perspektiv " i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* 22, nr./issue 1 (2005), s./p. 32-46 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Oftestad, Alf B., "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirke - fellesskap - omsorg : diakoniens historie* Oslo: Luther, 2001 b./vol. 1, s./p. 15-20, 81-138, ISBN/ISSN: 82-531-4548-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Aadland, Einar, "Det godes fiende" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 159-166, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Blennberger, Erik, "Diakoni, etik och ideologi" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 89-117, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Dietrich, Stephanie, "Diakonitjenesten i Den norske kirke i et økumenisk perspektiv" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 45-68, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Dietrich, Stephanie, Kari Karsrud Korslien og Kjell Nordstokke, "Et utvalg" i:/in:/from: *Diakonen - kall og profesjon* Trondheim: Tapir akademisk, 2011, s./p. 97-152, ISBN/ISSN: 978-82-519-2596-9
- Fanuelsen, Olav, "Kirkens omsorgstjeneste" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 141-156, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Hansson, Mats J., "Diakoni - teologisk reflexion" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 29-64, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Haugen, Hans Morten, "Vern om skaperverket" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 103-118, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Johannessen, Kai Ingolf, "Diakonitjenestens plassering i kirken" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 29-44, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Jordheim, Kari, "Plan for diakoni i Den norske kirke : en presentasjon" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 13-28, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Kristiansen, Roald E., "Økoteologi anno 2007 : tilbakeblikk og perspektiver på veien framover" i:/in:/from: *Økoteologi : kontekstuelle perspektiver på miljø og teologi* / Bård Mæland et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2007, s./p. 11-27, ISBN/ISSN: 978-82-519-2239-5 (Kompendium/Compendium)
- Lindseth, Gard, "Klimapolitikken og kirkens politiske røst i oljelandet Norge" i:/in:/from: *Økoteologi : kontekstuelle perspektiver på miljø og teologi* / Bård Mæland et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2007, s./p. 229-248, ISBN/ISSN: 978-82-519-2239-5 (Kompendium/Compendium)
- Nordstokke, Kjell, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liberating diakonia* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 11-27, 49-62, 89-100, 103-126, ISBN/ISSN: 978-82-519-2795-6
- Nordstokke, Kjell, "Internasjonal diakoni" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 69-84, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Nordstokke, Kjell, "En diakonal kirke" i:/in:/from: *Kirke nå : Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* / Stephanie Dietrich et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 153-168, ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5
- Tønnessen, Aud V., "Kirken og samfunnet" i:/in:/from: *Kirke nå : Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* / Stephanie Dietrich et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 191-208, ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5

DIA502 - Bibeltolkning og diakoni

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

DIA502 er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. Emnet gir en innføring i bibelens tilblivelseshistorie, dens oppbygning og innhold, og tar også opp problemstillinger knyttet til hvordan bibelen kan tolkes i vår tid. Emnet har et særlig fokus rettet mot tekster og temaer med relevans for kirkens diakonale oppdrag. Emnet består av tre delemner: A. Bibelforståelse og bibeltolkning (2 stp). B. Det gamle testamente (4 stp). C. Det nye testamente (4 stp).

Studiepoengreduksjon

Med KRL101 og KRL104 reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL111 og KRL112 reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger og undervisning i seminarform.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, klausurprøve (6 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A: BIBELFORSTÅELSE OG BIBELTOLKNING (2 stp)
Delemnet vil gi en oversikt over bibelens tilblivelse, samt gi kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forståelsen av Bibelen som Guds og menneskers ord. Kunnskap om hvordan bibelen kan gi hjelp til aktuell livstolkning, og kjennskap til ulike prinsipper for tolkning av bibelen inn i vår egen samtid vil i denne sammenhengen stå sentralt.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til Bibelens tilblivelse og GTs og NTs kanonhistorie,
- kjennskap til spørsmål knyttet til forståelsen av Bibelen som Guds og menneskers ord,
- kjennskap til hvordan Bibelen kan gi hjelp til livstolkning,
- kjennskap til hermeneutiske utfordringer knyttet til tolkningen av Bibelen, blant annet, slik disse kommer til uttrykk hos Luther og i frigjøringsteologien.

DELEMNE B: DET GAMLE TESTAMENTE (4 stp)
Delemnet vil gi en grunnleggende innføring i utvalgte temaer fra Det gamle testamente med relevans for diakonien.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: skapelse, antropologi og gudsbilde,
- god kunnskap om det gamle testamentets klageteologi, med vekt på klagesalmene og Job, videre kjennskap til hvordan denne teologien kan være en ressurs i kristen teologi og livstolkning i dag,
- god kunnskap om det gamle testamentes etiske profil, særlig i Amos boka og deler av moseloven.

DELEMNE C DET NYE TESTAMENTE (4 stp).
Delemnet vil gi en innføring i utvalgte emner fra Det nye testamente med relevans for diakonien.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om hvordan Jesus liv og virksomhet fremstilles i evangeliene, med særlig vekt på Gudsrike-forkynnelsen, Bergprekenen, undergjerningene, lignelsene (Luk 10 og 15) og fotvaskingen (Joh 13),

- god kunnskap om hvordan nestekjærlighet (inklusive fiendekjærlighet) i evangeliene stilles sammen med kjærligheten til Gud i det dobbelte kjærlighetsbudet,
- god kunnskap om hvordan urkirken fungerte som diakonalt fellesskap, slik dette kommer til uttrykk i Apostlenes gjerninger,
- Kunnskap om Paulus' teologi, med særlig vekt på utvalgte emner: rettferdiggjørelsen, oppstandelsen, kristen livsførsel,
- Kjennskap til gjestfrihet som bibelsk motiv.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* / Jan-Olav Henriksen red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 13-17, 95-116, 135-158, 236-245, ISBN/ISSN: 82-00-21805-8
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 17-64, 444-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s./p. 201-207, 215-234, 249-260, ISBN/ISSN: 0-567-08524-4 (Kompendium/Compendium)
- Jensen, Joseph, "Amos" i:/in:/from: *Ethical dimensions of the prophets* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2006, s./p. 67-91, ISBN/ISSN: 0-8146-5983-7/978-0-8146-5983-0 (Kompendium/Compendium)
- Kartveit, Magnar, "Del VIII Salmane, "Kap. 1. Innleiing, Kap. 3 Klagesalmar, Salme 22"" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed./ Magnar Kartveit red./ed. Oslo: Samlaget, 2003, s./p. 311-318, 326-334, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Løland, Hanne, "Mitt liv er kommet nær dødsriket : klage i Det gamle testamentet og i dag" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2008), s./p. 36-47, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Mettinger, Trygve N. D., "Job och hans Gud" i:/in:/from: *Namnet och närvaron : gudsnamn och gudsbild i böckernas bok* Örebro: Libris, 1987, s./p. 169-191, ISBN/ISSN: 91-7194-497-4 (Kompendium/Compendium)
- Myhre, Klara, "Leve i lyset med sitt mørke : sjelesørgeriske motiv fra Det gamle testamentets klagesalmer" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2/3 (1994), s./p. 149-160, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Stordalen, Terje, "Del III tematiske perspektiver" i:/in:/from: *Støv og livspust : mennesket i Det gamle testamente* Oslo: Universitetsforl., 1994, s./p. 105-184, ISBN/ISSN: 82-00-03938-2
- Stordalen, Terje, "Etikk og lov i GT og Dekalogen" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed./ Magnar Kartveit red./ed. Oslo: Samlaget, 2003, s./p. 186-199, 200-225, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Sæbø, Magne, "Den ene Gud og Herre : bemerkninger til det gammeltestamentlige gudsbegrep" i:/in:/from: *Ordene og Ordet : gammeltestamentlige studier* Oslo: Universitetsforlaget, 1979, s./p. 125-137, ISBN/ISSN: 82-00-01847-4 (Kompendium/Compendium)
- Sæbø, Magne, "Creator et redemptor : om skapelsens teologiske plass og funksjon i Det gamle testamente" i:/in:/from: *Ordene og Ordet : gammeltestamentlige studier* Oslo: Universitetsforlaget, 1979, s./p. 138-165, ISBN/ISSN: 82-00-01847-4 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Hansen, Karstein M., "Den barmhjertige samaritan - førstehjelp ved veikanten" i:/in:/from: *Barmhjertighet og rettferdighet* / Helge Nordahl et al. red./ed. [Oslo]: Verbum, 2001, s./p. 13-38, ISBN/ISSN: 82-543-0872-1 (Kompendium/Compendium)
- Hvalvik, Reidar, *Den fremmede : bibelske perspektiver på gjestfrihet og det å være fremmed* Oslo: Credo, 1994, ISBN/ISSN: 82-7053-279-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Kjær Nielsen, Helge, *Han elskede os først : om den bibelske begrundelse for diakoni* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1994, ISBN/ISSN: 87-7288-493-2
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Godt budskap for fattige : tekster fra Lukas-evangeliet* 3. oppl. utg./ed. Oslo: Lunde, 1991, s./p. 34-44, 57-69, 86-97, ISBN/ISSN: 82-520-4091-8 (Kompendium/Compendium)
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Luther, 1998, s./p. 124-263, ISBN/ISSN: 82-531-6068-2/978-82-531-6068-9
- Sandnes, Karl Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, s./p. 108-126, 152-174, 269-292, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8

DIA5020 - Diakoniens teologiske kontekst

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-28
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-19
Trekkfrist:	2012-11-14

Generell informasjon

DIA5020 er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. Det gir en innføring i bibelske motiver og systematisk-teologiske temaer som er relevante for diakonal praksis. Emnet tar også opp problemstillinger knyttet til hvordan Bibelen kan tolkes i vår tid. Emnet består av tre delemner: A.: Det gamle testamentet (3 stp). B. Det nye testamentet (3 stp). C. Systematisk teologi og hermeneutikk (4 stp).

Studiepoengreduksjon

Med K-RLE1110 og K-RLE1120 reduseres dette emnet med 10 stp.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger og undervisning i seminarform.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, klausurprøve (6 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F).
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål og innhold

DELEMNE A: DET GAMLE TESTAMENTET (3 sp) Delemnet vil gi en grunnleggende innføring i utvalgte temaer og problemstillinger fra Det gamle testamentet med særlig relevans for tolkningen av diakonal praksis. MÅL Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om Det gamle testamentets syn på mennesket (antropologi) og dets betydning for kristen teologi,
- god kunnskap om Det gamle testamentets klageteologi, med vekt på hvordan klagesalmenes teologi og menneskesyn kan være en ressurs i kristen livstolkning i dag,
- god kunnskap om Det gamle testamentes etiske profil, særlig hos profetene og i deler av Moseloven, med vekt på spørsmålet om gammeltestamentlig etikks gyldighet innenfor kristen etikk og diakoni.

DELEMNE B: DET NYE TESTAMTENTET (3 sp)
Delemnet vil gi en innføring i utvalgte emner fra Det nye testamente med særlig relevans for tolkningen av diakonal praksis.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- God kunnskap om Guds kjærlighet og nestekjærlighet som nytestamentlige motiv, med særlig vekt på hvordan evangeliene formidler dette gjennom Jesu ord og handlinger,
- God kunnskap om motivene i paulusbrevene med relevans for diakoni, med særlig vekt på rettferdiggjørelse, menighet og kristen livsførsel,

- Kunnskap om gjestfrihet som bibelsk motiv.

DELEMNE C: SYSTEMATISK TEOLOGI OG HERMENEUTIKK (4 sp)
I delemnet blir det gitt en grunnleggende innføring i sentrale temaer innenfor den kristne troslæren som har særlig relevans for tolkningen av diakonal praksis, med særlig fokus på luthersk teologi.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:Kunnskap om prinsipper for bibelbruk og bibeltolkning,kunnskap om sentrale temaer innenfor den kristne troslæren med vekt på luthersk kristendomstolkning (treenighetsdogmet, det kristologiske dogmet, sakramentsforståelsen, rettferdiggjørelseslæren, menneskeforståelsen),god kunnskap om sentrale trekk ved luthersk kirkeforståelse,kunnskap om religionsteologi og religionsdialog.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Barton, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Understanding Old Testament ethics : approaches and explorations* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2003, s./p. 1-74, 130-144, ISBN/ISSN: 0-664-22596-9
- Kartveit, Magnar, "Del VIII Salmane, "Kap. 1. Innleiing, Kap. 3 Klagesalmar, Salme 22"" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed./ Magnar Kartveit red./ed. Oslo: Samlaget, 2003, s./p. 311-318, 326-334, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Løland, Hanne, "Mitt liv er kommet nær dødsriket : klage i Det gamle testamentet og i dag" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2008), s./p. 36-47, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Myhre, Klara, "Leve i lyset med sitt mørke : sjelesørgeriske motiv fra Det gamle testamentets klagesalmer" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2/3 (1994), s./p. 149-160, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Stordalen, Terje, "Etikk og lov i GT og Dekalogen" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed./ Magnar Kartveit red./ed. Oslo: Samlaget, 2003, s./p. 186-199, 200-225, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Stordalen, Terje, "Del II noen viktige tekster, del III tematiske perspektiver" i:/in:/from: *Støv og livspust : mennesket i Det gamle testamente* Oslo: Universitetsforl., 1994, s./p. 41-71, 105-184, ISBN/ISSN: 82-00-03938-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Hansen, Karstein M., "Den barmhjertige samaritan - førstehjelp ved veikanten" i:/in:/from: *Barmhjertighet og rettferdighet* / Helge Nordahl et al. red./ed. [Oslo]: Verbum, 2001, s./p. 13-38, ISBN/ISSN: 82-543-0872-1 (Kompendium/Compendium)
- Hvalvik, Reidar, *Den fremmede : bibelske perspektiver på gjestfrihet og det å være fremmed* Oslo: Credo, 1994, ISBN/ISSN: 82-7053-279-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Kjær Nielsen, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Han elskede os først : om den bibelske begrundelse for diakoni* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1994, s./p. 74-118, ISBN/ISSN: 87-7288-493-2
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 35-41, 128-142, 157-170, 205-228, 244-258, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5
- Sandnes, Karl Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, s./p. 19-38, 152-178, 202-211, 280-293, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Hegstad, Harald, "Evangelisk-luthersk kirke i en økumenisk kontekst" i:/in:/from: *Kirke nå : Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* / Stephanie Dietrich et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 11-28, ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5
- Hegstad, Harald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den virkelige kirke : bidrag til ekklesiologien* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 17-50, 61-110, 177-196, ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s./p. 17-87, 142-159, 168-201, 220-242, ISBN/ISSN: 82-531-4290-0
- Leirvik, Oddbjørn, "Den lutherske kyrkja sitt forhold til andre religionar" i:/in:/from: *Kirke nå : Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* / Stephanie Dietrich et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 209-226, ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5

DIA503 - Etikk og diakoni

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA503 gir en innføring i teologisk grunnlagsetikk og etiske teorier, profesjonsetikk og områdeetiske problemstillinger med spesiell relevans for diakonien.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger, undervisning i seminarform.

Avsluttende vurdering

Emnet DIA503 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: PROFESJONSETIKK (3 SP)

Delemnet gir en innføring i etiske teorier som ligger til grunn for profesjonsetikken, med vekt på perspektiver som er av spesiell relevans for diakonens profesjonsetikk.

STUDIEMÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til teologisk grunnlagsetikk og til sentrale normative teorier i etikken,
- god kunnskap om profesjonsetikk i en kirkelig og diakonal kontekst.

DELEMNE B: OMRÅDEETIKK (2 SP)

Delemnet gir innføring i områdeetiske spørsmål av stor betydning for det diakonale arbeidsområdet.

STUDIEMÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til utfordringer for diakonien i et samfunn preget av globalisering og forbruk,
- kunnskap om og evne til å drøfte viktige etiske problemstillinger innenfor følgende områder av særlig relevans for diakonien: menneskeverd, liv og død, familie og samliv, politikk og samfunn, natur og miljø.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Omsorgens tvetydighet : egenart, historie og praksis* / Knut W. Ruyter et al. red./ed. Oslo: Pensumtjeneste : Gyldendal akademisk, 2004, s./p. 27-89, ISBN/ISSN: 82-13-02329-3
- Yrkesetiske retningslinjer for diakoner Oslo: 1993 , hentet/cited 2011-11-08 fra/from http://www.diakonforbundet.no/index.php/lnnarbeidsforhold/diakonikirken/1299-yrkesetiske_retningslinjer_for_diakoner
- Christoffersen, Svein Aage, "Et utvalg" i:/in:/from: *Profesjonsetikk : om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker* Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 9-39, 63-104, ISBN/ISSN: 82-15-00804-6/978-82-15-00804-2

- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. 75-269, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Østnor, Lars, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etisk tenkning : hvordan drøfte og grunngi i teologisk etikk* Trondheim: Tapir, 2007, s./p. 135-190, ISBN/ISSN: 978-82-519-2224-1

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere : vedtatt på kongressen 20.- 24. november 2002 Oslo: Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere, 2002 , hentet/cited 2009-01-08 fra/from http://www.fo.no/getfile.php/Filer/Aktuelt%20pdf-filer/yrkesetisk.pdf
- Yrkesetiske retningslinjer for prester Oslo: Den norske kirkes presteforening, hentet/cited 2009-01-06 fra/from http://www.prest.no/getfile.php/212142.799.cytquayqpu/yrkesetikk.pdf
- Yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere , hentet/cited 2009-01-06 fra/from http://tinyurl.com/9qdqu8
- Høgskolen i Oslo. Senter for profesjonsstudier, Profesjonsetikkens grunnlag : debatt Oslo: 2005-2006 , hentet/cited 2009-01-06 fra/from http://www.hio.no/Enheter/Senter-for-profesjonsstudier-SPS/Profesjonsetisk-nettverk/Debatt
- Lebacqz, Karen og Joseph D. Driskill, *Ethics and spiritual care : a guide for pastors, chaplains, and spiritual directors* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-687-07156-9
- Morland, Egil, *Yrkesetikk for prestar* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1997, ISBN/ISSN: 82-90561-11-3
- Ohnstad, Bente, *Taushetsplikt, personvern og informasjonssikkerhet i helse- og sosialsektoren* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, ISBN/ISSN: 82-05-31498-5
- Pritchard, Michael S., *Professional integrity : thinking ethically* Lawrence, Kan.: University Press of Kansas, 2006, ISBN/ISSN: 0-7006-1446-x
- Slettebø, Åshild og Per Nortvedt, *Etikk for helsefagene* Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, ISBN/ISSN: 82-05-34249-0/978-82-05-34249-1
- Wiest, Walter E. og Elwyn A. Smith, *Ethics in ministry : a guide for the professional* Minneapolis: Fortress, 1990, ISBN/ISSN: 0-8006-2391-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* / Svein Olaf Thorbjørnsen red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1994, s./p. 23-109, 147-171, 241-265, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- Collste, Göran, "Economic globalization and global justice" i:/in:/from: *Sustainable development and global ethics* / Carl-Henric Grenholm et al. red./ed. Uppsala: Uppsala Universitet, 2007, s./p. 111-126, ISBN/ISSN: 978-91-554-6894-1
- Mæland, Bård, "Økoteologi, konsumpsjon og kjedsomhet" i:/in:/from:*Økoteologi : kontekstuelle perspektiver på miljø og teologi* Bård Mæland et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2007, s./p. 125-140, ISBN/ISSN: 978-82-519-2239-5

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bexell, Göran og Carl-Henric Grenholm, *Teologisk etik : en introduktion* Ny utg./ed. Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2340-8
- Cahill, Lisa Sowle og James F. Childress, *Christian ethics : problems and prospects* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Gill, Robin, *The Cambridge companion to Christian ethics* 2nd utg./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2012, ISBN/ISSN: 971-1-107-00007-0/978-0-521-16483-2

DIA504 - Kirke og samfunn

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

DIA504 er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. Med utgangspunkt i teologiske og samfunnsvitenskapelige teoriperspektiver gir emnet en innføring i pågående debatter knyttet til forståelsen av det som særpreger de ulike arenaene for diakonal virksomhet (menighet, institusjon og internasjonal kontekst). Samspill og spenninger i forholdet kirke og samfunn når det gjelder utøvelsen av diakoni nasjonalt og internasjonalt blir drøftet. I behandlingen av den nordiske konteksten er fokuset rettet mot forholdet mellom kirkens diakoni, frivillighet og samfunnets velferdsordninger. I behandlingen av den internasjonale konteksten vil forholdet mellom misjon, diakoni og utviklingsarbeid stå sentralt.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta på et skriveseminar. Deltagelse inkluderer å presentere et utkast til faglig essay, og å kommentere medstudenters presentasjoner.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger, undervisning i seminarform.

Avsluttende vurdering

Emnet har faglig essay (2800-4000 ord) med justerende muntlig prøve som vurderingsform. For å få avsluttende vurdering må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet og den muntlige prøven.

Vurderingsform ved ny prøve er 6 timers klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for essay.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om forholdet mellom samfunnets sosiale og velferdsmessige ordninger og diakonal virksomhet i ulike velferdssystemer,
- god kunnskap om institusjonsdiakoniens egenart, og om sentrale utfordringer innenfor dette feltet
- god kunnskap om forholdet mellom misjon, diakoni og internasjonalt utviklingssamarbeid, og om sentrale utfordringer innenfor dette feltet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Welfare and religion in 21st century Europe* / Anders Bäckström et al. red./ed. Farnham: Ashgate, 2011 b./vol. 2, s./p. 15-150, ISBN/ISSN: 978-0-7546-6108-5
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kan institusjoner elske? : samtidsessayer om diakonale virksomheter* / Einar Aadland red./ed. Oslo: Akribe, 2009, s./p. 23-97, 142-177, ISBN/ISSN: 978-82-7950-135-0
- "Kap. 1,2,6 og 7" i:/in:/from: *Den Lokale velferdsblanding : når offentlige og frivillige skal samarbeide* / Pål Repstad red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. 7-35, 106-147, ISBN/ISSN: 82-00-45025-2 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Christiansson, Elisabeth, "Diakoni och samhällsförändring" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 119-128, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Engel, Charlotte, "Diakoni, - för vilka och varför? : ett kyrkans dilemma" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 231-246, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Heiene, Gunnar, "Velferdsstat og sivilsamfunn : en skandinavisk debatt" i:/in:/from: *Kirke, protestantisme og samfunn : festskrift til professor dr. Ingun M. Montgomery* / Roger Jensen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, s./p. 211-224, ISBN/ISSN: 82-519-2117-1/978-82-519-2117-6
- Leenderts, Torborg Aalen, "Del 1 og 2" i:/in:/from: *Person og profesjon : om menneskesyn og livsverdier i offentlig omsorg* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1997, s./p. 10-157, ISBN/ISSN: 82-00-42996-2

- Leis-Peters, Annette, "Diakonins roll i olika välfärdssystem : en jämförelse mellan Sverige och Tyskland" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 171-190, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Lorentzen, Håkon, *Moraldannende kretsløp : stat, samfunn og sivilt engasjement* Oslo: Abstrakt forlag, 2007, ISBN/ISSN: 82-7935-246-5/978-82-7935-246-4
- Myers, Bryant L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Walking with the poor : principles and practices of transformational development* Rev. and exp. utg./ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2011, s./p. 1-46, 105-238, ISBN/ISSN: 978-1-57075-939-0
- Nordstokke, Kjell, "Internasjonal diakoni" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 69-84, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Tvedt, Terje, "Et utvalg" i:/in:/from: *Utviklingshjelp, utenrikspolitikk og makt : den norske modellen* 2. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2009, s./p. 57-81, ISBN/ISSN: 978-82-05-39199-4
- Tønnessen, Aud V., "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirkens nødhjelp : bistand, tro og politikk* Oslo: Gyldendal, 2007, s./p. 241-262, ISBN/ISSN: 978-82-05-37227-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Kap. 1, 5-7" i:/in:/from: *Den norske velferdsstaten* 4. utg./ed./ Aksel Hatland et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2011, s./p. 15-39, 148-226, ISBN/ISSN: 978-82-05-39084-3
- Den norske misjonsallianse, Strategidokument 1997 , hentet/cited 2008-11-10 fra/from http://www.misjonsalliansen.no/pages/ma_side.aspx?nr=2653
- Eidsvåg, Inge og Lena Larsen, *Religion, livssyn og menneskerettigheter i Norge* Oslo: Universitetsforl., 1997, ISBN/ISSN: 82-00-12779-6
- Fretheim, Kjetil, *Mennesker kjemper for livet : menneskeverd og menneskerettigheter i en globalisert verden* [Oslo]: Verbum, 2004, ISBN/ISSN: 82-543-0955-8
- Gundersen, Geir, "Dere må dufte av Bergpreken, mine herrer : eit essay om institusjonsdiakoni og spiritualitet" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2005), s./p. 24-31, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Kirkens nødhjelp, Kirkens nødhjelp's prinsippdokument , hentet/cited 2008-11-10 fra/from http://www.nca.no/article/view/1819
- Lorentzen, Håkon, "Kap. II-VII" i:/in:/from: *Fellesskapets fundament : sivilsamfunnet og individualismen* Oslo: Pax, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-530-2663-3
- Lorentzen, Håkon, *Velferd og verdier : utviklingen av en behandlingsinstitusjon under Kirkens bymisjon* Oslo : 1990
- Monsen, Nina Karin, *Velferd uten ansikt : en filosofisk analyse av velferdsstaten* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2000, ISBN/ISSN: 82-7674-593-8
- Nordstokke, Kjell, "Kap. 7, 8" i:/in:/from: *Verdensvid tjeneste : en innføring i internasjonal diakoni* Oslo: Verbum, 1994, s./p. 90-119, ISBN/ISSN: 82-543-0640-0 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Repstad, Pål, "Diaconia and the science of diaconia looking at the welfare state" i:/in: *Tidsskrift for kirke, religion, samfunn* 14 (2001), s./p. 139-148, ISBN/ISSN: 0802-0167
- Stave, Gunnar, "Kyrkje, diakoni, velferdsstat" i:/in:/from: *Diakoni og samfunn* Oslo: Norges forskningsråd, 1998, s./p. 73-77, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9
- Tønnessen, Aud V., "Eivind Berggrav og velferdsstaten" i:/in:/from: *Arv og utfordring : menneske og samfunn i den kritiske [i.e. kristne] moraltradisjon* / Svein Aage Christoffersen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 172-188., ISBN/ISSN: 82-00-22461-9

DIA521 - Diakoniens teologiske begrunnelse

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA521 gir en innføring i diakoniens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring, i et luthersk og økumenisk perspektiv.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, hjemmeeksamen (1 uke). For å få avsluttende vurdering må studenten ha oppfylt studiekravene.
Emnet vurderes med karakter (A-F).

Vurderingsform ved ny og utsatt prøve er 4 timers klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes vurderingsformen og det settes ny innleveringsfrist for hjemmeksamen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om ulike forståelser av kirkens diakonale oppdrag, samt evne til å reflektere over hvilke praktiske implikasjoner som følger av disse,
- kunnskap om embetsteologiske problemstillinger knyttet til diakontjenesten, herunder også økumeniske bidrag knyttet til diakoniforståelsen,
- god kunnskap om diakoniens kirkelige forankring,
- evne til kritisk refleksjon over kirkens diakonale oppdrag i et kjønnsperspektiv.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Vigda att tjäna : betänkande angivet av ämbetsstrukturkomittén tillsatt av Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland år 2000* Helsingfors: Kyrkostyrelsen, 2002, s./p. 64-120, ISBN/ISSN: 951-789-106-7
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The diaconal ministry in the mission of the church* / Reinhard Boettcher red./ed. Geneva: Lutheran World Federation, Department for Theology and Studies, 2006, s./p. 11-23, 81-89, ISBN/ISSN: 3-905676-48-6 (Kompendium/Compendium)
- Blennberger, Erik, "Diakoni, etik och ideologi" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 89-117, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Dietrich, Stephanie, "Diakonitjenesten i Den norske kirke i et økumenisk perspektiv" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 45-68, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9 (Kompendium/Compendium)
- Fanuelsen, Olav, "Kirkens omsorgstjeneste" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 141-156, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Hansson, Mats J., "Diakoni - teologisk reflexion" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 29-64, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Johannessen, Kai Ingolf, "Diakonitjenestens plassering i kirken" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 29-44, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Jordheim, Kari, "Plan for diakoni i Den norske kirke : en presentasjon" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 13-28, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Nordstokke, Kjell, "Frigjøringsteologi og norsk kontekst" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 32, nr./issue 2 (1999), s./p. 51-62, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Oftestad, Alf B., "Diakoniens forankring i menigheten som et hellig samfunn" i:/in:/from: *En bok om kirkens diakoni* / Alf B. Oftestad red./ed. Oslo: Luther, 1980, s./p. 341-416, ISBN/ISSN: 82-531-7303-2 (Kompendium/Compendium)
- Wyller, Trygve, "Stat og omsorg - autentisitet og kall" i:/in:/from: *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* / Svein Aage Christoffersen red./ed. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, s./p. 170-208, ISBN/ISSN: 82-417-1082-8 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergmann, Sigurd, *De nedtystades Gud : diakoni för livets skull* Stockholm: Proprius, 1992, ISBN/ISSN: 91-7118-737-5
- Blennberger, Erik, Rolf Stål og Mats J. Hansson, *Tro och tanke; 1992:2 : Diakoni - teologi, ideologi, praxis : en inventering av diakonins kunskapsområden* Uppsala: Svenska kyrkans forskningsråd, 1999
- Brodd, Sven Erik [et al.], *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2521-4
- Brodd, Sven-Erik, "An escalating phenomenon : the diaconate from an ecumenical perspective" i:/in:/from: *The ministry of the deacon* 1999 b./vol. 1, s./p. 11-50, ISBN/ISSN: 91-85564-10-9
- Dulles, Avery, *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Furre, Berge og Knut Aukrust, *Diakoni og samfunn* Oslo: Norges forskningsråd, 1998, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9
- Moltmann, Jürgen og M. Douglas Meeks, *Hope for the church : Moltmann in dialogue with practical theology* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1979, ISBN/ISSN: 0-687-17360-4
- Tjørhom, Ola, *Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* Oslo: Verbum, 1999, ISBN/ISSN: 82-543-0797-0 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Wingren, Gustaf, "Kallelsestanken" i:/in:/from: *Luther frigiven : tema med sex variationer* Lund: Gleerup, 1970, s./p. 64-78
- Wyller, Trygve, "Heterotopisk diakoni : diakoni i spenningen mellom kall og profetisme" i:/in:/from: *Kirke, protestantisme og samfunn : festskrift til professor dr. Ingun M. Montgomery* / Roger Jensen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, s./p. 309-323, ISBN/ISSN: 82-519-2117-1/978-82-519-2117-6
- Østnor, Lars, *Kirkens tjenester : med særlig henblikk på diakontjenesten* Oslo: Luther, 1978, ISBN/ISSN: 82-531-7216-8

DIA522 - Bibeltolkning og diakoni

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-28
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-19
Trekkfrist:	2012-11-14

Generell informasjon
DIA522 er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni.. Emnet gir en innføring i tekster og temaer med relevans for kirkens diakonale oppdrag. Emnet består av to delemner: A. Det gamle testamente (2 stp), og B. Det nye testamente (3 stp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner. For studenter som har tatt KRL204 avlegges emnet med egen litteraturvariant.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger og undervisning i seminarform.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, klausurprøve (4 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A: DET GAMLE TESTAMENTE (2 stp)
Delemnet vil gi en grunnleggende innføring i utvalgte temaer fra det gamle testamentet med relevans for diakonien.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om det gamle testamentets klageteologi, med vekt på klagesalmene og Job,
- kjennskap til hvordan denne teologien kan være en ressurs i kristen teologi og livstolkning i dag,
- god kunnskap om det gamle testamentets etiske profil, særlig i Amos boka og deler av moseloven.

DELEMNE B DET NYE TESTAMENTE (3 stp)
Delemnet vil gi en innføring i utvalgte emner fra Det nye testamente med relevans for diakonien.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om hvordan nestekjærlighet (inklusive fiendekjærlighet) i evangeliene stilles sammen med kjærligheten til Gud i det dobbelte kjærlighetsbudet,
- god kunnskap om hvordan urkirken fungerte som diakonalt fellesskap, slik dette kommer til uttrykk i Apostlenes gjerninger,
- kunnskap om Paulus' teologi, med særlig vekt på utvalgte emner: rettferdiggjørelsen, oppstandelsen, kristen livsførsel,
- kjennskap til gjestfrihet som bibelsk motiv.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s./p. 201-207, 215-234, 249-260, ISBN/ISSN: 0-567-08524-4 (Kompendium/Compendium)
- Jensen, Joseph, "Amos" i:/in:/from: *Ethical dimensions of the prophets* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2006, s./p. 67-91, ISBN/ISSN: 0-8146-5983-7/978-0-8146-5983-0 (Kompendium/Compendium)
- Løland, Hanne, "Mitt liv er kommet nær dødsriket : klage i Det gamle testamentet og i dag" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2008), s./p. 36-47, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Mettinger, Trygve N. D., "Job och hans Gud" i:/in:/from: *Namnet och närvaron : gudsnamn och gudsbild i böckernas bok* Örebro: Libris, 1987, s./p. 169-191, ISBN/ISSN: 91-7194-497-4 (Kompendium/Compendium)
- Myhre, Klara, "Leve i lyset med sitt mørke : sjelesørgeriske motiv fra Det gamle testamentets klagesalmer" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2/3 (1994), s./p. 149-160, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Hansen, Karstein M., "Den barmhjertige samaritan - førstehjelp ved veikanten" i:/in:/from: *Barmhjertighet og rettferdighet* / Helge Nordahl et al. red./ed. [Oslo]: Verbum, 2001, s./p. 13-38, ISBN/ISSN: 82-543-0872-1 (Kompendium/Compendium)
- Hvalvik, Reidar, *Den fremmede : bibelske perspektiver på gjestfrihet og det å være fremmed* Oslo: Credo, 1994, ISBN/ISSN: 82-7053-279-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Kjær Nielsen, Helge, *Han elskede os først : om den bibelske begrundelse for diakoni* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1994, ISBN/ISSN: 87-7288-493-2
- Sandnes, Karl Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, s./p. 108-126, 152-174, 269-292, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8

DIA5510 - Diakoni i menighet

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

DIA5510 gir en innføring i menighetsdiakonens arbeidsoppgaver og menigheten som diakonal arena, samt øving i relevante praktisk-diakonale verktøy og metoder.
Arbeidsform og organisering
Emnet består av en 4 ukers sammenhengende praksisperiode som gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder, samt undervisning gjennom seminarer og praktisk diakonale grupper (PD-grupper) før og etter praksisperioden. I praksisperioden er det satt av én studiedag i uken.

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet/-programmene master i diakoni

Forkunnskaper: For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i DIA501 og DIA502 eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent oppmøte i undervisning (75 prosent),
- delta i praktisk-diakonale grupper,
- utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,
- gjennomføre minimum to praktiske øvelser knyttet til praksisstedets diakonale aktivitet (for eksempel andakt, soknebud, sjelesorg, legge til rette for kristent trosuttrykk), og få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en slik øvelse,
- gjennomføre og få tilbakemelding på en andaktssamling for medstudenter og lærere,
- gjennomføre og få godkjent praksis,
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis,
- få godkjent praksisoppgave (2000-3000 ord) innen gitt frist,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til ´bestått´ / ´ikke bestått´.

Mål og innhold

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om menigheten som diakonal arena
- god kunnskap om diakonens oppgaver innenfor Den norske kirke
- evne til selvstendig observasjon og refleksjon over diakonale utfordringer i menigheten
- god evne til å utføre grunnleggende praktisk diakonale oppgaver
- god evne til evne til å reflektere omkring egen diakonal praksis, identitet og tro

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* / Berit Okkenhaug et al. red./ed. Oslo: Verbum, 1997, s./p. 11-35, 169-176, 199-223, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Birkedal, Erling, Harald Hegstad og Turid Skorpe Lannem, *Sammen i forandring / refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken* Oslo: IKO-forlaget, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-8249-061-0

- Dahle, Sølvi og Tor Ivar Torgauten, *Utviklingshemning og tros- og livssynsutøvelse : rettigheter og tilrettelegging* Oslo: Universitetsforl., 2010, ISBN/ISSN: 978-82-15-01636-8
- Dietrich, Stephanie, Kari Karsrud Korslien og Kjell Nordstokke, "Et utvalg" i:/in:/from: *Diakonen - kall og profesjon* Trondheim: Tapir akademisk, 2011, s./p. 13-52, 153-169, 187-204, 233-250, ISBN/ISSN: 978-82-519-2596-9
- Fagermoen, Tron, "Diakoni som menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2005), s./p. 13-23, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Fauske, Ann-Kristin, *Mer enn ord : ungdomsdiakoni i praksis* Oslo: IKO-forl., 2003, ISBN/ISSN: 82-7112-672-5
- Kleiven, Tormod, *Når den utsatte blir usynlig : om seksuelle overgrep i kristne miljøer* Oslo: Luther, 2004, ISBN/ISSN: 82-531-4459-8
- Winters, Geir S., *Informasjon eller taushet? : behandling av personopplysninger og andre saksopplysninger* Oslo: KA Kirkelig arbeidsgiver-og interesseorganisasjon, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7991-151-7

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner Oslo: 2004 , hentet/cited 2011-11-07 fra/from http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20041120-1895.html
- "Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestlige funksjoner" i:/in:/from: *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 8. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2010, s./p. 79-80, ISBN/ISSN: 978-82-7545-096-6 , hentet fra/cited from http://www.kirken.no/index.cfm?event=doLink&famId=6915
- Yrkesetiske retningslinjer for diakoner Oslo: 1993 , hentet/cited 2011-11-08 fra/from http://www.diakonforbundet.no/index.php/lnnarbeidsforhold/diakonikirken/1299-yrkesetiske_retningslinjer_for_diakoner
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 1, s./p. 9-22, 56-64, ISBN/ISSN: 82-543-0506-4
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2, s./p. 85-92, 109-125, ISBN/ISSN: 82-543-0508-0
- Kirkerådet, *Plan for diakoni i Den norske kirke* [Bokmålutg.] utg./ed. Oslo: Den norske kirke, Kirkerådet, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7545-072-0 , hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=18778

DIA5581 - Troshistoriegruppe 1

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

DIA5582 - Troshistoriegruppe 2

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

DIA5583 - Troshistoriegruppe 3

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

DIA571 - Sjelesorg

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA571 gir en innføring i sjelesorg og spiritualitet. Emnet behandler problemstillinger hentet fra det diakonale praksisfeltet relatert til livskriser, sorg og ulike livsfaser. Disse problemstillingene blir behandlet i relasjon til den sosiale og kulturelle konteksten de står seg i. Problembasert læring vil bli benyttet som undervisningsmetode (se nedenfor). Emnet består av to delemner: A. Sjelesorg (7 sp) og B. Spiritualitet og diakonal identitet (3 sp). Delemnene vil bli behandlet samordnet.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent deltakelse og fremmøte (75 prosent) i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (2 sekvenser),
- få godkjent fremmøte, inkl. deltagelse på to øvingsdager dersom disse arrangeres
- få godkjent to innleverte individuelle PBL-notat (1000-1500 ord, ca.3-4 sider), ett til hver PBL-sekvens,
- få godkjent to innleverte gruppeprodukter, ett fra hver PBL-sekvens,
- bestå to kortprøver i emnets pensum,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet DIA571 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Studenten skal etter fullførte emne ha:
- kjennskap til sjelesorgens teologiske begrunnelse
- kjennskap til ulike spiritualitetstradisjoner,
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer i møte med en postmoderne kultur,
- god kunnskap om sjelesørgeriske tilnærmingsmåter i møte med sorg, skyld, skam og forsoning,
- god evne til å reflektere over og vurdere egen rolle som sjelesørger og veileder i diakonal sammenheng,
- evne til å analysere og drøfte sjelesørgeriske utfordringer i møte med enkeltmennesker og grupper av mennesker

Mål

DELEMNE A. SJELESORG (7 stp) Delemnet gir en innføring i den kristne sjelesorgens egenart. I dette inngår også den åndelige veiledningstradisjonen. Delemnet fokuserer på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse, og legger vekt på betydningen av sjelesørgerens selvinnsikt og forståelse av samtalens dynamikk. Sjelesorgens muligheter og utfordringer i en postmoderne kultursituasjon blir også behandlet. MÅL Studenten skal etter fullførte delemne ha:
kjennskap til sjelesorgens teologiske begrunnelse,
kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer i møte med en postmoderne kultur,
god kunnskap om sjelesørgeriske tilnærmingsmåter i møte med sorg, skyld, skam og forsoning
god evne til å reflektere over og vurdere egen rolle som sjelesørger og veileder i diakonal sammenheng,
evne til å analysere og drøfte sjelesørgeriske utfordringer i møte med enkeltmennesker og grupper av mennesker.

DELEMNE B. SPIRITUALITET og DIAKONAL IDENTITET (3 stp)
Dette delemnet fokuserer på forholdet mellom spiritualitet og selvforståelse. Delemnet vil behandle spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig diakonal identitet i møte med aktuelle utfordringer i kirke og samfunn.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
kjennskap til ulike spiritualitetstradisjoner,
kunnskap om problemstillinger knyttet til forholdet mellom spiritualitet og selvforståelse,

evne til refleksjon over egen livshistorie, troserfaring og diakonal identitet.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 3 (2001), s./p. 151-174, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Engedal, Leif Gunnar, "Kristen sjelesorg i en postmoderne kultur : utfordringer og muligheter" i:/in:/from: *Mötet med den splittrade människan : om själavård i postmodern tid* / Björn Wiedel et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2004, s./p. 19-72, ISBN/ISSN: 91-526-2979-1
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2004), s./p. 84-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Farstad, Marie, "Et utvalg" i:/in:/from: *Skammens spor : avtrykk i identitet og relasjoner* Oslo: Conflux, 2011, s./p. 23-87, ISBN/ISSN: 978-82-92948-05-7
- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Sjelesorgens vei : en veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* Oslo: Luther, 2006, s./p. 302-408, ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4
- Jones, L. Gregory, "Et utvalg" i:/in:/from: *Embodying forgiveness : a theological analysis* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, s./p. 163-206, ISBN/ISSN: 0-8028-3806-5/0-8028-0861-1
- Kleiven, Tormod, "Et utvalg" i:/in:/from: *Intimitetsgrenser og tillitsmakt : kirkesamfunns forståelse av og handlingsstrategier i møte med anklager om seksuelle krenkelser sett i lys av et diakonifaglig perspektiv* Oslo: Diakonova, 2010, s./p. 341-468, ISBN/ISSN: 978-82-998352-0-6
- Malm, Magnus, *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991, ISBN/ISSN: 82-531-7536-1
- Okkenhaug, Berit, "Et utvalg" i:/in:/from: *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, s./p. 47-163, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4
- Patton, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox Press, 1993, s./p. 113-213, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Sæteren, Berit, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kampen for livet i vemodets slør : å leve i spenningsfeltet mellom livets mulighet og dødens nødvendighet* Åbo: Åbo akademis förlag, 2006, s./p. 174-189, ISBN/ISSN: 951-765-330-1 , hentet fra/cited from https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/4173/TMP.objres.79.pdf?sequence=1
- Winters, Geir S., *Informasjon eller taushet? : behandling av personopplysninger og andre saksopplysninger* Oslo: KA Kirkelig arbeidsgiver-og interesseorganisasjon, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7991-151-7

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Bergstrand, Göran, *Från naivitet till naivitet : om James W. Fowlers modell för trons utveckling* Stockholm: Verbum, 1990, ISBN/ISSN: 91-526-1689-4
- Engedal, Leif Gunnar, "Gudserfaring og identitetsdannelse" i:/in:/from: *Tro : 13 essays om tro* / Pål Ketil Botvar et al. red./ed. [Oslo]: Kom forl., 2006, s./p. 94-112, ISBN/ISSN: 82-92496-39-4/978-82-92496-39-8 *
- Fowler, James W., *Faithful change : the personal and public challenges of postmodern life* Nashville: Abingdon, 1996, ISBN/ISSN: 0-687-01730-0
- Gerkin, Charles V., *The Living human document : re-visioning pastoral counseling in a hermeneutical mode* Nashville: Abingdon Press, 1984, ISBN/ISSN: 0-687-22372-5 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Leech, Kenneth, *Soul friend : spiritual direction in the modern world* Ny rev. utg./ed. Harrisburg, Pa.: Morehouse, 2001, ISBN/ISSN: 0-8192-1888-x
- Nouwen, Henri J. M., *The living reminder : service and prayer in memory of Jesus Christ* San Francisco, Calif.: Harper, 1981, ISBN/ISSN: 0-86683-915-1
- Olivius, Anders, *Handbok för själavård och bikt : en bok om skuld och förlåtelse* Stockholm: Verbum, 1988, ISBN/ISSN: 91-526-1468-9
- Stairs, Jean, *Listening for the soul : pastoral care and spiritual direction* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-8006-3239-7
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

DIA589 - Innpassingsprøve i diakoni

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-03
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-19

DIA601 - Ungdomsdiakoni

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, ISBN/ISSN: 82-519-1667-4
- Brunstad, Paul Otto, *Ungdom og livstolkning : en studie av unge menneskers tro og fremtidsforventninger* Trondheim: Tapir, 1998, ISBN/ISSN: 82-519-1299-7
- Cray, Graham, *Youth congregations and the emerging church* Cambridge: Grove Books, 2002, ISBN/ISSN: 1-85174-491-6
- Cray, Graham, *Postmodern culture and youth discipleship : commitment or looking cool?* Cambridge: Grove Books, 1998, ISBN/ISSN: 1-85174-389-8
- Dean, Kenda Creasy og Ron Foster, *The godbearing life : the art of soul tending for youth ministry* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 1998, ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Frønes, Ivar og Ragnhild Brusdal, *På sporet av den nye tid : kulturelle varsler for en nær fremtid* Bergen: Fagbokforl., 2000, ISBN/ISSN: 82-7674-580-6
- Fylling, Hilde og Marianne Bergsjø, *Rop etter heim* Oslo: Kirkerådet, 1996
- Helland, Håvard og Tormod Øia, *Forebyggende ungdomsarbeid* Bergen: Fagbokforl., 2000, ISBN/ISSN: 82-7674-590-3
- Kirkerådet, *Ung i kirken : en betenking* [Oslo]: Kirkerådet, 1991
- Malm, Magnus, *Fotspor i glasstrappen : den svimlende klatringen i Babels tårn og veien tilbake til jorden* Oslo: Luther, 2000, ISBN/ISSN: 82-531-4526-8
- Redman, Matt, *The unquenchable worshipper* Eastbourne: Kingsway Communications, 2001

DIA6010 - Det sårbare og det lidende barnet som utfordring til teologien

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

DIA6010 gir et innblikk i hva det innebærer at barn er sårbare, hvem det lidende barnet er, og hva det kan innebære for et barn å lide. En vil fokusere på hva barns sårbarhet og lidelse kan representere av utfordringer til teologien. Teoretiske perspektiver blir hentet fra systematisk teologi, sjelesorgsfaglig og psykologisk teori, religionspedagogikk - samt eksempler på trosformidlingsmateriale rettet inn mot barn.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent),
- få godkjent et utkast til faglig essay (problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen faglig essay (4000-4400 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Vurderingsform ved ny prøve er 6 timers klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for essay.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om hva det innebærer at barnet er subjekt i forhold til tro og teologi
- god kunnskap om hva det innebærer at barn er sårbare
- god kunnskap om teologiske utfordringer i møte med barns sårbarhet og lidelser
- god evne til kritisk refleksjon, når det gjelder hvordan troens innhold kan tilrettelegges for og med barn.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aasgaard, Reidar, "Om jeg er liten eller stor : barnet i den tidlige kristendom" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 55, nr./issue 1 (2004), s./p. 38-55, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Cavalletti, Sofia, *Barnets religiøse potensial : beskrivelse av erfaringer med barn fra 3 til 6 år* Oslo: [Den gode hyrde katekese - Norge], 2009, ISBN/ISSN: 978-82-997240-1-2
- Horsfjord, Helene, "Når sannheten ikke er sann" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 19, nr./issue 4 (1999), s./p. 175-185, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Hovland, Beate Indrebø, "Teologi for et skjendet barn : forkynnelse i møte med overgrepserfaringer - sten til byrden eller virksom livshjelp?" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter*/ Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 103-112, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Klette, Trine, "Kap. 3,5-6" i:/in:/from: *Tid for trøst : en undersøkelse av sammenhenger mellom trøst og trygghet over to generasjoner. elektronisk ressurs* Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, 2007, s./p. 45-66, 89-128, ISBN/ISSN: 978-82-7894-268-0/978-82-7894-268-0 , hentet fra/cited from http://www.nova.no/asset/2721/1/2721_1.pdf
- Komp, Diane M., *Et vindu mot himmelen : portrett av barn i dødens nærhet*Oslo: Luther, 1995, ISBN/ISSN: 82-531-7581-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.nb.no/utlevering/contentview.jsf?&urn=URN:NBN:no-nb_digibok_2008030604019
- Leenderts, Torborg Aalen, "Kap. 1-3, 5, 10" i:/in:/from: *Når glassflaten brister, om brytningen mellom livet og troen.* 2. utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-543-1095-3
- Madsen, Peter, Johannes Møllehave og Gerd Grønvold Saue, *Signes jul* [Oslo]: Verbum, 2004, ISBN/ISSN: 82-543-0986-8
- McCaughrean, Geraldine, *Isai-treet* Oslo: IKO-forl., 2005, ISBN/ISSN: 82-7112-719-5
- Mercer, Joyce, *Welcoming children : a practical theology of childhood* St. Louis, Mo.: Chalice Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8272-4251-4/978-0-8272-4251-7

- Sagberg, Sturla, *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* Oslo: IKO-forlaget, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4
- Saxegaard, Kristin Moen, "Bibelhermeneutikk for barn" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* 27, nr./issue 1 (2010), s./p. 69-74, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Stålsett, Sturla J., ""Barna roper i helligdommen" : for en urovekkende barneteologi" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter*/ Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 31-42, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Østrem, Solveig, "Barns subjektskaping og det betydningsfulle tredje leddet" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 58, nr./issue 3 (2007), s./p. 143-158, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)

DIA6011 - Det sårbare og det lidende barnet som utfordring til teologien

Emneansvarlig:	Magne Torbjørnsen (Magne.Torbjornsen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

DIA6011 gir et innblikk i hva det innebærer at barn er sårbare, hvem det lidende barnet er, og hva det kan innebære for et barn å lide. En vil fokusere på hva barns sårbarhet og lidelse kan representere av utfordringer til teologien. Teoretiske perspektiver blir hentet fra systematisk teologi, sjelesorgsfaglig og psykologisk teori, religionspedagogikk - samt eksempler på trosformidlingsmateriale rettet inn mot barn.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent),
- få godkjent et utkast til faglig essay (problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen faglig essay (2000-2400 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Vurderingsform ved ny prøve er 4 timers klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for essay.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om hva det innebærer at barnet er subjekt i forhold til tro og teologi
- god kunnskap om hva det innebærer at barn er sårbare
- god kunnskap om teologiske utfordringer i møte med barns sårbarhet og lidelser
- god evne til kritisk refleksjon, når det gjelder hvordan troens innhold kan tilrettelegges for og med barn.

Studentene velger i samråd med faglærer ca. 50 % av sideantallet oppgitt i litteraturlisten, som pensumlitteratur.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aasgaard, Reidar, "Om jeg er liten eller stor : barnet i den tidlige kristendom" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 55, nr./issue 1 (2004), s./p. 38-55, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Cavalletti, Sofia, *Barnets religiøse potensial : beskrivelse av erfaringer med barn fra 3 til 6 år* Oslo: [Den gode hyrde katekese - Norge], 2009, ISBN/ISSN: 978-82-997240-1-2
- Horsfjord, Helene, "Når sannheten ikke er sann" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 19, nr./issue 4 (1999), s./p. 175-185, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Hovland, Beate Indrebø, "Teologi for et skjendet barn : forkynnelse i møte med overgrepserfaringer - sten til byrden eller virksom livshjelp?" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter*/ Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 103-112, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Klette, Trine, "Kap. 3,5-6" i:/in:/from: *Tid for trøst : en undersøkelse av sammenhenger mellom trøst og trygghet over to generasjoner. elektronisk ressurs* Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, 2007, s./p. 45-66, 89-128, ISBN/ISSN: 978-82-7894-268-0/978-82-7894-268-0 , hentet fra/cited from http://www.nova.no/asset/2721/1/2721_1.pdf
- Komp, Diane M., *Et vindu mot himmelen : portrett av barn i dødens nærhet*Oslo: Luther, 1995, ISBN/ISSN: 82-531-7581-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.nb.no/utlevering/contentview.jsf?&urn=URN:NBN:no-nb_digibok_2008030604019
- Leenderts, Torborg Aalen, "Kap. 1-3, 5, 10" i:/in:/from: *Når glassflaten brister, om brytningen mellom livet og troen.* 2. utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-543-1095-3
- Madsen, Peter, Johannes Møllehave og Gerd Grønvold Saue, *Signes jul* [Oslo]: Verbum, 2004, ISBN/ISSN: 82-543-0986-8

- McCaughrean, Geraldine, *Isai-treet* Oslo: IKO-forl., 2005, ISBN/ISSN: 82-7112-719-5
- Mercer, Joyce, *Welcoming children : a practical theology of childhood* St. Louis, Mo.: Chalice Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8272-4251-4/978-0-8272-4251-7
- Sagberg, Sturla, *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* Oslo: IKO-forlaget, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4
- Saxegaard, Kristin Moen, "Bibelhermeneutikk for barn" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* 27, nr./issue 1 (2010), s./p. 69-74, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Stålsett, Sturla J., ""Barna roper i helligdommen" : for en urovekkende barneteologi" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter*/ Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 31-42, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Østrem, Solveig, "Barns subjektskaping og det betydningsfulle tredje leddet" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 58, nr./issue 3 (2007), s./p. 143-158, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)

DIA603 - Diakoni i en flerkulturell kontekst

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Sak KM 13/97: Urfolk i den verdensvide kirke med utgangspunkt i samisk kirkeliv" i:/in: *Kirkemøtet : protokoll med fullstendig plenumsreferat* (1997), s./p. 104-118
- Berentsen, Jan-Martin, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen, *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Dahl, Øyvind, *Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-00-45368-5
- Eriksen, Thomas Hylland og Torunn Arntsen Sajjad, *Kulturforskjeller i praksis : perspektiver på det flerkulturelle Norge* 5. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-05-41223-1
- Eriksen, Thomas Hylland, *Hvor mange hvite elefanter? : kulturdimensjonen i bistandsarbeidet* Oslo: Ad notam, 1989, ISBN/ISSN: 82-417-0019-9
- Gilbert, Alan, *Latin America : BA Geography* 2. utg./ed. London: University of London, 1996, ISBN/ISSN: 0-7187-1336-2
- Karlsen, Rolf, Kjetil Paulsen og Nils Chr. Stenseth, *Afrika : natur, samfunn og bistand* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1995, s./p. 664 s., [1] fold. kart., ISBN/ISSN: 82-417-0448-8
- Klausen, Arne Martin, *Kultur : mønster og kaos* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1992, ISBN/ISSN: 82-05-20744-5
- Nordstokke, Kjell, *Diakoni : troens tjeneste i verden* Oslo: Den norske Misjonsallianse, 1997
- Smukkestad, Oddvar, *Utvikling eller avvikling? : en innføring i økonomisk og politisk utviklingsteori* Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-05-38408-8
- Tostensen, Arne og Svein Gjerdåker, *Alltid fattig? : perspektiver på den tredje verdens fattigdom* [Oslo]: Cappelen, 1992, ISBN/ISSN: 82-02-13333-5
- Vilby, Knud, *Den globale reisen* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2006, ISBN/ISSN: 978-82-00870-7/82-15-00870-4
- Vogt, Kari, Per Kværne, Bente Groth og Per Bjørn Halvorsen, *Levende religioner* 2. utg./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 1997, ISBN/ISSN: 82-456-0056-3

DIA604 - Diakoni i en flerkulturell kontekst

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Litteratur

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Sak KM 13/97: Urfolk i den verdensvide kirke med utgangspunkt i samisk kirkeliv" i:/in: *Kirkemøtet : protokoll med fullstendig plenumsreferat* (1997), s./p. 104-118
- Berentsen, Jan-Martin, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen, *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Dahl, Øyvind, *Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-00-45368-5
- Eriksen, Thomas Hylland og Torunn Arntsen Sajjad, *Kulturforskjeller i praksis : perspektiver på det flerkulturelle Norge* 5. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-05-41223-1
- Eriksen, Thomas Hylland, *Hvor mange hvite elefanter? : kulturdimensjonen i bistandsarbeidet* Oslo: Ad notam, 1989, ISBN/ISSN: 82-417-0019-9
- Gilbert, Alan, *Latin America : BA Geography* 2. utg./ed. London: University of London, 1996, ISBN/ISSN: 0-7187-1336-2
- Karlsen, Rolf, Kjetil Paulsen og Nils Chr. Stenseth, *Afrika : natur, samfunn og bistand* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1995, s./p. 664 s., [1] fold. kart., ISBN/ISSN: 82-417-0448-8
- Klausen, Arne Martin, *Kultur : mønster og kaos* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1992, ISBN/ISSN: 82-05-20744-5
- Nordstokke, Kjell, *Diakoni : troens tjeneste i verden* Oslo: Den norske Misjonsallianse, 1997
- Smukkestad, Oddvar, *Utvikling eller avvikling? : en innføring i økonomisk og politisk utviklingsteori* Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-05-38408-8
- Tostensen, Arne og Svein Gjerdåker, *Alltid fattig? : perspektiver på den tredje verdens fattigdom* [Oslo]: Cappelen, 1992, ISBN/ISSN: 82-02-13333-5
- Vilby, Knud, *Den globale reisen* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2006, ISBN/ISSN: 978-82-00870-7/82-15-00870-4
- Vogt, Kari, Per Kværne, Bente Groth og Per Bjørn Halvorsen, *Levende religioner* 2. utg./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 1997, ISBN/ISSN: 82-456-0056-3

DIA605 - Omsorg og menneskeverd ved livets slutt

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
DIA605 gir en mulighet til å fordype seg i diakoniens engasjement og utfordringer i møte med døden og menneskets møte med denne.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med DIA606-07H Omsorg reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:få godkjent tema for faglig essay innen en gitt fristfå godkjent et utkast til faglig essay (problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt fristdelta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret
Lærer med ansvar for emnet fører en logg over de oppfylte studiekravene og melder at studiekravene er oppfylt til studieavdelingen innen rimelig tid før avsluttende vurdering.

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen faglig essay (5 stp: ca. 2800 ord ±10 % og 10 stp: ca. 4000 ord ±10 %). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Vurderingsform ved ny og utsatt prøve er 6 timers klausurprøve.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studiet skal gi
- studenten mulighet til fordype seg i et tema innenfor det diakonale feltet

Studenten skal ha
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer knyttet til en problemstilling innenfor temavalget

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aakre, Marie, "Å dø er naturlig" i:/in:/from: *Verdier ved livets slutt : en antologi* Oslo: Verdikommisjonens styringsgruppe, 2001, s./p. 11-21, ISBN/ISSN: 82-995431-3-4
- Bøe, Kari Gran, *Verdige møter mellom helsepersonale og pasienter i livets sluttfase : en profesjonsetisk tolkning av en kvalitativ empirisk studie* Oslo: Det teologiske fakultet Unipub, 2008
- Ekvik, Steinar, *Tårer uten stemme : når barn er blant dem som sørger* [Rev.] utg./ed. Oslo: Verbum, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-543-1162-2
- Foss, Øyvind, *Livsuverdig liv? : medisinsk etikk i historisk og aktuell belysning* Kristiansand: Høyskoleforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-7634-037-7
- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Nafstad, Hilde Eileen, *Det Omsorgsfulle mennesket* Oslo: Gyldendal akademisk, 2004, ISBN/ISSN: 82-05-32941-9
- Svenberg, Gunvor Berge og Mari Wirgenes, *Sammen i sorgen : om sorggrupper og deres plass i sorgarbeidet* Oslo: Luther, 1994, ISBN/ISSN: 82-531-4272-2
- Sæteren, Berit, *Kampen for livet i vemodets slør : å leve i spenningsfeltet mellom livets mulighet og dødens nødvendighet* Åbo: Åbo akademis förlag, 2006, ISBN/ISSN: 951-765-330-1 , hentet fra/cited from https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/4173/TMP.objres.79.pdf?sequence=1

- Sæteren, Berit, "Omsorg for døende pasienter, Sorg og sorgarbeid, Åndelig og eksistensiell omsorg" i:/in:/from: *Kreftsykepleie : pasient - utfordring - handling* 3. utg./ed./ Anne Marie Reitan et al. red./ed. Oslo: Akribe, 2010, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-7950-144-2
- Thoresen, Lisbeth, *Empati og intersubjektivitet : en studie av hospicesykepleie* [Oslo]: Det teologiske fakultet Unipub, 2008, ISBN/ISSN: Thoresen, Lisbeth

DIA606 - Omsorg og menneskeverd ved livets slutt

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
DIA606 gir en mulighet til å fordype seg i diakoniens engasjement og utfordringer i møte med døden og menneskets møte med denne.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med DIA605-07H Bibelfag reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:få godkjent tema for faglig essay innen en gitt fristfå godkjent et utkast til faglig essay (problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt fristdelta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Lærer med ansvar for emnet fører en logg over de oppfylte studiekravene og melder at studiekravene er oppfylt til studieavdelingen innen rimelig tid før avsluttende vurdering.

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen faglig essay (5 stp: ca. 2800 ord 10 % og 10 stp: ca. 4000 ord 10 %). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studiet skal gi
- studenten mulighet til fordype seg i et tema innenfor det diakonale feltet

Studenten skal ha
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer knyttet til en problemstilling innenfor temavalget

Litteratur

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Livshjelp : behandling, pleie og omsorg for uhelbredelig syke og døende NOU 1999:2* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Statens trykning, 1999, ISBN/ISSN: 82-583-0469-0
- Aakre, Marie, "Å dø er naturlig" i:/in:/from: *Verdier ved livets slutt : en antologi* Oslo: Verdikommisjonens styringsgruppe, 2001, s./p. 11-21, ISBN/ISSN: 82-995431-3-4
- Ekvik, Steinar, *Tårer uten stemme : når barn er blant dem som sørger* [Rev.] utg./ed. Oslo: Verbum, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-543-1162-2
- Foss, Øyvind, *Livsuverdig liv? : medisinsk etikk i historisk og aktuell belysning* Kristiansand: Høyskoleforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-7634-037-7
- Svenberg, Gunvor Berge og Mari Wirgenes, *Sammen i sorgen : om sorggrupper og deres plass i sorgarbeidet* Oslo: Luther, 1994, ISBN/ISSN: 82-531-4272-2
- Sæteren, Berit, "Omsorg for døende pasienter, Sorg og sorgarbeid, Åndelig og eksistensiell omsorg" i:/in:/from: *Kreftsykepleie : pasient - utfordring - handling* 3. utg./ed./ Anne Marie Reitan et al. red./ed. Oslo: Akribe, 2010, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-7950-144-2
- Sørbye, Liv Wergeland, *Prosjekt Hospice Lovisenberg : en evalueringsrapport* Oslo: Lovisenberg Diakonale Sykehus, 1997

- Sørbye, Liv Wergeland, *Trygghet ved livets slutt : faglig dyktighet og medmenneskelighet*
Oslo: Universitetsforlaget, 1990, ISBN/ISSN: 82-00-36101-2

DIA607 - Seksuelle krenkelser og det kristne fellesskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

DIA607 gir en fordypning i forståelsen av hva seksuelle krenkelser er, og hva de skaper hos den som blir utsatt og i omgivelsene. Emnet gir videre en fordypning i hvordan slike krenkelser bør håndteres og bearbeides. Forståelsen av makt vil være et sentralt anliggende. Emnet vil ha et særlig fokus på de diakonale utfordringene som kan oppstå når seksuelle krenkelser skjer i tilknytning til et kristent felleskap. Teoretiske perspektiver vil bli hentet fra systematisk teologi, sjelesorgsfaglig teori og det samfunnsvitenskapelige fagfeltet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen,
- få godkjent tema for faglig essay innen en gitt frist,
- få godkjent utkast faglig essay (4000 - 4400 ord) levert innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbud, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarundervisning

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, faglig essay (4000-4400 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Emnet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Vurderingsform ved ny og utsatt prøve er 6 timers klausurprøve.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om ulike forståelser av innholdet i og konsekvensene av seksuelle krenkelser, på et individuelt, relasjonelt og fellesskapsmessig plan,
- god kunnskap om hvordan temaer som makt, tilgivelse og forsoning blir aktualisert når noen blir utsatt for krenkelser,
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer som reiser seg i kirkens møte med seksuelle krenkelser.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- *Økumeniske retningslinjer i forbindelse med seksuelle overgrep i kirkelig sammenheng*2. utg./ed. Oslo: Norges kristne råd, 2001, ISBN/ISSN: 82-7941-014-7
- Retningslinjer for håndtering av seksuelle krenkelser : veiledning for ansatte, frivillige medarbeidere og tillitsvalgte Rev. utg./ed. Oslo: Normisjons landsstyre, 2009, s./p. 47 , hentet/cited 2010-06-22 fra/from http://www.nms.no/getfile.php/NMS/34%20NMS%20dokumenter/Retningslinjer%20for%20handtering%20av%20seksuelle%20krenkelser.pdf
- Veiledningshefte for kirkelige arbeidsgivere ved mistanke eller anklage mot arbeidstaker om seksuelle overgrep Oslo: Kulturdepartementet, 2008 , hentet/cited 2010-05-27 fra/from http://www.regjeringen.no/upload/KKD/Kirke/veiledningshefte.pdf
- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0882-9
- Anstorp, Trine, Beate Indrebø Hovland og Elisabeth Torp, *Fra skam til verdighet : teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, ISBN/ISSN: 82-15-00206-4
- Fortune, Marie M., *Sexual violence : the sin revisited*

Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 2005, ISBN/ISSN: 0829816682 (pbk. alk. paper)
- Førsvoll, Reimunn, *Fra synd, fra sorg, fra fare : seksuelle overgrep i kirke og samfunn* [Oslo]: Verbum, 2003, ISBN/ISSN: 82-543-0957-4
- Gonsiorek, John C., *Breach of trust : sexual exploitation by health care professionals and clergy* Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 1995, ISBN/ISSN: 0-8039-5556-1/0-8039-5557-x
- Hermstad, Gunnhild Nordgaard og Gunnar Heiene, Kirkens frivillige arbeid : forebygging og håndtering av seksuelle krenkelser Oslo: Den norske kirke, Kirkerådet, 2009 , hentet/cited 2010-05-27 fra/from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=8068
- Kirkengen, Anna Luise, *Hvordan krenkede barn blir syke voksne* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-15-01408-1
- Kleiven, Tormod, *Når den utsatte blir usynlig : om seksuelle overgrep i kristne miljøer* Oslo: Luther, 2004, ISBN/ISSN: 82-531-4459-8
- Kleiven, Tormod, "Et utvalg" i:/in:/from: *Intimitetsgrenser og tillitsmakt : kirkesamfunns bruk av retningslinjer i møte med seksuelle /krenkelser sett i lys av et diakonifaglig perspektiv* Oslo: Det teologiske menighetsfakultet, 2008, s./p. 237-347
- Lundgren, Eva, *I Herrens vold : dokumentasjon om vold mot kvinner i kristne miljøer* Oslo: Cappelen, 1990, ISBN/ISSN: 82-02-09283-3/82-574-0390-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Müller-Fahrenholz, Geiko, *The art of forgiveness : theological reflections on healing and reconciliation* Geneva: WCC Publications, 1997, ISBN/ISSN: 2-8254-1224-4 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Skartveit, Gro, *Ulvar i lammeflokken : om predikantar, makt og overgrep mot kvinner* Oslo: Forum Aschehoug, 1997, ISBN/ISSN: 82-03-29081-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Stang, Ingun, *Makt og bemyndigelse : om å ta pasient- og brukermedvirkning på alvor* Oslo: Universitetsforlaget, 1998, ISBN/ISSN: 82-00-42979-2

- Sætre, Marianne, "Samfunnsproblemet som "forsvant" : en kritikk av tendensen til å minimalisere omfanget av seksuelle overgrep mot barn" i:/in
: *Tidsskrift for Norsk psykologforening. Supplement* 34, nr./issue Suppl. 1 (1997), s./p. 53-61, ISBN/ISSN: WA 320
- Weber, Max, "Et utvalg" i:/in:/from: *Makt og byråkrati : essays om politikk og klasse, samfunnsforskning og verdier* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2000, s./p. 91-104, ISBN/ISSN: 82-05-27101-1

DIA608 - Seksuelle krenkelser og det kristne fellesskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

DIA607/608 gir en fordypning i forståelsen av hva seksuelle krenkelser er, og hva de skaper hos den som blir utsatt og i omgivelsene. Emnet gir videre en fordypning i hvordan slike krenkelser bør håndteres og bearbeides. Forståelsen av makt vil være et sentralt anliggende. Emnet vil ha et særlig fokus på de diakonale utfordringene som kan oppstå når seksuelle krenkelser skjer i tilknytning til et kristent felleskap. Teoretiske perspektiver vil bli hentet fra systematisk teologi, sjelesorgsfaglig teori og det samfunnsvitenskapelige fagfeltet.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen,
- få godkjent tema for faglig essay innen en gitt frist,
- få godkjent utkast faglig essay (2000 - 2400 ord) levert innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbud, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarundervisning

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen faglig essay (2000-2400 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om ulike forståelser av innholdet i og konsekvensene av seksuelle krenkelser, på et individuelt, relasjonelt og fellesskapsmessig plan,
- god kunnskap om hvordan temaer som makt, tilgivelse og forsoning blir aktualisert når noen blir utsatt for krenkelser,
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer som reiser seg i kirkens møte med seksuelle krenkelser.

Litteratur

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Økumeniske retningslinjer i forbindelse med seksuelle overgrep i kirkelig sammenheng*2. utg./ed. Oslo: Norges kristne råd, 2001, ISBN/ISSN: 82-7941-014-7
- *Retningslinjer og prosedyrer for behandling av saker der det rettes anklage mot vigslet kirkelig medarbeider om seksuelt misbruk og/eller grenseoverskridende seksuell adferd : utredning fra et utvalg nedsatt av Bispemøtet* Oslo: Kirkerådet, 1996
- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0882-9
- Anstorp, Trine, Beate Indrebø Hovland og Elisabeth Torp, *Fra skam til verdighet : teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, ISBN/ISSN: 82-15-00206-4
- Aschjem, Øivind, *Lang, lang rekke- : om eldre og familievold* Bergen: Eide, 1990, ISBN/ISSN: 82-514-0380-4
- Førsvoll, Reimunn, *Fra synd, fra sorg, fra fare : seksuelle overgrep i kirke og samfunn* [Oslo]: Verbum, 2003, ISBN/ISSN: 82-543-0957-4
- Gonsiorek, John C., *Breach of trust : sexual exploitation by health care professionals and clergy* Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 1995, ISBN/ISSN: 0-8039-5556-1/0-8039-5557-x
- Kirkengen, Anne Luise, "Kroppsliggjøring av seksuell overgrepserfaring" i:/in: *Utposten : blad for allmenn- og samfunnsmedisin* 27, nr./issue 2 (1998) , hentet/cited 2 fra/from http://www.uib.no/isf/utposten/1998nr2/utp98207.htm

- Kleiven, Tormod, *Når den utsatte blir usynlig : om seksuelle overgrep i kristne miljøer* Oslo: Luther, 2004, ISBN/ISSN: 82-531-4459-8
- Kleiven, Tormod, *"Det du har gjort mot en av mine minste-" : den kristne forsamlingen og seksuelle overgrep* Oslo: T.Kleiven, 2001
- Lundgren, Eva, *I Herrens vold : dokumentasjon om vold mot kvinner i kristne miljøer* Oslo: Cappelen, 1990, ISBN/ISSN: 82-02-09283-3/82-574-0390-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Løvås, Edin, *Det farlige maktmennesket* Oslo: Luther, 1999, ISBN/ISSN: 82-531-4510-1
- Müller-Fahrenholz, Geiko, *The art of forgiveness : theological reflections on healing and reconciliation* Geneva: WCC Publications, 1997, ISBN/ISSN: 2-8254-1224-4 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Skartveit, Gro, *Ulvar i lammeflokken : om predikantar, makt og overgrep mot kvinner* Oslo: Forum Aschehoug, 1997, ISBN/ISSN: 82-03-29081-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Stang, Ingun, *Makt og bemyndigelse : om å ta pasient- og brukermedvirkning på alvor* Oslo: Universitetsforlaget, 1998, ISBN/ISSN: 82-00-42979-2

- Sætre, Marianne, "Samfunnsproblemet som "forsvant" : en kritikk av tendensen til å minimalisere omfanget av seksuelle overgrep mot barn" i:/in : *Tidsskrift for Norsk psykologforening. Supplement* 34, nr./issue Suppl. 1 (1997), s./p. 53-61, ISBN/ISSN: WA 320
- Weber, Max, "Et utvalg" i:/in:/from: *Makt og byråkrati : essays om politikk og klasse, samfunnsforskning og verdier* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2000, s./p. 91-104, ISBN/ISSN: 82-05-27101-1

DIA621 - Misjon, diakoni og bistand

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, s./p. 15-19, 37-73, 130-186, 242-280, 327-355, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Gravaas, Hans Aage, ""Self-theologization" som missiologisk mål og prinsipp" i:/in: *Innsyn : tidsskrift for misjonsstrategisk informasjon og debatt* , nr./issue 1 (2000), s./p. 11-14 (Kompendium/Compendium)
- Hiebert, Paul G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Anthropological insights for missionaries* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1985, s./p. 13-140, 227-298, ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7
- Nordstokke, Kjell, "International diakonia" i:/in:/from: *Mission to the world : communicating the Gospel in the 21st century : essays in honour of Knud Jørgensen* / Engelsviken, Tormod, et al. red./ed. Oxford: Regnum, 2008, s./p. 103-114, ISBN/ISSN: 978-1-870345-64-4

DIA6410 - Vern om skaperverket som diakonal utfordring

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Emnet tar sikte på å gi innsikt i konsekvensene av klimaendringene, og det vil inspirere kirkelig ansatte til å delta aktivt i samfunnsdebatten om klima- og miljøspørsmål, til å knytte tverrfaglige kontakter og til å integrere miljøutfordringene i den kirkelige hverdag.

Studiekrav

Emnet har følgende studiekrav: Studenten skal
- få godkjent oppmøte i undervisningen (75%)
- få godkjent et utkast til faglig essay (problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt frist
- delta i evalueringen av studietilbudet dersom emnet gjøres til gjenstand for evaluering det aktuelle semesteret

For studenter med klausurprøve som avsluttende vurdering må følgende studiekrav oppfylles for at en skal kunne gå opp til den avsluttende prøven:
- delta i evalueringen av studietilbudet dersom emnet gjøres til gjenstand for evaluering det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen faglig essay (4000-4400 ord). For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Emnet vil gi en forståelse av hvordan klimaendringene utfordrer til å gjennomtenke og nyformulere kirkens og teologiens tale om natur og skaperverk. Det vil gi impulser til etisk refleksjon og engasjement og fokusere på hvordan diakonalt arbeid kan bidra til å styrke kirkens miljøengasjement, sentralt og lokalt.

Studenten skal etter fullført emne ha:

- kjennskap til nyere bidrag til økoteologi og teologisk forståelse av skaperverket
- kjennskap til arbeidet for vern om skaperverket og en bærekraftig utvikling i kirke og samfunn i vår tid
- kunnskap om og evne til å se vern om skaperverket som diakonal utfordring på lokalplanet, nasjonalt og globalt
- evne til å reflektere over kristen tro og spiritualitet knyttet til engasjement for skaperverk og miljø i menighet og gudstjenestefeiring

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Økoteologi : kontekstuelle perspektiver på miljø og teologi* Bård Mæland et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2007, s./p. 11-104, 125-142, 161-178, 211-264, ISBN/ISSN: 978-82-519-2239-5
- *Av jord er du kommet - : teologiske refleksjoner om skaperverket, klimaendringer og fattigdom* Oslo: Kirkens nødhjelp, 2008
- Eide, Sindre, Lars Ove Kvalbein og Estrid Hessellund, *Grønn kirkebok : skaperverk og miljø, forbruk og rettferd i menigheten* Oslo: IKO-forl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-7112-782-4
- Haugen, Hans Morten, "Vern om skaperverket" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 103-118, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Ishøy, Martin, *Klimaklar kristendom : miljøteologiske begrundelser* København: Anis, 2009, ISBN/ISSN: 978-87-7457-509-2
- McFague, Sallie, *Klimateologi : Gud, verden og global opvarmning* København: Anis, 2010, ISBN/ISSN: 9788774575115
- Schorre, Hans-Jürgen og Tom Sverre Tomren, *Grønn postill : økoteologi og kirkehverdag* [Oslo]: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0904-3

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Henriksen, Jan-Olav, *Mennesket og naturen : etiske og religionsfilosofiske perspektiver på naturen og økokrisen* Oslo: MF-bok, 1991, ISBN/ISSN: 82-7611-002-9

- Kristiansen, Roald E., *Økoteologi*Frederiksberg C.: Anis, 1993, ISBN/ISSN: 87-7457-135-4
- Martin-Schramm, James B. og Robert L. Stivers, *Christian environmental ethics : a case method approach* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2003, ISBN/ISSN: 1-57075-499-3
- Thorbjørnsen, Svein Olaf og Gunnar Heiene, *Håp for drivhuset? : miljøkrise og kristen tro* [Oslo]: Credo, 1991, ISBN/ISSN: 82-7053-217-7

DIA6510 - Internasjonal diakoni med praksis

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig essay
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-05
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-21

Generell informasjon

Emnet gir en fordypning i internasjonal diakoni med fokus på diakonalt arbeid innen misjon og bistandsarbeid. Det gis en innføring i sentrale teoretiske perspektiver, tematiske arbeidsområder og sentrale tekster innenfor denne arenaen for diakonalt arbeid. Emnet består av undervisning med fordypning i tema knyttet til emnet, og en praksisperiode i utlandet på 4 uker.
Forkunnskaper: For å melde seg opp i emnet må studenten ha gjennomført emnet DIA504 og DIA5510 eller tilsvarende.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent deltakelse og fremmøte i undervisning knyttet til praksisforberedelse og praksismottak (75 prosent),
- utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,
- gjennomføre og få godkjent praksis,
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis,
- delta på et skriveseminar. Deltagelse inkluderer å presentere et førsteutkast til det faglige essayet, og å kommentere framleggene til medstudenter,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har faglig essay (2800-4000 ord) som vurderingsform. Essayet skrives på grunnlag av et valgt fokusområde fra praksisfeltet drøftet i relasjon til relevante diakonifaglige perspektiver. For å få avsluttende vurdering må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om hva som forstås med og kjennetegner internasjonal diakoni
- God kunnskap om teologiske perspektiver på og diakonalt arbeid med et valgt fokusområde, for eksempel økonomisk globalisering, fattigdom, rasisme og voldsbruk
- Evne til å reflektere over diakoniens innhold, og forholdet mellom diakoni og misjon
- Evne til kritisk refleksjon over forholdet mellom diakonal virksomhet og den kulturelle, sosioøkonomiske og politiske konteksten for denne

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bloomquist, Karen L. og Musa Panti Filibus, *"So the poor have hope, and injustice shuts its mouth" : poverty and the mission of the church in Africa* Geneva: Lutheran World Federation, 2007, nr./issue 2007:1, ISBN/ISSN: 978-3-905676-54-9
- Lebacqz, Karen, *Six theories of justice : perspectives from philosophical and theological ethics* Minneapolis, Minn.: Augsburg Publishing House, 1986, ISBN/ISSN: 0-8066-2245-8/978-0-8066-2245-3
- Manchala, Deenabandhu, *Nurturing peace : theological reflections on overcoming violence* Geneva: WCC Publications, 2005, nr./issue 112, ISBN/ISSN: 2-8254-1478-6
- Rolfsen, Raag, Gard Lindseth og Helene Hoggen, *Kirken og den økonomiske globaliseringen* [Oslo]: Mellomkirkelig råd for Den Norske Kirke, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-7545-070-6 , hentet/cited 2012-05-09 fra/from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=12763
- Simensen, Jarle, "Religious NGOs and the politics of international aid : the Norwegian experience" i:/in: *Forum for development studies* 33, nr./issue 1 (2006), s./p. 83-104, ISBN/ISSN: 0803-9410 (Kompendium/Compendium)

- Tønnessen, Aud V., "Faith-based NGOs in international aid : humanitarian agents or missionaries of faith?" i:/in: *Forum for development studies* 34, nr./issue 2 (2007), s./p. 323-342, ISBN/ISSN: 0803-9410 (Kompendium/Compendium)
- Veiteberg, Anne, *Et sannhetens øyeblikk : Kairos Palestina* Oslo: Stiftelsen Karibu, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-094-2 , hentet fra/cited from http://www.kui.no/doc/Kairos%20Palestina%20%28endelig%29.pdf
- World Council of Churches, *An ecumenical call to just peace* Geneva: World Council of Churches, 2012 , hentet fra/cited from http://www.overcomingviolence.org/fileadmin/dov/files/iepc/resources/ECJustPeace_English.pdf
- World Council of Churches, Central Committee, *Being church and overcoming racism : it's time for transformative justice* Geneva: World Council of Churches, 2002 , hentet fra/cited from http://www2.wcc-coe.org/ccdocuments.nsf/index/plen-4-en.html

DIA6511 - Institusjonsdiakoni med praksis

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig essay
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-05
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-07
Trekkfrist:	2012-11-21

Generell informasjon

Emnet gir en fordypning i institusjonsdiakoni med fokus på å forstå institusjonsdiakoniens egenart og oppgave i velferdsstaten. Det gis en innføring i sentrale teoretiske perspektiver, tematiske arbeidsområder og sentrale tekster innenfor denne arenaen for diakonalt arbeid. Emnet består av undervisning med fordypning i tema knyttet til emnet, og en praksisperiode på 4 uker. Emnet er et kjerneemne i
studieprogrammet/-programmene master i diakoni
Forkunnskaper: For å melde seg opp i emnet må studenten ha gjennomført emnet DIA504 og DIA5510 eller tilsvarende.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent deltakelse og fremmøte i undervisning knyttet til praksisforberedelse og praksismottak (75 prosent),
- utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,
- gjennomføre og få godkjent praksis,
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis,
- delta på et skriveseminar. Deltagelse inkluderer å presentere et førsteutkast til det faglige essayet, og å kommentere framleggene til medstudenter,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har faglig essay (2800-4000 ord) som vurderingsform. Essayet skrives på grunnlag av et valgt fokusområde fra praksisfeltet drøftet i relasjon til relevante diakonifaglige perspektiver. For å få avsluttende vurdering må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om hva som forstås med og kjennetegner institusjonsdiakoni
- Kunnskap om diakonale institusjoners bidrag innenfor det norske velferdssamfunnet
- Evne til kritisk refleksjon over diakonale institusjoners egenart som del av det offentlige velferdstilbudet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kan institusjoner elske? : samtidsessayer om diakonale virksomheter* / Einar Aadland red./ed. Oslo: Akribe, 2009, s./p. 11-20, 98-111, 128-178, ISBN/ISSN: 978-82-7950-135-0
- "Kap. 1,5-6, 8" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 13-27, 119-149, 171-190, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Lorentzen, Håkon, "Et utvalg" i:/in:/from: *Frivillighetens integrasjon : staten og de frivillige velferdsprodusentene* Oslo: Universitetsforl., 1994, s./p. 9 - 68, 91 - 133, 210 - 224, ISBN/ISSN: 82-00-03932-3
- Repstad, Pål, "Diaconia and the science of diaconia looking at the welfare state" i:/in: *Tidsskrift for kirke, religion, samfunn* 14 (2001), s./p. 139-148, ISBN/ISSN: 0802-0167
- Stave, Gunnar, "Kyrkje, diakoni, velferdsstat" i:/in:/from: *Diakoni og samfunn* Oslo: Norges forskningsråd, 1998, s./p. 73-77, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9

DIA6512 - Sjelesorg med institusjonspraksis

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig essay
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-05
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-21

Generell informasjon

Emnet gir en fordypning i sjelesorg med fokus på grensetematikk knyttet til samtalen, samt øving i relevante praktisk-diakonale verktøy og metoder innenfor en sjelesørgerisk utøvelse. Emnet består av undervisning med fordypning i tema knyttet til emnet, og en praksisperiode på 4 uker.
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet/-programmene master i diakoni
Forkunnskaper: For å melde seg opp i emnet må studenten ha gjennomført emnet DIA571, DIA504 og DIA5510 eller tilsvarende.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent deltakelse og fremmøte i undervisning knyttet til praksisforberedelse og praksismottak (75 prosent),
- utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,
- gjennomføre og få godkjent praksis,
- få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en sjelesorgsamtale,
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis,
- delta på et skriveseminar. Deltagelse inkluderer å presentere et førsteutkast til det faglige essayet, og å kommentere framleggene til medstudenter.
- delta på et skriveseminar. Deltagelse inkluderer å presentere et førsteutkast til det faglige essayet, og å kommentere framleggene til medstudenter,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har faglig essay (2800-4000 ord) som vurderingsform. Essayet skrives på grunnlag av et valgt fokusområde fra praksisfeltet drøftet i relasjon til relevante diakonifaglige perspektiver. For å få avsluttende vurdering må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om grensetematikk knyttet til den sjelesørgeriske samtalen
- Kunnskap om praktisk-diakonale verktøy og metoder ved utøvelse av sjelesorg i institusjon
- Evne til å reflektere over diakoniens innhold, relevans og funksjon i den sjelesørgeriske samtalen
- Evne til kritisk refleksjon over forholdet mellom sjelesorgens bemyndigende funksjon og det å være beboer/pasient på institusjon

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bergem, Anders, "Et utvalg" i:/in:/from: *"Som epler av gull-" : en bok om kristen sjelesorg* 2011 b./vol. 2, s./p. 74-180, ISBN/ISSN: 978-82-300-0786-0
- Bergem, Anders, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristen tro og profesjonell omsorg : om livssyn, tro og teologi i helse- og sosialomsorgen* Oslo: L uther, 1998, s./p. 63-76, 106-126, ISBN/ISSN: 82-531-4372-9
- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds masker i sjelesorgen : hvordan forholde seg til det guddommelige maskespill teoretisk og praktisk?* Nytt rev. oppl. utg./ed. [Vikersund]: Institutt for sjelesorg - Modum bad, 2006, s./p. 56-108
- Johannessen, Eva, Liv Vedeler og Erling Kokkersvold, "Et utvalg" i:/in:/from: *Rådgivning : tradisjoner, teoretiske perspektiver og praksis* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2010, s./p. 17-126, 171-205, ISBN/ISSN: 978-82-05-40056-6
- Stifoss-Hanssen, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Møtet med den andre* / Marit Bunkholt red./ed. Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 17-81, 125-136, ISBN/ISSN: 978-82-91925-13-4

EX1010 - Examen philosophicum

Emneansvarlig:	Silje Kvamme Bjørndal (Silje.Bjorndal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av to delemner: A. Filosofi- og vitenskapshistorie (5 sp), og B. Etikk (5 sp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

På dette emnet er det valgfri vurderingsform/eksamensform:
- Alternativ 1: faglig oppgave (2000-2500 ord) og klausurprøve (2 timer)
- Alternativ 2: klausurprøve (4 timer).

Studentene må angi hvilken vurderingsform de velger når de melder seg opp i Studweb.

For studenter som velger alternativ 1 (faglig oppgave og klausurprøve), må følgende studiekrav oppfylles for at en skal kunne gå opp til den avsluttende prøven:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 %) i seminarsamlingene
- få godkjent liten skriftlig oppgave (900-1200 ord), levert innen en fastsatt frist.
- få godkjent utkast til en oppgave (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Se emneheftet for nærmere informasjon om studiekravene.

For studenter som velger alternativ 2 (klausurprøve), må følgende studiekrav oppfylles for at en skal kunne gå opp til den avsluttende prøven:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Undervisningen er organisert som forelesninger og seminargrupper. Alle studenter har mulighet til å være med i seminargruppe. For studenter som velger alternativ 1, er det et studiekrav å følge minst 75 % av seminarundervisningen. Studenter som velger alternativ 2, men ønsker å følge seminarundervisning, forventes å være fast til stede i undervisningen (minimum 75 %).

Påmelding til seminargruppe skjer ved oppmelding i studweb. Timeplanen på MFs nettsider viser når de forskjellige gruppene har sin undervisning.

Avsluttende vurdering

Emnet (EX1010) har valgfri eksamensform:
Alternativ 1: Faglig oppgave (2000-2500 ord) og klausurprøve (2 timer). For at den faglige oppgaven skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den faglige oppgaven og klausurprøven. Oppgaven vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Begge deler må være bestått for at det samlet sett skal kunne gis ståkarakter. Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men den faglige oppgaven vurderes til karakteren F, har han/hun mulighet til å levere en bearbeidet oppgave innen en nærmere angitt frist. Karakteren på oppgaven kan da ikke bli bedre enn
D. Dersom studenten får karakteren A-E på oppgaven, men F på den skriftlige prøven, har han/hun mulighet til å gå opp til ny (2 timers) prøve.

Alternativ 2: Klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler tillatt.

Mål og innhold

Gjennom arbeidet med exphil skal studentene

- gjøre seg kjent med sentrale problemstillinger fra filosofi- og vitenskapshistorien
- utvikle en viss evne til å forstå filosofiske og vitenskapelige teorier som alternative løsninger på foreliggende problemer
- få erfaring med problemorientert lesing av originaltekster
- gjøre seg kjent med grunnleggende etiske begreper og teorier, og kunne anvende dem i arbeid med etiske spørsmål fra fag, forskning og samfunnsliv
- utvikle sin evne til selvstendig refleksjon og kritisk tenkning
- kvalifisere seg for videre studier

Mål

DELEMNE A. FILOSOFI- OG VITENSKAPSHISTORIE

I delemne A skal studentene arbeide med sentrale tenkere fra filosofihistorien og med noen viktige tradisjoner fra vitenskapshistorien. Lesing av sekundærlitteratur kombineres med studium av et utvalg originaltekster. Studiet skal være problemorientert. Det skal bidra til å identifisere problemer og til å forstå ulike teorier som forskjellige forsøk på å løse problemer. Studiet skal også ha et visst fokus på hvordan problemer og teorier kan ha teologisk relevans. Arbeidet skal gi trening i å begrunne egne tolkninger.

Studenten skal kunne
- gjøre rede for sentrale tenkere og tradisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- gjøre rede for ulike teorier som forsøk på å løse problemer
- bruke originaltekster til å belyse problemer og teorier
- begrunne egne tolkninger og reflektere kritisk over problemer og posisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- reflektere over hvordan teorier og problemer kan ha teologisk relevans

DELEMNE B. ETIKK

Mens delemne A er historisk orientert, har delemnet i etikk (B) i hovedsak et systematisk preg. Studentene skal legge hovedvekt på sentrale etiske teorier, og få trening i å anvende begreper og teorier i drøfting av konkrete etiske spørsmål knyttet til vitenskap og forskning og til samfunnsliv og yrkesliv forøvrig. Studiet vil ta utgangspunkt i dagliglivets etiske argumentasjon. Studentene skal også arbeide med meta-etiske spørsmål som kan gi perspektiver på forståelsen av etiske teorier og moral. Det legges særlig vekt på å drøfte etiske spørsmål av betydning for fagstudier.

Studenten skal kunne
- gjøre rede for sentrale etiske teorier, for etisk argumentasjon og for meta-etiske spørsmål
- anvende etiske begreper, etiske teorier og etisk argumentasjon i arbeid med spørsmål fra forskningsetikk og yrkesetikk
- reflektere kritisk og begrunne egne standpunkter i etiske spørsmål

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Der tro og tanke møtes : glimt fra den "naturlige" teologis historie* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2002, s./p. 7-44, 52-84, 93-104 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Svare, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *I Sokrates' fotspor : filosofi- og vitenskapshistorie* 2. utg./ed. Oslo: Pax, 1997, s./p. 34-171, 188-252, 265-287, 308-336, 354-360, 375-396 (stoff merket med stjerne er ikke pensum), ISBN/ISSN: 82-530-1955-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Den Nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora, Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi Oslo: Komitéen, 2006 , hentet/cited 2007-12-20 fra/from http://www.etikkom.no/Forskningsetikk/Etiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/
- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, "Kap. 3-5, 7, 9 og 11-19" i:/in:/from: *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. Ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Svare, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *I Sokrates' fotspor : filosofi- og vitenskapshistorie* 2. utg./ed. Oslo: Pax, 1997, s./p. 253-264, 290-307, ISBN/ISSN: 82-530-1955-6
- Thommessen, Bjørn og Jon Wetlesen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etisk tenkning : en historisk og systematisk innføring* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, s./p. 213-281, ISBN/ISSN: 82-417-0683-9

EX1020 - Examen facultatum

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig oppgave
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-27
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-13

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-30
Tid:	08:30
Varighet:	2 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-13

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-30
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-16

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i bachelorprogrammene Religion, kultur og samfunn, Ungdom, kultur og tro og teologi samt profesjonsstudiet i teologi.
Emnet består av to delemner: A. Kritisk tenkning (5 stp), og B. Teologi som vitenskapelig fag (5 stp).

Arbeidsform og organisering
- Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

- Studentene organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.

- Studenter som velger klausurprøve som vurderingsform (se avsluttende vurdering nedenfor), har anledning til å være med i en seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.

- Hele studentkullet er organisert i en stor gruppe. Der gis det felles undervisning, særlig i form av forelesninger.

Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Studiepoengreduksjon

Emnet har 1 poengs reduksjon mot VIT501
Emnet har 5 poengs reduksjon mot VIT502.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent frammøte (minst 75 prosent) i seminarsamlingene for hvert delemne
- framføre/levere og få godkjent et fremlegg (500-700 ord) i et seminar
- få godkjent utkast til en faglig oppgave (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Enten:
Emnet EX1020 har faglig oppgave (2000-2500 ord) og klausurprøve (2 timer) som eksamensform. For at oppgaven skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Sammen med oppgaven skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den faglige oppgaven, som vektes 2/3, og klausurprøven, som vektes 1/3. Tillatte hjelpemidler på klausurprøven: Ingen

Eller:
Klausurprøve (4 timer). Det eneste studiekravet vil da være å delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Ingen

Mål

DELEMNE A. KRITISK TENKNING (5 sp)
Dette delemnet tar først og fremst sikte på å øke studentenes kompetanse når det gjelder kommunikasjon og argumentasjon. Slik kompetanse er et sentralt element i all akademisk dannelse. Samlet sett er målet at studentene øker sin kompetanse når det gjelder kritisk tenkning og forståelse av vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter.

Studentene skal kunne:
- gjøre rede for vilkår for klarhet og presisjon ved produksjon av tekster og ved annen kommunikasjon
- drøfte forholdet mellom kommunikasjon og forståelse
- gjøre rede for argumentasjonstyper og begrunnelsesmåter
- drøfte forholdet mellom argumentasjon og saklighet
- gjøre rede for definisjonsmåter og utsagnstyper
- drøfte forholdet mellom språk og sannhet
- drøfte hva vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter innebærer, bl.a. med utgangspunkt i tradisjoner og skoler i moderne vitenskapsfilosofi

DELEMNE B. TEOLOGI SOM VITENSKAPELIG FAG (5 SP)
Delemne B tar sikte på å presentere teologifaget med tanke både på teologistudiet og studiet av kristendoms-, religions- og livssynskunnskap (K-RLE). Det skjer ved at man studerer særlige viktige eksempler og temaer som vil kunne vise hvordan teologi er blitt forstått og faglig profilert i bestemte historiske situasjoner. Delemne B skal bidra til å binde kunnskapen man får ved exphil-studiet sammen med teologifaget. Visse temaer har spilt en viktig rolle i teologihistorien, for eksempel forholdet mellom fornuft og åpenbaring slik den ytrer seg i møtet mellom naturvitenskap og kristen tro. Spørsmålet var hvordan man skulle forklare og fortolke den ytre naturvirkeligheten. Et annet viktig tema er forholdet mellom teologi og historie. Kristendommen er en historisk religion på to måter: Den ser historien i et frelseshistorisk perspektiv, og åpenbaringen av Gud er knyttet til historiske hendelser. Den kristne teologien fikk en vanskelig utfordring i møte med den historiske vitenskapen og ble konfrontert med et historiesyn som utelukket Gud og den åpenbarte meningen med historien. Delemne B Det gis også en innføring i prinsipper for bibeltolkning og teologi som basis for kirkelig profesjonsutøvelse.

Studentene skal kunne:
- gjøre rede for ulike tolkninger av begrepet teologi
- drøfte fagets egenart og utfordringer, særlig med henblikk på temaene natur og historie
- gjøre rede for hvordan ulike filosofiske forutsetninger former det teologiske arbeidet og gi eksempler på det
- drøfte spørsmålet om det er nødvendig for teologien å være vitenskap og i tilfellet på hvilken måte
- gjøre rede for sammenhengen mellom teologibegrep og kirkebegrep
- gjøre rede for hovedtrekk i bibeltolkningens historie
- ha kunnskap om ulike modeller for å forstå praktisk teologi
- drøfte hvordan en bestemt oppfatning av teologien nedfeller seg i praktisk teologisk arbeid (for eksempel sjelesorg, forkynnelse)

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Gilje, Nils og Harald Grimen, "Kap. 1-7, 9-10" i:/in:/from: *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger : innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi* Oslo: Universitetsforl., 1993, s./p. 11-170, 194-245

- Rokstad, Konrad, *Kommunikasjonslogikk : med eksempler fra psykologi : elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling* Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004, ISBN/ISSN: 82-05-33629-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Ballard, Paul og John Pritchard, "Et utvalg" i:/in:/from: *Practical theology in action : Christian thinking in the service of church and society* 2. utg./ed. London: SPCK, 2006, s./p. 1-27, 45-76, ISBN/ISSN: 0-281-05719-2/978-0-281-05719-1
- Christoffersen, Svein Aage, Trond Skard Dokka og Trygve Wyller, "Et utvalg" i:/in:/from: *Tegn og fortolkning : teologiske perspektiver på etikk, natur og historie* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, s./p. 9-17, 145-429, ISBN/ISSN: 82-417-0681-2
- Harbsmeier, Eberhard og Hans Raun Iversen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Praktisk teologi* Frederiksberg: Anis, 1995, s./p. 11-17, 21-28, ISBN/ISSN: 87-7457-170-2 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, "Ekklesiologi mellom teori og praksis" i:/in:/from: *Teologi for kirken : festskrift til professor dr.theol. Torleiv Austad på 65-årsdagen* / Jan-Olav Henriksen red./ed. [Oslo]: Verbum, 2002, s./p. 171-180, ISBN/ISSN: 82-543-0920-5 (Kompendium/Compendium)
- Marshall, I. Howard, Stanley E. Porter og Kevin J. Vanhoozer, "Et utvalg" i:/in:/from: *Beyond the Bible : moving from scripture to theology* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004, s./p. 11-32, 55-80, 97-127, ISBN/ISSN: 0-8010-2775-6/1-84227-278-0
- Williamson, Peter S., "Catholic principles for interpreting scripture" i:/in: *The Catholic Biblical quarterly* 65 (2003), s./p. 327-349, ISBN/ISSN: 0008-7912 (Kompendium/Compendium)

P-UNDERV

Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

Organisering

- Studentene organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.

- Studenter som velger klausurprøve som vurderingsform (se avsluttende vurdering nedenfor), har anledning til å være med i en seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.

- Hele studentkullet er organisert i en stor gruppe. Der gis det felles undervisning, særlig i form av forelesninger.

Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.
Ved studiestart må studentene registrere seg og samtidig melde seg på seminargruppe. Studenter som velger klausurprøve som vurderingsform (se nedenfor), må melde fra til studieadministrasjonen hvis de ønsker plass i en seminargruppe med de rettigheter og plikter det medfører.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og felles forelesninger i stor gruppe.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

EX1025 - Examen facultatum, samfunnsfaglig variant

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig oppgave
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-27
Tid:	12:00
Utlevering:	2012-09-01
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-13

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-30
Tid:	08:30
Varighet:	2 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-13

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-16

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i bachelorprogrammet Religion, kultur og samfunn.
Emnet består av to delemner: A. Kritisk tenkning (5 stp), og B. Introduksjon til samfunnsfag (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har 1 poengs reduksjon mot VIT501
Emnet har 5 poengs reduksjon mot VIT502.

Studiekrav

For å kunne gå opp til avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt følgende studiekrav:

- ha godkjent frammøte (minst 75 prosent) i seminarsamlingene for hvert delemne
- framføre/levere og få godkjent et muntlig eller skriftlig (500-700 ord) fremlegg knyttet til seminarsamlingene
- få godkjent utkast til en faglig oppgave (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Organisering og arbeidsformer

Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.
Organisering
Studentene organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter.
Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.

Studenter som har klausurprøve som vurderingsform (se avsluttende vurdering nedenfor), har anledning til å være med i en seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.

Hele studentkullet er organisert i en stor gruppe. Der gis det felles undervisning, særlig i form av forelesninger.
Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.
Ved studiestart må studentene registrere seg og samtidig melde seg på seminargruppe. Studenter som etter begrunnet søknad har fått innvilget klausurprøve som vurderingsform (se nedenfor), må melde fra til studieadministrasjonen hvis de ønsker plass i en seminargruppe.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og felles forelesninger i stor gruppe.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Avsluttende vurdering

Emnet EX1025 har valgfri eksamensform:
Enten:
Faglig oppgave (2000-2500 ord) og klausurprøve (2 timer). For at oppgaven skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Sammen med oppgaven skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den faglige oppgaven, som vektes 2/3, og klausurprøven, som vektes 1/3.

Tillatte hjelpemidler på klausurprøven: Ingen
Eller:
Klausurprøve (4 timer). Det eneste studiekravet vil da være å delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Ingen

Mål

Delemne A tar først og fremst sikte på å øke studentenes kompetanse når det gjelder kommunikasjon og argumentasjon. Slik kompetanse er et sentralt element i all akademisk dannelse. Samlet sett er målet at studentene øker sin kompetanse når det gjelder kritisk tenkning og forståelse av vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter.

Studentene skal kunne:
- gjøre rede for vilkår for klarhet og presisjon ved produksjon av tekster og ved annen kommunikasjon
- drøfte forholdet mellom kommunikasjon og forståelse
- gjøre rede for argumentasjonstyper og begrunnelsesmåter
- drøfte forholdet mellom argumentasjon og saklighet
- gjøre rede for definisjonsmåter og utsagnstyper
- drøfte forholdet mellom språk og sannhet
- drøfte hva vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter innebærer, bl.a. med utgangspunkt i tradisjoner og skoler i moderne vitenskapsfilosofi

Delemne B tar sikte på å presentere samfunnsfagenes egenart og mangfold. Det skjer ved at man studerer samfunnsfagenes idéhistorie og vitenskapelige grunnlag. Det legges vekt på å plassere samfunnsfagene i en større sosial sammenheng - dets plass og rolle i universitetene, yrkeslivet og samfunnet generelt. I tillegg belyses forholdet mellom deskriptiv og normativ argumentasjon om samfunnet, samt forsknings- og profesjonsetikk for samfunnsvitere.

Studentene skal kunne:
- gjøre rede for samfunnsfagenes egenart og mangfold
- gjøre rede for samfunnsfagenes framvekst i Europa og Norge
- drøfte samfunnsfagenes karakter av å være vitenskap
- drøfte forholdet mellom samfunnsfagene og samfunnet
- gjøre rede for og drøfte ulike typer argumentasjon i og om samfunnet
- drøfte forsknings- og profesjonsetiske utfordringer i samfunnsfagene

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Gilje, Nils og Harald Grimen, "Kap. 1-7, 9-10" i:/in:/from: *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger : innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi* Oslo: Universitetsforl., 1993, s./p. 11-170, 194-245
- Rokstad, Konrad, *Kommunikasjonslogikk : med eksempler fra psykologi : elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling* Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004, ISBN/ISSN: 82-05-33629-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Engelstad, Fredrik et al., "Et utvalg" i:/in:/from: *Introduksjon til samfunnsfag : vitenskapsteori, argumentasjon og faghistorie* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2005, s./p. 15-469, ISBN/ISSN: 82-05-31154-4

FIL1010 - Religionsfilosofi og metafysikk: De store spørsmålene

Emneansvarlig:	Atle Ottesen Søvik (Atle.O.Sovik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

De store spørsmålene: Dette emnet konsentrerer seg om grunnleggende filosofiske spørsmål om Gud og religion. Undervisningen legges opp rundt spørsmål der ulike svaralternativer i pensum skal diskuteres. En del av spørsmålene som skal diskuteres er de følgende: Hva er de beste argumenter for og mot Guds eksistens? Hva er det beste svar på det ondes problem? Taler vitenskapen mot religion? Er det rasjonelt å tro på mirakler? Kan bare én religion være sann? Er det mulig å beholde sin personlige identitet etter døden? Forelesningsrekken gir god plass til diskusjon.

Studiekrav

delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet (FIL1010) har hjemmeeksamen (1 uke) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Ved utsatt prøve beholdes hjemmeeksamen som eksamensform, ved ny prøve (etter stryk) endres eksamensformen til 6 timers klausurprøve.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
god evne til å drøfte sentrale spørsmål innenfor religionsfilosofi og metafysikk.
kjennskap til metodiske spørsmål i forbindelse med drøfting av religionsfilosofiske spørsmå.
kjennskap til ulike posisjoner som kritiserer eller forsvarer tankeinnholdet i (kristen) religion.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Peterson, Michael L., *Reason and religious belief : an introduction to the philosophy of religion* 4. utg./ed. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2008, ISBN/ISSN: 9780195335996 (pbk.)/0195335996 (pbk.)
- Taliaferro, Charles, "Kapittel 2-3, 5-10" i:/in:/from: *Contemporary philosophy of religion* Malden, Mass.: Blackwell, 1998, s./p. 36-82, 106-393, ISBN/ISSN: 1-55786-448-9/1-55786-449-7

FIL1060 - Innføring i sentrale filosofiske begreper og perspektiver

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet master i teologi, studieretning katolsk presteutdannelse. KRL141 er det første av i alt fire emner innenfor fagområdet filosofi og livstolkning. Emnets generelle målsetning er å gi en grunnleggende innføring i sentrale filosofiske begreper og å vise relevansen av filosofi for studier i teologi. Emnet vil hente sitt faglige stoff fra tre tradisjoner: Platonsk-augustinsk, aristotelisk-thomistisk og trancendental-hermeneutisk.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen reduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (FIL1060) har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Ingen

Mål og innhold

Studenten skal
- ha innsikt i hva det innebærer å stille filosofiske spørsmål, og hvordan filosofi skiller seg fra andre fag
- ha evne til å identifisere noen grunnleggende filosofiske spørsmål og være i stand til reflektere over disse ved hjelp av forskjellige filosofiske begreper
- ha innsikt i forholdet mellom filosofi og teologi, og hvordan studiet av filosofi kan berike studiet av teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Allen, Diogenes og Eric O. Springsted, *Philosophy for understanding theology* 2. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-664-23180-2/978-0-664-23180-4
- Johannes Paul 2, Pave, Fides et ratio 1998 , hentet/cited 2009-08-04 fra/from http://www.vatican.va/edocs/ENG0216/_INDEX.HTM
- Koterski, Joseph W., *An introduction to medieval philosophy : basic concepts* Chichester: Wiley-Blackwell, 2009, ISBN/ISSN: 9781405106771
- Moreland, James Porter og William Lane Craig, "Et utvalg" i:/in:/from: *Philosophical foundations for a Christian worldview* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2003, s./p. 11-246, 463-574, ISBN/ISSN: 0-8308-2694-7

FIL2060 - Filosofi III: Gud og verden

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

FIL2060 er det tredje av i alt fire emner innenfor fagområdet filosofi og livstolkning. Emnets generelle målsetning er å gi en innføring i sentrale spørsmål knyttet til forståelsen av forholdet mellom Gud og verden.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Avsluttende vurdering

FIL2060 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler:
Ingen

Mål og innhold

Målsetningen med emnet er å gi en grundig innføring i filosofisk tenkning om hvordan man kan forstå forholdet mellom Gud og verden. Emnet tar utgangspunkt i Thomas Aquinas, men legger også betydelig vekt på stoff og problemstillinger fra moderne tid, fra Descartes og fram til Firche og Schelling. Undervisningen skal gi forståelse av hovedlinjer i stoffet, og orientere om de grunnleggende begreper og perspektiver som er viktige for en filosofisk forankret forståelse av forholdet mellom Gud og verden.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til sentrale og viktige temaer når det gjelder hvordan man kan forstå forholdet mellom Gud og verden, herunder også grunnleggende erkjennelsesteoretiske spørsmål og hvordan de forandrer seg i perioden fra Thomas til Kant og den tyske idealismen.
- kunnskap om betydningen av forestillingen om Guds uendelighet og fullkommenhet
- kjennskap til ulike måter forholdet mellom transcendens og immanens kan legges til rette på
- god kunnskap om Kants metafysikk-kritikk og dens betydning for begrepet om Gud
- kjennskap til gudsproblematikken i den tyske idealismen, med vekt på forståelsen av Guds uendelighet
- evne til å drøfte problemstillinger knyttet til forholdet mellom Gud og verden

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Taylor, Charles, *A secular age* Cambridge, Mass.: Belknap Press of Harvard University Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-674-02676-4/978-0-674-02676-6

FIL2061 - Filosofisk antropologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

FIL2061 er det fjerde av i alt fire emner innenfor fagområdet filosofi og livstolkning. Emnets generelle målsetning er å gi en innføring i sentrale spørsmål knyttet til forståelsen av ulike sider ved menneskesyn, slik menneskesynet fremstår i spenningsfeltet mellom teologi og filosofi.
Filosofisk antropologi er et begrep som kan sies å dekke tre ulike, men innbyrdes relaterte emnefelt: For det første ulike filosofihistoriske gitte posisjoner der ulike menneskesyn kommer til uttrykk. For det andre den spesifikke retningen som går under navnet "filosofisk antropologi" i første halvdel av det 20. århundret. For det tredje har filosofisk antropologi siden opplysningstiden vært et område som i særlig grad har vært utgangspunkt for å diskutere religion og religiøsitet i vår tid. Slik sett er temakretsen som antropologi åpner for, et viktig område for refleksjon på tvers av ulike kunnskapsområder og livssyn, og det egner seg godt som studiefelt med tanke på å forstå hva som er gjeldende vilkår for teologi og tro på mennesket ut fra en filosofisk forpliktet posisjon.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

FIL2061 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler:
Ingen

Mål og innhold

Målsetningen med emnet er å gi kunnskap om på hvilken måte antropologi fremstår som et sentralt felt for å bestemme religionens plass i det moderne, og for hvilke tradisjoner og problemstillinger som åpner seg i dette feltet. Studenten skal etter fullført emne ha kunnskap om sentrale og viktige posisjoner innenfor de tre områdene av filosofisk antropologi som er omtalt ovenfor.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om menneskets særpreg i lys av moderne tenkning
- kunnskap om ulike betingelser for en teologisk forståelse av mennesket som skapt i Guds bilde
- kunnskap om elementer ved antropologisk forankret religionskritikk
- forståelse av hva det kan bety fra moderne filosofisk ståsted at mennesket oppfattes som et moralsk vesen
- kunnskap om hvordan man kan forstå menneskets frihet
- kunnskap om hvordan filosofisk antropologi gir grunnlag for å utvikle en tverrdisiplinær forståelse av sammenhengen mellom menneske, samfunn, kultur, og Gud
- evne til å drøfte problemstillinger knyttet til filosofisk antropologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- MacIntyre, Alasdair, *Dependent rational animals : why human beings need the virtues* Chicago, Ill.: Open Court, 1999, ISBN/ISSN: 9780812694529
- Pannenberg, Wolfhart, *What is man? : contemporary anthropology in theological perspective* Philadelphia: Fortress, 1972, ISBN/ISSN: 0-8006-1252-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Plato, "Faidon" i:/in:/from: *Samlede verker* Oslo: Vidarforlagets kulturbibliotek, 2001 b./vol. 4, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-90016-86-7
- Thomas, Aquinas og Peter Kreeft, "Et utvalg" i:/in:/from: *A summa of the Summa : the essential philosophical passages of St. Thomas Aquinas' Summa theologica* San Francisco: Ignatius Press, 1990, s./p. 241-413, ISBN/ISSN: 0-89870-317-4/0-89870-300-x (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

P-OPPTINFO

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i EX1010 og EX1020/EXFAC131 eller tilsvarende.
Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i FIL1060(KRL141) og FIL1061(KRL142).

FIL2062 - Thomas Aquinas og hans idéverden

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Thomas Aquinas (1225-1274) regnes som en av vestens mest betydningsfulle tenkere, og få har satt sitt preg på den katolske filosofi-tenkningen i like stor grad. Men hvem var han og hva er de sentrale ideene i hans tenkning? Dette emnet dekker følgende områder i Aquinas sin tenkning: tro og fornuft, det religiøse språket, det ondes problem, naturretten, menneskesyn og den thomistiske lære. Deltakerne vil lære å tolke sentrale tekster av Thomas Aquinas.
Undervisning
Undervisningsformen er forelesninger, og seminare der tekster diskuteres.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist.
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet FIL2062 har faglig essay og muntlig prøve som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten levere essay innen angitt frist. Den muntlige prøven er en selvstendig prøve, og det kan gis oppgave fra hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essay (50%) og muntlig (50%).

Vurderingsform ved ny prøve er 6 timers klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for essay.

Mål og innhold

Studenten skal ha:
- Kjennskap til sentrale ideer i Thomas sin tenkning;
- Kunnskap om hovedtrekkene i Thomas sitt syn på tro og fornuft, det religiøse språket, det ondes problem, naturretten og mennesket;
- Evne til kritisk å vurdere sider ved Thomas sin tenkning i møte med andre filosofiske tradisjoner
- Evne til å tolke et utvalg av Thomas sine tekster.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Shanley, Brian J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Thomist tradition* Dordrecht: Kluwer Academic Publ., 2002, nr./issue Vol 2, s./p. 1-20, 28-43, 44-56, 92-103, 140-150, ISBN/ISSN: 978-1-4020-0078-2
- Thomas, Aquinas og Anton C. Pegis, "Et utvalg" i:/in:/from: *Summa contra gentiles* Notre Dame, Ind. : University of Notre Dame Press, 1975 b./vol. 1, s./p. 62-77, ISBN/ISSN: 0-268-01678-x
- Thomas, Aquinas og James F. Anderson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Summa contra gentiles* Notre Dame, Ind. : University of Notre Dame Press, 1975 b./vol. 2, s./p. 34-37, ISBN/ISSN: 0-268-01680-1
- Thomas, Aquinas og Timothy McDermott, "Et utvalg" i:/in:/from: *Selected philosophical writings* Oxford: Oxford University Press, 1993, s./p. 1-12, 25-30, 36-80, 90-94, 102-108, 115-117, 129-137,145-156,171-183, 195-209,214-230, 242-250,270-296, 390-421 , ISBN/ISSN: 9780199540273
- Torrell, Jean Pierre, *Saint Thomas Aquinas* Rev. utg./ed. Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 2005 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 9780813214238

FIL5010 - Religionsfilosofi og metafysikk: De store spørsmålene

Emneansvarlig:	Atle Ottesen Søvik (Atle.O.Sovik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i klinisk sjelesorg, Erfaringsbasert master i praktisk teologi, Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Master i kirkelig undervisning, Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet konsentrerer seg om grunnleggende filosofiske spørsmål om Gud og religion. Undervisningen legges opp rundt spørsmål der ulike svaralternativer i pensum skal diskuteres. En del av spørsmålene som skal diskuteres er de følgende: Hva er de beste argumenter for og mot Guds eksistens? Hva er det beste svar på det ondes problem? Taler vitenskapen mot religion? Er det rasjonelt å tro på mirakler? Kan bare én religion være sann? Forelesningsrekken gir god plass til diskusjon.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med FIL1010 Religionsfilosofi og metafysikk: De store spørsmålene reduseres dette emnet med 10 stp.
- Med K5410 Systematisk teologi reduseres dette emnet med 5 stp.
- Med TEOL5420 Etikk og religionsfilosofi reduseres dette emnet med 2 stp.

Studiekrav

Studenten skal, for å få avsluttende vurdering,
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (FIL5010) har hjemmeeksamen (1 uke) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Ved utsatt prøve beholdes hjemmeeksamen som eksamensform, ved ny prøve (etter stryk) endres eksamensformen til 6 timers klausurprøve.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god evne til å drøfte sentrale spørsmål innenfor religionsfilosofi og metafysikk
- god kunnskap om og evne til å drøfte metodiske spørsmål i religionsfilosofi
- kjennskap til ulike posisjoner som kritiserer eller forsvarer tankeinnholdet i (kristen) religion
- evne til å bruke klassiske tekster i drøfting av religionsfilosofiske spørsmål

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Gregersen, Niels Henrik, "" i:/in:/from: *Teologi og kultur : protestantismen mellem isolation og assimilation i det 19. og 20. århundrede* Århus: Aarhus Universitetsforlag, 1988, s./p. 227-239, ISBN/ISSN: 87-7288-196-8
- Peterson, Michael L., *Reason and religious belief : an introduction to the philosophy of religion* 4. utg./ed. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2008, ISBN/ISSN: 9780195335996 (pbk.)/0195335996 (pbk.)
- Peterson, Michael L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Philosophy of religion : selected readings* 4th utg./ed. New York: Oxford University Press, 2010, s./p. Ca 200 s. (Sidetall ikke oppgitt), ISBN/ISSN: 9780195393590/0195393597
- Taliaferro, Charles, "Kapittel 2-3, 5-10" i:/in:/from: *Contemporary philosophy of religion* Malden, Mass.: Blackwell, 1998, s./p. 36-82, 106-393, ISBN/ISSN: 1-55786-448-9/1-55786-449-7

GT513 - Det gamle testamente (ikke-grunnspråklig variant)

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

GT513 eret kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert master i kristendomskunnskap. GT513 består av et ikke-grunnspråklig studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på gammeltestamentlig teologi. Emnet krever ikke hebraisk kunnskap, men forutsetter studier i GT fra KRL101, 104 eller tilsvarende (gammelt grunnfag/ mellomfag). Det er også en fordel med GT fra 200 nivå.

Emnet består av to delemner: A Gammeltestamentlig teologi (5 sp) og B. Valgfritt emne (5 sp).

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

GT513 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform

For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt alle studiekravene.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag klausurprøven.

Mål

DELEMNE A: GAMMELTESTAMENTLIG TEOLOGI (5 STP)

"Gammeltestamentlig teologi" er en tradisjonell teologisk disiplin og forstås her som både arbeidet med å gi en beskrivelse av teologi i det gamle testamentet og som vår teologiske refleksjon over de gammeltestamentlige vitnesbyrd.
Delemnet innbefatter arbeid med et mangfold av teologiske emner, men særlig sentralt er GTs vitnesbyrd og tale om Gud Herren. Det gamle testamentet gir et sammensatt bilde av Gud, ettersom ulike miljøer har preget tekstene, over en lang tidsperiode. Sentrale motiv i Det gamle testamentet som frelseshistorie, skapelsesteologi, paktsteologi, prestelig teologi, visdomsteologi osv blir drøftet i forhold til aktuelle problemstillinger i de teologiske
fagdisipliner.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- oversikt over forskningshistorien til gammeltestamentlig teologi som akademisk disiplin og til ulike opplegg for skrive en gammeltestamentlig teologi i nyere forskning
- god kunnskap om det gamle testamentets mangfoldige vitnesbyrd og tale om Gud
- kunnskap om sentrale teologiske emner og tradisjoner i det gamle testamentet
- kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde
- kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knytte til kirkens bruk av GT

DELEMNE B: VALGFRITT EMNE
Studenten skal velge et eget valgemne på 5 stp. Valgemnet er en del av GT513 og følger eksamen i dette emnet. Som valgemne kan studenten velge mellom de ulike fordypnings-emnene som foreligger på GT600 nivå, men anbefales å følge et fordypningsemne som undervises det gitte semester.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Stordalen, Terje, "Gammeltestamentlig teologi anno 2002" i:/in: *Svensk exegetisk årsbok* 68 (2003), s./p. 7-42
- Trible, Phyllis, "Depatriarchalizing in Biblical interpretation" i:/in: *Journal of the American Academy of Religion* 41, nr./issue 1 (1973), s./p. 30-48, ISBN/ISSN: 0002-7189 , hentet/cited 1 fra/from http://www.jstor.org/stable/1461386

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Martens, Elmer A., *God's design : a focus on Old Testament theology* 3. utg./ed. N. Richland Hills, Tex.: BIBAL Press, 1998, ISBN/ISSN: 0941037517

Eller:/Or:
- Schmidt, Werner H., *The faith of the Old Testament : a history* Oxford: Blackwell, 1983, ISBN/ISSN: 0-631-13177-9/0-631-13177-9/0-631-15305-5

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Minneapolis: Fortress Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8006-3087-4
- Childs, Brevard S., *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* Minneapolis: Fortress Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-8006-2675-3
- House, P.R., "Biblical theology and the wholeness of Scripture" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* / Scott J. Hafemann red./ed. Leicester: Apollos, 2002, s./p. 267-279, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Knierim, Rolf P., *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0715-1
- Kvanvig, Helge S., *Historisk bibel og bibelsk historie : Det gamle testamentes teologi som historie og fortelling* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, ISBN/ISSN: 82-7634-204-3
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* London: SCM Press, 1975 b./vol. 1-2
- Seitz, C.R.., "Two testaments and the failure of one tradition history" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* / Scott J. Hafemann red./ed. Leicester: Apollos, 2002, s./p. 195-211, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Westermann, Claus, *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-0191-9
- Zimmerli, Walther, *Old Testament theology in outline* Atlanta, Ga.: John Knox, 1978, ISBN/ISSN: 0-8042-0141-2/0-567-22353-1

GT601 - Hebraisk språk

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste g

Generell informasjon

Dette fordypningsemnet retter seg mot studenter som er motiverte for å øke sine evner til å arbeide faglig med bibelske og utenombibelske tekster på hebraisk. Omfanget av tekstpensum er på ca. 12 sider hebraisk og/eller arameisk tekst og det er ulike pensumvarianter. Det er sperre mot å velge tekstar til særemnet fra HE151 og HE152.

Emnet har to delemner: A. Teksthistorie og tekstevaluering, og kulturkunnskap (fellesdel, 4 sp), B. Tekst- og språkstudium (valgfrie tekstvarianter, 6 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med GT618 Hebraisk språk reduseres dette emnet med 10 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten skal
- levere inn og få godkjent 75% av de utleverte tektsoppgavene
- levere inn et utkast til faglig essay (redegjørelse eller drøfting over en selvvalgt problemstilling knyttet til første del av pensum, omfang maks 1600 ord),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet GT601 har faglig essay (1600 ord) og klausurprøve (6 timer) som eksamensform. For å
få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet og klausurprøven. Essayet vektes 1/2 og
klausurprøven 1/2.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Vurderingsform ved ny prøve (for den samlede vurderingen av essay og klausurprøve) er 6 timers klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for essay.

Mål og innhold

Fordypningsemnet/valgemnet er bygd opp slik:
- Delemne A. Teksthistorie og tekstevaluering, samt kulturkunnskap: 4 studiepoeng
- Delemne B. Tekst- og språkstudium (valgfrie tekstvarianter): 6 studiepoeng

Delemne A («Teksthistorie og tekstevaluering, samt kulturkunnskap») er felles for alle varianter. Innen Delemne B («Tekst- og språkstudium») velger studenten fra flere mulige varianter. Det gjelder for alle varianter at studenten kan, etter samråd med faglærer/ fagseksjon, bytte ut inntil 1/3 av pensumtekstene med andre tekstar av tilsvarande vanskelighetsgrad.

DELEMNE A: TEKSTHISTORIE OG TEKSTEVALUERING OG KULTURKUNNSKAP
Studenten skal
- ha utdypende kjennskap til teksthistorien bak den hebraiske bibelen, egenarten i gammeltestamentlig tekstkritikk, samt den kulturelle kontekst for Det gamle testamente,
- ha utdypende kjennskap til den hebraiske grammatikken,
- ha evne til å arbeide språklig med et bredere utvalg av bibelske og/eller utenom-bibelske tekster.

DELEMNE B: TEKST- OG SPRÅKSTUDIUM

ENTEN: I. Gudstjeneste, bønn og fromhetsliv i GT
- Leviticus 23
- 1 Kong 8,12-53
- Neh 8,13-9,37
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: II. Profetismens historie
- Num 24
- 1 Sam 3
- 1 Kong 17; 22:1-23
- 2 Kong 18
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: III Messias - bibelhebraisk
- 2 Sam 23:1-7
- Jes 7,10-17; 9,1-6; 11,1-10; 42,1-9; 49,1-6; 50,4-11; 55,3-4
- Jer 23:1-6; 33:14-17
- Esek 34:15-31; 37,24-25
- Am 9:11-13
- Mi 5:1-5
- Hag 2
- Sak 4,11-14; 9,9
- Dan 9
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: IV. Messias - targumarameisk
- Jes 9,1-7; 11,1-16; 52,13 - 53,12 frå Targum Jonathan

ELLER: V. Jesajaboka
- Jes 1-2; 6,1-13; 5; 7,1-17; 9,1-10,9; 11,1-10; 12
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: VI. Jesaja 40-55
- Jes 40,1-31; 42,1-25; 48,1-22; 49,1-17; 52-53; 55,1-13
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: VII. Fortellinger i GT
- Gen 16; 17; 21,1-21
- Dom 1
- Job 1-2; 42
- Rut 1; 4,1-12
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: VIII. Qumran og GT
- 1QIsaa 6
- 1QH III og VII
- 1QM X
- 1QpHab VII
- 4QSama 1,22-28
- 4Q 286-287
- 11Q5 Ps 154

ELLER: IX. Profeti og apokalyptikk
- Jes 24-27; 61-62
- Sak 12-14
- Dan 12
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: X. De arameiske targumer
- Fra Den babylonske targum (Targum Onkelos): Gen 4; 26,1-11
- Fra de palestinske targumene: Gen 1,1-5
Studenten leser og sammenligner de arameiske tekstene med de tilsvarende hebraiske bibeltekster.

ELLER: XI. Skapelsesteologi og visdomslære
- Sal 8; 104
- Jes 41,17-24; 42,5-9; 43; 51,9-16
- Job 28; 38-42,6
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: XII. Lov, rett og etikk i GT
- Ex 20,22-23,19
- Lev 18,1-23; 19,1-20,16
- Deut 17-18; 30,11-20
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: XIII. Bibelarameisk
- Dan 5-6; 7,9-28
- Esra 6,1-18
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: XIV. Misjnahebraisk
- Avoth 1-5

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Matthews, Victor Harold, *Manners and customs in the Bible :an illustrated guide to daily life in Bible times* 3. utg./ed. Peabody, Mass.: Hendrickson, 2006, ISBN/ISSN: 1-56563-704-6
- Tov, Emanuel, "Kap. 1-6" i:/in:/from: *Textual criticism of the Hebrew Bible* 3 utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2012, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-0-8006-9664-1

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Kelley, Page H., Daniel S. Mynatt og Timothy G. Crawford, *The Masorah of Biblia Hebraica Stuttgartensia : introduction and annotated glossary* Grand Rapids, Mich.: William Eerdmans, 1998, ISBN/ISSN: 0-8028-4363-8
- Matthews, Victor Harold og Don C. Benjamin, *Social World of ancient Israel, 1250-587 BCE* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1993, ISBN/ISSN: 0-913573-89-2
- Würthwein, Ernst, *The text of the Old Testament : an introduction to the Biblia Hebraica* 2nd utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0788-7

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* / David Noel Freedman red./ed. New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson, 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* / W.D. Davies et al. red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3

- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* / David Noel Freedman red./ed. New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson, 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* / W.D. Davies et al. red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* / David Noel Freedman red./ed. New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson, 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3

- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* / W.D. Davies et al. red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* / David Noel Freedman red./ed. New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson, 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* / W.D. Davies et al. red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* / David Noel Freedman red./ed. New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson, 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1

- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* / W.D. Davies et al. red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* / David Noel Freedman red./ed. New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson, 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* / W.D. Davies et al. red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Blenkinsopp, Joseph, *Ezra-Nehemiah : a commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1989, ISBN/ISSN: 0-334-00444-6
- Cogan, Mordechai, *1 Kings : a new translation with introduction and commentary* Garden City, N.Y.: Doubleday, 2001, ISBN/ISSN: 0-385-02992-6
- DeVries, Simon J., *1 Kings* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0211-8
- Gray, John, *I & II Kings : a commentary* 3. fully revised utg./ed. London: SCM Press, 1977, ISBN/ISSN: 0-334-00849-2
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Milgrom, Jacob, *Leviticus 23-27 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2001, s./p. XXI, s. 1896-2714, ISBN/ISSN: 0-385-50035-1
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Noth, Martin, *Leviticus : a commentary* London: SCM Press, 1977, ISBN/ISSN: 0-334-00888-3
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0
Eller:/Or:
- Cogan, Mordechai, *1 Kings : a new translation with introduction and commentary* Garden City, N.Y.: Doubleday, 2001, ISBN/ISSN: 0-385-02992-6
- DeVries, Simon J., *1 Kings* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0211-8
- Hertzberg, Hans Wilhelm, *I & II Samuel : a commentary* London: SCM Press, 1964, ISBN/ISSN: 0-334-01436-0
- Noth, Martin, *Numbers : a commentary* London: SCM Press, 1968, ISBN/ISSN: 0-334-01145-0
Eller:/Or:
- Carroll, Robert P., *Jeremiah : a commentary* London: SCM Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-334-02093-x
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Eichrodt, Walther, *Ezekiel : a commentary* London: SCM Press, 1970, ISBN/ISSN: 0-334-00443-8/0-334-01354-2/0-664-20872-x
- Hertzberg, Hans Wilhelm, *I & II Samuel : a commentary* London: SCM Press, 1964, ISBN/ISSN: 0-334-01436-0
- Mays, James Luther, *Amos : a commentary* London: SCM Press, 1969, ISBN/ISSN: 0-334-00032-7/0-334-00039-4/0-664-20863-0
- Petersen, David L., *Zechariah 9-14 and Malachi : a commentary* London: SCM, 1995, ISBN/ISSN: 0-334-02594-x
- Petersen, David L., *Haggai and Zechariah 1-8 : a commentary* London: SCM Press, 1985, ISBN/ISSN: 0-334-02041-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
Eller:/Or:
- "Jes. 52,13-53,12" i:/in:/from: *The Aramaic Bible the Targums* / Martin McNamara et al. red./ed. Edinburgh: Clark, 1987 b./vol. 11, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-567-09468-5/0-8146-5480-0
- "Jes. 52,13-53,12" i:/in:/from: *The Targum of Isaiah* / John F. Stenning red./ed. Oxford: Clarendon, 1949, s./p. ikke oppgitt
- Dalman, Gustaf, "Jes 52,13-53,12" i:/in:/from: *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960, s./p. ikke oppgitt
- Sperber, Alexander, "Jes. 52,13-53,12" i:/in:/from: *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 3, s./p. ikke oppgitt

- Ådna, Jostein, "Herrens tjener i Jesaja 53 skildret som triumferende Messias : profettargumens gjengivelse og tolkning av Jes 52,13-53,12" i:/in
: *Tidsskrift for teologi og kirke* 63 (1992), s./p. 81-94, ISBN/ISSN: 0040-7194
Eller:/Or:
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 1-39 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2000, ISBN/ISSN: 0-385-49716-4
- Kaiser, Otto, *Isaiah 1-12 : a commentary* 2nd utg./ed. London: SCM Press, 1983, ISBN/ISSN: 0-334-00744-5
Eller:/Or:
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 40-55 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-49717-2
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
Eller:/Or:
- Nielsen, Kirsten, *Ruth : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-664-22092-4/0-334-02684-9
- Rad, Gerhard von, *Genesis : a commentary* 3rd rev. utg./ed. London: SCM Press, 1972, ISBN/ISSN: 0-334-00539-6/0-334-00544-2
- Soggin, J. Alberto, *Judges : a commentary* 2. utg./ed. London: SCM Press, 1987, ISBN/ISSN: 0-334-02108-1
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994, ISBN/ISSN: 0-8499-0201-0
Eller:/Or:
- Burrows, Millar, John C. Trever og William H. Brownlee, *The Dead Sea scrolls of St. Mark's monastery* New Haven, Con.: American Schools of Oriental Research, 1950 b./vol. 1, s./p. 61 bl.
- Charlesworth, James H., *The Dead Sea scrolls : Hebrew, Aramaic, and Greek texts with English translations* Tübingen: J.C.B. Mohr, 1997 b./vol. 4A, s./p. XXIII, 296 s
- Cross, Frank Moore, "A new Qumran Biblical fragment related to the original Hebrew underlying the Septuagint" i:/in: *Bulletin of the American Schools of Oriental Research* 132 (1953), s./p. 15-26
- Cross, Frank Moore, Donald W. Parry og Eugene Charles Ulrich, *Discoveries in the Judaean Desert* Oxford: Clarendon Press, 2005 b./vol. 17, s./p. Ikke oppgitt
- Eisenman, Robert H. og Michael Wise, *The Dead Sea scrolls uncovered : the first complete translation and interpretation of 50 key documents withheld for over 35 years* Shaftesbury: Element, 1992, s./p. ix, 286 s., pl., ISBN/ISSN: 1-85230-368-9
- Ejrnæs, Bodil, Søren Holst og Mogens Müller, *Dødehavsskrifterne og de antikke kilder om essæerne* 2. utg./ed. København: Anis, 2003, ISBN/ISSN: 87-7457-262-8
- Flint, Peter W., Martin G. Abegg og Eugene Charles Ulrich, *The Dead Sea scrolls Bible : the oldest known Bible* San Francisco: HarperSan Francisco, 1999, ISBN/ISSN: 0-06-060063-2/0-06-060064-0/0-567-08715-8

- García Martínez, Florentino og Eibert Johannes Calvinus Tigchelaar, *The Dead Sea scrolls study edition* Leiden: Brill, 1997 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 90-04-11058-5
- García Martínez, Florentino og Eibert Johannes Calvinus Tigchelaar, *The Dead Sea scrolls study edition* Leiden: Brill, 1998 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 90-04-11058-5
- Lohse, Eduard, *Die Texte aus Qumran : Hebräisch und Deutsch : mit masoretischer Punktation, Übersetzung, Einführung und Anmerkungen* 2., kritisch durchges. und erg. utg./ed. München: Kösel-Verlag, 1971, ISBN/ISSN: 3-466-20067-9
- Parry, Donald W. og Elisha Qimron, *The great Isaiah scroll (1QIsaa) : a new edition* Leiden: Brill, 1999, ISBN/ISSN: 90-04-11277-4
- Sanders, James A., *The psalms scroll of Qumrân cave 11 (11QPsa)* 1965, s./p. viii, 99 s., 17 pl.
- Steudel, Annette, *Die Texte aus Qumran : hebräisch/aramäisch und deutsch : mit masoretischer Punktation, Übersetzung, Einführung undAnmerkungen* D armstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2001 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 3-534-11613-5
- Wise, Michael, Martin Abegg og Edward Cook, *The Dead Sea Scrolls : a new translation* Rev. utg./ed. San Francisco, Calif.: HarperSanFrancisco, 2005

Eller:/Or:

- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 56-66 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2003, ISBN/ISSN: 0-385-50174-9
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 1-39 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2000, ISBN/ISSN: 0-385-49716-4
- Petersen, David L., *Zechariah 9-14 and Malachi : a commentary* London: SCM, 1995, ISBN/ISSN: 0-334-02594-x
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Gleßmer, Uwe, *Einleitung in die Targume zum Pentateuch* Tübingen: Mohr, 1995, ISBN/ISSN: 3-16-145818-4
- Grossfeld, Bernard, *The Targum Onqelos to Genesis* 1989
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Maher, Michael, *Targum Pseudo-Jonathan: Genesis* Edinburgh: Clark, 1992, ISBN/ISSN: 0-567-09608-4
- McNamara, Martin, *Targum Neofiti 1: Genesis* Edinburgh: Clark, 1992, ISBN/ISSN: 0-567-09458-8

GT605 - History of Israel

Emneansvarlig:	Karl William Weyde (Karl.W.Weyde@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Knowledge about the History of Ancient Israel provides us with a colourful background for the stories we can read in the Bible. But it is more. It sharpens our understanding for Israel´s way with God.
The course has the aim to present Israel´s position among the Ancient Near Eastern powers Egypt, Assyria, Babylon and Persia. We will follow prominent figures like Saul and David in their fate, discuss the rise of the kingdoms in Israel and Judah and their downfalls and will have a look at the new perspectives that come up for Israel during the Persian period.

Studiepoengreduksjon

No reduction in credits applies.

Studiekrav

To be allowed to go up to the final exam, the student must
- participate in an evaluation of the course or learning environment, if the course has been selected for special evaluation in the given semester

Avsluttende vurdering

GT605 is evaluated with a 4-hour written exam. If the course is chosen as an elective as part of GT512/GT524/GT525, the final evaluation will be connected to the final exam in GT512/GT524/GT525. For more details, please see our homepage, under "Eksamensplan høst 2008".
The student must fulfill all obligatory activities for the course within the given due date in order to be allowed to write the final exam.
The final exam is graded A-F.

Mål og innhold

The students shall:
- get an understanding (overview) of the Old Testament providing both historical information and theological interpretation along with the question if it is possible to write a history of Israel
- get knowledge about the political powers that had an impact on the development of Israels and Judahs history
- get an insight into the various sources that shape our picture of Ancient Israel, such as archeological findings, epigraphy, geographical and sociological knowledge and above all the biblical texts.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bright, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of Israel* Louisville, Ky.: Westminster J. Knox Press, 2000, s./p. 107-143, ISBN/ISSN: 0-664-22068-1
- Kuhrt, A., "Israelite and Near Eastern historiography" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* / Magne Sæbø et al. red./ed. Leiden: Brill, 2000, s./p. 257-279, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Miller, James Maxwell og John Haralson Hayes, "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of ancient Israel and Judah* 2. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, s./p. 1-6, 30-60, 79-185, 284-326, 360-393, 400-421, 439-460, 478-540, ISBN/ISSN: 0-664-22358-3/978-0-664-22358-8

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Edelman, D., "Clio's dilemma : the changing face of history-writing" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* / Magne Sæbø el al. red./ed. Leiden: Brill, 2000, s./p. 247-255, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Kessler, Rainer, *The social history of ancient Israel : an introduction* Minneapolis: Fortress, 2008, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6282-0
- Kuhrt, Amélie, *The ancient Near East c. 3000-330 BC* London: Routledge, 1995 b./vol. 1&2, s./p. 2 b. (XXVIII, 782 s.), ISBN/ISSN: 0-415-01352-6/0-415-16762-0
- Pritchard, James B., *Ancient Near Eastern texts relating to the Old Testament* Princeton, N.J.: Princeton Univ.Press, 1969, ISBN/ISSN: 0-691-03503-2
- Smith, Mark S., *The memoirs of God : history, memory, and the experience of the divine in ancient Israel* Minneapolis: Fortress Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-8006-3485-3

GT608 - Gudstjeneste, bønn og fromhetsliv i Det gamle testamente

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Alexander, T.D., "The Passover Sacrifice" i:/in:/from: *Sacrifice in the Bible* / Roger T. Beckwith et al. red./ed. Carlisle: Paternoster, 1995, s./p. 1-24, ISBN/ISSN: 0-85364-611-2/0-8010-2044-1
- Balentine, Samuel E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Prayer in the Hebrew Bible : the drama of divine-human dialogue* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s./p. 48-145, 260-295., ISBN/ISSN: 0-8006-2615-x
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s./p. 3-213, 258-267, ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4
- Fensham, F. C., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Books of Ezra and Nehemiah* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1982, s./p. 219-234, ISBN/ISSN: 0-8028-2362-9/0-8028-2527-3
- Gray, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *I & II Kings a commentary* 2nd, fully rev. utg./ed. London: SCM Press, 1970, s./p. 214-231, ISBN/ISSN: 0-334-00849-2
- Hartley, John E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Leviticus* Waco, Tex.: Word Books, 1992, s./p. 247-260, 363-376, 383-394, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jenson, Ph. P., "The Levitical sacrificial system" i:/in:/from: *Sacrifice in the Bible* / Roger T. Beckwith et al. red./ed. Carlisle: Paternoster, 1995, s./p. 25-40, ISBN/ISSN: 0-85364-611-2/0-8010-2044-1
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994, ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Vaux, Roland de, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ancient Israel : its life and institutions* London: Darton Longman & Todd, 1973, s./p. 325-330, 372-405, 410-414, 447-456, 468-517, ISBN/ISSN: 0-232-51219-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Miller, Patrick D., *They cried to the Lord : the form and theology of Biblical prayer* Minneapolis: Fortress Press, 1944, ISBN/ISSN: 0-8006-2762-8
- Reventlow, Henning, greve, *Gebet im Alten Testament* Stuttgart: W. Kohlhammer, 1986, ISBN/ISSN: 3-17-009238-3

GT609 - Messias i Det gamle testamente

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Den salvede (Messias) i Det gamle testamente er i første rekke kongen av Davids ætt. Forventningene til davidskongene var store og mange. Kongen hadde en rekke politiske og religiøse funksjoner. Men også øverstepresten var salvet og dermed en messiasskikkelse. Tekstene avspeiler messianismens historie i Israel, der både konge og prest er aktører, og der forholdet mellom dem kunne bli spenningsfylt. Dette emnet vil gi innføring i denne historien og samtidig gi grunnlag for å forstå den videreføring og nytolkning av messiasforventningen som kommer til uttrykk i mellomtestamentlige og nytestamentlige tekster.

Avsluttende vurdering

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om messiastankens opprinnelse i GT, herunder spørsmålet om mulig innflytelse fra omverdenen og forholdet mellom messianisme og eskatologi
- grundig kunnskap om de ulike messiasforventninger som finnes i Det deuteronomistiske historieverk, Det kronistiske historieverk, profetoverleveringene og Salmene
- kjennskap til om enkelte utsagn i Pentateuken, kan kalles messianske
- kunnskap om forholdet mellom Messias og Herrens tjener (i de såkalte Tjenersangene) og Menneskesønnen (i Danielboken)
- kunnskap om messiastanken i mellomtestamentlig litteratur, særlig i 1. Henok

Hebraisk tekst
2 Sam 7,1-17

Tekster i oversettelse
2 Sam 23,1-7; 1 Krøn 17,1-15; Jes 7,10-17; 9,1-6; 11,1-10; 42,1-9; 49,1-6; 50,4-11; 55,3-4; Jer 33,14-17; Esek 37,24-25; Mi 5,1-5; Hag 2,23; Sak 4,11-14; 9,9; Dan 9; Sal 2; 132; 1 Henok 45-51

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "1. Enok 45-51" i:/in:/from: *De gammeltestamentlige pseudepigrafer* / Erling Hammershaimb red./ed. København: Det Danske Bibelselskab, 2001, s./p. 104-110, ISBN/ISSN: 87-7523-440-8
- "1. Henok 45-51" i:/in:/from: *Das äthiopische Henochbuch* / Siegbert Uhlig red./ed. Gütersloh ,: Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, 1984, s./p. 585-594, ISBN/ISSN: 3-579-03956-3
- "1. Henok 45-51" i:/in:/from: *The Old Testament Pseudepigrapha* / James H. Charlesworth red./ed. London: Darton, Longman & Todd, 1983 b./vol. 1, s./p. 33-37, ISBN/ISSN: 0-232-51603-0
- Block, D.I., "Bringing back David : Ezekiel's Messianic hope" i:/in:/from: *The Lord's anointed : interpretation of Old Testament Messianic texts* / P. E. Satterthwaite et al. red./ed. Carlisle: Paternoster, 1995, s./p. 167-188, ISBN/ISSN: 0-85364-685-6/0-8010-2087-5
- Collins, John J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The scepter and the star : the Messianism in the light of the Dead Sea Scrolls* 2. utg./ed. Eerdmans, 2010, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 9780802832238
- Hugenberger, G.P., "The Servant of the Lord in the "Servant Songs" of Isaiah" i:/in:/from: *The Lord's anointed : interpretation of Old Testament Messianic texts* / P. E. Satterthwaite et al. red./ed. Carlisle: Paternoster, 1995, s./p. 105-140., ISBN/ISSN: 0-85364-685-6/0-8010-2087-5
- McCarter, P. Kyle, "Nathan's oracle (7,1-17)" i:/in:/from: *II Samuel* New York: Doubleday, 1984, s./p. 190-231, ISBN/ISSN: 0-385-06808-5
- McConville, J.G., "Messianic interpretation of the Old Testament in modern context" i:/in:/from: *The Lord's anointed : interpretation of Old Testament Messianic texts* / P. E. Satterthwaite et al. red./ed. Carlisle: Paternoster, 1995, s./p. 1-17, ISBN/ISSN: 0-85364-685-6/0-8010-2087-5
- Mettinger, Tryggve N. D., "Et utvalg" i:/in:/from: *King and Messiah : the civil and sacral legitimation of the Israelite kings* [Lund]: CWK/Gleerup, 1976, s./p. 48-63, 233-293, ISBN/ISSN: 91-40-04349-5
- Sæbø, Magne, "Messias - Herrens tjener og menneskesønn" i:/in:/from: *Hvem er Jesus? : forelesninger ved Menighetsfakultetets 75-års jubileum* / Torleiv Austad et al. red./ed. Oslo: Luther, 1984, s./p. 19-30, ISBN/ISSN: 82-531-7405-5
- Sæbø, Magne, "Messianisme hos Kronisten?" i:/in:/from: *Israel - Kristus - kirken festskrift til professor dr. theol. Sverre Aalen på 70-årsdagen 7.desember 1979* / Ivar Asheim red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1979, s./p. 53-75, ISBN/ISSN: 82-00-01976-4/82-00-01981-0

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Kaiser, Walter C., *The Messiah in the Old Testament* Carlisle: Paternoster, 1995, ISBN/ISSN: 0-85364-692-9/0-310-20030-x
- Mowinckel, Sigmund, *Han som kommer : Messiasforventningen i Det gamle testament og på Jesu tid* København: G.E.C. Gads forlag, 1951

GT610 - Kjønnsperspektiver i møte med Bibelen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Feminist interpretation : the Bible in women's perspective* / Luise Schottroff et al. red./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1998, s./p. 1-99, ISBN/ISSN: 0-8006-2999-x
- Bird, Phyllis A., *Missing persons and mistaken identities : women and gender in ancient Israel* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8006-3128-5
- Gruber, Mayer I., "The motherhood of God in Second Isaiah" i:/in:/from: *The motherhood of God and other studies* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1992, s./p. 3-15, ISBN/ISSN: 1-55540-763-3
- Gruber, Mayer I., "The motherhood of God in Second Isaiah" i:/in: *Revue Biblique* 90 (1983), s./p. 351-359
- Løland, Hanne, "Som moren trøster sin sønn Jes. 66:13 : noen aspekter ved bruken av feminine metaforer for Gud i Det gamle testamente" i:/in:/from: *Feministteologi på norsk* / Dagny Kaul et al. red./ed. Oslo: Cappelen akademisk forlag, 1999, s./p. 184-194, ISBN/ISSN: 82-456-0735-5
- Schüngel-Straumann, Helen, "God as Mother in Hosea 11" i:/in:/from: *A Feminist companion to the latter prophets* / Athalya Brenner red./ed. Sheffield: JSOT Press, 1995, s./p. 194-218, ISBN/ISSN: 1-85075-515-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Brenner, Athalya, *The Israelite woman : social role and literary type in biblical narrative* Sheffield: JSOT Press, 1985, ISBN/ISSN: 0-905774-83-3
- Toorn, Karel van der, *From her cradle to her grave : the role of religion in the life of the Israelite and the Babylonian woman* Sheffield: JSO T Press, 1994, ISBN/ISSN: 1-85075-446-2

GT613 - Gammeltestamentlige narrativer: Utvalgte tekster fra Genesis og det deutronomistiske historiverk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

GT611 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på tekster som egner seg for en narrativ teksttolkning.
GT611 forutsetter fullført eksamen HE151 (10 stp), HE152 (10 stp) og GT211 (10 stp) på bachelornivå.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med GT524-07H Det gamle testamente reduseres dette emnet med 5 sp
- Med GT608-04V Gammeltestamentlige narrativer reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene og evt. læringsmiljø dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.
Dersom emnet velges som en del av GT512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på GT512.

Mål og innhold

Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster. Tradisjonelt har disse spilt en vesentlig rolle i studiene av Israels historie, men i tråd med at Israels historie som fag er blitt problematisert, har forskningen lagt større vekt på tekstenes litterære kvaliteter. En egen narrativ tilnærming til gammeltestamentlige tekster har vokst frem, hvor hebraiske virkemidler og grep blir fokusert, sammen med generell fortellerteknikk, litterær teori og hermeneutikk. Anvendelsen av GT som høyverdig litteratur har ført til at menneskelige, etiske og teologiske problemstillinger er blitt løftet opp gjennom tema som identitet, narrative etikk, eller nylesing av begrepet «Abrahams barn».
Formålet for studiet av de tekstene som er valgt ut, er å identifisere litterære kvaliteter ved fortellingene og avdekke ulike fortolkningspotensial som fortellingene rommer.
Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha
- grundig kunnskap om og kunne anvende de viktigste metoder som brukes i litterær analyse av gammeltestamentlige narrativer
- kunnskap om egenart og ulike litterære tolkninger av Fedrefortellingene (Gen 12-50); Dommerfortellingene og Saul/Davidfortellingene (1 Sam 12- 1 Kong 1).
- evne til å analysere følgene tekster på grunnlag av Biblia Hebraica: Gen 16:1-16; 21:1-21; 2 Sam 11:1-27; 2 Sam 14: 1-20.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Amit, Yairah, *Reading biblical narratives : literary criticism and the Hebrew Bible* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3280-x
- Brueggemann, Walter, *First and Second Samuel* Louisville, Ky.: John Knox Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-8042-3108-7
- Exum, J. Cheryl, *Tragedy and biblical narrative : arrows of the Almighty* Cambridge: Cambridge University Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-521-41073-8/0-521-56506-5
- Lindström, Fredrik, "Guds långa näsa och blödande hjärta" i:/in: *Svensk teologisk kvartalskrift* 77 (2001), s./p. 2-12, ISBN/ISSN: 0039-6761
- Nielsen, Kirsten, "Intertextuality and Hebrew Bible" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* / Magne Sæbø et al. red./ed. Leiden: Brill, 2000, s./p. 17-32, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994, ISBN/ISSN: 0-8499-0201-0

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Clines, D.J.A., "X, X ben Y, ben Y : personal names in Hebrew narrative style" i:/in: *Vetus testamentum* 22, nr./issue 3 (1972), s./p. 266-287, ISBN/ISSN: 0042-4935 , hentet/cited 3 fra/from http://www.jstor.org/stable/1517226
- Trible, Phyllis og Letty M. Russell, *Hagar, Sarah, and their children : Jewish, Christian, and Muslim perspectives* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22982-4/978-0-664-22982-5

GT620 - «Hvem vil dere da ligne Gud med?» Gud og gudsspråk (God-language) i Jesaja 40-55

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

«Hvem vil dere da ligne Gud med?» (Jesaja 40:18) Spørsmålet ble reist for ca 2500 år siden i den delen av Jesajaboka som vi tradisjonelt har kalt Deutero-Jesaja (Jes 40-55). Siden den gangen har spørsmålet blitt reist igjen og igjen, og spørsmålet er av grunnleggende betydning for all teologi. Hvem ligner vi Gud med? Hvordan taler vi om Gud og til Gud? Er det noen språk om Gud som er «passende» og noe som ikke er det? Er språket om Gud kontekstuelt? Hvor starter vi vår refleksjonen over guds-språket (god-langauge)?
I de siste årene har disse spørsmålene blitt rest med ny styrke. Først og fremst i forbindelse med den feministiske kritikken av guds-språket som i den kristne tradisjon i stor grad er dominert av maskuline og patriarkalske uttrykk. Et viktig spørsmål i nyere teologisk debatt er om Gud er mannlig, kvinnelig, ingen av delene eller begge deler.

Dette fordypningsemnet gir oss muligheten til å reflektere over både vårt eget og Biblens guds-språk, med utgangspunkt i guds-språket i Jesaja 40-55.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal i seminaret
- skrive en artikkel (mellom 2800-4000 ord), tema for oppgaven skal avtales med faglærer,
- legge fram et utkast med tema, problemstilling og materiale for artikkelen,
- gi skriftlig og muntlig respons på to fremlegg fra andre studenter,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av artikkelen.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold

Studenten skal
- ha kunnskap om hva guds-språk ('god-language') er, med særlig vekt på kjønnet guds-språk. ('gendered god-language')
- ha noe generell kunnskap om Jesaja 40-55: samlingen, konteksten, teologien.
- ha grundig kunnskap om det mangfoldige guds-språket i Jes 40-55 og dets plass og funksjon innen den større teologiske helheten av Jesaja 40-55

GT622 - "Hvem vil dere da ligne Gud med?" Gud og Guds-språk (god-language) i Jesaja 40-55

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Hvem lignes Gud med i det gamle testamentet? Hvordan taler vi om Gud og til Gud? Er det noe språk om Gud som er "passende" og noe som ikke er det? Hva betyr det at språket om Gud er kontekstuelt? Hvor starter vi vår refleksjon over guds-språket (god-language)? De siste årene har disse spørsmålene blitt reist med ny styrke. Først og fremst i forbindelse med den feministiske kritikken av guds-språket som i den kristne tradisjon i stor grad er dominert av maskuline og patriarkalske uttrykk.
Dette fordypningsemnet gir muligheten til å reflektere over både eget og Bibelens guds-språk, med utgangspunkt i guds-språket i Jesaja 40-55
Forkunnskaper: det forutsettes kunnskaper i bibelhebraisk tilsvarende HE151 og HE152 for å melde seg opp i emnet, det er også anbefalt å ha tatt innføring i arbeid med gammeltestamentlige tekster tilsvarende GT211.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Avsluttende vurdering

Emnets vurderingsform er klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om hva guds-språk (god-language) er og hvordan det kan forstås både i Det gamle testamentet og i dag
- kunnskap om hva kjønnet guds-språk (gendered god-language) er og evne til å reflektere over betydning av kjønn i guds-språket
- kunnskap om det mangfoldige guds-språket i Jes 40-55 og dets plass og funksjon i den større teologiske helheten av Jesaja 40-55

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

TEKST I OVERSETTELSE
Jesaja 40-55

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Baumann, Gerlinde, "Prophetic objections to YHWH as the violent husband of Israel : reinterpretations of the prophetic marriage metaphor in Second Isaiah (Isaiah 40-55)" i:/in:/from: *Prophets and Daniel* / Athalya Brenner red./ed. Sheffiel: JSOT Press, 2001, s./p. 88-120, ISBN/ISSN: 1-84127-163-2
- Brettler, Marc Zvi, "Incompatible metaphors for YHWH in Isaiah 40-66" i:/in: *Journal for the study of the Old Testament* , nr./issue 78 (1998), s./p. 97-120, ISBN/ISSN: 0309-0892 , hentet/cited 78 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001000813&site=ehost-live
- Gaiser, Frederick J., "To whom then will you compare me? : agency in Second Isaiah" i:/in: *Word & world* 19, nr./issue 2, Spring (1999), s./p. 141-152, ISBN/ISSN: 0275-5270 , hentet/cited 2, Spring fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0000985152&site=ehost-live
- Løland, Hanne, *Silent or salient gender? : the interpretation of gendered God-language in the Hebrew Bible, exemplified in Isaiah 42,46, and 49* Tübingen: Mohr-siebeck, 2008, ISBN/ISSN: 978-3-16-149705-6
- McFague, Sallie, "Et utvalg" i:/in:/from: *Metaphorical theology : models of God in religious language* Philadelphia: Fortress Press, 1982, s./p. 1-66, 103-194, ISBN/ISSN: 0-8006-1687-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 40-55 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-49717-2
- Brettler, Marc Z., "The metaphorical mapping of God in the Hebrew Bible" i:/in:/from: *Metaphor, canon and community : Jewish, Christian and Islamic approaches* / Ralph Bisschops et al. red./ed. Bern: Peter Lang, 1999, s./p. 219-232, ISBN/ISSN: 0-8204-4234-8/3-906762-40-8

- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1997 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 90-390-0173-1
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1998 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 90-429-0679-0
- Nielsen, Kirsten, "The variety of metaphors about God" i:/in: *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* 16, nr./issue 1 (2002), s./p. 151-159, ISBN/ISSN: 0901-8328 , hentet/cited 1 fra/from http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09018320210000383
- Soskice, Janet Martin, *The kindness of God : metaphor, gender, and religious language* Oxford: Oxford University Press, 2007, ISBN/ISSN: 019826951x/9780198269519

GT623 - Barnet og GT

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

GT656 - Salmenes bok og utviklingen av monoteismen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Den monoteistiske bevegelse som vokste frem i Israel ved inngangen til eksilet representerer ifølge flere forskere en særegen religionsform med røtter som kan spores tilbake til det niende århundret f. Kr. og kanskje lenger. Men det var først etter assyrerrikets fall, frem mot eksilet, og under eksilet at denne bevegelsen vant større anerkjennelse blant folket.
I dette kurset settes fokus på:
- den israelittiske monoteismens karakter som religionsform,
- det historiske forløp som førte til monoteismen gjennom profetismen og Exodusberetningen,
- den politiske side ved monoteismen,
- hvordan den religiøse poesien representert ved Salmenes bok fungerer som en overbevisende kraft når den postulerer at ulike gudsbilder representeres av Jahve, og derved får Jahve til å fremstå som både plausibel og tilstrekkelig som eneste Gud,
- i hvilken grad den religiøse poesi, især representert ved Salmenes bok fremdeles har denne kraften til å vekke engasjement og overbevisning.

GT656 forutsetter fullført eksamen HE151 og HE152 (20 stp).

Studiepoengreduksjon

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen klausurprøve (6 timer).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført delemne ha
- grundig kunnskap om sentrale teorier om monoteismens opprinnelse og karakter i nyere forskning.
- kunnskap om Gudsbilder i Salme 22, 23 og 24 - og deres nærorientalske paralleller.
- kjennskap til hvordan salmetekster kan fungere innenfor jødedommen, kristendommen og islam i dag
- ferdigheter i å eksegere følgende tekster: Salme 22; 23; 24.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Augustinus, Aurelius og Martin Jacobsson, *De musica liber VI : a critical edition with a translation and an introduction* Stockholm: Almqvist & Wiksell International, 2002, ISBN/ISSN: 91-22-01959-6
- Bloch-Smith, E., "Who is the king of glory? : Solomon's temple and its symbolism" i:/in:/from: *Scripture and other artifacts : essays on the Bible and archaeology in honor of Philip J. King* / J. Cheryl Exum et al. red./ed. Louisville, Kent.: Westminster, 1994, s./p. 18-31, ISBN/ISSN: 0-664-22036-3
- Cooper, A., "Ps 24:7-10 : mythology and exegesis" i:/in: *Journal of biblical literature* 102, nr./issue 1 (1983), s./p. 37-60, ISBN/ISSN: 0021-9231 , hentet/cited 1 fra/from http://www.jstor.org/stable/3260745
- Freedman, David Noel, "The twenty-third psalm" i:/in:/from: *Pottery, poetry, and prophecy : studies in early Hebrew poetry* Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1980, s./p. 275-302, ISBN/ISSN: 0-931464-04-8
- Hecke, P.J.P.v., "Lamentations 3, 1-6 : an anti-psalm 23" i:/in: *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* 16, nr./issue 2 (2002), s./p. 264-282, ISBN/ISSN: 0901-8328 , hentet/cited 2 fra/from http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09018320210000415
- Lundager Jensen, Hans Jørgen, "Moses og bodysnatchernes invasion (Durkheim, kognition og Deuteronomium)" i:/in: *Collegium Biblicum Årsskrift* (2005), s./p. 33-45
- Marttila, Marko, "Et utvalg" i:/in:/from: *Collective reinterpretation in the Psalms : a study of the redaction history of the Psalter* Tübingen: Mohr Siebeck, 2006, s./p. 85-105, ISBN/ISSN: 3-16-148838-5/978-3-16-148838-2
- McCauley, Robert N. og E. Thomas Lawson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Bringing ritual to mind : psychological foundations of cultural forms* Cambridge: Cambridge University Press, 2002, s./p. 38-123, ISBN/ISSN: 0-521-81559-2/0-521-01629-0
- Mettinger, Tryggve N. D., "Israelite aniconism : developments and origins" i:/in:/from: *The Image and the Book : iconic cults, aniconism, and the rise of book religion in Israel and the ancient Near East* / Karel van der Toorn red./ed. Leuven: Peeters, 1997, s./p. 173-204, ISBN/ISSN: 90-6831-983-3
- Moor, Johannes Cornelis de, "Et utvalg" i:/in:/from: *The rise of Yahwism : the roots of Israelite monotheism* Rev. og utvidet utg./ed. Leuven: University Press, 1997, s./p. 41-102, ISBN/ISSN: 90-6186-839-4/90-6831-901-9
- Moor, Johannes Cornelis de, "Et utvalg" i:/in:/from: *The rise of Yahwism : the roots of Israelite monotheism* Rev. og utvidet utg./ed. Leuven: University Press, 1997, s./p. 310-369, ISBN/ISSN: 90-6186-839-4/90-6831-901-9
- Smith, M.S., "Setting and rhetoric in Psalm 23" i:/in: *Journal for the study of the Old Testament* , nr./issue 41 (1988), s./p. 61-66, ISBN/ISSN: 0309-0892 , hentet/cited 41 fra/from http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&hid=7&sid=fbd10372-3939-4a7a-9584-5eca84f91420%4

- Smith, Mark S., *The memoirs of God : history, memory, and the experience of the divine in ancient Israel* Minneapolis: Fortress Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-8006-3485-3
- Stern, P.D., "The 'bloodbath of anat' and Psalm xxiii" i:/in: *Vetus testamentum* 44, nr./issue 1 (1994), s./p. 120-125, ISBN/ISSN: 0042-4935 , hentet/cited 1 fra/from http://www.jstor.org/stable/1519432
- Toorn, Karel van der, "Et utvalg" i:/in:/from: *Family religion in Babylonia, Syria and Israel : continuity and change in the forms of religious life* Leiden: Brill, 1996, s./p. 1-177, ISBN/ISSN: 90-04-10410-0
- Toorn, Karel van der, "The iconic book : analogies between the babylonian cult of images and the veneration of the Torah" i:/in:/from: *The Image and the Book : iconic cults, aniconism, and the rise of book religion in Israel and the ancient Near East* / Karel van der Toorn red./ed. Leuven: Peeters, 1997, s./p. 229-248, ISBN/ISSN: 90-6831-983-3
- Toorn, Karel van der, "The Babylonian New Year festival : new insights from the cuneiform texts and their bearing on Old Testament study" i:/in:/from: *Congress volume : Leuven, 1989* / J. A. Emerton red./ed. Leiden: Brill, 1991, s./p. 331-344, ISBN/ISSN: 90-04-09398-2
- Toorn, Karel van der, "Et utvalg" i:/in:/from: *Family religion in Babylonia, Syria and Israel : continuity and change in the forms of religious life* Leiden: Brill, 1996, s./p. 287-372, ISBN/ISSN: 90-04-10410-0
- Varhaug, Jørn, *Psalm 24 and monolatry :a didactic text with ritual experience as reference : OTSEM* Ebeltoft: 2006
- Vygotsky, L.S., "The problem of the cultural development of the child II" i:/in: *Journal of genetic psychology* 36 (1929), s./p. 415-432, ISBN/ISSN: 0022-1325

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Ackerman, Susan, *Under every green tree : popular religion in sixth-century Judah* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1992, ISBN/ISSN: 1-55540-273-9
- Assmann, Jan, *Herrschaft und Heil : politische Theologie in Altägypten, Israel und Europa* München: Carl Hanser Verlag, 2000, ISBN/ISSN: 3-446-19866-0
- Becking, Bob, Karel van der Toorn og Pieter Willem van der Horst, *Dictionary of deities and demons in the Bible DDD* 2. rev. utg./ed. Leiden: Brill, 1999, ISBN/ISSN: 90-04-11119-0/0-8028-2491-9
- Day, John, *Yahweh and the gods and goddesses of Canaan* Shefffield: Academic Press, 2000, ISBN/ISSN: 1-85075-986-3/0-8264-6830-6
- Dietrich, Walter og Martin A. Klopfenstein, *Ein Gott allein? : JHWH-Verehrung und biblischer Monotheismus im Kontext der israelitischen und altorientalischen Religionsgeschichte* Freiburg: Universitätsverlag, 1994, ISBN/ISSN: 3-525-53774-3/3-7278-0962-0
- Gerstenberger, Erhard S., *Der bittende Mensch : Bittritual und Klagelied des Einzelnen im Alten Testament* Neukirchen-Vluyn: Neukirchener, 1980, ISBN/ISSN: 3-7887-0612-0
- Keel, Othmar og Christoph Uehlinger, *Gods, goddesses, and images of God in ancient Israel* Edinburgh: T&T Clark, 1998, ISBN/ISSN: 0-567-08591-0/0-8006-2789-x
- Krebernik, Manfred og Jürgen van Oorschot, *Polytheismus und Monotheismus in der Religionen des Vorderen Orients* Münster: Ugarit-Verl., 2002, ISBN/ISSN: 3-934628-27-3
- Loretz, Oswald, *Des Gottes Einzigkeit : ein altorientalisches Argumentationsmodell zum "Schma Jisrael"* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1997, ISBN/ISSN: 3-534-13276-9
- Mowinckel, Sigmund, *Offersang og sangoffer : salmediktningen i Bibelen* Oslo: Aschehoug, 1951
- Podella, T., "Transformationen kultischer Darstellungen : Toraliturgien in Ps 15 und 24" i:/in: *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* 13, nr./issue 1 (1999), s./p. 95-130, ISBN/ISSN: 0901-8328 , hentet/cited 1 fra/from http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09018329908585146
- Smith, M.S., "Interpreting the Baal cycle" i:/in: *Ugarit-Forschungen* 18 (1986), s./p. 313-339, ISBN/ISSN: 0342-2356
- Smith, Mark S., *The origins of biblical monotheism : Israel's polytheistic background and the Ugaritic texts* Oxford: Oxford University Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-19-513480-x/0-19-516768-6

GT657 - Salmenes bok og utviklingen av monoteismen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Fordypningsemnet GT657 er et valgbart delemne i GT512 Det gamle testamente.
Den monoteistiske bevegelse som vokste frem i Israel ved inngangen til eksilet representerer ifølge flere forskere en særegen religionsform med røtter som kan spores tilbake til det niende århundret f. Kr. og kanskje lenger. Men det var først etter assyrerrikets fall, frem mot eksilet, og under eksilet at denne bevegelsen vant større anerkjennelse blant folket.
I dette kurset settes fokus på:
- den israelittiske monoteismens karakter som religionsform,
- det historiske forløp som førte til monoteismen gjennom profetismen og Exodusberetningen,
- den politiske side ved monoteismen,
- hvordan den religiøse poesien representert ved Salmenes bok fungerer som en overbevisende kraft når den postulerer at ulike gudsbilder representeres av Jahve, og derved får Jahve til å fremstå som både plausibel og tilstrekkelig som eneste Gud,
- i hvilken grad den religiøse poesi, især representert ved Salmenes bok fremdeles har denne kraften til å vekke engasjement og overbevisning.

GT512/GT657 forutsetter fullført eksamen HE151 og HE152 (20 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med GT656 07H Salmenes bok og ... reduseres dette emnet med 5 sp

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet inngår som en fordypning i GT512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført delemne ha
- grundig kunnskap om sentrale teorier om monoteismens opprinnelse og karakter i nyere forskning.
- kunnskap om Gudsbilder i Salme 22, 23 og 24 - og deres nærorientalske paralleller.
- kjennskap til hvordan salmetekster kan fungere innenfor jødedommen, kristendommen og islam i dag
- ferdigheter i å eksegere følgende tekster: Salme 22; 23; 24.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bloch-Smith, E., "Who is the king of glory? : Solomon's temple and its symbolism" i:/in:/from: *Scripture and other artifacts : essays on the Bible and archaeology in honor of Philip J. King* / J. Cheryl Exum et al. red./ed. Louisville, Kent.: Westminster, 1994, s./p. 18-31, ISBN/ISSN: 0-664-22036-3
- Cooper, A., "Ps 24:7-10 : mythology and exegesis" i:/in: *Journal of biblical literature* 102, nr./issue 1 (1983), s./p. 37-60, ISBN/ISSN: 0021-9231 , hentet/cited 1 fra/from http://www.jstor.org/stable/3260745
- Freedman, David Noel, "The twenty-third psalm" i:/in:/from: *Pottery, poetry, and prophecy : studies in early Hebrew poetry* Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1980, s./p. 275-302, ISBN/ISSN: 0-931464-04-8
- Hecke, P.J.P.v., "Lamentations 3, 1-6 : an anti-psalm 23" i:/in: *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* 16, nr./issue 2 (2002), s./p. 264-282, ISBN/ISSN: 0901-8328 , hentet/cited 2 fra/from http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09018320210000415
- Lundager Jensen, Hans Jørgen, "Moses og bodysnatchernes invasion (Durkheim, kognition og Deuteronomium)" i:/in: *Collegium Biblicum Årsskrift* (2005), s./p. 33-45
- Marttila, Marko, "Et utvalg" i:/in:/from: *Collective reinterpretation in the Psalms : a study of the redaction history of the Psalter* Tübingen: Mohr Siebeck, 2006, s./p. 85-105, ISBN/ISSN: 3-16-148838-5/978-3-16-148838-2
- McCauley, Robert N. og E. Thomas Lawson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Bringing ritual to mind : psychological foundations of cultural forms* Cambridge: Cambridge University Press, 2002, s./p. 38-123, ISBN/ISSN: 0-521-81559-2/0-521-01629-0
- Mettinger, Tryggve N. D., "Israelite aniconism : developments and origins" i:/in:/from: *The Image and the Book : iconic cults, aniconism, and the rise of book religion in Israel and the ancient Near East* / Karel van der Toorn red./ed. Leuven: Peeters, 1997, s./p. 173-204, ISBN/ISSN: 90-6831-983-3
- Moor, Johannes Cornelis de, "Et utvalg" i:/in:/from: *The rise of Yahwism : the roots of Israelite monotheism* Rev. og utvidet utg./ed. Leuven: University Press, 1997, s./p. 310-369, ISBN/ISSN: 90-6186-839-4/90-6831-901-9

- Smith, M.S., "Setting and rhetoric in Psalm 23" i:/in: *Journal for the study of the Old Testament* , nr./issue 41 (1988), s./p. 61-66, ISBN/ISSN: 0309-0892 , hentet/cited 41 fra/from http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&hid=7&sid=fbd10372-3939-4a7a-9584-5eca84f91420%4
- Stern, P.D., "The 'bloodbath of anat' and Psalm xxiii" i:/in: *Vetus testamentum* 44, nr./issue 1 (1994), s./p. 120-125, ISBN/ISSN: 0042-4935 , hentet/cited 1 fra/from http://www.jstor.org/stable/1519432
- Toorn, Karel van der, "The iconic book : analogies between the babylonian cult of images and the veneration of the Torah" i:/in:/from: *The Image and the Book : iconic cults, aniconism, and the rise of book religion in Israel and the ancient Near East* / Karel van der Toorn red./ed. Leuven: Peeters, 1997, s./p. 229-248, ISBN/ISSN: 90-6831-983-3
- Toorn, Karel van der, "The Babylonian New Year festival : new insights from the cuneiform texts and their bearing on Old Testament study" i:/in:/from: *Congress volume : Leuven, 1989* / J. A. Emerton red./ed. Leiden: Brill, 1991, s./p. 331-344, ISBN/ISSN: 90-04-09398-2
- Toorn, Karel van der, "Et utvalg" i:/in:/from: *Family religion in Babylonia, Syria and Israel : continuity and change in the forms of religious life* Leiden: Brill, 1996, s./p. 287-372, ISBN/ISSN: 90-04-10410-0
- Varhaug, Jørn, *Psalm 24 and monolatry :a didactic text with ritual experience as reference : OTSEM* Ebeltoft: 2006

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Ackerman, Susan, *Under every green tree : popular religion in sixth-century Judah* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1992, ISBN/ISSN: 1-55540-273-9
- Assmann, Jan, *Herrschaft und Heil : politische Theologie in Altägypten, Israel und Europa* München: Carl Hanser Verlag, 2000, ISBN/ISSN: 3-446-19866-0
- Day, John, *Yahweh and the gods and goddesses of Canaan* Shefffield: Academic Press, 2000, ISBN/ISSN: 1-85075-986-3/0-8264-6830-6
- Dietrich, Walter og Martin A. Klopfenstein, *Ein Gott allein? : JHWH-Verehrung und biblischer Monotheismus im Kontext der israelitischen und altorientalischen Religionsgeschichte* Freiburg: Universitätsverlag, 1994, ISBN/ISSN: 3-525-53774-3/3-7278-0962-0
- Gerstenberger, Erhard S., *Der bittende Mensch : Bittritual und Klagelied des Einzelnen im Alten Testament* Neukirchen-Vluyn: Neukirchener, 1980, ISBN/ISSN: 3-7887-0612-0
- Krebernik, Manfred og Jürgen van Oorschot, *Polytheismus und Monotheismus in der Religionen des Vorderen Orients* Münster: Ugarit-Verl., 2002, ISBN/ISSN: 3-934628-27-3
- Loretz, Oswald, *Des Gottes Einzigkeit : ein altorientalisches Argumentationsmodell zum "Schma Jisrael"* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1997, ISBN/ISSN: 3-534-13276-9
- Mowinckel, Sigmund, *Offersang og sangoffer : salmediktningen i Bibelen* Oslo: Aschehoug, 1951
- Podella, T., "Transformationen kultischer Darstellungen : Toraliturgien in Ps 15 und 24" i:/in: *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* 13, nr./issue 1 (1999), s./p. 95-130, ISBN/ISSN: 0901-8328 , hentet/cited 1 fra/from http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09018329908585146
- Smith, M.S., "Interpreting the Baal cycle" i:/in: *Ugarit-Forschungen* 18 (1986), s./p. 313-339, ISBN/ISSN: 0342-2356
- Smith, Mark S., *The origins of biblical monotheism : Israel's polytheistic background and the Ugaritic texts* Oxford: Oxford University Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-19-513480-x/0-19-516768-6

GT691 - Åpent fordypningsemne i GT

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Avsluttende vurdering
Emnet GT691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

GT692 - Åpent fordypningsemne i GT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering
Emnet GT692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

K-RLE1110 - K/RLE grunnstudier - høst

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudium i Kristendom/ RLE, Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Ungdom, kultur og tro, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag, Profesjonsstudium teologi, Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglige oppgaver (mappeoppgaver)
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-06
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-22

Eksamenstype:	Prøve under tilsyn
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-10
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-22

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Lektor- og adjunktprogrammet og Master i teologi.

K-RLE1110 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene K1010, RL1010 og RL1020. Oppbygningen av K-RLE1110 er som følger:

K1010 Bibelfag
a. Det gamle testamentet, 5 stp
b. Det nye testamentet, 5 stp

RL1010 Religionsvitenskap
a. Religion som fenomen, 3 stp
b. Religionshistorie, 5 stp
c. Religion i dagens samfunn, 2 stp

RL1020 Livssynskunnskap og religionspedagogikk
a. Livssynskunnskap, 5 stp
b. Religionspedagogikk, 5 stp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med K1010 reduseres dette emnet med 10 stp
Med RL1010 reduseres dette emnet med 10 stp
Med RL1020 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL101 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 8 stp
Med KRL103 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL104 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 6 stp
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 18 stp

Studiekrav

Emnet K-RLE1110 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:

- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B (1 time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- for nye mappestudenter: ha godkjent fremmøte i skrivekurs (en må være til stede i begge dobbelttimene, fritak kan gis etter søknad til emneansvarlig)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i hver seminarrekke
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca. 600-800 ord) knyttet til ekskursjon til moske, synagoge eller lignende, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent utkast til to oppgaver (hver på 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Oppgaver, ekskursjonsrapport og evt. studieevaluering leveres gjennom læringsplattformen Fronter.

Nærmere orientering om studiekravene for K-RLE1110 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen. Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, eller studenten av andre grunner ønsker å endre eksamensform, er det studentens ansvar å melde overgang til enkeltemnene K1010, RL1010 og RL1020. Studenten må selv kontakte studieveileder for å få dette ordnet. Merk at det er studiekrav også på disse emnene. For studenter som allerede har oppfylt noen studiekrav som mappestudenter, kan det gis fritak fra studiekrav på enkeltemner (se emneheftet for detaljer).

Avsluttende vurdering

Emnet K-RLE1110 har som eksamensform to deleksamener: mappevurdering og klausurprøve (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Mappen skal inneholde de to oppgavene, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Tillatte hjelpemidler ved klausurprøven: Hjelpemidlene beskrevet i hjelpemiddellisten, liste I.
Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har han/hun mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Karakteren på mappedelen kan da ikke bli bedre enn karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve én gang. Ny prøve arrangeres normalt i begynnelsen av neste semester. Hvis denne ikke bestås, må hele emnet tas på nytt, med fritak fra studiekravene bibelkursprøve, ekskursjonsrapport og obligatorisk oppmøte i seminarundervisning.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene K1010, RL1010 og RL1020, som til sammen utgjør K-RLE1110.

K-RLE1120 - K/RLE grunnstudier - vår

Emneansvarlig:	Atle Ottesen Søvik (Atle.O.Sovik@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Lektorprogrammet, Bachelor i teologi, Master i teologi og Profesjonsstudiet i teologi.
K-RLE1120 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene K1020 og K1030. Oppbygningen av K-RLE1120 er som følger:

K1020 Bibelfag og kristendommens historie
a. Bibelfag, 5 stp
b. Kristendommens historie, 5 stp

K1030 Kristen livstolkning i dag
a. Dogmatikk, 4,5 stp
b. Etikk, 3,5 stp
c. Konfesjonskunnskap, 2 stp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med K1020 reduseres dette emnet med 10 stp
Med K1030 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL101 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2 stp
Med KRL102 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 9,5 stp
Med KRL104 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 8,5 stp

Studiekrav

Emnet K-RLE1120 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B (1 time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- for nye mappestudenter: ha godkjent fremmøte i skrivekurs (en må være til stede i begge dobbelttimene, fritak kan gis etter søknad til emneansvarlig)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i hver seminarrekke
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca. 600-800 ord) knyttet til ekskursjon i Kirkehistorie/ Konfesjonskunnskap, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent utkast til to oppgaver (hver på 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Oppgaver, ekskursjonsrapport og evt. studieevaluering leveres gjennom læringsplattformen Fronter.

Nærmere orientering om studiekravene for K-RLE1120 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen. Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, eller studenten av andre grunner ønsker å endre eksamensform, er det studentens ansvar å melde overgang til enkeltemnene K1020 og K1030. Studenten må selv kontakte studieveileder for å få dette ordnet. Merk at det er studiekrav også på disse emnene. For studenter som allerede har oppfylt noen studiekrav som mappestudenter, kan det gis fritak fra studiekrav på enkeltemner (se emneheftet for detaljer).

Avsluttende vurdering

Emnet K-RLE1120 har som eksamensform to deleksamener: mappevurdering og klausurprøve (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mappen skal inneholde de to oppgavene, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Tillatte hjelpemidler ved klausurprøven: Hjelpemidlene beskrevet i vedlegg 1, liste I.

Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Karakteren på mappedelen kan da ikke bli bedre enn karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve én gang. Ny prøve arrangeres normalt i begynnelsen av neste semester. Hvis denne ikke bestås, må hele emnet tas på nytt, med fritak fra studiekravene bibelkursprøve, ekskursjonsrapport og obligatorisk oppmøte i seminarundervisning.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene K1020 og K1030, som til sammen utgjør K-RLE1120.

K-RLE1420 - Grunnstudier 2 - Katolsk variant

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et alternativt kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Lektorprogrammet, Bachelor i teologi og Master i teologi.
K-RLE1420 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene K1020 og TEOL1461. Oppbygningen av K-RLE1420 er som følger:

K1020 Bibelfag og kristendommens historie
a. Bibelfag, 5 stp
b. Kristendommens historie, 5 stp

TEOL1461 Fundamentalteologi og fundamental moralteologi
a. Innføring i fundamentalteologi, 4 stp
b. Katolsk moralteologi, 4 stp
c. Konfesjonskunnskap, 2 stp

Emnet har K1020 og delemne C på TEOL1461 felles med K-RLE1120 - Grunnstudier 2.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med K1020 reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL1461 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL101 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2 stp
Med KRL102 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL104 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 7 stp.
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

Emnet K-RLE1420 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:
- - bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B (1 time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- for nye mappestudenter: ha godkjent fremmøte i skrivekurs (en må være til stede i begge dobbelttimene, fritak kan gis etter søknad til emneansvarlig)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i KH seminarrekke og undervisning i delemne a og b på TEOL1461.
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca. 600-800 ord) knyttet til ekskursjon i Kirkehistorie/ Konfesjonskunnskap, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent utkast til oppgave i KH og fundamentalteologi eller moralteologi (2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Oppgaver, ekskursjonsrapport og evt. studieevaluering leveres gjennom læringsplattformen Fronter.

Nærmere orientering om studiekravene for K-RLE1420 gis i forbindelse med undervisningen. Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, eller studenten av andre grunner ønsker å endre eksamensform, er det studentens ansvar å melde overgang til enkeltemnene K1020 og TEOL1461. Studenten må selv kontakte studieveileder for å få dette ordnet. Merk at det er studiekrav også på K1020. For studenter som allerede har oppfylt noen studiekrav som mappestudenter, kan det gis fritak fra studiekrav på enkeltemner. Kontakt emneansvarlig for detaljer.

Avsluttende vurdering

Emnet K-RLE1420 har som eksamensform to deleksamener: mappevurdering og klausurprøve (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Mappen skal inneholde de to oppgavene, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Tillatte hjelpemidler ved klausurprøven: Hjelpemidlene beskrevet i vedlegg 1, liste I.

Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Karakteren på mappedelen kan da ikke bli bedre enn karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve én gang. Ny prøve arrangeres normalt i begynnelsen av neste semester. Hvis denne ikke bestås, må hele emnet tas på nytt, med fritak fra studiekravene bibelkursprøve, ekskursjonsrapport og obligatorisk oppmøte i seminarundervisning.

Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene K1020 og TEOL1461, som til sammen utgjør K-RLE1420

K1010 - Bibelfag

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudium i Kristendom/ RLE, Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Ungdom, kultur og tro, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag, Profesjonsstudium teologi, Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve etter oppfylt studiekrav
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-14
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-30

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Lektor- og adjunktprogrammet, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi.
Emnet kan inngå som ett av tre emner i emnekombinasjonen K-RLE1110 (som har mappevurdering).
Emnet består av to delemner: A. Det gamle testamentet (5 stp) og B. Det nye testamentet (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med K-RLE1110 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 8 stp
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2 stp
Med KRL101 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 8 stp
Med KRL104 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2 stp

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semestret

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1110, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet K1010 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Klausurprøven kan være todelt, der første
del foregår uten hjelpemidler (prøving av bibelkurs-stoff). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Studiet av Det gamle (GT) og Det nye testamentet (NT) presenterer og drøfter bibelske skrifter: deres tilblivelse og innhold, og deres bruk og betydning. Hvert semester innledes med et bibelkurs. For studenter som tar K1010 som del av emnekombinasjonen K-RLE1110 (med mappevurdering), er det et studiekrav å bestå bibelkursprøven som arrangeres et par uker etter semesterstart. Studenter som tar K1010 som et selvstendig emne, kan bli prøvd i bibelkursstoffet til den avsluttende prøven. Bibelkurs A er for nye studenter, mens bibelkurs B er for andresemesterstudenter.

BIBELKURS A: BIBELKUNNSKAP Studenten skal ha

- oversikt over innholdet i 1. Mosebok, 2. Mosebok 1-34, 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, 1.-2. Samuelsbok, 1. Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Esra, Salme 1-8, 22-24; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66
- oversikt over innholdet i Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Hebreerbrevet og Johannes åpenbaring

BIBELKURS B: BIBELEN SOM HELHET - DENS TILBLIVELSE, BRUK OG BETYDNING Studenten skal ha
- kjennskap til GTs og NTs teksthistorie
- kjennskap til GTs og NTs kanonhistorie
- kjennskap til hovedtrekk i Bibelens historie i Norge og til aktuell oversettelsesproblematikk
- kjennskap til Bibelen som helhet og til grunnlaget for å tale om denne helheten
- kjennskap til spørsmål knyttet til hva Bibelen formidler
- kjennskap til hvordan Bibelen gir hjelp til livstolkning
- kjennskap til spørsmål knyttet til å forstå Bibelen som Guds ord

DET GAMLE TESTAMENTET Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til GTs historieverk
- god kunnskap om 1. og 2. Mosebok
- kjennskap til GTs profetbøker
- god kunnskap om Jesajaboka
- oversikt over Israels historie i gammeltestamentlig tid og metodiske problemer knyttet til en slik historie
- kjennskap til utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: skapelse, antropologi og messianisme
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster:
1 Mosebok 1,1-2,3; 2,4-3,24; 12,1-9; 22,1-19
2 Mosebok 3,1-22; 20,1-17
Jesaja 6,1-13; 7,1-17; 9,2-7; 11,1-10; 40,1-11; 52,13-53,12

DET NYE TESTAMENTET Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til evangelienes tilblivelse og det synoptiske problem, og til sjangerspørsmålet knyttet til evangeliene
- kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- kjennskap til Jesu liv knyttet til evangelienes fremstilling, og til spørsmålet om den historiske Jesus
- god kunnskap om Matteusevangeliet
- god kunnskap om Lukasevangeliet
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster:
Matteus 3,13-17; 5,1-32; 6,1-15; 8,23-9,8; 16,13-23; 21,1-17; 25,31-46
Lukas 10,25-42; 12,13-21; 14,15-24; 15,1-32; 18,9-14

Merknad til litteraturlisten

Følgende strekpunkt gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs A (førstesemesterstudenter):
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamentet Oslo: Litteraturtjenesten, 2010
Følgende strekpunkter gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs B (andresemesterstudenter):
- Bøe, Sverre og Geir Otto Holmås, "Et utvalg i: Når ordet blir norsk: norske bibeloversettelser 1945-2011 Trondheim:Tapir akademisk forlag, 2011 s./p. 19-33 (minus avsnitt i petit, 37-68, 73-76, ISBN/ISSN 978-82-519-2709-3
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 19-58, 63-64, 385-470

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed./ Magnar Kartveit red./ed. Oslo: Samlaget, 2003, s./p. 25-69, 73-104, 116-122, 125-153, 159-182, 200-227, 231-235, 255-308, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* [Oslo]: Bibelselskapet, 2011, s./p. ikke oppgitt, se utvalgte tekster ovenfor, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- Arbeidsskjema : til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster Oslo: Menighetsfakultetet, 1997 , hentet/cited 2009-06-18 fra/from https://fronter.com/mf/links/files.phtml/4a3a3330ed712.1913060539$724749760$/Det+gamle+testamente/Arbeidsskjema+for+GT+og+NT
- Albrektson, Bertil og Helmer Ringgren, "Bibelteologiska grundbegrepp" i:/in:/from: *En bok om Gamla testamentet* 5. omarb. uppl. utg./ed. Malmö: Gleerup, 1992, s./p. 85-103, ISBN/ISSN: 91-40-61542-1 (Kompendium/Compendium)
- Bøe, Sverre og Geir Otto Holmås, "Et utvalg" i:/in:/from: *Når Ordet blir norsk : norske bibeloversettelser 1945-2011* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 19-33 (minus avsnitt i petit), 37-68, 73-76, ISBN/ISSN: 978-82-519-2709-3
- Donahue, John R., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Gospel in parable : metaphor, narrative, and theology in the Synoptic Gospels* Philadelphia, Penn.: Fortress, 1990, s./p. 126-138, 140-162, 176-180, 187-193, ISBN/ISSN: 0-8006-2480-7/0-8006-0852-6
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 69-97, 138-151, 176-200, 211-232, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6

- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 19-58, 63-64, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Nye Luther forlag, 1989 eller senere opplag b./vol. 1, s./p. 40-59, 102-108, 124-158, 164-180, 201-211, 226-236, 252-263, ISBN/ISSN: 2-531-6063-1
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Nye Luther forlag, 1990 eller senere opplag b./vol. 2, s./p. 63-75, 135-144, 223-230, ISBN/ISSN: 82-531-6065-8
- Sandnes, Karl Olav og Oskar Skarsaune, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mannen som ble Messias* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2011, s./p. 8-64, ISBN/ISSN: 82-7118-272-2 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Smith-Gahrsen, Carl og Tor Vegge, "Jesu liv og urkristendommens historie" i:/in:/from: *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s./p. 153-178, ISBN/ISSN: 82-7634-305-8 (Kompendium/Compendium)
- Smith-Gahrsen, Carl og Tor Vegge, "Oversyn over Israels historie" i:/in:/from: *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s./p. 31-58, ISBN/ISSN: 82-7634-305-8 (Kompendium/Compendium)
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, *Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamente for førstesemesterstudenter på K1010/K-RLE1110 (høst), K1020/K-RLE1120 (vår)* Oslo: Litteraturtjenesten, MF, 2012 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bjørndalen, Anders Jørgen et al..., *Første Mosebok : en kommentar* 2. utg./ed. Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1973, ISBN/ISSN: 82-07-01627-2/82-05-12880-4
- Brueggemann, Walter, *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-664-25791-7/0-664-25524-8
- Brueggemann, Walter, *Genesis* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-3101-x
- Eidhamar, Levi Geir og Karl Olav Sandnes, *Bibelen* 2. utg./ed./ Helje Kringlebotn Sødal red./ed. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7634-783-8
- Fornberg, Tord, *Matteusevangeliet* Uppsala: EFS-förlaget, 1989-1999 b./vol. 1-2
- Kvanvig, Helge S., *Et ord har slått ned i Israel (Jes. 9,8) : detaljert gjennomgang av tekster fra Det gamle testamente til grunnfagspensum* [Oslo]: Menighetsfakultetet, 1979
- Michelsen, Leif M., *Genesis : fortolkning til Første Mosebok* Bergen-Sandviken: NLA-forl., 1997, ISBN/ISSN: 82-7468-047-2
- Senior, Donald, *Matthew* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-687-05766-3
- Talbert, Charles H., *Reading Luke : a literary and theological commentary* Rev. utg./ed. Macon, Ga.: Smyth & Helwys, 2002, ISBN/ISSN: 1-57312-393-5
- Tannehill, Robert C., *Luke* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-687-06132-6
- Weyde, Karl William og Karl Olav Sandnes, *"Forstår du det du leser?" : en innføring i bibelfaglig metode* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2003 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

K1015 - Bibelen - troens kilde

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Trosopplæring for Den norske kirke, Innføringsstudier i katolsk kristendom, Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi, Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Fagråd for grunnstudier
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-14
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-30

Generell informasjon

Emnet er ment å gi en grunnleggende innføring i Det gamle og Det nye testamente. Emnet består av fire deler: Bibelkunnskap (1 stp), Bibelens tilblivelse, bruk og betydning (2 stp), Det gamle testamente (5 stp) og Det nye testamente (6 stp).
Emnet belyser ulike tekster i Bibelen og viser hvordan Bibelen har en selvsagt og sentral plass i kirkens liv. Flere av tekstene er relatert til kirkeåret. Emnet gir kunnskap om hvordan Bibelen behandler sentrale emner i teologien, og hvordan livet i alle sine fasetter avspeiles i Bibelen.

Emnet er en del av Innføringsstudier i katolsk kristendom (90 stp). Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Bachelor i teologi, Bachelor i kristendom eller det kan tas som enkeltemne.

Det er ingen krav om forkunnskaper for å melde seg opp i dette emnet.
Arbeidsform og organisering
Emnet undervises i fem todagersbolker. Studiet legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid, oppgaveskriving, forelesninger og studentfremlegg med samtaler og øvelser.

Emnet undervises etter behov.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med K1010 reduseres dette emnet med 10 stp
Med K1020 reduseres dette emnet med 5 stp
Med K-RLE1110 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 8 stp
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 7 stp
Med KRL101 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 8 stp
Med KRL104 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 7 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:

delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semestret

Avsluttende vurdering

Emnet K1015 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Klausurprøven kan være todelt, der første del foregår uten hjelpemidler (prøving av bibelkurs-stoff). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Tillatte hjelpemidler: Hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Studiet av Det gamle (GT) og Det nye testamentet (NT) presenterer og drøfter bibelske skrifter, deres tilblivelse og innhold, og deres bruk og betydning.

BIBELKUNNSKAP
Studenten skal etter fullført emne ha
- oversiktsmessig kunnskap om "den store bibelfortellingen", dvs. fortellingsstrukturen som går fra 1 Mosebok kap. 1 til Johannes' åpenbaring kap. 22 - fra skapelse til nyskapelse.
- oversiktsmessig kunnskap om sentrale personer, begivenheter og tekster og deres plassering i rammen av denne fortellingsstrukturen.
- kunnskap om sentrale intertekstuelle forbindelser mellom Det gamle og Det nye testamente

I dette emnet inngår kursorisk lesning av følgende tekster:
1 Mosebok; 2 Mosebok 1-34; 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, 1.-2. Samuelsbok, 1. Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Esra, Salme 1-8, 22-24; 32; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Ordspråkene 1-8, Høysangen, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66; Første Makkabeerbok 1-3; Visdommens bok 1-8; Tillegg til Daniels bok 13-14
Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Hebreerbrevet og Johannes' åpenbaring

BIBELENS TILBLIVELSE, BRUK OG BETYDNING
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til GTs og NTs kanonhistorie
- kjennskap til Bibelen som helhet og til grunnlaget for å tale om denne helheten
- kjennskap til hvordan Bibelen gir hjelp til livstolkning
- kjennskap til spørsmål knyttet til å forstå Bibelen som Guds ord

DET GAMLE TESTAMENTET
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til GTs historieverk
- god kunnskap om 1. og 2. Mosebok
- kjennskap til GTs profetbøker
- god kunnskap om Jesajaboka
- kjennskap til GTs poetiske bøker
- god kunnskap om Salmenes bok
- oversikt over Israels historie i gammeltestamentlig tid og metodiske problemer knyttet til en slik historie
- kjennskap til utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: gudsbilde, skapelse, antropologi og messianisme
- god kunnskap om ulike måter å lese bibeltekstene på, med vekt på en historisk, litterær og kirkelig lesning
- evne til å tolke utvalgte bibeltekster basert på disse lesemåtene:
1 Mosebok 1,1-2,3; 2,4-3,24; 12,1-9; 22,1-19;
2 Mosebok 3,1-22; 20,1-17
Jesaja 6,1-13; 7,1-17; 9,2-7; 11,1-10; 40,1-11; 52,13-53,12
Salme 8; 22; 23; 46; 110

DET NYE TESTAMENTET
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til evangelienes tilblivelse og det synoptiske problem, og til sjangerspørsmålet knyttet til evangeliene
- kjennskap til sjangeren "historie" og Apostlenes gjerninger
- kjennskap til sjangeren brev og Paulus som brevskriver
- kjennskap til sjangeren apokalypse og Johannes¿ åpenbaring
- kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- kjennskap til Jesu liv knyttet til evangelienes fremstilling, og til spørsmålet om den historiske Jesus
- kjennskap til utvalgte emner fra nytestamentlig teologi: kristologi, ekklesiologi og soteriologi, inklusiv den bibelske bakgrunnen for dåp og nattverd
- god kunnskap om Matteusevangeliet, Lukasevangeliet og Johannesevangeliet
- god kunnskap om Romerbrevet
- god kunnskap om ulike måter å lese bibeltekstene på, med vekt på en historisk, litterær og kirkelig lesning
- evne til å tolke utvalgte bibeltekster basert på disse lesemåtene:
Matteus 1,1-2,23; 5,1-32; 6,1-18; 8,23-9,8; 14,13-21; 16,13-23; 25,31-46; 28,1-20
Lukas 1:26-4:22; 7:36-50; 10,25-42; 14,15-24; 15,1-32; 18,9-14; 22,1-24,53
Johannes 1,1-18; 2,1-12; 11,1-57
Romerbrevet 1,1-17; 3,21-6,14; 8,1-39; 11,1-36; 12,1-8

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed./ Magnar Kartveit red./ed. Oslo: Samlaget, 2003, s./p. 25-69, 73-104, 116-122, 125-153, 159-182, 200-227, 231-235, 255-308, 311-341, 352-377, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Albrektson, Bertil og Helmer Ringgren, "Bibelteologiska grundbegrepp" i:/in:/from: *En bok om Gamla testamentet* 5. omarb. uppl. utg./ed. Malmö: Gleerup, 1992, s./p. 85-103, ISBN/ISSN: 91-40-61542-1 (Kompendium/Compendium)
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 19-64, 69-97, 107-123, 138-151, 176-200, 211-245, 248-262, 264-292, 368-382, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Romerbrevet : en kommentar* Foreløpig utg./ed. Oslo: [MFs skrivestue], 1988, s./p. 10-20, 29-50, 57-68, 75-87 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Hvalvik, Reidar, *Fra Adam til Kristus : den store bibelfortellingen og dens betydning for vestlig teologi og kunst* Oslo: 2012
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Nye Luther forlag, 1990 eller senere opplag b./vol. 2, s./p. 40-43, 63-75, 223-230, 282-293, ISBN/ISSN: 82-531-6065-8
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Nye Luther forlag, 1989 eller senere opplag b./vol. 1, s./p. 40-91, 124-158, 164-180, 201-211, 226-236, 252-263, ISBN/ISSN: 2-531-6063-1
- Kysar, Robert, "Et utvalg" i:/in:/from: *John* Minneapolis, Minn.: Augsburg, 1986, s./p. 27-34, 44-47, 172-187, ISBN/ISSN: 0-8066-8860-2 (Kompendium/Compendium)
- Lindström, Fredrik, "De bibelske salmer som bibelsk teologi" i:/in:/from: *Bibelsk teologi* / Sigfred Pedersen red./ed. Århus: Aarhus Universitetsforlag, 2000, s./p. 75-96, ISBN/ISSN: 87-7288-779-6 (Kompendium/Compendium)
- Sandnes, Karl Olav og Oskar Skarsaune, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mannen som ble Messias* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2011, s./p. 8-64, ISBN/ISSN: 82-7118-272-2 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Smith-Gahrsen, Carl og Tor Vegge, "Jesu liv og urkristendommens historie" i:/in:/from: *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s./p. 153-178, ISBN/ISSN: 82-7634-305-8 (Kompendium/Compendium)
- Smith-Gahrsen, Carl og Tor Vegge, "Oversyn over Israels historie" i:/in:/from: *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s./p. 31-58, ISBN/ISSN: 82-7634-305-8 (Kompendium/Compendium)
- Talbert, Charles H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading Luke : a literary and theological commentary* Rev. utg./ed. Macon, Ga.: Smyth & Helwys, 2002, s./p. 7-60, 87-92, 127-134, 171-184, 201-208, 235-264, ISBN/ISSN: 1-57312-393-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Isaiah : interpreted by early Christian and medieval commentators* / Robert Louis Wilken et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Pub., 2007, s./p. 61-89, ISBN/ISSN: 0-8028-2581-8/978-0-8028-2581-0
- Bjørndalen, Anders Jørgen et al..., *Første Mosebok : en kommentar* 2. utg./ed. Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1973, ISBN/ISSN: 82-07-01627-2/82-05-12880-4
- Brueggemann, Walter, *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-664-25791-7/0-664-25524-8
- Brueggemann, Walter, *Genesis* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-3101-x
- Cranfield, C. E. B., *Romans : a shorter commentary* Edinburgh: T & T Clark, 1985, ISBN/ISSN: 0-567-29118-9/0-8028-0012-2
- Fornberg, Tord, *Matteusevangeliet* Uppsala: EFS-förlaget, 1989-1999 b./vol. 1-2
- Holt, Else Kragelund og Kirsten Nielsen, *Dansk kommentar til Davids Salmer* 2. utg./ed. København: Forlaget Anis, 2003 b./vol. 1-3, s./p. 3 b., ISBN/ISSN: 87-7457-287-3/87-7457-288-1/87-7457-290-3
- Kieffer, René, *Johannesevangeliet* Uppsala: EFS-förlaget, 1987-1988 b./vol. 1-2, s./p. 2 b. (513 s.)
- Kvalbein, Hans, *Hovedtanker i Johannes-evangeliet* Oslo: Lunde, 1970, ISBN/ISSN: 82-520-4032-2
- Kvanvig, Helge S., *Et ord har slått ned i Israel (Jes. 9,8) : detaljert gjennomgang av tekster fra Det gamle testamente til grunnfagspensum* [Oslo]: Menighetsfakultetet, 1979
- Mays, James Luther, *Psalms* Louisville: John Knox Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-8042-3115-x
- Michelsen, Leif M., *Genesis : fortolkning til Første Mosebok* Bergen-Sandviken: NLA-forl., 1997, ISBN/ISSN: 82-7468-047-2
- Michelsen, Leif M., *Rop til Herren : et utvalg gammeltestamentlige salmer* Bergen: NLA-forl., 1991, ISBN/ISSN: 82-7468-015-4
- Senior, Donald, *Matthew* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-687-05766-3
- Smith, D. Moody, *John* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-687-05812-0
- Tannehill, Robert C., *Luke* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-687-06132-6
- Weyde, Karl William og Karl Olav Sandnes, *"Forstår du det du leser?" : en innføring i bibelfaglig metode* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2003 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

K1020 - Bibelfag og kristendommens historie

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Lektorprogrammet, Bachelor i teologi, Master i teologi og Profesjonsstudiet i teologi.
Emnet kan inngå som ett av to emner i emnekombinasjonen K-RLE1120 (som har mappevurdering).

Emnet består av to delemner: A. Bibelfag (2 spt GT og 3 stp NT) og B. Kristendommens historie (5 stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner: Med K-RLE112 reduseres dette emnet med 10 sp.
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres emnet med 5 stp. Med KRL112 (gammel ordning) reduseres emnet med 5 stp. Med KRL102 (gammel ordning) reduseres emnet med 5 stp. Med KRL104 (gammel ordning) reduseres emnet med 5 stp.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist, se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1120, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet K1020 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Klausurprøven kan være todelt, der første del foregår uten hjelpemidler (prøving av bibelkurs-stoff). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Mål

DELEMNE A. BIBELFAG (5 STP)

Studiet av Det gamle (GT) og Det nye testamentet (NT) presenterer og drøfter bibelske skrifter: deres tilblivelse og innhold og deres bruk og betydning.
Hvert semester innledes med et bibelkurs. For studenter som tar K1020 som del av emnekombinasjonen K-RLE1120 (med mappevurdering), er det et studiekrav å bestå bibelkursprøven som arrangeres et par uker etter semesterstart. Studenter som tar K1020 som et selvstendig emne, kan bli prøvd i bibelkursstoffet til den avsluttende prøven. Bibelkurs A er for nye studenter, mens bibelkurs B er for andresemesterstudenter.

BIBELKURS A: BIBELKUNNSKAP

Studenten skal ha
oversikt over innholdet i 1. Mosebok, 2. Mosebok 1-34, 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, Rut, 1.-2. Samuelsbok, 1. Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Esra, Salme 1-24; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66
oversikt over innholdet i Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Hebreerbrevet og Johannes' åpenbaring
BIBELKURS B: BIBELEN SOM HELHET - DENS TILBLIVELSE, BRUK OG BETYDNING

Studenten skal ha
- Kjennskap til GTs og NTs teksthistorie
- kjennskap til GTs og NTs kanonhistorie
- kjennskap til hovedtrekk i Bibelens historie i Norge og til aktuell oversettelsesproblematikk
- kjennskap til Bibelen som helhet og til grunnlaget for å tale om denne helheten
- kjennskap til spørsmål knyttet til hva Bibelen formidler
- kjennskap til hvordan Bibelen gir hjelp til livstolkning
- kjennskap til spørsmål knyttet til å forstå Bibelen som Guds ord

DET GAMLE TESTAMENTET

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til GTs poetiske bøker
- god kunnskap om Salmenes bok
- kjennskap til utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: antropologi og gudsbilde
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det gamle testamentet er følgende:
Salme 8; 22; 23; 46; 110

DET NYE TESTAMENTET

Studenten skal etter fullført emne ha
- oversikt over den tidligkristne bevegelsens historie
- kjennskap til sjangeren "historie" og Apostlenes gjerninger
- kjennskap til sjangeren brev og Paulus som brevskriver
- kjennskap til sjangeren apokalypse og Johannes' åpenbaring
- god kunnskap om Johannesevangeliet og Romerbrevet
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det nye testamentet er følgende:
Johannesevangeliet 1,1-18; 2,1-12; 11,1-57
Romerbrevet 1,1-17; 3,21-4,12; 6,1-14; 8,1-39; 11,1-36; 12,1-8; 13,1-10

DELEMNE B. KRISTENDOMMENS HISTORIE (5 STP)

I dette delemenet skal studentene arbeide med den kristne kirkes opprinnelse og første århundrer, kristendommens videre historie i Europa til og med reformasjonen, og norsk kirkehistorie fram til ca. 1940. Studiet fremstiller og drøfter viktige utviklingslinjer i kristendommens historie, både når det gjelder teologi, kirkens institusjoner og ulike former for trosuttrykk (diakoni, misjon, fromhetsliv, liturgi, salmer, kunst/arkitektur). Kristendommens historie sees ikke isolert fra, men i sammenheng med det samfunnet kirken til enhver tid er en del av.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til kristendommen som kulturarv og som levende kilde for tro, moral og livstolkning gjennom tidene
- oversikt over viktige utviklingslinjer i kristendommens første århundrer
- oversikt over viktige utviklingslinjer i kristendommens historie i Europa til og med reformasjonen
- kjennskap til de ulike perioder av kirkens og kristendommens historie i Norge fram til 1940
- oversikt over uttrykk for kristen tro, fromhet og livstolkning i disse periodene i salmer, kunst og arkitektur
- evne til å redegjøre for og drøfte et historisk forløp

Merknad til litteraturlisten

Følgende strekpunkt under delemne A gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs A (førstesemesterstudenter):
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamentet Oslo: Litteraturtjenesten, 2010

Følgende strekpunkter gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs B (andresemesterstudenter):
- Bøe, Sverre og Geir Otto Holmås, "Et utvalg" i:/in:/from: Når Ordet blir norsk : norske bibeloversettelser 1945-2011 Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 19-33 (minus avsnitt i petit), 37-68, 73-76, ISBN/ISSN: 978-82-519-2709-3
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 19-64, 107-123, 232-245, 248-262, 264-292, 368-382, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed./ Magnar Kartveit red./ed. Oslo: Samlaget, 2003, s./p. 311-341, 352-377, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* [Oslo]: Bibelselskapet, 2011, s./p. ikke oppgitt, se utvalgte tekster ovenfor, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- Arbeidsskjema : til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster Oslo: Menighetsfakultetet, 1997 , hentet/cited 2009-06-18 fra/from https://fronter.com/mf/links/files.phtml/4a3a3330ed712.1913060539$724749760$/Det+gamle+testamente/Arbeidsskjema+for+GT+og+NT
- Bøe, Sverre og Geir Otto Holmås, "Et utvalg" i:/in:/from: *Når Ordet blir norsk : norske bibeloversettelser 1945-2011* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 19-33 (minus avsnitt i petit), 37-68, 73-76, ISBN/ISSN: 978-82-519-2709-3
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 19-64, 107-123, 232-245, 248-262, 264-292, 368-382, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Romerbrevet : en kommentar* Foreløpig utg./ed. Oslo: [MFs skrivestue], 1988, s./p. 10-20, 29-38, 46-50, 57-68, 75-83, 83-87, 88-93 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Kysar, Robert, "Et utvalg" i:/in:/from: *John* Minneapolis, Minn.: Augsburg, 1986, s./p. 27-34, 44-47, 172-187, ISBN/ISSN: 0-8066-8860-2 (Kompendium/Compendium)
- Lindström, Fredrik, "De bibelske salmer som bibelsk teologi" i:/in:/from: *Bibelsk teologi* / Sigfred Pedersen red./ed. Århus: Aarhus Universitetsforlag, 2000, s./p. 75-96, ISBN/ISSN: 87-7288-779-6 (Kompendium/Compendium)
- Sandnes, Karl Olav og Oskar Skarsaune, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mannen som ble Messias* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2011, s./p. 65-87, ISBN/ISSN: 978-82-7611-200-9 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, *Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamente for førstesemesterstudenter på K1010/K-RLE1110 (høst), K1020/K-RLE1120 (vår)* Oslo: Litteraturtjenesten, MF, 2012 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Cranfield, C. E. B., *Romans : a shorter commentary* Edinburgh: T & T Clark, 1985, ISBN/ISSN: 0-567-29118-9/0-8028-0012-2
- Holt, Else Kragelund og Kirsten Nielsen, *Dansk kommentar til Davids Salmer* 2. utg./ed. København: Forlaget Anis, 2003 b./vol. 1-3, s./p. 3 b., ISBN/ISSN: 87-7457-287-3/87-7457-288-1/87-7457-290-3
- Kieffer, René, *Johannesevangeliet* Uppsala: EFS-förlaget, 1987-1988 b./vol. 1-2, s./p. 2 b. (513 s.)
- Kvalbein, Hans, *Hovedtanker i Johannes-evangeliet* Oslo: Lunde, 1970, ISBN/ISSN: 82-520-4032-2
- Kvanvig, Helge S., *Et ord har slått ned i Israel (Jes. 9,8) : detaljert gjennomgang av tekster fra Det gamle testamente til grunnfagspensum* [Oslo]: Menighetsfakultetet, 1979
- Mays, James Luther, *Psalms* Louisville: John Knox Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-8042-3115-x
- Michelsen, Leif M., *Rop til Herren : et utvalg gammeltestamentlige salmer* Bergen: NLA-forl., 1991, ISBN/ISSN: 82-7468-015-4
- Smith, D. Moody, *John* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-687-05812-0
- Weyde, Karl William og Karl Olav Sandnes, *"Forstår du det du leser?" : en innføring i bibelfaglig metode* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2003 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Salme nr.: 1, 45, 59, 172, 222, 322, 487, 492, 518, 641, 741, 780" i:/in:/from: *Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1985 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-543-0259-6
- "Salme nr.: 40" i:/in:/from: *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1997 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-543-0743-1
- Danbolt, Gunnar og Mabel Kjerschow, "Et utvalg" i:/in:/from: *Billedspor : kunst- og kulturhistorie* Vollen: Tell, 1996 b./vol. 1, s./p. 90-99, 114-149, ISBN/ISSN: 82-7522-064-5
- Haraldsø, Brynjar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirke og misjon gjennom 2000 år : allmenn kirke- og misjonshistorie* Oslo: Lunde, 1997, s./p. 13-26, 28-30, 35-45, 47, 49-66, 69-71, 77-90, 91-120, 127-143, 149-183, ISBN/ISSN: 82-520-4450-6
- Oftestad, Bernt T., Jan Schumacher og Tarald Rasmussen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk kirkehistorie* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 15-55, 64-82, 92-269, ISBN/ISSN: 82-00-21808-2

K1025 - Bibelen - troens kilde

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Fagråd for grunnstudier

K1030 - Kristen livstolkning i dag

Emneansvarlig:	Atle Ottesen Søvik (Atle.O.Sovik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE , Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Lektorprogrammet, Bachelor i teologi, Master i teologi og Profesjonsstudiet i teologi.
Emnet kan inngå som ett av to emner i emnekombinasjonen K-RLE1120 (som har mappevurdering).

Emnet består av tre delemner: A. Dogmatikk (4,5 stp), B. Etikk (3,5 stp) og C. Konfesjonskunnskap (2 stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med K-RLE1120 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL111(gammel ordning) reduseres dette emnet med 6,5 stp
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp
Med KRL101 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2 stp
Med KRL102 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 4,5 stp
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1120, gjelder andre studiekrav

Avsluttende vurdering

Emnet K1030 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A: DOGMATIKK (4,5 stp)
Dette delemnet omfatter et studium og en drøfting av sentrale tema i kristen dogmatikk. Delemnet gir oversikt over kristen tro som livstolkning og reiser spørsmål om kristendommens relevans og gyldighet for mennesker i dag og kristendommens relasjon til andre religioner og livssyn. Sentralt i delemnet står studiet av en luthersk kristendomsforståelse, men de dogmatiske temaene behandles også ut fra et bredere økumenisk perspektiv.
I emnet inngår også arbeid med de oldkirkelige trosbekjennelsene, Luthers lille katekisme, den augsburgske bekjennelse og nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til kristen tro som livstolkning
- kjennskap til den apostoliske trosbekjennelse, den nikenske trosbekjennelse, Luthers lille katekisme og den augsburgske bekjennelse, og disse bekjennelsenes betydning for kristen dogmatikk
- god kunnskap om bruk av Bibelen i dogmatikken, om kristen forståelse av allmenn og spesiell åpenbaring, om skapelse og frelse, og om kristendommen og religionene
- god kunnskap om sentrale emner fra troslæren knyttet til første, andre og tredje trosartikkel
- evne til å drøfte og plassere emner fra troslæren både i en allmenn og en økumenisk sammenheng
- kjennskap til salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning

DELEMNE B: ETIKK (3,5 stp)

I dette delemnet behandles utvalgte grunnlagsspørsmål i kristen etikk, og etisk argumentasjon relatert til konkrete etiske emner. Etikken studeres med utgangspunkt i en luthersk kristendomsforståelse.

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om grunnlaget for kristen etikk og om forholdet mellom kristen og annen etikk
- kunnskap om ulike tilnærmingsmåter i etikken og til etisk metode
- god kunnskap om utvalgte emner fra områdeetikken
- evne til å bruke etisk metode i arbeid med emner fra områdeetikken

DELEMNE C: KONFESJONSKUNNSKAP (2 stp)

I dette delemnet fokuseres det på de viktigste kristne kirkesamfunnene: deres historiske bakgrunn, utbredelse, organisering, lære og forskjellige trosuttrykk. De ulike kirkene behandles både ut fra sin egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. Konfesjonskunnskapen skal bidra til et økumenisk perspektiv på studiet av den kristne tro og lære i dag.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale kristne kirkesamfunn og deres historiske bakgrunn
- kjennskap til kirkesamfunnenes lære som ulike varianter av kristen livstolkning
- kjennskap til de ulike kirkesamfunnenes trosuttrykk
- kjennskap til kristent enhetsarbeid

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Salme nr.: 104, 196 (eller tilsvarende salmer)" i:/in:/from: *Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1985 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-543-0259-6
- "Salme nr.: 2, 22, 41, 45, 113 (eller tilsvarende salmer)" i:/in:/from: *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1997 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-543-0743-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* Oslo: Mellomkirkelig råd, 1997, s./p. 11-16 , hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=2022
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s./p. 15-27, ISBN/ISSN: 82-7545-009-8 (Kompendium/Compendium)
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s./p. 15-284, ISBN/ISSN: 82-531-4290-0
- Jensen, Oddvar Johan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Katekismens teologi* Ny utg./ed. Oslo: Genesis, 2004, s./p. 37-90, ISBN/ISSN: 82-476-0294-6

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Brunvoll, Arve, "De oldkirkelige trosbekjennelsene, Den augsburgske bekjennelse (art.1-20 og art. 28), Luthers lille katekisme" i:/in:/from: *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972, s./p. 17-60, 86-96, 98-148 , ISBN/ISSN: 82-520-4026-8

Eller:/Or:
- "De oldkirkelige trosbekjennelsene, Den augsburgske bekjennelse (art.1-20 og art. 28), Luthers lille katekisme" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Ny norsk oversettelse utg./ed./ Jens Olav Mæland red./ed. Oslo: Lunde, 1985, s./p. 15-39, 53-58 , 278-295, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Heiene, Gunnar og Svein Olaf Thorbjørnsen, *Kristen etikk : en innføring* Oslo: Universitetsforlaget, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-15-01803-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* / Peder Borgen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1993, s./p. 11-18, 41-55, 77-93, 113-126, 129-141, 145-156, 159-169, 181-191, 195-205, 219-228, 231-242, 245-257, 261-271, 275-285 , ISBN/ISSN: 82-519-1137-0
- Austad, Torleiv, "Økumenikk" i:/in:/from: *Det kristne Norge : innføring i konfesjonskunnskap* Kristiansand: Høyskoleforl., 2002, s./p. 287-297, ISBN/ISSN: 978-82-7634-354-0/82-7634-354-6 (Kompendium/Compendium)

K1035 - Kirkens tro og tradisjon

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

K2010 - Jesus Kristus i kristen gudstro

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieretningen Profesjonsstudiet i teologi. Det gir fordypende innføring i den oldkirkelige kristologien. De oldkirkelige trosbekjennelsene har fulgt kristen tro i alle historiske faser som de fremste uttrykkene for kirkens universelle enhet. Emnet vil gi god innsikt i kristen tro gjennom bekjennelsen til Jesus Kristus som sann Gud og sant menneske - slik den er gitt i rammen av bekjennelsen til den treenige Gud.
Studiet fokuserer på kristusbekjennelsen og dens bakgrunn i bibelske tekster og forestillinger. Videre skal man arbeide med dogmets bakgrunn, tilblivelse og teologiske innhold, og dets aktuelle betydning i teologi og kirke, både i konfesjonell, økumenisk og allmennkulturell kontekst.
For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1010, K1020 og K1030 (KRL101, KRL102 og KRL104) eller hatilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet K2010 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten ha:
- God kunnskap om den gammeltestamentlige messianisme og den nytestamentlige kristologi
- Evne til å reflektere over den nytestamentlige kristologiens forankring i ulike gammeltestamentlige tradisjoner.
- Evne til å relatere messianismen/kristologien til den tidlige kristne bekjennelse til Jesus som Kristus og Guds Sønn
- Evne til å drøfte spørsmål rundt hvordan Kristus-bekjennelsen oppsto blant de første kristne
- God kunnskap om den oldkirkelige dogmedannelse, dens bakgrunn og historiske kontekst
- God kunnskap om Apostolicum og Nikenum, kunnskap om Athanasianum, deres tilblivelse og innhold
- God evne til å reflektere over kristologien i rammen av bekjennelsen til Den treenige Gud
- Evne til å drøfte dogmets aktuelle betydning innenfor en konfesjonell, økumenisk og allmennkulturell kontekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Vi bekjenner den ene tro : en økumenisk utlegning av den apostoliske tro, slik den bekjennes i den Nikensk-konstantinopolitanske trosbekjennelse (381)* Oslo: Verbum, 1994, s./p. 35-118, ISBN/ISSN: 82-543-0628-1 , hentet fra/cited from http://ask.bibsys.no/ask/action/show?kid=biblio&cmd=reload&pid=101568819
- Austad, Torleiv, *Kristologi : en innføring* [Oslo]: Cappelen Damm høyskoleforl., 2012, ISBN/ISSN: 978-82-7634-973-3
- Hurtado, Larry W., "Et utvalg" i:/in:/from: *Lord Jesus Christ : devotion to Jesus in earliest Christianity* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2003, s./p. 27-133 og 283-407, ISBN/ISSN: 0-8028-6070-2
- MacCulloch, Diarmaid, "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of Christianity : the first three thousand years* London: Allen Lane, 2009, s./p. 112-228, ISBN/ISSN: 978-0-14102189-8/978-0-713-99869-6
- Mettinger, Tryggve N. D., "Et utvalg" i:/in:/from: *In search of God : the meaning and message of the everlasting names* Philadelphia: Fortress Press, 1988, s./p. 1-49,82-115, 123-148, 158-174, ISBN/ISSN: 0-8006-0892-5
- Reventlow, Henning, greve, "Basic issues in the interpretation of Isaiah 53" i:/in:/from: *Jesus and the suffering servant : Isaiah 53 and Christian origins* / W. H. Bellinger et al. red./ed. Harrisburg, Pa.: Trinity Press, 1998, s./p. 23-38, ISBN/ISSN: 1-56338-230-x
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Troens ord : de tre oldkirkelige bekjennelsene* Oslo: Luther, 1997, s./p. 25-238, ISBN/ISSN: 82-531-4351-6
- Weyde, Karl William, *Messias i Det gamle testamente : pensummateriale til emnet "Jesus Kristus i kristen gudstro" : den gammeltestamentlige og mellomtestamentlige bakgrunn* Oslo: Menighetsfakultetet, 2003 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Benedikt XVI, pave, *Jesus fra Nasaret. Del II, Fra inntoget i Jerusalem til oppstandelsen* [Oslo]: Avenir, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-494-0096-6
- Benedikt XVI, pave, *Jesus fra Nasaret. Del 1, Fra dåpen i Jordan til forklarelsen på berget* [Oslo]: Avenir, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-494-0067-6
- Brown, Raymond E., *An introduction to New Testament Christology* New York: Paulist Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-8091-0469-5/0-8091-3516-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Burkett, Delbert, *The Blackwell companion to Jesus* Malden, Mass.: Wiley-Blackwell, 2011, nr./issue [23], ISBN/ISSN: 978-1-4051-9362-7
- Collins, John J., *The scepter and the star : the Messianism in the light of the Dead Sea Scrolls* 2. utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2010, ISBN/ISSN: 9780802832238
- Henriksen, Jan-Olav, *Jesus: gave og begjær* Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-05-38447-7
- Højlund, Asger Chr, *Men han gav afkald : bidrag til kristologien* Fredericia: Kolon, 2007, nr./issue 11, ISBN/ISSN: 978-87-87737-50-0
- McGrath, Alister E., *The making of modern German Christology : 1750-1990* 2. utg./ed. Eugene, Or.: Wipf & Stock, 2005, ISBN/ISSN: 1-59752-305-4
- Pelikan, Jaroslav, *Jesus through the centuries : his place in the history of culture* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1999, s./p. XXI, 270 s., pl., ISBN/ISSN: 0-300-07987-7/978-0-300-07987-6
- Sandnes, Karl Olav og Oskar Skarsaune, *Mannen som ble Messias* [2.] utg./ed. Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-7611-200-9 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Satterthwaite, P. E., Richard S. Hess og Gordon J. Wenham, *The Lord's anointed : interpretation of Old Testament Messianic texts* Carlisle: Paternoster, 1995, ISBN/ISSN: 0-85364-685-6/0-8010-2087-5
- Schwarz, Hans, *Christology* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1998, ISBN/ISSN: 0-8028-4463-4
- Williams, Rowan, *Why study the past? : the quest for the historical Church* London: Darton, Longman and Todd, 2005, ISBN/ISSN: 0-232-52549-8

K2020 - Luthersk reformasjon og bekjennelse

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	H
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-23
Tid:	12:00
Utlevering:	2012-11-16
Kunngjøringsdato:	2012-12-14
Trekkfrist:	2012-11-01

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad. Emnet kan inngå som valgemne i bachelor i teologi og bachelor i religion, kultur og samfunn.
Emnet gir en grunnleggende kunnskap om særlig den lutherske reformasjonen og Martin Luthers teologi, innen den samfunnsmessige og kirkelige kontekst på 1500-tallet. Det fokuserer på Den augsburgske bekjennelse (CA), og drøfter hvordan en konfesjonell forpliktelse kan fungere i en økumenisk kontekst. Emnet har frelsestilegnelsen, kirken og sakramentene som særlige innholdsmessige fokuspunkter. Emnet gir studentene innføring i metode for, og trening i å skrive, oppgaver innen kirkehistorie og dogmatikk.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL220 07H Kristologi og reformatorisk kristendom, reduseres emnet med 10 stp
Med KRL203 03H Reformatorisk kristendom: Vekkelse, misjon, enhetsarbeid, reduseres emnet med 6 stp
Med TE504 04V Evangelisk-luthersk bekjennelse... reduseres emnet med 4 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- ha godkjent fremmøte i undervisningen tilhørende metodedelen (minimum 75 prosent)
- få godkjent utkast til faglig oppgave (inntil 3000 ord). Tema skal enten være kirkehistorisk eller dogmatisk. Det gis veiledning på oppgave.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Avsluttende vurdering for emnet K2020 er faglig oppgave og 4-timers klausurprøve. For å kunne gå opp til avsluttende vurdering må studenten oppfylle oppgitte studiekrav innen angitt frist. Til klausurprøven kan det gis oppgave fra hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgave (50%) og klausureksamen (50%).

Ved ny prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve. Ny karakter (A-F) settes på grunnlag av denne. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for essay og dato for 4 timers klausurprøve.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
1. kunnskap om reformasjonen på 1500-tallet, med vekt på den lutherske reformasjonen og Martin Luthers teologi;
2. kjennskap til dannelsen av konfesjonskirker i Europa;
3. kunnskap om Den augsburgske bekjennelse (CA), dens tilblivelse, intensjon og betydning i dens historiske kontekst;
4. kunnskap om hovedpunktene i den teologiske striden på reformasjonstiden, med særlig vekt på forholdet mellom Skrift og tradisjon og på læren om frelsestilegnelsen, kirken og sakramentene;
5. god kunnskap om CAs teologiske innhold, med særlig vekt på læren om rettferdiggjørelsen, kirken og sakramentene;
6. evne til å tolke bekjennelsens utsagn og anvende dem i teologisk arbeid;

7. god evne til å drøfte hva konfesjonell identitet og forpliktelsen på kirkelige bekjennelser betyr for teologisk arbeid og kirkens identitet og oppdrag;
8. kunnskap om sentrale bilaterale og multilaterale økumeniske avtaler, med særlig vekt på læren om rettferdiggjørelsen, kirken og sakramentene, og evne til å reflektere kritisk om dem;
9. god evne til å drøfte hva en økumenisk grunnholdning betyr for teologisk arbeid og kirkelig tjeneste;
10. evne til å skrive essay med kirkehistorisk eller dogmatisk tema

Emnet studeres ut fra en rekke klassiske tekster fra 1500-tallet og viktige økumeniske avtaletekster fra 1990-årene (se litteraturen nedenfor).

- Den Augsburgske bekjennelse 1530
- Marburg-artiklene 1529
- Luthers Lille katekisme 1529
- Luthers Store katekisme, det 1. bud, troen, dåpen og nattverden 1529
- Luthers fortale til 1.bind av hans samlede verker 1545
- Luthers Om den kristne frihet 1520
- Konkordieformelen, Epitomé, innledning: Om Skriften 1577
- Schleitheim-bekjennelsen (døperbevegelsen) 1527
- Om den katolske tro, læredekret fra 4. Laterankonsil 1215
- Trientkonsilets dekret om rettferdiggjørelsen (romersk-katolsk) 1547
- Den tridentinske trosbekjennelsen (romersk-katolsk) 1564
- Porvooerklæringen (anglikansk/luthersk) 1992
- Nådens fellesskap (Metodistisk-luthersk) 1994
- Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren (romersk-katolsk/luthersk) 1997

Merknad til litteraturlisten

I stedet for Grane kan en lese en annen tilsvarende framstilling, som Peder Nørgaard-Højen, Den danske folkekirkes bekendelsesskrifter . Kommentar, København: Anis 2001, s.181-371

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Sources and contexts of the Book of Concord* / Robert Kolb et al. red./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, s./p. 88-92, ISBN/ISSN: 0-8006-3290-7 (Kompendium/Compendium)
- "Confessio Augustana" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Ny norsk oversettelse utg./ed./ Jens Olav Mæland et al. red./ed. Oslo: Lunde, 1985, s./p. 26-59, 277-291, 303-308, 343-351, 365-382, 388-389, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* Oslo: Mellomkirkelig råd, 1997, s./p. 7-17 , hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=2022
- "§§ 14-38." i:/in:/from: *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7545-009-8 , hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=6903
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Fellesuttalelsen fra Porvoo med Porvooerklæringen : den omforente teksten fra det fjerde kommisjonsmøtet, Järvenpää, Porvoo stift, Finland, 9.-13. oktober 1992* 2. utg./ed. Oslo: Mellomkirkelig råd, 1994, s./p. 37-39 (Kompendium/Compendium)
- Bloch-Hoell, Nils E., "Tridentinerkonsilets rettferdiggjørelseslære : dekreter og canones i norsk oversettelse med kort innledning" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 36 (1965), s./p. 91-104 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, "Evangelisk-luthersk kirke i en økumenisk kontekst" i:/in:/from: *Kirke nå : Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* / Stephanie Dietrich et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 11-27, ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5 (Kompendium/Compendium)
- Lindberg, Carter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The European reformations* 2nd utg./ed. Chichester: Wiley-Blackwell, 2010, s./p. 1-258, 321-379, ISBN/ISSN: 978-1-4051-8067-2/978-1-4051-8068-9
- Luther, Martin, "Et utvalg" i:/in:/from: *Verker i utvalg* / Inge Lønning et al. red./ed. Oslo: Gyldendal, 1979 b./vol. 1-2, s./p. Vol. 1: 11-20; Vol. 2: 203-234, ISBN/ISSN: 82-05-11926-0/82-05-11584-2 (Kompendium/Compendium)
- Nørgaard-Højen, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den Danske Folkekirkes bekendelsesskrifter : kommentar* København: Forlaget Anis, 2001, s./p. 15-57, ISBN/ISSN: 87-7457-267-9
- Pelikan, Jaroslav og Valerie R. Hotchkiss, "Et utvalg" i:/in:/from: *Creeds & confessions of faith in the Christian tradition* New Haven, Conn.: Yale University Press, 2003 b./vol. 1-2, s./p. Vol. 1: 739-742; Vol. 2: 694-703, 872-874, ISBN/ISSN: 0-300-09391-8 (Kompendium/Compendium)
- Saarinen, R., "The Porvoo Common Statement and the Leuenberg Concord : are they compatible?" i:/in:/from: *Apostolicity and unity : essays on the Porvoo Common Statement* / Ola Tjørhom red./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2002, s./p. 258-269, ISBN/ISSN: 0-8028-0969-3 (Kompendium/Compendium)
- Sannes, Kjell Olav, *Innledning til Den augsburgske bekjennelse* Oslo: Upublisert manuskript. , 2011, s./p. ikke oppgitt (Se Fronter/Check Fronter)
- Sannes, Kjell Olav, "Dogmatikken i kirkens rom" i:/in:/from: *Troens kart - Guds landskap : grunnlagsspørsmål i dogmatikken* Oslo: Luther, 2008, s./p. 133-163, ISBN/ISSN: 978-82-531-4583-9 (Kompendium/Compendium)

Enten:/Either:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Confessio Augustana* / Leif Grane red./ed. Kbh.: Gad, 1981 eller senere, s./p. 5-181, ISBN/ISSN: 87-12-23216-5

Eller:/Or:
- Grane, Leif, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Augsburg Confession : a commentary* Minneapolis, Minn.: Augsburg Publ. House, 1987, s./p. 11-210, ISBN/ISSN: 0-8066-2252-0

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Trosbekjennelsen i vår tid : en økumenisk kommentar til den nikenske trosbekjennelse* Oslo: Norges kristne råd, 2001, ISBN/ISSN: 82-7941-015-5 , hentet fra/cited from http://www.norgeskristnerad.no/doc/Skriftserie-Trosbekjennelsen.pdf
- Haraldsø, Brynjar, *Fra reform til reformasjon* 1988, ISBN/ISSN: 82-518-2261-0
- Lohse, Bernhard, *Martin Luther's theology : its historical and systematic development* Edinburgh: T&T Clark, 1999, ISBN/ISSN: 0-567-08724-7/978-0-8006-3091-1/0-8006-3091-2
- Oftestad, Bernt T., *Tro og politikk : en reformasjonshistorie* Oslo: Universitetsforl., 2001, ISBN/ISSN: 82-15-00057-6
- Sannes Kjell Olav, "Joint declaration - enighet mellom katolikker og lutheranere om rettferdiggjørelseslæren? " i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 68, nr./issue 2 (1997), s./p. 97-110
- Wisløff, Carl Fr, *Martin Luthers teologi : en innføring* Oslo: Lunde, 1983, ISBN/ISSN: 82-520-4201-5

K2030 - Teologi og litteratur

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Bibelen er et viktig litterært verk i vår kultur. Dens litterære og kulturelle dimensjoner har i nyere tid stått sentralt i refleksjon over sammenhenger mellom litteratur og teologi. Dette fagområdet har to viktige impulser: På den ene siden analyserer man nyere skjønnlitteratur som bearbeidelse av teologisk og religiøs tematikk. På den andre siden tar man i bruk litterær analyse i tolkningen av Bibelen. I begge tilfeller er det et premiss at poesi og skjønnlitteratur har en særlig evne til å fange inn religiøs problematikk og livsfølelse.

Studiet skal dels beskjeftige seg med forholdet mellom teologi og litteratur generelt. Dels skal man også arbeide med en litterær lesning av to bibelske bøker Jobs bok og Markusevangeliet.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1010 og K1020 (KRL101 og KRL104), eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet K2030 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:

Hvordan har man tilrettelagt forholdet mellom litteratur og religion, og hvordan kan dette bidra til å forstå og formidle religion og teologi i dag?
Hvordan reflekteres religion og kristen tro i nyere skjønnlitteratur og film?
Hvordan kan ulike lesemåter gi impulser til forståelse og anvendelse av Jobs bok og av Markusevangeliet?

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Markus evangelium" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamentet* [Oslo]: Bibelselskapet, 2009, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- "Jobs bok" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamentet* [Oslo]: Bibelselskapet, 2009, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- Axel, Gabriel og Karen Blixen, *Babette's feast* Danmark: Orion Pictures, 1988, s./p. 1 kassett (VHS) (103 min)
- Bjerg, Svend, "Et utvalg" i:/in:/from: *Litteratur og teologi : transfigurationer* Århus: Anis, 1988, s./p. 11-94, ISBN/ISSN: 87-7457-076-5 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Blixen, Karen, "Babettes gjestebud" i:/in:/from: *Skjebneanekdoter* Oslo: Gyldendal, 1989, s./p. 20-54, ISBN/ISSN: 82-05-18019-9 (Kompendium/Compendium)
- Clines, David J. A., "The arguments of Job's three friends" i:/in:/from: *Art and meaning : rhetoric in Biblical literature* / David M. Gunn et al. red./ed. Sheffield: JSOT Press, 1982, s./p. 199-214, ISBN/ISSN: 0-905774-38-8/0-905774-39-6 (Kompendium/Compendium)
- Eaton, J. H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Job* Sheffield: JSOT Press, 1985, s./p. 31-60, 62-68, ISBN/ISSN: 0-905774-97-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Habel, Norman C., "fra 4. Literary features and their significance" i:/in:/from: *The Book of Job : a commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1985, s./p. 42-53, ISBN/ISSN: 0-664-21831-8 (Kompendium/Compendium)
- Habel, Norman C., "2. The narrative plot" i:/in:/from: *The Book of Job : a commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1985, s./p. 25-35, ISBN/ISSN: 0-664-21831-8 (Kompendium/Compendium)
- Holmås, Geir Otto, "Markusevangeliets renessanse som fortelling i resepsjonsteoretisk perspektiv" i:/in: *Ung teologi* 38, nr./issue 3 (2005), s./p. 61-74, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)

- Lasine, Stuart, "Job and his friends in the modern world : Kafka's The Trial" i:/in:/from: *The Voice from the whirlwind : interpreting the book of Job* / Leo G. Perdue et al. red./ed. Nashville: Abingdon Press, 1991, s./p. 144-155, ISBN/ISSN: 0-687-43812-8 (Kompendium/Compendium)
- Mettinger, Trygve N. D., "Job och hans Gud" i:/in:/from: *Namnet och närvaron : gudsnamn och gudsbild i böckernas bok* Örebro: Libris, 1987, s./p. 169-191, ISBN/ISSN: 91-7194-497-4 (Kompendium/Compendium)
- Rhoads, David M., Joanna Dewey og Donald Michie, *Mark as story : an introduction to the narrative of a gospel* 3rd utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2012, ISBN/ISSN: 9780800699093
- Rhoads, David, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading Mark : engaging the Gospel* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2004, s./p. 23-43, ISBN/ISSN: 0-8006-3649-x
- Spilling, Gunnar, "Fra Job til Faust" i:/in: *Kirke og kultur* 59 (1954), s./p. 436-444, ISBN/ISSN: 0023-186x (Kompendium/Compendium)
- Stordalen, Terje, "Innledning til mellomfagets valgdel B" i:/in:/from: *Mellomfagstillegget i kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering : kopisamling til Valgdel B* Studieplan- utg./ed. Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet Studieløp for kristendomskunnskap, 2001, s./p. ikke angitt (Kompendium/Compendium)
- Sørbø, Jan Inge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Essay om teologi og litteratur* Oslo: Samlaget, 1994, s./p. 209-315, ISBN/ISSN: 82-521-4438-1

K5410 - Systematisk teologi

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig essay
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-23

Eksamenstype:	Muntlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-17
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-23

Generell informasjon

Emnet er et grunnemne i systematisk teologi i rammen av masterstudiet i kristendomskunnskap.

Systematisk teologi skal formulere hva kristen tro er i dag, og på hvilke vilkår den fremdeles kan fremstå som aktuell og relevant i en videre kulturell ramme. Emnet skal særlig gi innsikt i hvordan man kan arbeide med systematisk teologi i dag, og på hvilken måte systematisk teologisk arbeid står i en faglig sammenheng med både samfunnsvitenskap og andre humanistiske fag. Innholdsmessig vil en i emnet drøfte betingelsene for å formulere hva kristen teologi er i dag, og hvilke krav som stilles til teologi om den ønsker å være relevant og delta i en videre samfunnsmessig og kulturell diskurs. Emnet dekker enkelte prinsipielle grunnlagsteologiske temaer, og gir innsikt i og drøfter aktuelle materiale systematiske spørsmål. Studiet av emnet skal gi gode forutsetninger for å forstå hvordan man kan artikulere en aktuell kristendomstolkning i samfunn, skole og kirke.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- med TEOL5420 Etikk og religionsfilosofi reduseres K5410 med 4 stp
- med TEOL5410 Dogmatikk og grunnlagsspørsmål i systematisk teologi, reduseres K5410 med 3 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet K5410 har faglig essay og muntlig prøve som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten levere essay innen angitt frist. Den muntlige prøven er en selvstendig prøve, og det kan gis oppgave fra hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essay (50%) og muntlig (50%).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- God forståelse av teologiske og hermeneutiske forutsetningene for å formulere en aktuell kristendomstolkning

- Kunnskap om viktige intellektuelle ufordringer i kristendommens møte med samtidens forståelse av religion,
- God forståelse av hvordan og hvorfor kristen teologi må arbeide i en faglig sammenheng som også innebærer dialog med andre fag som samfunnsvitenskap, naturvitenskap og humanistiske fag.
- God forståelse av ulike aktuelle formuleringer av kristen teologi som vil møte de intellektuelle utfordringer i samtiden.
- Grundig kunnskap i, og god evne til å drøfte, utvalgte dogmatiske og etiske tema

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Eagleton, Terry, *Reason, faith, and revolution : reflections on the God debate* New Haven, Conn.: Yale University press, 2009, ISBN/ISSN: 978-0-300-15179-4
- Gregersen, Niels Henrik, "Dogmatik som samtidsteologi" i:/in: *Dansk teologisk tidsskrift* 71, nr./issue 4 (2008), s./p. 290-310, ISBN/ISSN: 0105-3191
- Migliore, Daniel L., *Faith seeking understanding : an introduction to Christian theology* 2nd utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2004, ISBN/ISSN: 0-8028-2787-x/978-0-8028-2787-6
- Tilghman, B. R., *An introduction to the philosophy of religion* Oxford: Blackwell, 1994, ISBN/ISSN: 0-631-18937-8/0-631-18938-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Ford, David F. og Rachel Muers, *The Modern theologians : an introduction to Christian theology since 1918* 3. utg./ed. Malden, Mass.: Blackwell Publ., 2005, ISBN/ISSN: 1-4051-0276-4/1-4051-0277-2/978-1-4051-0276-6/978-1-4051-0277-3
- Shults, F. LeRon, *The Postfoundationalist task of theology : Wolfhart Pannenberg and the new theological rationality* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1999, ISBN/ISSN: 0-8028-4686-6

KAT512 - Hovedemne i katolsk teologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst og høst og vår og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig essay
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-23

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-11
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-23

Eksamenstype:	Muntlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-14
Varighet:	30 minutter
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-23

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Dei Filius og Canones 1-4" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 804-811, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- Benedikt 16, pave, "Et utvalg" i:/in:/from: *Principles of Catholic theology : building stones for a fundamental theology* San Francisco: Ignatius Press, 1987, s./p. 1-152, ISBN/ISSN: 0898701333
- Boeve, Lieven, "Religion after detraditionalization : Christian faith in a post-secular Europe" i:/in: *Irish theological quarterly* 70 (2005), s./p. 99-122, ISBN/ISSN: 0021-1400
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), Gaudium et Spes : Kirken i verden av i dag : nr. 1-22 Oslo: St. Olav forlag, 1965 , hentet/cited 2008-06-27 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/gs/
- Johannes Paul 2, Pave, Veritatis splendour 1993 , hentet/cited 2009-01-13 fra/from http://www.vatican.va/edocs/ENG0222/_INDEX.HTM
- Lubac, Henri de, "Et utvalg" i:/in:/from: *The drama of atheist humanism* San Francisco: Ignatius Press, 1995, s./p. 17-130, ISBN/ISSN: 089870443X
- Rahner, Karl, "Et utvalg" i:/in:/from: *Foundations of Christian Faith : an introduction to the idea of Christianity* London: Darton Longman & Todd, 1978, s./p. 1-88, ISBN/ISSN: 0-232-51406-2

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Johannes Paul 2, Pave, Fides et ratio 1998 , hentet/cited 2009-08-04 fra/from http://www.vatican.va/edocs/ENG0216/_INDEX.HTM

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Balthasar, Hans Urs von, "Et utvalg" i:/in:/from: *Cosmic liturgy : the universe according to Maximus the Confessor* San Francisco [Calif.]: Ignatius Press, 2003, s./p. 207-358, ISBN/ISSN: 0898707587 (alk. paper)
- Fiorenza, Elisabeth Schüssler, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus: Miriam's child, Sophia's prophet : critical issues in feminist Christology* London: SCM, 1995, s./p. 3-63, ISBN/ISSN: 0-334-02585-0
- Gondreau, Paul, "The humanity of Christ, the incarnate word" i:/in:/from: *The Theology of Thomas Aquinas* / Rik van Nieuwenhove et al. red./ed. Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press, 2005, s./p. 252-276, ISBN/ISSN: 0-268-04363-9
- Haight, Roger, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus, symbol of God* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1999, s./p. 3-53, 301-394, ISBN/ISSN: 1-57075-247-8

- Kasper, Walter, "Del I og III" i:/in:/from: *Jesus the Christ* New utg./ed. London: T&T Clark, 2011, s./p. 3-49, 151-262, ISBN/ISSN: 978-0-567-20964-1
- Rahner, Karl, "Et utvalg" i:/in:/from: *Foundations of Christian Faith : an introduction to the idea of Christianity* London: Darton Longman & Todd, 1978, s./p. 176-321, ISBN/ISSN: 0-232-51406-2
- Wawrykow, Joseph, "Hypostatic union" i:/in:/from: *The Theology of Thomas Aquinas* / Rik van Nieuwenhove et al. red./ed. Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press, 2005, s./p. 222-251, ISBN/ISSN: 0-268-04363-9

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Emery, Gilles, *The trinitarian theology of Saint Thomas Aquinas* Oxford: Oxford University Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-19-920682-1/978-0-19-920682-7
- Haight, Roger, *The future of Christology* New York: Continuum, 2005, ISBN/ISSN: 9780826429278 (pbk.)/0826429270 (pbk.)
- Thomas, Aquinas, "Questions 1-59" i:/in:/from: *St. Thomas Aquinas Summa Theologica* Westminster, Md.: Christian Classics, 1948 b./vol. 3, s./p. 1163-1440, ISBN/ISSN: 0-87061-066-X

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Concilium Vaticanum, 2,(1962-65), Lumen gentium : dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken") Roma: 1964 , hentet/cited 2009-06-22 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/lg/
- Congar, Yves, *Diversity and communion* London: SCM Press, 1984, ISBN/ISSN: 0-334-00311-3
- Congregation for the Doctrine of the Faith, Declaration Dominus Iesus on the unicity and salvific universality of Jesus Christ and the Church 2000 , hentet/cited 2008-06-30 fra/from http://www.cin.org/docs/dominus-iesus.html
- Congregation for the Doctrine of the Faith, Some aspects of the Church understood as communion : letter to the Bishops of the Catholic Church 1992 , hentet/cited 2008-06-30 fra/from http://www.cin.org/vatcong/churcomm.html
- Gasser, Vinzenz og James T. O'Connor, *The gift of infallibility : the official relatio on infallibility of Bishop Vincent Ferrer Gasser at Vatican Council I* 2nd updated utg./ed. San Francisco, Calif.: Ignatius Press, 2008, ISBN/ISSN: 978-1-58617-174-2
- Pius 12, pave, Mystici corporis Christi : encyclical of Pope Pius XII "On the Mystical Body of Christ" on June 29, 1943. 1943 , hentet/cited 2008-06-30 fra/from http://www.papalencyclicals.net/Pius12/P12MYSTI.HTM
- Sullivan, Francis Aloysius, *Salvation outside the church? : tracing the history of the Catholic response* New York: Paulist Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-8091-3304-0

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Balthasar, Hans Urs von, *The office of Peter and the structure of the Church* San Francisco: Ignatius Press, 1986, ISBN/ISSN: 0898700205 (pbk.)
- Dulles, Avery, *The Catholicity of the Church* Oxford: Clarendon, 1985, ISBN/ISSN: 0-19-826695-2
- Lindbeck, George A. og James J. Buckley, *The Church in a postliberal age* London: SCM, 2002, ISBN/ISSN: 0-334-02880-9
- Lubac, Henri de, *The motherhood of the Church : followed by Particular churches in the universal Church and an interview conducted by Gwendoline Jarczyk* San Francisco: Ignatius Press, 1982, ISBN/ISSN: 0898700140 (pbk.)
- Nichols, Terence L., *That all may be one : hierarchy and participation in the Church* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1997, ISBN/ISSN: 0814658571/9780814658574

KH611 - Oldkirken

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Formålet med studiet av denne epoken (ca 100-500) er å vinne god kunnskap om den periode av kirkens historie da de grunnleggende trekk ved gudstjeneste, sakramenter, dogme, skriftkanon og kirkeforfatning fikk sin form, og de «klassiske» svar ble gitt på hva kristendom er. Både kontinuitet, endring og brudd i den historiske utvikling i perioden vil bli fokusert. Teologiens sosiale og kulturelle kontekst vil også bli vektlagt, og det gis en innføring i spørsmålet om hvordan den "ortodokse" kirke oppstod og hevdet seg vis a vis alternative kristendomsformer.
I undervisningen vil hovedvekten bli lagt på lesning av utvalgte kildetekster som utdyper og belyser de tema som fremstilles i den anbefalte studielitteraturen.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnøag av klausurprøven.

Mål og innhold

Studiet skal gi:

- kunnskap om den nyere faglige debatt om hvordan den kirkelige ortodoksi ble til og hevdet seg overfor andre varianter av kristendom,
- kunnskap om den sosiale og kulturelle kontekst for kristendommens utvikling i Romerriket,
- kunnskap om normdannelsen i den tidlige og senere kristendommen: skriftkanon, skrifttolkning, kirkelig tradisjon, kirkelige embeter,
- grundig kunnskap om hovedelementene i den oldkirkelige dogme- og teologihistorie: kristologi, trinitet, antropologi og soteriologi, ekklesiologi og sakramentforståelse,
- evne til å drøfte om den oldkirkelige utvikling av dogme, liturgi og kirkeforfatning kan sies å representere et "fall" i forhold til urkristendommen,
- kunnskap om de karakteristiske forskjeller på østkirkelig og vestkirkelig,
- evne til å drøfte om og eventuelt hvordan oldtidens kirkelige arv fremdeles kan sies å være grunnleggende for vår tids kirke og kristendom.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- *Kildetekstkompendium med oldkirkelige tekster i engelsk oversettelse* (Kildelitteratur/Source texts) (Se Fronter/Check Fronter)
- Hultgren, Arland J., *The rise of normative Christianity* Eugene, Or.: Wipf & Stock, 2004
- Kelly, J. N. D., *Early Christian doctrines* 5. rev. utg./ed. London: Black, 1977 eller senere utg., ISBN/ISSN: 0-7136-1756-x/0-7136-2723-9

Enten:/Either:
- Chadwick, Henry, *The early Church* Rev. utg./ed. London: Penguin Books, 1993, ISBN/ISSN: 0-14-023199-4

Eller:/Or:
- Frend, W. H. C., *The early Church* London: Penguin, 1982 eller senere utg., ISBN/ISSN: 0-8006-1615-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brown, Peter Robert Lamont, *The world of late antiquity : from Marcus Aurelius to Muhammad* London: Thames and Hudson, 1971, ISBN/ISSN: 0-500-32022-5/0-500-33022-0/0-393-95803-5
- Skarsaune, Oskar, *Fra Jerusalem til Rom og Bysants* Oslo: Tano, 1987, ISBN/ISSN: 82-518-2259-9
- Skarsaune, Oskar, *Og Ordet ble kjød : studier i oldkirkens teologi* Oslo: Luther, 2001, ISBN/ISSN: 82-531-4412-1

KH612 - Oldkirken

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Forsøkene på å utforme det sentrale innhold i den kristne tro i klare læreutsagn har fulgt den kristne kirke fra begynnelsen. På grunnleggende vis ble dette gjort i det som i det annet århundre ble kalt «troens regel» (regula fidei) eller «sannhetens regel», senere utmyntet i ulike dåpsbekjennelser i tre artikler. To trekk ved trosbekjennelsene peker tydelig mot all kristen teologis sentrum: (1) den tre-leddede struktur gjenspeiler troen på Den Treenige Gud, (2) den korte fortellingen om Jesu frelsesverk i andre artikkel gjenspeiler kristologiens sentrale stilling i all kristen lære om Gud. Den samme trinitariske og kristosentriske struktur preget kirkens liturgiske liv, og i lys av dette ble dogmene utformet og den kristne teologi fant sin grunnform. Her gikk påvirkningen begge veier, liturgi og dogme påvirket hverandre gjensidig. I lys av trinitarisk teologi og kristologi, fikk de andre sider ved den kristne tro etter hvert sine læremessige tydeliggjøringer: antropologien, frelseslæren, sakramentlæren, læren om kirken, kanondannelsen, osv.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet inngår som en fordypning i TEOL5320 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten ha:
- å tilegne seg en bred og grundig kunnskap om Oldkirkens teologihistorie, for gjennom dette å bli bedre i stand til å gjøre den oldkirkelige teologi aktuelt relevant.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- *Kildetekstkompendium med oldkirkelige tekster i engelsk oversettelse* (Kildelitteratur/Source texts) (Se Fronter/Check Fronter)
- Kelly, J. N. D., *Early Christian doctrines* 5. rev. utg./ed. London: Black, 1977 eller senere utg., ISBN/ISSN: 0-7136-1756-x/0-7136-2723-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Frend, W. H. C., *The early Church* London: Penguin, 1982 eller senere utg., ISBN/ISSN: 0-8006-1615-4
- Hultgren, Arland J., *The rise of normative Christianity* Eugene, Or.: Wipf & Stock, 2004
- Skarsaune, Oskar, *Og Ordet ble kjød : studier i oldkirkens teologi* Oslo: Luther, 2001, ISBN/ISSN: 82-531-4412-1

KH614 - Gudstjeneste og fromhetsliv - middelalderen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Hensikten med studiet er å vinne grundig kunnskap om middelalderens fromhetsliv, med fokus på gudstjenestelivet (sakramenter, forkynnelse, bønn) og den monastiske fromhet. I dette fordypningsemnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH609-04V Kultur og religionsmøte..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH610-04V Kultur og religionsmøte..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet inngår som en fordypning i KH512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om hvilken rolle sakramentene spilte i middelalderens fromhetsliv,
- grundig kunnskap om sammenhengen mellom prekenen og Kristi sakramentale nærvær i messen,
- grundig kunnskap om hvilken innflytelse den monastiske bevegelse og den monastiske teologi fikk i senantikken og middelalderen,
- grundig kunnskap om hva som særmerker den monastiske teologi i forhold til den skolastiske.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Didache" i:/in:/from: *De apostoliske fedre* / Ernst Baasland et al. red./ed. Oslo: Luther, 1984, s./p. 21-29, ISBN/ISSN: 82-531-7404-7
- Ambrosius og Per Beskow, "Om sakramenten" i:/in:/from: *Om sakramenten ; Om mysterierna* Skellefteå: Artos, 2001, s./p. 41-78, ISBN/ISSN: 91-7580-204-x
- Athanasius, Alexandrinus, Tomas Hägg og Samuel Rubenson, "Antonios liv" i:/in:/from: *Antonios liv* Skellefteå: Artos Bokförlag, 1991, s./p. 43-116, ISBN/ISSN: 91-7580-069-1
- Augustinus, Aurelius og Daniel Thrap, "Enchiridion" i:/in:/from: *Enchiridion : en kort Haandbog om Tro, Haab og Kjærlighed* Christiania: M alling, 1884, s./p. 1-116
- Bradshaw, Paul F., *Early Christian worship : a basic introduction to ideas and practice* 2. utg./ed. London: SPCK, 2010, ISBN/ISSN: 978-0-281-06345-1
- Gunnes, Erik, "Et utvalg" i:/in:/from: *Klosterliv i Vesten : Augustins regel, Benedikts regel* Oslo: Aschehoug, 1986, s./p. 9-39, ISBN/ISSN: 82-03-15226-0
- Hippolytus og Anders Ekenberg, "Den apostoliska traditionen" i:/in:/from: *Den apostoliska traditionen* Uppsala: Katolska Bokförlaget, 1994, s./p. 31-75, ISBN/ISSN: 91-85530-13-1
- Melito og Oskar Skarsaune, "Om påsken" i:/in:/from: *Om påsken : den eldste kristne påskepreken* Oslo: Luther, 1997, s./p. 61-90, ISBN/ISSN: 82-531-4359-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brown, Peter Robert Lamont, *The cult of the saints : its rise and function in Latin Christianity* Chicago: University of Chicago Press, 1981, ISBN/ISSN: 0-226-07621-0/0-226-07622-9
- Dunn, Marilyn, *The emergence of monasticism : from the Desert Fathers to the early Middle Ages* Oxford: Blackwell Publishers, 2000, ISBN/ISSN: 0-631-13463-8
- Senn, Frank C., "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian liturgy : Catholic and Evangelical* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1997, s./p. 53-172, ISBN/ISSN: 0-8006-2726-1

KH616 - Kultur- og religionsmøte - oldkirken

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Den kristne kirke og tro vokste frem i en dialog og konflikt med samtidens store kulturelle strømninger, jødiske som greske og orientalske. Dette fordypningsemnet vil gi god god kunnskap om den tidlige kristendoms møte med den hellenistiske og orientalske kulturarven i antikken, og i dens dialog med jødedommen. Emnet studeres på grunnlag av kildetekster i oversettelse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH607 Kultur og religionsmøte, reduseres dette emnet med 5 stp
Med KH608-04V Kultur og religionsmøte, reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet inngår som en fordypning i KH512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- evne til å drøfte om "kristendommens hellenisering" var det første eksempel på kontekstualisering og tverrkulturell misjon,
- god kunnskap om hvilken stilling oldkirken tok til fremmed religion og til filosofien,
- god kunnskap om hvordan den kristne teologi selv ble påvirket i møte med antikkens kultur,
- god kunnskap om på hvilken måte Augustins tenkning ble retningsgivende for middelalderens kirke.

OLDKIRKELIGE TEKSTER I OVERSETTELSE
Studenten velger tekstutvalgene til tre av de følgende forfatterne:
Justin Martyrs 1 Apologi kap. 1-31; 2 Apologi; Dialogen med Tryfon kap. 1-26; 32-34; 40-42; 45-57; 61-64; 77-81; 83-84; 89-95; 118-125
Klemens av Aleksandrias Protreptikos kap. 1; 3-12;
Tertullians Apologeticum, utdrag (se nedenfor)
Augustin, Om Guds by utdrag (se nedenfor)

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Augustinus, Aurelius, "Bok 6,2-12; Bok 8,1-26" i:/in:/from: *Om Guds stad* Aarhus: Aarhus Universitetsforl., 2002, s./p. 319-337, 377-408, ISBN/ISSN: 87-7288-885-7
- Chadwick, Henry, *Early Christian thought and the classical tradition : studies in Justin, Clement and Origen* Oxford: Clarendon Press, 1966
- Clemens Alexandrinus, "Protreptikos kap. 1; 3-12" i:/in:/from: *The Ante-Nicene Fathers* / Alexander Roberts et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1979 b./vol. 2, s./p. 171-174, 183-206
- Horbury, William, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jews and Christians in contact and controversy* Edinburgh: T&T Clark, 1998, s./p. 67-110, 127-161, ISBN/ISSN: 0-567-08590-2
- Justinus, Martyr, "1. apologi kap. 1-31; 2. apologi; Dialogien med Tryfon kap. 1-26, 32-34, 40-42, 45-57, 61-64, 77-81, 83-84, 89-95, 118-125" i:/in:/from: *The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenæus* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1979, s./p. 163-173, 188-193, 194-207, 210-212, 214-216, 217-225, 227-230, 237-240, 240-241, 244-247, 258-262
- Sandnes, Karl Olav, *Med Homer i sekken : gresk utdanning som utfordring i oldkirken* Oslo: Forfatteren, 2005 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Tertullianus, Quintus Septimius Florens, "Utdrag fra "Apologeticum"" i:/in:/from: *Fra oldkirken* / Ivar Welle red./ed. Oslo: Lutherstiftelsens forlag, 1930, s./p. 14-49

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Lane Fox, Robin, *Pagans and Christians* London: Viking, 1986, ISBN/ISSN: 0-06-062852-9/0-670-80848-2
- Nock, Arthur Darby, *Conversion : the old and the new in religion from Alexander the Great to Augustine of Hippo* Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-8018-5910-7
- Skarsaune, Oskar, "Åpenbaring utenfor åpenbaringen?" i:/in:/from: *Og Ordet ble kjød : studier i oldkirkens teologi* Oslo: Luther, 2001, s./p. 137-159, ISBN/ISSN: 82-531-4412-1
- Williams, A. Lukyn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Adversus Judaeos : a bird's-eye view of Christian apologiae until the renaissance* Cambridge: Cambridge University Press, 1935, s./p. 3-140

KH622 - Middelalderen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Studiet av epokeemnet Middelalderen gir oversikt over middelalderens allmenne historie og kirkehistorie. Dette utdypes ved studium av middelalderens teologi- og idèhistorie. Middelalderens teologi og fromhetsliv skal her søkes satt i forbindelse med den kultur- og idèhistoriske kontekst.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Dersom emnet inngår som en fordypning i KH512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om de kontekstuelle vilkår, særlig av kultur- og idèhistorisk art, kirken og teologien virket under i middelalderen,
- grundig kunnskap om hvordan kirkens lære og fromhet ble utviklet i middelalderen,
- grundig kunnskap om hvordan den kristne kultur, lære og fromhet ble utformet i et nylig kristnet folk i middelalderens Norge,
- kunnskap om den teologiske og kirkelige utvikling i vestkirken i middelalderen.

KH623 - Klosterliv i vestlig middelalder: historie - teologi - spiritualitet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Klosterlivet i middelalderen utgjorde en bred bevegelse som fikk stor betydning for kirkeorganisasjonen og for fromhetslivet. Klostrene tok vare på arven fra antikken og oldkirken og bidro vesentlig til utviklingen av teologien i middelalderen. Benedikts klosterregel, som blir regnet som en klassiker, formidler grunnleggende verdier for kristent fellesliv. Å studere klosterlivet er en utmerket innfallsport for den som ønsker å bli nærmere kjent med kirke- og samfunnsliv i middelalderen.

Forkunnskaper:
For å melde seg opp i emnet må studenten ha oppnådd en bachelorgrad med en 80-gruppe innenfor fagene kristendom/teologi. I graden må det inngå grunnleggende kunnskaper i kirkehistorie.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet KH623 Klosterliv i vestlig middelalder: historie - teologi - spiritualitet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven

Mål og innhold

Hensikten med fordypningsemnet " Klosterliv i vestlig middelalder" er å gi en oversikt over klosterlivets historie i vestlig middelalder fram til ca. 1300. Emnet har fokus på endringer i teori og praksis vedrørende det religiøse livet, endringer i forholdet mellom formene for klosterfelleskap og samfunnet for øvrig, samt klostrenes plass og betydning i middelalderens kirke- og kulturhistorie.
MÅL
Studenten skal ha
grundig kunnskap om klosterlivets historie i middelalderen
god forståelse for kloster institusjonenes betydning for kirke- og kulturhistorien i middelalderen;
grundig kunnskap om Benedikts klosterregel, tilblivelse, historisk betydning og innhold;
kunnskap om toneangivende religiøse fellesskapsformer og livstolkninger (spiritualitet) innenfor europeisk middelalder;
kunnskap om hovedtrekk i monastisk teologi
forståelse for klosterordnenes rolle i teologihistorien i middelalderen;

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Anselmus, Cantuariensis og Ward, Benedicta, overs., "Introduction; Utvalgte tekster ca. 50 s. (Preface; Letter to Countess Mathilda; samt tekstene 1-5, tekst nr 11, samt: Meditation on human redemption)" i:/in:/from: *The prayers and meditations of St. Anselm* Harmondsworth: Pengu in, 1973, s./p. 27-81, 87-114, 157-162, 230-237, ISBN/ISSN: 0-14-044278-2
- Benedictus Nursinus, "Benedikts regel" i:/in:/from: *St. Benedikt : Regel ; Vita* [Follese]: Efrem, 2009, s./p. 11-134, ISBN/ISSN: 978-82-92922-09-5
- Lawrence, C. H., "Kap. 1-9" i:/in:/from: *Medieval monasticism : forms of religious life in Western Europe in the Middle Ages/* 3. utg./ed. Harlow: Longman, 2001, s./p. 1-205, ISBN/ISSN: 0-582-40427-4
- Leclercq, Jean, "Del III: Fruits of monastic culture" i:/in:/from: *The love of learning and the desire for God : a study of monastic culture*

3rd utg./ed. New York: Fordham University Press, 1982, s./p. 153-254, ISBN/ISSN: 0-8232-0407-3

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Johnston, William M., *Encyclopedia of monasticism* Chicago: Fitzroy Dearborn Publishers, 2000 b./vol. 1-2, s./p. 2 b. (XXXIV, 1556 s.), ISBN/ISSN: 1-57958-090-4
- Kardong, Terrence, *Benedict's Rule : a translation and commentary* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1996, s./p. xviii, 641 p., ISBN/ISSN: 0-8146-2325-5
- La Corte, Daniel Marcel og Douglas J. McMillan, *Regular life : monastic, canonical, and mendicant rules* 2nd utg./ed. Kalamazoo, Mich.: Medieval Institute Publications, 2004, ISBN/ISSN: 1-58044-079-7
- Leclercq, Jean, *The love of learning and the desire for God : a study of monastic culture* 3rd utg./ed. New York: Fordham University Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8232-0407-3
- Schumacher, Jan, "Fra kloster til universitet : teologien i middelalderen" i:/in:/from: *Kirken i middelaldersamfunnet* Oslo: Tano, 1987, s./p. 123-165, ISBN/ISSN: 82-518-2260-2

KH635 - Martin Luther som teolog og kirkereformator

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KH618-04V Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH619-04V Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH634-07H Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH637-07H Kristologi og ..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet inngår som del av TEOL5320, Norsk kirkehistorie med fordypningsemne.
Teol5320 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Også fordypningsemnet kan bli gjenstand for prøving ved eksamen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- grundig kunnskap om de teologiske hovedpunktene: tros- og kirkesyn, hos Luther
- kunnskap om Luthers reformatoriske gjerning
- kunnskap om reformasjonstolkninger i nyere tid

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Reformation : basic interpretations* 2. utg./ed./ Lewis W. Spitz red./ed. Lexington, Mass.: Heath, 1972, s./p. 1-43, 60-138, ISBN/ISSN: 0-669-81620-5
- Luther, Martin, "At en kristen forsamling eller menighet har rett og makt..." i:/in:/from: *Verker i utvalg* / Inge Lønning et al. red./ed. Oslo: Gyldendal, 1980 b./vol. 3, s./p. 205-212, ISBN/ISSN: 82-05-12234-2
- Luther, Martin, "Luthers store katekisme (forord og forklaring til 1. bud)" i:/in:/from: *Verker i utvalg* / Inge Lønning et al. red./ed. Oslo: Gyldendal, 1982 b./vol. 5, s./p. 243-251, ISBN/ISSN: 82-05-12957-6
- Luther, Martin, "Den tyske messen" i:/in:/from: *Verker i utvalg* / Inge Lønning et al. red./ed. Oslo: Gyldendal, 1982 b./vol. 5, s./p. 9-28, ISBN/ISSN: 82-05-12957-6
- Luther, Martin, "Traktat om den kristne frihet" i:/in:/from: *Verker i utvalg* / Inge Lønning et al. red./ed. Oslo: Gyldendal, 1979 b./vol. 2, s./p. 192-234, ISBN/ISSN: 82-05-11926-0/82-05-11584-2
- Oberman, Heiko Augustinus, "Et utvalg" i:/in:/from: *Luther : man between God and the Devil* New Haven: Yale University Press, 1989, s./p. 13-298, ISBN/ISSN: 0-300-03794-5/0-00-686288-8/0-385-42278-4
- Oftestad, Bernt T., "De troendes prestedømme hos Luther" i:/in:/from: *Skriften tro - kirken tro : artikkelsamling : Foreningen for bibel og bekjennelse (FBB) : 1919-1994* / Håkon Sødal red./ed. Straume: Sambåndet forlag, 1994, s./p. 128-159, ISBN/ISSN: 82-7752-016-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Lohse, Bernhard, *Martin Luther : an introduction to his life and work* Edinburgh: Clark, 1987, ISBN/ISSN: 0-567-09357-3/0-8006-0764-3/0-8006-1964-1
- Oftestad, Bernt T., *Tro og politikk : en reformasjonshistorie* Oslo: Universitetsforl., 2001, ISBN/ISSN: 82-15-00057-6

KH637 - Kristologi og nattverdlære hos Martin Luther

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Emnet gir en fordypning i Martin Luthers teologi, med vekt på kristologi og nattverdlære, med basis i enkelte av Luthers tekster.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KH618-04V Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH619-04V Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH634-07H Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH635-07H Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Luthers kristologi og hans lære om nattverden, sett på bakgrunn av den katolske - og særskilt skolastikkens lære
- evne til å drøfte på hvilken måte Luthers teologiske utvikling inngår i historien om reformasjonen på 1500-tallet
- evne til å drøfte hvilke utfordringer Luthers tenkning rommer for vår tids teologi og kirkeliv

KH642 - Kristendommen i møte med en ny tid - en ny verden og et nytt verdensbilde

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne i kirkehistorie og formålet med emnet er å studere modernitetens fremvekst, dens røtter i reformasjonen og forholdet til kirken.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Dersom emnet velges som en del av KH512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på KH512.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om hvordan kirken og teologien ble utfordret av de vitenskapelige landevinningene på 1600-tallet,
- grundig kunnskap om på hvilken måte fremveksten av den moderne vitenskap på 1500- og 1600-tallet hører med til teologihistorien,
- grundig kunnskap om hvordan de reformatoriske bevegelser bidro til den vitenskapelige revolusjonen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bacon, Francis, "Appendix 4: Idols of the mind" i:/in:/from: *The essays* / John Pitcher red./ed. London: Penguin, 1985, s./p. 277-285, ISBN/ISSN: 0-14-043216-7
- Brooke, John Hedley, "Et utvalg" i:/in:/from: *Science and religion : some historical perspectives* Cambridge: Cambridge University Press, 1991, s./p. 1-151, ISBN/ISSN: 0-521-23961-3/0-521-28374-4
- Descartes, René, "Fortalen og meditasjon 4 og 5" i:/in:/from: *Meditasjoner over filosofiens grunnlag og andre tekster* Oslo: Aschehoug, 1992, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-03-16943-0
- Henry, John, *The scientific revolution and the origins of modern science* 3rd utg./ed. New York: Palgrave Macmillan, 2008, ISBN/ISSN: 0-230-57438-6/978-0-230-57438-0

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Funkenstein, Amos, *Theology and the scientific imagination from the Middle Ages to the seventeenth century* Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-691-08408-4/0-691-02425-1
- Iserloh, Erwin, Joseph Glazik og Hubert Jedin, "The springtime of missions in the early modern period" i:/in:/from: *Reformation and counter reformation* London: Burns & Oates, 1980, s./p. 575-614
- Wright, A. D., "New problems of catholic expansion" i:/in:/from: *The Counter-Reformation : Catholic Europe and the non-Christian world* London: Weidenfeld and Nicolson, 1982, s./p. 121-146, ISBN/ISSN: 0-297-78011-5

KH656 - Kirke og stat, sekularisering og modernitet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet består av to delemner: A. Kirken og den moderne stat (5 sp) og B. Sekularisering og modernitet som historiske prosesser(5 sp). Dette historiske emnet kan med fordel studeres sammen med det religionssosiologiske fordypningsemnet PT601 Religionens rolle i det moderne samfunn (10 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH658 Kirken og den moderne stat, reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH657 Sekularisering og modernitet..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A. KIRKEN OG DEN MODERNE STAT (5 SP)
Kirken møter det moderne bl.a. gjennom utviklingen av den moderne stat fra 1600-tallet av. I denne delen av fordypningsemnet er målet å gi god kunnskap om dette møte, som utløste både konflikt og samspill. Den moderne stat, for alvor introdusert med enevoldsstyret på 1600-tallet, opptrer med sitt maktmonopol i forskjellige ideologiske innfatninger, så vel ved demokrati som ved ulike totalitære systemer. Det kan utløse dype konflikter mellom kirke og stat. Men vi kjenner også samspillet mellom dem, ikke minst fra vår egen statskirkeordning, der det moderne demokrati og Den norske kirke inngår i en (spenningsfylt) syntese. Studiet vil være konsentrert om utviklingen av den norske statskirkeordningen og kirkens kamp med nazismen under kirkekamp i mellomkrigstiden. I dette delemnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster.
Studiet skal gi
- grundig kunnskap om og evne til og drøfte hvorfor statskirkesystem og lutherdom ble knyttet så nært sammen,
- grundig kunnskap om og evne til å drøfte hvordan kirken møtte den moderne utvikling av det liberale demokrati, og hvordan ble kirken selv demokratisert,
- kunnskap om hvordan kirkene opptrådte som «bekjennelseskirker» i konflikter med den totalitære stat,
- grundig kunnskap om og evne til å drøfte hvordan det bibelske krav om lydighet mot øvrigheten oppfattes i møte med den moderne stat.

DELEMNE B. SEKULARISERING OG MODERNITET FRA SLUTTEN AV 1700-TALLET OG FRAM TIL VÅR TID (5 SP)

1700- og 1800-tallet stilte kirke og teologi overfor sterke utfordringer. Vi knytter dem gjerne til begreper som sekularisering og modernitetens gjennombrudd. Utvikling av ikke-religiøse verdensanskuelser som nytiden brakte med seg, nådde et toppunkt på 1800-tallet da positivisme, darwinisme og etter hvert forskjellige utgaver av sosialisme kom til å forme kultur og samfunn, ikke minst universitetsliv og vitenskap. I dette delemnet vil vi ta for oss hvordan kirke og teologi erfarte og forsøkte å møte disse utfordringer, samtidig som vi søker å danne oss et bilde av hvordan denne prosess kan tolkes som uttrykk for sekularisering og modernitetens gjennombrudd.

Studiet skal gi
- kunnskap om hvilke ideologiske motbevegelser kirken kom til å møte under 1800-tallet og fremover,
- kunnskap om ulike sekulariseringsbegreper og gjøre rede for sekularisering som historisk prosess,
- grundig kunnskap om og evne til å drøfte hvilke(n) ny(e) funksjon(er) religionen får i det moderne samfunn,
- grundig kunnskap om og evne til å drøfte hvordan kirkehistorien skal tolke moderniseringsprosessen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Breistein, Ingunn Folkestad, "Modernitetens følger : en vurdering av noen sekulariseringsteorier, med frikirkelige sideblikk" i:/in: *Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* 15, nr./issue 1 (2002), s./p. 25-42, ISBN/ISSN: 0802-0167
- Chaves, Mark, "Secularization as declining religious authority" i:/in: *Social forces : an international journal of social research associated with the Southern Sociological Society* (1994), s./p. 749-774
- Gilje, Nils, "Haugebevegelsen og sekulariseringens dialektikk" i:/in:/from: *Arv og utfordring : menneske og samfunn i den kristne moraltradisjon* / Svein Aage Christoffersen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1995, s./p. 215-229, ISBN/ISSN: 82-00-22461-9
- Haanes, Vidar L., "Frikirkeligheten og lavkirkeligheten i møte med det moderne gjennombrudd i Norge" i:/in:/from: *Frikirkelighet, lavkirkelighet, arbeiderbevegelse og det moderne Norge (1880-1920)* Oslo: Frikirkerådet, 2002, s./p. 7-16, ISBN/ISSN: 82-92315-01-2
- Remond, Rene, *Religion and society in modern Europe* Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 1999, ISBN/ISSN: 0-631-20817-8/0-631-20818-6
- Sanders, Hanne, "Et utvalg" i:/in:/from: *Bondevækkelse og sekularisering : en protestantisk folkelig kultur i Danmark og Sverige 1820-1850* Stockholm: Stads- och kommunhistoriska institutet Stockholms universitet, 1995, s./p. 13-28, 311-323, ISBN/ISSN: 91-971640-9-7
- Strandbakken, Pål, "Hans Nielsen Hauge og kapitalismens ånd" i:/in: *Sosiologi i dag* (1995), s./p. 31-47
- Thorkildsen, Dag, "Hanne Sanders: Bondevækkelse og sekularisering. (anm.)" i:/in: *Historisk tidsskrift* 76 (1997), s./p. 536-543, ISBN/ISSN: 0018-263x

KH676 - Kvinnenes plass og rolle i nyere norsk kirkehistorie

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

I løpet av 1880-årene ble kvinnesak et offentlig debatt-tema og en politisk kampsak, og kvinnesynet var et kjernepunkt i konfrontasjonene med kirken. Men hva foregikk egentlig i kirke- og organisasjonsliv med hensyn til kvinnesyn og kvinners rolle? Hvilke endringer skjedde i synet på kjønn og kjønnsrelasjonen, og hvordan bidro kvinner selv til endringsprosessene? Vi tar for oss den ideologiske og teologiske utviklingen fra Haugebevegelsen på begynnelsen av 1800-tallet frem til og med Stortingets vedtak om å åpne det geistlige embete for kvinner i 1938. Utviklingen ses i et bredt samfunnsmessig perspektiv. Vi skal også stifte bekjentskap med kvinner som gjorde seg gjeldende og var kjent i egen samtid, bl.a. Henriette Gislesen, Bolette Gjør, Henny Dons, Othilie Tonning m fl. Hva stod de for, i hvilke sammenhenger gjorde de seg gjeldende, og hvordan var deres forhold til kvinnesak?

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH623-04V Kvinners plassl ... reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene og evt. læringsmiljø dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet KH676 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.
Dersom emnet velges som en del av KH512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på KH512.

Mål og innhold

Emnet har som mål at studentene skal ha
- grundig kunnskap om kvinners rolle i norsk kristenliv i perioden 1800-1940
- kunnskap om betydningsfulle kvinner i norske kristenliv og deres teologiske posisjoneringer
- innsikt i grunnleggende problemstillinger vedrørende kvinnesyn og diskusjonene mellom Den norske kirke og ledende kvinner i den borgerlige kvinnesaksbevegelse
- innsikt i teologiske og ideologiske forutsetninger for moderniseringen av kvinnesynet
- innsikt i feminisme som historisk fenomen

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Blom, J.G., "Til frøken Anna Rogstad" i:/in: *Nylænde*, nr./issue 24 (1888), s./p. 374-376 (Kildelitteratur/Source texts)
- Blom, J.G., "Om kvindens deltagelse i ordets forkyndelse" i:/in: *Luthersk Kirketidende* (1888), s./p. 443-460, ISBN/ISSN: 0332-5431 (Kildelitteratur/Source texts)
- Collett, C., "Ogsaa en stemme i raadet fra en stemmeløs" i:/in: *Nylænde*, nr./issue 17 (1888), s./p. 257-263 (Kildelitteratur/Source texts)
- Færden, M. J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Kvindespørgsmaalet : gjennemseet og forøget Udgave af Redaktionsartikler fra "Luthersk Ugeskrift"* Kristiania: Steeen, 1885, s./p. 1-20, 51-65 (Kildelitteratur/Source texts)
- Hagemann, Gro, "De stummes leir : 1800-1900" i:/in:/from: *Med kjønnsperspektiv på norsk historie : fra vikingtid til 2000-årsskiftet* 2. utg./ed./ Ida Blom et al. red./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2005, s./p. 157-253, ISBN/ISSN: 82-02-24103-0/978-82-02-24103-2
- Martinsen, Kari, "Kjærlighetsgjerningen og kallet : betraktninger omkring Rikke Nissens Lærebog sygepleie for diakonisser (1877)" i:/in:/from: *Øyet og kallet*Bergen: Fagbokforl., 2000, s./p. 119-170, ISBN/ISSN: 82-7674-216-5
- Mikaelsson, Lisbeth, "Kvinner og misjon - et historisk perspektiv" i:/in:/from: *Misjon og kultur : festskrift til Jan-Martin Berentsen* Stavanger: Misjonshøgskolens forl., 2006, s./p. 227-243, ISBN/ISSN: 82-7721-098-1

- Nissen, Hartvig, *Om kvindelig Dannelse og kvindelige Underviisningsanstalter* Christiania: Malling, 1849 (Kildelitteratur/Source texts)
- Offen, K., "Defining feminism : a comparative historical approach" i:/in: *Signs : journal of women in culture and society* 14, nr./issue 1 (1988), s./p. 119-157, ISBN/ISSN: 0097-9740 , hentet/cited 1 fra/from http://www.jstor.org/stable/3174664
- Predelli, Line Nyhagen, "Norske misjonskvinners forsøk på å eksportere vestlig femininitet til Madagaskar" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 3 (1999), s./p. 209-228, ISBN/ISSN: 0029-2214
- Predelli, Line Nyhagen, "Emansipasjon av kvinner hjemme og ute : misjonsfeminisme og dens mottakelse blant misjonsbevegelse og kvinnebevegelse" i:/in: *Nytt om kvinneforskning* , nr./issue 3-4 (1998), s./p. 37-51, ISBN/ISSN: 0333-0265

- Rogstad, A., "Nogle spørgsmaal i anl. af hr. pastor Bloms inledningsforedrag paa stiftsmødet om kvindernes deltagelse i ordets forkyndelse" i:/in: *Nylænde*, nr./issue 23 (1888), s./p. 360-362 (Kildelitteratur/Source texts)
- Rogstad, A., "Til hr. pastor Blom" i:/in: *Nylænde*, nr./issue 3 (1889), s./p. 33-40 (Kildelitteratur/Source texts)
- Rouse, Ruth, "The ideal of womanhood as a factor in missionary work" i:/in: *The international review of missions* 2, nr./issue 5 (1913), s./p. 148-164 (Kildelitteratur/Source texts)
- Skeie, K.H. og Kristin Norseth, "Creating a voice - acquiring rights : women in the Norwegian Mission society and the process towards formal organizational rights in 1904" i:/in: *Nora : Nordic journal of women's studies* 11, nr./issue 1 (2003), s./p. 5-13, ISBN/ISSN: 0803-8740
- Stendal, Synnøve Hinnaland, "Historisk bakgrunn" i:/in:/from: *"-under forvandlingens lov" : en analyse av stortingsdebatten om kvinnelige prester i 1930-årene* Lund ,: Arcus, 2003, s./p. 21-97, ISBN/ISSN: 91-88553-12-4
- Tjelle, Kristin Fjelde, "Misjonskvinneforeningsbevegelsen i Norge" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 3 (1999), s./p. 175-190, ISBN/ISSN: 0029-2214

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Kvinnen i kirkens historie" i:/in:/from: *Fra kirkens kvinneside : en utredning om kirken og kvinnen* [Oslo]: Andaktsbokselskapet, 1979, s./p. 84-147, ISBN/ISSN: 82-543-0075-5
- Ebbell, Clara Thue, *Cathinka Guldberg : banebryter : den norske diakonisses mor* Oslo: Lutherstiftelsens forl., 1940
- Ebbell, Clara Thue, *På frammarsj : Bolette Gjør, misjonsvennen* Oslo: Lutherstiftelsen, 1946
- Furseth, Inger, "Kvinnenes betydning i Haugebevegelsen" i:/in:/from: *Til debatt : innlegg ved Norske historiedagar 1996* / Egil Nysæter et al. red./ed. [Bergen]: Historisk institutt, Universitetet i Bergen, 1998, s./p. 161-174, ISBN/ISSN: 82-90992-06-8
- Hauge, A., "Evangeliske bevegelser 1700-1900" i:/in:/from: *Kvinnenes kulturhistorie* / Kari Vogt red./ed. 1985 b./vol. 2, s./p. 139-144
- Lein, Bente Nilsen, *Kirken i felttog mot kvinnefrigjøring : kirkens holdning til den borgerlige kvinnebevegelsen i 1880-årene* Oslo: Universitetsforlaget, 1981, ISBN/ISSN: 82-00-05830-1
- Lein, Bente Nilsen, "Aasta Hansteen som feministisk teologisk tenker" i:/in: *Kirke og kultur* (1980), s./p. 200-214, ISBN/ISSN: 0023-186x
- Martinsen, Kari, *Freidige og uforsagte diakonisser : et omsorgsyrke vokser fram, 1860-1905* [Oslo]: Aschehoug, 1984, ISBN/ISSN: 82-518-1936-9
- Norderval, Kristin Molland, *Mot strømmen : kvinnelige teologer i Norge før og nå* Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1982, ISBN/ISSN: 82-05-14106-1
- Norseth, Kristin, *"- at sætte sig imod vilde være som at stoppe elven" : gi en redegjørelse og en tolkning av debatten rundt vedtaket om kvinners valgbarhet og stemmerett ved Det Norske Misjonsselskaps generalforsamling i 1904, i lys av den kulturelle og kirkelige kontekst : skisser følgene av vedtaket med henblikk på kvinners tjeneste frem mot Misjonsselskapets anerkjennelse av kvinnelige prester* [Oslo]: [K. Norseth], 1997, s./p. IV, 101 bl.
- Norseth, Kristin, *"La os bryte over tvert med vor stumhet!" : kvinners vei til myndighet i de kristelige organisasjonene 1842-1912* [Oslo]: Det teologiske menighetsfakultet, 2007, ISBN/ISSN: 484 s.
- Parm, Margrethe, *K.F.U.K.'s historie* Oslo: I hovedkommisjon hos Selskapet til kristelige andaktsbøkers utgivelse, 1926
- Skeie, K.H., "Misjonærkonens usynlige misjonsarbeid" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 3 (1999), s./p. 191-208, ISBN/ISSN: 0029-2214
- Slettum, Marit, "Kvinners valgbarhet til generalforsamlingen i Norsk Luthersk Misjonssamband" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* , nr./issue 1 (1985), s./p. 37-54, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Sundt, Karen, *Kvinden i det private og offentlige Liv : et praktisk Indlæg i Kvindespørgsmaalet* Laurvik: M. Andersens forlag, 1890

KH692 - Åpent fordypningsemne i Kirkehistorie:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet KH692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

MET5010 - Kvalitative og kvantitative metoder

Emneansvarlig:	Geir Sigmund Afdal (Geir.Afdal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Master in Religion, Society and Global Issues, Master i kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-14
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-30

Generell informasjon

Se emnebeskrivelse på engelsk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bryman, Alan, *Social research methods* 4. utg./ed. Oxford: Oxford University Press, 2012, ISBN/ISSN: 978-0-19-958805-3

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Atkinson, Paul og Amanda Coffey, "Analysing documentary realities" i:/in:/from: *Qualitative research : issues of theory, method and practice* 3. utg./ed./ David Silverman red./ed. Los Angeles: Sage, 2011, s./p. 77-92, ISBN/ISSN: 978-1-84920-417-0/978-1-84920-416-3
- Creswell, John W., "An excerpt" i:/in:/from: *Research design : qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* 3rd utg./ed. Los Angeles: SAGE, 2009, s./p. selection of 25 pages, ISBN/ISSN: 978-1-4129-6556-9/978-1-4129-6557-6
- Hammersley, Martyn og Paul Atkinson, "Chapter 1-5" i:/in:/from: *Ethnography : principles in practice* 3rd utg./ed. London: Routledge, 2007, s./p. 1-120, ISBN/ISSN: 0-415-39604-2/0-415-39605-0/978-0-415-39604-2/978-0-415-39605-9
- Kvale, Steinar og Svend Brinkmann, *Interviews : learning the craft of qualitative research interviewing* 2nd utg./ed. Los Angeles, Calif.: Sage, 2009, ISBN/ISSN: 978-0-7619-2542-2/978-0-7619-2541-5
- Markham, Anette N., "Internet research" i:/in:/from: *Qualitative research : issues of theory, method and practice* 3. utg./ed./ David Silverman red./ed. Los Angeles: Sage, 2011, s./p. 111-127, ISBN/ISSN: 978-1-84920-417-0/978-1-84920-416-3
- Marshall, Catherine og Gretchen B. Rossman, *Designing qualitative research* 5th utg./ed. Thousand Oaks, Calif.: Sage, 2010, ISBN/ISSN: 978-1-4129-7044-0
- Prior, Lindsay, "Using documents in social research" i:/in:/from: *Qualitative research : issues of theory, method and practice* 3. utg./ed./ David Silverman red./ed. Los Angeles: Sage, 2011, s./p. 93-110, ISBN/ISSN: 978-1-84920-417-0/978-1-84920-416-3
- Ringdal, Kristen, *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-450-0569-1
- Silverman, David, *Interpreting qualitative data : a guide to the principles of qualitative research* 4. utg./ed. Los Angeles: SAGE, 2011, ISBN/ISSN: 978-0-85702-420-6/978-0-85702-421-3
- Winther Jørgensen, Marianne og Louise Phillips, *Discourse analysis as theory and method* London: Sage, 2002, ISBN/ISSN: 0-7619-7112-2/0-7619-7111-4/978-0-7619-7112-2/978-0-7619-7111-5
- Yang, Keming, *Making sense of statistical methods in social research* Los Angeles: Sage, 2010, ISBN/ISSN: 978-1-84787-287-6/978-1-84787-286-9

MET508 - Metodelære: Fagdidaktisk variant

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i kristendom/RLE

MET508 skal forberede studenten for avhandlingsarbeidet ved å innføring i vitenskapelig skrivemåte og hjelp til å søke etter relevant avhandlingslitteratur. Emnet gir også innføring i relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Emnet består av to delemner: A: Fellesdel (2 sp) og B: Metodespesifikk del (3 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- delta i et obligatorisk skrivekurs,
- delta i et obligatorisk søkekurs,
- levere et notat ved starten av kurset om avhandlingens tema (400-600 ord),
- delta i et obligatorisk seminar om relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Avsluttende vurdering

Emnet MET508 har bare ett vurderingsalternativ, faglig essay. Studentene skal skrive en oppgave over oppgitt emne (inntil 2000 ord) i vitenskapsteori/metodeteori. Emnet vurderes med «bestått»/«ikke bestått».
Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) settes det ny innleveringsfrist for essay. Det arrangeres ingen ny eksamen ved stryk, essay må da leveres til neste ordinære prøving.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- utvikle evne til å skrive og arbeide med en avhandlingstekst,
- ha evne til å finne relevant litteratur i et vitenskapelig bibliotek,
- starte arbeidet med avgrensingen av eget avhandlingsprosjekt,
- ha innsikt i relevante metoder for egen avhandling.

I tillegg til den oppsatte felleslitteraturen, under, skal det velges i samråd med faglærer ca. 250 sider metodelitteratur.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* 2. utg./ed. Oslo: Abstrakt forl., 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

MET509 - Metodelære: Diakonal variant

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i diakoni. MET509 skal forberede studenten for avhandlingsarbeidet ved å innføring i vitenskapelig skrivemåte og hjelp til å søke etter relevant avhandlingslitteratur. Emnet gir også innføring i relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Emnet består av to delemner: A: Fellesdel (1 sp) og B: Metodespesifikk del (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk reduseres dette emnet med 4 sp
Med
Med MET506 Methodology reduseres dette emnet med 4 sp
MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant
reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på den fagspesifikke metodeundervisningen,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkekurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MET508 har bare ett vurderingsalternativ, faglig essay. Studentene skal skrive en oppgave over oppgitt emne (inntil 2000 ord) i vitenskapsteori/metodeteori. Emnet vurderes med «bestått»/«ikke bestått».
Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- utvikle evne til å skrive og arbeide med en avhandlingstekst,
- ha evne til å finne relevant litteratur i et vitenskapelig bibliotek,
- starte arbeidet med avgrensingen av eget avhandlingsprosjekt,
- ha innsikt i relevante metoder for egen avhandling.

Metodelitteratur:
Velges i samråd med faglærer

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* 2. utg./ed. Oslo: Abstrakt forl., 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

MET5910 - Metode: tekster og historie (GT, NT, KH)

Emneansvarlig:	Karl William Weyde (Karl.W.Weyde@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Master i kirkelig undervisning, Master i Diakoni, Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet forbereder arbeidet med avhandlingen innen de historiske disipliner. Emnet skal gi kunnskap om og ferdigheter i arbeid som fører til utvikling av avhandlinger som er historiske og tekstbaserte. Emnet sikter mot å sikre en tett integrasjon mellom arbeid med avhandling og metode og vitenskapsteori.

Arbeidsform og organisering

Emnet består av følgende deler:
- Søke og skrivekurs (1 stp)
- Kurs i metode og vitenskapsteori med refleksjonsnotat (5 stp)
- Design (1 stp)
- Utkast til avhandlingens innledningskapittel (3 stp)

Emnet forutsetter at studenten har kommet i gang med arbeidet med å bestemme tema og materiale for sin avhandling. I begynnelsen av semesteret skal du i metodekursets fronter- rom oppgi hvilken disiplin du tenker å skrive avhandlingen innenfor, evt. problemstilling og problematikk som berøres, og om du har hatt kontakt med en mulig veileder. Denne registreringen er obligatorisk, men ikke bindende for din avhandling. Registreringen kan redigeres frem til tildeling av veileder er foretatt.

Dersom et veilederforhold ikke allerede er etablert, vil studiedekan i begynnelsen av oktober/ mars tildele veileder på grunnlag av registrering av tema etc. for avhandling foretatt av student. Veiledningskapasiteten innenfor de ulike disiplinene kan påvirke tildelingen. Når veileder er tildelt skal veiledningskontrakt inngås.

Studenten skal så tidlig som mulig begynne å utvikle et design for egen oppgave i samarbeid med veileder og faglærer på metodeemnet. Som en del av dette arbeidet skal studenten også levere og få godkjent et refleksjonsnotat over problemstillinger i studielitteraturen med relevans for egen masteravhandling/ spesialavhandling.

Et hovedsikte i forbindelse med utvikling av design for egen oppgave er at studenten, etter å ha samrådd seg med faglærer eller veileder, skal skrive og presentere en tekst som inneholder en gjennomarbeidet fremstilling av:
1) Problemstilling med begrunnelse
2) Materiale, inkl. avgrensning og begrunnelse
3) Metode
4) Struktur for avhandlingen
5) Oppgavens målsetting.

Denne teksten skal kunne utvikles til innledningskapittelet i den avhandling som studenten skal skrive. Teksten skal presenteres og drøftes i et fremleggsseminar som avholdes tidlig i påfølgende semester. Emnet avsluttes først etter fremleggsseminaret.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med MET500-503 reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Registrere tema for avhandling og ønske om veileder (100- 300 ord)
- gjennomføre obligatorisk søkekurs
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen ha godkjent frammøte på den fagspesifikke undervisningen i vitenskapsteori og metode (75% fremmøte),
- levere og få godkjent refleksjonsnotat (inntil 2500 ord) over problemstillinger i studielitteraturen med relevans for egen masteravhandling/ spesialavhandling.

- presentere i seminar et foreløpig utkast til innledningskapittel (mellom 1500 og 4000 ord, om innhold se ovenfor) med presentasjon av avhandlingens tema, problemstilling, materiale og metode. Denne oppgaven presenteres og bearbeides innen en gitt frist.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått". Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til grunnleggende vitenskapsteoretiske spørsmål knyttet til arbeid med historiske kilder og hvordan disse har relevans i arbeider med bibeltekster og kirkens historie
- innsikt i disiplinenes metode, faghistorie og hermeneutiske rammer
- evne til å anvende disiplinens metode i gjennomføringen av en oppgave på 500/5000-nivå.

Merknad til litteraturlisten

Valgalternativet "enten Kjeldstadli eller Dahl og Knutsen" i listen nedenfor, gjelder kun for de som velger artikkelen av Hovland (KH-variant).

For oppføringene Green og Kjeldstadli skal studenten i samråd med veileder/faglærer velge et pensum (ca. 150 s.) med relevans for oppgaven som skal skrives. Et pensum på totalt 150 sider skal også velges fra oppføringene Dahl og Knutsen for studentene som velger dette valgalternativet.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Clark, Elizabeth A., *History, theory, text : historians and the linguistic turn* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-674-01516-9/0-674-01584-3
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

Enten:/Either:
- "Kap. 5-9, og 15" i:/in:/from: *The face of Old Testament studies : a survey of contemporary approaches* / David W. Baker et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Baker, 1999, s./p. 116-265, 421-451, ISBN/ISSN: 0-85111-774-0/0-8010-2215-0

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hearing the New Testament : strategies for interpretation* 2. utg./ed./ Joel B. Green red./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2010, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-0-8028-6420-8

Eller:/Or:
- Hovland, Thor Halvor, "Kirkehistorie og universalhistorie : kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 3 (1997), s./p. 183-203, ISBN/ISSN: 0040-7194

Enten:/Either:
- Kjeldstadli, Knut, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortida er ikke hva den en gang var : en innføring i historiefaget* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1999, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-12924-1

Eller:/Or:
- Dahl, Ottar, *Grunntrekk i historieforskningens metodelære* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1973, ISBN/ISSN: 82-00-03217-5/978-82-00-03217-5
- Knutsen, Paul, "Et utvalg" i:/in:/from: *Analytisk narrasjon : en innføring i historiefagets vitenskapsfilosofi* Bergen: Fagbokforl., 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-554-7/978-82-7674-554-2

MET5911 - Metode: tekster og historie (GT, NT, KH)

Emneansvarlig:	Karl William Weyde (Karl.W.Weyde@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet forbereder arbeidet med avhandlingen innen de historiske disipliner. Emnet skal gi kunnskap om og ferdigheter i arbeid som fører til utvikling av avhandlinger som er historiske og tekstbaserte. Emnet sikter mot å sikre en tett integrasjon mellom arbeid med avhandling og metode og vitenskapsteori.

Arbeidsform og organisering

Emnet består av følgende deler:
- Søke og skrivekurs
- Kurs i metode og vitenskapsteori med refleksjonsnotat
- Design
- Utkast til avhandlingens innledningskapittel

Emnet forutsetter at studenten har kommet i gang med arbeidet med å bestemme tema og materiale for sin avhandling. I begynnelsen av semesteret skal du i metodekursets fronter- rom oppgi hvilken disiplin du tenker å skrive avhandlingen innenfor, evt. problemstilling og problematikk som berøres, og om du har hatt kontakt med en mulig veileder. Denne registreringen er obligatorisk, men ikke bindende for din avhandling. Registreringen kan redigeres frem til tildeling av veileder er foretatt.

Dersom et veilederforhold ikke allerede er etablert, vil studiedekan i begynnelsen av oktober/ mars tildele veileder på grunnlag av registrering av tema etc. for avhandling foretatt av student. Veiledningskapasiteten innenfor de ulike disiplinene kan påvirke tildelingen. Når veileder er tildelt skal veiledningskontrakt inngås.

Studenten skal så tidlig som mulig begynne å utvikle et design for egen oppgave i samarbeid med veileder og faglærer på metodeemnet. Som en del av dette arbeidet skal studenten også levere og få godkjent et refleksjonsnotat over problemstillinger i studielitteraturen med relevans for egen masteravhandling/ spesialavhandling.

Et hovedsikte i forbindelse med utvikling av design for egen oppgave er at studenten, etter å ha samrådd seg med faglærer eller veileder, skal skrive og presentere en tekst som inneholder en gjennomarbeidet fremstilling av:
1) Problemstilling med begrunnelse
2) Materiale, inkl. avgrensning og begrunnelse
3) Metode
4) Struktur for avhandlingen
5) Oppgavens målsetting.

Denne teksten skal kunne utvikles til innledningskapittelet i den avhandling som studenten skal skrive. Teksten skal presenteres og drøftes i et fremleggsseminar som avholdes tidlig i påfølgende semester. Emnet avsluttes først etter fremleggsseminaret.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med MET500-503 reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Registrere tema for avhandling og ønske om veileder (100- 300 ord)
- gjennomføre obligatorisk søkekurs
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen ha godkjent frammøte på den fagspesifikke undervisningen i vitenskapsteori og metode (75% fremmøte),
- levere og få godkjent refleksjonsnotat (inntil 2500 ord) over problemstillinger i studielitteraturen med relevans for egen masteravhandling/ spesialavhandling.
- presentere i seminar et foreløpig utkast til innledningskapittel (mellom 400 og 600 ord, om innhold se ovenfor) med presentasjon av avhandlingens tema, problemstilling, materiale og metode. Denne oppgaven presenteres og bearbeides innen en gitt frist.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått". Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til grunnleggende vitenskapsteoretiske spørsmål knyttet til arbeid med historiske kilder og hvordan disse har relevans i arbeider med bibeltekster og kirkens historie
- innsikt i disiplinenes metode, faghistorie og hermeneutiske rammer
- evne til å anvende disiplinens metode i gjennomføringen av en oppgave på 500/5000-nivå.

Merknad til litteraturlisten

Valgalternativet "enten Kjeldstadli eller Dahl og Knutsen" i listen nedenfor, gjelder kun for de som velger artikkelen av Hovland (KH-variant).

For oppføringene Green og Kjeldstadli skal studenten i samråd med veileder/faglærer velge et pensum (ca. 150 s.) med relevans for oppgaven som skal skrives. Et pensum på totalt 150 sider skal også velges fra oppføringene Dahl og Knutsen for studentene som velger dette valgalternativet.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Clark, Elizabeth A., *History, theory, text : historians and the linguistic turn* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-674-01516-9/0-674-01584-3
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

Enten:/Either:
- "Kap. 5-9, og 15" i:/in:/from: *The face of Old Testament studies : a survey of contemporary approaches* / David W. Baker et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Baker, 1999, s./p. 116-265, 421-451, ISBN/ISSN: 0-85111-774-0/0-8010-2215-0

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hearing the New Testament : strategies for interpretation* 2. utg./ed./ Joel B. Green red./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2010, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-0-8028-6420-8

Eller:/Or:
- Hovland, Thor Halvor, "Kirkehistorie og universalhistorie : kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 3 (1997), s./p. 183-203, ISBN/ISSN: 0040-7194

Enten:/Either:
- Kjeldstadli, Knut, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortida er ikke hva den en gang var : en innføring i historiefaget* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1999, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-12924-1

Eller:/Or:
- Dahl, Ottar, *Grunntrekk i historieforskningens metodelære* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1973, ISBN/ISSN: 82-00-03217-5/978-82-00-03217-5
- Knutsen, Paul, "Et utvalg" i:/in:/from: *Analytisk narrasjon : en innføring i historiefagets vitenskapsfilosofi* Bergen: Fagbokforl., 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-554-7/978-82-7674-554-2

MET5920 - Metode: praktiske og systematiske disipliner

Emneansvarlig:	Harald Hegstad (Harald.Hegstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Master i kirkelig undervisning, Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet skal gi kunnskap og ferdigheter i arbeid som fører til utvikling av avhandlinger som er tekstbaserte (PT, ST, MV/RV). Emnet sikter mot å sikre en tett integrasjon mellom arbeid med avhandling og metode og vitenskapsteori. Emnet forutsetter at studenten har kommet i gang med arbeidet med å bestemme tema og materiale for sin avhandling i samråd med faglærer eller veileder.

Arbeidsform og organisering

Emnet består av følgende deler:
- Søke og skrivekurs (1 stp)
- Kurs i metode og vitenskapsteori med refleksjonsnotat (5 stp)
- Design (1 stp)
- Utkast til avhandlingens innledningskapittel (3 stp)

Emnet forutsetter at studenten har kommet i gang med arbeidet med å bestemme tema og materiale for sin avhandling. I begynnelsen av semesteret skal du i metodekursets fronter- rom oppgi hvilken disiplin du tenker å skrive avhandlingen innenfor, evt. problemstilling og problematikk som berøres, og om du har hatt kontakt med en mulig veileder. Denne registreringen er obligatorisk, men ikke bindende for din avhandling. Registreringen kan redigeres frem til tildeling av veileder er foretatt.

Dersom et veilederforhold ikke allerede er etablert, vil studiedekan i begynnelsen av oktober/ mars tildele veileder på grunnlag av registrering av tema etc. for avhandling foretatt av student. Veiledningskapasiteten innenfor de ulike disiplinene kan påvirke tildelingen. Når veileder er tildelt skal veiledningskontrakt inngås.

Studenten skal så tidlig som mulig begynne å utvikle et design for egen oppgave i samarbeid med veileder og faglærer på metodeemnet. Som en del av dette arbeidet skal studenten også levere og få godkjent et refleksjonsnotat over problemstillinger i studielitteraturen med relevans for egen masteravhandling/ spesialavhandling.

Et hovedsikte i forbindelse med utvikling av design for egen oppgave er at studenten, etter å ha samrådd seg med faglærer eller veileder, skal skrive og presentere en tekst som inneholder en gjennomarbeidet fremstilling av:
1) Problemstilling med begrunnelse
2) Materiale, inkl. avgrensning og begrunnelse
3) Metode
4) Struktur for avhandlingen
5) Oppgavens målsetting.

Denne teksten skal kunne utvikles til innledningskapittelet i den avhandling som studenten skal skrive. Teksten skal presenteres og drøftes i et fremleggsseminar som avholdes tidlig i påfølgende semester. Emnet avsluttes først etter fremleggsseminaret.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med MET504 reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Registrere tema for avhandling og ønske om veileder (100- 300 ord)
- gjennomføre obligatorisk søkekurs
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen ha godkjent frammøte på den fagspesifikke undervisningen i vitenskapsteori og metode (75% fremmøte),
- levere og få godkjent refleksjonsnotat (inntil 2500 ord) over problemstillinger i studielitteraturen med relevans for egen

masteravhandling/ spesialavhandling.
- presentere i seminar et foreløpig utkast til innledningskapittel (mellom 1500 og 4000 ord, om innhold se ovenfor) med presentasjon av avhandlingens tema, problemstilling, materiale og metode. Denne oppgaven presenteres og bearbeides innen en gitt frist.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått". Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om de grunnleggende metodiske perspektiver på og krav som stilles til et vitenskapelig arbeid med et teologisk tema innenfor de aktuelle disipliner,
- god kunnskap om det hermeneutiske og kontekstuelle ved teologisk fagarbeid,
- evne til å anvende systematisk metode i gjennomføringen av en avhandling eller oppgave på 500/5000-nivå.

Merknad til litteraturlisten

Tekstene av Asheim, Hegstad og Gravem (s.1-14) er ikke gjenstand for tilegnelse av kunnskap i samme forstand som de øvrige, men er eksempeltekster som studentene skal sette seg inn i for å tilegne seg forståelse for hvordan en avhandling kan bygges opp, og hva som kan kreves av et gjennomtenkt metodisk opplegg. Resterende tekster skal gi innsikt i hva arbeid med og forståelse av tekster krever metodisk og teoretisk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Asheim, Ivar, "Kap. IV.1" i:/in:/from: *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 155-173, ISBN/ISSN: 82-00-21962-3 (Kompendium/Compendium)
- Asheim, Ivar, "Kap. I" i:/in:/from: *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997, s./p. 9-39, ISBN/ISSN: 82-518-3650-6 (Kompendium/Compendium)
- Føllesdal, Dagfinn og Lars Walløe, "Kap. 3-4" i:/in:/from: *Argumentasjonsteori, språk og vitenskapsfilosofi* 7. utg., 2. oppl. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 46-121, ISBN/ISSN: 978-82-00-12994-3/978-82-00-12994-3
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: O plandske bokforlag, 2004, s./p. 1-14, 343-365, ISBN/ISSN: 82-7518-114-3 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, "Introduksjon" i:/in:/from: *Transcendens og inkarnasjon : troserkjennelsens problem i Leiv Aalens teologi* Oslo: Solum, 1993, s./p. 1-10, ISBN/ISSN: 82-560-0890-3 (Kompendium/Compendium)
- Jeanrond, Werner G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Theological hermeneutics : development and significance* London: SCM Press, 1994, s./p. 1-118, 159-181, ISBN/ISSN: 0-334-01624-x
- McGrath, Alister E., "Kap. 1-4 og 6" i:/in:/from: *The Genesis of doctrine : a study in the foundations of doctrinal criticism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s./p. 1-102, 172-200, ISBN/ISSN: 0-8028-4316-6/1-57383-072-0
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9
- Wetlesen, Jon, "Samtale med tekster i lys av Gadamers hermeneutikk" i:/in: *Norsk filosofisk tidsskrift* 18 (1983), s./p. 219-244 (Kompendium/Compendium)

MET5921 - Metode: praktiske og systematiske disipliner

Emneansvarlig:	Harald Hegstad (Harald.Hegstad@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet skal gi kunnskap om og ferdigheter i arbeid som fører til utvikling av avhandlinger som er tekstbaserte (PT, ST, MV/RV). Emnet sikter mot å sikre en tett integrasjon mellom arbeid med avhandling og metode og vitenskapsteori Emnet forutsetter at studenten har kommet i gang med arbeidet med å bestemme tema og materiale for sin avhandling, i samråd med faglærer eller veileder. Emnet inngår som en del av AVH504 Spesialavhandling.

Arbeidsform og organisering

Emnet består av følgende deler:
- Søke og skrivekurs
- Kurs i metode og vitenskapsteori med refleksjonsnotat
- Design
- Utkast til avhandlingens innledningskapittel

Emnet forutsetter at studenten har kommet i gang med arbeidet med å bestemme tema og materiale for sin avhandling. I begynnelsen av semesteret skal du i metodekursets fronter- rom oppgi hvilken disiplin du tenker å skrive avhandlingen innenfor, evt. problemstilling og problematikk som berøres, og om du har hatt kontakt med en mulig veileder. Denne registreringen er obligatorisk, men ikke bindende for din avhandling. Registreringen kan redigeres frem til tildeling av veileder er foretatt.

Dersom et veilederforhold ikke allerede er etablert, vil studiedekan i begynnelsen av oktober/ mars tildele veileder på grunnlag av registrering av tema etc. for avhandling foretatt av student. Veiledningskapasiteten innenfor de ulike disiplinene kan påvirke tildelingen. Når veileder er tildelt skal veiledningskontrakt inngås.

Studenten skal så tidlig som mulig begynne å utvikle et design for egen oppgave i samarbeid med veileder og faglærer på metodeemnet. Som en del av dette arbeidet skal studenten også levere og få godkjent et refleksjonsnotat over problemstillinger i studielitteraturen med relevans for egen masteravhandling/ spesialavhandling.

Et hovedsikte i forbindelse med utvikling av design for egen oppgave er at studenten, etter å ha samrådd seg med faglærer eller veileder, skal skrive og presentere en tekst som inneholder en gjennomarbeidet fremstilling av:
1) Problemstilling med begrunnelse
2) Materiale, inkl. avgrensning og begrunnelse
3) Metode
4) Struktur for avhandlingen
5) Oppgavens målsetting.

Denne teksten skal kunne utvikles til innledningskapittelet i den avhandling som studenten skal skrive. Teksten skal presenteres og drøftes i et fremleggsseminar som avholdes tidlig i påfølgende semester. Emnet avsluttes først etter fremleggsseminaret.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med MET504 reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Registrere tema for avhandling og ønske om veileder (100- 300 ord)
- gjennomføre obligatorisk søkekurs
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen ha godkjent frammøte på den fagspesifikke undervisningen i vitenskapsteori og metode (75% fremmøte),
- levere og få godkjent refleksjonsnotat (inntil 2500 ord) over problemstillinger i studielitteraturen med relevans for egen masteravhandling/ spesialavhandling.
- presentere i seminar et foreløpig utkast til innledningskapittel (mellom 400 og 600 ord, om innhold se ovenfor) med presentasjon av avhandlingens tema, problemstilling, materiale og metode. Denne oppgaven presenteres og bearbeides innen en gitt frist.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått". Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om de grunnleggende metodiske perspektiver på og krav som stilles til vitenskapelig arbeid med et teologisk tema innenfor de aktuelle disipliner,
- god kunnskap om det hermeneutiske og kontekstuelle ved teologisk fagarbeid
- ha evne til å anvende systematisk metode i gjennomføringen av en avhandling eller oppgave på 500/5000-nivå.

Merknad til litteraturlisten

Tekstene av Asheim, Hegstad og Gravem (s.1-14) er ikke gjenstand for tilegnelse av kunnskap i samme forstand som de øvrige, men er eksempeltekster som studentene skal sette seg inn i for å tilegne seg forståelse for hvordan en avhandling kan bygges opp, og hva som kan kreves av et gjennomtenkt metodisk opplegg. Resterende tekster skal gi innsikt i hva arbeid med og forståelse av tekster krever metodisk og teoretisk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Asheim, Ivar, "Kap. IV.1" i:/in:/from: *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 155-173, ISBN/ISSN: 82-00-21962-3 (Kompendium/Compendium)
- Asheim, Ivar, "Kap. I" i:/in:/from: *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997, s./p. 9-39, ISBN/ISSN: 82-518-3650-6 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: O plandske bokforlag, 2004, s./p. 1-14, 343-365, ISBN/ISSN: 82-7518-114-3 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, "Introduksjon" i:/in:/from: *Transcendens og inkarnasjon : troserkjennelsens problem i Leiv Aalens teologi* Oslo: Solum, 1993, s./p. 1-10, ISBN/ISSN: 82-560-0890-3 (Kompendium/Compendium)
- McGrath, Alister E., "Kap. 1-4 og 6" i:/in:/from: *The Genesis of doctrine : a study in the foundations of doctrinal criticism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s./p. 1-102, 172-200, ISBN/ISSN: 0-8028-4316-6/1-57383-072-0
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

MET901 - Tekstanalytiske og litterære teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	6
Undervisningstermin:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den eksegetiske/litteraturfaglige metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle litteraturfaglige problemstillinger og arbeidsmåter, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap. Tekstanalytiske og litterære paradigmer for teoridannelse og metode vil stå sentralt, likeså forholdet mellom tekst og sosial kontekst og nyere metodiske tilnærminger.
Emnet består av 3 delemner: A: Tekstinterne arbeidsmåter (2 stp), B: Tekst og sosial kontekst (2 stp) og C: Nyere tilnærminger (2 stp)

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene/læringsmiljø, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A: TEKSTINTERNE ARBEIDSMÅTER
Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i samtidig diskusjon innenfor tekstanalyse (eksegese) og litteraturteoretiske tilnærminger, herunder også temaer som retorikk, intertekstualitet, metaforteori, reader response, speech-act
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.

DELEMNE B: TEKST OG SOSIAL KONTEKST
Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i forskning omkring tekst og sosial kontekst, herunder bruk av samfunns-vitenskapelige tilnærminger i tekstanalyse
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid, der dette er relevant.

DELEMNE C: NYERE TILNÆRMINGER
Studie skal gi kandidaten
- innsikt i nyere tilnærminger og pluraliteten i eksegetiske metoder i bibelvitenskapen
- sammenhengen mellom tilnærminger ´i teksten´, ´bak teksten´, ´foran teksten´ (dvs. spørsmål orientert ut fra hhv. teksten selv, forfatter og datidige lesere, nåtidige lesere)
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid, der dette er relevant.

Mål og innhold

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Baker, David W. og Bill T. Arnold, *The Face of Old Testament studies : a survey of contemporary approaches* Grand Rapids, Mich.: Baker, 1999, ISBN/ISSN: 0-85111-774-0/0-8010-2215-0/1-84474-053-6
- Haynes, Stephen R. og Steven L. McKenzie, *To each its own meaning : an introduction to biblical criticisms and their applications* Rev. and expanded utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-664-25784-4

- Oeming, Manfred, *Contemporary biblical hermeneutics : an introduction* Aldershot: Ashgate, 2006, ISBN/ISSN: 0-7546-5659-4/0-7546-5660-8/978-0-7546-5659-3/978-0-7546-5660-9
- Young, Frances M., *Biblical exegesis and the formation of Christian culture* Cambridge: Cambridge University Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-521-58153-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Jordheim, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Lesningens vitenskap : utkast til en ny filologi* Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 11-243, ISBN/ISSN: 82-00-45364-2
- Minear, Paul S., *The Bible and the historian : breaking the silence about God in biblical studies* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-687-03043-9
- Ricoeur, Paul, "Et utvalg på ca 200 sider" i:/in:/from: *Från text till handling : en antologi om hermeneutik* / Peter Kemp et al. red./ed. Stockholm: Brutus Österlings bokförlag Symposion, 1992, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 91-7139-077-4
- Schüssler Fiorenza, Elisabeth, "The ethics of biblical interpretation : decentering scholarship" i:/in: *Journal of biblical literature* 107, nr./issue 1 (1988), s./p. 3-17, ISBN/ISSN: 0021-9231 , hentet/cited 1 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0000801588&site=ehost-live

MET902 - Historiske teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	6
Undervisningstermin:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den historiefaglige metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle felles historiefaglige problemstillinger og arbeidsmåter med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap. Emnet sikter på å utvikle forståelse for eget arbeid og evne til å kunne plassere det innenfor historievitenskapelige paradigmer for teoridannelse og metode. Kildebehandling, kildekritikk, mentalitetshistorie og ideologianalyse vil stå sentralt.
Emnet består av 3 delemner: A: Kildebehandling og kildekritikk (2 stp), B: Historieteori og ideologianalyse (2 stp), og C: Mentalitetshistorie og sosialhistorie (2 stp).

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene/læringsmiljøet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A: KILDEBEHANDLING OG KILDEKRITIKK
Studiet skal gi kandidaten
- god innsikt i kildebehandling og kildekritikk
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.

DELEMNE B: HISTORIETEORI OG IDEOLOGIANALYSE
Studiet skal gi kandidaten
- god kunnskap om historiemetodiske og historieteoretiske tilnærminger og samtidig diskusjon om dem, herunder også ´new historism´, ´the linguistic turn´ etc.
- innsikt i ideologianalyse.
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid der dette er relevant.

DELEMNE C: MENTALITETSHISTORIE OG SOSIALHISTORIE
Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i mentalitetshistoriske arbeidsmåter
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid der dette er relevant.

Mål og innhold
Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Burke, Peter, *New perspectives on historical writing* 2. utg./ed. Cambridge: Polity, 2001, ISBN/ISSN: 0-7456-2428-6/0-7456-2427-8/978-0-7456-2428-0/978-0-7456-2427-3

- Dahl, Ottar, *Grunntrekk i historieforskningens metodelære* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1973, ISBN/ISSN: 82-00-03217-5/978-82-00-03217-5
- Knutsen, Paul, *Analytisk narrasjon : en innføring i historiefagets vitenskapsfilosofi* Bergen: Fagbokforl., 2002, ISBN/ISSN: 82-7674-554-7/978-82-7674-554-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Særlig innledningene til serien og de enkelte bind" i:/in:/from: *A People's history of Christianity* / Denis Janz red./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2005 b./vol. 1-7, s./p. ikke oppgitt
- Blomberg, Wenche, *Litteraturlisteguiden Vade mecum* Oslo: Transit, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-7596-082-3
- Burke, Peter, *History and social theory* 2. utg./ed. Cambridge: Polity, 2005, ISBN/ISSN: 0-7456-3406-0/0-7456-3407-9/0-8014-4453-5/0-8014-7285-7/978-0-7456-3406-7/978-0-7456-3407-4/978-0-8014-4453-1/978-0-8014-7285-5

- Clark, Elizabeth A., *History, theory, text : historians and the linguistic turn* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-674-01516-9/0-674-01584-3
- Grafton, Anthony, *What was history? : the art of history in early modern Europe* Cambridge: Cambridge University Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-521-69714-x/978-0-521-87435-9/978-0-521-69714-9
- Jordanova, L. J., *History in practice* 2. utg./ed. London: Arnold, 2006, ISBN/ISSN: 0-340-81434-9/978-0-340-81434-5
- Morley, Neville, *Theories, models and concepts in ancient history* London: Routledge, 2004, ISBN/ISSN: 0-415-24876-0/0-415-24877-9
- Perks, Robert og Alistair Thomson, *The Oral history reader* 2. utg./ed. London: Routledge, 2006, ISBN/ISSN: 0-415-34302-x/0-415-34303-8/978-0-415-34302-2/978-0-415-34303-9
- Tosh, John og Seán Lang, *The pursuit of history : aims, methods and new directions in the study of modern history* 4. utg./ed. Harlow: Pearson Education, 2006, ISBN/ISSN: 1-4058-2351-8/978-1-4058-2351-7
- Young, Frances M., *Biblical exegesis and the formation of Christian culture* Cambridge: Cambridge University Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-521-58153-2

MET903 - Empiriske teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Geir Sigmund Afdal (Geir.Afdal@mf.no)
Studiepoeng:	6
Undervisningstermin:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den empirifaglige metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle grunnleggende problemstillinger og arbeidsmåter innenfor empirisk forskning, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet består av 3 delemner: A: Empirisk metode (2 stp), B: Kvalitative metoder (2 stp) og C: Kvantitative metoder (2 stp).

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Undervisnings- og læringsformer:
Undervisningen består av forelesninger og seminarer.

Undervisningstilbud:
Undervisning i emnet tilbys normalt annethvert vårsemester
Metodeemnene på 900-nivået kan gjennomføres som kurs parvis (901/903 og 902/904) annenhver vår. Slik kan de som har tverrfaglige avhandlinger få med seg to kurs. Kursene kan være av inntil 2 dagers varighet, med 4-6 timer per dag. Enten en dag i februar og en dag i april eller begge dagene i tilknytning til avhandlingsseminaret. Deltakerne må gjerne utfordres og være i en prosess/utvikling om emnet. Metodekursene må gjerne gjennomføres i samarbeid med annen institusjon.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Studiet skal gi kandidaten
- grundig kjennskap til empirisk metode med relevans for avhandlingsarbeidet
- god kunnskap om kvantitative og kvalitative metoder for datainnsamling og analyse
god kjennskap til hvordan empiriske metoder kan anvendes i ulike studier
- evne til å relatere metodiske problemstillinger til eget avhandlingsarbeid.

Undervisningen presenterer praktisk avhandlingsarbeid, som disposisjon, koblinger av teori og empiri, formalia, bruk av IKT-basert dataanalyse m.v. Den presenterer både kvantitative og kvalitative metode-designs, og demonstrerer bruk av programmer for kvalitativ og kvantitativ analyse. Kurset skisserer muligheter for designs som kombinerer kvalitative og kvantitative metoder. Det diskuterer også komparative metoder.

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Botvar, Pål Ketil, "En rubrikk for det hellige? : metodiske problemer knyttet til å måle religion ved hjelp av surveys" i:/in:/from: *Tallenes tale 2004 : perspektiver på statistikk og kirke* / Ole Gunnar Winsnes red./ed. Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 95-117, ISBN/ISSN: 82-519-2010-8
- Grønmo, Sigmund, "Forholdet mellom kvalitative og kvantitive metoder i samfunnsforskningen" i:/in:/from: *Kvalitative metoder i samfunnsforskning* 2. utg./ed./ Harriet Holter et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1996, s./p. 73-108, ISBN/ISSN: 82-00-22535-6/978-82-00-22535-5
- Layder, Derek, "Kap. 3,4 og 5" i:/in:/from: *Sociological practice : linking theory and social research* London: Sage, 1998, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-7619-5429-5/0-7619-5430-9/978-0-7619-5429-3/978-0-7619-5430-9

- Ragin, C., "The logic of qualitative comparative analysis" i:/in:/from: *New methods for social history* / Larry J. Griffin et al. red./ed. Amsterdam: VanGorcum, 1998, s./p. 105-124, ISBN/ISSN: 0-521-65599-4
- Riis, Ole, *Metoder på tværs : om forudsætningerne for sociologisk metodekombination* København: Jurist- og Økonomforbundets Forl., 2001, ISBN/ISSN: 87-574-0632-4
- Ringdal, Kristen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-450-0569-1
- Silverman, David, "Et utvalg" i:/in:/from: *Interpreting qualitative data : a guide to the principles of qualitative research* 4th utg./ed. Los Angeles: SAGE, 2011, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-0-85702-420-6/978-0-85702-421-3

MET904 - Systematisk-teologiske teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	6
Undervisningstermin:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den systematisk-teologiske metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle felles systematisk-teologiske grunnlagsproblemer knyttet til arbeidsmåter og forskningsdesign, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet består av 2 delemner: A: Systematisk teologisk metode (3 stp), B: Forholdet mellom empiriske og systematiske teoridannelser (3 stp).

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen(gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Kurset vil diskutere utkast til svar på spørsmål om arbeidsformer og metodestrategier i systematisk teologi. Kurset vil også diskutere forholdet mellom historiske/empiriske vitenskaper og eksplisitt normative vitenskaper. Forholdet mellom beskrivende og normativ-vurderende vitenskapspraksis drøftes, samt forutsetninger for empiriske og normative konklusjoner. Det inngår også diskusjoner av forskningsetikk og refleksjoner over vitenskapens institusjonelle kontekst.

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Studiet skal gi kandidaten
- ferdighet i å se og analysere systematisk teologiske problemer
- ferdighet i å analysere argumentasjonen i systematisk- teologiske forskningsbidrag
- innsikt i problemstillinger i kontekstuell teologi
- evne til å relatere ulike metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.
- innsikt i forholdet mellom empiriske og systematisk-teologiske metoder
- evne til å svare på spørsmålene: På hvilke måter er systematisk teologi annerledes enn empirisk, samfunnsvitenskapelig og historisk forskning?

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Særlig innledningene og konklusjonene" i:/in:/from: *Religion in modern times : an interpretive anthology* / Paul Heelas et al. red./ed. Oxford: Blackwell, 2000, s./p. 1-168, 476-495, ISBN/ISSN: 0-631-21074-1/0-631-21073-3
- Rescher, Nicholas, *Philosophical reasoning : a study in the methodology of philosophizing* Malden, Mass.: Blackwell Publ., 2001, ISBN/ISSN: 0-631-23018-1/978-0-631-23018-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Del 1, de første 230 sidene" i:/in:/from: *The Postmodern God : a theological reader* / Graham Ward red./ed. Malden, Mass.: Blackwell, 1997, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-631-20140-8/0-631-20141-6
- Grenholm, Carl-Henric, *Att förstå religion : metoder för teologisk forskning* Lund: Studenlitteratur, 2006, ISBN/ISSN: 91-44-60351-7

MET905 - Et eget tilpasset teori- og metodeemne

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	6
Undervisningstermin:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er en åpen metodekomponent i forskerutdanningen (etter søknad), som er mulig å tilpasse avhandlingsprosjekter som ikke så godt dekkes av MET901-904, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet kan inndeles i delemner.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Undervisnings- og læringsformer:
Undervisningen kan bestå av forelesninger og seminarer.

Undervisningstilbud:
Undervisning i emnet tilbys etter kapasitet og behov.

Avsluttende vurdering

For å bestå emnet MET905 må alle studiekrav være oppfylt. Emnet vurderes med "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Emnet er for:
1. Prosjekter med annen fagbakgrunn som trenger mer teologisk eller kristendomsfaglig utdanning.
2. Prosjekter med spesielle metodebehov.

Dette emnet skal ha samme bredde som de foregående metodeemnene (MET901-904).
Det kan også anvende komponenter fra et eller flere av disse.
Det må søkes på forhånd til Fagråd for PhD for å få et slikt opplegg godkjent. Søknaden skal gå gjennom en fagseksjon eller to faglærere. Vedtakene refereres i Fagråd for PhD.

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

MET906 - Disiplinens forskningsfronter, faghistorie og metoder med disiplinspesifikt essay

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet. Emnet kan om ønskelig deles opp i delemner.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- skrive et eget disiplinspesifikt essay/artikkel på 6000 ord (15 sider). Det skal være knyttet til og integrere både teoridelen for disiplinens forskningsfront og et av de fire metode- og teoriemnene. Essayet skal legges frem til drøfting i seksjonen før det kan godkjennes. (Det er fint om essayet kan bli publisert som artikkel, men dette er ingen forutsetning for godkjenning av arbeidsinnsatsen i første omgang).
- ha deltatt på 2 internasjonale konferanser knyttet til doktorgradsprosjektet i prosjektperioden, eller ha hatt tilsvarende utenlandsopphold av kortere eller lengre varighet.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

For å bestå emnet MET906 må alle studiekrav være oppfylt.
Det innleverte disiplinspesifikke essayet/artikkelen får en innstilling fra veileder til forskningsleder som konkluderer med bestått/ikke bestått for å få det godkjent.

Mål og innhold

Emnet er den disiplinspesifikke metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle disiplinens problemstillinger, arbeidsmåter og forskningsfront, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Studiet skal gi kandidaten
- god kunnskap om sentrale vitenskapsteoretiske og metodiske problemstillinger i disiplinen.
- innsikt i disiplinens arbeidsmåter, kilder, aktuelle forskningsfronter, forskningsområder og faghistorie.
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.

Litteratur

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Miller, James Maxwell og John Haralson Hayes, *A history of ancient Israel and Judah* 2 utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22358-3/978-0-664-22358-8
- Perdue, Leo G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Reconstructing Old Testament theology : after the collapse of history* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2005, s./p. 1-75, 183-238, ISBN/ISSN: 0-8006-3716-x
- Perdue, Leo G., *Wisdom literature : a theological history* Louisville: Westminster John Knox Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-664-22919-0/978-0-664-22919-1
- Toorn, Karel van der, *Scribal culture and the making of the Hebrew Bible* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-674-02437-0/978-0-674-02437-3

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The New Testament and its modern interpreters* / Eldon Jay Epp et al. red./ed. Philadelphia, Pa.: 1989, s./p. 3-74, 201-585, ISBN/ISSN: 0-89130-881-4/0-89130-882-2/0-8006-0724-4
- Culpepper, R. Alan, *Anatomy of the Fourth Gospel : a study in literary design* Philadelphia: Fortress Press, 1987, ISBN/ISSN: 0-8006-2068-2
- Dunn, James D. G., *Unity and diversity in the New Testament : an inquiry into the character of earliest Christianity* 3. utg./ed. London: SCM Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-334-02998-8/978-0-334-02998-4
- Elliott, John H., "Social-scientific criticism of a biblical text : 1 Peter as an example" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* / David G. Horrell red./ed. Edinburgh: T & T Clark, 1999, s./p. 339-358, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Horrell, David G., "Leadership patterns and the development of ideology in early Christianity" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* / David G. Horrell red./ed. Edinburgh: T & T Clark, 1999, s./p. 309-338, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Horrell, David G., "Social-scientific interpretation of the New Testament : retrospect and prospect" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* / David G. Horrell red./ed. Edinburgh: T & T Clark, 1999, s./p. 3-28, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5

- Hurtado, Larry W., *Lord Jesus Christ : devotion to Jesus in earliest Christianity* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2003, ISBN/ISSN: 0-8028-6070-2
- Kennedy, George A., Richard A. Burridge, Stanley E. Porter, Lauri Thurén og Dennis L. Stamps, "Kap. 1-2, 17-20" i:/in:/from: *Handbook of c lassical rhetoric in the Hellenistic period : 330 B.C.-A.D. 400* / Stanley E. Porter red./ed. Leiden: Brill, 1997, s./p. 3-50, 507-632, ISBN/ISSN: 90-04-09965-4/0-391-04117-7
- Meeks, Wayne A., "The social level of pauline Christians" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* / David G. Horrell red./ed. Edinburgh: T & T Clark, 1999, s./p. 195-232, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Metzger, Bruce M. og Bart D. Ehrman, "Et utvalg" i:/in:/from: *The text of the New Testament : its transmission, corruption, and restoration* 4. utg./ed. New York: Oxford University Press, 2005, s./p. 197-316, ISBN/ISSN: 0-19-516667-1/0-19-516122-x/978-0-19-516122-9
- Morgan, Robert og John Barton, "Et utvalg" i:/in:/from: *Biblical interpretation* New York: Oxford University Press, 1988, s./p. 44-132, ISBN/ISSN: 0-19-213256-3/0-19-213257-1
- Schneiders, Sandra M., *The revelatory text : interpreting the New Testament as sacred scripture* 2. utg./ed. Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-8146-5943-8
- Scroggs, Robin, "The earliest Christian communities as sectarian movement" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* / David G. Horrell red./ed. Edinburgh: T & T Clark, 1999, s./p. 69-92, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Theissen, Gerd, "The wandering radicals : light shed by the sociology of literature on the early transmission of Jesus sayings" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* / David G. Horrell red./ed. Edinburgh: T & T Clark, 1999, s./p. 93-122, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Witherington, Ben, *The Jesus quest : the third search for the Jew of Nazareth* 2 utg./ed. Downers Grove, Ill.: Inter-Vasity Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8308-1544-9

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Green, Joel B., *Hearing the New Testament : strategies for interpretation* 2. utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2010, ISBN/ISSN: 978-0-8028-6420-8

Eller:/Or:
- Haynes, Stephen R. og Steven L. McKenzie, *To each its own meaning : an introduction to biblical criticisms and their applications* Rev. and expanded utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-664-25784-4

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Engberg-Pedersen, Troels, *Den Nye Paulus og hans betydning* København: Gyldendal, 2003, ISBN/ISSN: 87-02-01207-3/978-87-02-01207-1

Eller:/Or:
- Witherington, Ben, *The Paul quest : the renewed search for the Jew of Tarsus* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-8308-1503-1

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bagge, Sverre, "Ch. 4: The Middle Ages" i:/in:/from: *Making a historical culture : historiography in Norway* / William H. Hubbard red./ed. Oslo: Universtietsforlaget, Pensumtjenesten, 1995, s./p. 111-131, ISBN/ISSN: 82-13-01856-7
- Bornkamm, Karin, "Kirchenbegriff und Kirchengeschichtsverständnis" i:/in: *Zeitschrift für Theologie und Kirche* 75 (1978), s./p. 436-466, ISBN/ISSN: 0044-3549
- Brox, Norbert, "Fragen zur "Denkform" der Kirchengeschichtswissenschaft" i:/in: *Zeitschrift für Kirchengeschichte* 90 (1979), s./p. 1-21, ISBN/ISSN: 0044-2925
- Chenu, M. D., "Theology and the new awareness of history" i:/in:/from: *Nature, man, and society in the twelfth century essays on new theological perspectives in the Latin West* Chicago: University of Chicago Press, 1979, s./p. 162-201, ISBN/ISSN: 0-226-10255-6
- Dahl, Ottar, *Problemer i historiens teori* Oslo: Universitetsforlaget, 1986, ISBN/ISSN: 82-00-07208-8
- Dahl, Ottar, *Norsk historieforskning i det 19. og 20. århundre* 4. utg./ed. [Oslo]: Universitetsforlaget, 1990, ISBN/ISSN: 978-82-13-02601-7
- Dahl, Ottar, *Grunntrekk i historieforskningens metodelære* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1973, ISBN/ISSN: 82-00-03217-5/978-82-00-03217-5
- Dietrich, Donald J., "German historicism and the changing image of the church, 1780-1820" i:/in: *Theological studies* 42, nr./issue 1 (1981), s./p. 46-73, ISBN/ISSN: 0040-5639 , hentet/cited 1 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0000782915&site=ehost-live
- Elert, Werner, "Die Kirche und ihre Dogmengeschichte" i:/in:/from: *Der Ausgang der altkirchlichen Christologie : eine Untersuchung über Theodor von Pharan und seine Zeit als Einführung in die alte Dogmengeschichte* Berlin: Lutherisches Verlagshaus, 1957, s./p. 313-330
- Funkenstein, Amos, "Divine providence and the course of history" i:/in:/from: *Theology and the scientific imagination from the Middle Ages to the seventeenth century* Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1986, s./p. 202-289, ISBN/ISSN: 0-691-08408-4/0-691-02425-1
- Grillmeier, Alois, "Hellenisierung - Judaisierung des Christentums als Deuteprinzipien der Geschichte des kirchlichen Dogmas" i:/in:/from: *Mit ihm und in ihm : christologische Forschungen und Perspektiven/* Freiburg: Herder, 1975, s./p. 425-488, ISBN/ISSN: 3-451-17126-0
- Jenkins, Keith, *On "What is history?" : from Carr and Elton to Rorty and White* London,: Routledge, 1995, ISBN/ISSN: 0-415-09724-x/0-415-09725-8

- Kent, John, *The unacceptable face : the modern church in the eyes of the historian* London: SCM Press, 1987, ISBN/ISSN: 0-334-01712-2
- Kosellek, Reinhart, "Historia Magistra Vitae" i:/in:/from: *Natur und Geschichte : Karl Løwith zum 70. Geburtstag* Stuttgart: Kohlhammer, 1967, s./p. 196-219
- Lohse, Bernhard, *Martin Luther's theology : its historical and systematic development* Edinburgh: T&T Clark, 1999, ISBN/ISSN: 0-567-08724-7/978-0-8006-3091-1/0-8006-3091-2
- McGrath, Alister E., *The intellectual origins of the European Reformation* 2. utg./ed. Oxford: Blackwell, 2004, ISBN/ISSN: 0-631-22940-x/0-631-22939-6
- Momigliano, Arnaldo, "Time in ancient historiography" i:/in:/from: *Essays in ancient and modern historiography* Oxford: Basil Blackwell, 1977, s./p. 179-204, ISBN/ISSN: 0-631-17900-3
- Pelikan, Jaroslav, *Development of Christian doctrine : some historical prolegomena* New Haven: Yale University Press, 1969, ISBN/ISSN: 0-300-10551-7
- Price, B. B., *Medieval thought : an introduction* Oxford: Blackwell, 1992, ISBN/ISSN: 0-631-17508-3/0-631-17509-1
- Schmitt, Jean-Claude, "Religion, folklore and society in the Medieval West" i:/in:/from: *Debating the Middle Ages : issues and readings* / Lester K. Little et al. red./ed. Malden, Mass.: Blackwell, 1998, s./p. 376-387, ISBN/ISSN: 1-57718-007-0/1-57718-008-9
- Seip, Jens Arup, "Modellenes tyranni" i:/in:/from: *Problemer og metode i historieforskningen : [artikler, innlegg, foredrag 1940-1977]* Oslo: Gyldendal, 1983, s./p. 199-227, ISBN/ISSN: 82-05-14285-8
- Seip, Jens Arup, *Utsikt over Norges historie : tidsrommet 1814-ca 1860, tidsrommet ca 1850-1884* 3. utg./ed. [Oslo]: Gyldendal, 2002 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 82-05-30625-7
- Skovgaard-Petersen, Inge, "Nye synsvinkler og metoder i studiet af den middelalderlige historieskrivning" i:/in: *Historisk tidsskrift* B. 13, Række 5, nr./issue 1 (1978), s./p. 183-219 , hentet/cited 1 fra/from http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=78645
- Van Engen, John, "The Christian Middle Ages as a historiographical problem" i:/in: *The American historical review* 91, nr./issue 3 (1986), s./p. 519-552, ISBN/ISSN: 0002-8762
- Williams, Rowan, *Why study the past? : the quest for the historical Church* London: Darton, Longman and Todd, 2005, ISBN/ISSN: 0-232-52549-8

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Hägglund, Bengt, "Die Bedeutung der "regula fidei" als Grundlage theologischer Aussagen" i:/in: *Studia thelogica* 12 (1958), s./p. 1-44, ISBN/ISSN: 0039-338x

Eller:/Or:
- Hägglund, Bengt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Sanningens regel - regula veritatis : trosregeln och den kristna traditionens struktur/* Skellefteå: A rtos & Norma bokförlag, 2003, s./p. 9-35, 43-66, 83-129, ISBN/ISSN: 91-7580-251-1

DELEMNE/PART D SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *A Companion to ethics* / Peter Singer red./ed. Oxford: Blackwell Publ., 1991, s./p. 399-542, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- Asheim, Ivar, *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997, ISBN/ISSN: 82-518-3650-6
- Cahill, Lisa Sowle og James F. Childress, *Christian ethics : problems and prospects* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Dalferth, Ingolf U., *Theology and philosophy* Eugene, Or.: Wipf and Stock, 1988, ISBN/ISSN: 1-57910-788-5
- Ford, David F. og Rachel Muers, *The Modern theologians : an introduction to Christian theology since 1918* 3. utg./ed. Malden, Mass.: Blackwell Publ., 2005, s./p. 17-338 og 427-552, ISBN/ISSN: 1-4051-0276-4/1-4051-0277-2/978-1-4051-0276-6/978-1-4051-0277-3
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstro og virkelighetserfaring : den metafysiske gudstanke som problem i kristen gudslære, belyst ut fra G. Ebeling, E. Jüngel og W. Pannenberg* Oslo: Solum, 1992, s./p. 133-353, ISBN/ISSN: 82-560-0770-2
- Gunton, Colin E., *The promise of trinitarian theology* 2. utg./ed. London: T & T Clark, 2003, ISBN/ISSN: 0-567-08100-1/978-0-567-08100-1
- Harrisville, Roy A. og Walter Sundberg, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Bible in modern culture : Baruch Spinoza to Brevard Childs* 2. utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2002, s./p. 10-29, 62-82, 217-340, ISBN/ISSN: 0-8028-3992-4
- Henriksen, Jan-Olav, *Grobunn for moral : om å være moralsk subjekt i en postmoderne kultur* Kristiansand: Høyskoleforl., 1997, ISBN/ISSN: 82-7634-094-6
- Hwa, Yung, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mangoes or bananas? : the quest for an authentic Asian Christian theology* Oxford: Regnum, 1997, s./p. 61-122, 135-242, ISBN/ISSN: 1-870345-15-0/1-870345-25-8
- Lindbeck, George A., *The nature of doctrine : religion and theology in a postliberal age* Philadelphia, Penn.: Westminster Press, 1984, ISBN/ISSN: 0-664-21829-6/0-664-24618-4/0-281-04133-4
- Phillips, D. Z., *Religion without explanation* Oxford: Blackwell, 1976, ISBN/ISSN: 0-631-17100-2
- Swinburne, Richard, *The coherence of Theism* Rev. utg./ed. Oxford: Clarendon, 1993, ISBN/ISSN: 0-19-824069-4/0-19-824070-8
- Tracy, David, *Plurality and ambiguity : hermeneutics, religion, hope* Chicago: University of Chicago Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-226-81126-3
- Westphal, Merold, *Suspicion and faith : the religious uses of modern atheism* New York: Fordham University Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-8232-1875-9/0-8232-1876-7

DELEMNE/PART E SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bexell, Oloph, *Kyrkovetenskapliga forskningslinjer : en vetenskapsteoretisk översikt* Lund: Studentlitteratur, 1996, ISBN/ISSN: 91-44-60451-3

- Browning, Don S., *A fundamental practical theology : descriptive and strategic proposals* Minneapolis: Fortress Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-8006-2518-8/0-8006-2973-6
- Daiber, Karl-Fritz, *Grundriss der Praktischen Theologie als Handlungswissenschaft : Kritik und Erneuerung der Kirche als Aufgabe* München: Kaiser, 1977, ISBN/ISSN: 3-459-01091-6/3-7867-0606-9
- Dulles, Avery, *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Fagerberg, David W., *What is liturgical theology? : a study in methodology* Collegeville, Minn.: The Liturgical Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-8146-6122-x
- Farley, Edward, *Theologia : the fragmentation and unity of theological education* Eugene, Or.: Wipf & Stock Publishers, 2001, ISBN/ISSN: 1-57910-571-8
- Grevbo, Tor Johan, "Sjelesorgaktuelt : internasjonale tendenser sett fra et skandinavisk perspektiv" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 18, nr./issue 1 (1998), s./p. 45-68, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Hegstad, Harald, "Praktisk teologi som empirisk teologi" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (1998), s./p. 16-27, ISBN/ISSN: 0800-6857
- Hegstad, Harald, *Folkekirke og trosfellesskap : et kirkesosiologisk og ekklesiologisk grunnproblem belyst gjennom en undersøkelse av tre norske lokalmenigheter* Trondheim: Tapir, 1996, ISBN/ISSN: 82-519-1234-2
- Josuttis, Manfred, *Die Einführung in das Leben : Pastoraltheologie zwischen Phäomenologie und Spiritualität* 2. Aufl. in neuer Ausstattung utg./ed. Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 2004, ISBN/ISSN: 9783579054223/3-579-05422-8
- Krause, Gerhard, *Praktische Theologie : Texte zum Werden und Selbstverständnis der praktischen Disziplin der evangelischen Theologie* Darmstadt ,: Wissenscahftliche Buchgesellschaft, 1972, ISBN/ISSN: 3-534-04913-6
- Myers, Jeffrey T., *Unfinished "Errand into the wilderness" : Tendenzen und Schwerpunkte der Homiletik in den USA, 1960-1985* Frankfurt am Main: Peter Lang, 1996, ISBN/ISSN: 3-631-30273-8
- Nipkow, Karl Ernst, Dietrich Rössler og Friedrich Schweitzer, *Praktische Theologie und Kultur der Gegenwart : ein internationaler Dialog* Gütersloh: Gütersloher, 1991, ISBN/ISSN: 3-579-00228-7
- Pattison, Stephen, *A critique of pastoral care* 3. utg./ed. London: SCM Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-334-02815-9 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Skjevesland, Olav, "Internasjonale trender i homiletisk forskning" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 66, nr./issue 4 (1995), s./p. 305-320, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Ven, Johannes A. van der, *Practical theology : an empirical approach* Leuven: Peeters Press, 1998, ISBN/ISSN: 90-429-0567-0

DELEMNE/PART F SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bediako, Kwame, "Et utvalg" i:/in:/from: *Theology and identity : the impact of culture upon Christian thought in the second century and in modern Africa* Oxford: Regnum Books, 1992, s./p. 1-12, 225-444, ISBN/ISSN: 1-870345-10-x
- Berentsen, Jan-Martin, "Norsk misjonsforskning gjennom 50 år" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* 50 (1996), s./p. 103-122, ISBN/ISSN: 0029-2214
- Bosch, David J., *Transforming mission : paradigm shifts in theology of mission* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1991, ISBN/ISSN: 0-88344-744-4/0-88344-719-3
- Engelsviken, Tormod, "Missio Dei : understanding and misunderstanding of a theological concept in European churches and missiology" i:/in: *International review of mission* 92, nr./issue 367 (2003), s./p. 481-497, ISBN/ISSN: 0020-8582 , hentet/cited 367 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001453555&site=ehost-live
- Engelsviken, Tormod, "Misjonsvitenskapen på Det teologiske Menighetsfakultet" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 1 (2002), s./p. 51-62, ISBN/ISSN: 0029-2214
- Engelsviken, Tormod, "Convergence or divergence : the relationship between recent ecumenical and evangelical mission documents" i:/in: *Swedish missiological theme s* 89, nr./issue 2 (2001), s./p. 197-220, ISBN/ISSN: 0346-217x
- Escobar, Samuel, *Changing tides : Latin America and world mission today* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002, ISBN/ISSN: 1-57075-414-4
- Hallencreutz, Carl F., "Third world church history : an integral part of theological education" i:/in: *Studia thelogica* 47, nr./issue 1 (1993), s./p. 29-47, ISBN/ISSN: 0039-338x
- Hallencreutz, Carl F., *Tredje världens kyrkohistoria* Uppsala: Teologiska Institutionen och Svenska Institutet för Missionsforskning, 1993 b./vol. 1
- Hiebert, Paul G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Anthropological insights for missionaries* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1985, s./p. 13-283, ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7
- Hwa, Yung, *Mangoes or bananas? : the quest for an authentic Asian Christian theology* Oxford: Regnum, 1997, ISBN/ISSN: 1-870345-15-0/1-870345-25-8
- Jongeneel, J.A.B., *Philosophy, science, and theology of mission in the 19th and 20th centuries : a missiological encyclopedia* 2. rev. utg./ed. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2002 b./vol. 1, s./p. XXIII, 404, ISBN/ISSN: 3-631-38187-5
- Kirk, J. Andrew, *What is mission? : theological explorations* London: Darton Longman and Todd, 1999, ISBN/ISSN: 0-232-52326-6
- Neill, Stephen, *A history of Christian missions* Rev. utg./ed. London: Pelican Books, 1986, ISBN/ISSN: 0-14-022736-9/0-14-013763-7/978-0-14-022736-9/978-0-14-013763-7
- Scherer, James A. og Stephen B. Bevans, *New directions in mission and evangelization* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1992-1999 b./vol. 1-3, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-88344-792-4
- Schreiter, Robert J., *The new Catholicity : theology between the global and the local* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, ISBN/ISSN: 1-57075-120-x
- Sundkler, Bengt og Christopher Steed, "Et utvalg" i:/in:/from: *A History of the Church in Africa* Cambridge: Cambridge University Press, 2000, s./p. 608-1040, ISBN/ISSN: 0-521-58342-x
- Thomas, Norman E., *Classic texts in mission and world Christianity* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1995, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 1-57075-006-8

DELEMNE/PART G SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Asheim, Ivar, "Religionspedagogikk som teologisk disiplin" i:/in: *Svensk teologisk kvartalskrift* 47 (1971), s./p. 1-12, ISBN/ISSN: 0039-6761
- Asheim, Ivar, "Høvet mellom teologisk og filosofisk pedagogikk hjå Schleiermacher" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 33 (1962), s./p. 208-226, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Bugge, K. E., *Religionsundervisning i et pluralistisk samfund : præsentation og vurdering af nyere engelsk religionsundervisning 1945-1985* Trondheim: Tapir, 1986, ISBN/ISSN: 82-519-0736-5
- Dale, Aasmund, *Undervisning i kirken gjennom tidene* Oslo: MF-Bok, 1992, ISBN/ISSN: 82-7611-008-8
- Gravem, Peder, *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: Oplandske bokforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-7518-114-3
- Grimmitt, Michael, *Pedagogies of religious education : case studies in the research and development of good pedagogic practice in RE* Great Wakering: McCrimmons, 2000, ISBN/ISSN: 0-85597-621-7/9780855976217
- Grimmitt, Michael, *Religionskundskab og menneskelig udvikling : forholdet mellem religion som fag i skolen og personlige, sociale og moralske kundskaber* Odense: Odense Universitetsforl., 1998, ISBN/ISSN: 87-7838-310-2
- Haakedal, Elisabet, "Religionspedagogikkens tverrfaglighet : tilbakeblikk, status og muligheter" i:/in:/from: *Religiøse og pedagogiske idealer* / Elisabet Haakedal et al. red./ed. Oslo: Norges forskningsråd, 1995, s./p. 8-52, ISBN/ISSN: 82-12-00603-4
- Haakedal, Elisabet, "Religionspedagogikk som fagfelt : et innblikk i aktuelle vitenskapsteoretiske posisjoner med særlig tanke på forholdet mellom teologi og pedagogikk" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 58 (1987), s./p. 1-13, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Henriksen, Jan-Olav og Otto Krogseth, *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-05-28060-6
- Hull, John M., *Utopian whispers : moral, religious and spiritual values in schools* Norwich: Religious and Moral Education Press, 1998, ISBN/ISSN: 1-85175-157-2
- Jackson, Robert, *Religious education : an interpretive approach* [London]: Hodder & Stoughton, 1997, ISBN/ISSN: 0-340-68870-x
- Mogstad, Sverre Dag, "Hoveddel III" i:/in:/from: *Trostradisjon og livssituasjon : en systematisk-teologisk analyse av hvordan etablere en korrelasjon mellom fortelling og erfaring med utgangspunkt i Hans Stocks og Georg Baudlers bibeldidaktiske teorier* Trondheim: Tapir, 2001, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-519-1699-2
- Mogstad, Sverre Dag, *Tysk religionspedagogikk fra den kulturprotestantiske til den hermeneutiske fasen : en forskningshistorisk innføring (upublisert)* 2001
- Nipkow, Karl Ernst og Friedrich Schweitzer, "Et utdrag" i:/in:/from: *Religionspädagogik : Texte zur evangelischen Erziehungs- und Bildungsverantwortung seit der Reformation* München: Kaiser, 1994 b./vol. 2:1, s./p. 17-43, ISBN/ISSN: 3-579-02064-1
- Nipkow, Karl Ernst og Friedrich Schweitzer, "Et utdrag" i:/in:/from: *Religionspädagogik : Texte zur evangelischen Erziehungs- und Bildungsverantwortung seit der Reformation* München: Kaiser, 1994 b./vol. 2:2, s./p. 19-56, 218-241, ISBN/ISSN: 3-579-02065-x
- Skeie, Geir, *En kulturbevisst religionspedagogikk* Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 1998, ISBN/ISSN: 82-7861-114-9
- Winsnes, Ole Gunnar, "Kunnskap - forutforståelse - kommunikasjon" i:/in:/from: *Kunnskap og forståelse : noen fagdidaktiske problemstillinger innenfor faget kristendomskunnskap/religion/* / Olav Hognestad et al. red./ed. [Trondheim]: Tapir, 1983, s./p. 163-198, ISBN/ISSN: 82-519-0584-2

DELEMNE/PART H SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Theology and sociology : a reader* New and enl. utg./ed./ Robin Gill red./ed. London: Cassell, 1996, s./p. ikke oppgitt (utvalg, ca. 300 s.), ISBN/ISSN: 0-304-33839-7
- Alvesson, Mats og Kaj Sköldberg, *Tolkning och reflektion : vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod* 2. utg./ed. [Lund]: Studentlitteratur, 2008, ISBN/ISSN: 978-91-44-04615-0
- Berger, Peter L. og Thomas Luckmann, *Den samfunnsskapte virkelighet* Bergen: Fagbokforl., 2000, ISBN/ISSN: 82-7674-539-3/978-82-7674-539-9
- Berger, Peter L., *Religion, samfund og virkelighed : elementer til en sociologisk religionsteori* 2. utv. utg./ed. Oslo: Vidarforl., 1993, ISBN/ISSN: 82-90016-52-2
- Casanova, José, *Public religions in the modern world* Chicago: University of Chicago Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-226-09534-7/0-226-09535-5
- Davie, Grace, *Religion in modern Europe : a memory mutates* Oxford: Oxford University Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-19-828065-3/0-19-924124-4
- Durkheim, Émile, "Et utvalg" i:/in:/from: *The elementary forms of religious life* Oxford: Oxford University Press, 2001, s./p. ikke oppgitt (utvalg ca.100 s.), ISBN/ISSN: 0-19-283255-7
- Fenn, Richard K., *The Blackwell companion to sociology of religion* Oxford: Blackwell, 2001, ISBN/ISSN: 0-631-21240-x/0-631-21241-8
- Luckmann, Thomas, *Den usynlige religionen* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2004, ISBN/ISSN: 82-519-1976-2/978-82-519-1976-0
- Martin, David, *Tongues of fire : the explosion of Protestantism in Latin America* Oxford: Blackwell, 1993, ISBN/ISSN: 0-631-17186-x
- Niebuhr, H. Richard, "Et utvalg" i:/in:/from: *The social sources of denominationalism* New York: World Publ., 1957, s./p. ikke oppgitt (utvalg, ca. 100 s.), ISBN/ISSN: 0-529-02075-0
- Roof, Wade Clark, *Spiritual marketplace : baby boomers and the remaking of American religion* Princeton, NJ: Princeton University Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-691-01659-3
- Weber, Max, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den protestantiske etikk og kapitalismens ånd* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, s./p. ikke oppgitt, (utvalg, ca. 100 s.), ISBN/ISSN: 82-525-3730-8

DELEMNE/PART H SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:

Enten:/Either:
- Kvale, Steinar og Svend Brinkmann, *Det kvalitative forskningsintervju* 2. utg./ed. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-05-38529-0

Eller:/Or:
- Holme, Idar Magne og Bernt Krohn Solvang, *Metodevalg og metodebruk* 3. utg./ed. [Oslo]: TANO, 1996, ISBN/ISSN: 82-518-3427-9

DELEMNE/PART I SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Psychohistory in psychology of religion : interdisciplinary studies* / Jacob A. Belzen red./ed. Amsterdam: Rodopi, 2001, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 100 s.), ISBN/ISSN: 90-420-1205-6
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hermeneutical approaches in psychology of religion* / Jan van Belzen red./ed. Amsterdam ,: Rodopi, 1997, s./p. ikke oppgitt, (utvalg, ca. 150 s.), ISBN/ISSN: 90-420-0041-4/90-420-0033-3
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Clinical psychology of religion : emerging cultural and multicultural questions from European and North American voices/* / Valerie DeMarinis et al. red./ed. Uppsala: Forskningsrådsnämnden, 1996, s./p. ikke oppgitt (utvalg, ca. 100 s.)
- Jung, C.G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psychology and religion* London: Routledge, 1969, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 50 s.), ISBN/ISSN: 0-415-06606-9
- Allport, Gordon W., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psykologi og religiøsitet* København: Nyt Nordisk Forlag, 1966, s./p. ikke oppgitt, (utvalg, ca. 50 s.)
- Alvesson, Mats og Kaj Sköldberg, *Tolkning och reflektion : vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod* 2. utg./ed. [Lund]: Studentlitteratur, 2008, ISBN/ISSN: 978-91-44-04615-0
- Batson, C. Daniel, Patricia Schoenrade og W. Larry Ventis, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion and the individual : a social-psychological perspective* New York: Oxford University Press, 1993, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 200 s.), ISBN/ISSN: 0-19-506208-6/0-19-506209-4
- Belzen, Jacob A. og Owe Wikström, *Taking a step back : assessments of the psychology of religion* Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, 1997, ISBN/ISSN: 91-554-4018-5
- Freud, Sigmund, "Et utvalg" i:/in:/from: *The future of an illusion* London: Penguin, 2008, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 50 s.), ISBN/ISSN: 978-0-141-03676-2
- James, William, "Et utvalg" i:/in:/from: *The varieties of religious experience* Cambridge: Harvard Univ. Press, 1985, s./p. ikke oppgitt (utvalg, ca. 150 s.), ISBN/ISSN: 0-674-93225-0
- Jones, James W., *Contemporary psychoanalysis and religion : transference and transcendence* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-300-04916-1
- Kvale, Steinar og Svend Brinkmann, *Interview : introduktion til et håndværk*2. utg./ed. København: Hans Reitzel, 2009, ISBN/ISSN: 978-87-412-5198-1
- Pargament, Kenneth I., "Et utvalg" i:/in:/from: *The psychology of religion and coping : theory, research, practice* New York: Guilford Press, 1997, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 300 s.), ISBN/ISSN: 1-57230-214-3
- Rizzuto, Ana-Maria, "Et utvalg" i:/in:/from: *The birth of the living God : a psychoanalytic study* Chicago: University of Chicago Press, 1979, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 150 s.), ISBN/ISSN: 0-226-72100-0/0-226-72102-7
- Wulff, David M., *Psychology of religion : classic and contemporary* 2. utg./ed. New York: Wiley, 1997, ISBN/ISSN: 0-471-03706-0

DELEMNE/PART J SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Aadnanes, Per M., *Det nye tusenårsriket : New Age som livssyn* Oslo: Det historisk-filosofiske fakultet Universitetsforl., 1997, ISBN/ISSN: 82-00-12733-8
- Berger, Peter L., *The heretical imperative : contemporary possibilities of religious affirmation* Garden City, N.Y.: Anchor Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-385-14286-2
- Bråkenhielm, Carl-Reinhold, *Aktuella livsåskådningar* [Lund]: Doxa, 1982 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 91-88248-28-3/91-88248-20-8
- Dean, Thomas, *Religious pluralism and truth : essays on cross-cultural philosophy of religion* Albany: State University of New York Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-7914-2124-4
- Hampson, Daphne, *After Christianity* 2. utg./ed. London: SCM Press, 2002, s./p. xxii, 326 p., ISBN/ISSN: 0334028868
- Heelas, Paul, Scott Lash og Paul Morris, *Detraditionalization : critical reflections on authority and identity* Cambridge, Mass.: Blackwell, 1996, ISBN/ISSN: 1-55786-554-x/1-55786-555-8
- Inglehart, Ronald, *Culture shift in advanced industrial society* Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-691-07786-x/0-691-02296-8
- Kurtén, Tage, *Tillit, verklighet och värde* Nora: Nya Doxa, 1995, ISBN/ISSN: 91-88248-66-6
- Lindfelt, Mikael, *Att förstå livsåskådningar : en metateoretisk analys av teologisk livsåskådningsforskning med anknytning till Anders Jeffners ansatser* Uppsala: Uppsala Universitet, 2003, ISBN/ISSN: 91-554-5579-4
- Welsch, Wolfgang, *Unsere postmoderne Moderne* 4. Aufl./ utg./ed. Berlin: Akademie Verlag, 1993, ISBN/ISSN: 3-05-002378-3

DELEMNE/PART K SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion, modernity and postmodernity* / Paul Heelas red./ed. Oxford: Blackwell, 1998, s./p. ikke oppgitt, (uvalg ca. 200 s.), ISBN/ISSN: 0-631-19847-4/0-631-19848-2
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion and gender* / Ursula King red./ed. Oxford: Blackwell, 1995, s./p. ikke oppgitt (utvalg, ca 150 s.), ISBN/ISSN: 0-631-19376-6/0-631-19377-4
- Bell, Catherine, *Ritual theory, ritual practice* New York: Oxford University Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-19-506923-4/0-19-507613-3
- Berger, Peter L., *The Desecularization of the world : resurgent religion and world politics* Washington D.C.: Ethics and Public Policy Center, 1999, ISBN/ISSN: 0-8028-4691-2
- Boyer, Pascal, *Cognitive aspects of religious symbolism* Cambridge: Cambridge University Press, 1993, ISBN/ISSN: 978-0-521-43288-7/978-0-521-43870-4

- Connolly, Peter, *Approaches to the study of religion* London: Cassell, 1999, ISBN/ISSN: 0-304-33709-9/0-304-33710-2
- Eliade, Mircea, *Patterns in comparative religion* London: Sheed and Ward, 1958, ISBN/ISSN: 0-529-01915-9/0-7220-7945-1
- Flood, Gavin, *Beyond phenomenology : rethinking the study of religion* London: Cassell, 1999, ISBN/ISSN: 0-304-70131-9/0-304-70570-5
- Gennep, Arnold van, *Overgangsriter* Oslo: Pax, 1999, ISBN/ISSN: 82-530-2094-5
- Gill, Sean, Ursula King og Gavin D'Costa, *Religion in Europe : contemporary perspectives* Kampen: Pharos, 1994, ISBN/ISSN: 90-390-0508-7
- Harré, Rom og Michael Krausz, *Varieties of relativism* Oxford: Blackwell, 1996, ISBN/ISSN: 0-631-18409-0/0-631-18411-2
- Herbert, David, *Religion and civil society : rethinking public religion in the contemporary world* Aldershot: Ashgate, 2003, ISBN/ISSN: 0-7546-1332-1/0-7546-1339-9
- Hexham, Irving og Karla O. Poewe, *New religions as global cultures : making the human sacred* Boulder, Colo.: Westview Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8133-2508-0
- Hjelde, Sigurd, *Man, meaning, and mystery : 100 years of history of religions in Norway : the heritage of W. Brede Kristensen* Leiden: Brill, 2000, ISBN/ISSN: 90-04-11497-1
- Lawson, E. Thomas og Robert N. McCauley, *Rethinking religion : connecting cognition and culture* Cambridge: Cambridge University Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-521-37370-0/0-521-43806-3
- McCutcheon, Russell T., *The Insider/outsider problem in the study of religion : a reader* London: Cassell, 1999, ISBN/ISSN: 0-304-70177-7/0-304-70178-5
- Preus, J. Samuel, *Explaining religion : criticism and theory from Bodin to Freud* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-7885-0321-9
- Segal, Robert A., *Explaining and interpreting religion : essays on the issue* New York: P. Lang, 1992, ISBN/ISSN: 0-8204-1914-1
- Smith, Jonathan Z., *Imagining religion : from Babylon to Jonestown* Chicago: University of Chicago Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-226-76360-9
- Turner, Victor W., *The ritual process : structure and anti-structure* New York: Aldine de Gruyter, 1995, ISBN/ISSN: 0-202-01190-9

MET907 - Fagformidling i disiplinen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	1
Undervisningstermin:	Høst og vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.

Studiekrav

Kandidaten skal
- ha avholdt minst 4 timer forelesning/undervisning eller ha gjennomført tilsvarende fagformidling.
- delta i evaluering av fagformidlingen, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering
For å bestå emnet MET907 må alle studiekrav være oppfylt.

Mål og innhold

Undervisningen skal gis på universitets- eller høgskolenivå, men kan være på bachelornivå.
Den kan gjerne ha tilknytning til avhandlingens tema og fagfelt. Emnet skal gi erfaring og trening i fagformidling.

MET908 - Avhandlingsseminar med egne responser

Emneansvarlig:	Geir Sigmund Afdal (Geir.Afdal@mf.no)
Studiepoeng:	3
Undervisningstermin:	Høst og vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta minst 4 ganger i avhandlingsseminar med skriftlig levering og muntlig presentasjon av eget fremlegg.
- være co-respondent minst 3 ganger
- delta med aktivitet i minst 5 avhandlingsseminarer totalt
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering
For å bestå emnet MET908 må alle studiekrav være oppfylt.

Mål og innhold

Avhandlingsseminarenes hovedspørsmål er hvordan designe og presentere en doktor-avhandling som en god forskningsrapport.
Avhandlingsseminarene inneholder drøftinger av:
1. problemformuleringen og dens vitenskapsteoretiske forutsetninger
2. forskningsstrategi og metodologisk design,
3. forskningsetiske spørsmål.

MTE571 - Metodistisk spiritualitet med røtter i østkirken

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Hjemmeoppgave
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-12
Tid:	12:00
Utlevering:	2012-12-05
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-21

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert master i teologi, studieretning metodistisk teologi.

MTD571 skal tydeliggjøre sammenhengen mellom den fromhetstradisjon som vokste frem i den østlige del av kirken og den metodistiske. Både østkirken og metodistkirken uttrykker sin fromhetsforståelse gjennom teologien, gudstjenesten og individuell spiritualitet.

Emnet består av tre delemner: A. Østkirkelig fromhetstradisjon, B. Metodistisk fromhetstradisjon og C. Dialog mellom østlig og metodistisk tradisjon.

Studiekrav

Studenten skal
- delta i 75 prosent av undervisningen.
- levere referat og drøfting av et kapittel fra pensum (omfang, maks 1000 ord). Referatet presenteres i gruppen som innledning til samtale
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MTD571 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med sekundær vurderingsform.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E.

Mål

DELEMNE A. ØSTKIRKELIG FROMHETSTRADISJON (4 SP)

Studiet skal gi
- god kunnskap om østlig fromhetstradisjon slik den kommer til uttrykk innenfor dagens ortodokse kirke.
- god kunnskap om betydningen av ikonet og Jesusbønnen i østlig fromhetstradisjon.
- kjennskap til noen østkirkelige teologer som var kilde til John Wesleys teologi.

DELEMNE B. METODISTISK FROMHETSTRADISJON (2 SP)

Studiet skal gi
- god kunnskap om den teologiske bakgrunnen for en metodistisk fromhetstradisjon
- god kunnskap om hvordan metodistisk fromhet ble og blir praktisert

DELEMNE C. DIALOG MELLOM ORTODOKS OG METODISTISK TRADISJON (4 SP)

Studiet skal gi
- kjennskap til hvordan dialogen mellom ortodoks og metodistisk tradisjon har forløpt.
- kunnskap om hvordan ortodokse teologer tolker sammenhengen mellom ortodoks og metodistisk spiritualitet.
- kunnskap om hvordan metodistiske teologer tolker sammenhengen mellom ortodoks og metodistisk spiritualitet.

MV601 - Teologi og kirke i sør

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f

Generell informasjon

Den største delen av den kristne kirke befinner seg i dag i den ikke-vestlige verden, Asia, Afrika og Latin-Amerika.. Fellesskap og samarbeid mellom kirker over geografiske, kulturelle og konfesjonelle skillelinjer blir stadig vanligere og viktigere. Samtidig blir vårt eget land mer flerreligiøst og flerkulturelt. Dette emnet vil ta opp i et historisk og aktuelt perspektiv hvordan kirkene i sør har forsøkt å kontekstualisere den kristne tro ved å utvikle en egen teologi og praksis både innad i kirken og med sikte på å formidle evangeliet til ikke-kristne. Det vil også bli fokusert på forholdet mellom det globale og det lokale i kirkenes liv. Det vil også bli drøftet hvordan kirkene i vest kan lære og la seg utfordre av kirkene i sør når det gjelder teologi, spiritualitet og misjon. (Dette emnet kan med fordel kombineres med en studietur eller et studieopphold i utlandet med spesialisering i studiet av kirke og teologi i det området en besøker, enten som et 5 studiepoengs tillegg eller som 5 studiepoeng av emnets 10 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- få godkjent en bokrapport (ca.2000 ord) levert innen fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet MV601 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi:
- kunnskap om hva som kjennetegner teologien i kirkene i sør i forhold til i vesten,
- kunnskap om hvordan kirkene i sør møter de diakonale og missiologiske oppgavene de står overfor i en flerreligiøs og fattig kontekst,
- evne til å drøfte de teologiske og kirkelige spørsmål som reises av kirkenes ikke-vestlige kontekst,

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bediako, Kwame, "Et utvalg" i:/in:/from: *Theology and identity : the impact of culture upon Christian thought in the second century and in modern Africa* Oxford: Regnum Books, 1992, s./p. 1-12, 225-346, 386-444, ISBN/ISSN: 1-870345-10-x
- Engelsviken, Tormod, *The challenge of the missional Church in the south* Oslo: MF Norwegian School of Theology, 2011 (Se Fronter/Check Fronter)
- Escobar, Samuel, *Changing tides : Latin America and world mission today* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002, ISBN/ISSN: 1-57075-414-4
- Hwa, Yung, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mangoes or bananas? : the quest for an authentic Asian Christian theology* Oxford: Regnum, 1997, s./p. 1-122, 135-242, ISBN/ISSN: 1-870345-15-0/1-870345-25-8
- Schreiter, Robert J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The new Catholicity : theology between the global and the local* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, s./p. 1-60, ISBN/ISSN: 1-57075-120-x

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Making Christ known : historic mission documents from the Lausanne Movement, 1974-1989* / John Stott red./ed. Carlisle: Paternoster, 1996, s./p. 1-56, 73-114, 155-214, 225-250, ISBN/ISSN: 0-85364-764-x
- Engelsviken, Tormod, "Misjon og kultur" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s./p. 242-261, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Gutiérrez, Gustavo, *A theology of liberation : history, politics, and salvation* Rev. version utg./ed. London: SCM Press, 1988, ISBN/ISSN: 0-334-02356-4
- Hesselgrave, David J. og Edward Rommen, *Contextualization : meanings, methods, and models* Leicester: Apollos, 1989, ISBN/ISSN: 0-85111-413-x
- Schreiter, Robert J., *Constructing local theologies* Maryknoll, N.Y.: Orbis, 1985, ISBN/ISSN: 0-88344-108-x

MV603 - Kristen interkulturell kommunikasjon

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

I en verden hvor globaliseringen griper om seg og hvor de fleste samfunn blir flerkulturelle og flerreligiøse, og kommunikasjon på tvers av religiøse, kulturelle og sosiale skillelinjert bli stadig mer vanlig og nødvendig, møter kirken i sitt arbeid med å kommunisere det kristne budskap i vårt eget og i andre land nye og store utfordringer. Dette emnet vil se både på problemene og mulighetene for forståelse og kommunikasjon på tvers av kultur- og religionsgrenser. Særlig vil det fokusere på evangelieformidling i kristent interkulturelt arbeid i Norge og i andre land. Emnet vil bli behandlet tverrfaglig med bidrag fra kommunikasjonsteori og sosialantropologi.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler:

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om ulike former for kommunikasjon,
- kunnskap om de faktorer som påvirker kommunikasjon,
- grundig kunnskap om forholdet mellom kultur og kommunikasjon,
- grundig kunnskap om interkulturell kommunikasjon av det kristne budskap og evne til å vurdere ulike kommunikasjons- og kontekstualiseringsteorier,
- evne til interkulturell kommunikasjon av det kristne budskap i forhold til en bestemt kultur eller subkultur.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Dahl, Øyvind, "Et utvalg" i:/in:/from: *Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s./p. 15-128, 175-205, ISBN/ISSN: 82-00-45368-5
- Hiebert, Paul G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Anthropological insights for missionaries* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1985, s./p. 13-224, ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7

MV611 - Misjon i Bibelen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

MV691 - Åpent fordypningsemne i MV

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering
Emnet MV691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

MV692 - Åpent fordypningsemne i MV

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering
Emnet MV692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

MV693 - Åpent fordypningsemne i MV

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	En skriftlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-23
Tid:	08:30
Kunngjøringsdato:	2012-12-14
Trekkfrist:	2012-11-09

Generell informasjon

Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet MV693 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

NT513 - Det nye testamentet - bibelteologi

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Master i kirkelig undervisning, Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-26
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-17
Trekkfrist:	2012-11-12

Generell informasjon

NT513 gir et ikke-grunnspråklig studium av Det nye testamente på masternivå.
Emnet gir innsikt i hermeneutiske problemstillinger og datidens kultur, historie og samfunn, og en samlet fremstilling av Paulus' teologi og synoptisk bibelteologi.
Emnet består av tre delemner: A. Kulturkunnskap (3 sp), B. Synoptisk bibelteologi (3 sp) og C. Paulinsk teologi (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 sp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 10 sp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 10 sp
- Med PEN513-07H Det nye testamente reduseres dette emnet med 10 sp

Avsluttende vurdering

Emnet NT513 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: KULTURKUNNSKAP

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om grunnleggende hermeneutiske spørsmål knyttet til teksttolkning,
- grundig kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av.

DELEMNE B: SYNOPTISK BIBELTEOLOGI

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om kristologi, Jesu forkynnelse om Guds rike og om etterfølgelse i de synoptiske evangelier.

DELEMNE C: PAULINSK TEOLOGI

MÅL

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om apostelen Paulus' teologi og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne,

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "An excerpt" i:/in:/from: *Between two horizons : spanning New Testament studies and systematic theology* / Joel B. Green red./ed. Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, s./p. 23-71, ISBN/ISSN: 0-8028-4541-x
- Skarsaune, Oskar, "An excerpt/et utvalg" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-132, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Klauck, Hans-Josef, "An excerpt" i:/in:/from: *The religious context of early Christianity : a guide to Graeco-Roman religions* Edinburgh: T&T Clark, 2000, s./p. 1-11, 94-106, 149-174, 177-192, 250-255, 261-266, 279-288, 325-330, 335-338, 351-358, 385-400, 426-433, 437-438, 462-484, ISBN/ISSN: 0-567-08693-3

Eller:/Or:
- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 1-218, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Dunn, James D.G., "An excerpt" i:/in:/from: *Jesus remembered* Eerdmans, 2003, s./p. 383-762, ISBN/ISSN: 0-8028-3931-2/978-0-8028-3931-2

Eller:/Or:
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Schnelle, Udo, "An excerpt" i:/in:/from: *Apostle Paul : his life and theology* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2005, s./p. 387-597, ISBN/ISSN: 0-8010-2796-9

Eller:/Or:
- Dunn, James D. G., *The Cambridge companion to St. Paul* Cambridge: Cambridge University Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-521-78155-8/0-521-78694-0

Eller:/Or:
- Sandnes, Karl Olav, *I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 , hentet fra/cited from http://www.nb.no/utlevering/contentview.jsf?&urn=URN:NBN:no-nb_digibok_2010051803009#&struct=DIV2

NT601 - Fordypningsemne i gresk språk og kultur: Skriftolkning og forkynnelse og Kristendom og hellenistisk filosofi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste h

Generell informasjon

Fordypningsemnet i gresk språk og kultur er et tilbud til studenter som ønsker å skaffe seg en bredere basis for arbeidet med bibelske og tidligkristne tekster på gresk. Emnet skal sette studentene bedre i stand til å håndtere ukjente tekster. Fordypningsemnet vil også kunne være nyttig i andre studiesammenhenger, som f.eks. historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi (med vekt på hellenistisk og tidlig kristen tid). Fordypningsemnet forutsetter greskkunnskaper lik GR151 og GR152, eller tilsvarende. Fordypningsemnet i gresk språk og kultur omfatter en tekstkomponent på ca. 40 sider gresk teksten kulturkomponent som består av et lesepensum med tekster som er tilpasset de greskspråklige tekstene (ca.300 sider)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT602-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT603-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT609-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

De første kristne leste Det gamle testamente (GT) som et vitnesbyrd om Jesus, og det å avdekke denne sammenhengen mellom GT og Jesus hadde ofte en framtredende plass i deres forkynnelse av evangeliet. Emnet vil undersøke hvordan denne skrifttolkningen og forkynnelsen skjer i tre sentrale nytestamenlige og tidlig-kristne tekster og arbeide med de teologiske og hermeneutiske spørsmålene som en slik skrifttolkning innebærer.
Studenten skal ha
- kunnskap om tidlig kristen skrifttolkning og forkynnelse på grunnlag av et studium av utvalgte bibelske og utenombibelske skrifter: Hebr. 1-3; 8,1-10,18; 2. Klem 1-6; Meliton: Om påsken 1-10; 34-45; 100-105
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

De første kristne levde i en gresk-romersk kulturkrets hvor forskjellige filosofiske og livssynsmessige retninger arbeidet med mange av de samme teologiske, etiske og eksistensielle spørsmålene som de kristne arbeidet med. Emnet vil særlig fokusere på kristendom og stoisisme, nærmere bestemt på Paulus og den stoiske filosofen Epiktet (ca. 50-135 e. Kr), og undersøke hvordan disse to arbeider med eksistensielle spørsmål om livets mening, og om Guds rolle i det enkelte menneskeliv og i verden for øvrig, og hvordan de forsøker å gi hjelp til mennesker til å manøvrere seg gjennom livet.
Studenten skal ha:
- kunnskap om de første kristnes intellektuelle og livssynsmessige omverden
- god kunnskap om kristen og stoisk tenkning om teologi, eksistens og livsmanøvrering på grunnlag av et studium av følgende greske tekster: utvalg fra Paulus´ brev til filipperne; utvalg fra den stoiske filosofen Epiktet
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *De apostoliske fedre* / Ernst Baasland et al. red./ed. Oslo: Luther, 1984, s./p. 192-196, ISBN/ISSN: 82-531-7404-7
- "Utvalgte antikke primærtekster" i:/in:/from: *Den nytestamentlige tids historie* / Sigfred Pedersen red./ed. Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, s./p. 413-436, ISBN/ISSN: 87-7288-498-3
- Ehrman, Bart D., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Apostolic Fathers* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2003 b./vol. 1, s./p. 164-174
- Engberg-Pedersen, T., "Hellenistisk kultur : videnskap litteratur, filosofi" i:/in:/from: *Den nytestamentlige tids historie* / Sigfred Pedersen red./ed. Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, s./p. 58-75, 97-116, ISBN/ISSN: 87-7288-498-3
- Fee, Gordon D., "Et utvalg" i:/in:/from: *Paul's Letter to the Philippians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, s./p. 1-55, ISBN/ISSN: 0-8028-2511-7
- Hauge, Eirin Hoel, "Det kristne liv som bekjennelse" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 4 (2001), s./p. 273-293, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Larsson, Edvin, "Om Hebreerbrevets syfte" i:/in:/from: *Människan inför bibeln* Stockholm: SkeabVerbum, 1982, s./p. 197-210, ISBN/ISSN: 91-526-0250-8
- Long, A. A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Epictetus : A Stoic and Socratic guide to life* Oxford: Clarendon Press, 2002, s./p. 7-36, ISBN/ISSN: 0-19-924556-8
- Melito og Oskar Skarsaune, "Et utvalg" i:/in:/from: *Om påsken : den eldste kristne påskepreken* Oslo: Luther, 1997, s./p. 9-59, ISBN/ISSN: 82-531-4359-1 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Melito og S.G. Hall, "Et utvalg" i:/in:/from: *On Pascha and fragments* Oxford: Clarendon Press, 1979, s./p. 1-61, ISBN/ISSN: 0-19-826811-4
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Da Skriften ble åpnet : den første kristne tolkning av Det gamle testamente* Oslo: Den norske israelsmisjon/Nye Luther, 1987, s./p. 11-84, ISBN/ISSN: 82-531-9330-0
- Wehus, Glenn Ø, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi og antropologi hos Epiktet : en studie av relasjonen mellom gud og mennesker belyst gjennom litterære bilder og direkte tale* Oslo: G.Ø. Wehus, 2006, s./p. 7-14

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bockmuehl, Markus, *A commentary on the Epistle to the Philippians* London: Black, 1997, ISBN/ISSN: 0-7136-4010-3
- Fee, Gordon D., *Paul's Letter to the Philippians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-2511-7

NT602 - Fordypningsemne i gresk språk og kultur: Skriftolkning og forkynnelse

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste h

Generell informasjon

Fordypningsemnene i gresk språk og kultur er et tilbud til studenter som ønsker å skaffe seg en bredere basis for arbeidet med bibelske og tidligkristne tekster på gresk. Emnet skal sette studentene bedre i stand til å håndtere ukjente tekster. Fordypningsemnet vil også kunne være nyttig i andre studiesammenhenger, som f.eks. historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi (med vekt på hellenistisk og tidlig kristen tid). Fordypningsemnet forutsetter greskkunnskaper lik GR151 og GR152 eller tilsvarende. Fordypningsemnet i gresk språk og kultur omfatter en tekstkomponent på ca. 20 sider gresk teksten kulturkomponent som består av et lesepensum med tekster som er tilpasset de greskspråklige tekstene (ca.150 sider)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med NT601-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT608-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT609-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet velges som en del av NT512/NT521/NT522/NT523 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512/NT521/NT522/NT523.

Mål og innhold

De første kristne leste Det gamle testamente (GT) som et vitnesbyrd om Jesus, og det å avdekke denne sammenhengen mellom GT og Jesus hadde ofte en framtredende plass i deres forkynnelse av evangeliet. Emnet vil undersøke hvordan denne skrifttolkningen og forkynnelsen skjer i tre sentrale nytestamenlige og tidlig-kristne tekster og arbeide med de teologiske og hermeneutiske spørsmålene som en slik skrifttolkning innebærer.
Studenten skal ha
- kunnskap om tidlig kristen skrifttolkning og forkynnelse på grunnlag av et studium av utvalgte bibelske og utenombibelske skrifter: Hebr. 1-3; 8,1-10,18; 2. Klem 1-6; Meliton: Om påsken 1-10; 34-45; 100-105
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *De apostoliske fedre* / Ernst Baasland et al. red./ed. Oslo: Luther, 1984, s./p. 192-196, ISBN/ISSN: 82-531-7404-7
- Ehrman, Bart D., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Apostolic Fathers* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2003 b./vol. 1, s./p. 164-174
- Hauge, Eirin Hoel, "Det kristne liv som bekjennelse" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 4 (2001), s./p. 273-293, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Larsson, Edvin, "Om Hebreerbrevets syfte" i:/in:/from: *Människan inför bibeln* Stockholm: SkeabVerbum, 1982, s./p. 197-210, ISBN/ISSN: 91-526-0250-8
- Melito og Oskar Skarsaune, "Et utvalg" i:/in:/from: *Om påsken : den eldste kristne påskepreken* Oslo: Luther, 1997, s./p. 9-59, ISBN/ISSN: 82-531-4359-1 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Melito og S.G. Hall, "Et utvalg" i:/in:/from: *On Pascha and fragments* Oxford: Clarendon Press, 1979, s./p. 1-61, ISBN/ISSN: 0-19-826811-4

- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Da Skriften ble åpnet : den første kristne tolkning av Det gamle testamente* Oslo: Den norske israelsmisjon/Nye Luther, 1987, s./p. 11-84, ISBN/ISSN: 82-531-9330-0

NT603 - Fordypningsemne i gresk språk og kultur: Kristendom og hellenistisk filosofi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste h

Generell informasjon

Fordypningsemnene i gresk språk og kultur er et tilbud til studenter som ønsker å skaffe seg en bredere basis for arbeidet med bibelske og tidligkristne tekster på gresk. Emnet skal sette studentene bedre i stand til å håndtere ukjente tekster. Fordypningsemnet vil også kunne være nyttig i andre studiesammenhenger, som f.eks. historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi (med vekt på hellenistisk og tidlig kristen tid). Fordypningsemnet forutsetter greskkunnskaper lik GR151 og GR152 eller tilsvarende. Fordypningsemnet i gresk språk og kultur omfatter en tekstkomponent på ca. 20 sider gresk teksten kulturkomponent som består av et lesepensum med tekster som er tilpasset de greskspråklige tekstene (ca.150 sider)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med NT601-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT608-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT609-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet velges som en del av NT512/NT521/NT522/NT523 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512/NT521/NT522/NT523.

Mål og innhold

De første kristne levde i en gresk-romersk kulturkrets hvor forskjellige filosofiske og livssynsmessige retninger arbeidet med mange av de samme teologiske, etiske og eksistensielle spørsmålene som de kristne arbeidet med. Emnet vil særlig fokusere på kristendom og stoisisme, nærmere bestemt på Paulus og den stoiske filosofen Epiktet (ca. 50-135 e. Kr), og undersøke hvordan disse to arbeider med eksistensielle spørsmål om livets mening, og om Guds rolle i det enkelte menneskeliv og i verden for øvrig, og hvordan de forsøker å gi hjelp til mennesker til å manøvrere seg gjennom livet.

Studenten skal ha:
- kunnskap om de første kristnes intellektuelle og livssynsmessige omverden
- god kunnskap om kristen og stoisk tenkning om teologi, eksistens og livsmanøvrering på grunnlag av et studium av følgende greske tekster: utvalg fra Paulus´ brev til filipperne; utvalg fra den stoiske filosofen Epiktet
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Utvalgte antikke primærtekster" i:/in:/from: *Den nytestamentlige tids historie* / Sigfred Pedersen red./ed. Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, s./p. 413-436, ISBN/ISSN: 87-7288-498-3
- Engberg-Pedersen, T., "Hellenistisk kultur : videnskap litteratur, filosofi" i:/in:/from: *Den nytestamentlige tids historie* / Sigfred Pedersen red./ed. Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, s./p. 58-75, 97-116, ISBN/ISSN: 87-7288-498-3
- Fee, Gordon D., "Et utvalg" i:/in:/from: *Paul's Letter to the Philippians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, s./p. 1-55, ISBN/ISSN: 0-8028-2511-7
- Long, A. A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Epictetus : A Stoic and Socratic guide to life* Oxford: Clarendon Press, 2002, s./p. 7-36, ISBN/ISSN: 0-19-924556-8
- Wehus, Glenn Ø, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi og antropologi hos Epiktet : en studie av relasjonen mellom gud og mennesker belyst gjennom litterære bilder og direkte tale* Oslo: G.Ø. Wehus, 2006, s./p. 7-14

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bockmuehl, Markus, *A commentary on the Epistle to the Philippians* London: Black, 1997, ISBN/ISSN: 0-7136-4010-3
- Fee, Gordon D., *Paul's Letter to the Philippians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-2511-7

NT605 - Jødedommen på nytestamentlig tid

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Jødedommen i det 1. århundre var ingen enhetlig størrelse, men omfattet ulike retninger og grupperinger. De hadde likevel en felles arv i Tanak (GT). Emnet vil gi god kunnskap om den jødiske kultur som Jesus og de første kristne levde i.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet har eksamensformen klausurprøve (6 timer)

Mål og innhold

Studenten skal
- ha grundig kunnskap om jødisk religion, kultur og identitet på nytestamentlig tid
- ha grundig kunnskap om de viktigste skillelinjer mellom ulike religiøse retninger i jødedommen på Jesu tid
- ha evne til hermeneutisk og teologisk refleksjon omkring det at Jesus var jøde

Tekster i oversettelse
200 sider fra GT-apokryfene, pseudepigrafene, Qumran, Filon, Josefus eller rabbinsk litteratur valgt i samråd med faglærer, og meldes til studieveileder innen en frist.

Og i tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal det velges 100 sider sekundærlitteratur i tilknytning til kildetekstene. Det velges i samråd med faglærer og meldes innen oppmeldingsfrist for eksamen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Hegstad, Harald, "Hedningenes frelser eller Israels Messias? : til spørsmålet om den teologiske og kristologiske betydningen av at Jesus var jøde" i:/in : *Tidsskrift for teologi og kirke* 64, nr./issue 2 (1993), s./p. 81-94, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Kvalbein, Hans, *Blant skriftlærde og fariseere : jødedommen i oldtiden* Oslo: Verbum, 1984, ISBN/ISSN: 82-543-0248-0 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Moxnes, Halvor, "Jøden" i:/in:/from: *Jesus : år 2000 etter Kristus* / Halvor Moxnes red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2000, s./p. 52-83, ISBN/ISSN: 82-00-12949-7
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-145, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

NT612 - Jesu liknelser

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Liknelsene utgjør en viktig del av Jesu forkynnelse. De har vært gjenstand for mange ulike tolkninger gjennom kirkens historie. Emnet vil gi god kunnskap om denne tolkningshistorien og hjelp til forståelsen av Jesu lignelser, med vekt på utvalgte tekster.

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbudene/læringsmiljø, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om i tolkningshistorien til Jesu liknelser
- grundig kunnskap om Jesu lignelser i de synoptiske evangelier
- god evne til å fortolke utvalgte liknelser (Matt 13,1-52; 21,33-46; 25,1-46; Luk 10,25-37; 15,1-32; 16,1-8; 18,1-14) på grunnlag av den greske tekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Blomberg, Craig L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Interpreting the parables* Leicester: Apollos, 1990, s./p. 13-167, ISBN/ISSN: 0-8308-1271-7/0-85111-411-3
- Hultgren, Arland J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The parables of Jesus : a commentary* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, s./p. 1-429, ISBN/ISSN: 0-8028-4475-8

NT613 - Jesu liknelser

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Liknelsene utgjør en viktig del av Jesu forkynnelse. De har vært gjenstand for mange ulike tolkninger gjennom kirkens historie. Emnet vil gi god kunnskap om denne tolkningshistorien og hjelp til forståelsen av Jesu lignelser, med vekt på utvalgte tekster.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.
Dersom emnet velges som en del av NT512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kjennskap til Jesu lignelser i de synoptiske evangelier
- kunnskap om i tolkningshistorien til Jesu liknelser
- god evne til å tolke utvalgte liknelser (Matt 13,1-23; Luk 10,25-37; 15,1-32; 16,1-8; 18,1-14) på grunnlag av den greske tekst, og til å reflektere over deres bruk i kirkelig forkynnelse

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Blomberg, Craig L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Interpreting the parables* Leicester: Apollos, 1990, s./p. 13-167, ISBN/ISSN: 0-8308-1271-7/0-85111-411-3
- Hultgren, Arland J., "(kun til de utvalgte tekster)" i:/in:/from: *The parables of Jesus : a commentary* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, s./p. 46-87, 92-101,118-127, 146-155, 180-199, 252-260, ISBN/ISSN: 0-8028-4475-8

NT626 - Apostlenes gjerninger

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon
Apostlenes gjerninger er et enestående verk blant NTs skrifter. Det er det eneste eksempel på et antikt historieverk i den nytestamentlige skriftsamling og representerer en sammenhengende fremstilling av de første kristnes historie. Emnet tar opp spørsmål knyttet til forståelsen av Apostlenes gjerninger som et antikt historieverk. Videre vil emnet belyse noen sider ved skriftets teologi knyttet til temaene Guds folk, misjon, pneumatologien, kristologien og soteriologien.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TE608 04V The Work of the Holy Spirit... reduseres dette emnet med 7 sp
- Med NT627 07H Apostlenes gjerninger reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnets eksamensform er en klausurprøve (6 timer). Prøven vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til fortellingsgangen i Apostlenes gjerninger
- kjennskap til Apostlenes gjerninger som antikt historieverk
- grundig kunnskap om fremstillingen av den urkristne misjon, Guds folk, pneumatologien, kristologien og soteriologien i Apostlenes gjerninger.
- grundig evne til å fortolke utvalgte tekster (Apg 1-3; 8,4-40; 10,1-11,18; 15,1-35) på grunnlag av den greske tekst

I tillegg til litteraturen under skal det avtales ca. 250 sider litteratur i samråd med faglærer. Litteraturen meldes til studieadministrativ avdeling (studieveileder) innen 1. sept. / 1. febr.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Witness to the Gospel : the theology of Acts* / I. Howard Marshall et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publishing, 1998, s./p. 3-16, 17-144, 169-214, 295-372, 437-457, ISBN/ISSN: 0-8028-4435-9
- Jervell, Jacob, "The future of the past : Luke's vision of salvation history and its bearing on his writing of history " i:/in:/from: *History, literature, and society in the Book of Acts* / Ben Witherington red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1996, s./p. 104-126, ISBN/ISSN: 0-521-49520-2
- Sterling, Gregory E., "Opening the scriptures : the legitimation of the jewish diaspora and the early christian mission" i:/in:/from: *Jesus and the heritage of Israel : Luke´s narrative claim upon Ísraels legacy* / David P. Moessner red./ed. Trinity press, 2000, s./p. 199-217, ISBN/ISSN: 1-56338-293-8
- Witherington, Ben, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Acts of the Apostles : a socio-rhetorical commentary* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 1997, s./p. 2-76, 105-188, 279-301, 339-365, 439-470, ISBN/ISSN: 0-8028-2443-9/0-8028-4501-0

NT627 - Apostlenes gjerninger

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Fordypningsemnet NT627 er et valgbart delemne i NT512 Det nye testamente.
Apostlenes gjerninger er et enestående verk blant NTs skrifter. Det er det eneste eksempel på et antikt historieverk i den nytestamentlige skriftsamling og representerer en sammenhengende fremstilling av de første kristnes historie. Emnet tar opp spørsmål knyttet til forståelsen av Apostlenes gjerninger som et antikt historieverk. Videre vil emnet belyse noen utvalgte sider ved skriftets teologi knyttet til temaene Guds folk, misjon og Den Hellige Ånd.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TE608 04V The Work of the Holy Spirit... reduseres dette emnet med 3 sp
- Med NT626 07H Apostlenes gjerninger reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet velges som en del av emnet TEOL5220 følges vurderingsordningen for dette emnet.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til fortellingsgangen i Apostlenes gjerninger
- kjennskap til Apostlenes gjerninger som antikt historieverk
- grundig kunnskap om Apostlenes gjerningers fremstilling av den urkristne misjon, Guds folk og Den Hellige Ånds gjerning
- grundig evne til å fortolke utvalgte tekster (Apg 1-2; 10,1-11,18; 15,1-35) på grunnlag av den greske tekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Witness to the Gospel : the theology of Acts* / I. Howard Marshall et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publishing, 1998, s./p. 3-16, 41-62, 83-106, 169-214, 295-372, 437-457, ISBN/ISSN: 0-8028-4435-9
- Jervell, Jacob, "The future of the past : Luke's vision of salvation history and its bearing on his writing of history " i:/in:/from: *History, literature, and society in the Book of Acts* / Ben Witherington red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1996, s./p. 104-126, ISBN/ISSN: 0-521-49520-2
- Sterling, Gregory E., "Opening the scriptures : the legitimation of the jewish diaspora and the early christian mission" i:/in:/from: *Jesus and the heritage of Israel : Luke´s narrative claim upon Ísraels legacy* / David P. Moessner red./ed. Trinity press, 2000, s./p. 199-217, ISBN/ISSN: 1-56338-293-8
- Witherington, Ben, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Acts of the Apostles : a socio-rhetorical commentary* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 1997, s./p. 2-76, 105-163, 339-365, 439-470, ISBN/ISSN: 0-8028-2443-9/0-8028-4501-0

NT636 - Romerbrevet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Dersom emnet velges som en del av NT512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om Romerbrevets tid, sted, foranledning og siktemål
- evne til å fortolke Rom 1,1-32; 3,21-31 og kap 4-8 på grunnlag av den greske tekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Byrskog, Samuel, *Romarbrevet : 1-8* Stockholm: EFS-förlaget, 2006, ISBN/ISSN: 978-91-7085-112-4
- Haacker, Klaus, *The theology of Paul's letter to the Romans* New York: Cambridge University Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-521-43480-7/0-521-43535-8
- Stuhlmacher, Peter, "Innledningen" i:/in:/from: *Paul's letter to the Romans : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox Press, 1994, s./p. 1-12, ISBN/ISSN: 0-664-25287-7/0-567-29260-6

NT651 - Hebreerbrevet som kristen tolkning av GT

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Hebreerbrevet gir en reflektert og dyptpløyende tolkning av Jesu person og verk i lys av de hellige skrifter. Den gamle pakt oppfylles i den nye. Som Guds Sønn og som ypperstepresten etter Melkisedeks vis står Jesus over Mose og englene, og har ved sin offerdød èn gang for alle åpnet adgang inn til den himmelske helligdom. Gjennom brevets teologi føres leserne inn tidlig kristen skrifttolkning.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT603 Hebreerbrevet, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Dersom emnet velges som en del av NT512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- kunnskap om Hebreerbrevet og de innledningsspørsmål som knytter seg til det
- grundig kunnskap om skriftets teologi og den skrifttolkning som ligger til grunn for dette
- evne til å fortolke utvalgte tekster (Heb 1,1-2,18; 4,14-5,10; 7,1-8,5; 9,11-10,22) på grunn lag av den greske tekst

NT655 - First Epistle of Peter

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

The first Epistle of Peter is written to Christians in Asia Minor who found themselves marginalized and ostracized in their milieu. On this background the letter depicts what it means for the people of God to live the life of strangers in the world. The letter describes their situation, gives a theological interpretation of it, and presents what a Christ-like life is in this context. The course is an exegetical exercise in some key texts and ideas of this letter. The Greek texts to be covered are 1 Pet 1:1-4:6.

Studiepoengreduksjon

No reduction of credits applies.

Studiekrav

To be allowed to go up to the final exam, the student must
- participate in an evaluation of the course or learning environment, if the course has been selected for special evaluation in the given semester

Avsluttende vurdering

NT655 is evaluated with a 4-hour written exam. If the course is chosen as an elective as part of NT512/NT521, the final evaluation will be connected to the final exam in NT512/NT521. For more details, please see our homepage, under "Eksamensplan høst 2008".
The student must fulfill all obligatory activities for the course within the given due date in order to be allowed to write the final exam.
The final exam is graded A-F.

Mål og innhold

The student must
- have good good knowledge of the situation which brought 1 Peter into being, and also the rhetorical and theological strategies by which this situation is adressed in the letter
- be able to interpret 1 Pet 1:1-4:6 on the basis of the Greek text

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Feldmeier, Reinhard, "Et utvalg" i:/in:/from: *The first letter of Peter* Waco, Tex.: Baylor University Press, 2008, s./p. 1-216, ISBN/ISSN: 9781602580244

NT661 - Johannes' åpenbaring

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Bibelens siste skrift har en egen sjanger. Ikke minst det visjonære symbolspråk i boken med mange innslag av tallsymbolikk har gjennom kirkens historie ofte blitt brukt til spekulative teorier om «de siste tider». Skriftets særskilte sjanger reiser spennende historiske, teologiske og hermeneutiske spørsmål. Utvalget av tekster legger opp til at skriftet skal studeres med særlig henblikk på en helhetsforståelse

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT604 Johannes åpenbaring, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnets eksamensform er klausurprøve (4 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om skriftet og de innledningsspørsmål som knytter seg til det
- grundig kunnskap om skriftets tolkningshistorie
- god evne til å fortolke utvalgte tekster (Joh.Åp. 1,1-2,11; 5; 12-13; 19,11-16; 20,1-21,8; 22,1-7) på grunnlag av den greske tekst

NT691 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Emnet NT691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

NT692 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

NT694 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

PED1080 - Profesjonssamling 1 lektorprogrammet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

PED2010 - Barn og unge i trosopplæringen

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Ungdom, kultur og tro
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Studiekrav og oppgave
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-13

Generell informasjon

Barn og unge i trosopplæringen gir grunnleggende kunnskap om trosopplæringsreformen i Den norske kirke, dens bakgrunn, innhold og kontekst. Emnet belyser problemstillinger knyttet til den kristne oppdragelsen i hjemmet og familiens nettverk og samvirket mellom hjem og kirke i trosopplæringen. Kunnskap om valg av læremidler for konfirmasjonstiden inngår i emnet. Emnet gir innføring i generell didaktikk, bruk av fortelling i didaktisk sammenheng og bruken av bibelfortellinger i trosopplæringen.

Emnet består av fire delemner:
Kirkelig læring i kultur- og samfunnskontekst (2 studiepoeng)Trosopplæringens grunnlag og planer (2 studiepoeng) Kirke og hjem som lærende fellesskap (3 studiepoeng)Didaktikk og fortelling (3 studiepoeng)
Studenten skal etter fullført studieemne kunne:
- anvende noen verktøy i menighetsanalyse
- forstå trosopplæringsreformen i Den norske kirke i historisk, teologisk, familiepedagogisk og psykologisk perspektiv
- lese trosopplæringsplanen i læringsteoretisk og didaktisk perspektiv og anvende denne i en lokal menighet
- velge læremidler i konfirmantundervisning
- reflektere over bruken av (bibel)fortellinger i trosopplæringen

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med RP112 Kreativ men.. reduseres dette emnet med 10 sp
Med RP201 Trosopplæring... reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:
- delta i minst 75 % av undervisningen
- levere en arbeidsoppgave om konfirmantlæremidler
- delta i evaluering av studietilbudene

Avsluttende vurdering

Mappevurdering er emnets avsluttende vurderingsform:
Mappen består av tre arbeider:Skriv en kontekstbeskrivelse av din lokale menighet (arbeidssted, hjemsted eller praksismenighet) ut fra noen av verktøyene og/eller menighetsbeskrivelsene gitt i delemne A og som skal gi hjelp til å utvikle trosopplæring i aldersguppa 0-6 år. Omfang ca 1500 ord. Skriv en faglig oppgave begrunnet i studielitteratur fra delemne A, B, C og D: Velg en eller to gjenstander /symboler i din lokale kirke som du a) analyserer teologisk og b) begrunner didaktisk for bruk som artefakter i konfirmantundervisningen. Omfang ca 1500 ord.Et avsluttende refleksjonsnotat der litteraturen i hele emnet tas i bruk for å vise faglig læring og utvikling. Hva har vært mest nyttig for deg, og hva har endret ditt syn eller forståelse for trosopplæring i møte med barn og unge? Refleksjonsnotatet kan også kommentere arbeid 1 og 2 som ligger i mappen. Omfang 3500-4500 ord.

I den avsluttende vurdering vektes arbeidene slik: Arbeid 1 og 2 teller (1/4-del hver) og arbeid 3 (1/2-del). Det gis én samlet karakter i studieemnet.
Det brukes en karakterskala fra A (best) til F (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått.

Mål

DELEMNE A: Kirkelig læring i den lokale konteksten (2 studiepoeng)

Delemne A vektlegger å plassere den læring som skjer i kirken inn i den lokale konteksten. Emnet gir innføring i kirkerommets arkitektur og symboler og viser eksempler på bruk i trosopplæring. Delemne setter trosopplæringen i relasjon til ulike syn på en menighet og på utviklingen av denne.

Studenten skal etter fullført delemne:
- anvende noen verktøy i menighetsanalyse på en lokalmenighet
- ha kjennskap til ulike dimensjoner ved en menighet
- ha grunnleggende evne til å analysere ulike symboler i kirkerommet teologisk
- ha begynnende forståelse for sammenhenger mellom kirkerommet, menighetsforståelsen og trosopplæringen

DELEMNE B. TROSOPPLÆRINGENS GRUNNLAG OG PLANER (2 studiepoeng)

Delemnet gir innføring i den historiske og aktuelle bakgrunnen for kirkens trosopplæring med særlig vekt på reformens teologiske forankring.

Studenten skal etter fullført delemne: ha kjennskap til historisk og aktuell bakgrunn for kirkens trosopplæring og planarbeidforstå trosopplæringsreformen i Den norske kirke i historisk og teologisk perspektiv perspektiv

DELEMNE C. KIRKE OG HJEM SOM LÆRENDE FELLESSKAP (3 studiepoeng)

Delemne C setter kirkens trosopplæring i relasjon til oppdragelsen i hjemmet: foreldre/foresatte, faddere, øvrige familie og nettverk. Læring blir her forstått som læring gjennom erfaring og praksis i menneskelige fellesskap slik det blir vektlagt innen sosio-kulturell læringsteori. Konfirmasjonstiden i trosopplæringen blir vektlagt.

Studenten skal etter fullført delemne:
- vise god kunnskap om hjemmets rolle i trosopplæringen begrunnet i en familiepedagogisk forståelse og kirke og hjem som lærende fellesskap
- vise forståelse av sosio-kulturell læringsteori
- ha kjennskap til resultater av evalueringen av trosopplæringen i forsøksfasen
- forstå betydningen av alderstilpasset opplæring
- vise evne til å vurdere og velge læremidler for konfirmantundervisningen

D. DIDAKTIKK OG FORTELLING (3 studiepoeng)

Delemnet setter bibeldidaktikk inn i et generelt didaktisk perspektiv, og det drøfter ulike problemstillinger knyttet til forkynnelse for barn og til arbeid med bibeltekster i trosopplæringen.

Studenten skal etter fullført delemne:
- ha kjennskap til kontekstuell didaktikk
- vise god kunnskap om fortellingsdidaktikk
- vise kunnskap om og kritisk blikk på forkynnelse for barn
- ha evne til å anvende didaktisk teori i arbeidet med bibeltekster i trosopplæringen

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Birkedal, Erling, "Verktøy for menighetsanalyse" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 51-66, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Hegstad, Harald, "Hva er vi kalt til å være og kalt til å gjøre? : fem dimensjoner ved å være menighet" i:/in:/from*Sammen i forandring / refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2011, s./p. 9-27, ISBN/ISSN: 978-82-8249-061-0 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, Anne Schanche Selbekk og Olaf Aagedal, "Kap. 5 og 9" i:/in:/from: *Når tro skal læres : sju fortellinger om lokal trosopplæring*Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, s./p. 51-65, 103-114, ISBN/ISSN: 978-82-519-2377-4
- Leganger-Krogstad, Heid, "Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling? : fellesskapslæring i kirken" i:/in:/from:*Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 67-86, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Taylor, Richard, *How to read a church : pocket guide* [London]: Rider, 2007, ISBN/ISSN: 978-1-846-04073-3

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "- til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke : fra et utvalg oppnevntved kongelig resolusjon av 16. juli 1999 : avgitt til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2000
Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 93 s. , ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2012-02-20 fra/from http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet : evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform* / Otto Hauglin et al. red./ed. Bergen: Fagbokforl., 2008, s./p. 13-17, 27-45, ISBN/ISSN: 978-82-450-0748-0 (Kompendium/Compendium)
- Asheim, Ivar, "Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* (1978), s./p. 180-187, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Den norske kirke, *Gud gir - vi deler : plan for trosopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kildelitteratur/Source texts) (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=11495
- Den norske kirke, *Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* Bokmål[utg.] utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 1998 (Kildelitteratur/Source texts) (Se Fronter/Check Fronter)
- Dokka, Trond Skard, *Teologisk og prinsipielt grunnlag for kirkas dåpsopplæring : notat til Kirkerådets kirke/stat-utvalg (1998-2002)* Oslo: Kirkerådet, 199? , hentet/cited 2012-05-09 fra/from http://www.kirken.no/index.cfm?event=doLink&famId=2204
- Holmqvist, Morten, "Trosopplæring som livsstil? : en analyse av læringssyn i Trosopplæringsplanen" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 63, nr./issue 1 (2012), s./p. 17-33, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Jensen, Roger, "Kirkens trosopplæring : historiske og systematisk-teologiske perspektiver" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 113-128, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, *Dåpsopplæring i Den norske kirke : delrapport, september 2001* Oslo: Kirkerådet, 2001 (Kildelitteratur/Source texts), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/kirke_stat/Rapport/dapsopp.pdf
- Leganger-Krogstad, Heid og Sverre Dag Mogstad, "Trosopplæringsreformen under lupen : evalueringsperspektiv på forsøksfasen" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 2-3 (2006), s./p. 115-130, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Mogstad, Sverre Dag, "Trosopplæringsreformen etter forsøksfasen" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 4 (2008), s./p. 257-265, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Sandnes, Karl Olav, "Den første nattverd : et oldkirkelig apropos til dåpen" i:/in: *Ung teologi* 42-43, nr./issue 2 (2010), s./p. 5-12, ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen) 2008 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2011-05-04 fra/from http://www.udir.no/Lareplaner/Grep/Modul/?gmid=0&gmi=144025
- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, s./p. 21-38, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium/Compendium)
- Aasgaard, Reidar, "Til barnets beste? : samspillet mellom hjem, kirke og skole i tidligkristen trosopplæring" i:/in:/from: *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* / Karl Olav Sandnes et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 143-166, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1 (Kompendium/Compendium)
- Bråten, Ivar, "Ulike perspektiver på læring" i:/in:/from: *Læring : i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* / Ivar Bråten red./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2002, s./p. 11-30, ISBN/ISSN: 82-02-21817-9/978-82-02-21817-1 (Kompendium/Compendium)
- Dean, Kenda Creasy, "Et utvalg" i:/in:/from: *Almost Christian : what the faith of our teenagers is telling the American Church* New York: Oxford University Press, 2010, s./p. 123-130, ISBN/ISSN: 9780195314847 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn, "Besteforeldreskapet i forandring" i:/in: *Prismet* 53, nr./issue 6 (2002), s./p. 239-246, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Fylling, H., *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil : en vurdering av aktuelle konfirmantbøker : upublisert* 2005 (Se Fronter/Check Fronter)
- Hallen, Dag, "Trosopplæring i familiepedagogisk perspektiv : hva kan kirken gjøre for å støtte foreldrene i oppdragelsesoppgaven?" i:/in:/from: *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* / Turid Skorpe Lannem et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, s./p. 43-55, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, Anne Schanche Selbekk og Olaf Aagedal, "Kap. 10-16" i:/in:/from: *Når tro skal læres : sju fortellinger om lokal trosopplæring* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, s./p. 115-191, ISBN/ISSN: 978-82-519-2377-4
- Kvalbein, Hans, "Fra melk til fast føde" i:/in:/from: *For kirke og skole : festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* / Ivar Asheim red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1983, s./p. 74-86, ISBN/ISSN: 82-00-06598-7/82-00-06648-7 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Babysangen i pedagogisk lys" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 129-141, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Säljö, Roger, "Læring, kunnskap og sosiokulturell utvikling : mennesket og dets redskaper" i:/in:/from: *Læring : i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* / Ivar Bråten red./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2002, s./p. 31-57, ISBN/ISSN: 82-02-21817-9/978-82-02-21817-1

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller senere opptrykk utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s./p. 15-39, 218-257, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Johnsen, Elisabeth Tveito, "Jesu lidelse, død og oppstandelse : en barneteologisk analyse av trosopplæring om påsken" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 61 (2010), s./p. 19-39, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Forkynnelse i møte med en ny tid" i:/in:/from: *Himmel over livet : forkynnelse for barn i en ny tid* / Ragnhild Halle et al. red./ed. Oslo: IKO-forl., 2000, s./p. 19-32, ISBN/ISSN: 82-7112-498-6 (Kompendium/Compendium)
- Ramsfjell, Astri, "Kap. 1-3, 5-6 og 11" i:/in:/from: *Barnet i teksten : leserrolle og barndomskonstruksjon i forkynnende fortellinger for barn* Oslo: IKO-forl., 2011, s./p. 7-51, 91-131, 246-260, ISBN/ISSN: 978-82-8249-002-3
- Samset, Helga, "Forteljarmetodikk" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 51, nr./issue 6 (2000), s./p. 265-267, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Øystese, Rune, "Gudsrikeleiken" i:/in:/from: *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* / Sturla Sagberg red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2008, s./p. 146-166, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4 (Kompendium/Compendium)

PED2015 - Barn og unge i trosopplæringen

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Mappevurdering
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-23

Eksamenstype:	Kontekstbeskrivelse
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-23

Eksamenstype:	Faglig oppgave
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-23

Eksamenstype:	Avsluttende refleksjonsnotat
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-23

Generell informasjon

Barn og unge i trosopplæringen gir grunnleggende kunnskap om trosopplæringsreformen i Den norske kirke, dens bakgrunn, innhold og kontekst. Emnet belyser problemstillinger knyttet til den kristne oppdragelsen i hjemmet og familiens nettverk og samvirket mellom hjem og kirke i trosopplæringen. Barne- og ungdomsteologi drøftes i lys av psykologi, læringsteori og luthersk dåpsteologi. Emnet gir teori om barns og unges ulike livsfaser og bidrar til å forstå trosopplæringens betydning for livstolkning og livsmestring. Kunnskap om valg av læremidler for konfirmasjonstiden inngår i emnet. Emnet gir innføring i generell didaktikk, bruk av fortelling i didaktisk sammenheng og bruken av bibelfortellinger i trosopplæringen.

Emnet består av seks delemner:
Kirkelig læring i kultur- og samfunnskontekst (2 studiepoeng)Trosopplæringens grunnlag og planer (2 studiepoeng) Kirke og hjem som lærende fellesskap (3 studiepoeng)Didaktikk og fortelling (3 studiepoeng)Barne- og ungdomsteologi (4 studiepoeng)Livstolkning og livsmestring (1 studiepoeng)

Studenten skal etter fullført studieemne kunne:
- anvende noen verktøy i menighetsanalyse
- redegjøre for ulike syn på barne- og ungdomsteologi i Den norske kirke
- forstå trosopplæringsreformen i Den norske kirke i historisk, teologisk, familiepedagogisk og psykologisk perspektiv
- lese trosopplæringsplanen i læringsteoretisk og didaktisk perspektiv og anvende denne i en lokal menighet
- velge læremidler i konfirmantundervisning
- reflektere over bruken av (bibel)fortellinger i trosopplæringen
- reflektere selvstendig over egen voksenrolle i relasjon til arbeid med barn og unge i trosopplæringen

Arbeidsformer
Emnet legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Oppgaveskriving står sentralt i emnet for å bidra til læring. Arbeidsmåtene vil veksle mellom forelesninger, gruppearbeid, fortellingsverksted og en dag om læremidler i konfirmantundervisningen, didaktiske refleksjoner og selvstudium.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:
- delta i minst 75 % av undervisningen
- levere en arbeidsoppgave om konfirmantlæremidler
- bestå en nettbasert kortprøve i delemne E og F med omfang 4 timer
- delta i evaluering av studietilbudene

Avsluttende vurdering

Mappevurdering er emnets avsluttende vurderingsform:
Mappen består av tre arbeider:Skriv en kontekstbeskrivelse av din lokale menighet (arbeidssted, hjemsted eller praksismenighet) ut fra noen av verktøyene og/eller menighetsbeskrivelsene gitt i delemne A og som skal gi hjelp til å utvikle trosopplæring i aldersguppa 0-6 år. Omfang ca 2000 ord. Skriv en faglig oppgave begrunnet i studielitteratur fra delemne A, B, C og D: Velg en eller to gjenstander /symboler i din lokale kirke som du a) analyserer teologisk og b) begrunner didaktisk for bruk som artefakter i konfirmantundervisningen. Omfang ca 2000 ord.Et avsluttende refleksjonsnotat der litteraturen i hele emnet tas i bruk for å vise faglig læring og utvikling. Hva har vært mest nyttig for deg, og hva har endret ditt syn eller forståelse for trosopplæring i møte med barn og unge? Refleksjonsnotatet kan også kommentere arbeid 1 og 2 som ligger i mappen. Omfang 4500 - 5000 ord.

I den avsluttende vurdering vektes arbeidene slik: Arbeid 1 og 2 teller (1/4-del hver) og arbeid 3 (1/2-del). Det gis én samlet karakter i studieemnet.
Det brukes en karakterskala fra A (best) til F (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått.

Mål

DELEMNE A: Kirkelig læring i den lokale konteksten (2 studiepoeng)

Delemne A vektlegger å plassere den læring som skjer i kirken inn i den lokale konteksten. Emnet gir innføring i kirkerommets arkitektur og symboler og viser eksempler på bruk i trosopplæring. Delemne setter trosopplæringen i relasjon til ulike syn på en menighet og på utviklingen av denne.

Studenten skal etter fullført delemne:
- anvende noen verktøy i menighetsanalyse på en lokalmenighet
- ha kjennskap til ulike dimensjoner ved en menighet
- ha grunnleggende evne til å analysere ulike symboler i kirkerommet teologisk
- ha begynnende forståelse for sammenhenger mellom kirkerommet, menighetsforståelsen og trosopplæringen

DELEMNE B. TROSOPPLÆRINGENS GRUNNLAG OG PLANER (2 studiepoeng)

Delemnet gir innføring i den historiske og aktuelle bakgrunnen for kirkens trosopplæring med særlig vekt på reformens teologiske forankring.

Studenten skal etter fullført delemne:
- ha kjennskap til historisk og aktuell bakgrunn for kirkens trosopplæring og planarbeid
- forstå trosopplæringsreformen i Den norske kirke i historisk og teologisk perspektiv perspektiv

DELEMNE C. KIRKE OG HJEM SOM LÆRENDE FELLESSKAP (3 studiepoeng)

Delemne C setter kirkens trosopplæring i relasjon til oppdragelsen i hjemmet: foreldre/foresatte, faddere, øvrige familie og nettverk. Læring blir her forstått som læring gjennom erfaring og praksis i menneskelige fellesskap slik det blir vektlagt innen sosio-kulturell læringsteori. Konfirmasjonstiden i trosopplæringen blir vektlagt.

Studenten skal etter fullført delemne:
- vise god kunnskap om hjemmets rolle i trosopplæringen begrunnet i en familiepedagogisk forståelse og kirke og hjem som lærende fellesskap
- vise forståelse av sosio-kulturell læringsteori
- ha kjennskap til resultater av evalueringen av trosopplæringen i forsøksfasen
- forstå betydningen av alderstilpasset opplæring
- vise evne til å vurdere og velge læremidler for konfirmantundervisningen

D. DIDAKTIKK OG FORTELLING (3 studiepoeng)

Delemnet setter bibeldidaktikk inn i et generelt didaktisk perspektiv, og det drøfter ulike problemstillinger knyttet til forkynnelse for barn og til arbeid med bibeltekster i trosopplæringen.

Studenten skal etter fullført delemne:
- ha kjennskap til kontekstuell didaktikk

- vise god kunnskap om fortellingsdidaktikk
- vise kunnskap om og kritisk blikk på forkynnelse for barn
- ha evne til å anvende didaktisk teori i arbeidet med bibeltekster i trosopplæringen

DELEMNE E: BARNE- OG UNGDOMSTEOLOGI (4 studiepoeng)

Delemnet gir en innføring i teologiske perspektiver på barne- og ungdomsteologien. Utviklingspsykologisk kunnskap om barn og ungdom inngår i emnet.

Studenten skal etter fullført delemne:
- ha god kunnskap om teologiske perspektiver på barn og ungdom i trosopplæringen
- ha god kunnskap om psykologiske perspektiver på barns og ungdoms utvikling

DELEMNE F: LIVSTOLKNING OG LIVSMESTRING (1 studiepoeng)

Delemnet gir innføring i livstolkningsteori samt kristen livstolkning og livsmestring i trosopplæringen. Emnet fokuserer spesielt på livsmestring innenfor barnehage og skole, kjønnsroller, mediebruk og lek.

Studenten skal etter fullført delemne:
- ha kunnskap om livstolkningsteori
- ha kunnskap om kristen livstolkning
- ha kjennskap til livsmestring og trosopplæring
- ha kunnskap om utvalgte områder for barns og unges livsmestring

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Birkedal, Erling, "Verktøy for menighetsanalyse" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 51-66, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Hegstad, Harald, "Hva er vi kalt til å være og kalt til å gjøre? : fem dimensjoner ved å være menighet" i:/in:/from: *Sammen i forandring / refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2011, s./p. 9-27, ISBN/ISSN: 978-82-8249-061-0 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, Anne Schanche Selbekk og Olaf Aagedal, "Kap. 5 og 9" i:/in:/from: *Når tro skal læres : sju fortellinger om lokal trosopplæring* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, s./p. 51-65, 103-114, ISBN/ISSN: 978-82-519-2377-4
- Leganger-Krogstad, Heid, "Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling? : fellesskapslæring i kirken" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 67-86, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Taylor, Richard, *How to read a church : pocket guide* [London]: Rider, 2007, ISBN/ISSN: 978-1-846-04073-3

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

-
"- til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke : fra et utvalg oppnevntved kongelig resolusjon av 16. juli 1999 : avgitt til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2000
Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 93 s. , ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2012-02-20 fra/from http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet : evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform* / Otto Hauglin et al. red./ed. Bergen: Fagbokforl., 2008, s./p. 13-17, 27-45, ISBN/ISSN: 978-82-450-0748-0 (Kompendium/Compendium)
- Asheim, Ivar, "Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* (1978), s./p. 180-187, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Den norske kirke, *Gud gir - vi deler : plan for trosopplæring i Den norske kirke*
Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kildelitteratur/Source texts) (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=11495
- Den norske kirke, *Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* Bokmål[utg.] utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 1998 (Kildelitteratur/Source texts) (Se Fronter/Check Fronter)
- Dokka, Trond Skard, *Teologisk og prinsipielt grunnlag for kirkas dåpsopplæring : notat til Kirkerådets kirke/stat-utvalg (1998-2002)* Oslo: Kirkerådet, 199? , hentet/cited 2012-05-09 fra/from http://www.kirken.no/index.cfm?event=doLink&famId=2204
- Holmqvist, Morten, "Trosopplæring som livsstil? : en analyse av læringssyn i Trosopplæringsplanen" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 63, nr./issue 1 (2012), s./p. 17-33, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Jensen, Roger, "Kirkens trosopplæring : historiske og systematisk-teologiske perspektiver" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 113-128, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, *Dåpsopplæring i Den norske kirke : delrapport, september 2001* Oslo: Kirkerådet, 2001 (Kildelitteratur/Source texts), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/kirke_stat/Rapport/dapsopp.pdf
- Leganger-Krogstad, Heid og Sverre Dag Mogstad, "Trosopplæringsreformen under lupen : evalueringsperspektiv på forsøksfasen" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 2-3 (2006), s./p. 115-130, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Mogstad, Sverre Dag, "Trosopplæringsreformen etter forsøksfasen" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 4 (2008), s./p. 257-265, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)

- Sandnes, Karl Olav, "Den første nattverd : et oldkirkelig apropos til dåpen" i:/in: *Ung teologi* 42-43, nr./issue 2 (2010), s./p. 5-12, ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen) 2008 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2011-05-04 fra/from http://www.udir.no/Lareplaner/Grep/Modul/?gmid=0&gmi=144025
- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, s./p. 21-38, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium/Compendium)
- Aasgaard, Reidar, "Til barnets beste? : samspillet mellom hjem, kirke og skole i tidligkristen trosopplæring" i:/in:/from: *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* / Karl Olav Sandnes et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 143-166, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1 (Kompendium/Compendium)
- Bråten, Ivar, "Ulike perspektiver på læring" i:/in:/from: *Læring : i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* / Ivar Bråten red./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2002, s./p. 11-30, ISBN/ISSN: 82-02-21817-9/978-82-02-21817-1 (Kompendium/Compendium)
- Dean, Kenda Creasy, "Et utvalg" i:/in:/from: *Almost Christian : what the faith of our teenagers is telling the American Church* New York: Oxford University Press, 2010, s./p. 123-130, ISBN/ISSN: 9780195314847 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn, "Besteforeldreskapet i forandring" i:/in: *Prismet* 53, nr./issue 6 (2002), s./p. 239-246, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Fylling, H., *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil : en vurdering av aktuelle konfirmantbøker : upublisert* 2005 (Se Fronter/Check Fronter)
- Hallen, Dag, "Trosopplæring i familiepedagogisk perspektiv : hva kan kirken gjøre for å støtte foreldrene i oppdragelsesoppgaven?" i:/in:/from: *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* / Turid Skorpe Lannem et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, s./p. 43-55, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, Anne Schanche Selbekk og Olaf Aagedal, "Kap. 10-16" i:/in:/from: *Når tro skal læres : sju fortellinger om lokal trosopplæring* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, s./p. 115-191, ISBN/ISSN: 978-82-519-2377-4
- Kvalbein, Hans, "Fra melk til fast føde" i:/in:/from: *For kirke og skole : festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* / Ivar Asheim red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1983, s./p. 74-86, ISBN/ISSN: 82-00-06598-7/82-00-06648-7 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Babysangen i pedagogisk lys" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 129-141, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Säljö, Roger, "Læring, kunnskap og sosiokulturell utvikling : mennesket og dets redskaper" i:/in:/from: *Læring : i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* / Ivar Bråten red./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2002, s./p. 31-57, ISBN/ISSN: 82-02-21817-9/978-82-02-21817-1

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller senere opptrykk utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s./p. 15-39, 218-257, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Johnsen, Elisabeth Tveito, "Jesu lidelse, død og oppstandelse : en barneteologisk analyse av trosopplæring om påsken" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 61 (2010), s./p. 19-39, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Forkynnelse i møte med en ny tid" i:/in:/from: *Himmel over livet : forkynnelse for barn i en ny tid* / Ragnhild Halle et al. red./ed. Oslo: IKO-forl., 2000, s./p. 19-32, ISBN/ISSN: 82-7112-498-6 (Kompendium/Compendium)
- Ramsfjell, Astri, "Kap. 1-3, 5-6 og 11" i:/in:/from: *Barnet i teksten : leserrolle og barndomskonstruksjon i forkynnende fortellinger for barn* Oslo: IKO-forl., 2011, s./p. 7-51, 91-131, 246-260, ISBN/ISSN: 978-82-8249-002-3
- Samset, Helga, "Forteljarmetodikk" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 51, nr./issue 6 (2000), s./p. 265-267, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Øystese, Rune, "Gudsrikeleiken" i:/in:/from: *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* / Sturla Sagberg red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2008, s./p. 146-166, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE

- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Orientering i religionspedagogikken* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1970, s./p. 118-131, 177-234 (Kompendium/Compendium)
- Birkedal, Erling, "Kunnskapsformidler eller medvandrer?" i:/in:/from: *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* / Jan Ove Ulstein et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 2001, s./p. 65-80, ISBN/ISSN: 82-519-1673-9 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn og Dag Hallen, "Kap. 6, 11, 13, 15, 17-19" i:/in:/from: *Barne- og ungdomspsykologi* 4. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2000, s./p. 108-129, 196-218, 240-261, 279-312, 333-394, ISBN/ISSN: 82-417-1098-4
- Johnsen, Elisabeth Tveito, "Barneteologi møter trosopplæring til gjensidig kritisk dialog" i:/in:/from: *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* / Sturla Sagberg red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2008, s./p. 10-33, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4 (Kompendium/Compendium)
- Lerheim, Birgitte, "Ungdom, tradisjonar og relasjonar : ei drøfting av interaksjonsflater mellom unge menneske og Den norske kyrkja" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 87-98, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Mogstad, Sverre Dag, "Synet på barnet i Luthers lille katekisme og i Pontoppidans forklaring" i:/in:/from: *Barnet i teologi og kirke* / Olav Hognestad et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1985, s./p. 59-74, ISBN/ISSN: 82-519-0690-3 (Kompendium/Compendium)
- Stålsett, Sturla J., ""Barna roper i helligdommen" : for en urovekkende barneteologi" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 31-42, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1

DELEMNE/PART F LITTERATUR/LITERATURE

- Brækken, Gaute, "Når makt spiller inn" i:/in:/from: *Grenser som skaper : hvordan møte utsatte og sårbare ungdommer i trosopplæringen* / Elisabeth Torp et al. red./ed. Oslo: IKO-forl., 2010, s./p. 102-114, ISBN/ISSN: 978-82-8249-025-2 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn og Dag Hallen, "Kap. 12, 14" i:/in:/from: *Barne- og ungdomspsykologi* 4. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2000, s./p. 219-239, 262-278, ISBN/ISSN: 82-417-1098-4
- Gravem, Peder, "Religion og sannhet : en oppsplittet kultur" i:/in: *Religion og livssyn* 9, nr./issue 3 (2007), s./p. 6-10, ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Kristen livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 262-273, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Livstolkning i kulturen" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 255-261, 284, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Torp, Elisabeth, "Unge lederes sårbarhet" i:/in:/from: *Grenser som skaper : hvordan møte utsatte og sårbare ungdommer i trosopplæringen* / Elisabeth Torp et al. red./ed. Oslo: IKO-forl., 2010, s./p. 115-131, ISBN/ISSN: 978-82-8249-025-2 (Kompendium/Compendium)

PED2016 - Pedagogisk psykologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig – Emnet går som selvstudium.)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

PED2520 - Kirken som lærende fellesskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro med studieretning ungdomsledelse. Emne skal gi evne til å forstå menighetspedagogisk arbeid i lys av teorien om menigheten som et livslangt, lærende fellesskap. Både aldersdelt arbeid og familiepedagogisk arbeid belyses i studiet. Emne skal gi trening i oppgaveskriving innenfor et selvvalgt fagområde.
Emnet består av to delemner: A. Kirken som lærende fellesskap (5 stp) og B. Valgemne/Fordypningsemne innen ledelse, menighetsutvikling eller menighetspedagogikk (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- delta på minimum 15 timers undervisning
- levere utkast til faglig oppgave innen en angitt frist og få tilbakemelding fra faglærer Utkast betyr en fullt utskrevet tekst til innledning (problemstilling, materiale, framgangsmåte og disposisjon)
- få godkjent en litteraturliste med omfang på 350 sider på bachelornivå innenfor temaområdet oppgaven er valgt innenfor. Litteraturlisten sendes inn sammen med utkastet
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnets vurderingsform er faglig oppgave med justerende muntlig prøve. Foreløpig karakter (A-F) settes på grunnlag av faglig oppgave. Den justerende muntlige prøven omfatter hele emnet.

Vurderingsform ved ny prøve er 6 timers klausurprøve med justerende muntlig prøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for oppgaven og justerende muntlig prøve.

Mål

A. KIRKEN SOM LÆRENDE FELLESSKAP (5 STUDIEPOENG)
MÅL
Studentene skal ha
- innsikt i ulike sider ved menigheten som læringsfellesskap
- kunnskap om ulike aldersfaser i kirkelig undervisning og om livslang læring
- god kunnskap om familiens rolle i trosopplæringen
- evne til å reflektere over ungdomslederens rolle i menighetens læringsfellesskap
- innsikt i strategier som kan videreutvikle kirkelig undervisning

B.VALGEMNE/FORDYPNINGSEMNE INNEN LEDLESE, MENIGHETSUTVIKLING ELLER MENIGHETSPEDAGOGIKK (5 STUDIEPOENG)
Tema skal velges i samråd med faglærer.
MÅL
Studentene skal ha
- utdypet innsikt i et selvvalgt ledelse, menighetsutvikling eller menighetspedagogisk emne med relevans til menighetspedagogisk arbeid
- evne til å redegjøre for et selvvalgt tema

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, "Menigheten som lærende fellesskap : sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 59, nr./issue 4 (2008), s./p. 227-245, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn og Finn Hjardemaal, "Bør besteforeldrene ha noe å si?" i:/in: *Prismet* 53, nr./issue 6 (2002), s./p. 263-269, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn, "Besteforeldreskapet i forandring" i:/in: *Prismet* 53, nr./issue 6 (2002), s./p. 239-246, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Everist, Norma Cook, "Et utvalg" i:/in:/from: *The church as learning community : a comprehensive guide to Christian education* Nashville , Tenn.: Abingdon Press, 2002, s./p. 9-253, ISBN/ISSN: 0-687-04500-2
- Fylling, H., *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil : en vurdering av aktuelle konfirmantbøker : upublisert* 2005 (Kompendium/Compendium)
- Grandal, Kjetil, "Gir konfirmantbøkene hjelp til å mestre livet? : en undersøkelse av tre konfirmantbøkers teologi" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 209-222, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Hallen, Dag, "Trosopplæring i familiepedagogisk perspektiv : hva kan kirken gjøre for å støtte foreldrene i oppdragelsesoppgaven?" i:/in:/from: *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* / Turid Skorpe Lannem et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, s./p. 43-55, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4 (Kompendium/Compendium)
- Hallen, Dag, "Besteforeldrenes rolle og betydning" i:/in: *Prismet* 53, nr./issue 6 (2002), s./p. 247-254, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid og Sverre Dag Mogstad, "Trosopplæringsreformen under lupen : evalueringsperspektiv på forsøksfasen" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 2-3 (2006), s./p. 115-130, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Babysangen i pedagogisk lys" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 129-141, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Skarsaune, Oskar, Karl Olav Sandnes og Reidar Aasgaard, "Ut i verden : refleksjoner rundt trosopplæring i antikken og i dag" i:/in:/from: *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* / Karl Olav Sandnes et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 237-253, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Myhre, Reidar, *Oppdragelse i helhetspedagogisk perspektiv* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1994, ISBN/ISSN: 82-417-0406-2
- Sandnes, Karl Olav, Oskar Skarsaune og Reidar Aasgaard, *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aarseth, Espen, *Lidenskapelig og lykkelig? : på hvilken måte kan Kenda Deans program Practicing Passion bidra til å tolke norske ungdommers virkelighet slik den fremstår i undersøkelsen Jeg tror jeg er lykkelig -?* Oslo: E. Aarseth, 2007, s./p. 73 bl.
- Birkedal, Erling, *"Kanskje jeg tror på en gud, men-" : en langtidsstudie av gudstro hos unge fra 13 til 25 år* Oslo: IKO-forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-843-2
- Brenna, Jeanine, *"Kanskje Jesus var en alien...?" : en studie av ungdom og religion i dagens Oslo* Oslo: J. Brenna, 2001
- Brunstad, Paul Otto, "En "her og nå" - generasjon?" i:/in: *Prismet* 50, nr./issue 2 (1999), s./p. 60-64, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Brunstad, Paul Otto, "Ungdomsarbeid blant menneskeetere" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, s./p. 243-255, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2/82-519-2029-9
- Dean, Kenda Creasy, *Practicing passion : youth and the quest for a passionate church* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2004, ISBN/ISSN: 0-8028-4712-9
- Dean, Kenda Creasy, Chap Clark og David Rahn, *Starting right : thinking theologically about youth ministry* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties/Zondervan Publishing House, 2001, ISBN/ISSN: 0-310-23406-9
- Hauglin, Otto, Håkon Lorentzen og Sverre Dag Mogstad, *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet : evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform* Bergen: Fagbokforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-450-0748-0
- Hegstad, Harald, Anne Schanche Selbekk og Olaf Aagedal, *Når tro skal læres : sju fortellinger om lokal trosopplæring* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-519-2377-4
- Jansvik, Eva Marie, "Den vanskelige balansekunsten : - ungdomsarbeiderens utfordring med å leve i balanse mellom jobb og hvile" i:/in: *Ung teologi* 39, nr./issue 3 (2006), s./p. 5-16, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Johnsen, Elisabeth Tveito, *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Kvalvaag, Robert W., "Spor etter Gud i ungsomskulturen" i:/in: *Prismet* 55, nr./issue 2 (2004), s./p. 3-10, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Lannem, Turid Skorpe og Hans Stifoss-Hanssen, *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4
- Lorentzen, Kristin, "Konfirmasjonen og trosfellesskapet : om forholdet mellom konfirmasjon og deltakelse i kirkelig ungsomsarbeid etter konfirmasjon" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 231-248, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Mikkola, Teija, Kati Niemelä og Juha Petterson, *The questioning mind : faith and values of the new generation* Tampere: Church Research Institute, 2007, ISBN/ISSN: 978-951-693-281-4
- Sagberg, Sturla og Kjetil Steinsholt, *Barnet : konstruksjoner av barn og barndom* Oslo: Universitetsforl., 2003, ISBN/ISSN: 82-15-00385-0
- Sagberg, Sturla, *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* Oslo: IKO-forlaget, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4
- Sandnes, Karl Olav, Oskar Skarsaune og Reidar Aasgaard, *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1

- Ulstein, Jan Ove, Ungdom i rørsle Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 978-82-519-2020-9 (B. 1)/978-82-519-2029-2 (B. 2)
- Ziebertz, Hans-Georg, William K. Kay og Ulrich Riegel, *Youth in Europe* Münster: Lit Verlag, 2005 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 3-8258-8718-9 (Vol. 1)/3-8258-9941-1 (Vol. 2)

P-UNDERV

Emnet undervises: Vår-semesteret, som del- og heltidsstudium.
I undervisningen inngår forelesninger, seminar og studentdeltakelse, blant annet gjennom framlegg av avgrensede deler av studielitteraturen

PED5511 - Kirkens undervisning - oppdrag, historikk og planer

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.
Emnet gir en grunnleggende innføring i menighetspedagogisk arbeid og skal gi hjelp til å utvikle kunnskaper, holdninger og ferdigheter som er viktige for å arbeide som kateket i Den norske kirke.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studentene skal
- få godkjent en bokrapport på inntil 1000 ord fra angitte deler av studielitteraturen
- skrive et feltnotat på inntil 1000 ord om universell utforming innenfor trosopplæringen i en lokal menighet
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet PED5511 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Tillatte hjelpemidler er: Bibel og Gud gir - vi deler. Plan for trosopplæring i Den norske kirke (2010)

Mål og innhold

Studentene skal ha
- kjennskap til kirkens undervisningsoppdrag i Bibelen, kirkens historie og dagens flerkulturelle samfunn
- kjennskap til trosopplæring for barn i tidlig kristendom
- kjennskap til kateketikkens historie
- kjennskap til kirkelige undervisningsplaner fra 1990-tallet og framover
- god kunnskap om trosopplæringsreformens basis og utvikling
- evne til å reflektere over og ta i bruk gjeldende plan for trosopplæring
- god forståelse for sammenhengen mellom dåp og opplæring
- kjennskap til universell utforming av læringsmiljø og læremidler og om inkluderende trosopplæring

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
-
"- til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke : fra et utvalg oppnevntved kongelig resolusjon av 16. juli 1999 : avgitt til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2000
Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 93 s. , ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2012-02-20 fra/from http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet : evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform* / Otto Hauglin et al. red./ed. Bergen: Fagbokforl., 2008, s./p. 13-17, 27-45, 71-226, ISBN/ISSN: 978-82-450-0748-0
- Prosjektrapporter fra trosopplæringsforsøket (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2012-02-20 fra/from http://www.kirken.no/storstavalt/prosjekt/
- Evalueringsrapporter fra forsøket om trosopplæring (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2012-02-20 fra/from www.etor.no
- *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke* [Oslo]: Kirkerådet, 1992, ISBN/ISSN: 82-7545-002-0/978-82-7545-002-7 (Kildelitteratur/Source texts)
- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, s./p. 21-38, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2

- Asheim, Ivar, "Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* (1978), s./p. 180-187, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Borch, Even, "Utviklingshemmede - problem eller ressurs" i:/in:/from: *Gud gjør ikke forskjell på barn : barn med spesielle behov* Oslo: IKO-forl., 1995, s./p. 11-24, ISBN/ISSN: 82-7112-414-5 (Kompendium/Compendium)
- Den norske kirke, *Gud gir - vi deler : plan for trosopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kildelitteratur/Source texts) (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=11495
- Den norske kirke, *Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* Bokmål[utg.] utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 1998 (Kildelitteratur/Source texts) (Se Fronter/Check Fronter)
- Dokka, Trond Skard, "Trosopplæringens sakramentale forankring" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 43-54, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Holien, Anny, *Gudstjenesten - "et sted å være, et sted å lære" : en studie av hvordan noen gudstjenesteledere lar barn delta* [Oslo]: A. Holien, 2010, s./p. 78, [3] bl. , hentet fra/cited from http://ask.bibsys.no/ask/action/show?kid=biblio&cmd=reload&pid=11467714x
- Jensen, Roger, "Kirkens trosopplæring : historiske og systematisk-teologiske perspektiver" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 113-128, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Johnsen, Elisabeth Tveito, "Barneteologi møter trosopplæring til gjensidig kritisk dialog" i:/in:/from: *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* / Sturla Sagberg red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2008, s./p. 10-33, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4 (Kompendium/Compendium)
- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, *Dåpsopplæring i Den norske kirke : delrapport, september 2001* Oslo: Kirkerådet, 2001 (Kildelitteratur/Source texts), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/kirke_stat/Rapport/dapsopp.pdf
- Krych, M., "The Gospel calls us" i:/in:/from: *Lifelong learning : a guide to adult education in the church* / Rebecca Grothe red./ed. Minneapolis, Minn.: Augsburg, 1997, s./p. 12-32, ISBN/ISSN: 0-8066-2999-1 (Kompendium/Compendium)
- Kultur- og kirkedepartementet, *Trusopplæring i ei ny tid : om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja* [Oslo]: Departementet, 2002, nr./issue nr 7 (2002-2003) (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited nr 7 (2002-2003) fra/from http://www.regjeringen.no/Rpub/STM/20022003/007/PDFS/STM200220030007000DDDPDFS.pdf
- Leganger-Krogstad, Heid, "Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling? : fellesskapslæring i kirken" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 67-86, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Leganger-Krogstad, Heid, "Babysangen i pedagogisk lys" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 129-141, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Lerheim, Birgitte, "Ungdom, tradisjonar og relasjonar : ei drøfting av interaksjonsflater mellom unge menneske og Den norske kyrkja" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 87-98, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Morvik, Eigil og Ida Marie Høeg, "Ung og aktiv? : ungdom 15-18 år i Den norske kirke" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Redse, A., "Kyrkjeleg undervisning i ei ny tid" i:/in:/from: *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* / Jan Ove Ulstein et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 2001, s./p. 31-51, ISBN/ISSN: 82-519-1673-9 (Kompendium/Compendium)
- Sandnes, Karl Olav, Oskar Skarsaune og Reidar Aasgaard, *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Akerø, Hans Arne, *Vårt alterbord er dekket : barn og nattverd* Oslo: Iko, 1995, ISBN/ISSN: 82-7112-368-8
- Gunleiksrud, Kristin og Yvonne Andersen, *Samarbeid kirke - skole : rammer og muligheter* Oslo: IKO-forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-861-6
- Gunleiksrud, Kristin, *Kirken og den kulturelle skolesekken* Oslo: IKO-forlaget, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7112-877-7
- Hegstad, Harald, Anne Schanche Selbekk og Olaf Aagedal, *Når tro skal læres : sju fortellinger om lokal trosopplæring* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-519-2377-4
- Håstein, Hallvard, "Universell tilnærming - en fruktbar vei til tilpasset opplæring" i:/in: *Bedre skole : tidsskrift for lærere og skoleledere*, nr./issue 2 (2006), s./p. 34-37, ISBN/ISSN: 0802-183x
- Leganger-Krogstad, Heid, "Trosopplæringsreformen - som digital reform" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 58, nr./issue 4 (2007), s./p. 221-232, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Nidaros bispedømmeråd, Konfirmanter med særskilte behov : en veiledning fra Nidaros bispedømmeråd , hentet/cited 2011-11-03 fra/from http://www.kirken.no/nidaros/doc/trosopplæring/brosjyre.doc
- Torgauten, Tor Ivar, *Sammen skal vi bygge menighet : når mennesker med utviklingshemming blir kirkens veiledere* [Oslo]: Verbum, 2006, ISBN/ISSN: 82-543-1066-1/978-82-543-1066-3

PED5520 - Kirken som lærende fellesskap

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.
Emnet kan anvendes som valgemne i Master i teologi og Master i diakoni.

PED5520 leses i sammenheng med PED5511 og tar sikte på å gi studentene kunnskap om og forståelse av kateketens oppgave i å lede menighetens undervisningsarbeid. Emne skal gi evne til å forstå menighetspedagogisk arbeid i lys av teorien om menigheten som et livslangt, lærende fellesskap. Både aldersdelt arbeid og familiepedagogisk arbeid belyses i studiet. Emne skal gi trening i oppgaveskriving innenfor et selvvalgt fagområde som forberedelse til masteroppgaven.
Emnet består av to delemner: A. Kirken som lærende fellesskap (5 stp) og B. Kateketisk fordypningsemne (5 stp).
Emnet undervises: Vår-semesteret, som del- og heltidsstudium
Emnet blir tilrettelagt for deltidstudenter med blokk-undervisning over to dager to ganger i semesteret, den første knyttet til delemne A, og den neste knyttet til skriveprosessen i delemne B. Heltidsstudenter har noe seminarundervising mellom disse blokkene. I undervisningen inngår forelesninger, seminar og studentdeltakelse, blant annet gjennom framlegg av avgrensede deler av studielitteraturen
For studier på 5000-nivå må man ha fullført relevante studier i Kristendom/RLE på 1000- og 2000-nivå tilsvarende 80 studiepoeng (Kristendom/RLE grunnstudier og fordypningsstudier).
Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i PED5511

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta på minimum 15 timers undervisning
- levere utkast til faglig essay innen en angitt frist og få tilbakemelding fra faglærer Utkast betyr en fullt utskrevet tekst til innledning (problemstilling, materiale, framgangsmåte og disposisjon)
- få godkjent en litteraturliste med omfang på 350 sider på masternivå innenfor temaområdet essayet er valgt innenfor og sendes inn sammen med utkastet
- planlegge, gjennomføre og evaluere et undervisningsopplegg og læringsforløp blant voksne i forbindelse med delemne B. Dokumenteres ved at undervisningsopplegget vedlegges essayet i mappen
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnets vurderingsform er mappevurdering med justerende muntlig prøve.
Mappen består av faglig essay på mellom 3500 og 4000 ord i et selvvalgt tema innen delemne B. Undervisningsopplegget er vedlegg til denne. Foreløpig karakter (A-F) settes på grunnlag av faglig essay, som teller 2/3, og undervisningsopplegget, som teller 1/3. Den justerende muntlige prøven omfatter hele emnet.

Vurderingsform ved ny prøve er 6 timers klausurprøve med justerende muntlig prøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for oppgaven og justerende muntlig prøve.

Mål

A. KIRKEN SOM LÆRENDE FELLESSKAP (5 STUDIEPOENG)
MÅL
Studentene skal ha
- innsikt i ulike sider ved menigheten som læringsfellesskap
- kunnskap om ulike aldersfaser i kirkelig undervisning og livslang læring
- god kunnskap om familiens rolle i trosopplæringen
- evne til å reflektere over kateketens rolle som pedagogisk leder

- innsikt i strategier som kan videreutvikle kirkelig undervisning
- kjennskap til læremidler for konfirmanttiden

B. KATEKETISK FORDYPNINGSEMNE (5 STUDIEPOENG)
Her skal studentene sette seg inn i et kateketisk tema på egen hånd og skrive et faglig essay på mellom 3500 og 4000 ord. Tema skal velges i samråd med faglærer. Innenfor samme tema inngår planlegging, gjennomføring og evaluering av et undervisningsopplegg og læringsforløp blant voksne.
MÅL
Studentene skal ha
- utdypet innsikt i et selvvalgt pedagogisk eller teologisk/pedagogisk emne med relevans til menighetspedagogisk arbeid
- evne til å redegjøre for et selvvalgt tema
- evne til å planlegge, gjennomføre og evaluere et læringsforløp blant voksne innenfor dette tema

Merknad til litteraturlisten

Studenten velger selv studielitteratur i emne B på ca. 350 sider i tilknytning til skriving av faglig essay. Litteraturen kan velges fra litteraturliste for delemne B.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, "Menigheten som lærende fellesskap : sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 59, nr./issue 4 (2008), s./p. 227-245, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn og Finn Hjardemaal, "Bør besteforeldrene ha noe å si?" i:/in: *Prismet* 53, nr./issue 6 (2002), s./p. 263-269, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn, "Besteforeldreskapet i forandring" i:/in: *Prismet* 53, nr./issue 6 (2002), s./p. 239-246, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Everist, Norma Cook, "Et utvalg" i:/in:/from: *The church as learning community : a comprehensive guide to Christian education* Nashville , Tenn.: Abingdon Press, 2002, s./p. 9-253, ISBN/ISSN: 0-687-04500-2
- Fylling, H., *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil : en vurdering av aktuelle konfirmantbøker : upublisert* 2005 (Kompendium/Compendium)
- Grandal, Kjetil, "Gir konfirmantbøkene hjelp til å mestre livet? : en undersøkelse av tre konfirmantbøkers teologi" i:/in:/from: *Barneteologi og kir kens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 209-222, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Hallen, Dag, "Trosopplæring i familiepedagogisk perspektiv : hva kan kirken gjøre for å støtte foreldrene i oppdragelsesoppgaven?" i:/in:/from: *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* / Turid Skorpe Lannem et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, s./p. 43-55, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4 (Kompendium/Compendium)
- Hallen, Dag, "Besteforeldrenes rolle og betydning" i:/in: *Prismet* 53, nr./issue 6 (2002), s./p. 247-254, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid og Sverre Dag Mogstad, "Trosopplæringsreformen under lupen : evalueringsperspektiv på forsøksfasen" i:/in: *Pris met : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 2-3 (2006), s./p. 115-130, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Babysangen i pedagogisk lys" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 129-141, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Skarsaune, Oskar, Karl Olav Sandnes og Reidar Aasgaard, "Ut i verden : refleksjoner rundt trosopplæring i antikken og i dag" i:/in:/from: *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* / Karl Olav Sandnes et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 237-253, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Myhre, Reidar, *Oppdragelse i helhetspedagogisk perspektiv* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1994, ISBN/ISSN: 82-417-0406-2
- Sandnes, Karl Olav, Oskar Skarsaune og Reidar Aasgaard, *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aarseth, Espen, *Lidenskapelig og lykkelig? : på hvilken måte kan Kenda Deans program Practicing Passion bidra til å tolke norske ungdommers virkelighet slik den fremstår i undersøkelsen Jeg tror jeg er lykkelig -?* Oslo: E. Aarseth, 2007, s./p. 73 bl.
- Birkedal, Erling, *"Kanskje jeg tror på en gud, men-" : en langtidsstudie av gudstro hos unge fra 13 til 25 år* Oslo: IKO-forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-843-2
- Brenna, Jeanine, *"Kanskje Jesus var en alien...?" : en studie av ungdom og religion i dagens Oslo* Oslo: J. Brenna, 2001
- Brunstad, Paul Otto, "En "her og nå" - generasjon?" i:/in: *Prismet* 50, nr./issue 2 (1999), s./p. 60-64, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Brunstad, Paul Otto, "Ungdomsarbeid blant menneskeetere" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, s./p. 243-255, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2/82-519-2029-9
- Dean, Kenda Creasy, *Practicing passion : youth and the quest for a passionate church* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2004, ISBN/ISSN: 0-8028-4712-9

- Dean, Kenda Creasy, Chap Clark og David Rahn, *Starting right : thinking theologically about youth ministry* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties/Zondervan Publishing House, 2001, ISBN/ISSN: 0-310-23406-9
- Hauglin, Otto, Håkon Lorentzen og Sverre Dag Mogstad, *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet : evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform* Bergen: Fagbokforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-450-0748-0
- Hegstad, Harald, Anne Schanche Selbekk og Olaf Aagedal, *Når tro skal læres : sju fortellinger om lokal trosopplæring* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-519-2377-4
- Jansvik, Eva Marie, "Den vanskelige balansekunsten : - ungdomsarbeiderens utfordring med å leve i balanse mellom jobb og hvile" i:/in: *Ung teologi* 39, nr./issue 3 (2006), s./p. 5-16, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Johnsen, Elisabeth Tveito, *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Kvalvaag, Robert W., "Spor etter Gud i ungsomskulturen" i:/in: *Prismet* 55, nr./issue 2 (2004), s./p. 3-10, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Lannem, Turid Skorpe og Hans Stifoss-Hanssen, *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4
- Lorentzen, Kristin, "Konfirmasjonen og trosfellesskapet : om forholdet mellom konfirmasjon og deltakelse i kirkelig ungsomsarbeid etter konfirmasjon" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 231-248, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Mikkola, Teija, Kati Niemelä og Juha Petterson, *The questioning mind : faith and values of the new generation* Tampere: Church Research Institute, 2007, ISBN/ISSN: 978-951-693-281-4
- Sagberg, Sturla og Kjetil Steinsholt, *Barnet : konstruksjoner av barn og barndom* Oslo: Universitetsforl., 2003, ISBN/ISSN: 82-15-00385-0
- Sagberg, Sturla, *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* Oslo: IKO-forlaget, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4
- Sandnes, Karl Olav, Oskar Skarsaune og Reidar Aasgaard, *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1
- Ulstein, Jan Ove, Ungdom i rørsle Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 978-82-519-2020-9 (B. 1)/978-82-519-2029-2 (B. 2)
- Ziebertz, Hans-Georg, William K. Kay og Ulrich Riegel, *Youth in Europe* Münster: Lit Verlag, 2005 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 3-8258-8718-9 (Vol. 1)/3-8258-9941-1 (Vol. 2)

PED5530 - Kirkebyggets teologi og læring

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

PED5610 - Utdanning og etikk: Filosofiske og samfunnsvitenskapelige perspektiver

Emneansvarlig:	Liv Ingeborg Lied (Liv.I.Lied@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne masterutdanningen i Lektor- og adjunktprogrammet
Det forutsettes at studentene har kunnskaper om etiske teorier på bachelor-nivå.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal:
- levere en bokrapport.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har en hjemmeeksamen (3 dager) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Vurderingsform ved ny prøve er 6 timers klausurprøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for hjemmeeksamen.

Mål og innhold

Gjennom utdanningen skal studentene
- god kunnskap om forholdet mellom utdanning og etikk
- kunnskap om og evne til å drøfte ulike teorier om moralsk dannelse
- kunnskap om og evne til å drøfte ulike moralske perspektiver på pedagogisk virksomhet
- kjennskap til ulike tilnærminger til undervisning og etikk.

Innhold
Kurset har tre hoveddeler:
1) Moralsk dannelse: Her behandles ulike teorier om hvordan moral dannes og utvikles i og mellom mennesker, det vil si teorier om moralsk utvikling, moralsk sosialisering og fungering, samt dyder og dannelse.
2) Pedagogikk som moralsk virksomhet: Her rettes det ulike moralske perspektiv på ulike sider av pedagogisk virksomhet, pedagogisk praksis, yrkesutøvelse og pedagogisk forskning. Dydsetiske, liberale og omsorgsetiske tradisjoner vies spesiell oppmerksomhet. Videre reises spørsmål om de samfunnsmessige betingelser for utdanning og verdier, med vekt på globaliseringsspørsmål.
3) Undervisning i etikk: Her gis en oversikt over forskning om etikkundervisning, med spesiell vekt på relasjonelle perspektiver.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, "The maze of tolerance" i:/in:/from: *International handbook of inter-religious education* / Kath Engebretson red./ed. Dordrecht: Springer, 2010 b./vol. 2, s./p. 597-615, ISBN/ISSN: 978-1-4020-9273-2 (Kompendium/Compendium)
- Afdal, Geir, "Facts and values and moral education" i:/in: *Nordisk pedagogik* 24 (2004), s./p. 195-210, ISBN/ISSN: 0901-8050 , hentet fra/cited from http://www.idunn.no/ts/np/2004/03/facts_values_and_moral_education
- Biesta, G., "Against leaning : reclaiming a language for education in an age of learning" i:/in: *Nordisk pedagogik* 24, nr./issue 1 (2004), s./p. 70-82, ISBN/ISSN: 0901-8050 , hentet/cited 1 fra/from http://www.idunn.no/ts/np/2004/01/against_learning_reclaiming_a_language_for_education_in_an_age_of_learning
- Bricker, David, "Character and moral reasoning : an aristotelian perspective" i:/in:/from: *Ethics for professionals in education : perspectives for preparation and practice* / Kenneth A. Strike et al. red./ed. New York: Teachers College Press, 1993, s./p. 13-26, ISBN/ISSN: 0-8077-3216-8/0-8077-3215-x (Kompendium/Compendium)
- Carr, David, "Character in teaching" i:/in: *British journal of educational studies* 55 (2007), s./p. 369-389, ISBN/ISSN: 0007-1005 (Kompendium/Compendium)

- Carr, Wilfred, "Educational research as a practical science" i:/in: *International journal of research & method in education* 30 (2007), s./p. 271-286, ISBN/ISSN: 1743-7288 (Kompendium/Compendium)
- Cribb, Alan og Stephen Ball, "Towards an ethical audit of the privatisation of education" i:/in: *British journal of educational studies* 53 (2005), s./p. 115-128, ISBN/ISSN: 0007-1005 (Kompendium/Compendium)
- Halstead, J. Mark og Monica J. Taylor, "Learning and teaching about values : a review of recent research" i:/in: *Cambridge journal of education* 30, nr./issue 2 (2000), s./p. 169-202, ISBN/ISSN: 0305-764x (Kompendium/Compendium)
- Hansen, David T., "Teaching as a moral activity" i:/in:/from: *Handbook of research on teaching* 4 utg./ed./ Virginia Richardson red./ed. Washington, DC: American Educational Research Association, 2001, s./p. 826-857, ISBN/ISSN: 0-935302-26-3 (Kompendium/Compendium)
- Hauge, Trond Eiliv, Andreas Lund og Jon Magne Vestøl, "Et utvalg" i:/in:/from: *Undervisning i endring : IKT, aktivitet, design* Oslo: Abstrakt forl., 2007, s./p. 1-103, 159-172,204-219, ISBN/ISSN: 978-82-7935-226-6
- Howe, Kenneth R., "The liberal democratic tradition and educational ethics" i:/in:/from: *Ethics for professionals in education : perspectives for preparation and practice* / Kenneth A. Strike et al. red./ed. New York: Teachers College Press, 1993, s./p. 27-42, ISBN/ISSN: 0-8077-3216-8/0-8077-3215-x (Kompendium/Compendium)
- Kohlberg, Lawrence, "The development of children's orientations toward a moral order" i:/in: *Human development* 51 (2008), s./p. 8-20, ISBN/ISSN: 0018-716x (Kompendium/Compendium)
- Noddings, Nel, "Care, justice and equity" i:/in:/from: *Justice and caring : the search for common ground in education* / Michael S. Katz et al. red./ed. New York: Teachers College Press, 1999, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-8077-3819-0/0-8077-3818-2 (Kompendium/Compendium)
- Olsson, Mark, "Neoliberalism, globalisation, democracy : challenges for education" i:/in: *Globalisation, societies and education* 2 (2004), s./p. 231-275, ISBN/ISSN: 1476-7732 (Kompendium/Compendium)
- Strike, Kenneth A. og P. Lance Ternasky, "Ethics in educational settings" i:/in:/from: *Ethics for professionals in education : perspectives for preparation and practice* / Kenneth A. Strike et al. red./ed. New York: Teachers College Press, 1993, s./p. 1-9, ISBN/ISSN: 0-8077-3216-8/0-8077-3215-x (Kompendium/Compendium)
- Tappan, Mark, "Moral functioning as mediated action" i:/in: *The Journal of Moral Education* 35 (2006), s./p. 1-18, ISBN/ISSN: 1465-3877 (Kompendium/Compendium)
- Ven, Johannes A. van der, *Formation of the moral self* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1998, ISBN/ISSN: 0-8028-4439-1

PKU501 - Pastoralklinisk utdanning, 1. kurs

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i klinisk sjelesorg, Erfaringsbasert master i praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den disiplinbaserte mastergraden Master i klinisk sjelesorg.
Emnet kan også inngå i den erfaringsbaserte Master i praktisk teologi.
PKU501 er sjelesorgfaglig prosesslæring via praksis, refleksjon, teoretisk studium og veiledning. Læringsprosessen skjer individuelt og i gruppe. Programmet er en videreutdanning og fokuserer på følgende læringsområder:

- Personlig kompetanse: Læringsprosesser som fremmer personlig modenhet og selvinnsikt

- Teoretisk kompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglig kunnskap og innsikt

Integrasjonskompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglige ferdigheter, faglig modenhet og personlig integritet

PKU501 er et klinisk og praksisbasert emne hvor det kreves motivasjon til å arbeide med egne læringsbehov og villighet til å utforske egen praksis i prosess og åpen dialog med læringsgruppen og veileder.
Omfang (400 timer veiledet læring), struktur og innhold svarer til den høyeste internasjonale standard innen Clinical Pastoral Education (CPE), også når det gjelder krav til veiledernes kompetanse/godkjenning og kvalitetskrav som stilles til kursstedene.
Før opptak til dette emnet må man ha fullført enten cand.theol.-graden (inkludert praktikum), master i teologi / kristendomsksunnskap, mastergrad i diakoni eller tilsvarende der sjelesorg inngår i grunnutdanningen. Det kreves to års praksis fra kirkelig tjeneste.
Videre kreves det at man har forutsetninger for å nyttiggjøre seg en prosessorientert / klinisk læringsmodell og har grunnleggende forutsetninger for å ta hånd om praksisinstitusjonenes konfidenter på en forsvarlig måte.
Opptak skjer etter søknad på eget skjema vedlagt egenberetning m.m., gjennom opptaks-intervju og ved godkjenning av opptak ved de respektive kurssteder. Det overordnede ansvar for opptak har MF v/ Programutvalg for Master i klinisk sjelesorg supplert med en representant oppnevnt av Presteforeningen.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Følgende studiekrav gjelder:
- Obligatorisk deltakelse (max 10 % sykefravær) i all undervisning, veiledning, gruppedeltakelse og klinisk tjeneste i samsvar med kursstedets emnehefte
- Obligatorisk innlevering av skriftlige arbeider i følge emneheftet
- Delta i evaluering av studietilbudet

For å bestå emnet må studenten oppfylle alle studiekrav.

Avsluttende vurdering

Studiekravene oppfylles fortløpende og dokumenteres i en samlemappe. Vurderingen er basert på studentens egne læringsmål, evnen til å ta ansvar for egne læringsbehov, deltakelse i programelementene og innlevering av alle obligatoriske notater og oppgaver til samle-mappen. Alle skriftlige oppgaver / notater gjennomgås fortløpende i kurstiden og gjøres til gjenstand for videre læring, enten i gruppe eller i individualveiledning.
Ved kursslutt avgir både studenten og PKU-veileder en skriftlig evaluering etter godkjent mal. Emnet vurderes til "bestått" eller "ikke bestått". Vurderingen vil også angi hvor vidt studenten anbefales å fortsette studiet til PKU502 nivået.

Mål og innhold

PKU forutsetter et læringsmiljø som fremmer faglig og personlig vekst og dannelse. Et slikt miljø kjennetegnes av gjensidig tillit, respekt, åpenhet, utfordring, konflikt, konfrontasjon, mangfold og kompleksitet.
Programelementer og virkemidler i PKU501:

- En praksisarena som gir adekvate muligheter for klinisk læring/samtalepraksis

- En skriftlig læringskontrakt basert på PKUs rammebetingelser, samt skriftlige målsetninger som avspeiler de generelle målsetningene for PKU501 anvendt på / tilpasset personlige læringsbehov

- En veiledningsgruppe med 5-7 studenter der læringen tar utgangspunkt i studentenes kliniske materiale

- Individuell veiledning

- Undervisning / seminarer av både didaktisk og klinisk karakter

- Gudstjenesteseminar med vekt på forkynnelsens kommunikative element

- Litteraturstudium på min. 500 sider, valgt etter samråd med veileder

- Samtalegruppe som integrerende element, med fokus på de personlige tema som aktualiseres i rollen som sjelesørger og i møte med gruppen og utdanningen for øvrig

Læringsområdene i PKU501
Læringsområdene er knyttet til følgende 3 grunnleggende læringsområder: Personlig kompetanse, teoretisk kompetanse og integrasjonskompetanse. Siden PKU er prosesslæring / klinisk læring over tid, defineres disse tre læringsområder likt for PKU501, 2 og 3, men konkrete læringsmål og vektleggingen av hvert læringsområde vil være forskjellig for de tre trinnene. Læringsområdene vil naturlig gripe inn i hverandre. Mål fra PKU502/3 vil derfor for noen studenter aktualiseres på PKU501.
For læringsområdet "personlig kompetanse" - er læringsmålene følgende:

- økt bevissthet om seg selv og sin identitet / funksjon som sjelesørger i lys av egen historie, kulturell kontekst, relasjoner og gudsbilde

- fordypet bevissthet om hvordan egen være- og arbeidsmåte virker på andre

- identifisert og artikulert viktige teologiske tema, verdier og erfaringer som påvirker funksjon og selvforståelse som sjelesørger

For læringsområdet "teoretisk kompetanse" - er læringsmålene følgende:

- innsikt i og kunnskap om egen trostradisjon og teologi

- kunnskap om samfunnsvitenskapelige fortolkninger av menneskelig atferd som er relevant for sjelesørgerisk arbeid

- kunnskap om viktige faktorer som former samspillet mellom konfident og sjelesørger

- kunnskap om hovedretninger innen sjelesorgfaget, historisk og aktuelt

For læringsområdet "integrasjonskompetanse" - er læringsmålene følgende:

- evne til å holde kliniske erfaringer og teologiske kunnskaper sammen på en integrert måte

- evne til å anvende den kliniske læringsmodellen som middel til faglig og personlig vekst

- evne til å formulere konkrete mål for faglig videreutvikling basert på personlig styrke så vel som svakhet, sårbarhet og grenser

- utvikle en aksepterende grunnholdning, evne til aktiv lytting og empatisk / respektfull respons som sjelesørger

- grunnleggende ferdigheter til å initiere, administrere, fordype og avslutte sjelesorgrelasjoner

Litteratur

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Bergstrand, Göran, *Med livet som redskap : sex själavårdare berättar* Örebro: Libris, 1998, ISBN/ISSN: 9171951954 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Doehring, Carrie, *The practice of pastoral care : a postmodern approach* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22684-1/978-0-664-22684-8
- Dykstra, Robert C., *Images of pastoral care : classic readings* St. Louis, Mo.: Chalice Press, 2005, ISBN/ISSN: 9780827216242
- Engedal, Leif Gunnar, "Kristen sjelesorg i en postmoderne kultur : utfordringer og muligheter" i:/in:/from: *Mötet med den splittrade människan : om själavård i postmodern tid* / Björn Wiedel et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2004, s./p. 19-72, ISBN/ISSN: 91-526-2979-1
- Gerkin, Charles V., *The Living human document : re-visioning pastoral counseling in a hermeneutical mode* Nashville: Abingdon Press, 1984, ISBN/ISSN: 0-687-22372-5 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Lyall, David, *Integrity of pastoral care* London: SPCK, 2001, ISBN/ISSN: 9780281050260

PKU502 - Pastoralklinisk utdanning, 2. kurs

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i klinisk sjelesorg, Erfaringsbasert master i praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den disiplinbaserte mastergraden Master i klinisk sjelesorg. Emnet kan også inngå i den erfaringsbaserte Master i praktisk teologi.
PKU502 er et klinisk og praksisbasert emne. Det kreves evne til å definere egne læringsbehov og villighet til videre utforsking og bearbeiding av egen praksis. Dette skjer i åpen dialog og prosess med læringsgruppen og veileder.
Omfang (400 timer veiledet læring), struktur og innhold svarer til den høyeste internasjonale standard innen Clinical Pastoral Education (CPE), også når det gjelder krav til veiledernes kompetanse/godkjenning samt de kvalitetskrav som stilles til kursstedene.
Før opptak til dette emnet må man ha fullført PKU501 med anbefaling til videre PKU fra veileder på PKU501.
Opptak skjer etter søknad på eget skjema vedlagt egenberetning m.m., gjennom opptaks-intervju og ved godkjenning av opptak ved den institusjon der studenten skal ha sin kliniske praksis. Det overordnede ansvar for opptak har MF v/ Programutvalg for Master i klinisk sjelesorg supplert med en representant oppnevnt av Presteforeningen.
Undervisning i emnet tilbys normalt hvert høst-/vårsemester ved godkjente kurssteder som MF har samarbeider med. Fra tid til annen gis PKU502 også med utvidet tidsramme (deltid over 9 måneder). Undervisningsgruppene kan bestå av studenter på alle 3 PKU-nivå.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Følgende studiekrav gjelder:

- Obligatorisk deltakelse (max 10 % sykefravær) i all undervisning, veiledning, gruppedeltakelse og klinisk tjeneste i samsvar med kursstedets emnehefte

- Obligatorisk innlevering av skriftlige arbeider i følge emneheftet

- Delta i evaluering av studietilbudet

For å bestå emnet må studenten oppfylle alle studiekrav

Avsluttende vurdering

Studiekravene oppfylles fortløpende og dokumenteres i en samlemappe. Vurderingen er basert på studentens egne læringsmål, evne til å ta ansvar for egne læringsbehov, deltakelse i programelementene og innlevering av alle obligatoriske notater og oppgaver til samlemappen. Alle oppgaver / notater gjennomgås fortløpende i kurstiden og gjøres til gjenstand for videre læring, enten i gruppe eller i individualveiledning.
Ved kursslutt avgir både studenten og PKU - veileder en skriftlig evaluering etter godkjent mal. Emnet vurderes til "bestått" eller "ikke bestått". Vurderingen vil også angi hvor vidt studenten anbefales å fortsette studiet til PKU503- nivået.

Mål og innhold

PKU forutsetter et læringsmiljø som fremmer faglig og personlig vekst og dannelse. Et slikt miljø kjennetegnes av gjensidig tillit, respekt, åpenhet, utfordring, konflikt, konfrontasjon, mangfold og kompleksitet.
Programelementer og virkemidler i PKU502:
- En praksisarena som gir adekvate muligheter for klinisk læring/samtalepraksis
- En skriftlig læringskontrakt basert på PKUs rammebetingelser, samt skriftlige målsetninger som avspeiler de generelle målsetningene for PKU502 anvendt på / tilpasset personlige læringsbehov
- Veiledningsgruppe med 5-7 studenter der læringen tar utgangspunkt i studentenes kliniske materiale
- Individuell veiledning
- Undervisning / seminarer av både didaktisk og klinisk karakter
- Gudstjenesteseminar med vekt på forkynnelsens kommunikative element
- Litteraturstudium på til sammen min. 500 sider, valgt etter samråd med veileder
- Samtalegruppe som integrerende element, med fokus på de personlige tema som aktualiseres i rollen som sjelesørger og i møte med gruppen og utdanningen for øvrig
For læringsområdet "teoretisk kompetanse" - er læringsmålene følgende:
- Kunnskap om en større bredde av sjelesørgeriske virkemidler, inklusive adekvat bruk av Bibel, bønn, ritualer samt konfliktbearbeiding,

konfrontasjon og kriseintervensjoner
- Kunnskap om kontekstuelle forhold som former menneskers liv for å kunne gi omfattende sjelesorg til mennesker av ulik bakgrunn, i ulike livssituasjoner, faser og kriser
- Kjennskap til ulike perspektiver på samtalemetodikk og relasjonsdynamikk,
For læringsområdet "personlig kompetanse" - er læringsmålene følgende:
- økt bevissthet i forhold til egne følelser for å bli bedre rustet til å møte konfidentens emosjonelle reaksjoner, også når disse forplantes til egen emosjonalitet
- økt bevissthet om egen religiøs bakgrunn, spiritualitet og gudserfaring og evne til kritisk refleksjon over dette
For læringsområdet "integrasjonskompetanse"- er læringsmålene følgende:
- dokumentert evne til å artikulere en pastoral selvforståelse som er i samsvar med personlige forutsetninger, pastoralteologisk ståsted, erfaring med sjelesorgfaglig prosesslæring og erfaring som sjelesørger.
- dokumentert evne til å initiere gode samarbeidsrelasjoner og dialog med kollegaer, veileder og andre profesjonsgrupper, preget av gjensidighet, åpenhet og myndighet
- dokumentert evne til egenveiledning og realistisk selvvurdering i forhold til funksjon som sjelesorger, herunder evne til praktisk anvendelse av samtale metodikk

Litteratur

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergstrand, Göran, *En själasörjares dilemma* Stockholm: Natur och kultur, 2002, ISBN/ISSN: 91-27-09255-0/91-27-09927-x (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Dykstra, Robert C., *Images of pastoral care : classic readings* St. Louis, Mo.: Chalice Press, 2005, ISBN/ISSN: 9780827216242
- Eide, Øyvind M., "Det bærekraftige bibelord : fra debatten om Bibelens rolle i den sjelesørgeriske samtalen" i:/in:*Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2008), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Engedal, Leif Gunnar, "Sjelesorgens teologiske forankring og egenart : bidrag til refleksjon" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2008), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Grevbo, Tor Johan S., *Guds masker i sjelesorgen : hvordan forholde seg til det guddommelige maskespill teoretisk og praktisk?* [Vikersund] : Institutt for sjelesorg - Modum bad, 2003
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Schipani, Daniel S., *The way of wisdom in pastoral counseling* Elkhart, Ind.: Institute of Mennonite Studies, 2003, ISBN/ISSN: 0-936273-34-8
- Stifoss-Hanssen, Hans, "Ritualenes psykologiske og helbredende funksjon" i:/in:/from: *Møtet med den andre* / Marit Bunkholt red./ed. Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 45-58, ISBN/ISSN: 978-82-91925-13-4

PKU503 - Pastoralklinisk utdanning, 3. kurs

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i klinisk sjelesorg, Erfaringsbasert master i praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den disiplinbaserte mastergraden Master i klinisk sjelesorg. Emnet kan også inngå i den erfaringsbaserte Master i praktisk teologi.
PKU503 er sjelesorgfaglig prosesslæring via praksis, refleksjon, teoretisk studium og veiledning. Læringsprosessen skjer individuelt og i gruppe. Programmet er en videre- utdanning og fokuserer på fordypning i følgende læringsområder:

- Personlig kompetanse: Læringsprosesser som fremmer personlig modenhet og selvinnsikt

- Teoretisk kompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglig kunnskap og innsikt

Integrasjonskompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglige ferdigheter, faglig modenhet og personlig integritet

PKU503 er et klinisk og praksisbasert emne. Det kreves derfor evne til å definere egne læringsbehov og villighet til videre utforsking og bearbeiding av egen praksis. Dette skjer i åpen dialog og prosess med læringsgruppen og veileder.
Omfang (400 timer veiledet læring), struktur og innhold svarer til den høyeste internasjonale standard innen Clinical Pastoral Education (CPE), også når det gjelder krav til veiledernes kompetanse/godkjenning samt de kvalitetskrav som stilles til kursstedene.
Før opptak til dette emnet må man ha fullført PKU502 etter gjeldende opptakskrav, og med anbefaling fra godkjent veileder på PKU502 til videre pastoral-klinisk utdanning.
Opptak skjer etter søknad på eget skjema med vedlagt egenberetning m.m., gjennom eventuelt opptaksintervju, og ved godkjenning av opptak ved de respektive kurssteder. Det overordnede ansvar for opptak har MF v/ Programutvalg for Master i klinisk sjelesorg, supplert med en representant oppnevnt av Presteforeningen.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Følgende studiekrav gjelder:
- Obligatorisk deltakelse (max 10 % sykefravær) i all undervisning, veiledning, gruppedeltakelse og klinisk tjeneste i samsvar med studiestedets emnehefte

- Obligatorisk innlevering av skriftlige arbeider i følge emneheftet

Delta i evaluering av studietilbudet

Avsluttende vurdering

Studiekravene oppfylles fortløpende og dokumenteres i en samlemappe. Vurderingen er basert på studentens egne læringsmål, evne til å ta ansvar for egne læringsbehov, deltakelse i programelementene og innlevering av alle obligatoriske notater og oppgaver til samlemappen. Alle oppgavene / notatene gjennomgås fortløpende i kurstiden og gjøres til gjenstand for videre læring, enten i gruppe eller i individualveiledning.

Ved kursslutt avgir både studenten og PKU-veileder en skriftlig evaluering etter godkjent mal. Emnet vurderes til "bestått" eller "ikke bestått". Dersom studenten ønsker det, kan veileders sluttevaluering angi hvorvidt studenten anbefales å søke opptak på veilederutdanningen i PKU.

Mål og innhold

PKU forutsetter et læringsmiljø som fremmer faglig og personlig vekst og dannelse. Et slikt miljø kjennetegnes av gjensidig tillit, respekt, åpenhet, utfordring, konflikt, konfrontasjon, mangfold og kompleksitet.
Programelementer og virkemidler i PKU503:
- En praksisarena som gir adekvate muligheter for klinisk læring/samtalepraksis

- En skriftlig læringskontrakt basert på PKUs rammebetingelser, samt skriftlige målsetninger som avspeiler de generelle målsetningene for PKU503 anvendt på / tilpasset personlige læringsbehov

- En veiledningsgruppe med 5-7 studenter der læringen tar utgangspunkt i studentenes kliniske materiale

- Individuell veiledning

- Undervisning / seminarer av både didaktisk og klinisk / PBL karakter

- Gudstjenesteseminar med vekt på forkynnelsens kommunikative element

- Litteraturstudium på til sammen min. 500 sider, valgt etter samråd med veileder

- Samtalegruppe som integrerende element, med fokus på de personlige tema som aktualiseres i rollen som sjelesørger og i møte med gruppen og utdanningen for øvrig

Læringsområdene i PKU503
er knyttet til videre fordypning innenfor følgende 3 områder: Integrasjonskompetanse, teoretisk kompetanse og personlig kompetanse.
Siden PKU er prosesslæring / klinisk læring over tid, defineres disse tre læringsområdene likt for PKU501/502/503, men konkrete læringsmål og vektleggingen av hvert tema vil være forskjellig for de tre trinnene.
Læringsområdene vil naturlig gripe inn i hverandre. Læringsmål fra PKU501/502 vil som regel vil videreføres på PKU503-nivået.
For læringsområdet "integrasjonskompetanse" - er læringsmålene følgende:
- innsiktsfull utøvelse av egen praksis som sjelesørger med ansvarlighet, selvstendighet, effektivitet, oversikt og tydelig profesjonell kommunikasjon som kjennetegn

- grundig teologisk refleksjon omkring klinisk kasuistikk - med referanse til aktuell kunnskap fra de tilgrensende fagområder - og på en slik måte at teori og praksis, liv og lære kan sammenholdes og gjensidig utfordre hverandre

- trygghet, tydelighet og bevissthet om egen pastoral rolle i et tverrfaglig fagmiljø, samt bidra aktivt til tverrfaglig samhandling

- videreutviklet empati og lytteevne for bedre å kunne møte konfidentens følelser, ord og handlinger
For læringsområdet "teoretisk kompetanse"- er læringsmålene følgende:

- videreutviklet evner til å lytte og fortolke konfidentens følelser, ord og handlinger i lys av sosio-kulturell kontekst og relevante innsikter fra tilgrensende fagområder

- god kunnskap om hovedretninger innen sjelesorgfaget, samt evne til å kunne artikulere eget ståsted i forhold til trekk og tendenser i vår egen tid

- kjennskap til relevant teori innenfor samfunnsvitenskapelig forskning og evne til å anvende slik kunnskap som ressurs i klinisk arbeid

For læringsområdet "personlig kompetanse"- er læringsmålene følgende:

- økt bevissthet om holdninger som er avgjørende for kompetent bruk av seg selv som sjelesørger, herunder utfordringer knyttet til emosjonell tilgjengelighet og adekvat bruk av personlige erfaringer

- økt bevissthet om egne holdninger knyttet til spørsmål om nærhet/avstand, respekt for egne og andres grenser/integritet

- økt bevissthet om positive og problematiske sider ved bruk av pastoral omsorg, myndighet og autoritet

Litteratur

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Approaches and methods in pastoral and practical theology" i:/in:/from: *The Blackwell reader in pastoral and practical theology* / Stephen Pattison et al. red./ed. Oxford: Blackwell, 2000, s./p. 73-145, ISBN/ISSN: 0-631-20744-9/0-631-20745-7
- Dykstra, Robert C., *Images of pastoral care : classic readings* St. Louis, Mo.: Chalice Press, 2005, ISBN/ISSN: 9780827216242
- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Sjelesorgens vei : en veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* Oslo: Luther, 2006, s./p. 302-408, ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4
- Hunsinger, Deborah van Deusen, *Theology and pastoral counseling : a new interdisciplinary approach* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0842-5
- Lartey, Emmanuel Yartekwei, *Pastoral theology in an intercultural world* Peterborough: Epworth, 2006, ISBN/ISSN: 0-7162-0583-1/978-0-7162-0583-8
- Schipani, Daniel S. og Leah D. Bueckert, *Spritual caregiving in the hospital* Kitchener, Ont.: Pandora Press, 2006
- Stairs, Jean, *Listening for the soul : pastoral care and spiritual direction* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-8006-3239-7

PT508 - Menighetspraksis

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi, Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

PT509 - Institusjonspraksis

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

PT510 - Sjelesorg

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.

PT510 gir en grunnleggende innføring i det sentrale praktisk-teologiske emneområdet sjelesorg.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT503 Sjelesorg ,reduseres dette emnet med 5 sp
Med TEOL2542 Ungdomsdiakoni, reduseres dette emnet med 5 sp.

Studiekrav

Studenten skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- levere samtalereferat eller kasusdrøfting (1500-1800 ord) som anvender teori fra pensum i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet PT510 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Dette delemnet sikter mot å gi en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgs egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Med bakgrunn i momenter fra sjelesorgens faghistorie gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt med vekt på drøfting av sentrale posisjoner til forståelse av sjelesorgens dynamiske egenart og kontekstuelle forankring. To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi.

Studentene skal ha
- kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring,
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer,
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse,
- oversikt over sentrale posisjoner og problemstillinger i aktuell sjelesorgfaglig debatt,
- evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid,
- ferdighet i å føre en sjelesørgerisk samtale.

I tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal studenten i samråd med faglærer velge ut ca. 200 sider fra supplementslitteraturen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2004), s./p. 84-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Okkenhaug, Berit, "Kap. 1-10" i:/in:/from: *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000-
- "Utdrag om vigsel og gravferd" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* / Berit

Okkenhaug et al. red./ed. Oslo: Verbum, 1997, s./p. 129-223, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 3 (2001), s./p. 151-174, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0882-9
- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0857-8
- Grevbo, Tor Johan, "Sjelesorgaktuelt : internasjonale tendenser sett fra et skandinavisk perspektiv" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 18, nr./issue 1 (1998), s./p. 45-68, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Harbsmeier, Eberhard og Hans Raun Iversen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Praktisk teologi* Frederiksberg: Anis, 1995, s./p. 384-423, ISBN/ISSN: 87-7457-170-2
- Henriksen, Jan-Olav og Hilde Marie Aarflot, "Å møte en annen" i:/in:/from: *Møte mellom pasient og sykepleier* / Sølvi Helseth et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s./p. 157-172, ISBN/ISSN: 82-417-1126-3
- Olivius, Anders, Cerny Ericson og Birgitta Olivius Kihlberg, *Att möta människor : en grundbok om själavård* 3. helt omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum förlag, 1996, ISBN/ISSN: 91-526-2386-6
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

PT513 - Menighetsbygging og katekettjeneste

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.
PT513 bygger videre på PT171, PT272, PT510 og PT511 og skal gi hjelp til å videreutvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er viktige for å arbeide som kateket i Den norske kirke. Det skal også gi hjelp til å utvikle personlig og åndelig modenhet og kateketisk identitet.

Emnet består av seks delemner: A. Menighetsbygging og lederskap i menighet (3 stp), B. Sjelesorg (3 stp), C. Homiletikk (2 stp), D. Liturgikk (2 stp), E. Menighetspedagogikk (3 stp), F. Kirkerett (1 stp), G. Muntlighet og personlig uttrykk (1 stp), H. Pastoralgrupper (1 stp) I. Retreat (1 stp) og J. Grunnskolepraksis (3 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Studenter som har PPU får fritak for skolepraksis, delemne J og reduksjon på 3 stp.
PT505-04V Menighetsbygging og katekettjeneste, reduseres dette emnet med 20 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen og praksis,
- delta i PT grupper
- bestå grunnskolepraksis (observasjon 2 uker, undervise i minst 2 RLE-timer med detaljert og begrunnet undervisningsplan, levere en av disse undervisningsplanene i fronter)
- få godkjent en praksisoppgave på inntil 3000 ord knyttet til egen observasjon og deltakelse i praksis - i relasjon til et eller flere av delmålene for studieemnet
- delta i retreat
- bestå egnethetsvurdering,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen muntlig prøve (30 minutter) og vurderes med karakteren «bestått» / «ikke bestått». Studiekravene må være oppfylte før kandidaten kan gå opp til avsluttende vurdering.
Studenter som får underkjent sin praksisrapport, får 14 dager til å forbedre denne. Studenter som ikke får godkjent praksis, får mulighet til å oppfylle kravene gjennom en forlenget praksis samme semester eller fornyet praksis semesteret etter.
I dette emnet inngår egnethetsvurdering som selvstendig studiekrav. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til katekettjeneste».

Mål

DELEMNE A: MENIGHETSBYGGING OG LEDERSKAP (3 STP)

Hva vil det si å bygge menighet? Både prestetjenesten og katekettjenesten er i stadig endring. Ulike tider har hatt ulike lederideal. Dagens kirkelig ansatte utfordres til å profilere sin egen forståelse av tjenesten ut fra menighetenes behov og sine egne forutsetninger. Ulike modeller for ledelse må vurderes ut fra menighetsbygging som et overordnet praktisk-teologiske kriterium.

Delemnet vil også ta opp spørsmål om kateketens identitet og selvforståelse og kateketen som pedagogisk leder.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til arbeid med egen forståelse av lederrollen,
- evne til å motta og gi veiledning,

- kjennskap til veier til et fordypet trosliv,
- god kjennskap til teologi og metode for menighetsbygging,
kjennskap til vigslingsliturgien for kateketer,
- kunnskap om spørsmål knyttet til ledelse, samarbeid og konflikthåndtering i menigheten,
- kunnskap om motivasjon og utrustning av frivillige medarbeidere,
- god kunnskap om egen identitet og selvforståelse i møte med katekettjenesten.

B. SJELESORG (3 STUDIEPOENG)
Delemnet fokuserer både på sentrale prinsipielle problemer i sjelesørgerisk teori og på konkrete tema og utfordringer i praktisk-sjelesørgerisk arbeid. Videre drøftes utfordringer knyttet til spenningen mellom familieliv og katekettjeneste, vekslingen mellom arbeid og hvile, forholdet mellom personlig spiritualitet og utadrettet tjeneste og konkrete sjelesørgeriske utfordringer knyttet til spørsmål om yrkesetikk. Studiet skal gi innsikt i relevant sjelesørgerisk teori knyttet til livsfaser, ritualer og sorgarbeid - med spesiell vekt på arbeid blant barn og unge.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om sjelesorgens egenart i spenningsfeltet mellom terapi, rådgivning og åndelig veiledning
- kunnskap om teologi, ritualer og liturgi knyttet til kasualia
- kunnskap om sorg og sorgarbeid
- kunnskap om forholdet mellom privatliv og kirkelig tjeneste
- kunnskap om autoritetsutøvelse og maktbruk knyttet til pastorale handlinger og veiledning
- kunnskap om åndelig liv for den kirkelig ansatte

C. HOMILETIKK (3 STUDIEPOENG)
Forkynnelse står sentralt i katekettjenesten i Den norske kirke. I forkynnelsen vil hele kateketens teologiske kompetanse komme til anvendelse. Forkynnelse er en krevende oppgave der ikke bare de faglige kunnskaper, men også kateketens egen person og trosliv trekkes inn på en avgjørende måte.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kunnskap om forholdet mellom homiletikk og hermeneutikk,
- evne til kreativt prekenarbeid.

D. LITURGIKK (2 STUDIEPOENG)
Delemnet skal bidra til å utvikle studentenes egen holdning til gudstjenestelige oppgaver og gi en økt forståelse for gudstjenestearbeid med spesiell vekt på barn og unge.

Det fokuserer også på en sunn forståelse av kateketens rolle i gudstjenesteforberedende arbeid: deltakelse i utvikling av menighetens gudstjenestevirksomhet, arbeid i stab, ev. gudstjenesteutvalg omkring gudstjenester og arbeid med langtidsplanlegging av gudstjenester i en menighet.

MÅL
Studentene skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om teologiske, antropologiske og sosiale aspekter ved liturgi,
- kunnskap om kirkens liturgiske ordninger, og evne til å bruke denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid

E. MENIGHETSPEDAGOGIKK (3 SP)
Den norske kirkes dåpspraksis og folkekirkepreg stiller menighetene overfor store utfordringer på det kateketiske feltet. Kateketikk på dette nivået i studiet har som mål å motivere og utruste kandidatene til å ivareta kateketisk arbeid i menigheten på en integrert og faglig god måte. Kandidaten skal gjennom studiet settes i stand til å lede, planlegge, gjennomføre og evaluere undervisning og annet trosformidlingsarbeid i menigheten.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om strategier for planlegging og tilrettelegging av livslang læring i lokalmenigheten
- evne til å reflektere over utfordringer og muligheter i dåpssamtalen
- kunnskap om planlegging av konfirmanttiden og arbeid med medarbeiderfostring
- vise evne til å framlegge avgrensede menighetspedagogiske emner

F. KIRKERETT (1 STUDIEPOENG)
Kirkens ordninger og den rettslig regulering av de ulike tjenester er et sentralt element for medarbeidere i Den norske kirke. Innsikt i Den norske kirkes organisasjon er en viktig forutsetning for å kunne fungere adekvat i det praktiske kirke- og menighetsliv. I tillegg er Den norske kirke en del av norsk offentlig forvaltning. Dette nødvendiggjør kunnskaper om saksbehandling, forvaltnings- arbeids- og tjenestemannsrett.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om kirkelovgivningen,
- kunnskap om kirkens struktur og organisasjon
- kunnskap om kirkerett knyttet til de kirkelige handlinger,
- kjennskap til forvaltningsrettslig tenkemåte og saksbehandling, jf forvaltningsloven og offentlighetsloven
- god kunnskap om regler for taushetsplikt

DELEMNE G: MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 STP)

Studiet av MPU skal på siste nivå gi studentene mulighet til å få tilpasset instruksjon og individuell tilbakemelding. Arbeid i mindre grupper skal gi innsikt i egen framtreden i et arbeidsfellesskap, som leder og som deltager. Faget legger grunnlag for videre utvikling og kritisk vurdering av egen funksjon i seinere yrkesutøvelse.
Arbeidsformen er tilpasset individuell coaching, øvelse med instruksjon i mindre grupper og arbeid i basisgrupper uten lærer.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til refleksjon omkring formidling, dialog og respons
- innsikt i egen framtreden i et arbeidsfellesskap og evne til å lede et gudstjenestearbeid
- evne til å utnytte sitt uttrykkspotensiale, og nyansere og variere sitt uttrykk.

DELEMNE H: PASTORALGRUPPER (1 STP)

Pastoralgruppen fungerer som veiledning i gruppe med utgangspunkt i egne erfaringer («case» og tema) fra praksis, annen kirkelig tjeneste eller fra undervisningen ved fakultetet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god evne til å reflektere over forholdet mellom person, tro og tjeneste med sikte på en fremtidig tjeneste som prest i kirken.
- innsikt i hvordan en selv fungerer i samarbeid og samhandling med andre.

DELEMNE I: RETREAT (1 STP)

Studentene deltar på retreat over fire dager. Hensikten er å gi en praktisk innføring i kristen bønn og meditasjon innenfor rammen av en retreat med vekt på stillhet og faste tidebønner.
Studenten skal gis hjelp til å utvikle sitt eget trosliv, og til å forberede seg til en forestående kirkelig tjeneste.

DELEMNE J: GRUNNSKOLEPRAKSIS (3 STUDIEPOENG)
Veiledet skolepraksis varer i 2 uker og finner sted i en offentlig grunnskole. Gjennom grunnskolepraksisen skal studenten få et innblikk i skolens liv gjennom observasjon og deltakelse. Studenten skal få mulighet til å observere og reflektere over skolens funksjon i samfunnet i oppdragelse og opplæring i samarbeid med foreldre og i relasjon til et lokalsamfunn.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- evne til å analysere en lærers ulike funksjoner
- evne til å observere og vurdere undervisning
- evne til å observere og reflektere over skolens liv i relasjon til dens verdiplattform
- evne til å analysere forholdet mellom formell og praktisert læreplan
øvelse i å undervise i RLE-faget
- kunnskap om og innsikt i skolens samarbeid med trossamfunn i lokalmiljøet med vekt på skole-kirkesamarbeidet

Praktisk gjennomføring
Praksisperioden skal bestå av en kombinasjon av observasjon og deltakelse på alle lærerens funksjonsområder i skolen. Studentene observerer undervisning i flere fag og deltar selv i undervisningen i RLE med veiledning både før og etter. Som grunnlag for denne veiledningen må studenten skrive en detaljert og begrunnet undervisningsplan til sin egen undervisning som kan utgjøre deler av eller hele undervisningstimer. En av disse planene leveres til studiestedet i Fronter.

Alle skriftlige innleveringer skal gjøres i praksisperioden og leveres umiddelbart etterpå. Den praktiske og faglige tilretteleggingen av praksisperioden ledes av fakultetets praksisleder. Det utbetales ingen lønn under praksisperioden for veiledet undervisning.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestlige funksjoner" i:/in:/from: *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 8. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2010, s./p. 79-80, ISBN/ISSN: 978-82-7545-096-6 , hentet fra/cited from http://www.kirken.no/index.cfm?event=doLink&famId=6915
- *Kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for kateketer : fastsatt av Kirkemøtet 20. november 2004*
- Aarflot, Andreas, "Embetsteologi og vigsling" i:/in:/from: *Kateketen i fokus : nokre perspektiv på katekettenesta* / Jan Ove Ulstein red./ed. Trondheim: Tapir, 2001, s./p. 129-152, ISBN/ISSN: 82-519-1724-7
- Alveng, Kristine Aksøy, "Et utvalg" i:/in:/from: *Rett kalt kateket : vigslingens betydning for kateketers tjenesteidentitet og forståelsen av katekettjenesten i Den norske kirke* Oslo: K.A. Alveng, 2004, s./p. 11-41
- Baasland, Ernst, "Ledelsesstrukturer i den eldste kirke" i:/in:/from: *Reform og embete : festskrift til Andreas Aarflot på 65-årsdagen den 1. juli 1993* / Per-Otto Gullaksen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1993, s./p. 181-197, ISBN/ISSN: 82-00-21813-9 (Kompendium/Compendium)

- Hegstad, Harald, "Hva er menighetsutvikling, og hvorfor behøves det?" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2003), s./p. 4-9, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Hegstad, Harald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den virkelige kirke : bidrag til ekklesiologien* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 61-86, 125-148, ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Hjertenæs, Magnar, "Eit spørsmål om identitet - perspektiv på kateketane i Den norske kyrkja" i:/in:/from: *Kateketen i fokus : nokre perspektiv på katekettenesta* / Jan Ove Ulstein red./ed. Trondheim: Tapir, 2001, s./p. 37-74, ISBN/ISSN: 82-519-1724-7
- Nordhaug, Halvor, "Menighetens prest" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2003), s./p. 10-21, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Sjøvold, Endre, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teamet : utvikling, effektivitet og endring i grupper* Oslo: Universitetsforl., 2006, s./p. 57-91, 207-239, ISBN/ISSN: 82-15-00520-9/978-82-15-00520-1
- Skarsaune, Oskar, "Det tredelte embete og det ene" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 1 (1999), ISBN/ISSN: 0040-7194

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* / Berit Okkenhaug et al. red./ed. Oslo: Verbum, 1997, s./p. 117-125, 141-149, 169-198, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Olivius, Anders, Cerny Ericson og Birgitta Olivius Kihlberg, "Et utvalg" i:/in:/from: *Att möta människor : en grundbok om själavård* 3. helt omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum förlag, 1996, s./p. 13-205, 218-234, ISBN/ISSN: 91-526-2386-6

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000-
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 3 (2001), s./p. 151-174, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0857-8
- Gerkin, Charles V., *An introduction to pastoral care* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1997, ISBN/ISSN: 0-687-01674-6
- Henriksen, Jan-Olav og Hilde Marie Aarflot, "Å møte en annen" i:/in:/from: *Møte mellom pasient og sykepleier* / Sølvi Helseth et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s./p. 157-172, ISBN/ISSN: 82-417-1126-3
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4
- Pattison, Stephen, *A critique of pastoral care* 3. utg./ed. London: SCM Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-334-02815-9 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Stavenes, Anne-May, "Kan sjelesorgen være åndelig veiledning?" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2002), s./p. 77-83, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Wikström, Owe, "Kap. 1-3, Etterord" i:/in:/from: *Mørket som blender* Oslo: Luther, 2008, s./p. 31-160, 225-231, ISBN/ISSN: 978-82-531-4584-6
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* / Berit Okkenhaug et al. red./ed. Oslo: Verbum, 1997, s./p. 158-165, 214-220, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Jakobsen, Rolv Nøtvik og Gunnfrid Ljones Øierud, "Et utvalg" i:/in:/from: *Prekenbeskrivelse : forstå - formidle - forbedre - forkynne* Oslo: Høyskoleforlaget, 2009, s./p. 39-66, 83-110, ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 19-48, 107-168, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Byström, Jan og Leif Norrgård, "Liturgisk teologi" i:/in:/from: *Mer än ord : liturgisk teologi och praxis* Stockholm: Verbum, 1996, s./p. 41-57, ISBN/ISSN: 91-526-2244-4 (Kompendium/Compendium)
- Hansen, Geir, *ORDO - som felleskristen arv og spenningsregulerende system : forelesningsmanus* , s./p. 13 (Kompendium/Compendium)
- Hansen, Geir, *Gudstjenestereformen - hva er dens viktigste utfordringer? : forelesningsmanus* , s./p. 7 (Kompendium/Compendium)
- Lathrop, Gordon, "Strong center, open door : a vision of continuing liturgical renewal" i:/in: *Worship* 75, nr./issue 1 (2001), s./p. 35-45, ISBN/ISSN: 0043-941x (Kompendium/Compendium), hentet/cited 1 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0000022728&site=ehost-live
- Modéus, Martin, "Et utvalg" i:/in:/from: *Menneskelig gudstjeneste : om gudstjenesten som relation og ritual* København: Alfa, 2007, s./p. 25-42, 48-70, 128-154, 200-204, 252-257, 273-284, ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2
- Schumacher, Jan, "Liturgi i forvandlingens tegn" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2006), s./p. 1-3, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Schumacher, Jan, "Fra rubrikk til ordo" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2006), s./p. 19-31, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Veiteberg, Kari, "Gudstenesta som performativ praksis" i:/in: *Kirke og kultur* , nr./issue 2 (2008), s./p. 105-117, ISBN/ISSN: 0023-186x (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2 fra/from http://www.idunn.no/ts/kok/2008/02/gudstenesta_som_performativ_praksis

DELEMNE/PART D SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Norsk salmebok : med bønnebok : [godkjent ved kongelig resolusjon av 29.juni 1984 til bruk i menigheter som gjør vedtak om det]* [Bokmålu tg.] utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2002, s./p. 1199 s. /, ISBN/ISSN: 82-543-0925-6
- *Kirkeårets tekster* Oslo: Verbum, 1990, ISBN/ISSN: 82-543-0473-4/82-543-0379-7/82-543-0476-9
- *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* [Oslo]: Verbum, 1997, s./p. 318 s. /, ISBN/ISSN: 82-543-0743-1
- *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2
- *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 1, s./p. 400
- Kirkerådet, *Liturgi: forslag til ny ordning for hovedgudstjeneste i Den norske kirke* Bokmål utg./ed. Bergen, [Oslo]: Eide, Den norske kirke ved Kirkerådet, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-514-0729-8

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE

- Et utvalg : "-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 17-72, ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 , hentet/cited 2005-12-13 fra/from http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- "Et utvalg" i:/in:/from: *"-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 17-72, ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 , hentet fra/cited from http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/nouer/2000/nou-2000-26.html?id=143250
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* / Berit Okkenhaug et al. red./ed. Oslo: Verbum, 1997, s./p. 41-60, 89-104, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1992, s./p. 6-33, 66-79, ISBN/ISSN: 82-7545-002-0
- Den norske kirke, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gud gir - vi deler : plan for trosopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 2010, s./p. 3-44, ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=11495
- Holdø, Cecilie Eidsøren, "Dåpssamtalepraksis i dag" i:/in:/from: *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* / Hans Arne Akerø et al. red./ed. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, s./p. 171-183, ISBN/ISSN: 82-90561-14-8 (Kompendium/Compendium)
- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, "Et utvalg" i:/in:/from: *Dåpsopplæring i Den norske kirke : delrapport, september 2001* Oslo: Kirkerådet, 2001, s./p. 7-67 , hentet fra/cited from http://www.kirken.no/kirke_stat/rapport/dapsopp.pdf
- Schøien, Harald, "Dåpssamtale når barnet snakker for seg selv" i:/in:/from: *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* / Hans Arne Akerø et al. red./ed. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, s./p. 141-155, ISBN/ISSN: 82-90561-14-8 (Kompendium/Compendium)
- Skarsaune, Oskar, "Organisert trosopplæring for barn og unge" i:/in:/from: *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* / Karl Olav Sandnes et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 167-204, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1

DELEMNE/PART F LITTERATUR/LITERATURE

- *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 8. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-096-6
- "Alminnelige bestemmelser" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2, s./p. 13-15, ISBN/ISSN: 82-543-0508-0

DELEMNE/PART F SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Kirkens tjenester ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* / Berit Okkenhaug et al. red./ed. Oslo: Verbum, 1997, s./p. 85-88, 126-128, 141-149, 166-168, 221-223, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Jørgensen, Ove Virik, *Juridisk oppslagsbok for Den norske kirke* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 1997, ISBN/ISSN: 343

PT573 - Sjelesorg med institusjonspraksis

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi- høyere grad.
PT573 gir en innføring i det sentrale praktisk-teologiske emneområdet sjelesorg samt praksis på institusjon.
Emnet består av to delemner: A. Sjelesorg (3 sp), B. Institusjonspraksis (7 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT203-04V Sjelesorg og ungdomsdiakoni, reduseres dette emnet med 5 sp
Med PT503-04V Sjelesorg med institusjons, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT509-04V Institusjonspraksis (overgang), reduseres dette emnet med 5 sp
Med PT510-04V Sjelesorg og diakoni, reduseres dette emnet med 5 sp
Med DIA511-04V Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 2 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis,
- levere observasjonsnotat (samtalereferat) eller kasusdrøfting (1000-1500 ord) som anvender teori fra pensum (delemne A) i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

Avsluttende vurdering

Emnet PT573 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".
I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet institusjonspraksis PT573).

Mål

DELEMNE A. SJELESORG (3 SP)
Dette delemnet sikter mot å gi en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgs egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Med bakgrunn i momenter fra sjelesorgens faghistorie gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt med vekt på drøfting av sentrale posisjoner til forståelse av sjelesorgens dynamiske egenart og kontekstuelle forankring. To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi. I forlengelsen av dette belyses også konkrete sjelesørgeriske emner med særlig relevans for institusjonstjenesten.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse
- kunnskap om institusjonssjelesorg
- evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid
- evne til å føre en sjelesørgerisk samtale

DELEMNE B. INSTITUSJONSPRAKSIS (7 SP)
Veiledet institusjonspraksis varer i 4 uker og finner sted på sykehus eller annen institusjon. Det legges vekt på studentens møte med mennesker i sykdom og krise, møte med prestetjenesten i et tverrfaglig team på en institusjon og studentens egen vekst og modningsprosess mot prestetjeneste. Institusjonspraksis inneholder både observasjon og deltakelse.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til prestetjeneste i rammen av en institusjon
- evne til å møte mennesker i en sjelesørgerisk samtale
- evne til å forkynne og være liturg i en institusjonskontekst
- evne til observasjon og refleksjon over teologiske og kirkelige utfordringer i møte med pasienter og ansatte
- evne til å reflektere omkring egen pastoral praksis, identitet og tro
- evne til å bruke egen erfaring som basis for videre læring

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2004), s./p. 84-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Okkenhaug, Berit, "Kap. 1-10" i:/in:/from: *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000-
- "Utdrag om vigsel og gravferd" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* / Berit

  Okkenhaug et al. red./ed. Oslo: Verbum, 1997, s./p. 129-223, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 3 (2001), s./p. 151-174, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0882-9
- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0857-8
- Grevbo, Tor Johan, "Sjelesorgaktuelt : internasjonale tendenser sett fra et skandinavisk perspektiv" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 18, nr./issue 1 (1998), s./p. 45-68, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Harbsmeier, Eberhard og Hans Raun Iversen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Praktisk teologi* Frederiksberg: Anis, 1995, s./p. 384-423, ISBN/ISSN: 87-7457-170-2
- Henriksen, Jan-Olav og Hilde Marie Aarflot, "Å møte en annen" i:/in:/from: *Møte mellom pasient og sykepleier* / Sølvi Helseth et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s./p. 157-172, ISBN/ISSN: 82-417-1126-3
- Olivius, Anders, Cerny Ericson og Birgitta Olivius Kihlberg, *Att möta människor : en grundbok om själavård* 3. helt omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum förlag, 1996, ISBN/ISSN: 91-526-2386-6
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

PT574 - Stiftspraksis/pastoral praksis i menighet. Gudstjenesteøvelser

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
PT574 gir en videreutviklende trening i muntlighet og personlig uttrykk samt praksis stift/menighet.
Emnet består av to delemner: og A. Pastoral praksis i menighet (9 sp) og B. Muntlighet og personlig uttrykk (1 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT504-04V Stiftspraksis, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal:
Gjennomgående
- ha godkjent oppmøte i seminarundervisning, øvelser og praksis (maks 25 % godkjent fravær).
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Før praksisperioden
- gjennomføre og få godkjent emnets øvingsdager. Godkjente øvingsdager er en forutsetning for å kunne gjennomføre praksisperioden (se egne retningslinjer)

I praksisperioden
- gjennomføre og få godkjent praksis, inkl. levere og få godkjent evalueringsrapport

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i form av praksis, undervisning i seminarform, øvelse med instruksjon i mindre grupper og individuell instruksjon
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

Avsluttende vurdering

Emnet PT574 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet institusjonspraksis PT574).

Mål

DELEMNE A. STIFTSPRAKSIS/PASTORAL PRAKSIS I MENIGHET (9 SP)
For studenter tilhørende Den norske kirke: Praksisperioden varer i 5 uker og er en selvstendig prestetjeneste i det bispedømmet studenten er knyttet til gjennom ordningen «Veien til prestetjeneste» (VTP). Praksis er veiledet. Veileder arbeider ikke på studentens praksissted, men i nærliggende menighet. Veileder har normalt en særlig kompetanse innen veiledning. Stiftspraksis er et samarbeidstiltak mellom biskopene/bispedømmene og de teologiske lærestedene.
Se for øvrig heftet «Informasjon om stiftspraksis», eller se nettstedet: http://vtp.kirken.no.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke tilrettelegges tilsvarende praksis, som normalt vil finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å utføre kirkelig tjeneste med personlig og teologisk integritet og på en selvstendig og kritisk selvreflekterende måte
- evne til selvstendig observasjon og refleksjon over teologiske og kirkelige utfordringer
- evne til å reflektere omkring egen pastoral praksis, identitet og tro
- evne til å samarbeide om planlegging, gjennomføring og evaluering av gudstjenester, og til å lede et gudstjenetearbeid
- kjennskap til arbeidsveiledning (ABV) gjennom erfaring, og evne til å nyttiggjøre seg denne

- evne til å inngå i veiledningsprosesser ved å gi tilbakemeldinger til evt. medstudent, motta veiledning og kunne reflektere adekvat over veiledningen.
- evne til sosial samhandling i formelle og uformelle situasjoner.

DELEMNE B. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 SP)
Emnet forbereder studentene til stiftspraksis, og skal videreutvikle studentenes personlige uttrykk og formidling innenfor liturgifaget, med økte mål for evne til messesang og memorering av liturgiske tekster. Studiet gir studentene anledning til å arbeide videre med særlig fokus på formulering av eget språk, og gi basis for kritisk vurdering av egen formidling i stiftspraksis.
Arbeidsformen er undervisning i seminarform, øvelse med instruksjon i mindre grupper og individuell coaching.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god evne til stemmebruk, kroppspråk og liturgisk utførelse
- god evne til selvstendig egenøving
- god evne til nervøsitetsmestring
- god evne til å forme eget språkuttrykk
- evne til kritisk vurdering av egen formidling i stiftspraksis
- evne til å inngå i veiledningsprosesser: Gi adekvate tilbakemeldinger til medstudenter, motta veiledning på eget uttrykk og kunne reflektere adekvat over veiledningen
- evne til å inngå i samspill i grupper

PT575 - Avsluttende praktikum

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Studiekrav og muntlig
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-13
Trekkfrist:	2012-11-29
Eksamenstype:	Obligatoriske aktiviteter
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-13

Generell informasjon

Prestetjenesten i Norge har lange tradisjoner. Fra en side sett har den holdt seg svært stabil gjennom kirkens historie. Kjerneoppgavene er de samme: Sakramentsforvaltning, forkynnelse, menighetsledelse og offentlig representasjon, sjelesorg, undervisning, bønn og studium. På den annen side har presterollen, og forutsetningene for prestetjenesten, endret seg radikalt i tråd med kirkens endringer - hele tiden i samspill med aktuell kontekst.

Avsluttende praktikum har som mål å dyktiggjøre studentene til gode prester og praktiske teologer. Undervisningen er relevant for prestetjeneste i ulike kontekster, men hovedvekt legges på prestetjeneste i menigheter innen Den norske kirke.

Emnet vil gi studentene forståelse for, og evne til å gjøre prestetjeneste i, mangfoldige menigheter preget av ulike generasjoner, behov, livshistorier, sosial tilhørighet osv.

Emnet befinner seg dels i spennet mellom forskning/litteratur og øving i praktisk yrkesutøvelse; dels i spennet mellom pastoralteologi i snevrere betydning og praktisk teologi i videre betydning. Det stilles store krav til aktiv deltakelse og samarbeid, og evne til å relatere opparbeidet teologisk kompetanse til de aktuelle temaene.

PT575 består av fem delemner: A. Ekklesiologi, pastoralteologi og spiritualitet (5) B. Kirkerett (2) C. Gudstjenesteledelse og forkynnelse (7) D. Sjelesorg (3) E. Menighetspedagogikk (3).

PT575 er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi. Minimum 330 studiepoeng innen studieprogrammet profesjonsstudiet i teologi, må være gjennomført for å kunne søke opptak i emnet.

Emnet undervises høst og vår.
ARBEIDSFORMER
Emnet består av en lang rekke ulike læringsformer; seminar- og samtalepreget undervisning i klasserom, casearbeid, gudstjenesteøvelser, ulike former for gruppearbeid, veiledningsgrupper, gudstjenesteledelse, retreat, presentasjon osv.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT513-04V Menighetsbygging og katekettjeneste, reduseres dette emnet med 16 sp
Med PT505-04V Menighetsbygging og katekettjeneste, reduseres dette emnet med 20 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen. Det er krav om 100 % oppmøte, men emneansvarlig kan godkjenne inntil 25 % fravær etter begrunnet søknad (for kriterier, se emneark)
- delta i veiledningsgruppe (se emneark)
- delta i retreat/retrett (se emneark)
- levere, og få godkjent, refleksjonsnotat om egen teologisk profil og egne læringsmål, inntil 1500 ord (se mal i emneark).
- legge fram, og få godkjent, gudstjenesteagende og personlig refleksjon over veiledningen til rollen som hovedliturg (se mal i emneark).
- holde, og få godkjent, preken; og levere og få godkjent kort personlig refleksjon [inntil 500 ord] over beskrivelse og evaluering av prekenen. Prekenen leveres som manus, transkribert preken eller video (se mal i emneark).
- holde, og få godkjent, presentasjon av fordypningstema i homiletikk, i samarbeid med 1 ¿ 3 andre studenter (gjelder studenter som har gjennomført TE512 2010 eller senere, se mal i emneark).

- levere, og få godkjent, refleksjonsnotat om prestens rolle i trosopplæringen (2000 ord) (se mal i emneark).
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen muntlig prøve (30 minutter) og vurderes med karakteren «bestått» / «ikke bestått». Studiekravene må være oppfylte før kandidaten kan gå opp til avsluttende vurdering.

Mål

DELEMNE A: EKKLESIOLOGI, PASTORALTEOLOGI OG SPIRITUALITET (5 stp.)
Delemnet tematiserer prestetjenesten i lys av ulike ekklesiologiske og pastoralteologiske modeller, relatert til en senmoderne, norsk kontekst. Pastoralteologien belyser prestetjenestens "innside", med temaer som pastoral identitet og spiritualitet (bl.a. med retreatopphold) Faget drøfter også prestetjenestens profesjonsside og presten som lederskikkelse i menighet og offentlighet. Pastoral ledelse tar utgangspunkt i kirkens sentrale handlinger der presten er en tolkende teolog og leder, tematiserer ledelse som samhandlende virksomhet på tvers av profesjoner og ansatte/frivillige, og drøfter strategier for menighetsutvikling. Menighetens og prestetjenestens diakonale dimensjon understrekes.
Prestetjeneste mellom familieliv og menighetsliv, personlig spiritualitet og utadrettet tjeneste mv. drøftes.
Delemnet bygger videre på viktige elementer i TEOL5580 Ledelse i kirken, særlig når det gjelder embetsteologi og kunnskap om strategisk ledelse i menighet, teamarbeid, makt, kjønn og konflikt. Studenter som ikke har gjennomført TEOL5580 må påregne noe mer litteraturstudium.
MÅL
- grundig kunnskap om teologien om prestetjeneste og ordinasjon
- grundig kunnskap om ekklesiologi, herunder teologiske perspektiver på kirken som folkekirke og kirkens diakonale dimensjon
- grundig kunnskap om ledelsesdimensjonen ved prestetjenesten, om samhandlende, strategisk og menighetsutviklende ledelse i kirken
- kunnskap om veier til et fordypet trosliv, herunder erfaring med retreat
- god evne til å reflektere over forholdet mellom person, tro og profesjon, med sikte på en fremtidig tjeneste som prest i kirken
- evne til å inngå i veiledende relasjoner og innsikt i hvordan en selv fungerer i samhandling med andre

DELEMNE B: KIRKERETT (2 STP)
Kirkens ordninger og den rettslig regulering av de ulike tjenester er et sentralt element for medarbeidere i Den norske kirke. For presten er forpliktelsen på kirkens ordninger en del av ordinasjonsløftet. Innsikt i Den norske kirkes organisasjon er en viktig forutsetning for å kunne fungere adekvat i det praktiske kirke- og menighetsliv. I tillegg er Den norske kirke en del av norsk offentlig forvaltning og presten er statstjenestemann. Dette nødvendiggjør kunnskaper om saksbehandling, forvaltnings- arbeids- og tjenestemannsrett. Prestens oppgave som vigsler innebærer også at det innenfor rammen av faget skal gis innføring i ekteskapslovgivningen. Særregler for presters taushetsplikt skal gjennomgås. MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om kirkelovgivningen, (herunder grunnloven, kirkeloven, gravferdsloven, helligdagsloven)
- god kunnskap om kirkens struktur og organisasjon
- god kunnskap om kirkerett knyttet til de kirkelige handlinger (jf gudstjenestebøkenes alminnelige bestemmelser), herunder en særlig innføring i ekteskapslovgivningen
- kjennskap til forvaltningsrettslig tenkemåte og saksbehandling, jf forvaltningsloven og offentlighetsloven
- god kunnskap om regler for taushetsplikt for prester

DELEMNE C: GUDSTJENESTELEDELSE OG FORKYNNELSE (7 stp.)
Delemnet tar utgangspunkt i gudstjenestelivet som bærende uttrykk for kirkens vesen, tro og oppdrag. Gjennom emnet holdes liturgikk og homiletikk sammen med målsetting om å oppøve sentrale praktisk-teologiske ferdigheter og utvikle studentens egen holdning til gudstjenester og kasualia som meningsbærende møtesteder i folkekirken.

Undervisningen skjer i seminarer der liturgikken og homiletikken blir gitt rom hver for seg. I øvingssituasjoner vektlegges ferdigheter og kompetanseområder som disiplinene har felles, hvor fortrolighet med egen kropp, pust og stemme utgjør en grunnleggende basiskompetanse på tvers av uttrykksformene.

Innenfor den liturgiske disiplinen vektlegger undervisningen kjennskap til liturgiens historie, teologi og antropologi. Innenfor den homiletiske disiplinen vil på en særlig måte studiets samlede teologiske kompetanse komme til uttrykk, med målsetting om å utvikle et personlig prekenspråk hvor evangeliet trer fram på en levende og integrert måte.

Sentralt, ved siden av seminarundervisningen, står de ferdighetene studentene tilegner seg i stiftspraksis (PT574) og gudstjenesteøvelser. Delemnet fokuserer på en sunn forståelse av prestens rolle i menighetens gudstjenesteforberedende arbeid med vekt på personlig forberedelse, samarbeid og ansvar for ledelse og utvikling av lokalt gudstjenesteliv.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om gudstjenestens og forkynnelsens historiske, teologiske og antropologiske forutsetninger, herunder forståelse av hva mangfoldet i en menighet innebærer for gudstjenestearbeidet.

- god evne til å bruke egen teologisk kompetanse i et kreativt og faglig kvalifisert arbeid med liturgi og forkynnelse.
- god evne til å forberede, gjennomføre og reflektere over liturgi og preken, og gjøre dette i samhandling med andre.
- god evne til fortrolighet med eget formidlingspotensial, og til å variere og nyansere sitt personlige uttrykk innenfor gudstjenestelivets rammer og egenart.
- grundig kunnskap om Den norske kirkes ordninger for gudstjenester og kirkelige handlinger
- grundig kunnskap om kontekstuelt prekenarbeid med særlig vekt på forkynnelse ved kasualia.
- kunnskap om hymnologi med fordypet kjennskap den norske salmeskatten, og evne til å anvende denne kompetansen i eget gudstjenestearbeid.
- enten (studenter som har gjennomført TE512 f.o.m. 2010): grundig kunnskap om et selvvalgt fordypningsemne innen homiletikken
- eller (øvrige studenter): grundig kunnskap om homiletikken som fag og de viktigste temaene i nyere homiletisk debatt
- innsikt i egen rolle som gudstjenesteleder, og evne til å reflektere skriftlig over dette på bakgrunn av pensum og konkrete erfaringer fra øvingssituasjonen.

DELEMNE D: SJELESORG (3 stp.)
Delemnet fokuserer både på sentrale prinsipielle problemer i sjelesørgerisk teori, og på konkrete tema og utfordringer i praktisk-sjelesørgerisk arbeid. Det legges særlig vekt på en fordypning av viktige tema knyttet til utformingen av en pastoral selvforståelse og utvikling av kommunikative evner i den sjelesørgeriske samtalen.

Sjelesorgens egenart i spenningen mellom psykoterapi og åndelig veiledning belyses, sammen med konkrete sjelesørgeriske utfordringer knyttet til spørsmål om åndelig autoritet, maktutøvelse og seksualitet.
Delemnet retter søkelyset mot de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er nødvendige med tanke på sjelesørgerisk arbeid. Studiet skal gi innsikt i relevant sjelesørgerisk teori knyttet til livsfaser, ritualer og sorgarbeid i forbindelse med dåp og gravferd. Konteksten for drøftingene vil være de muligheter og utfordringer som folkekirken og menigheten stilles overfor i forbindelse med forberedelse, gjennomføring og etterarbeid ved kasualia.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om sjelesorgens egenart i spenningsfeltet mellom terapi, rådgivning og åndelig veiledning
- god kunnskap om teologi, ritualer og liturgi knyttet til kasualia
- evne til å føre kasualiasamtaler
- kunnskap om krisearbeid og sorgarbeid
- kunnskap om autoritetsutøvelse og maktbruk knyttet til pastorale handlinger og veiledning

DELEMNE E: MENIGHETSPEDAGOGIKK (3 STP)
Den norske kirkes har etter endringene i skolen i 1969 og 1997 overtatt ansvaret for å ivareta trosopplæringen for alle sine medlemmer. Dåp og opplæring hører uløselig sammen. Delemnet menighetspedagogikk betrakter kirken som et lærende fellesskap og vektlegger prestens ansvar i denne sammenheng. Emnet har som mål å gi studentene et godt innblikk i Gud gir - vi deler. Plan for trosopplæring i Den norske kirke som et redskap for menighetsutvikling. Læringsarbeidet i menighetene foregår i et praksisfellesskap og inkluderer livslang læring i aldersdelt og aldersblandete grupper. Delemnet har også til hensikt å oppøve en kontekstuell bevissthet i planlegging og tilrettelegging av pedagogisk arbeid. Konfirmanttid og lederutvikling har særlig fokus.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap og forståelse for teologiske og samfunnsmessige begrunnelser for trosopplæringsreformen i Den norske kirke
- god kunnskap om Gud gir - vi deler. Plan for trosopplæring i Den norske kirke
- god kunnskap om kirken som et lærende fellesskap og sted for livslang læring
- kunnskap om pedagogisk arbeid innenfor ulike aldersgrupper og kontekster, særlig om konfirmanttid og lederutvikling

Merknad til litteraturlisten

Merknad delemne C: Kriterier for valg mellom hhv. Long og Thomsen/Campbell, samt supplerende litteratur, se emneark.

For litteraturen delemne D, se også litteratur til delemne B; særlig Hansen "Gudstjenestereformen"; Hovda og Veiteberg.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Askeland, Harald, "Endringsledelse - muligheter og utfordringer for en kirke i endring : lederroller, ledelse og kompetansebehov" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 137-152, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Bunkholt, Marit, """Den virkelige kyrkje" og embetet"" i:/in: *Nytt norsk kirkeblad : for teologi og praksis* , nr./issue 6 (2010), s./p. 11-20, ISBN/ISSN: 0802-9504 , hentet/cited 6 fra/from http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-6-WEB.pdf
- Haga, Joar, "Hegstad og den lutherske embetsteologien" i:/in: *Nytt norsk kirkeblad : for teologi og praksis* , nr./issue 6 (2010), s./p. 21-26, ISBN/ISSN: 0802-9504 , hentet/cited 6 fra/from http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-6-WEB.pdf

- Hegstad, Harald, "Også folkekirken er den virkelige kyrkje" i:/in: *Nytt norsk kirkeblad : for teologi og praksis* , nr./issue 7 (2010), s./p. 53-58, ISBN/ISSN: 0802-9504 , hentet/cited 7 fra/from http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-7-web.pdf
- Hegstad, Harald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den virkelige kirke : bidrag til ekklesiologien* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 61-109, 125-148, ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Johannessen, Halvard, "Menighetsutvikling for folkekirken" i:/in: *Nytt norsk kirkeblad : for teologi og praksis* , nr./issue 6 (2010), s./p. 5-10, ISBN/ISSN: 0802-9504 , hentet/cited 6 fra/from http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-6-WEB.pdf
- Kirkerådet, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirkens embete & råd hvem skal bestemme hva - og hvorfor? : utredning fra en arbeidsgruppe oppnevnt av Kirkerådet* [Oslo]: [Kirkerådet], 1987, s./p. 74-96 (Kompendium/Compendium)
- Kirkerådet, "Et utvalg" i:/in:/from: *Plan for diakoni i Den norske kirke* [Bokmålutg.] utg./ed. Oslo: Den norske kirke, Kirkerådet, 2008, s./p. 9-28, ISBN/ISSN: 978-82-7545-072-0 , hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=18778
- Lathrop, Gordon, "Et utvalg" i:/in:/from: *The pastor : a spirituality* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2006, s./p. 23-75, ISBN/ISSN: 0-8006-3801-8/978-0-8006-3801-6
- Lerheim, Birgitte, "Ungdom, tradisjonar og relasjonar : ei drøfting av interaksjonsflater mellom unge menneske og Den norske kyrkja" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 87-98, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9

- Saxegaard, Fredrik, "Presten som symboliserende, strategisk og samhandlende leder : en modell for sokneprestens lederskap i folkekirken" i:/in
: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (2009), s./p. 17-29, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Sjøvold, Endre, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teamet : utvikling, effektivitet og endring i grupper* Oslo: Universitetsforl., 2006, s./p. 13-20, 23-24, 59-91, 226-239, ISBN/ISSN: 82-15-00520-9/978-82-15-00520-1
- Sprinkle, Stephen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ordination : celebrating the gift of ministry* St. Louis, Mo.: Chalice Press, 2004, s./p. 12-54, ISBN/ISSN: 0-8272-2719-1
- Tønnessen, Aud V., "Kirken og samfunnet" i:/in:/from: *Kirke nå : Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* / Stephanie Dietrich et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 191-208, ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 8. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-096-6
- "Alminnelige bestemmelser" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2, s./p. 13-15, ISBN/ISSN: 82-543-0508-0
- Den Norske kirke, og Kirkerådet, "Alminnelige bestemmelser" i:/in:/from: *Gudstjeneste for Den norske kirke* [Bokmål utg.] utg./ed. Stavanger: Eide forlag, 2011, s./p. 5.1-5.22, ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0 , hentet fra/cited from www.kirken.no

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* / Berit Okkenhaug et al. red./ed. Oslo: Verbum, 1997, s./p. 158-165, 209-220, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Byström, Jan og Leif Norrgård, "Liturgisk teologi" i:/in:/from: *Mer än ord : liturgisk teologi och praxis* Stockholm: Verbum, 1996, s./p. 41-57, ISBN/ISSN: 91-526-2244-4 (Kompendium/Compendium)
- Ellingsen, Svein, "Det himmelvendte svar på det himmelske budskap" i:/in:/from: *En bønn er gjemt i hjerteslagets rytme : salmer gjennom femti år* [Oslo]: Verbum, 2009, s./p. 183-200, ISBN/ISSN: 978-82-543-1144-8 (Kompendium/Compendium)
- Ellverson, Karl-Gunnar, "Dopet : dopgudstjänstens historia - den kristna initiationens liturgiska och teologiska utveckling" i:/in:/from: *Han dbok i liturgik* Stockholm: Verbum, 2003, s./p. 177-195, ISBN/ISSN: 91-526-2775-6 (Kompendium/Compendium)
- Grimes, Ronald L., "Modes of ritual sensibility" i:/in:/from: *Foundations in ritual studies : a reader for students of Christian worship* / Paul Bradshaw et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2007, s./p. 131-147, ISBN/ISSN: 0-8010-3499-x/0-281-05746-x/978-0-8010-3499-2/978-0-281-05746-7 (Kompendium/Compendium)
- Hansen, Geir, *ORDO - som felleskristen arv og spenningsregulerende system : forelesningsmanus* , s./p. 13 (Kompendium/Compendium)
- Holter, Stig Wernø, "Hva er en salme?" i:/in:/from: *Kom, tilbe med fryd : innføring i liturgikk og hymnologi* [Ny] utg./ed. Oslo: Solum, 2008, s./p. 243-246, ISBN/ISSN: 978-82-560-1620-4 (Kompendium/Compendium)
- Kavanagh, Aidan, "On liturgical theology" i:/in:/from: *Primary sources of liturgical theology : a reader* / Dwight Vogel red./ed. Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2000, s./p. 91-100, ISBN/ISSN: 0814661785 (Kompendium/Compendium)
- Modéus, Martin, "Et utvalg" i:/in:/from: *Menneskelig gudstjeneste : om gudstjenesten som relation og ritual* København: Alfa, 2007, s./p. 25-53, 128-176, ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2
- Schumacher, Jan, "Fra rubrikk til ordo" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2006), s./p. 19-31, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Senn, Frank C., "Four liturgical movements : restoration, renewal, revival, retrieval" i:/in: *Liturgy* 19, nr./issue 4 (2004), s./p. 69-79, ISBN/ISSN: 0458-063X (Kompendium/Compendium)
- Thomassen, Merete, "Gudstjenesten som speiling av det individuelle eller kollektive subjekt? : om gjenkjennelseskriteriet i liturgisk reformarbeid" i:/in: *Kirke og kultur* , nr./issue 6 (2008), s./p. 522-533 , hentet/cited 6 fra/from www.idunn.no/ts/kok/2008/06/gudstjenesten_som_speiling_av_det_individuelle_eller_kollektive_subjekt_-_o
- Utnem, Jan Oskar, "Tilbedelsens ansikt : om kroppen, sansene og bevegelsens plass i gudstjenesten" i:/in:/from: *Barn og gudstjeneste : om hel deltagelse* Stavanger: Cantando musikkforlag, 2004, s./p. 97-104, ISBN/ISSN: 82-92494-03-0 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:

Enten:/Either:

- Long, Thomas G., "Et utvalg" i:/in:/from: *The witness of preaching* 2. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 2005, s./p. 11-51, 99-232, ISBN/ISSN: 0-664-22943-3

Eller:/Or:

- Campbell, Charles, "Principalities, powers and fools : does preaching make an ethical difference?" i:/in:/from: *Preaching : does it make a difference?* / Mogens Lindhardt et al. red./ed. Frederiksberg: Aros, 2010, s./p. 23-31, ISBN/ISSN: 9788770036634 (Kompendium/Compendium)
- Thomsen, Henning, "Preaching God as a difference in secular societies of modernity" i:/in:/from: *Preaching : does it make a difference?* / Mogens Lindhardt et al. red./ed. Frederiksberg: Aros, 2010, s./p. 37-45, ISBN/ISSN: 9788770036634 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* / Berit Okkenhaug et al. red./ed. Oslo: Verbum, 1997, s./p. 117-125, 141-149, 169-198, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Patton, John, *Pastoral care : an essential guide* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-687-05322-6

DELEMNE/PART D SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 3 (2001), s./p. 151-174, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Bergem, Anders, *"Som epler av gull-" : en bok om kristen sjelesorg* 2011 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 978-82-300-0786-0
- Bergem, Anders, *"Som epler av gull-" : en bok om kristen sjelesorg* 2008 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 978-82-300-0415-9
- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0857-8
- Farstad, Marie, *Skammens spor : avtrykk i identitet og relasjoner* Oslo: Conflux, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-92948-05-7
- Gerkin, Charles V., *An introduction to pastoral care* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1997, ISBN/ISSN: 0-687-01674-6
- Grevbo, Tor Johan S., *Sjelesorgens vei : en veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* Oslo: Luther, 2006, ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4
- Pattison, Stephen, *A critique of pastoral care* 3. utg./ed. London: SCM Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-334-02815-9 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Stavenes, Anne-May, "Kan sjelesorgen være åndelig veiledning?" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2002), s./p. 77-83, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Wikström, Owe, "Kap. 1-3, Etterord" i:/in:/from: *Mørket som blender* Oslo: Luther, 2008, s./p. 31-160, 225-231, ISBN/ISSN: 978-82-531-4584-6
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE

- St. meld. nr. 7 : Trusopplæring i ei ny tid : om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja Oslo: Kultur- og kyrkjedepartementet, 2002/2003 , hentet/cited 2012-02-20 fra/from http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/regpubl/stmeld/20022003/stmeld-nr-7-2002-2003-.html?id=196490
- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, s./p. 21-38, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium/Compendium)
- Afdal, Geir, "Menigheten som lærende fellesskap : sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 59, nr./issue 4 (2008), s./p. 227-245, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Asheim, Ivar, "Kan spedbarn være medlem av de troendes fellesskap?" i:/in:/from: *Kirkens skole - statens kirke : festskrift til professor dr. philos. Brynjar Haraldsø på 70-årsdagen 29. september 1995* / Dagfinn Rian et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1995, s./p. 187-203, ISBN/ISSN: 82-519-1203-2 (Kompendium/Compendium)
- Den norske kirke, *Gud gir - vi deler : plan for trosopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=38865
- Dokka, Trond Skard, "Trosopplæringens sakramentale forankring" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 43-54, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Fylling, H., *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil : en vurdering av aktuelle konfirmantbøker : upublisert* 2005 (Kompendium/Compendium)
- Kvalbein, Hans, "Fra melk til fast føde" i:/in:/from: *For kirke og skole : festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* / Ivar Asheim red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1983, s./p. 74-86, ISBN/ISSN: 82-00-06598-7/82-00-06648-7 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Babysangen i pedagogisk lys" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 129-141, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling? : fellesskapslæring i kirken" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 67-86, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9

PT652 - Pastoral lederutvikling

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Presteforeningen, ved Fagråd for Pastoral Lederutvikling, og Menighetsfakultetet tilbyr i fellesskap dette videreutdanningsemne (30st) i Pastoral Lederutvikling. Emnet bygger i stor grad på erfaringer fra Presteforeningens kurs i PLU 2003-2005. I den flora av kurstilbud innen organisasjon og ledelse som tilbys, vil dette emnet profilere det spesielle ved pastoral ledelse. Derfor inngår et arbeid med pastoralteologi og kirkeforståelse. Videre har emnet en uttalt lokal forankring, ved at et konkret prosjekt for hver deltaker inngår som en hovedbestanddel. Lederutvikling kan heller ikke se forbi betydningen av selvinnsikt og personlig utvikling. Derfor får dette også stor plass, men med en tydelig relevans til spiritualitet, prestetjeneste og samhandling med andre.
Emnet består av 4 delemner: A. Prosjekt i ledelse (10 sp), B. Personlig utvikling (8 sp), C. Ekklesiologi og pastorallære (6 sp) og D. Organisasjon og ledelse (6 sp)
Forkunnskaper: Avlagt cand.teol.-eksamen eller liknende, samt minimum 3 års prestetjeneste.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen, det vil si deltakelse på alle kursukene
- levere læringskontrakt etter nærmere beskrivelse (1000 - 1500 ord)
- gjennomføre og dokumentere lokalt prosjekt etter nærmere beskrivelse
- gjennomføre 360 grader evalueringsprofil etter nærmere beskrivelse
(delemne A, Bog D)
- levere et kort refleksjonsnotat knyttet til delemne C eller D: (inntil 1000 ord)
- levere et lengre refleksjonsnotat knyttet til det av delemnene C eller D som ikke ble behandlet i kort refleksjonsnotat: (inntil 3000 ord)
- levere refleksjonsnotat som dokumenterer læringsprosessen i kurset, med utgangspunkt i læringskontrakten (1000 - 1500 ord)
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Avsluttende vurdering

Emnet PT652 har oppfylte studiekrav som vurderingsform.
Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».

Mål

A. PROSJEKT I LEDELSE (10 stp)
Hver deltaker gjennomfører et ledelsesprosjekt med reell lokal forankring.

STUDIEMÅL
Studenten skal ha etter fullført delemne ha:
- evne til å utvikle egen pastoral lederadferd i lokal kontekst
- evne til å reflektere over relevante yrkesetiske problemstillinger
- godt kjennskap til grunnleggende teori om prosjektarbeid
- evne til å planlegge og gjennomføre et prosjekt ut fra en definert målsetting
- evne til å reflektere over egen rolle som prosjektleder

B: PERSONLIG UTVIKLING (8 stp)
Deltakerne arbeider med selvinnsikt og autentisitet som pastorale ledere. Til dette anvendes blant annet Enneagrammet som verktøy til selvinnsikt, personlig utvikling og til å se sammenhengen mellom personlighet og spiritualitet. Anvendelsen skjer individuelt, i grupper og ved felles undervisning.
STUDIEMÅL
Studenten skal ha:
- evne til å erverve ny selvinnsikt, både gjennom individuelt arbeid og i forpliktende samspill med andre
- godt kjennskap til Enneagrammets typologi og metode
- evne til å se positivt endringspotensial i egen personlighet, samt til å legge strategier for endringer.

C: EKKLESIOLOGI OG PASTORALLÆRE (6 stp)

Emnet belyses ved forelesninger, litteraturstudium og arbeid i grupper.
STUDIEMÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- godt kjennskap til nyere retninger innen ekklesiologisk teologi
- godt kjennskap til ulike forståelser av det kirkelige embede og pastoralt lederskap
- evne til å reflektere ekklesiologisk og pastoralteologisk i forhold til Den norske kirke som organisasjon

D: ORGANISASJON OG LEDELSE (6sp)
Emnet belyses ved forelesninger, casedrøftinger, arbeid i grupper og litteraturstudium

STUDIEMÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til ulike organisasjonsteorier og anvendelsen av disse på konkrete organisasjoner
- kjennskap til ulike ledelsesteorier og anvendelsen av disse i ulike ledersituasjoner
- godt kjennskap til ulike lederstiler og innsikt i egen kompetanseprofil
- evne til å relatere organisasjons- og ledelsesteori til ekklesiologi og pastorallære
- evne til å anvende teorier om organisasjon og ledelse i egen praktisk pastoral kontekst

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* 2. utg./ed. Oslo: Abstrakt forl., 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8
- Repstad, Pål, *Mellom nærhet og distanse : kvalitative metoder i samfunnsfag* 4. rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-15-01123-3

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Andersen, Erling S. og Eva Schwencke, *Prosjektarbeid : en veiledning for studenter* 3. utg./ed. Bekkestua: NKI forl., 2001, ISBN/ISSN: 82-562-5449-1/978-82-562-5449-1

Eller:/Or:
- Tofteskov, Jens, *Projektvejledning : og organisering af projektarbejde* Fredriksberg: Samfundslitteratur, 1996, ISBN/ISSN: 87-593-0526-6

Eller:/Or:
- Kaasa, Asbjørn, *Prosjektarbeid : en strategi for læring og en måte å organisere et arbeid på : studiehefte* Oslo: Diakonhjemmets høgskolesenter, Senter for frivillig innsats, 1995

Eller:/Or:
- *Prosjektarbeid* 2. utg./ed. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter, 1998, ISBN/ISSN: 82-7726-520-4
- Christensen, Søren og Kristian Kreiner, *Projektledelse i løst koblede systemer : ledelse og læring i en ufuldkommen verden* København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1991, ISBN/ISSN: 87-574-5930-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Benner, David, *The gift of being yourself : the sacred call to self-discovery* Trowbridge: Eagle Publishing, 2004, ISBN/ISSN: 9780863476112
- Metz, Barbara og John Burchill, *Enneagrammet og bønn : om å oppdage oss selv i møte med Gud* Oslo: Verbum, 1994, ISBN/ISSN: 82-543-0656-7
- Rohr, Richard og Andreas Ebert, *Enneagrammet : sjelens 9 ansikter* 3. utg./ed. Oslo: Verbum, ISBN/ISSN: 978-82-543-1159-2
- Rohr, Richard, *Enneagram II : advancing spiritual discernment* Gracewing, 1995, s./p. xi, 191 p., ISBN/ISSN: 0-8245-1766-0
- Tolomeo, Diane, Pearl Gervais og Remi J. De Roo, *Biblical characters and the enneagram : images of transformation* Victoria, B.C.: Newport Bay Publ., 2001, ISBN/ISSN: 9780921513131

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Tjenesteordning for menighetsprester; Tjenesteordning for proster; Tjenesteordning for biskoper; Kirkeloven" i:/in:/from: *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 8. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2010, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-7545-096-6
- *Dåp, nattverd og embete* [Oslo]: Verbum, 1983, ISBN/ISSN: 82-543-0125-5
- *Fellesuttalelsen fra Porvoo med Porvooerklæringen : den omforente teksten fra det fjerde kommisjonsmøtet, Järvenpää, Porvoo stift, Finland, 9.-13. oktober 1992* 2. utg./ed. [Oslo] ,: Mellomkirkelig råd, 1994
- Croft, Steven J. L., *Ministry in three dimensions : ordination and leadership in the local church* London: Darton, Longman & Todd, 1999, ISBN/ISSN: 0-232-52313-4
- Jørgensen, Knud, "Trenger kirken omvendelse? : på vei mot en misjonal ekklesiologi" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* / Kjell Olav Sannes et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2004, s./p. 51-68, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4
- Kärkkäinen, Veli-Matti, *An introduction to ecclesiology : ecumenical, historical & global perspectives* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-8308-2688-2

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Avotie, L., "Ledelse : et mannlig territorium?" i:/in:/from: *Ledelse på godt og vondt : effektivitet og trivsel* / Ståle Einarsen et al. red./ed. Bergen: Fagbokforl., 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-738-8
- Colbjørnsen, T., "Byråkratiets endelikt? : ledelse av fleksible organisasjoner og selvbevisste medarbeidere" i:/in:/from: *Ledelse på godt og vondt : effektivitet og trivsel* / Ståle Einarsen et al. red./ed. Bergen: Fagbokforl., 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-738-8
- Einarsen, Ståle og Anders Skogstad, "Effektiv ledelse : en gjennomgang av det 20. århundres viktigste perspektiver" i:/in:/from: *Ledelse på godt og vondt : effektivitet og trivsel* / Ståle Einarsen et al. red./ed. Bergen: Fagbokforl., 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-738-8
- Fløistad, G., "Kultur, etikk og kommunikasjon" i:/in:/from: *Ledelse på godt og vondt : effektivitet og trivsel* / Ståle Einarsen et al. red./ed. Bergen: Fagbokforl., 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-738-8
- Johnsen, Erik, Tor Busch og Jan Ole Vanebo, *Ledelse av ledelsesprosessen* [Oslo]: TANO, 1995, ISBN/ISSN: 82-518-3342-6
- Kirkeby, Ole Fogh, "Ledelsesfilosofi : lederdyder under inspiration fra antikken" i:/in:/from: *Etik, ansvar og værdier i den offentlige sektor : en debatbog* København: Finansministeriet, 2000, s./p. ikke oppgitt , hentet fra/cited from http://www.fm.dk/1024/visPublikationesForside.asp?artikelID=2803
- Morgan, Gareth, "Selvstyre og læring : organisasjonen som hjerne" i:/in:/from: *Organisasjonsbilder : innføring i organisasjonsteori* Ny utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. 83-127, ISBN/ISSN: 82-00-12728-1
- Morgan, Gareth, "Om å skape sosiale realiteter : organisasjonen som kultur" i:/in:/from: *Organisasjonsbilder : innføring i organisasjonsteori* Ny utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. 129-160, ISBN/ISSN: 82-00-12728-1
- Morgan, Gareth, "Om endringslogikk : organisasjonen som noe som er under stadig omforming" i:/in:/from: *Organisasjonsbilder : innføring i organisasjonsteori* Ny utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. 255-306, ISBN/ISSN: 82-00-12728-1

PT661 - Profesjonsutøvelse og prestetjeneste i helse- og sosialsektoren

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et studieretningsemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i praktisk teologi, studieretning spesialisering i praktisk prestetjeneste i helse- og sosialsektoren.

Presteforeningen, ved Lønns- og fagutvalg for prester i helsesektoren (LFPH), har arbeidet lenge med å få til en ny runde med videreutdanning for prester i helse- og sosialsektoren. Den første og hittil eneste runden av denne utdanningen ble avsluttet våren 2000. LFPH har også arbeidet lenge med å få til en spesialistgodkjenning for prester i helse- og sosialsektoren. Hvor denne utdanningen er et moment i de kravene som denne legger opp til.

Emnet gir en fordypning og videreutdanning for prester i helse- og sosialsektoren. Emnet fokuserer på presterollens egenart og ser den i sammenheng med de andre profesjonene i helse- og sosialsektoren. Emnet gir også en fordypning i kristen antropologi og gir evne til å drøfte utvalgte problemstillinger i møte med profesjonsutøvelsen. I tillegg gir emnet en refleksjon over riters betydning for møte med mennesker i helse- og sosialsektoren.

Emnet består av fem delemner: A. Prest, identitet, rolle og relasjon (7 sp), B. Prest, profesjon og etikk (3 sp), C. Helse og menneskesyn (4 sp), D. Anvendt etikk (4 sp) og E. Riter, religiøsitet og livstolkning (2 sp).

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte (75 %) i undervisningen,
- refleksjonsnotat over personlige læringsmål (1200 ord),
- refleksjonsnotat (1200-2000 ord) knyttet til profesjonsforståelse (delemne A/B),
- refleksjonsnotat (1200-2000 ord) knyttet til helse og etikk (delemne C/D),
- større refleksjonsnotat (4000-6000 ord) som knytter sammen delemne A og ett eller flere delemner,
- sluttsamtale i tilknytning til avsluttende refleksjonsnotat over læringsprosess (1600 ord),
- delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Arbeidsformer og organisering: Ressursforelesninger, seminar, kollokvier, selvstudium, arbeid i referansegrupper, veiledning og ClassFronter.

Avsluttende vurdering

Emnet mappevurderingsom eksamensform. For at mappen skal kunne leveres inn, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde én av de mindre refleksjonsnotatene (selvvalgt), det avsluttende læringsnotatet og det større refleksjonsnotatet. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått»

Mål

A. PREST, IDENTITET, ROLLE OG RELASJON (7 SP)
Delemnet skal gi en hjelp til refleksjon over presterollen sett fra prestens egen synsvinkel med vekt på identitet og autentisitet. Emnet skal videre gi hjelp til å reflektere over den særegne basis som ligger i det å være prest i helse- og sosialsektoren med vekt på rolle og relasjon til andre profesjoner.

MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til nyere litteratur om presterollen,
- god kunnskap om begrepene identitet og autentisitet i en profesjonssammenheng,
- evne til å analysere egen presteerfaring i lys av sentrale teoriperspektiver på presterollen,
- evne til å reflektere over spesielle utfordringer for prester i helse- og sosialsektoren.

B. PREST, PROFESJON OG ETIKK (3 SP)
Delemnet gir en innføring i helselovgivning som er relevant for profesjonsutøvelsen. Emnet gir en hjelp til refleksjon over profesjonsetikken i møte med helse- og sosialsektoren.
MÅL
Studiet skal gi
- god kunnskap om profesjonsetiske grunnprinsipper

- god kunnskap om helselovgivning som er relevant for profesjonsutøvere i helse- og sosialsektoren
- evne til å reflektere over særlige utfordringer for presters profesjonsetikk i møte med helse- og sosialsektoren

C. HELSE OG MENNESKESYN (4 SP)
Delemnet gir en hjelp til refleksjon over det kristne menneskesyn i møte med forståelsen av helse, og gir et grunnlag til å reflektere over utvalgte problemstillinger innenfor helse- og sosialsektoren.
MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til grunnleggende trekk ved et kristent menneskesyn,
- god kunnskap om helsebegrepet slik det forstås i vårt samfunn,
- evne til å reflektere kritisk over det menneskesyn som kommer til uttrykk i praksis i vårt samfunn, med vekt på helse- og sosialsektoren,
- evne til å identifisere sentrale problemstillinger i skjæringspunktet mellom menneskesyn og helse, blant annet knyttet til livsfaser og aldring.

D. ANVENDT ETIKK (4 SP)
Delemnet drøfter utvalgte praktiske og etiske problemstillinger innenfor helse- og sosialsektoren.
MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til grunnleggende prinsipper for å kunne arbeide med anvendt etikk,
- god kjennskap til utvalgte etiske problemstillinger innenfor helse- og sosialsektoren, så som spørsmål knyttet til livets begynnelse og slutt, til bruk av moderne medisinsk teknologi og til prioriteringer innenfor helsevesenet,
- evne til å reflektere etisk ut fra egne erfaringer som prest i helse- og sosialsektoren.

E. RITE, RELIGIØSITET OG LIVSTOLKNING (2 SP).
Delemnet gir en innføring i hvordan riter er en religiøs ressurs i møte med mennesker, og hvordan prestetjenesten innenfor helse- og sosialsektoren bør arbeide med riter i sin profesjonsutøvelse.

MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til nyere riteteori,
- god kunnskap om riteforvaltning i institusjonell sjelesorg,
- evne til å utforme og anvende religiøse ritualer i egen kontekst.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Bergstrand, Göran, *En själasörjares dilemma* Stockholm: Natur och kultur, 2002, ISBN/ISSN: 91-27-09255-0/91-27-09927-x (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Sjelesorgens vei : en veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* Oslo: Luther, 2006, s./p. 302-520, ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4
- Kolstad, Kristin og Eirik Os, "Sykehuspresten -kirkelig integritet og helsefaglig integrering" i:/in:/from: *Møteplass for presteforskning : presten i norsk kirke- og samfunnsliv* / Morten Huse et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 2002, s./p. 229-254, ISBN/ISSN: 82-519-1801-4 (Kompendium/Compendium)
- Taylor, Charles, *Autentisitetens etikk* [Oslo]: Cappelen akademisk forl., 1998, ISBN/ISSN: 82-456-0622-7

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (Helsepersonelloven) : med endringer, sist ved lov av 22. desember 2006 nr. 100 (i kraft 1. januar 2007) samt forskrifter Oslo: Lovdata, 2006 , hentet/cited 2007-01-15 fra/from http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/all/nl-19990702-064.html
- *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 8. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-096-6
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Ethical issues in professional life* / Joan C. Callahan red./ed. New York: Oxford University Press, 1988, s./p. 207-259, ISBN/ISSN: 0-19-505362-1/0-19-505026-6 (Kompendium/Compendium)
- *Normalinstruks for sykehusprester : vedtatt 12.03.1991* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1991
- Yrkesetiske retningslinjer for prester Oslo: Den norske kirkes presteforening, hentet/cited 2009-01-06 fra/from http://www.prest.no/getfile.php/212142.799.cytquayqpu/yrkesetikk.pdf
- Brinchmann, B.S., "Kliniske etikk-komiteer og drøftinger av kliniske etiske problem i praksis" i:/in:/from: *Etikk for helsefagene* / Per Nortvedt et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. 136-148, ISBN/ISSN: 82-05-34249-0/978-82-05-34249-1 (Kompendium/Compendium)
- Christoffersen, Svein Aage, *Profesjonsetikk : om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker* Oslo: Universitetsforl., 2005, ISBN/ISSN: 82-15-00804-6/978-82-15-00804-2
- Ohnstad, Bente, "Et utvalg" i:/in:/from: *Rettigheter og plikter etter ny helselovgivning* Bergen: Fagbokforl., 2002, s./p. 11-23, 25-27, 45-63, ISBN/ISSN: 82-7674-876-7
- Thompson, Dennis F., ""The need for institutional responsibility" og "The institutional turn in professional ethics"" i:/in:/from: *Restoring responsibility : ethics in government, business, and healthcare* Cambridge: Cambridge University Press, 2005, s./p. 1-10, 267-277 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Profesjonsetikkens grunnlag : debatt : ti innlegg 2005-2006 , hentet/cited 2007-01-15 fra/from http://www.hio.no/enheter/senter_for_profesjonsstudier_sps/profesjonsetisk_nettverk/debatt
- Lebacqz, Karen og Joseph D. Driskill, *Ethics and spiritual care : a guide for pastors, chaplains, and spiritual directors* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-687-07156-9
- Morland, Egil, *Yrkesetikk for prestar* / Egil Morland red./ed. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1997, ISBN/ISSN: 82-90561-11-3
- Ohnstad, Bente, *Taushetsplikt, personvern og informasjonssikkerhet i helse- og sosialsektoren* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, ISBN/ISSN: 82-05-31498-5 (Kompendium/Compendium)
- Pritchard, Michael S., *Professional integrity : thinking ethically* Lawrence, Kan.: University Press of Kansas, 2006, ISBN/ISSN: 0-7006-1446-x
- Wiest, Walter E. og Elwyn A. Smith, *Ethics in ministry : a guide for the professional* Minneapolis: Fortress, 1990, ISBN/ISSN: 0-8006-2391-6

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Helse og helhet : etiske og tverrfaglige perspektiver på helsefaglig teori og praksis* / Jon Vegar Hugaas et al. red./ed. [Oslo] ,: Unipub, 2004, s./p. 9-32, 60-109, 122-152, 185-254, ISBN/ISSN: 82-7477-185-0
- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. 17-73, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Leenderts, Torborg Aalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Person og profesjon : om menneskesyn og livsverdier i offentlig omsorg* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1997, s./p. 72-239, ISBN/ISSN: 82-00-42996-2

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Eriksson, Katie, *Det lidende menneske* [Oslo]: TANO, 1995, ISBN/ISSN: 82-518-3308-6
- Martinsen, Kari, *Fenomenologi og omsorg : tre dialoger* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2003, ISBN/ISSN: 82-15-00228-5
- Ruyter, Knut W. og Arne Johan Vetlesen, *Omsorgens tvetydighet : egenart, historie og praksis* Oslo: Pensumtjeneste : Gyldendal akademisk, 2004, ISBN/ISSN: 82-13-02329-3
- Schmidt, Ulla, "Rettferdighet eller omsorg? : betydningen av en feministisk kritikk for vår forståelse av rettferdighet som etisk ideal" i:/in:/from: *Feministteologi på norsk* / Dagny Kaul et al. red./ed. Oslo: Cappelen akademisk forlag, 1999, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-456-0735-5
- Torbjørnsen, Tor, "Skjematisk død - noen ord om dødsprosessens psykologiske sider" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 3 (1983), s./p. 20-30, ISBN/ISSN: 0333-3388

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. 75-269, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Magnusson, Lennart og Elizabeth Jane Hanson, "Informations- och kommunikationsteknologi i vård och omsorg för äldre - en etisk översikt" i:/in:/from: *Helse og helhet : etiske og tverrfaglige perspektiver på helsefaglig teori og praksis* / Jon Vegar Hugaas et al. red./ed. [Oslo] ,: Unipub, 2004, s./p. 153-166, ISBN/ISSN: 82-7477-185-0
- Ruyter, Knut W., Reidun Førde og Jan Helge Solbakk, "Kap. 1, 3 og 5" i:/in:/from: *Medisinsk og helsefaglig etikk* 2. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-05-36260-4

DELEMNE/PART D SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Beauchamp, Tom L. og James F. Childress, *Principles of biomedical ethics* 5. utg./ed. Oxford: Oxford University Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-19-514331-0/0-19-514332-9
- Bischofberger, Erwin, *Människovärdet vid livets gränser : etiska riktmärken för livsvetenskaperna och sjukvården* 2. utg./ed. Uppsala: Katolska bokförlaget, 1995, ISBN/ISSN: 91-85530-23-9
- Fagerberg, Holsten, et al., *Medicinsk etik och människosyn* 4. utg./ed. Stockholm: Liber, 1997, ISBN/ISSN: 91-47-04842-5
- Ruyter, Knut W., "Kasuistikk som saksbasert problemløsning : konserverende eller kritisk i normativ debatt?" i:/in:/from: *Likeverd og forskjell : en etisk intuisjon og dens grenser* / Jon Wetlesen red./ed. [Oslo]: Universitetet i Oslo, 1997, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-91247-01-3

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE

- Bjørdal, Øystein, *Helse, liv og mot : om ritualer og symboler i hverdag og helse* Trondheim: Tapir : Liturgisk senter, 2001, ISBN/ISSN: 82-519-1727-1

DELEMNE/PART E SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Danbolt, Lars Johan og Hans Stifoss-Hanssen, *Gråte min sang : minnegudstjenester etter store ulykker og katastrofer* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-7634-743-2
- Gennep, Arnold van, *Overgangsriter* Oslo: Pax, 1999, ISBN/ISSN: 82-530-2094-5
- Grimes, Ronald L., *Beginnings in ritual studies* Rev. utg./ed. Columbia, S.C.: University of South Carolina Press, 1995, s./p. xxviii, 299 p., ISBN/ISSN: 1-57003-001-4

- Salomonsen, Jone, *Riter : religiøse overgangsritualer i vår tid* Oslo: Pax, 1999, ISBN/ISSN: 82-530-2096-1

PT672 - Åndelig veiledning II

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

PT682 - Individuelt videreutdanningsemne

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Ta kontakt med etter-/videreutdanningsrådgiver for mer informasjon.

PT692 - Åpent fordypningsemne i Praktisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	En muntlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-13
Tid:	12:00

Generell informasjon

Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet PT692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

RL1010 - Religionsvitenskap

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudium i Kristendom/ RLE, Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Ungdom, kultur og tro, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag, Profesjonsstudium teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve etter oppfylt studiekrav
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-17
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-11
Trekkfrist:	2012-12-03

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Lektor- og adjunktprogrammet, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Lektor- og adjunktprogrammet, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi.
Emnet kan inngå som ett av tre emner i emnekombinasjonen K-RLE1110 (som har mappevurdering). Emnet består av tre delemner: A. Religion som kulturelt og menneskelig fenomen (3 stp), B. Religionshistorie (5 stp) og C. Religion i samfunnet i dag (2 stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med K-RLE1110 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 7 stp
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp
Med KRL103 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 7 stp
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1110, gjelder andre studiekrav

Avsluttende vurdering

Emnet RL1010 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Prøven gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål og innhold

Gjennom dette emnet i religionsvitenskap skal studentene bli kjent med begrep, metoder og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen. Studiets hovedfokus er en beskrivelse av de fire verdensreligionene jødedom, islam, hinduisme og buddhisme med vekt på deres særpreg når det gjelder historisk bakgrunn, tro og kultus, og deres plass i dagens flerkulturelle samfunn, både nasjonalt og internasjonalt.
De enkelte religionene behandles både ut fra sin egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. På bakgrunn av innføringen i verdensreligionene skal studentene også tilegne seg kunnskap om religiøst mangfold og nyreligiøse strømninger i dagens samfunn.

Mål

DELEMNE A: RELIGION SOM KULTURELT OG MENNESKELIG FENOMEN (3 STP)
Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om religionsvitenskapelige begreper, metoder og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen

DELEMNE B: RELIGIONSHISTORIE (5 STP):
Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om hinduisme, buddhisme, jødedom og islam med vekt på historisk bakgrunn, tekster, lære og etikk
- kjennskap til høytider, symboler, arkitektur og religiøst liv i disse religionene
- evne til å bruke kildetekster for å belyse religioner

DELEMNE C: RELIGION I DAGENS SAMFUNN (2 STP):
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til verdensreligionenes stilling i Norge
- kjennskap til nyreligiøse strømninger
- kjennskap til religions- og livssynsdialog i skole og samfunn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Routledge companion to the study of religion* / John R. Hinnells red./ed. London: Routledge, 2005, s./p. 473-488, ISBN/ISSN: 0-415-33311-3/0-415-33310-5 (Kompendium/Compendium)
- Eliade, Mircea og Einar Thomassen, "Innledende essay" i:/in:/from: *Det hellige og det profane og andre skrifter* Rev. utg./ed. Oslo: De norske bokklubbene, 2003, s./p. IX-XXXVI, ISBN/ISSN: 82-525-3733-2/978-82-525-3733-8 (Kompendium/Compendium)
- Eliade, Mircea, *Det hellige og det profane* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2002, ISBN/ISSN: 82-05-31171-4
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nytt blikk på religion : studiet av religion i dag* Oslo: Pax, 2001, s./p. 9-59, 80-140, ISBN/ISSN: 82-530-2252-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Utdrag" i:/in:/from: *Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter* / Knut A. Jacobsen red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, s./p. 36-42, 62-71, ISBN/ISSN: 82-525-4101-1 (Kompendium/Compendium)
- "Oppvåkningen; Lærens hjul settes i gang; Alt brenner; Lignelsen om den forgiftede pil" i:/in:/from: *Buddhas fortellinger* / Torkel Brekke red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, s./p. 65-66, 72-75, 76-78, 133-136, ISBN/ISSN: 82-525-4103-8 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg i Tanak: 2. Mos. 10-15; 19-20; 34. 3. Mos. 19-20. 5. Mos. 6,4-9" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamentet* Oslo: Bibelselskapet, 2011, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- "Sure 1; Sure 2, 27-37; Sure 4, 26-38, 154-175; Sure 5, 1-10; Sure 19, 16-36; Sure 24, 23-34; Sure 37, 97-110; Sure 112 " i:/in:/from: *Kor anen* / Einar Berg red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1980, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-05371-7 (Kompendium/Compendium)
- Goldschmidt, E.D., "Forsider og plansje i begynnelsen og et utvalg sider" i:/in:/from: *The Passover Haggadah* 3. rev. utg./ed./ Nahum M. Glatzer red./ed. New York: Schocken Books, 1979, s./p. vii-ix, 16-29, ISBN/ISSN: 0-8052-0624-8 (Kompendium/Compendium)
- Jacobsen, Knut A. og Notto R. Thelle, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 37-131, 177-266, 305-316, ISBN/ISSN: 82-7634-148-9
- Rian, Dagfinn og Levi Geir Eidhamar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jødedommen og islam* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 11-103, 123-221, ISBN/ISSN: 82-7634-164-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Verdensreligioner i Norge* 3. utg./ed./ Knut A. Jacobsen red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2011, s./p. 46-73, 88-114, 136-163, 185-207, ISBN/ISSN: 978-82-15-01830-0
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2012, s./p. 216-291, ISBN/ISSN: 9788215020402
- Alver, Bente Gullveig [et al.], "Et utvalg" i:/in:/from: *Myte, magi og mirakel : i møte med det moderne* Oslo: Pax, 1999, s./p. 8-21, ISBN/ISSN: 82-530-2037-6/978-82-530-2037-2 (Kompendium/Compendium)
- Leirvik, Oddbjørn, "Religionsdialogen i fleirkulturen" i:/in:/from: *Religionspluralisme : mangfald, konflikt og dialog i Norge* Oslo: Pax, 2007, s./p. 51-69, ISBN/ISSN: 978-82-530-3037-1 (Kompendium/Compendium)

RL1020 - Livssynskunnskap og religionspedagogikk

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudium i Kristendom/ RLE, Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Ungdom, kultur og tro, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag, Profesjonsstudium teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve etter oppfylt studiekrav
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-04
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-19

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Lektor- og adjunktprogrammet, profesjonsstuiet i Teologi og Master i Teologi.
Emnet kan inngå som ett av tre emner i emnekombinasjonen K-RLE1110 (som har mappevurdering)
Emnet består av to delemner: A. Livssynskunnskap (5 stp), B. Religionspedagogikk (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med K-RLE1110 reduseres dette emnet med 10 stp.
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3 stp.
Med KRL112 reduseres dette emnet med 5,5 stp.
Med KRL103 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3 stp.
Med KRL104 (gammelordning) reduseres dette emnet med 3 stp.
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2,5 stp.

Studiekrav

få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist, se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1110, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet RL1020 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Prøven gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål

DELEMNE A. LIVSSYNSKUNNSKAP (5 STP)
Livssynskunnskap arbeider med ulike livssyn og deres historiske bakgrunn. De enkelte livssyn behandles både ut fra egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. Studiet inkluderer en drøfting av forholdet mellom de faglige begrepene livssyn, religion og livstolkning. Det tar også opp utfordringer knyttet til religions- og livssynsmangfoldet i samfunnet.

Studenten skal etter fullført emne ha

- kjennskap til hva et livssyn er, til forholdet mellom begrepene religion, livssyn og livstolkning, og til religionenes og livssynenes betydning for kultur og samfunn
- kjennskap til historisk bakgrunn og sosiokulturelle rammer for livssynsmangfoldet
- kunnskap om aktuelle utfordringer knyttet til religions- og livssynsmangfoldet i samfunnet
- kjennskap til ulike utgaver av religionskritikk
- god kunnskap om humanisme, humanetikk og Human-Etisk Forbund
- kunnskap om naturalisme, marxisme, nazisme, feminisme og økosofi som livssyn
- kunnskap om kristendommen som livssyn
- kjennskap til dikt eller sanger som uttrykker livssyn
- evne til å bruke kildetekster for å belyse livssyn

DELEMNE B. RELIGIONSPEDAGOGIKK (5 STP)

Religionspedagogikk arbeider med undervisnings-, lærings- og oppdragelsesspørsmål i skole og kirke i spenningen mellom teori og praksis. Delemnet gir innføring i den offentlige skolens religionsundervisning i relasjon til skolens formål og oppgaver. Emnet skal gi studentene forståelse for didaktiske problemstillinger knyttet til undervising i RLE-faget.

Dette delemnet tar for seg didaktiske grunnlagsspørsmål, ulike læringsteorier og oppdragelsesteori. Livstolkningsteori, som også inngår i delemnet, gir et overgripende, tverrfaglig perspektiv på religions- og livssynsstudiet generelt og på emnene på 1000-nivå spesielt. Arbeidet med livstolkningsteorien gir et grunnlag for å forstå Bibelen, kristendommen, andre religioner og livssyn, etikk og filosofi som ulike former for livstolkning.
Studenten skal etter fullført emne ha
- a god kunnskap om RLE-fagets oppgaver og egenart
- ha kjennskap til skolens formål
- ha evne til å reflektere over didaktiske spørsmål i sammenheng med lærerens planlegging, tilrettelegging og evaluering av læringsforløp i RLE
- kjennskap til oppdragelsesteori og pedagogisk mandat
- kjennskap til didaktiske grunnlagsspørsmål
- ha god kunnskap om fortellingsdidaktikk
- god kunnskap om ulike læringsteorier
- kjennskap til det teoretiske grunnlag for å tale om kristendommen og andre religioner og livssyn som livstolkning

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2012, s./p. 11-79, 104-215, ISBN/ISSN: 9788215020402
- Ariansen, Per, "Et utvalg" i:/in:/from: *Miljøfilosofi : en innføring* Oslo: Universitetsforl., 1992, s./p. 189-202, ISBN/ISSN: 82-00-21659-4 (Kompendium/Compendium)
- Beauvoir, Simone de, "Innledning" i:/in:/from: *Det annet kjønn* [Oslo]: Den norske bokklubben, 1996, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-525-3455-4 (Kompendium/Compendium)
- Freud, Sigmund, "Et utvalg i "Om verdensanskuelse"" i:/in:/from: *Nytt i psykoanalysen : nye forelesninger til innføring i psykoanalysen* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 1992, s./p. se kompendium for sidetall, ISBN/ISSN: 82-05-20602-3 (Kompendium/Compendium)
- Habermas, Jürgen, "Sekulariseringens dialektikk" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 81, nr./issue 2 (2010), s./p. 114-128, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2010/02/art05
- Hagen, Jimmy Zander, "Kierkegaards eksistensfilosofi" i:/in:/from: *Eksistens og ansvar : praktisk filosofi* 2. utg./ed. København: Gyldendal Uddannelse, 1999, s./p. 103-113, ISBN/ISSN: 87-00-45356-0 (Kompendium/Compendium)
- Hauge, Astri, "Feminisme : livssyn eller politisk ideologi?" i:/in: *Ung teologi* , nr./issue 3 (1997), s./p. 29-43, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, "Religion som sosialt fenomen" i:/in: *Ung teologi* 37, nr./issue 4 (2004), s./p. 75-86, ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium/Compendium)
- Hitler, Adolf, "Et utvalg" i:/in:/from: *Min kamp* Fullstendig utg./ed. Oslo: Stenersen, 1941 b./vol. 1-2, s./p. Se kompendium for sidetall (Kompendium/Compendium)
- Horn, Kristian, "Det humanetiske livssyn" i:/in:/from: *Kildesamling : til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* / Einar Thomassen et al. red./ed. [Oslo]: Nasjonalt læremiddelsenter, 1999 b./vol. 2, s./p. 547-551, ISBN/ISSN: 82-486-0037-8 (Kompendium/Compendium)
- Human-Etisk Forbund, *Humanisme : et livssyn (Deles ut i tilknytning til undervisning)* Oslo: Human-Etisk Forbund, [199?]
- Human-Etisk Forbund, Norsk humanistmanifest 2006 Oslo: 2006 , hentet/cited 2010-05-21 fra/from http://www.human.no/templates/Page____3606.aspx
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Søren Kierkegaard : et utvalg* / Per Lønning red./ed. Oslo: Land og Kirke, 1955, s./p. Se kompendium for sidetall (Kompendium/Compendium)
- Lingås, Lars Gunnar, "Humanetikk er mer enn kirkekritikk" i:/in:/from: *Kildesamling : til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* / Einar Thomassen et al. red./ed. [Oslo]: Nasjonalt læremiddelsenter, 1999 b./vol. 2, s./p. 552-556, ISBN/ISSN: 82-486-0037-8 (Kompendium/Compendium)
- Marx, Karl, "Et utvalg" i:/in:/from: *Verker i utvalg* Oslo: Pax, 1970 b./vol. 1, 2, 4, 7, s./p. se kompendium for sidetall (Kompendium/Compendium)

- Næss, Arne, "Et utvalg" i:/in:/from: *Økologi, samfunn og livsstil : utkast til en økosofБ*. omarb. [i.e. Ny] utg./ed. Oslo: Bokklubben dagens bøker, 1999, s./p. 5-6, 318-330, utdrag fra s. 334-340, se kompendiet, ISBN/ISSN: 82-525-3734-0 (Kompendium/Compendium)
- Ofstad, Harald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Vår forakt for svakhet : en analyse av nazismens normer og vurderinger* Ny utg./ed. Oslo: Pax, 1991, s./p. 11-17, 200-203, ISBN/ISSN: 82-530-1542-9 (Kompendium/Compendium)
- Pottier, Eugene, "Internasjonalen" i:/in:/from: *Vi synger : arbeiderbevegelsens sangbok* Oslo: Tiden : Arbeidernes opplysningsforbund, 1974, s./p. 132, ISBN/ISSN: 82-10-00957-5 (Kompendium/Compendium)
- Sartre, Jean-Paul, "Et utvalg" i:/in:/from: *Eksistensialisme er humanisme* 2. utg./ed. [Oslo]: Cappelen, 1993, s./p. se kompendium for sidetall, ISBN/ISSN: 82-02-13599-0 (Kompendium/Compendium)
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, "Innledninger til kildetekstene av Sartre, Freud, Marx, Hitler, Næss og de Beauvoir" i:/in:/from: *Kompendiet til RL1020* , s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)
- Tysk folkevise; Norsk tekst: Alf Cranner, "Din tanke er fri" i:/in:/from: *Treklang : med noter og besifring* 4. utg./ed./ Øivin Sønnesyn red./ed. Oslo: Norges KFUK-KFUM ; i samarbeid med Norsk Musikkforl., 1997, s./p. 151, ISBN/ISSN: 82-7040-214-1 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in: *Lys og liv* , nr./issue 5 (2010), s./p. 5-6, 16-17, 20-21, ISBN/ISSN: 0803-1657 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 5 fra/from http://www.mf.no/doc//Lys%20og%20liv/lysogliv_nr5_skjerm.pdf
- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Kap. 2,10" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller senere opptrykk utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Asheim, Ivar og Sverre Dag Mogstad, "Kap. 2" i:/in:/from: *Religionspedagogikk : tolkning, undervisning, oppdragelse* Rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1987, s./p. 23-41, ISBN/ISSN: 82-00-02541-1 (Kompendium/Compendium)
- Asheim, Ivar, "Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* (1978), s./p. 180-187, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 255-273, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Religion og sannhet : en oppsplittet kultur" i:/in: *Religion og livssyn* 9, nr./issue 3 (2007), s./p. 6-10, ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium/Compendium)
- Imsen, Gunn, "Kap. 7.1-7.7; 8.1-8.5; 9.1-9.2" i:/in:/from: *Elevens verden : innføring i pedagogisk psykologi* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-15-00737-6/978-82-15-00737-3
- Mogstad, Sverre Dag og Levi Geir Eidhamar, "Kap. 8" i:/in:/from: *Fag, identitet og fortelling : didaktikk til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1999, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-12940-3
- Mogstad, Sverre Dag, "Hva er kristen oppdragelse?" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 55 (2004), s./p. 86-96, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Säljö, Roger, "Læring, kunnskap og sosiokulturell utvikling : mennesket og dets redskaper" i:/in:/from: *Læring : i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* / Ivar Bråten red./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2002, s./p. 31-57, ISBN/ISSN: 82-02-21817-9/978-82-02-21817-1 (Kompendium/Compendium)
- Sødal, Helje Kringlebotn, *Religions- og livssynsdidaktikk : en innføring* 4. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7634-781-4

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen) 2008 , hentet/cited 2012-05-16 fra/from http://www.udir.no/Lareplaner/Grep/Modul/?gmid=0&gmi=144025
- Den generelle delen av læreplanen (for grunnskolen) 2008 , hentet/cited 2012-05-16 fra/from http://www.utdanningsdirektoratet.no/Lareplaner/Generell-del-av-lareplanen/
- Læreplan for videregående opplæring : religion og etikk Oslo: Departementet, 1996 , hentet/cited 2012-05-16 fra/from http://www.utdanningsdirektoratet.no/Lareplaner/Grep/Modul/?gmid=0&gmi=19954
- Den norske kirke, *Gud gir - vi deler : plan for trosopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=38865
- Den norske kirke, *Gud gir - vi deler : plan for trosopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=38865

RL2020 - Religion og etikk i møte med pluralisme og sekularisering

Emneansvarlig:	Arild Romarheim (Arild.Romarheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Religion og etikk står i dag overfor en rekke utfordringer. Overleverte tradisjoner har ikke uten videre løsningen i møte med endrede situasjoner og nye etiske spørsmål. Dessuten utfordres tradisjonell religion og etikk av alternative syn. Dette krever at man setter seg inn i disse utfordringene, og at man spør hvordan et moderne samfunn kan løse de vanskelighetene som ligger i situasjonen. RL2020 nærmer seg problemfeltet ved å spørre hvordan religions- og livssynsmangfoldet er en utfordring til etisk refleksjon og ved å analysere sammenhengen mellom dette mangfoldet og de sosiale prosessene vi gjerne kaller sekularisering.

Emnet består av to deler, A. Etikk og pluralitet og B. Sekularisering og religiøs forandring.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i RL1010 og RL1020
(KRL103), eller ha tilsvarende kompetanse.

Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i K1030 (KRL104 og KRL105), eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RL2020 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform.Karakteren (A-F) settes på grunnlag denne.

Tillatte hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. ETIKK OG PLURALITET
Hva er ulikheter og sammenhenger mellom ulike religioner og livssyn? Finnes det felles verdier? Hvordan kan man argumentere etisk i et pluralistisk samfunn? Studiet fokuserer møtet mellom ulike livssyn i en pluralistisk kultur. Det tar også opp utfordringene til religion og etikk i et flerkulturelt samfunn, og det gir innblikk i etisk refleksjon knyttet til ett bestemt saksområde: bioteknologi.
Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hvordan utvikles og brytes ulike oppfatninger av mennesket og verden mot hverandre i en moderne sammenheng?
- Hva slags utfordringer innebærer moderne, religiøs og etisk pluralisme for kristen teologi, og hvordan kan man begrunne kristen etikk i en slik situasjon?
- Hva slags utfordringer innebærer moderne bioteknologi og menneskerelaterte vitenskaper for en teologisk forståelse av mennesket?

DELEMNE B. SEKULARISERING OG RELIGIØS FORANDRING
Mangfoldet i religion og livssyn er dels betinget av at religion og religiøs overbevisning mister innflytelse over offentlige livsområder selv om de får stor oppmerksomhet både i media og i menneskers privatliv. Selve mangfoldet bidrar dessuten ytterligere til denne prosessen, som vi kaller sekularisering.
Studiet fokuserer de sosiale prosessene som påvirker utviklingen av religion og religiøse uttrykk i et moderne samfunn, med basis i religionssosiologisk teori. Dette danner bakgrunn for å vurdere hvorvidt nyreligiøsiteten i dag kan ses som en følge av sekulariserings- og pluraliseringsprosessene i Vesten.
Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hva er forholdet mellom sekularisering og pluralisering?
- Hva er betingelsene for at religiøs overbevisning kan få gjennomslag og opprettholdes i et moderne samfunn?
- Hvordan kan en si at nyreligiøse fenomener gjenspeiler sentrale trender i moderne kultur- og samfunnsutvikling?

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Mer enn gener : utredning om bioteknologi og menneskeverd* Oslo: Kirkerådet, 1989, s./p. 3-63
- Asheim, Ivar, "Religion og etikk i teologisk lys" i:/in:/from: *Mange religioner - én etikk?* / Lars Østnor red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 39-56, ISBN/ISSN: 82-00-22431-7
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Øyet og horisonten : grunnproblemer i aktuell etikkdebatt*Oslo: Universitetsforlaget, 1991, s./p. 27-59, ISBN/ISSN: 82-00-21204-1 (Kompendium/Compendium)
- Heiene, Gunnar og Maud Marion Laird Stenseng, "Hva er etisk pluralisme?" i:/in:/from: *Etisk pluralisme i Norden* / Lars Østnor red./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, s./p. 47-68, ISBN/ISSN: 82-7634-347-3
- Heiene, Gunnar, "Gudstro, religion og etikk i et pluralistisk samfunn" i:/in:/from: *Etisk pluralisme i Norden* / Lars Østnor red./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, s./p. 265-289, ISBN/ISSN: 82-7634-347-3
- Klausen, Arne Martin, "Det fellesmenneskelige og kulturrelative : et sosialantropologisk perspektiv" i:/in:/from: *Mange religioner - én etikk?* / Lars Østnor red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 21-35, ISBN/ISSN: 82-00-22431-7
- Kværne, Per, "Religionene og etisk pluralisme" i:/in:/from: *Mange religioner - én etikk?* / Lars Østnor red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 11-20, ISBN/ISSN: 82-00-22431-7
- Sire, James W., "Kap. 1, 4-6 og 9" i:/in:/from: *The universe next door : a basic worldview catalogue* 5 utg./ed. Downers Grove, Ill.: IVP Academic, 2009, s./p. 15-24, 66-143, 214-243, ISBN/ISSN: 0-8308-3850-3/1-84474-420-5/978-0-8308-3850-9/978-1-84474-420-6
- Østnor, Lars, "Konsens eller dissens? : etikkteoretiske perspektiver på den nordiske befolkningens etikk" i:/in:/from: *Etisk pluralisme i Norden* / Lars Østnor red./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, s./p. 117-135, ISBN/ISSN: 82-7634-347-3
- Østnor, Lars, "Finnes det grenser for akseptabelt, etisk mangfold i Norden?" i:/in:/from: *Etisk pluralisme i Norden* / Lars Østnor red./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, s./p. 199-216, ISBN/ISSN: 82-7634-347-3

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Arlebrand, Håkan, "Hvor ble det av New Age?" i:/in:/from: *Brytninger i en ny tid* / Audun Mosevoll red./ed. Bergen: NLA-forlaget, 1996, s./p. 7-20, ISBN/ISSN: 82-7468-038-3 (Kompendium/Compendium)
- Berger, Peter L., *The sacred canopy : elements of a sociological theory of religion* New York: Anchor Books / Doubleday, 1967(Finnes også i dansk oversettelse)
- Berger, Peter L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion, samfund og virkelighed : elementer til en sociologisk religionsteori* 2. utvidet utg./ed. Oslo: Vidarforl., 1993, s./p. 1-92, ISBN/ISSN: 82-90016-52-2
- Martin, D., "The secularisation issue : prospect and retrospect" i:/in: *British journal of sociology* 42 (1991), s./p. 465-474 (Kompendium/Compendium)
- Martin, David, "Sosiologi og teologi" i:/in:/from: *Religionsfag - samfunnsfag* / Gustav Erik Gullikstad Karlsaune red./ed. Trondheim: Tapir, 1994, s./p. 109-121, ISBN/ISSN: 82-519-1179-6 (Kompendium/Compendium)
- Repstad, Pål, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mellom himmel og jord : en innføring i religionssosiologi* 2. oppl., utv. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 1984, s./p. 9-53, ISBN/ISSN: 82-05-12882-0 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Repstad, Pål, "Pluralisme og religion : paradigmeskifte i religionssosiologien?" i:/in: *Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* , nr./issue 7 (1994), s./p. 150-163, ISBN/ISSN: 0802-0167 (Kompendium/Compendium)
- Romarheim, Arild, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristus i Vannmannens tegn : nyreligiøse oppfatninger av Jesus Kristus* Rev. utg./ed. Oslo: Credo, 1994, s./p. 87-156, ISBN/ISSN: 82-7053-250-9 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Rothstein, Mikael, "New Age-bevægelsen : tradition og fornyelse i den religiøse subkultur" i:/in:/from: *Politikens bog om religioner & religiøse bevægelser : trossamfund der præger verden i dag* Mogens Müller red./ed. København: Politiken, 1996, s./p. 372, 374-376, 378-397, ISBN/ISSN: 87-567-5479-5 (Kompendium/Compendium)

RL2030 - Islam

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudium i Kristendom/ RLE, Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag, Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-23
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-14
Trekkfrist:	2012-11-09

Eksamenstype:	Hjemmeeksamen
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-29
Tid:	08:30
Varighet:	5 dager
Utlevering:	2012-11-23
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-09

Eksamenstype:	Hjemmeeksamen
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-29
Tid:	08:30
Varighet:	5 dager
Utlevering:	2012-11-23

Generell informasjon

Islam står ved siden av kristendommen i en særstilling blant verdensreligionene når det gjelder oppslutning og utbredelse. Om lag femteparten av verdens befolkning hører til denne religionen. Emnet omfatter både det som er felles for de fleste muslimer og de variasjonene som finnes innen religionen. Sentrale aspekter ved islams historie, lære og praksis inngår i emnet, så vel som introduksjoner til ulikheter i konfesjonelle spørsmål, fromhetstype (sufismen) og politiske oppfatninger av islam. Emnet legger stor vekt på hvordan islam fortolkes og praktiseres av muslimer i nyere tid, med særlig vekt på norske forhold, hvor vi ser norske former for islam utvikle seg.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i RL1010 (KRL103), eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet RL2030 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag denne.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til islams bakgrunn og historie
- kjennskap til hvordan denne historie har preget religionens uttrykksformer
- kjennskap til de ulike former for islam
- god kunnskap om islam i dagens verden
- god kunnskap om hvordan muslimer i Norge utvikler sine fellesskap, sin praksis og sine fortolkninger av islam under norske forhold
- evne til å kunne kommunisere meningsfullt med muslimer angående kulturelle og religiøse spørsmål

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Sure 1; 2,172-181; 3,109-123; 4,12-16.156-169; 5,104-120; 12; 43,1-16; 93; 96; 101; 104; 112" i:/in:/from: *Koranen* / Einar Berg red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1980, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-05371-7 (Kildelitteratur/Source texts) , hentet fra/cited from www.islam.no/page123365.aspx
- Opsal, Jan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Islam : lydighetens vei* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. 11-326, ISBN/ISSN: 82-15-00607-8/978-82-15-00607-9
- Vogt, Kari, "Et utvalg" i:/in:/from: *Islams hus : verdensreligion på fremmarsj* Oslo: Cappelen, 1993, s./p. 15-54, ISBN/ISSN: 82-02-13826-4 (Kompendium/Compendium)
- Vogt, Kari, *Islam på norsk : moskeer og islamske organisasjoner i Norge* 2. utg./ed. [Oslo]: Cappelen Damm, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-02-29346-8 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Østberg, Sissel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Muslim i Norge : religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere* Oslo: Universitetsforl., 2003, s./p. 9-210, ISBN/ISSN: 82-15-00307-9

RL2040 - Østlig religiøsitet

Emneansvarlig:	Arild Romarheim (Arild.Romarheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Hovedvekten i RL2040 ligger på de to store østlige religionene hinduisme og buddhisme. Emnet tar opp hvordan østlige religioner praktiseres, både i Asia og i Vesten. Det vil bli lagt vekt på studium av hellige tekster. Studiet har som et av sine mål at studentene skal bli i stand til å formidle kunnskap om østlige religioner i en norsk skolesammenheng.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i RL1010 (KRL103), eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

RL2040 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til hinduismen og buddhismen som historiske og aktuelle religioner
- kjennskap til hinduismens og buddhismens hellige skrifter
- god kunnskap om skriftet Bhagavadgita
- evne til å formidle kunnskap om Østens religioner

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Yoga* / Knut A. Jacobsen red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2004, s./p. 93-119, ISBN/ISSN: 82-525-5195-5 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nya religioner : en uppslagsbok om andliga rörelser, sekter och alternativ andlighet* / Christopher Partridge red./ed. [Örebro]: Libris, 2004, s./p. 169-203, 248-249, 254-255, 257-266, ISBN/ISSN: 91-7195-648-4 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Buddhas fortellinger* / Torkel Brekke red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, s./p. XI-XLI, 56-78, 127-144, ISBN/ISSN: 82-525-4103-8 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Lotussutraen : og andre skrifter fra mahayana-buddhismen* / Jens Braarvig red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2003, s./p. VII-XXXII, 2-31, ISBN/ISSN: 82-525-5188-2 (Kompendium/Compendium)
- Buddhistforbundet, *Buddhismen i Norge* Oslo: Buddhistforbundet, 1999 , hentet fra/cited from http://buddhistforbundet.no/resource/downloadresource/167/buddhnor.pdf
- Dalai, Lama, *Med mennesket for fred* Oslo: Lanser forlag, 1988, ISBN/ISSN: 82-7328-043-8
- Jacobsen, Knut A., "Kap. 7, 9 og 12" i:/in:/from: *Hinduismen* Oslo: Pax, 2010, s./p. 153-167, 184-193, 234-255, ISBN/ISSN: 978-82-530-3327-3 (Kompendium/Compendium)
- Jacobsen, Knut A., *Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, ISBN/ISSN: 82-525-4101-1
- Skarpeid, Jon, *Musikk i buddhismen* (2007) , hentet/cited 2012-09-03 fra/from http://www.krlnett.no/art/menyadm/stat1/0056_Musikk
- Skarpeid, Jon, *Musikk i hinduismen* (2006) , hentet/cited 2012-09-03 fra/from http://rlnett-test.hio.no/index.php/religioner/religionsestetikk
- Winje, Geir, *Kunst og estetikk i buddhismen* (2007) , hentet/cited 2012-09-03 fra/from http://www.krlnett.no/art/menyadm/stat1/0058_Kunst
- Winje, Geir, *Kunst og estetikk i hinduismen* (2004) , hentet/cited 2012-09-03 fra/from http://www.krlnett.no/art/menyadm/stat1/0005_Kunst

RL2050 - Kristendom: Idéhistorie og kulturmøte

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-04
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-20

Generell informasjon

Emnet skal være med på å kvalifisere (lærer)studenter til å undervise i kristendom i grunnopplæringen (grunnskole og videregående skole). Emnet legger vekt på å se kristendommen i et historisk perspektiv i forhold til samfunn, kulturliv og idéhistorie. Emnet vil særlig rette søkelys på utvalgte perioder i kirkens og kristendommens historie som viser hvordan kristen tro og tenkning har forholdt seg til aktuelle idéstrømninger.
Emnet er et kjerneemne i Lektor- og adjunktprogrammet (LAP-programmet)
Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Bachelor i kultur, religion og samfunnsfag.

Forkunnskaper
Studenten må ha avlagt eksamen i årsenhet i K-RLE eller tilsvarende, inkludert Examen philosophicum.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studentene
- legge fram og få godkjent et refleksjonsnotat på inntil 2000 ord i tilknytning til et undervisningesopplegg i fagområdet kristendom (Kun for studenter på lektorprogrammet).
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø hvis dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som vurderingsform. For å kunne gå opp til eksamen må studentene ha oppfylt studiekravene innen fastsatte frister. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. Prøven gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål og innhold

Emnet gir en oversiktsmessig innføring i kristendommens historie fra det romerske imperiet til moderne tid, med vekt på utvalgte perioder. Det vil vise hvordan kristendommens utvikling henger nøye sammen med Vestens samfunns- og kulturhistorie, både ved at kristendommen har mottatt impulser fra samtidens kultur og idéhistorie og ved at kristendommen har påvirket utviklingen i samfunn og kulturliv. Emnet har fokus på den interne teologiske utviklingen i kristendommen, hvordan kristen tro og tanke har kommet til uttrykk på ulike måter i samtidens kultur, også i form av visuelle estetiske uttrykk, kunst og arkitektur.

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om hovedtrekk i utviklingen av kristendommen i en bredere kulturell og idéhistorisk kontekst, med eksempler fra følgende perioder: antikken, middelalderen, renessansen/reformasjonen og opplysningstiden/moderniteten
- kunnskap om religiøse bilder og estetiske uttrykk som kilde til å forstå kristendommens utvikling og dens betydning for den vestlige

kulturarv
- kjennskap til konflikter og spenninger i møtet mellom kristendommen og moderne kulturelle og idehistoriske strømninger i nyere norsk kontekst, med vekt på "det moderne gjennombrudd" i 1880-årene og kulturradikalismen på 1930-tallet
- evne til å reflektere over hva det innebærer at kristendommen utvikles i en konkret sosial, kulturell og idémessig kontekst
- kjennskap til aktuelle læreplaner i grunnskole og videregående skole og evne til å reflektere over didaktiske utfordringer med tanke på undervisning om kristendom i skolen i dagens pluralistiske kultursituasjon

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Læreplan i religion og etikk Oslo: Utdanningsdirektoratet, 2005 , hentet/cited 2011-05-04 fra/from http://www.udir.no/grep/Lareplan/?laereplanid=167612&visning=5
- Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen) 2008 , hentet/cited 2012-05-16 fra/from http://www.udir.no/Lareplaner/Grep/Modul/?gmid=0&gmi=144025
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk tro og tanke* Ettbinds utg./ed./ Jan-Erik Ebbestad Hansen red./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 1999, s./p. 431-436, 525-562, ISBN/ISSN: 82-7350-501-4/82-518-3931-9 (Kompendium/Compendium)
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Frå moderne vantru til ny religiøsitet : norsk livssynsdebatt gjennom hundre år* [Oslo]: TANO, 1988, s./p. 41-104, ISBN/ISSN: 82-518-2533-4 (Kompendium/Compendium)
- Bliksrud, Liv, Geir Hestmark og Tarald Rasmussen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Vitenskapens utfordringer* Oslo: Aschehoug, 2002, s./p. 184-221, 388-417, ISBN/ISSN: 82-03-22484-9 (Kompendium/Compendium)
- Göransson, Sven, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kyrkohistorisk orientering* Lund: Svenska Bokförlaget, 1970, s./p. 1-71 (Kompendium/Compendium)
- Hansen, Jan-Erik Ebbestad, *Da Norge mistet dyden : Mykle-saken, ytringsfriheten og kampen om moralen* [Oslo]: Unipub, 2011, s./p. 291 s., pl., ISBN/ISSN: 978-82-7477-475-9
- Hellemo, Geir, "Kap. 3-6" i:/in:/from: *Guds billedbok : virkelighetsforståelse i religiøse tekster og bilder* Oslo: Pax, 1999, s./p. 50-130, ISBN/ISSN: 82-530-2034-1
- Kieckhefer, Richard, "Et utvalg" i:/in:/from: *Theology in stone : church architecture from Byzantium to Berkeley* Oxford: Oxford University Press, 2004, s./p. 135-165, ISBN/ISSN: 0-19-515466-5 (Kompendium/Compendium), hentet fra/cited from http://dx.doi.org/10.1093/0195154665.001.0001
- Lund, Erik, Mogens Pihl og Johannes Sløk, "Et utvalg" i:/in:/from: *De europæiske ideers historie* 5. utg./ed. København: Gyldendal, 2007, s./p. 128-197, 220-244, ISBN/ISSN: 978-87-02-06551-0
- Sandnes, Karl Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Med Homer i sekken : gresk utdanning som utfordring i oldkirken* Oslo: Forfatteren, 2005, s./p. 1-168 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

RL2055 - Filosofi i skolen

Emneansvarlig:	Asle Eikrem (Asle.Eikrem@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-28
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-19
Trekkfrist:	2012-11-14

Generell informasjon

Emnet skal være med på å kvalifisere (lærer)studenter til å undervise i filosofi i grunnopplæringen (grunnskole og videregående skole). Emnet legger størst vekt på filosofiske tema og problemstillinger (del A), men tar også opp didaktiske spørsmål knyttet til arbeid med filosofi i skolen (del B). Det er likevel ikke vanntette skott mellom de to delene av emnet. Didaktiske spørsmål kan ofte aktualisere forskjellige filosofiske standpunkt, og forskjellige filosofiske standpunkt har ofte didaktisk betydning.
Undervisningen organiseres dels som forelesninger, dels som seminarundervisning. I forelesningene legges det vekt på å presentere og drøfte stoff og problemstillinger knyttet til forskningsfag og arbeid med filosofi i skolen. Seminarundervisningen legger særlig vekt på å arbeide med didaktiske spørsmål
Studenten må ha avlagt eksamen i årsenhet i K-RLE eller tilsvarende, inkludert Examen philosophicum.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø hvis dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som vurderingsform. For å kunne gå opp til eksamen må studentene ha oppfylt studiekravene innen fastsatte frister. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. Prøven gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål

DELEMNE A: FILOSOFISKE TEMA OG PROBLEMSTILLINGER (6 STP)
I delemne A skal studentene arbeide med sentrale filosofiske tema og problemstillinger knyttet til virkelighetsforståelse, kunnskapsteori, menneskesyn, etikk og estetikk. De skal kunne gjøre rede for og drøfte ulike standpunkt, bl.a. ut fra kildetekster hentet fra eldre, nyere og moderne filosofi. Studentene skal også kunne reflektere over hva filosofi er, hva det vil si å forstå en (filosofisk) tekst og hvordan en skal forholde seg til at det finnes et mangfold av uforenlige filosofiske standpunkt. I den forbindelse skal studentene også kunne reflektere over den didaktiske betydningen av ulike filosofiske standpunkt.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om og evne til å reflektere over (metafilosofiske) spørsmål som hva filosofi er, hva det vil si å forstå en (filosofisk) tekst og hvordan en skal forholde seg til mangfoldet av innbyrdes uforenlige filosofiske standpunkt
- grundig kunnskap om sentrale filosofiske tema og problemstillinger fra eldre, nyere og moderne tid
- evne til å gjøre rede for og drøfte filosofiske tema og problemstillinger ut fra filosofiske tekster fra eldre, nyere og moderne tid
- kjennskap til og evne til å reflektere over hvordan filosofiske standpunkt kan ha didaktisk relevans

evne til å reflektere over egne holdninger og oppfatninger i møte med filosofiske tema og problemstillinger

DELEMNE B: FILOSOFI I SKOLEN - DIDAKTIKK (4 STP)
I delemne B skal studentene sette seg inn i og kunne drøfte didaktiske og filosofiske spørsmål knyttet til arbeid med filosofi i skolen. De skal gjøre seg kjent med de rammene som gjeldende læreplaner gir for å arbeide med filosofi i skolen, og kunne drøfte planer om filosofi som eget fag i skolen.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til rammene for arbeid med filosofi i skolen (grunnskole og videregående skole) ut fra gjeldende lov og læreplaner
- kunnskap om og evne til å drøfte det metodiske og didaktiske konseptet "filosofi i skolen"
- evne til å reflektere over hvordan filosofiske samtaler i skolen skal ledes
- kunnskap om og evne til å drøfte aktuelle filosofiske og didaktiske spørsmål knyttet til arbeid med filosofi i skolen

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Platon, Aristoteles, Augustin, Thomas Aquinas, Descartes, Hume, Kant" i:/in:/from: *Filosofiske tekster* / Helge Svare red./ed. Oslo: Pax, 1998, s./p. 12-60, 61-98, 99-108, 109-116, 130-143, 144-151, 161-178, 177-186, 196-207, ISBN/ISSN: 82-530-1983-1 (Kildelitteratur/Source texts)
- Kierkegaard, Søren, ""Begrebet angest" og "Sygdommen til døden"" i:/in:/from: *Samlede værker* 3. utg./ed. København: Gyldendal, 1962-1963 b./vol. 6 og 15, s./p. 135-139, 196-203 (B. 6) og 73-86 (B. 15), ISBN/ISSN: 87-00-45131-2/87-00-45132-0 (Kompendium/Compendium) (Kildelitteratur/Source texts)
- Løgstrup, K. E., "Kap. 1 og 4" i:/in:/from: *Kunst og erkendelse : kunstfilosofiske betragtninger* København: Gyldendal, 1995, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 87-00-20964-3 (Kompendium/Compendium) (Kildelitteratur/Source texts)
- Løgstrup, K. E., "Kap. 1" i:/in:/from: *Den etiske fordring* [Oslo]: Cappelen, 2000, s./p. 29-50, ISBN/ISSN: 82-02-20440-2 (Kompendium/Compendium) (Kildelitteratur/Source texts)
- Ohlsson, Ragnar, "Relativism, sanning och tolerans" i:/in:/from: *krlnett.no* (2007) , hentet/cited 2012-09-03 fra/from http://rlnett-test.hio.no/index.php/filosofi/10-relativism-sanning-och-tolerans
- Rescher, Nicholas, "Innledningen, kap. 1 og kap. 5" i:/in:/from: *Philosophical reasoning : a study in the methodology of philosophizing* Malden, Mass.: Blackwell Publ., 2001, s./p. 1-19, 57-76, ISBN/ISSN: 0-631-23018-1/978-0-631-23018-2 (Kompendium/Compendium)
- Sartre, Jean-Paul, "Et utvalg" i:/in:/from: *Eksistensialisme er humanisme* 2. utg./ed. [Oslo]: Cappelen, 1993, s./p. 5-40, ISBN/ISSN: 82-02-13599-0/978-82-02-13599-7 (Kildelitteratur/Source texts)
- Svendsen, Lars Fr. H. og Simo Säätelä, "Kap. 1-5, og kap. 7-11" i:/in:/from: *Det sanne, det gode og det skjønne : en innføring i filosofi* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. 13-125, 159-247, ISBN/ISSN: 978-82-15-01171-4
- Wetlesen, Jon, "Samtale med tekster i lys av Gadamers hermeneutikk" i:/in: *Norsk filosofisk tidsskrift* 18 (1983), s./p. 219-244 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Gaarder, Jostein, *Sofies verden : roman om filosofiens historie* Oslo: Aschehoug, 1991, ISBN/ISSN: 82-03-24025-9/82-03-16841-8

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Monologar til refleksjon : konferansen Filosofi i skoleverket 2007* / Helle Nyvold et al. red./ed. [Bergen]: Hermes text, 2008, s./p. 11-36, 45-83, ISBN/ISSN: 978-82-997597-1-7
- *Opplæringsloven : den nye formålsparagrafen § 1-2, fritaksparagrafen § 2-3a, og RLE-paragrafen §2-4* () , hentet/cited 2011-06-28 fra/from http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html
- Breivik, Jens og Håvard Løkke, *Filosofi i skolen - en kunnskapsoversikt* (2007) , hentet/cited 2011-06-27 fra/from http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/rapporter/2007/filosofi-i-skolen.html?id=489148
- Bringeland, Hans, "Filosofi i grunnskulen? : nokre kritiske perspektiv" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 60, nr./issue 1 (2009), s./p. 5-20, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Brøyum, Steinar, "Filosofi som fag" i:/in:/from: *krlnett.no* (2005) , hentet/cited 2012-09-03 fra/from http://rlnett-test.hio.no/index.php/filosofi/8-filosofi-som-fag
- Børresen, Beate og Bo Malmhester, *Tenke sammen : å arbeide med filosofi* Oslo: Aschehoug, 2006, ISBN/ISSN: 82-03-31491-0/978-82-03-31491-9
- Gravem, Peder, "kapittel 3.2.1 - 3.2.3" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: Oplandske bokforlag, 2004, s./p. 343-379, ISBN/ISSN: 82-7518-114-3 (Kompendium/Compendium)
- Gregory, Maughn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Philosophy for children : practitioner handbook* Montclair, N.J.: Montclair State University, 2008, s./p. 1-12, 19-35, 53-63, 121-136, ISBN/ISSN: 0916834409
- Rugtvedt, Lisbet, *Filosofi -tidløs kunnskap - nytt fag?* (2006) , hentet/cited 2011-06-28 fra/from http://www.regjeringen.no/mobil/nb/dep/kd/aktuelt/taler_artikler/politisk_ledelse/statssekretar-lisbet-rugtvedt/2006/filosofi---tidlos-kunnskap---nytt-fag
- Utdanningsdirektoratet, *Tenk! : filosofi i skolen : sammendrag av rapport* (2007) , hentet/cited 2011-06-28 fra/from http://www.udir.no/upload/Rapporter/filosofi_i_skolen_sammendrag.pdf
- Utdanningsdirektoratet, *Generell del av læreplanverket, prinsipper for opplæringen (med læringsplakaten), læreplanene for RLE, for religion og etikk og for programfaget historie og filosofi* () , hentet/cited 2011-06-28 fra/from http://www.utdanningsdirektoratet.no/grep/Kunnskapsloftet-fag-og-lareplaner

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Børresen, Beate og Bo Malmhester, *Rapport fra prosjektet Tenk! : filosofi i skolen 2005-2007* (2007) , hentet/cited 2011-06-28 fra/from http://www.udir.no/upload/Rapporter/filosofi_i_skolen_rapport_2007.pdf

RL5040 - Østlig religiøsitet

Emneansvarlig:	Arild Romarheim (Arild.Romarheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon
Hovedvekten i RL5040 ligger på de to store østlige religionene hinduisme og buddhisme. Emnet tar opp hvordan østlige religioner praktiseres, både i Asia og i Vesten. Det vil bli lagt vekt på studium av hellige tekster. Studiet har som et av sine mål at studentene skal bli i stand til å formidle kunnskap om østlige religioner i en norsk skolesammenheng.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i RL1010 (KRL103), eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon
Emnet kan ikke tas av dem som har avlagt eksamen i RL2040.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
RL5040 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ingen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til hinduismen og buddhismen som historiske og aktuelle religioner
- kjennskap til hinduismens og buddhismens hellige skrifter, estetiske utrykk og praksis
- god kunnskap om skriftet Bhagavadgita
- evne til å formidle kunnskap om Østens religioner

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Yoga* / Knut A. Jacobsen red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2004, s./p. 93-119, ISBN/ISSN: 82-525-5195-5 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nya religioner : en uppslagsbok om andliga rörelser, sekter och alternativ andlighet* / Christopher Partridge red./ed. [Örebro]: Libris, 2004, s./p. 169-203, 248-249, 254-255, 257-266, ISBN/ISSN: 91-7195-648-4 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Garland encyclopedia of world music* / Alison Arnold red./ed. New York: Garland, 2000 b./vol. 5, s./p. 237-311, ISBN/ISSN: 0-8240-4946-2 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Buddhas fortellinger* / Torkel Brekke red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, s./p. XI-XLI, 56-78, 127-144, ISBN/ISSN: 82-525-4103-8 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Lotussutraen : og andre skrifter fra mahayana-buddhismen* / Jens Braarvig red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2003, s./p. VII-XXXII, 2-31, ISBN/ISSN: 82-525-5188-2 (Kompendium/Compendium)
- Bhattacharya, Deben, *Indien : musik, dikt, konst* Göteborg: [s.n.], 1969 (Kompendium/Compendium)
- Buddhistforbundet, *Buddhismen i Norge* Oslo: Buddhistforbundet, 1999 , hentet fra/cited from http://buddhistforbundet.no/resource/downloadresource/167/buddhnor.pdf
- Dalai, Lama, *Med mennesket for fred* Oslo: Lanser forlag, 1988, ISBN/ISSN: 82-7328-043-8
- Jacobsen, Knut A., "Kap. 7, 9 og 12" i:/in:/from: *Hinduismen* Oslo: Pax, 2010, s./p. 153-167, 184-193, 234-255, ISBN/ISSN: 978-82-530-3327-3 (Kompendium/Compendium)
- Jacobsen, Knut A., *Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, ISBN/ISSN: 82-525-4101-1

RL5060 - Religion i medie- og samtidskultur

Emneansvarlig:	Liv Ingeborg Lied (Liv.I.Lied@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet diskuterer religiøse uttrykk, ytringer og praksiser i debattoffentligheten, medie- og samtidskultur, samt teoretiske og didaktiske innsteg til disse. Emnet diskuterer norske forhold, men er ikke avgrenset til den nasjonale konteksten. Emnet har et spesielt fokus på ulike perspektiver på det mangfoldige forholdet mellom media og religion, men diskuterer denne relasjonen i lys av en bredere samtidig kulturkontekst, først og fremst populærkultur, opplevelsesøkonomi og debattoffentlighet. Emnet tar utgangspunkt i at religion i dagens Norge kan sees på først og fremst som en integrert del av samtidige sosiale og kulturelle praksiser, og at religion derfor også kommer til uttrykk i kulturelle og institusjonelle sammenhenger der man tradisjonelt ikke hadde ventet å finne det. Forholdet mellom religion, media og ungdomskultur vektlegges. Utfordringer knyttet til skolens undervisning om temaet religion i medie- og samtidskultur drøftes spesielt.

Emnet består av fire hoveddeler.
(1) Emnet presenterer perspektiver på forholdet mellom religion og media
(2) Emnet presenterer teoretiske innsteg til religion i samtidskulturen
(3) Emnet presenterer perspektiver på religion og religioners forhold til populærkultur, opplevelsesøkonomi og debattoffentlighet
(4) Emnet presenterer perspektiver på undervisning om religion i media og samtidskultur

Arbeidsform og organisering
Undervisning i emnet gis i form av forelesninger og seminarer.
Studieprogramtilhørighet
Emnet er et kjerneemne i Lektorprogrammet (6. semester, 5000-nivå)

Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
Master i Religion, Society and Global Issues, Master i Kristendomskunnskap, Erfaringsbasert master i Kristendom/RLE, Master i kirkelig undervisning.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Få godkjent et refleksjonsnotat i tilknytning til undervisningsopplegg (kun for studenter på lektorprogrammet).
- Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø¸, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Tillatte hjelpemidler:
Ingen tillatte hjelpemidler.

Mål og innhold

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om perspektiver på religion og religioners plass i populærkultur, opplevelsesøkonomi og debattoffentligheten
- God kunnskap om perspektiver på forholdet mellom religion og media, og utfordringer ved å undervise i emnet
- God kunnskap om perspektiver på religion som samtidig kulturfenomen og utfordringer ved å undervise i emnet
- God kunnskap om didaktiske perspektiver og utfordringer ved å bruke materiale fra media og offentlig ordskifte i undervisning

Merknad til litteraturlisten

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Introduction: From imagined communities to aesthetic formations : religious mediations, sensational forms, and styles of binding" i:/in:/from: *Aesthetic formations : media, religion, and the senses* / Birgit Meyer red./ed. New York: Palgrave Macmillan, 2009, s./p. 1-30, ISBN/ISSN: 0-230-60555-9/978-0-230-60555-8/978-0-230-62229-6 (Kompendium/Compendium)
- Campbell, Heidi, "Et utvalg" i:/in:/from: *When religion meets new media* London: Routledge, 2010, s./p. 1-40, ISBN/ISSN: 0-415-34956-7/0-415-34957-5/978-0-415-34956-7/978-0-415-34957-4 (Kompendium/Compendium)
- Couldry, Nick, "Et utvalg" i:/in:/from: *Media rituals : a critical approach* London: Routledge, 2003, s./p. 1-20, ISBN/ISSN: 0-415-27014-6/0-415-27015-4/978-0-415-27014-4/978-0-415-27015-1 (Kompendium/Compendium)
- Endsjø, Dag Øistein og Liv Ingeborg Lied, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det folk vil ha : religion og populærkultur* Oslo: Universitetsforlaget, 2011, s./p. 11-75, 97-139, 166-192, ISBN/ISSN: 978-82-150-1748-8
- Galal, Ehab, "Magic spells and recitation contests : the Quran as entertainment on arab satelite television" i:/in: *Northern lights : film & media studies yearbook* 6, nr./issue 1 (2008), s./p. 165-179, ISBN/ISSN: 1601-829x (Kompendium/Compendium)
- Habermas, Jürgen, "Religion in the public sphere" i:/in: *European journal of philosophy* 14, nr./issue 1 (2006), s./p. 1-25, ISBN/ISSN: 1468-0378 (Kompendium/Compendium)
- Henriksen, Jan-Olav, *Religion* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2011, s./p. 158, ISBN/ISSN: 978-82-7634-911-5
- Hjarvard, Stig, "The mediatization of religion : a theory of the media as agents of religious change" i:/in: *Northern lights : film & media studies yearbook* 6, nr./issue 1 (2008), s./p. 9-26, ISBN/ISSN: 1601-829x (Kompendium/Compendium)
- Hoover, Stewart M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion in the media age* London: Routledge, 2006, s./p. 1-83, 205-232, 264-290, ISBN/ISSN: 0-415-31422-4/0-415-31423-2/978-0-415-31422-0/978-0-415-31423-7
- Jenkins, Henry, "Et utvalg" i:/in:/from: *Convergence culture : where old and new media collide* Updated utg./ed. New York: New York University Press, 2008, s./p. 1-24, ISBN/ISSN: 0-8147-4281-5/0-8147-4295-5/978-0-8147-4281-5/978-0-8147-4295-2 (Kompendium/Compendium)
- Lövheim, Mia og Gordon Lynch, "The mediatisation of religion debate : an introduction" i:/in: *Culture and religion : an international, interdisciplinary journal* 12, nr./issue 2 (2011), s./p. 111-117, ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium/Compendium)
- Lövheim, Mia, *Sökare i cyberspace : ungdomar och religion i ett modernt mediesamhälle* Stockholm: Cordia, 2007, ISBN/ISSN: 978-91-526-3154-6
- Lövheim, Mia, "Mediatisation of religion : a critical appraisal" i:/in: *Culture and religion : an international, interdisciplinary journal* 12 , nr./issue 2 (2011), s./p. 153-166, ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium/Compendium)
- Selberg, Torunn, "Innledningen" i:/in:/from: *Folkelig religiøsitet : et kulturvitenskapelig perspektiv* Oslo: Scandinavian Academic Press, 2011, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-304-0065-4 (Kompendium/Compendium)
- Tønnessen, Elise Seip, "Et utvalg" i:/in:/from: *Generasjon.com : mediekultur blant barn og unge* Oslo: Universitetsforlaget, 2007, s./p. 1-80, 132-179, ISBN/ISSN: 978-82-15-01076-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Døving, Cora Alexa, "Religionens omveier - det sekulære argument i hijabdebattene" i:/in:/from: *Sekularisme - med norske briller* / Sindre Bangstad et al. red./ed. Oslo: Unipub, 2012, s./p. 25-46, ISBN/ISSN: 978-82-7477-536-7
- Sjöberg, Ulrika, "Et utvalg" i:/in:/from: *Screen rites : a study of Swedish young people's use and meaning-making of screen-based media in everyday life* Lund: Lund University, 2002, nr./issue 5, s./p. 13-95, 133-217, 265-280, ISBN/ISSN: 91-7267-128-9

RLE1010 - Religion, etikk og filosofi

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Deltidsstudier i RLE
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	09:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-07
Trekkfrist:	2012-11-23

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Faglig og didaktisk innføring (3 stp), B. Religioner og livssyn (7,5 stp) og C. Etikk og filosofi (4,5 sp).

Studiepoengreduksjon
K1010+K1020+K1030+RL1010+RL1020 er en heltidsvariant, mens RLE1010-RLE1040 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE1010 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. FAGLIG OG DIDAKTISK INNFØRING (3 STP)

Delemnet gir innføring i den offentlige skolens religionsundervisning i relasjon til skolens formål og oppgaver. Emnet skal gi studentene forståelse for didaktiske problemstillinger knyttet til undervising i RLE-faget.

Studenten skal
- ha god kunnskap om RLE-fagets oppgaver og egenart
- ha kjennskap til skolens formål
- ha evne til å reflektere over didaktisk spørsmål i sammenheng med lærerens planlegging, tilrettelegging og evaluering av læringsforløp i RLE

DELEMNE B. RELIGIONER OG LIVSSYN (7,5 STP)
Studiet av dette delemnet skal kvalifisere for å undervise om religioner og livssyn på en levende måte. Studiet skal gi kunnskap om jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og ulike livssyn. De enkelte religionene og livssynene behandles både ut fra sin egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. Studiet inkluderer en drøfting av forholdet mellom de faglige begrepene religion, livssyn og livstolkning.

Stoffet skal settes inn i et sammenlignende perspektiv, slik at studentene lærer å se både det som binder religionene og livssynene sammen og det som skiller dem fra hverandre. Studentene skal bli kjent med religioner og livssyn slik de fremstår internasjonalt og i Norge, i fortid og nåtid. De skal også tilegne seg et visst kjennskap til hvordan det er å vokse opp innenfor ulike religioner/livssyn.

Studenten skal

- ha god kunnskap om jødedom, islam, hinduisme og buddhisme: historie, tekster, lære, etikk og praksis i dag
- ha kjennskap til høytider, symboler og religiøst liv, og til sosialisering av barn inn i ulike religioner
- ha kjennskap til bilder/bildeforbud, ornamentikk og arkitektur som uttrykk for religiøst liv
- ha kjennskap til innvandrerreligiøsitet
- ha oversikt over religionenes stilling i Norge
- ha god kunnskap om humanisme og naturalisme
- ha kjennskap til Human-Etisk Forbund: etikk og livsriter
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Bruk av tekster fra ulike religioner og livssyn i undervisningen
- ha evne til å skille mellom innenfra- og utenfraperspektivet i undervisningen
- ha kjennskap til hva et livssyn er, og til forholdet mellom begrepene religion, livssyn og livstolkning
- ha kjennskap til (historisk) bakgrunn og (sosiokulturelle) rammer for livssynsmangfoldet

DELEMNE C. ETIKK OG FILOSOFI (4,5 STP)

Delemnet er nært knyttet til delemnene Andre religioner og livssyn og Kristen livstolkning i dag. Deler av etikken er også plassert i delemnet Faglig og didaktisk innføring. Der skal studentene særlig arbeide med de kristne og humanistiske verdiene som L97 bygger på. Kristen livstolkning i dag og Andre religioner og livssyn legger vekt på sammenhengen mellom religion, livssyn og etikk. Denne problemstillingen er aktuell også i dette delemnet.
Studentene skal bli fortrolige med sentrale etiske begreper. De skal få kunnskap om ulike syn på forholdet mellom etikk, religion og livssyn, få kjennskap til forskjellige tilnærmingsmåter (modeller) i etikken og bli fortrolige med sentrale kristne og humanistiske verdier. Gjennom arbeid med stoff fra filosofihistorien skal studentene bl.a. bli kjent med sammenhengen mellom kunnskapssyn (kunnskapsteori), menneskesyn og etikk. Studentene skal ha kjennskap til den enigheten som ofte foreligger mellom religioner og livssyn når det gjelder etikk. Men de må også lære å se hvordan ulike standpunkter innenfor etikken kan ha sin rot i forskjellige livssyn.

Studenten skal
- ha kjennskap til ulike tilnærmingsmåter i etikken og til etisk metode
- ha kjennskap til forholdet mellom person og institusjon i etikken
- ha kjennskap til forholdet mellom etikk, livssyn og religion: ulike tradisjoner og begrunnelser for etikken
- ha kjennskap til kunnskapssyn, menneskesyn og etikk i eldre og nyere filosofihistorie
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Verdiformidling i et flerkulturelt samfunn og formidling av filosofi i skolen

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen) 2008 , hentet/cited 2012-05-16 fra/from http://www.udir.no/Lareplaner/Grep/Modul/?gmid=0&gmi=144025
- Afdal, Geir, "Legitimering av religion som fag i den flerkulturelle skolen" i:/in: *Bedre skole : tidsskrift for lærere og skoleledere*, nr./issue 1 (2007), s./p. 62-67, ISBN/ISSN: 0802-183x (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Religions- og livssynsdidaktikk" i:/in:/from: *Didaktikk for grunnskolen : fellestrekk og særdrag i et fagdidaktisk mangfold* / Else Marie Halvorsen red./ed. Bergen: Fagbokforl., 2008, s./p. 175-205, ISBN/ISSN: 978-82-450-0635-3 (Kompendium/Compendium)
- Sødal, Helje Kringlebotn, *Religions- og livssynsdidaktikk : en innføring* 4. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7634-781-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Jødiske skrifter* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2002, s./p. 39-96, ISBN/ISSN: 82-525-4111-9 (Kompendium/Compendium)
- "Oppvåkningen; Lærens hjul settes i gang; Alt brenner; Lignelsen om den forgiftede pil" i:/in:/from: *Buddhas fortellinger* / Torkel Brekke red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, s./p. 65-66, 72-75, 76-78, 133-136, ISBN/ISSN: 82-525-4103-8 (Kompendium/Compendium)
- "Hvordan gudinnen Ganges kom til jorden. Hvordan Ganesha fikk elefanthode." i:/in:/from: *Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter* / Knut A. Jacobsen red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, s./p. 283-294, 295-306, ISBN/ISSN: 82-525-4101-1 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Verdensreligioner i Norge* 3. utg./ed./ Knut A. Jacobsen red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2011, s./p. 46-73, 88-114, 136-163, 185-207, ISBN/ISSN: 978-82-15-01830-0
- "Et utvalg i Tanak: 2. Mos. 10-15; 19-20; 34. 3. Mos. 19-20." i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamentet* [Oslo]: Bibelselskapet, 2009, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- "Sure 1; Sure 2, 27-37; Sure 4, 26-38, 154-175; Sure 5, 1-10; Sure 19, 16-36; Sure 24, 23-34; Sure 37, 97-110; Sure 112 " i:/in:/from: *Koranen* / Einar Berg red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1980, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-05371-7 (Kompendium/Compendium)
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 9-20, 35-48, 107-194, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 235-261, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

- Jacobsen, Knut A. og Notto R. Thelle, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 37-316 (ekskurs, rammer og fotnoter er ikke eksamenspensum), ISBN/ISSN: 82-7634-148-9
- Krogseth, Otto, "Hva er et humanistisk menneskesyn i Norge i dag?" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 19, nr./issue 1 (1986), s./p. 3-14, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Lingås, Lars Gunnar, "Humanetikk er mer enn kirkekritikk" i:/in:/from: *Kildesamling : til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* / Einar Thomassen et al. red./ed. [Oslo]: Nasjonalt læremiddelsenter, 1999 b./vol. 2, s./p. 552-556, ISBN/ISSN: 82-486-0037-8 (Kompendium/Compendium)
- Meløe, Sidsel Krosby, "Utdrag fra Buddhafortellingen" i:/in:/from: *Til kildene : fortellinger fra tre religioner: Hinduisme, Buddhisme, Islam* 2009, nr./issue 2009-07-03 (1997), s./p. 58-67 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2009-07-03 fra/from http://www.ub.uit.no/munin/bitstream/handle/10037/2299/article.pdf?sequence=1
- Meløe, Sidsel Krosby, "Utdrag fra Muhammedfortellingen" i:/in:/from: *Til kildene : fortellinger fra tre religioner: Hinduisme, Buddhisme, Islam* 2009 (1997), s./p. 88-97 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2009-07-03 fra/from http://www.ub.uit.no/munin/bitstream/handle/10037/2299/article.pdf?sequence=1
- Rian, Dagfinn og Levi Geir Eidhamar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jødedommen og islam* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 16-225 (ekskurs, rammer og fotnoter er ikke eksamenspensum), ISBN/ISSN: 82-7634-164-0
- Stigen, A., "Humanisme" i:/in: *Humanist : organ for Human-etisk forbund* 13, nr./issue 2 (1987), s./p. 22-29 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Gaarder, Jostein, "Et utvalg" i:/in:/from: *Sofies verden : roman om filosofiens historie* Oslo: Aschehoug, 1991, s./p. 11-166, 294-331, 362-392, 417-458, ISBN/ISSN: 82-03-24025-9/82-03-16841-8
- Heiene, Gunnar og Svein Olaf Thorbjørnsen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristen etikk : en innføring* Oslo: Universitetsforl., 2011, s./p. 15-20, 40-46, 59-97, ISBN/ISSN: 978-82-15-01803-4
- Krogseth, Otto, "Verdiformidling i et livssynspluralistisk samfunn" i:/in:/from: *Mange religioner - én etikk?* / Lars Østnor red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 99-115, ISBN/ISSN: 82-00-22431-7 (Kompendium/Compendium)

RLE1020 - Bibelen og kristen livstolkning

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Bibelen (6 stp), B. Kristendommens historie (5 stp) og C. Kristen livstolkning i dag (4 stp)

Studiepoengreduksjon

K1010+K1020+K1030+RL1010+RL1020 er en heltidsvariant, mens RLE1010-RLE1040 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE1020 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. BIBELEN (6 STP)

Studiet skal gi grunnleggende kunnskap om Bibelen som helhet og om utvalgte bibeltekster, med hovedvekt på bibelske fortellinger og Bibelen som fortelling. Studiet skal også gi kunnskap om Bibelens tidshistoriske bakgrunn og sette studentene i stand til å foreta elementær tekstanalyse. Det vil også bli lagt vekt på noen sider ved Bibelens historie i vår kulturkrets.
Studiet av Bibelen vil være lagt opp i to deler, knyttet til de tradisjonelle teologiske disipliner Det gamle og Det nye testamente.

a)Det gamle testamente
Studenten skal
- ha kjennskap til Bibelen som helhet, til grunnlaget for å tale om denne helheten og til kirkelig og pedagogisk bruk av Bibelen som helhet
- ha kjennskap til sider ved Bibelens historie (samling, utbredelse, oversettelse)
- ha kjennskap til Israels historie og metodiske problemer knyttet til denne
- ha kjennskap til GTs historieverk og historiske noveller
- ha kjennskap til følgende skrifter: 1.-4. Mosebok, Rut, Jona
- ha kjennskap til utvalgte avsnitt fra disse bøkene (se pensumlitteraturen)
- ha god kunnskap om bakgrunn for og innhold i 1. Mosebok
- ha kjennskap til tekstanalytiske tolknigsmetoder og evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster: 1 Mos 2,4-3,24; 12,1-9

b) Det nye testamente
Studenten skal
- ha kjennskap til Bibelen som helhet, til grunnlaget for å tale om denne helheten og til kirkelig og pedagogisk bruk av Bibelen som helhet
- ha kjennskap til sider ved Bibelens historie (samling, utbredelse, oversettelse)
- ha kjennskap til NTs ulike skriftgrupper/sjangre
- ha god kunnskap om evangelienes tilblivelse og det synoptiske problem
- ha kjennskap til følgende skrifter: Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Apostlenes gjerninger og Johannes' åpenbaring
- ha kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- ha kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder og evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster: Matt 3,13-17; 8,23-9,8; 16,13-23; Luk 10,25-42; 15,1-32

DELEMNE B. KRISTENDOMMENS HISTORIE (5 STP)

En kan ikke forstå det historiske grunnlaget for kristendommen bare gjennom arbeid med Bibelen. Kristendommen er formet og formidlet gjennom en lang og mangfoldig tradisjon. I skolefaget skal elevene arbeide med kristendommens historie med hovedvekt på religiøst liv og religiøse uttrykk i ulike tidsepoker. Studentene skal lære å arbeide med hovedemnet ikke bare gjennom tekster som handler om kristen tro og kristent liv, men også gjennom bilder, arkitektur og musikk.

Studenten skal
- ha kjennskap til kirkens historie i oldtiden, middelalderen og reformasjonstiden
- ha kjennskap til hvordan tro og fromhet i disse periodene kommer til uttrykk i kunst, musikk og arkitektur
- ha kjennskap til monastisk kultur og helgentradisjoner
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Arbeid med bilder, arkitektur og musikk fra kristendommens historie

DELEMNE C. KRISTEN LIVSTOLKNING I DAG (4 STP)

Kristen tro og livstolkning møter vi også i de to foregående delemnene. Men der er perspektivene først og fremst historiske. I dette delemnet blir det lagt større vekt på et systematisk studium av kristen tro og etikk i dag.
Studiet skal gi oversikt over kristen tro og etikk som livstolkning, og sette kristen tro og etikk i forhold til aktuelle livsspørsmål. Som utgangspunkt skal studentene få kjennskap til luthersk kristendomsforståelse og kjenne innholdet i den apostoliske og den nikenske trosbekjennelsen og i Luthers lille katekisme. Studentene skal også arbeide med nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning.
I dette delemnet blir det lagt størst vekt på det som er karakteristisk for kristen etikk. Etikk forstått i lys av kristen tro og tradisjon blir satt i forhold til andre former for etikk.

Studenten skal
- ha kjennskap til kristen tro og etikk som livstolkning med utgangspunkt i den apostoliske trosbekjennelse, den nikenske trosbekjennelse og Luthers lille katekisme
- ha god kunnskap om bruk av Bibelen i troslæren og om emner fra troslæren knyttet til den første trosartikkel
- ha god kunnskap om grunnlaget for kristen etikk og dens forhold til andre former for etikk
- ha god kunnskap om etikk og menneskesyn som et grunnlagsspørsmål i kristen etikk
- ha evne til å bruke etiske resonnement på konkrete etiske tema knyttet til menneskesyn og menneskeverd
- ha kjennskap til nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Arbeid med kristne høytider og salmer i skolen

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Rut" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamentet* [Oslo]: Bibelselskapet, 2009, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- "Jona" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamentet* [Oslo]: Bibelselskapet, 2009, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- "1 Mos 1:1-2:3; 6-9; 17 (hele); 22:1-19; 27 (hele); 2 Mos 1-3; 12-15; 32 (hele); 3 Mos16 (hele); 4 Mos 14:1-35" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamentet* [Oslo]: Bibelselskapet, 2009, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- Arbeidsskjema : til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster Oslo: Menighetsfakultetet, 1997 , hentet/cited 2009-06-18 fra/from https://fronter.com/mf/links/files.phtml/4a3a3330ed712.1913060539$724749760$/Det+gamle+testamente/Arbeidsskjema+for+GT+og+NT
- Berge, Kåre og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed./ Magnar Kartveit red./ed. Oslo: Samlaget, 2003, s./p. 11-22, 23-35, 50-68, 73-96, 105-122, ISBN/ISSN: 82-521-5609-6
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 32-45, 51-64, 176-200, 211-232, 248-263, 368-382, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 19-24, 51-64, 67-106, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Godt budskap for fattige : tekster fra Lukas-evangeliet* 3. oppl. utg./ed. Oslo: Lunde, 1991, s./p. 57-69, 86-97, ISBN/ISSN: 82-520-4091-8 (Kompendium/Compendium)
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Luther, 1998 b./vol. 1 og 2, s./p. B. 1: 102-108, 226-236, 252-263 og B. 2: 63-75, ISBN/ISSN: 82-531-6068-2/978-82-531-6068-9
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristendommens jødiske rødder* København: Credo Forl., 1996 b./vol. 1, s./p. 11-22, 51-56, 63-110 (klammetekster er ikke pensum) (Kompendium/Compendium)
- Storøy, Solfrid, "Litteraturen og Israels historie" i:/in:/from: *Ordet kommer nærmere : innføring i Bibelen* Oslo: Verbum, 1986, s./p. 31-47, ISBN/ISSN: 82-543-0246-4 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Danbolt, Gunnar og Mabel Kjerschow, "Et utvalg" i:/in:/from: *Billedspor : kunst- og kulturhistorie* Vollen: Tell, 1996 b./vol. 1, s./p. 90-99, 114-149, ISBN/ISSN: 82-7522-064-5
- Haanes, Vidar L., "Ta eksempel av deres tro : fra helgenlegende til historisk kritisk forskning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 2 (1996), s./p. 55-62, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Rasmussen, Tarald og Einar Thomassen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristendommen : en historisk innføring* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 60-287, ISBN/ISSN: 82-15-00292-7

- Wilson-Dickson, Andrew, "Et utvalg" i:/in:/from: *Musik i kristen tradition : från tempel och katedraler till kyrkor och torg* Stockholm: Verbum, 1996, s./p. 24-63, ISBN/ISSN: 91-526-2221-5 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Brunvoll, Arve, "Den apostoliske og den nikænske trosbekjennelse" i:/in:/from: *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972, s./p. 17-25 (Finnes også i "Konkordieboken"), ISBN/ISSN: 82-520-4026-8
- Brunvoll, Arve, "Luthers lille katekisme" i:/in:/from: *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* O slo: Lunde, 1972, s./p. 98-148 (Finnes også i "Konkordieboken"), ISBN/ISSN: 82-520-4026-8
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 262-273, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Gravem, Peder, "Kristen livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 262-273, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Hansen, Karstein M., "Skapelsestankens livsforståelse i Svein Ellingsens salmediktning" i:/in:/from: *Salmespråk - kunst og kommunikasjon : Svein Ellingsen-seminar på Norges Musikkhøgskole* Oslo: Verbum, 1992, s./p. 73-81, ISBN/ISSN: 82-543-0572-2 (Kompendium/Compendium)
- Heiene, Gunnar og Svein Olaf Thorbjørnsen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristen etikk : en innføring* Oslo: Universitetsforlaget, 2011, s./p. 21 - 39, 46 - 58, 101 - 132, ISBN/ISSN: 978-82-15-01803-4
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s./p. 32-33, 38-142, ISBN/ISSN: 82-531-4290-0
- Jensen, Oddvar Johan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Katekismens teologi* Ny utg./ed. Oslo: Genesis, 2004, s./p. 37-90, ISBN/ISSN: 82-476-0294-6
- Lied, Sidsel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jeg fant, jeg fant - en bibeltekst! : eleven som forsker og kunstner* Oslo: IKO-forl., 1996, s./p. 22-40, ISBN/ISSN: 82-7112-421-8 (Kompendium/Compendium)
- Mogstad, Sverre Dag og Levi Geir Eidhamar, "Kap. 1-3, 5-11" i:/in:/from: *Fag, identitet og fortelling : didaktikk til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1999, s./p. 13-49, 73-217., ISBN/ISSN: 82-00-12940-3
- Schumacher, Jan, "Svein Ellingsen og "Det skjulte nærvær"" i:/in:/from:*Salmespråk - kunst og kommunikasjon : Svein Ellingsen-seminar på Norges Musikkhøgskole* Oslo: Verbum, 1992, s./p. 59-66, ISBN/ISSN: 82-543-0572-2 (Kompendium/Compendium)

RLE1030 - Bibelen, religion, livssyn og fagdidaktikk

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Deltidsstudier i RLE
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	09:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-07
Trekkfrist:	2012-11-23

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Bibelen (6 stp), B. Religioner og livssyn (4,5 stp) og C. Fagdidaktikk (4,5 stp).

Studiepoengreduksjon

K1010+K1020+K1030+RL1010+RL1020 er en heltidsvariant, mens RLE1010-RLE1040 er en deltidsvariant av samme temaer.
Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE1030 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. BIBELEN (6 STP)

Delemnet skal utvide den kunnskap og innsikt som studentene har tilegnet seg i RLE1020. Det blir lagt vekt på mer grundig arbeid med bibeltekster, på utvidet kjennskap til bibelsk tematikk og på bruk av bibeltekster i opplæringen.
Studiet gir kunnskap om ulike eksegetiske tradisjoner/metoder for teksttolkning og evne til å bruke slike metoder til å tolke bibeltekster av ulike sjangre. Studiet skal også gi kjennskap til utvalgt bibelsk tematikk og til forholdet mellom den jødiske og den kristne Bibelen. I tilknytning til fagstudiet må studentene også arbeide med bruk av bibeltekstene i opplæringen.

Studenten skal
- ha kjennskap til exodusfortellingen i 2. Mosebok 1-15,
- ha kjennskap til GTs poetiske, profetiske og visdomsteologiske litteratur,
- ha kjennskap til følgende avsnitt fra de profetiske bøker: Jes 7-9; Jer 1,1-2,19; 8; 31,31-40; 36; Am 1-3; 7-9,
- ha kjennskap til NTs brevlitteratur med vekt på følgende Paulusbrev: Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Filipperbrevet,
- ha kjennskap til Paulus-fortellingen i Apostlenes gjerninger,
- ha kjennskap til Johannesevangeliet,
- ha kjennskap til metoder for teksttolkning og evne til å anvende disse metodene i analyse av følgende bibeltekster: 1 Mos 22,1-19; 2 Mos 20,1-17; Sal 8 og 23; Jes 6,1-13; Joh 1,1¿18; 1,35¿2,12; 11,1-57; Rom 1,1-17; 3,21-4,12,
- ha kjennskap til fagdidaktikk og bibeltekster som kilde for livstolkning (jf. emnet Fagdidaktikk),
- ha kjennskap til bruk av bibeltekster og barnebibler i skolen, inkludert tekster som er felles for jødisk og kristen tradisjon.

DELEMNE B. RELIGIONER OG LIVSSYN (4,5 STP)
Gjennom dette delemnet skal studentene bli fortrolige med begrep og metoder som blir brukt i studiet av religioner. De skal få innsyn i hvordan religioner fungerer som levende kilde for tro og livstolkning, både i førmoderne kulturer og i verden i dag. Studentene skal også tilegne seg kjennskap til arbeid med religions- og livssynsdialog i skole og samfunn.

Studenten skal
- ha god kunnskap om religionsvitenskapelige begreper, metoder og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen
- ha god kunnskap om nyreligiøsitet
- ha kjennskap til samisk religion
- ha kjennskap til fagdidaktiske spørsmål: Religions- og livssynsdialog i skole og samfunn

DELEMNE C. FAGDIDAKTIKK (4,5 STP) I fagdidaktikk skal studentene arbeide med en overgripende problemstilling i relasjon til religion i offentlig skole og med vekt på RLE-faget.. Studentene skal særlig arbeide med elevers sosialisering i et flerkulturelt samfunn/en flerkulturell skole og didaktiske problemstillinger knyttet til religionsundervisning med basis i kulturkunnskap, kontekstuell didaktikk og fortellingsdidaktikk. Studentene skal få innsikt i ulike læringsteorier og livstolkning.Studenten skal
- ha kunnskap om skoleteoretiske og oppdragelsesteoretiske spørsmål knyttet til religionsundervisning i den offentlige skole,
- ha kunnskap om kristen oppdragelse og kunnskap
- ha god kunnskap om livstolkning
- ha god kunnskap om kontekstuell didaktikk
- ha god kunnskap om fortellingsdidaktikk
- ha god kunnskap om læringsteorier

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Arbeidsskjema : til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster Oslo: Menighetsfakultetet, 1997 , hentet/cited 2009-06-18 fra/from https://fronter.com/mf/links/files.phtml/4a3a3330ed712.1913060539$724749760$/Det+gamle+testamente/Arbeidsskjema+for+GT+og+NT
- Berge, Kåre, Terje Stordalen, Arvid Tångberg og Magnar Kartveit, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed./ Magnar Kartveit red./ed. Oslo: Samlaget, 2003, s./p. 78-82, 97-104, 125-153, 200-225, 248-267, 311-325, 352-359, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 77-84, 107-155, 161, 232-245, 264-299, 315-319, 424-459, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Romerbrevet : en kommentar* Foreløpig utg./ed. Oslo: [MFs skrivestue], 1988, s./p. 10-20, 29-38 (Kompendium/Compendium)
- Hvalvik, Reidar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fra Jerusalem til jordens ender : hovedtrekk i Apostlenes gjerninger* 2. utg./ed. Oslo: Credo, 1992, s./p. 52-65, 105-132, ISBN/ISSN: 82-7053-220-7
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hovedtanker i Johannes-evangeliet* Oslo: Lunde, 1970, s./p. 26-33, 36-44, 47-53, 76-86, ISBN/ISSN: 82-520-4032-2
- Ramsfjell, Astri, "Barnebibler og Bibelen for barn" i:/in:/from: *Bibel og bibeloversettelse* / Dagfinn Rian red./ed. Trondheim: Tapir, 1995, s./p. 67-95, ISBN/ISSN: 82-519-1206-7 (Kompendium/Compendium)
- Rian, Dagfinn, "Det Gamle Testamente og Den jødiske bibel - et fagdidaktisk memento" i:/in:/from: *Kropp og sjel : festskrift til professor Olav Hognestad* / Dagfinn Rian et al. red./ed. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2000, s./p. 131-140, ISBN/ISSN: 8251915988 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Samiske beretninger* / Brita Pollan red./ed. Oslo: Aschehoug, 1997, s./p. 185-187, 268-274, 350-355, 374-382, ISBN/ISSN: 82-03-17371-3 (Kompendium/Compendium)
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 9-20, 35-41, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8 (Kompendium/Compendium)
- Breivik, Nils Olav, "Trommereisen : mennesket, naturen og åndeverdenen" i:/in:/from: *Brytninger i en ny tid* / Audun Mosevoll red./ed. Bergen: NLA-forlaget, 1996, s./p. 33-52, ISBN/ISSN: 82-7468-038-3 (Kompendium/Compendium)
- Eliade, Mircea, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det hellige og det profane* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2002, s./p. 43-127, ISBN/ISSN: 82-05-31171-4
- Geels, Antoon og Owe Wickström, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den religiösa människan : en introduktion till religionspsykologin* 5. omarb. utg./ed. [Stockholm]: Natur och Kultur, 2006, s./p. 250-275, ISBN/ISSN: 91-27-10772-8/978-91-27-10772-4 (Kompendium/Compendium)
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nytt blikk på religion : studiet av religion i dag* Oslo: Pax, 2001, s./p. 15-36, ISBN/ISSN: 82-530-2252-2 (Kompendium/Compendium)
- Kvalvaag, Robert W., "Et utvalg" i:/in:/from: *Det guddommelige jeg : nyreligiøsitet og religiøse strømninger i moderne ungdomskultur* Bergen: Fagbokforlaget, 2003, s./p. 13-107, 125-135, ISBN/ISSN: 82-7674-977-1
- Leirvik, Oddbjørn, "Kap. 1.4 og 4.2" i:/in:/from: *Religionsdialog på norsk* Ny og utvida utg./ed. Oslo: Pax, 2001, s./p. 44-56, 157-170, ISBN/ISSN: 82-530-2232-8 (Kompendium/Compendium)
- Sødal, Helje Kringlebotn, "Barn i Jehovas vitner : møte med skole og barnehage" i:/in:/from: *Jehovas vitner : en flerfaglig studie* / Hege Kristin Ringnes et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2009, s./p. 79-94, ISBN/ISSN: 978-82-15-01453-1 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Kap. 2,10,14" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller senere opptrykk utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Asheim, Ivar og Sverre Dag Mogstad, "Kap. 2" i:/in:/from: *Religionspedagogikk : tolkning, undervisning, oppdragelse* Rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1987, s./p. 23-41, ISBN/ISSN: 82-00-02541-1 (Kompendium/Compendium)
- Asheim, Ivar, "Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* (1978), s./p. 180-187, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Christie, Nils, "I skyggen av Pisa" i:/in:/from: *Soria Moria - neste? : perspektiver på skoleutviklingen* / Trygve Bergem et al. red./ed. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2009, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-7634-616-9 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn og Dag Hallen, "Kap. 18: Religion, tro og livstolkning" i:/in:/from: *Barne- og ungdomspsykologi* 4. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2000, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-417-1098-4 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Religion og sannhet : en oppsplittet kultur" i:/in: *Religion og livssyn* 9, nr./issue 3 (2007), s./p. 6-10, ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Livstolkning i kulturen" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 255-274, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Imsen, Gunn, "Kap. 7.1-7.7; 8.1-8.5; 9.1-9.2; 10; 11" i:/in:/from: *Elevens verden : innføring i pedagogisk psykologi* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-15-00737-6/978-82-15-00737-3 (Kompendium/Compendium)
- Mogstad, Sverre Dag og Levi Geir Eidhamar, "Kap. 8" i:/in:/from: *Fag, identitet og fortelling : didaktikk til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1999, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-12940-3
- Mogstad, Sverre Dag, "Hva er kristen oppdragelse?" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 55 (2004), s./p. 86-96, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Säljö, Roger, "Læring, kunnskap og sosiokulturell utvikling : mennesket og dets redskaper" i:/in:/from: *Læring : i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* / Ivar Bråten red./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2002, s./p. 31-57, ISBN/ISSN: 82-02-21817-9/978-82-02-21817-1

RLE1040 - Etikk, filosofi, religion og kristen livstolkning

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Kristendommens historie (4,5 sp), B. Kristen livstolkning i dag (6 sp) og C. Etikk og filosofi (4,5 sp).

Studiepoengreduksjon

K1010+K1020+K1030+RL1010+RL1020 er en heltidsvariant, mens RLE1010-RLE1040 er en deltidsvariant av samme temaer.
Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform:
Arbeidsformene består i det vesentlige av fellesforelesninger og selvstudium, men kan også omfatte frivillig oppgaveskriving. Lærerne kan svare på faglige spørsmål via e-mail.
Studentene oppfordres til å danne egne kollokviegrupper.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE1040 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. KRISTENDOMMENS HISTORIE (4,0 STP)

Dette studieemnet omfatter kristendommens historie i Norge, og skal gi dypere innsikt i vår stedegne, norske religiøse tradisjon. Det legges vekt på studiet av kirkens praksis og trosliv, og hvordan dette uttrykker seg i litteratur, salmer, kunst og arkitektur.

Studenten skal
- ha god kunnskap om kirken og den kristne kulturen i Norge gjennom historien: tro, samfunnssyn, etiske idealer, estetisk utrykk inkludert salmer
- ha kjennskap til fremveksten av de ulike frikirkesamfunn og de frivillige kristne organisasjoner i Norge
- ha kjennskap til kirkehistoriens fagdidaktikk

DELEMNE B. KRISTEN LIVSTOLKNING (5 STP)

Dette delemnet skal være en fordypning i sentrale emner i kristen tro og etikk. I tråd med skolefaget tas det utgangspunkt i en luthersk kristendomsforståelse. Samtidig legges det vekt på møtet mellom ulike kristne konfesjoner i dag og på forholdet til andre religioner og livssyn.
I arbeidet med den kristne tro skal studentene tilegne seg innsikt i sentrale emner knyttet til de tre trosartiklene og kunne plassere slike emner i en økumenisk sammenheng.
Studiet av kristen etikk har nær sammenheng med delemnet «Religion, etikk og filosofi», men har også en viss sammenheng med «Religioner og livssyn». Studentene skal bli kjent med utvalgte grunnlagsspørsmål i kristen etikk og kunne gjennomføre etiske resonnement i arbeid med konkrete etiske emner.

Studenten skal
- ha god kunnskap om sentrale emner fra troslæren, knyttet til den andre og tredje trosartikkelen
- ha kjennskap til utvalgte konfesjoner
- ha kjennskap til kristen tro i møte med andre religioner og livssyn
- ha evne til bruk av etiske resonnement på konkrete etiske tema
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Å undervise om kristen tro i vår flerkulturelle skole

DELEMNE C. RELIGION, ETIKK OG FILOSOFI (6 STP)

Dette delemnet skal videreføre arbeidet med etikk og filosofi fra den første studieenheten. Studiet skal gi bredere og dypere kjennskap til allmenn etikk og moralfilosofi. Samtidig må en se sammenhengen mellom dette delemnet og innslag av etikk i de to foregående delemnene.
Studentene skal tilegne seg kjennskap til aktuelle normative teorier fra moralfilosofien. De skal bli kjent med hvordan en bygger opp etiske resonnement, og de skal kunne bruke slike resonnement i arbeid med konkrete etiske problemer. Delemnet skal gi bedre kjennskap til forholdet mellom etikk og menneskesyn, gjennom arbeid med stoff fra nyere filosofihistorie. Det skal også gi kjennskap til etikk i religionene.

Studenten skal
- ha kjennskap til etiske resonnement (etisk argumentasjon), og evne til å bruke slike resonnement i arbeid med konkrete etiske emner
- ha kjennskap til normative teorier og verdilære
- ha god kunnskap om menneskesyn og etikk hos Kierkegaard, Sartre, Marx og Freud
- ha kjennskap til et utvalg konkrete etiske emner som er aktuelle i skolefaget.
- ha kjennskap til etikk i religionene
- ha kjennskap til fagdidaktikk: etikk og filosofi i møte med elevenes livsverden

Merknad til litteraturlisten

Litteraturendring RLE1040 våren 2011.
Følgende oppføring i litteraturlisten må erstattes med den engelske utgaven fordi boken er utsolgt i Norge. Litteraturtjenesten ved MF har 7 eksemplarer igjen og biblioteket har fortsatt utgaver på norsk til utlån
Stevenson, Leslie, "Et utvalg" i:/in:/from: Syv teorier om menneskets natur Oslo: Cappelen, 1994, s./p. 17-39, 73-130, ISBN/ISSN: 82-02-14277-6
I den nye utgaven av boken er kapitlet om Freud utelatt. Dette er trykt opp og inkludert i kompendiet.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Didaktiske moment 2002 , hentet/cited 2003-03-10 fra/from http://www.fagbokforlaget.no/boker/kristendomshistorie.htm
- Elstad, Hallgeir J. og Per Halse, *Illustrert norsk kristendomshistorie* Bergen: Fagbokforl., 2002, ISBN/ISSN: 82-7674-702-7

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Kap. 4.1-4.7" i:/in:/from: *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* Oslo: Mellomkirkelig råd, 1997, s./p. 13-19 (Kompendium/Compendium), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=2022
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* / Peder Borgen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1993, s./p. 11-18, 43-54, 113-168, 195-203, 219-256, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0
- Berentsen, Jan-Martin, "Kristendommen og religionene" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, s./p. 220-241, ISBN/ISSN: 82-00-21571-7 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Sanningsspørsmålet i det nye kristendomsfaget : med særleg vekt på det estetiske og det rituelle" i:/in:/from: *Forankring og fornyelse : kristendomsundervisning i endring* 2. utg./ed./ Lars Inge Magerøy et al. red./ed. Oslo: IKO-forl., 2000, s./p. 77-92, ISBN/ISSN: 82-7112-584-2 (Kompendium/Compendium)
- Heiene, Gunnar og Svein Olaf Thorbjørnsen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristen etikk : en innføring* Oslo: Universitetsforlaget, 2011, s./p. 133-214, ISBN/ISSN: 978-82-15-01803-4
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s./p. 142-201, 220-242, 265-284, ISBN/ISSN: 82-531-4290-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Etikk i religionene - forskjeller og fellesskap" i:/in:/from: *Logos og Dharma : religioner, livssyn og etikk* / Gunnar Neegaard red./ed. Bergen: Fagbokforl., 2006, s./p. 323-348, ISBN/ISSN: 82-450-0136-8/978-82-450-0136-5 (Kompendium/Compendium)
- Christoffersen, Svein Aage og Torstein Selvik, "Et utvalg" i:/in:/from: *Engasjement og livsytring : innføring i etikk for pedagoger* 2. utg./ed. Oslo: Tano Aschehoug, 1999, s./p. 112-188, ISBN/ISSN: 82-518-3898-3
- Freud, Sigmund, "Et utvalg i "Om verdensanskuelse"" i:/in:/from: *Nytt i psykoanalysen : nye forelesninger til innføring i psykoanalysen* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 1992, s./p. se kompendium for sidetall, ISBN/ISSN: 82-05-20602-3 (Kompendium/Compendium)
- Hagen, Jimmy Zander, "Kierkegaards eksistensfilosofi" i:/in:/from: *Eksistens og ansvar : praktisk filosofi* 2. utg./ed. København: Gyldendal Uddannelse, 1999, s./p. 103-113, ISBN/ISSN: 87-00-45356-0 (Kompendium/Compendium)
- Heiene, Gunnar, *Prinsipiell etikk* Bergen: Fagbokforl., 2005, ISBN/ISSN: 82-450-0159-7/978-82-450-0159-4
- Jensen, Tim og Mikael Rothstein, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etikken og religionerne* 2. rev. utg./ed. København: Aschehoug, 2002, s./p. 30-38, 128-144, 174-183, 216-229, ISBN/ISSN: 87-11-16646-0 (Kompendium/Compendium)

- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Samlede værker* 3. utg./ed. København: Gyldendal, 1962-1964 b./vol. 2,3,15,18, s./p. Se kompendium for sidetall (Kompendium/Compendium)
- Leirvik, Oddbjørn, "Islamsk lov som islamsk etikk" i:/in:/from: *Islamsk etikk : ei idéhistorie* Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 84-107, ISBN/ISSN: 82-15-00183-1 (Kompendium/Compendium)
- Marx, Karl, "Et utvalg" i:/in:/from: *Verker i utvalg* Oslo: Pax, 1970 b./vol. 1, 2, 4, 7, s./p. se kompendium for sidetall (Kompendium/Compendium)
- Næss, Arne, "Økosofi T" i:/in:/from: *Økologi, økofilosofi* Arne Vinje et al. red./ed. Oslo: Gyldendal, 1975, s./p. 150-163, ISBN/ISSN: 82-05-07811-4 (Kompendium/Compendium)
- Sartre, Jean-Paul, "Et utvalg" i:/in:/from: *Eksistensialisme er humanisme* 2. utg./ed. [Oslo]: Cappelen, 1993, s./p. 7-12, 14-16, 23-24, 36, 38-41, ISBN/ISSN: 82-02-13599-0/978-82-02-13599-7
- Schjelderup, Ariane, Beate Børresen og Øyvind Olsholt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Filosofi i skolen* Oslo: Tano Aschehoug, 1999, s./p. 53-76, 230-246, ISBN/ISSN: 82-518-3859-2 (Kompendium/Compendium)
- Stevenson, Leslie og David L. Haberman, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ten theories of human nature* 5. utg./ed. Oxford University Press, 2008, s./p. 1-9, 163-200, ISBN/ISSN: 9780195368253
- Stevenson, Leslie, "Et utvalg" i:/in:/from: *Syv teorier om menneskets natur* [Oslo]: Cappelen, 1994, s./p. 92-113, ISBN/ISSN: 82-02-14277-6 (Kompendium/Compendium)

RLE2610 - Kristendom og billedkunst

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Generell informasjon

Emnet består av tre delemner: A. Bildets formspråk gjennom tidene (1,5 sp), B. Kilder til den kristne ikonografi (1,5 sp), og C. Bildende kunst i kristen tradisjon (7 sp).
Dette emnet tar sikte på å gjøre studentene kjent med bilder og motiver innen kristen tradisjon og gjøre dem i stand til å tolke dem. Undervisningen vil derfor i stor grad være knyttet til gjennomgang av konkrete billedeksempler. Emnet egner seg i liten grad til selvstudium
Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i RLE1020, eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL223 Religion og estetikk 1 reduseres dette emnet med 10 sp.
Med KRL226 Religion og estetikk reduseres dette emnet med 10 sp.

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE2610 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste K. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/tillatte_hjelpemidler_eksamen.pdf

Mål

A. BILDETS FORMSPRÅK GJENNOM TIDENE (1,5 SP)
Delemnet omhandler formspråket i europeisk kunsthistorie.

MÅL
Studenten skal

- ha kjennskap til bildets formspråk,
- ha elementær kjennskap til hovedepokene i europeisk kunsthistorie fra antikken til moderne tid

B. KILDER TIL DEN KRISTNE IKONOGRAFI (1,5 SP)
Delemnet omhandler viktige kilder for sentrale motiver i den kristne kunsten, det vil si sentrale bibeltekster supplert med materiale fra apokryfer og legender, liturgi, prekenlitteratur og mystikeres visjoner.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til de nytestamentlige tekstene knyttet til Jesu liv, særlig fortellingene om hans fødsel og hans lidelse, død og oppstandelse,
- ha kjennskap til de viktigste gammeltestamentlige forbilder for Jesu liv og gjerning,
- ha kjennskap til utvalgte oldkirkelige og middelalderske tekster som bakgrunn for kristen ikonografi,
- ha kjennskap til de viktigste tradisjoner om Maria fra oldkirken og middelalderen.

KILDETEKSTER
1 Mos 1-3; Matt. 1-2; Luk. 1-2, 22-24; Joh. 1,1-18; 18-20; Åp. 4-5
Jakobs Forevangelium,
Det uekte Matteusevangelium

C. BILDENDE KUNST I KRISTEN TRADISJON (7 SP)
Delemnet behandler viktige spørsmål i den kristne kunstens historie og fokuserer på sentrale kunstverk fra oldtid til nyere tid. Studiet tar sikte på å gi studentene evne til å kunne analysere bildende kunst, med vekt på de innholdsmessige elementer.

MÅL
Studenten skal
- ha grundig kunnskap om debatten om bilder og deres funksjon i bysantinsk tradisjon,
- ha kjennskap til den bysantinske billedforståelse og til hovedtyper av ikoner,
- ha kjennskap til den kristne kunst i Romas katakomber og kirker og motivenes bibelske bakgrunn,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Kristus-bildets utvikling og kjennskap til et utvalg sentrale kunstverk,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Maria-bildets utvikling,
- ha grundig kunnskap om sentrale ikonografiske motiver i kristen kunst,
- ha kjennskap til norsk middelalderkunst.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Danbolt, Gunnar og Eirik Myhr, *Blikk for bilder : om tolkning og formidling av billedkunst* Oslo: Abstrakt forl., 2002, ISBN/ISSN: 82-7935-046-2/978-82-7935-046-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Hvalvik, Reidar, *Viktige kilder til den kristne ikonografi* 3. rev. utg./ed. Oslo: Menighetsfakultetet, 2011 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Bay, Sv. Aage, *Kristen forkyndelse i gammel-romersk kunst* Odense: Odense Universitetsforlag, 1977, ISBN/ISSN: 87-7492-228-9 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Finaldi, Gabriele, *The image of Christ* London: National Gallery, 2000, ISBN/ISSN: 1-85709-292-9/0-300-08365-3
- Fuglesang, Signe Horn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Middelalderens bilder : utsmykningen av koret i Ål stavkirke* Oslo: Cappelen, 1996, s./p. 17-33 (inngår i "Tillegg" i Reidar Hvalvik, red., Viktige kilder til den kristne ikonografi)., ISBN/ISSN: 82-02-15998-9 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Hellemo, Geir, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds billedbok : virkelighetsforståelse i religiøse tekster og bilder* Oslo: Pax, 1999, s./p. 71-130, 195-228, ISBN/ISSN: 82-530-2034-1
- Hvalvik, Reidar, "Skapelse og syndefall i tekster og bilder : ikonografiske merknader til Genesis-bildene i Ål stavkirke" i:/in: *Kunst og kultur* 91 (2008), s./p. 34-49 (inngår i "Tillegg" i Reidar Hvalvik, red., Viktige kilder til den kristne ikonografi). (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.idunn.no/ts/kk/2008/01/skapelse_og_syndefall_i_tekster_og_bilder_ikonografiske_merknader_til_genes
- Tollefsen, Torstein, *Teologi i farger : ikoner i Norge* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0883-7
- Zuffi, Stefano, *Gospel figures in art* Los Angeles: The J. Paul Getty Museum, 2003, ISBN/ISSN: 089236727x

RLE2611 - Kirkehus og kirkerom

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Generell informasjon

Emnet består av to delemner: A) Den kristne gudstjenestens og kirkerommets historie (5sp) og B) Kirkearkitekturen gjennom tidene (5 sp).

Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i RLE1020 (KRL107)
, eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL223 Religion og estetikk 1 reduseres dette emnet med 5 stp.
Med KRL224 Religion og estetikk 2 reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL227 Kirkehus og kirkerom reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE2611 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste K. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. DEN KRISTNE GUDSTJENESTES OG KIRKEROMMETS UTVIKLING (5 SP)

Delemnet omhandler kirkerommets og den kristne gudstjenestenes historie. Studiet skal gi studentene evne til å forstå kirkerommets utforming og utsmykning og innsikt i den teologiske og liturgiske begrunnelse som ligger bak.

Studenten skal
- ha kjennskap til hovedtrekkene i den kristne gudstjenestes historie, med vekt på den romersk-katolske og lutherske kirke
- ha god kunnskap om kirkerommets viktigste inventar og dets liturgiske funksjon
- ha kjennskap til de sentrale motiver brukt i utsmykningen av kirkerommet og kirkehuset gjennom tidene

DELEMNE B. KIRKEARKITEKTUREN GJENNOM TIDENE (5 SP)

Delemnet omhandler kirkearkitekturens historie og de viktigste typer kirkebygg gjennom historien.

Studenten skal
- ha kjennskap til hovedtrekkene i kirkearkitekturens historie
- ha god kunnskap om utformingen av den oldkirkelige basilika, den bysantinske sentralkirke og de romanske og gotiske kirker
- ha god kjennskap til reformasjonens og mot-reformasjonens kirkearkitektur
- ha god kunnskap om norsk kirkearkitektur fra middelalder til moderne tid.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Achen, Henrik v., "Helgenikonografi og moralteologi : kirkekunstens teologiske funksjoner i senmiddelalderen - en ikonologisk skisse" i:/in:/from: *Tro og bilde i Norden i reformasjonens århundre, med tyske resuméer* / Martin Blindheim et al. red./ed. Oslo: Universitetets oldsaksamling, 1991, s./p. 9-27 (Kompendium/Compendium)
- Andersen, Håkon A., "Alter og alterbilde som kunst og bibeltolkning" i:/in:/from: *Tempel og katedral : kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde* / Renate Banschbach Eggen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 2000, s./p. 119-162, ISBN/ISSN: 82-519-1572-4
- Danbolt, Gunnar, "Det kristne bildet : tre faser i utviklingen av den kristne kirkeutsmykning" i:/in:/from: *Tempel og katedral : kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde* / Renate Banschbach Eggen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 2000, s./p. 57-88, ISBN/ISSN: 82-519-1572-4
- Gierow, Krister, "Helgendyrkelsen" i:/in:/from: *Vår kulturarv* København: Forlaget for faglitteratur, 1963 b./vol. 2, s./p. 208-228 (Kompendium/Compendium)
- Halvorsen, Per Bjørn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesu nattverd : messen gjennom 2000 år* [Oslo]: St. Olav forlag, 1989, s./p. 13-121, 153-180, ISBN/ISSN: 82-7024-054-0
- Martling, Carl Henrik, *Talande tystnad : om kyrkans symbolspråk* Ny, bearb. och utvidgad utg./ed. Skellefteå: Artos, 2004, ISBN/ISSN: 91-7580-272-4
- Nørager Pedersen, A. F., "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestens teologi* København: Berlingske Forlag, 1969, s./p. 142-176 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirkebygning og teologi* / Johan Exner et al. red./ed. København: G.E.C. Gad, 1965, s./p. 13-53, 69-99, 110-116 (Kompendium/Compendium)
- Danbolt, Gunnar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk kunsthistorie : bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* 3. utg./ed. Oslo: Samlaget, 2009, s./p. 25-124, ISBN/ISSN: 978-82-521-7435-9
- Sæther, Arne E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirken som bygg og bilde : rom og liturgi ved et tusenårsskifte : en bok om kirkebygging før, nå og i fremtiden* Ny og utvidet utg./ed. Asker: Sæthers forl., 2001, s./p. 7-70, ISBN/ISSN: 82-992135-1-7
- Torp, Hjalmar og Staale Sinding-Larsen, "Middelalderens kunst" i:/in:/from: *Vår kulturarv* København: Forlaget for faglitteratur, 1963 b./vol. 2, s./p. 309-424 (Kompendium/Compendium)

RLE2612 - Religion og estetikk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Generell informasjon

RLE2612 omhandler estetikkens plass i de store verdensreligionene, med vekt på islam, jødedom, hinduisme og buddhisme. Emnet er særlig innrettet mot arbeidet med religion og estetikk i grunnskolen.
Emnet består av tre delemner: A. De sentrale fortellingene i verdensreligionene (2 sp), B. Bildende kunst og arkitektur i religionene (6 sp), C. Estetikk og didaktikk (2 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL224 Religion og estetikk 2 reduseres dette emnet med 10 sp.
Med KRL228 Estetikken i religionene reduseres dette emnet med 10 sp.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE2612 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Hjelpemidler: Liste J

Mål

DELEMNE A. DE SENTRALE FORTELLINGENE I VERDENSRELIGIONENE (2 SP)
Delemnet omhandler de sentrale religiøse fortellingene som i seg selv er estetiske uttrykk, og som gir den nødvendige bakgrunn for å forstå bilde og symboler i verdensreligionene.
Studenten skal
- ha kjennskap til sentrale fortellinger i de store verdensreligionene

Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i KRL106, eller tilsvarende.

DELEMNE B. BILDENDE KUNST OG ARKITEKTUR I RELIGIONENE (6 SP)
Delemnet omhandler bildende kunst og arkitektur i de store verdensreligionene. Det vil bli fokusert på forholdet mellom kunsten/arkitekturen og den konkrete religionsutøvelse.
Studenten skal
- ha kjennskap til estetikkens plass i de store verdensreligionene, kristendommen inkludert
- ha kjennskap til symboler, bildende kunst og arkitektur i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme
- ha kjennskap til hellige roms form og funksjon i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme

DELEMNE C. ESTETIKK OG DIDAKTIKK (2 SP)
Delemnet omhandler estetisk teori og utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til estetikk og religion.
Studenten skal
- ha kjennskap til hva estetikk er
- ha kjennskap til utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til religion og estetikk, med særlig vekt på RLE-faget.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Ginzberg, Louis, "Adam, Abraham, Moses" i:/in:/from: *Legends of the Bible* Philadelphia: Jewish Publication Society, 1992, s./p. 26-36, 121-135, 375-399, ISBN/ISSN: 0827604041 (Kompendium/Compendium)
- Haanes, Vidar L., "Ta eksempel av deres tro : fra helgenlegende til historisk kritisk forskning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 2 (1996), s./p. 55-62, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Meløe, Sidsel Krosby, Til kildene : fortellinger fra tre religioner: Hinduisme, Buddhisme, Islam Tromsø: Høgskolen i Tromsø Avdeling for lærerutdanning, 1997 , hentet/cited 2009-01-22 fra/from http://www.ub.uit.no/munin/bitstream/handle/10037/2299/article.pdf?sequence=1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Hellige rom" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 50, nr./issue 4 (1999), s./p. 143-166, 171-179, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Bowker, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Verdens religioner* Rev. utg./ed. Oslo: Spektrum forl., 2005, s./p. 20-43, 60-81, 124-195, ISBN/ISSN: 82-7822-161-8 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Jacobsen, Knut A. og Notto R. Thelle, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 120-129, 202-204, 305-316, ISBN/ISSN: 82-7634-148-9 (Kompendium/Compendium)
- Winje, Geir, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guddommelig skjønnhet : kunst i religionene* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2012, s./p. 14-147, 211-238, 289-301, ISBN/ISSN: 978-82-15-02012-9

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Haanes, Elisabeth, *Røtter og vinger : religion og estetikk i grunnskolen* Oslo: IKO-forl., 2003, ISBN/ISSN: 82-7112-653-9

RP292 - Pedagogisk psykologi og didaktisk grunnlagstenkning

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig – Emnet går som selvstudium.)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

RP501 - Fagdidaktikk

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert Master i RLE/Religion og etikk
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	En skriftlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-14
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-12
Trekkfrist:	2012-10-31

Eksamenstype:	Studiekrav og hjemmeeksamen
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-21
Tid:	12:00
Utlevering:	2012-11-14
Kunngjøringsdato:	2012-12-12
Trekkfrist:	2012-10-31

Generell informasjon

Emnet RP501 Fagdidaktikk er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i RLE/Religion og etikk.
Emnet legger vekt på fagdidaktiske grunnlagsspørsmål i hovedsak knyttet til undervisningen i den offentlige skolen, og hvordan en normativt kan svare på spørsmålet om hva som er god undervisning. Emnet gir også innføring i læringsteorier.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med RP501 04V Fagdidaktikk... reduseres emnet med 5 stp
Med RP503 04V Didaktikk... reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i minst 75 % av undervisningen
- skrive et faglig essay/bokrapport på inntil 1000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med godkjent/ikke godkjent.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravene (inkl. tilstedeværelseskravet), kan han/hun få gå opp til klausurprøve. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før klausurprøven avholdes.

Avsluttende vurdering

Emnet RP501 har som primært vureringsalternativ hjemmeksamen (1uke) der studentene m å oppfylle alle studiekravene.
Hjemmeksamen skal være på inntil 5000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeksamen.
Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er klausurprøve (6 timer).
Hjelpemidler ved klausurprøve: Ingen hjelpemidler

Mål og innhold

Studenten skal
- ha grundig kunnskap om grunnleggende didaktiske problemstillinger
- ha grundig kunnskap om ulike læringsteorier
- ha innsikt i kunnskapssyn, menneskesyn og samfunnssyn sin betydning for didaktiske spørsmål

- ha evne til å tenke helhetlig i didaktisk refleksjon
- ha grundig kunnskap om hovedspørsmål knyttet til en kontekstuell religionspedagogisk tenkning
- ha grundig kunnskap om pluralismens betydning for skolens religions- og verdiformidling
- ha kjennskap til alternative fagdidaktiske løsninger for religionsundervisningen i en offentlig skole
- ha grundig kunnskap om verdibegrepet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, "Fra vitenskap til skolefag eller skolefag til vitenskap?" i:/in: *Religion og livssyn* 10, nr./issue 1 (1998), s./p. 8-17, ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium/Compendium)
- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Kap. 3,8,10-14" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller senere opptrykk utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s./p. 40-73, 167-191, 218-351, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Asheim, Ivar, "Kap. 1-3" i:/in:/from: *Verdirealisering: til det gode? : studier i verdietikk* [Oslo]: Unipub, 2005, s./p. 13-118, ISBN/ISSN: 82-7477-222-9/978-82-7477-222-9
- Gravem, Peder, "Kap. 3" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* [Vallset]: Opl andske bokforlag, 2004, s./p. 247-413, ISBN/ISSN: 82-7518-114-3
- Imsen, Gunn, "Kap. 7-12" i:/in:/from: *Elevens verden : innføring i pedagogisk psykologi* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. 163-300, ISBN/ISSN: 82-15-00737-6/978-82-15-00737-3
- Rørvik, Harald, "Kap. 1-4" i:/in:/from: *Didaktisk refleksjon : frå normative premissar til pedagogisk praksis* Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. 3-73, ISBN/ISSN: 82-00-12786-9 (Kompendium/Compendium)

RP502 - Oppdragelse, kultur og pluralisme

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert Master i RLE/Religion og etikk
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i RLE/Religion og etikk.
RP502 legger vekten på identitetsutvikling i lys av postmoderne kultur.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i minst 75% av undervisningen (gjelder kun ved hjemmeeksamen)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravet om tilstedeværelse, kan han/hun få gå opp til klausurprøve. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før klausurprøven avholdes.

Avsluttende vurdering

Emnet RP502 har som primært vureringsalternativ hjemmeksamen (1uke) der studentene m å oppfylle alle studiekravene.
Hjemmeksamen skal være på inntil 5000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeksamen.

Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er klausurprøve (6 timer).

Vurderingsform ved ny prøve er 6 timers klausurprøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for hjemmeeksamen for de som har valgt det.
Hjelpemidler ved klausurprøve: Ingen hjelpemidler

Mål og innhold

Studenten skal
- ha grundig kunnskap om religion i populærkulturen
- ha grundig kunnskap om pluralisme- og identitetsproblematikk
- ha grundig kunnskap om holdningers betydning for identitet og relasjoner

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* / Jan-Olav Henriksen et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s./p. 15-184, ISBN/ISSN: 82-05-28060-6 (Kjøpes på pensum.no/Can be bought at pensum.no)
- Asheim, Ivar, *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997, ISBN/ISSN: 82-518-3650-6
- Endsjø, Dag Øistein og Liv Ingeborg Lied, *Det folk vil ha : religion og populærkultur* Oslo: Universitetsforlaget, 2011, s./p. 224, ISBN/ISSN: 978-82-150-1748-8

RPSY501 - Religionspsykologisk grunnlagsteori: fagforståelse og fagtradisjoner

Emneansvarlig:	Gry Stålsett (Gry.Stalsett@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i klinisk sjelesorg, Erfaringsbasert master i praktisk teologi, Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Master i kirkelig undervisning, Master i Diakoni, Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-30
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-12

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Religionspsykologi.
Emnet kan også inngå som valgfritt emne i studieprogrammene Mastergrad i klinisk sjelesorg og Mastergrad i praktisk teologi.
RPSY 501 har som mål å gi innsikt i psykologiske perspektiver på religion og religiøs erfaring slik vi møter det i rammen av vår egen kultur. Emnet vil presentere ulike psykologiske teoriers fortolkning av individers og gruppers religiøsitet med vekt på de funksjoner som religiøsiteten kan ha i enkeltmenneskers og fellesskapets liv.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RPSY501 har vurderingsform klausurprøve (6 timer).
Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om ulike psykologiske teoritradisjoners fortolkning av religiøs adferd og opplevelse
- kjennskap til hovedtrekk i religionspsykologiens faghistorie, herunder ulike forskningsmetoder og vitenskapsteoretiske problemstillinger
- god kunnskap om faser i den personlige religiøsitetens psykologiske utvikling og den religiøse erfaringens betydning i utforming av personlig identitet
- god kunnskap om religionspsykologiske fortolkninger av omvendelseserfaringer
- kjennskap til hovedtrekk i forskningen om sammenhenger mellom religion, helse og livskvalitet
- god kunnskap om religiøsitetens funksjon som mestringsstrategi i møte med sykdom og kriser

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Handbook of the psychology of religion and spirituality* / Raymond F. Paloutzian et al. red./ed. New York: Guilford Press, 2005, s./p. s.123-195, ISBN/ISSN: 1-57230-922-9
- Freud, Sigmund, *The future of an illusion* New utg./ed. London: Penguin, 2008, ISBN/ISSN: 978-0-141-03676-2
- Geels, Antoon og Owe Wickström, "Kap. 1-3, 6-7, 9-10 " i:/in:/from: *Den religiösa människan : en introduktion till religionspsykologin* 5. omarb. utg./ed. Stockholm: Natur och Kultur, 2006, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 91-27-10772-8/978-91-27-10772-4
- James, William, "Kap. 1-8" i:/in:/from: *The varieties of religious experience* Cambridge: Harvard Univ. Press, 1985, s./p. 11-156, ISBN/ISSN: 0-674-93225-0
- Schjelderup, Harald og Kristian Schjelderup, *Religion og psykologi : en studie over tre religiøse opplevelsestyper* Oslo: Cappelen, 1972, ISBN/ISSN: 82-02-02519-2 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Sørensen, Torgeir, "Livssyn og helse : forskningsfronten 2008" i:/in:/from: *Helse - frelse : samfunnsmedisin og livssyn - et møte* / Idar Kjølsvik et al. red./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2008, s./p. 76-94, ISBN/ISSN: 978-82-7634-199-7
- Teigen, Karl Halvor, "Kap. 1-2, 7-8, 12-13 og etterord" i:/in:/from: *En psykologihistorie* Bergen: Fakbokforl., 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-997-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Batson, C. Daniel, Patricia Schoenrade og W. Larry Ventis, *Religion and the individual : a social-psychological perspective* New York: Oxford University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-19-506208-6/0-19-506209-4
- Beit-Hallahmi, Benjamin og Michael Argyle, *The psychology of religious behaviour, belief and experience* London: Routledge, 1997, ISBN/ISSN: 0-415-12330-5/0-415-12331-3
- Heine, Susanne, *Grundlagen der Religionspsychologie : Modelle und Methoden* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2005, ISBN/ISSN: 3-8252-2528-3/3-525-03603-5
- Hood, Ralph W., *Handbook of religious experience* Birmingham, Ala.: Religious Education Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-89135-094-2
- Hood, Ralph W., Peter C. Hill og Bernard Spilka, *The Psychology of religion : an empirical approach* 4th utg./ed. New York: Guilford Press, 2009, ISBN/ISSN: 978-1-60623-303-0
- Paloutzian, Raymond F. og Crystal L. Park, *Handbook of the psychology of religion and spirituality* New York: Guilford Press, 2005, ISBN/ISSN: 1-57230-922-9
- Paloutzian, Raymond F., *Invitation to the psychology of religion* 2. utg./ed. Boston: Allyn and Bacon, 1996, ISBN/ISSN: 0-205-14840-9
- Pargament, Kenneth I., *The psychology of religion and coping : theory, research, practice* New York: Guilford Press, 1997, ISBN/ISSN: 1-57230-214-3
- Wulff, David M., *Psychology of religion : classic and contemporary* 2. utg./ed. New York: Wiley, 1997, ISBN/ISSN: 0-471-03706-0

RPSY502 - Religionspsykologi 2: Klinisk religionspsykologi

Emneansvarlig:	Lars Johan Danbolt (Lars.Danbolt@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristedomskunnskap, studieretning religionspsykologi.

RPSY502 har som mål å gi innsikt i psykologiske fortolkninger av religion og religiøs erfaring slik disse fremtrer i rammen av klinisk (psykoterapeutisk og sjelesørgerisk) virksomhet. Dette innebærer en fokusering på de religiøse erfaringers funksjon i møte med kriser og psykiske lidelser, og den rolle religionen kan spille i bearbeiding av slike erfaringer. Emnets faglige hovedperspektiv er den psykodynamiske teoritradisjon. Det blir lagt vekt på å belyse erkjennelsesmessige forutsetninger i psykoterapeutisk teoridannelse, og samspillet mellom teoretiske perspektiver og kliniske erfaringer.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer i samråd med studenten,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RPSY502 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om psykodynamiske fortolkninger av individets religiøsitet
- god kunnskap om psykologiske prosesser som bidrar til dannelse og utvikling av gudsrelasjon og gudsbilde
- god kunnskap om religiøsitetens funksjon som mestringsstrategi i møte med sykdom kriser
- kjennskap til dynamiske prosesser som oppstår i samspillet mellom behandler og konfident når religiøs erfaring bearbeides
- innsikt i forholdet mellom religionspsykologisk og teologisk fortolkning
- innsikt i forholdet mellom terapeutisk og sjelesørgerisk tilnærming til religiøs tematikk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bergstrand, Göran, *En illusion och dess utveckling : om synen på religion i psykoanalytisk teori* 2. omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum, 2004, ISBN/ISSN: 91-526-2967-8
- DeMarinis, Valerie og Owe Wikström, *Clinical psychology of religion : emerging cultural and multicultural questions from European and North American voices* Uppsala: Forskningsrådsnämnden, 1996
- Engedal, Leif Gunnar, "Metapsykologiske problemers betydning for religionspsykologisk forskning og sjelesørgerisk praksis" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2000), s./p. 21-33, ISBN/ISSN: 0800-6857
- Engedal, Leif Gunnar, *Gudsrelasjon, primærrelasjoner og den intrapsykiske scene : psykoanalytiske tolkninger av religiøs erfaring* [Vikersund]: L.G. Engedal, 2003 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Fowler, James W., "Pluralism and oneness in religious experience : William James, Faith-, and clinical practice" i:/in:/from: *Religion and the clinical practice of psychology* / Edward P. Shafranske red./ed. Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, s./p. 165-186, ISBN/ISSN: 1-55798-321-6
- Jones, James W., *Contemporary psychoanalysis and religion : transference and transcendence* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-300-04916-1
- Pargament, Kenneth I., "Religious methods of coping : resources for the conservation and transformation of significance" i:/in:/from: *Religion and the clinical practice of psychology* / Edward P. Shafranske red./ed. Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, s./p. 215-239, ISBN/ISSN: 1-55798-321-6
- Rizzuto, A.-M., "Psychoanalytic treatment and the religious person" i:/in:/from: *Religion and the clinical practice of psychology* / Edward P. Shafranske red./ed. Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, s./p. 409-431, ISBN/ISSN: 1-55798-321-6

- Wikström, Owe, "Gud som Gud eller Gud som gud" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 10, nr./issue 3 (1990), s./p. 29-35, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Wulff, David M., "The psychology of religion : an overview" i:/in:/from: *Religion and the clinical practice of psychology* / Edward P. Shafranske red./ed. Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, s./p. 43-70, ISBN/ISSN: 1-55798-321-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Batson, C. Daniel, Patricia Schoenrade og W. Larry Ventis, *Religion and the individual : a social-psychological perspective* New York: Oxford University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-19-506208-6/0-19-506209-4
- Hood, Ralph W., *Handbook of religious experience* Birmingham, Ala.: Religious Education Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-89135-094-2
- Paloutzian, Raymond F., *Invitation to the psychology of religion* 2. utg./ed. Boston: Allyn and Bacon, 1996, ISBN/ISSN: 0-205-14840-9
- Pargament, Kenneth I., *The psychology of religion and coping : theory, research, practice* New York: Guilford Press, 1997, ISBN/ISSN: 1-57230-214-3
- Rizzuto, Ana-Maria, *The birth of the living God : a psychoanalytic study* Chicago: University of Chicago Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-226-72100-0/0-226-72102-7

RPSY503 - Religionspsykologi 3: Menneske, kultur og religiøsitet

Emneansvarlig:	Peder Gravem (Peder.Gravem@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master kristendomskunnskap, studieretning religionspsykologi.

RPSY503 legger vekt på å belyse sammenhengen mellom ulike former for religiøsitet og prosesser i kultur- og samfunnsliv. Emnet vil stimulere til refleksjon over hvordan samtidskulturen bidrar til å forme religiøs erfaring og eksistensiell selvfortolkning. Emnet drøfter denne tematikken i lys av et kristent menneskesyn slik det utformes i rammen av teologisk antropologi.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST504 Kultur og m, reduseres dette emnet med 8 stp
Med ST511 Gudsbilde og msk... reduseres dette emnet med 3 stp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis i samråd med faglærer, og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RPSY503 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

Studenten skal
- ha god kunnskap om hvordan prosesser i kulturen influerer på religiøs erfaring og identitetsdannelse
- ha god kunnskap om religionspsykologiens fortolkning av religiøsitetens utvikling og religiøse omvendelsesopplevelser
- ha god kunnskap om innholdet i et kristent menneskesyn slik det kan utvikles i møte med samtidens utfordringer

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Davie, Grace, "Religion in Europe in the 21st century : the factors to take into account" i:/in:/from: *Religion in late modernity : essays in honor of Pål Repstad* / Inger Furseth et al. red./ed. Trondheim: Tapir Academic Press, 2007, s./p. 37-53, ISBN/ISSN: 978-82-519-2211-1
- Fowler, James W., *Faithful change : the personal and public challenges of postmodern life* Nashville: Abingdon, 1996, ISBN/ISSN: 0-687-01730-0
- Heelas, Paul og Linda Woodhead, "Et utvalg" i:/in:/from: *The spiritual revolution : why religion is giving way to spirituality* Malden, Mass.: Blackwell Pub., 2005, s./p. 1-32, 77-150, ISBN/ISSN: 1-4051-1958-6/1-4051-1959-4
- Henriksen, Jan-Olav, "Kap. 3-5, 7, 11-12" i:/in:/from: *Imago Dei : den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-05-31393-8
- Krogseth, Otto, "Nyreligiøsiteten - i spenningsfeltet mellom avsakralisering og resakralisering : et kulturanalytisk perspektiv" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro*/ Arne Tord Sveinall et al. red./ed. Oslo: Egede institutt, 2000, s./p. 29-40, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Shults, F. LeRon og Steven J. Sandage, *Transforming spirituality : integrating theology and psychology* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2006, ISBN/ISSN: 0-8010-2823-x/978-0-8010-2823-6
- Ullman, Chana, "Et utvalg" i:/in:/from: *The transformed self : the psychology of religious conversion* New York: Plenum Press, 1989, s./p. 3-195, ISBN/ISSN: 0-306-43134-3

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* / Jan-Olav Henriksen et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s./p. 15-184, ISBN/ISSN: 82-05-28060-6 (Kjøpes på pensum.no/Can be bought at pensum.no)

- Heelas, Paul og Linda Woodhead, "Et utvalg" i:/in:/from: *The spiritual revolution : why religion is giving way to spirituality* Malden, Mass.: Blackwell Pub., 2005, s./p. 33-76, ISBN/ISSN: 1-4051-1958-6/1-4051-1959-4
- Henriksen, Jan-Olav, "Spirituality and religion - worlds apart? : Heelas' and Woodhead's The spiritual revolution read as a resource for cultural and theological criticism" i:/in: *Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* 18, nr./issue 1 (2005), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0802-0167

RV502 - Islam: Tro, tradisjon og fornyelse

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i RLE/Religion og etikk.
RV502 legger vekten på Islam som religion i dag.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i minst 75% av undervisningen
- delta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravene (inkl. tilstedeværelseskravet), kan han/hun få gå opp til klausurprøve. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før klausurprøven holdes.

Avsluttende vurdering

Emnet RV502 har som primært vureringsalternativ hjemmeksamen (1uke) der studentene m å oppfylle alle studiekravene.
Hjemmeksamen skal være på inntil 5000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeksamen.

Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er klausurprøve (6 timer).

Vurderingsform ved ny prøve er 6 timers klausurprøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for hjemmeeksamen for de som har valgt det.

Hjelpemidler ved klausurprøve: Ingen hjelpemidler

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig oversikt over islamsk tro og tradisjon med vekt på historisk bakgrunn, lære og retninger
- grundig kunnskap og kvinnesyn og familiemønster i islam
- grundig kunnskap om religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dahl, Tove Stang, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den muslimske familie : en undersøkelse av kvinners rett i islam* Oslo: Pensumtjeneste, 2003, s./p. 49-62, 85-96, ISBN/ISSN: 82-13-02041-3 (Kompendium/Compendium)
- Roald, Anne Sofie, "Et utvalg" i:/in:/from: *Er muslimske kvinner undertrykt?* Oslo: Pax, 2005, s./p. 45-74, 94-238, ISBN/ISSN: 82-530-2747-8/978-82-530-2747-0
- Vogt, Kari, *Islam : tradisjon, fundamentalisme og reform* Oslo: Cappelen, 2005, ISBN/ISSN: 82-02-22089-0/978-82-02-22089-1
- Østberg, Sissel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Muslim i Norge : religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere* Oslo: Universitetsforl., 2003, s./p. 9-210 (eller alternativ bok), ISBN/ISSN: 82-15-00307-9

RV601 - Moderne religiøsitet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet vil gi en generell innføring i hva som er de viktigste elementene i den såkalte nyreligiøse bølge, hvor den har sitt religionshistoriske opphav, og hvilke religiøse behov dette kan tilfredstille hos mennesker i dag. Man skal også arbeide med spørsmålet om påvirkning fra nyreligiøsiteten til folkereligiøsiteten, og fokusere på de utfordringer denne situasjon innebærer for den kristne kirke.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Avsluttende vurdering

Emnet RV601 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Liste E.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om grunnleggende kjennetegn ved moderne religiøsitet både i dens folkelige og dens akademiske fremtoninger
- kunnskap om nyreligiøsitetens opprinnelse og relasjon til teosofi og antroposofi
- kjennskap til religionssosiologiske perspektiver på folkereligiøsitet og nyreligiøsitet
- evne til å drøfte vekselvirkningen mellom folkereligiøsitet og nyreligiøsitet
- evne til en drøftelse av det faktiske forholdet mellom moderne religiøsitet og kirkens Kristus-tro
- evne til å gjøre det kristne budskap forståelig overfor mennesker i en nyreligiøs tid

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Engedal, Leif Gunnar [et al.], "Et utvalg" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* / Arne Tord Sveinall et al. red./ed. [Oslo]: Egede institutt, 2000, s./p. 9-16, 159-175, 177-189, 261-279, 281-295, 311-319, 321-331, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson, *Kulturens refortrylling : nyreligiøsitet i moderne samfunn* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, ISBN/ISSN: 82-15-00817-8
- Repstad, Pål, *Religiøst liv i det moderne Norge : et sosiologisk kart* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2000, ISBN/ISSN: 82-7634-290-6
- Romarheim, Arild, "Mangfold og trend : religiøse tendenser innenfor forskjellige deler av norsk ukebladvirkelighet" i:/in: *Religion og livssyn* 13, nr./issue 4 (2001), s./p. 11-21, ISBN/ISSN: 0802-8214
- Romarheim, Arild, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristus i Vannmannens tegn nyreligiøse oppfatninger av Jesus Kristus* Rev. utg./ed. Oslo: Credo, 1994, s./p. 9-72, 157-167, ISBN/ISSN: 82-7053-250-9
- Schiøtz, Cato og Peter Normann Waage, *Fascinasjon og forargelse : Steiner og antroposofien sett utenfra* Oslo: Pax, 2000, ISBN/ISSN: 82-530-2142-9

RV602 - Møtet mellom monoteistiske religioner

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet retter oppmerksomheten mot et tidstypisk trekk i dagens verden: møtet mellom religioner. I vår kulturkrets er særlig møtet mellom kristendom og islam aktuelt, og størstedelen av pensum vil derfor fokusere på dette. Det fokuseres særlig på temaer som gudsbilde og åpenbaring hvor den jødiske, kristne og islamske forståelse belyser hverandre gjensidig.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL208 Bibelfag, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet RV602 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- god kunnskap om likheter og forskjeller mellom islam og kristendom, spesielt hva angår Gudsbilde og åpenbaringsforståelse,
- kjennskap til jødedom, kristendom og islam som "abrahamittiske religioner",
- kunnskap om islam og dens naboskap med jødedom og kristendom, historisk og aktuelt, i krig og fred,
- evne til å drøfte spørsmålet om de tre religionene har "samme Gud",
- evne til å drøfte møtet mellom de tre religioner slik det tar seg ut fra et jødisk eller muslimsk ståsted,
- evne til å bygge fredfulle menneskelige relasjoner på tvers av religionsgrenser,
- evne til å formulere et kristent standpunkt i en lyttende dialog med representanter for monoteistiske religioner utenom kristendommen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Dabru Emet : a Jewish statement on Christians and Christianity Baltimore: The Institute for Christian and Jewish Studies, 2000 , hentet/cited 2004-03-16 fra/from http://www.icjs.org/what/njsp/dabruemet.html
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Trialogue of the Abrahamic faiths : papers presented to the Islamic Studies Group of American Academy of Religion* 4. utg./ed./ Isma'il R. Al-Faruqi red./ed. Beltsville, Md.: Amana Publications, 1995, s./p. 1-29, ISBN/ISSN: 0915957256
- Chapman, C., "Rethinking the Gospel for Muslims and The God who reveals" i:/in:/from: *Muslims and Christians on the Emmaus road* / J. Dudley Woodberry red./ed. Monrovia, Calif.: MARC Publications, 1989, s./p. 105-148, ISBN/ISSN: 0-912552-65-4
- Johnson, Bo, *Judendomen - i kristet perspektiv* Lund: Arcus förlag, 2000, ISBN/ISSN: 91-88552-25-x
- Kateregga, Badru D. og David W. Shenk, *A Muslim and a Christian in dialogue* Scottdale, Pa.: Herald Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8361-9052-1
- Kateregga, Badru D. og David W. Shenk, *Islam och kristen tro* Älvsjö: Verbum, 1983, ISBN/ISSN: 91-526-0262-1
- Opsal, Jan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Islam : lydighetens vei* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. 11-305, ISBN/ISSN: 82-15-00607-8/978-82-15-00607-9
- Siddiqui, Ataullah, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian-Muslim dialogue in the twentieth century* Basingstoke: Macmillan, 1997, s./p. 1-78, ISBN/ISSN: 0-333-67358-1/0-312-16510-2

SAM1010 - Samfunnsfaglige perspektiver

Emneansvarlig:	Kristian Hegertun (Kristian.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudium i samfunnsfag, Religion, kultur og samfunn, Ungdom, kultur og tro, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-05
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-21

Generell informasjon

Emnet gir en fordypning i samfunnsvitenskapelige tenkemåter og teorier. Det blir undervist i både klassisk og nyere sosiologiske teori, samt sosiologiske perspektiver på religion.
Emnet skal gi en dypere forståelse av samfunnsfagenes egenart, sentrale begreper og perspektiver.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en bokrapport (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1010 har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om sentrale samfunnsfaglige begreper
- god kunnskap om sosiologisk teori
- kunnskap om sosiologiske perspektiver på religion
- kjennskap til et utvalg klassiske samfunnsvitenskapelige tekster

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aakvaag, G., "Framveksten av sosiologisk tenkemåte : Karl Marx, Max Weber og Émile Durkheim" i:/in:/from: *Introduksjon til samfunnsvitenskapene : en antologi* / Eivind Balsvik et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2008, s./p. 22-42, ISBN/ISSN: 978-82-15-01316-9 (Kompendium/Compendium)
- Aakvaag, Gunnar C., *Moderne sosiologisk teori* Oslo: Abstrakt forl., 2008, ISBN/ISSN: 82-7935-219-8/978-82-7935-219-8
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Kap. 1-4" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 11-93, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2
- Grimen, Harald, "Kap. 3-5, 7, 9" i:/in:/from: *Samfunnsvitenskapelige tenkemåter* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, s./p. 69-172, 206-236, 265-288, ISBN/ISSN: 82-15-00689-2/978-82-15-00689-5
- Næss, Hans Erik, *Små nøkler - store dører : invitasjon til sosiologi* Oslo: Universitetsforl., ISBN/ISSN: 978-82-15-01642-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Andersen, Heine og Lars Bo Kaspersen, *Klassisk og moderne samfundsteori* 4. utg./ed. København: Hans Reitzel, 2007, ISBN/ISSN: 87-412-5034-6/978-87-412-5034-2
- Bauman, Zygmunt og Tim May, *Å tenke sosiologisk* Oslo: Abstrakt forl., 2004, ISBN/ISSN: 82-7935-043-8
- Berger, Peter L., *Invitasjon til sosiologi : et humanistisk perspektiv* Oslo: Pax, 1967
- Durkheim, Émile, *Selvmordet : en sosiologisk undersøkelse* 3. utg./ed. [Oslo]: Gyldendal Akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-05-27658-7/978-82-05-27658-1
- Engelstad, Fredrik, Carl Erik Grenness og Ragnvald Kalleberg, *Introduksjon til samfunnsfag : vitenskapsteori, argumentasjon og faghistorie* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2005, ISBN/ISSN: 82-05-31154-4
- Hughes, John A., W. W. Sharrock og Peter J. Martin, *Understanding classical sociology : Marx, Weber, Durkheim* 2nd utg./ed. London: Sage, 2003, ISBN/ISSN: 0-7619-5466-x/0-7619-5467-8
- Johannessen, Asbjørn, Per Arne Tufte og Pål Veiden, *Å forstå samfunnsforskning* Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, ISBN/ISSN: 82-05-35155-4/978-82-05-35155-4
- Korsnes, Olav, *Sosiologisk leksikon* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-15-01380-0
- Malnes, Raino, *Meningen med samfunnsvitenskap* Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-05-33942-2
- Marx, Karl; og Birkeland, Åsmund, red., *Karl Marx : arbeid, kapital, fremmedgjøring : sentrale tekster* Oslo: Falken, 1992, ISBN/ISSN: 82-7009-277-0
- Ritzer, George, *Sociological theory* 8th utg./ed. Boston: McGraw-Hill Higher Education, 2011, ISBN/ISSN: 978-0-07-811167-9
- Schiefloe, Per Morten, *Mennesker og samfunn : innføring i sosiologisk forståelse* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2011, ISBN/ISSN: 978-82-450-0282-9
- Stones, Rob, *Key sociological thinkers* 2nd utg./ed. London: Palgrave Macmillan, 2008, ISBN/ISSN: 978-0-230-00157-2
- Weber, Max, *Makt og byråkrati : essays om politikk og klasse, samfunnsforskning og verdier* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2000, ISBN/ISSN: 978-82-05-27101-2
- Østerberg, Dag, *Sosiologiens nøkkelbegreper og deres opprinnelse* 6. utg./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2003, ISBN/ISSN: 82-02-22631-7/978-82-02-22631-2

SAM1021 - Samfunnsfaglige metoder

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudium i samfunnsfag, Religion, kultur og samfunn, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-29
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-15

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i samfunnsfaglige arbeidsmåter. Det blir undervist i både kvantitative og kvalitative forskningsopplegg, med vekt på sistnevnte. Emnet skal gi en forståelse av de ulike elementer i samfunnsvitenskapelige forskningsopplegg, og problemer knyttet til disse.
Anbefalte forkunnskaper
Ingen

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en bokrapport (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1021 har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om samfunnsfaglige arbeidsmåter og forskningsopplegg
- god kunnskap om kvalitative metoder
- kunnskap om kvantitativ metode og religionssosiologiske metodespørsmål
- kunnskap om eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Metodene våre : eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* / Dag Album et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2010, s./p. 7-65, 173-320, ISBN/ISSN: 978-82-15-01492-0
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Kap. 12" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 237-251, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2
- Grønmo, Sigmund, "Forholdet mellom kvalitative og kvantitive metoder i samfunnsforskningen" i:/in:/from: *Kvalitative metoder i samfunnsforskning* 2. utg./ed./ Harriet Holter et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1996, s./p. 73-108, ISBN/ISSN: 82-00-22535-6/978-82-00-22535-5 (Kompendium/Compendium)
- Johannessen, Asbjørn, Per Arne Tufte og Line Christoffersen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* 4. utg./ed. Oslo: Abstrakt forl., 2010, s./p. 5-310, 355-437, ISBN/ISSN: 978-82-7935-298-3
- Løvland, Anne og Pål Repstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Julekonserter* Oslo: Universitetsforl., 2008, s./p. 13-32, ISBN/ISSN: 978-82-15-01378-7 (Kompendium/Compendium)

- Røthing, Åse, "Et utvalg" i:/in:/from: *Parforhold : idealer, forhandlinger, strategier* Oslo: Gyldendal, 2004, s./p. 16-38, ISBN/ISSN: 82-05-33539-7 (Kompendium/Compendium)
- Skilbrei, May-Len, Marianne Tveit og Anette Brunovskis, Afrikanske drømmer på europeiske gater : nigerianske kvinner i prostitusjon i Norge Oslo: FAFO, 2006 , hentet/cited 2011-05-10 fra/from http://www.fafo.no/pub/rapp/525/525.pdf

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Fangen, Katrine, *Deltagende observasjon* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforlaget, 2010, ISBN/ISSN: 9788245010015
- Grønmo, Sigmund, *Samfunnsvitenskapelige metoder* Bergen: Fagbokforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-7674-224-6/978-82-7674-224-4
- Halvorsen, Knut, *Å forske på samfunnet : en innføring i samfunnsvitenskapelig metode* 5. utg./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-02-28194-6
- Hellevik, Ottar, *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap* 7. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, ISBN/ISSN: 82-15-00250-1/978-82-15-00250-7
- Holter, Harriet og Ragnvald Kalleberg, *Kvalitative metoder i samfunnsforskning* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-00-22535-6/978-82-00-22535-5
- Jacobsen, Dag Ingvar, *Hvordan gjennomføre undersøkelser? : innføring i samfunnsvitenskapelig metode* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2005, ISBN/ISSN: 82-7634-663-4/978-82-7634-663-3
- Johannessen, Asbjørn, Per Arne Tufte og Pål Veiden, *Å forstå samfunnsforskning* Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, ISBN/ISSN: 82-05-35155-4/978-82-05-35155-4
- Kalleberg, Ragnvald, Raino Malnes og Fredrik Engelstad, *Samfunnsvitenskapenes oppgaver, arbeidsmåter og grunnlagsproblemer* Oslo: Gyldendal akademisk, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-05-39661-6
- Larsen, Ann Kristin, *En enklere metode : veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode* Bergen: Fagbokforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-450-0366-6
- Repstad, Pål, *Mellom nærhet og distanse : kvalitative metoder i samfunnsfag* 4. rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-15-01123-3
- Ringdal, Kristen, *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-450-0569-1
- Ryen, Anne, *Det kvalitative intervjuet : fra vitenskapsteori til feltarbeid* Bergen: Fagbokforl., 2002, ISBN/ISSN: 82-7674-541-5/978-82-7674-541-2
- Schiefloe, Per Morten, *Mennesker og samfunn : innføring i sosiologisk forståelse* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2011, ISBN/ISSN: 978-82-450-0282-9
- Thagaard, Tove, *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode* 3. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-450-0738-1
- Widerberg, Karin, *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt : en alternativ lærebok* Oslo: Universitetsforl., 2001, ISBN/ISSN: 82-15-00048-7

SAM1030 - Ungdomskultur

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudium i samfunnsfag, Religion, kultur og samfunn, Ungdom, kultur og tro, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-12
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-28

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i ungdommers sosialisering og oppvekstvilkår i Norge. Det blir undervist om kulturforståelse, ulike perspektiver på ungdomskultur og subkultur.
Emnet skal bidra til en forståelse av samspillet mellom media, ungdom og identitetsdannelse samt teoretiske perspektiver på populærkultur og livsstil.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med RP115 reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en bokrapport (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1030 har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om ulike perspektiver på oppvekst og livsstil
- god kunnskap om utviklingen ungdomskultur og begrepet ungdom
- kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forholdet mellom media og sosialisering
- kjennskap til noen av dagens subkulturer og til noen ungdomskulturelle utrykk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Jeg tror jeg er lykkelig- : ung tro og hverdag* / Morten Holmqvist red./ed. Oslo: Kloster forl., 2007, s./p. 18-120, ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Aagre, Willy, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ungdomskunnskap : hverdagslivets kulturelle former* Bergen: Fagbokforl., 2003, s./p. 24-132, ISBN/ISSN: 82-7674-692-6

- Bjurström, Erling, "Del 1: Ungdomskulturforskning" i:/in:/from: *Ungdomskultur, stil och smak* Umeå: Boréa, 2005, s./p. 21-137, ISBN/ISSN: 91-89140-40-0/978-91-89140-40-0
- Eriksen, Thomas Hylland, "Et utvalg" i:/in:/from: *Flerkulturell forståelse* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 36-57, ISBN/ISSN: 82-15-00049-5/978-82-15-00049-7 (Kompendium/Compendium)
- Frønes, Ivar og Ragnhild Brusdal, "Livsløp, generasjoner og sosial endring" i:/in:/from: *Det Norske samfunn* 6. utg./ed./ Ivar Frønes et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2010, s./p. 393-413, ISBN/ISSN: 978-82-05-39086-7 (Kompendium/Compendium)
- Frønes, Ivar, "Et utvalg" i:/in:/from: *De likeverdige : om sosialisering og de jevnaldrendes betydning* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. 23-71, 141-205, ISBN/ISSN: 82-05-36105-3/978-82-05-36105-8
- Frønes, Ivar, "Kunnskapssamfunn, sosialisering og sårbarhet : om utvikling og barnevern under kunnskapssamfunnets betingelser" i:/in:/from: *Sårbare unge : nye perspektiver og tilnærminger*/ Edvard Befring et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2010, s./p. 31-45, ISBN/ISSN: 978-82-05-39693-7 (Kompendium/Compendium)
- Gripsrud, Jostein, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mediekultur, mediesamfunn* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2011, s./p. 15-111, ISBN/ISSN: 978-82-15-01792-1
- Hebdige, Dick, "Et utvalg" i:/in:/from: *Subculture : the meaning of style* London: Methuen, 1979, s./p. 73-140, ISBN/ISSN: 0-415-03949-5/0-416-70860-9 , hentet fra/cited from https://proxy.mf.no/login?url=http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9780203139943
- Krange, Olve og Tormod Øia, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den nye moderniteten : ungdom, individualisering, identitet og mening* Oslo: Cappelen akademisk forl., 2005, s./p. 93-116, ISBN/ISSN: 82-02-24987-2/978-82-02-24987-8 (Kompendium/Compendium)
- Ridderstrøm, Helge, "Ungdommers kombinasjonskunst - bricolage for en ny tid" i:/in:/from: *Tidsskrift for ungdomsforskning elektronisk ressurs* 5, nr./issue 1 (2005), s./p. 71-87 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2012-05-09 fra/from http://www.ungdomsforskning.no/
- Skeie, Geir og Marie von der Lippe, "Does religion matter to young people in Norwegian schools?" i:/in:/from: *Teenagers' perspectives on the role of religion in their lives, schools and societies : a European quantitative study* / Pille Valk red./ed. Münster: Waxmann, 2009,s./p. 269-301, ISBN/ISSN: 978-3-8309-2118-9 (Kompendium/Compendium)
- Thornton, Sara, "The social logic of subcultural capital" i:/in:/from: *The Subcultures reader* 2. utg./ed./ Ken Gelder red./ed. London: Routledge, 2005, s./p. 184-192, ISBN/ISSN: 0-415-34415-8/0-415-34416-6 (Kompendium/Compendium)

SAM1040 - Velferdsstat og medborgerskap

Emneansvarlig:	Lars Åsmund Laird Iversen (Lars.L.Iversen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i
ideologi, betingelser og utfordringer for velferdsstaten i Norge,
vilkårene for deltakelse og medbestemmelse i det norske samfunnet.

Emnet skal:
- diskutere sentrale samfunnsfaglige tema i lys av velferdsstat og medborgerskap. Disse inkluderer utdanning, likestilling, familien, fattigdom, religion og innvandring.
- presentere den norske velferdsstatens ideologi og betingelser, samt muligheter og begrensninger.
- presentere arenaer for deltakelse og medbestemmelse.
- gi samfunnsfaglige verktøy til å forklare og forstå den norske velferdsstaten.
- gi perspektiver på medborgerskap og deltakelse.

Anbefalt forkunnskap:
Emnene SAM1010, SAM1021 og SAM1030 bør være fullført før oppmelding.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1040 har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om velferdsstatens ideologi, betingelser og utfordringer i Norge.
- God kunnskap om teorier om medborgerskap og deltakelse
- Kunnskap om velferdsstat og medborgerskap innen samfunnsfaglige tema som utdanning, likestilling, familien, fattigdom, religion og innvandring i Norge.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Kap. 5-13, 16 og 21" i:/in:/from: *Det Norske samfunn* 6. utg./ed./ Ivar Frønes et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2010, s./p. 116-326, 371-392, 479-503, ISBN/ISSN: 978-82-05-39086-7
- "Kap. 1-3 og 10" i:/in:/from: *Den norske velferdsstaten* 4. utg./ed./ Aksel Hatland et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2011, s./p. 15-101, 271-308, ISBN/ISSN: 978-82-05-39084-3
- "Kap. 1-2, 4-5, 7" i:/in:/from: *Medborgerskab : et nyt dannelsesideal?* 2. utg./ed./ Ove Korsgaard et al. red./ed. Frederiksberg: RPF-Religionspædagogisk forlag, 2008, s./p. 12-46, 69-160, 185-207, ISBN/ISSN: 978-87-7495-157-5
- Brochmann, Grete og Anniken Hagelund, *Innvandringens velferdspolitiske konsekvenser : nordisk kunnskapsstatus* København: Nordisk Ministerråd, 2005, ISBN/ISSN: 92-893-1118-5 (Finnes også som elektronisk gratisressurs) , hentet fra/cited from http://www.norden.org/no/publikasjoner/publikasjoner/2005-506/at_download/publicationfile
- Dølvik, Jon Erik mfl., "Kap., 1,3-4, 7, 10-11" i:/in:/from: *Hamskifte : den norske modellen i endring* Oslo: Gyldendal akademisk, 2007, s./p. 11-38, 69-122, 169-194, 283-346, ISBN/ISSN: 978-82-05-37161-3
- Vatnøy, Eirik, *Velferden og dens fiender : om norsk velferdsdebatt* 2011, ISBN/ISSN: 987-82-92581-40-7 , hentet/cited 2011-11-08 fra/from http://www.civita.no/publikasjon/velferden-og-dens-fiender

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Dølvik, Jon Erik, *Hamskifte : den norske modellen i endring* Oslo: Gyldendal akademisk, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-05-37161-3
- Ellingsæter, Anne Lise og Arnlaug Leira, *Velferdsstaten og familien : utfordringer og dilemmaer* Oslo: Gyldendal akademisk, 2004, ISBN/ISSN: 82-05-32757-2/978-82-05-32757-3
- Esping-Andersen, Gösta m.fl., *Why we need a new welfare state* Oxford: Oxford University Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-19-925642-x/0-19-925643-8/978-0-19-925642-6/978-0-19-925643-3
- Knudsen, Tim, *Den Nordiske protestantisme og velfærdsstaten* Århus: Aarhus Universitetsforl., 2000, ISBN/ISSN: 87-7288-752-4
- Kymlicka, Will, *Multicultural citizenship : a liberal theory of minority rights* Oxford: Clarendon Press, 1995, ISBN/ISSN: 978-0-19-829091-9
- Rogstad, Jon, *Demokratisk fellesskap : politisk inkludering og etnisk mobilisering* Oslo: Universitetsforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-15-01050-2
- Skirbekk, Sigurd, *Nasjonalstaten : velferdsstatens grunnlag* [Oslo]: Kolofon, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-300-0434-0

SAM1050 - Internasjonal politikk

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i deskriptive og normative perspektiver på internasjonal politikk. Det blir undervist om internasjonal konflikt og samarbeid og internasjonale normer, samt religionens plass og rolle i internasjonale relasjoner. Emnet skal bidra til en forståelse av politiske, økonomiske og kulturelle prosesser i globaliseringens tidsalder.
Emnene SAM1010, SAM1021 og SAM1030 eller tilsvarende bør være fullført før oppmelding.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1050 har hjemmeeksamen (3 dager, 2500-3500 ord) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:

- god kunnskap om teoretiske perspektiver på internasjonal politikk

- god kunnskap om religionens plass og rolle i internasjonale relasjoner

- kunnskap om det internasjonale systemet og de statlige aktørene

- kunnskap om internasjonal konflikt og samarbeid

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Kap. 1-9, 12-16" i:/in:/from: *Anarki, makt og normer : innføring i internasjonal politikk* 2. utg./ed./ Jon Hovi et al. red./ed. Oslo: Abstrakt forl., 2011, s./p. 15-245 og 300-403, ISBN/ISSN: 978-82-7935-317-1
- Haynes, Jeff, "Kap. 1-7" i:/in:/from: *An introduction to international relations and religion* Harlow: Pearson Longman, 2007, s./p. 1-229, ISBN/ISSN: 1405824743/9781405824743
- Kalnes, Øyvind, Ole Gunnar Austvik og Heidrun Sørlie Røhr,*Internasjonale relasjoner : en akkurat passe lang introduksjon* [Oslo]: Cappelen akademisk, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-02-30230-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bauman, Zygmunt, *Globaliseringen og dens menneskelige konsekvenser* 2. [rev.] utg./ed. Oslo: Vidarforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-7990-045-4/978-82-7990-045-0
- Baylis, John, Steve Smith og Patricia Owens, *The Globalization of world politics : an introduction to international relations* 4. utg./ed. Oxford: Oxford University Press, 2008, ISBN/ISSN: 978-0-19-929777-1
- Beyer, Peter, *Religions in global society* London: Routledge, 2006, ISBN/ISSN: 0-415-39318-3/0-415-39319-1/978-0-415-39318-8/978-0-415-39319-5 , hentet fra/cited from https://proxy.mf.no/login?url=http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9780203087879
- Brekke, Torkel, *Kains barn : religion og vold fra Det gamle testamente til 11. september* Oslo: Humanist forl., 2004, ISBN/ISSN: 82-90425-71-6
- Claes, Dag Harald, Helge Hveem og Bent Sofus Tranøy, *Økonomisk globalisering og politisk styring*Oslo: Universitetsforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-15-00741-4/978-82-15-00741-0

- Eriksen, Thomas Hylland, *Globalisering : åtte nøkkelbegreper* Oslo: Universitetsforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-15-01381-7
- Fox, Jonathan og Shmuel Sandler, *Bringing religion into international relations* New York, N.Y.: Palgrave Macmillan, 2004, ISBN/ISSN: 1-4039-6551-x
- Hatzopoulos, Pavlos og Fabio Petito, *Religion in international relations : the return from exile* New York: Palgrave Macmillan, 2003, ISBN/ISSN: 1-4039-6206-5/1-4039-6207-3
- Hovi, Jon og Arild Underdal, *Internasjonalt samarbeid og internasjonal organisasjon : en innføring* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-15-01204-9
- Huntington, Samuel, "The clash of civilizations?" i:/in:/from: *The clash of civilizations? : the debate* New York: Council on Foreign Relations, 1996, nr./issue 3, s./p. 1-25 , hentet/cited 3 fra/from http://history.club.fatih.edu.tr/103%20Huntington%20Clash%20of%20Civilizations%20full%20text.htm
- Jackson, Robert H. og Georg Sørensen, *Introduction to international relations : theories and approaches* 3rd utg./ed. Oxford: Oxford University Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-19-928543-8/978-0-19-928543-3
- Thomas, Scott M., *The global resurgence of religion and the transformation of international relations : the struggle for the soul of the twenty-first century* New York: Palgrave Macmillan, 2005, ISBN/ISSN: 1-4039-6112-3/1-4039-6157-3
- Tvedt, Terje, "Det nasjonale godhetsregimet : om utviklingshjelp, fredspolitikk og det norske samfunn" i:/in:/from: *Det Norske samfunn* 6. utg./ed./ Ivar Frønes et al. red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2010, s./p. 479-503, ISBN/ISSN: 978-82-05-39086-7
- Tvedt, Terje, *Utviklingshjelp, utenrikspolitikk og makt : den norske modellen* 2. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-05-39199-4
- Østerud, Øyvind, "Del 4" i:/in:/from*Statsvitenskap : innføring i politisk analyse* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-15-01165-3

SAM1060 - Det flerkulturelle Norge

Emneansvarlig:	Christian Kuran (Christian.Kuran@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i ulike teorier om migrasjon og inkludering, med vekt på ulike perspektiver på det flerkulturelle Norge. Det blir undervist i teorier om kultur, religion, etnisitet og kjønn, samt i kritiske perspektiver på norsk innvandringsdebatt. Emnet skal gi en forståelse av sentrale prosesser knyttet til det flerkulturelle samfunn.
Anbefalte forkunnskaper
Emnene SAM1010, SAM1021og SAM1030 (del av Årsstudium i samfunnsfag), emnet SAM1515 (del av Årsstudium i interkulturell kommunikasjon) eller tilsvarende bør være fullført før oppmelding.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1060 har klausureksamen med varighet 4 timer. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om teorier om kultur, religion, etnisitet og kjønn
- god kunnskap om prosesser knyttet til migrasjon og inkludering
- god kunnskap om kritiske perspektiver på norsk innvandringsdebatt
- kjennskap til aktuelle bidrag fra norsk minoritetsforskning

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Innledning: interseksjonalitet, flertydighet og metodologiske utfordringer" i:/in:/from: *Likestilte norskheter : om kjønn og etnisitet* / Anne-Jorunn Berg et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2010, nr./issue 4, s./p. 11-37, ISBN/ISSN: 978-82-519-2534-1 (Kompendium/Compendium)
- Andersson, Mette, "Multikulturelle representanter mellom nasjonal og global toppidrett" i:/in:/from: *Idrottsforum.org* , nr./issue 12. Oct. (2004), ISBN/ISSN: 1652?7224 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2010-11-08 fra/from http://idrottsforum.org/articles/andersson/andersson041012.html
- Baumann, Gerd, "Kap. 1-9" i:/in:/from: *The multicultural riddle : rethinking national, ethnic, and religious identities* New York: Routledge, 1999, s./p. 1-120, ISBN/ISSN: 0-415-92212-7/0-415-92213-5 , hentet fra/cited from http://ask.bibsys.no/ask/action/show?kid=biblio&cmd=reload&pid=061516228
- Brochmann, Grete og Knut Kjeldstadli, "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of immigration : the case of Norway 900-2000* Oslo: Universitetsforl., 2008, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-15-01313-8
- Eriksen, Thomas Hylland, *Samfunn* Oslo: Universitetsforl., 2010, nr./issue [6], ISBN/ISSN: 978-82-15-01726-6
- Fekjær, Silje B. og Gunn Elisabeth Birkelund, "Finnes Ghettoskolen? : betydningen av andel elever med innvandrerbakgrunn for elevenes prestasjoner i videregående skole" i:/in:/from: *Integrert? : innvandrere og barn av innvandrere i utdanning og arbeidsliv* / Gunn Elisabeth Birkelund et al. red./ed. Oslo: Abstrakt forl., 2009, s./p. 91-105, ISBN/ISSN: 978-82-7935-278-5 (Kompendium/Compendium)
- Goffman, Erving, "Kap. 1" i:/in:/from: *Stigma : notes on the management of spoiled identity* Harmondsworth: Penguin, 1989, s./p. 11-55, ISBN/ISSN: 978-0-14-012475-0 (Kompendium/Compendium)
- Sollund, Ragnhild, "Politikultur og ukultur? : polititets stereotypisering av etniske inoriteter" i:/in:/from: *Grenser for kultur? : perspektiver fra norsk minoritetsforskning* / Øivind Fuglerud et al. red./ed. Oslo: Pax, 2007, s./p. 278-304, ISBN/ISSN: 978-82-530-3055-5 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Barth, Fredrik, *Ethnic groups and boundaries : the social organization of culture difference* Prospect Heights, Ill.: Waveland Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-88133-979-2/9780881339796

- Eriksen, Thomas Hylland, *Små steder - store spørsmål* 3. utg./ed. Universitetsforlaget, 2010, ISBN/ISSN: 9788215013961
- Eriksen, Thomas Hylland, *Flerkulturell forståelse* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2001, ISBN/ISSN: 82-15-00049-5/978-82-15-00049-7
- Fuglerud, Øivind, *Migrasjonsforståelse : flytteprosesser, rasisme og globalisering* Oslo: Universitetsforl., 2001, ISBN/ISSN: 82-15-00050-9/978-82-15-00050-3
- Fuglerud, Øivind, *Andre bilder av "de andre" : transnasjonale liv i Norge* Oslo: Pax, 2004, ISBN/ISSN: 82-530-2689-7
- Kymlicka, Will, *Multicultural odysseys : navigating the new international politics of diversity* Oxford: Oxford University Press, 2007, ISBN/ISSN: 978-0-19-928040-7
- Prieur, Annick, *Balansekunstnere : betydningen av innvandrerbakgrunn i Norge* Oslo: Pax, 2004, ISBN/ISSN: 82-530-2626-9/978-82-530-2626-8
- Skirbekk, Sigurd, *Nasjonalstaten : velferdsstatens grunnlag* [Oslo]: Kolofon, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-300-0434-0
- Taylor, Charles, Amy Gutmann og K. Anthony Appiah, *Det mångkulturella samhället och erkännandets politik* 2. rev. uppl. utg./ed. Göteborg: Daidalos, 1999, ISBN/ISSN: 91-7173-108-3

SAM1515 - Interkulturell kommunikasjon

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Interkulturell kommunikasjon
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	En skriftlig prøve etter oppfylt studikrav
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-03
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-19

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Årsstudium i Interkulturell kommunikasjon.

SAM1515 omfatter grunnleggende teori om kulturkonstruksjon, kommunikasjon, livssyn og identitet sett fra faglige perspektiv som kulturteori, kommunikasjonsteori, religionsvitenskap, sosiologi, sosialantropologi og teologi.
Emnet er organisert i tre delemner: a) Kulturkonstruksjon, b) Livssynsdimensjonen og c)Kultur og kommunikasjon. Delemnene er ikke vektet med studiepoeng, men gir til sammen 10 poeng.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- delta i et innføringskurs ved semesterstart
- levere og få godkjent en oppgave på 1350 -1650 ord
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnet SAM1515 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering
må studentene innen oppsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A. KULTURKONSTRUKSJON
Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til faktorer som påvirker skapingen av menneskelige levemåter (kulturer)
- kunnskap om teoretiske perspektiver på kultur og samfunn
- kunnskap om forutsetningene for å forstå og håndtere møter mellom ulike kulturer

DELEMNE B. LIVSSYNSDIMENSJONEN
Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til begrepet livssyn
- kjennskap til ulike livssyn
- kunnskap om forholdet mellom livssyn og kultur
- kunnskap om hvilke konsekvenser ulike livssyn får for menneskers verdivalg, holdninger og handlinger

DELEMNE C. KULTUR OG KOMMUNIKASJON
Studiet skal gi studenten:

- kjennskap til grunnbegreper i interkulturell kommunikasjon
- kunnskap om kommunikasjonsteorier
- kunnskap om problemstillinger knyttet til kommunikasjon mellom mennesker med ulik kulturell bakgrunn

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Religioner og livssyn* / Levi Geir Eidhamar red./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2004, s./p. 119-147, ISBN/ISSN: 82-7634-517-4/978-82-7634-517-9 (Kompendium/Compendium)
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 9-174, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Berger, Peter L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion, samfund og virkelighed : elementer til en sociologisk religionsteori* 2. utvidet utg./ed. Oslo: Vidarforl., 1993, s./p. 1-92, ISBN/ISSN: 82-90016-52-2
- Dahl, Øyvind, *Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-00-45368-5
- Sire, James W., "Et utvalg" i:/in:/from: *The universe next door : a basic worldview catalogue* 5 utg./ed. Downers Grove, Ill.: IVP Academic, 2009, s./p. 144-165, ISBN/ISSN: 0-8308-3850-3/1-84474-420-5/978-0-8308-3850-9/978-1-84474-420-6 (Kompendium/Compendium)
- Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Etiske utfordringer i tverrkulturell kommunikasjon" i:/in: *Innsyn : tidsskrift for misjonsstrategisk informasjon og debatt* , nr./issue 2 (2006), s./p. 10-15, ISBN/ISSN: 1504-2219 (Kompendium/Compendium)
- Wadel, Cato og Carl Cato Wadel, *Den samfunnsvitenskapelige konstruksjon av virkeligheten* 3. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-7634-764-7

SAM1525 - Interkulturell kommunikasjon - Studieopphold

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Interkulturell kommunikasjon
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Hjemmeeksamen etter oppfylte studiekrav
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-12
Tid:	12:00
Varighet:	1 uke
Utlevering:	2012-12-05
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-21

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i og en obligatorisk del av studieprogrammet Årsstudium i interkulturell kommunikasjon, og kan bare tas som en del av årsstudiet.

SAM1525 gir et konkret møte med en kulturkontekst i det globale sør eller i øst i form av et studieopphold med en varighet på 4-6 uker. I forberedelsen til og under studieoppholdet får studentene kunnskap om andre kulturer i historisk og aktuelt perspektiv, og i det aktuelle kulturmøtet gjør de erfaringer med å kommunisere i møte med personer fra en annen kultur. Samtidig utfordres de til refleksjon over egen kulturbakgrunn.

SAM1525 forutsetter og viderefører det teoretiske studiet fra SAM1515. Studentene går fra de sentrale grunnlagsspørsmål til konkrete møter med lokale/regionale sosiale, kulturelle og religiøse kontekster

Emnet er organisert i tre deler: A. Forberedelse til studieopphold, B. Studieopphold og C. Innføring i sosialantropologi. Emnene gir til sammen 20 studiepoeng.
Menighetsfakultetets tilbud om studieopphold er for tiden lagt til Kina og enten Hong Kong eller Malaysia.

I tilfeller hvor studieturen er fulltegnet, er det, gjennom et samarbeid med Mediehøgskolen Gimlekollen i Kristiansand mulig å få et alternativt studieopphold i Latin-Amerika eller Afrika dersom dette arrangeres. Menighetsfakultetet må godkjenne det alternative studieoppholdet.

Studenter som skal til Hong Kong, leser litteraturen under avsnittet "Enten", i tillegg til litteraturen i den første, felles delen av litteraturlisten. Studenter som skal til Malaysia, leser litteraturen under "Eller", i tillegg til litteraturen i den første, felles delen av litteaturlisten.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen både i Norge og under studieoppholdet
- bestå en kortprøve (1 ½ time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- delta i et motivasjonsseminar der en gjennomgår praktiske, metodiske og teoretiske sider ved det å gjennomføre et slikt studieopphold som dette
- under studieturen delta i forelesninger og orienteringer, besøk til historiske, kulturelle og religiøse steder og i øvrige samlinger og aktiviteter slik det framgår av programmet for oppholdet
- gjøre fortløpende feltnotater på grunnlag av observasjonsøvelser
- levere og få godkjent feltnotatene som skal brukes til skriving av hjemmeeksamen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1525 har hjemmeeksamen (1 uke) som eksamensform. Oppgaven som gis, er relatert både til det teoretiske pensum i SAM1515 og til pensum i SAM1525, og den forutsetter bruk av feltnotatene. Besvarelsen skal ha et omfang på ca 5000 ord. For å kunne få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om studieoppholdslandets kultur, religion og samfunnsforhold
- kunnskap om anerkjente vitenskapelige metoder ved studiet av samfunn, kultur og religion
- evne til ved hjelp av disse metoder å gjennomføre en undersøkelse i en annen kultur enn ens egen
- kunnskap i sosialantropologi
- evne til å reflektere over interkulturell kommunikasjon og de utfordringer møtet med en annen kultur reiser

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Eberhard, Wolfram, "Bamboo, Dragon, Fish, Five, Gestures, Lantern, Medicine, Mountain, New Year, Phoenix, Red, Yellow" i:/in:/from: *A dictionary of Chinese symbols : hidden symbols in Chinese life and thought* London: Routledge, 1986, s./p. 28-30, 83-86, 106-110, 126-128, 159-160, 183-185, 194-197, 205-207, 234-236, 248-249, 322, ISBN/ISSN: 0415002281 (Kompendium/Compendium)
- Eriksen, Thomas Hylland, *Små steder - store spørsmål* 3. utg./ed. Universitetsforlaget, 2010, ISBN/ISSN: 9788215013961
- Hansen, Mette Halskov og Stig Thøgersen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kina : individ og samfunn* Oslo: Universitetsforl., 2008, s./p. 15-73, 96-133, 152-218, ISBN/ISSN: 978-82-15-01200-1
- Harbakk, Ernst, "Misjon og kirke i Kina i 1400 år" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s./p. 413-433, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Kompendium/Compendium)
- Harper, Damian, "Et utvalg" i:/in:/from: *China* 11. utg./ed. [Footscray, Vic.]: Lonely Planet, 2009, s./p. 35-55, ISBN/ISSN: 9781741048667 (Kompendium/Compendium)
- Lambert, Tony, "Et utvalg" i:/in:/from: *China's Christian millions* London: Monarch Books, 2006, s./p. 25-84, 106-119, 153-178, ISBN/ISSN: 9780825461156
- Redse, Arne, *Kinesisk religion og religiøsitet* Trondheim: Tapir, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-519-2595-2

Enten:/Either:

- Hansen, Mette Halskov og Stig Thøgersen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kina : individ og samfunn* Oslo: Universitetsforl., 2008, s./p. 74-96, 134-151, ISBN/ISSN: 978-82-15-01200-1

Eller:/Or:

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Religioner og livssyn* / Levi Geir Eidhamar red./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2004, s./p. 109-119, 147-181, ISBN/ISSN: 82-7634-517-4/978-82-7634-517-9
- Kalaimuthu, K., "Et utvalg" i:/in:/from: *Malaysian Indians towards a new paradigm* Ipoh: K. Kalaimuthu, 2008, s./p. 1-13, 94-114, ISBN/ISSN: 9834034008/9789834034009 (Kompendium/Compendium)
- Munan, Heidi, "Et utvalg" i:/in:/from: *CultureShock! : a survival guide to customs and etiquette : Malaysia* Ny utg./ed. London: Marshall Cavendish, 2006, s./p. 14-107, ISBN/ISSN: 0-462-00813-4/978-0-462-00813-4
- Northcott, Michael S., "Mission and contextual theology in West Malaysia" i:/in: *Swedish missiological themes* 92, nr./issue 4 (2004), s./p. 611-623, ISBN/ISSN: 0346-217x (Kompendium/Compendium)
- Sakai, Tadao, "Chinese religious practices and customs in Singapore and Malaysia" i:/in:/from: *Chinese beliefs and practices in Southeast Asia : studies on the Chinese religion in Malaysia, Singapore and Indonesia* / Hock Tong Cheu red./ed. Petaling Jaya, Malaysia: Pelanduk Publications, 1993, s./p. 3-15, ISBN/ISSN: 967-978-452-5 (Kompendium/Compendium)

SAM2020 - Folkemord

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Hjemmeeksamen
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-12
Tid:	12:00
Varighet:	1 uker
Utlevering:	2012-12-05
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-21

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i nyere politisk historie, med vekt på masseovergrep og folkemord. Det blir undervist i samfunnsvitenskapelige og moralfilosofiske perspektiver på folkemord, samt den rolle og betydning religion kan ha i denne sammenhengen. Emnet skal bidra til dypere forståelse av fenomenet folkemord generelt, og god kunnskap om eksempler på dette i det tjuende århundre.
Anbefalte forkunnskaper
Studenten bør ha avlagt eksamen i SAM1050 i forkant av dette emnet.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2020 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) som vurderingsform. For å kunne gå opp til hjemmeeksamen må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Sammen med eksamensbesvarelsen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om eksempler på masseovergrep og folkemord i det tjuende århundre
- god kunnskap om teoretiske perspektiver på masseovergrep og folkemord
- kunnskap om religionens rolle i forbindelse med folkemord
- kunnskap om politiske tiltak for å forhindre folkemord

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Kap. 1-8" i:/in:/from: *In God's name : genocide and religion in the twentieth century* / Omer Bartov et al. red./ed. New York: Berghahn Books, 2001, s./p. 23-205, ISBN/ISSN: 1-57181-214-8/1-57181-302-0
- Glover, Jonathan, "Del 1-3, 5-7" i:/in:/from: *Humanity : a moral history of the twentieth century* New Haven, Conn.: Yale University Press, 2001, s./p. 9-152, 237-410, ISBN/ISSN: 0-300-08715-2/978-0-300-08715-4
- Hagtvet, Bernt, "Kap. 1-8, 11-12, 16-17, 20, 24-26, Epilog" i:/in:/from: *Folkemordenes svarte bok : politisk massevold og systematiske menneskerettighetsbrudd i det 20. århundret* Oslo: Universitetsforlaget, 2008, s./p. 21-185, 237-291, 347-380, 425-441, 489-581, ISBN/ISSN: 978-82-15-01308-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Chalk, Frank Robert og Kurt Jonassohn, *The history and sociology of genocide : analyses and case studies* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-300-04445-3/0-300-04446-1
- Cooper, Allan D., *The geography of genocide* Lanham, Md.: University Press of America, 2009, ISBN/ISSN: 0-7618-4097-4/978-0-7618-4097-8
- Gellately, Robert og Ben Kiernan, *The Specter of genocide : mass murder in historical perspective* Cambridge: Cambridge University Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-521-82063-4/0-521-52750-3
- Grenke, Arthur, *God, greed, and genocide : the holocaust through the centuries* Washington, D.C.: New Academia Publishing, 2005, ISBN/ISSN: 0-9767042-0-x/978-0-9767042-0-1
- Hinton, Alexander Laban, *Genocide : an anthropological reader* Malden, Mass.: Blackwell, 2002, ISBN/ISSN: 0-631-22355-x/0-631-22354-1
- Jones, Adam, *Genocide : a comprehensive introduction* London: Routledge, 2006, ISBN/ISSN: 0-415-35385-8/0-415-35384-x/978-0-415-35385-4/978-0-415-35384-7
- Kiernan, Ben, *Blood and soil : a world history of genocide and extermination from Sparta to Darfur* New Haven, Conn.: Yale University Press, 2007, ISBN/ISSN: 978-0-300-10098-3
- May, Larry, *Genocide : a normative account* Cambridge: Cambridge University Press, 2010, ISBN/ISSN: 978-0-521-19465-5/978-0-521-12296-2
- Njálsson, Steingrímur, *Rwanda, folkemord* Oslo: Vidarforl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7990-096-2
- Shaw, Martin, *What is genocide?* Cambridge: Polity Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-7456-3183-5/0-7456-3182-7/978-0-7456-3183-7/978-0-7456-3182-0
- Totten, Samuel og William S. Parsons, *Century of genocide : critical essays and eyewitness accounts* 3rd utg./ed. New York: Routledge, 2009, ISBN/ISSN: 978-0-415-99084-4/978-0-415-99085-1
- Vetlesen, Arne Johan, *Evil and human agency : understanding collective evildoing* Cambridge: Cambridge University Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-521-85694-9/0-521-67357-7/978-0-521-85694-2/978-0-521-67357-0
- Weitz, Eric D., *A century of genocide : utopias of race and nation* Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-691-00913-9

SAM2030 - Religion, politikk og globalisering

Emneansvarlig:	Kristian Hegertun (Kristian.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Hjemmeeksamen
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-23
Tid:	12:00
Varighet:	1 uker
Utlevering:	2012-11-16
Kunngjøringsdato:	2012-12-14
Trekkfrist:	2012-11-02

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i samfunnsvitenskapelige perspektiver på forholdet mellom religion og politikk i globaliseringens tidsalder. Emnet tar for seg forholdet mellom religion og politikk i Norge og andre land. Drøftingen av dette tar utgangspunkt i spørsmål og perspektiver som økt globalisering og kulturell kompleksitet bringer med seg. Det blir undervist om sekularisme, pluralisme, fundamentalisme og vold, kjønn og religion, og religion og nasjonal identitet.
Anbefalte forkunnskaper: SAM1010 og SAM1060 eller SAM1515 (fram til våren 2011: SAM1510) og SAM2510.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
Delta i evaluering av studietilbudet og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2030 har hjemmeeksamen (1 uke / inntil 4000 ord) som eksamensform. For å kunne gå opp til hjemmeeksamen må studenten innen fastlagte frister ha oppfylt studiekravene. Sammen med eksamensbesvarelsen skal det leveres en skriftlig erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren A-F settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om religionssosiologiske perspektiver på globaliseringens utfordringer
- Kunnskap om flere varianter av sekularisme
- Kunnskap om religioners rolle i flerkulturelle samfunn
- Kunnskap om forholdet mellom religion, samhold og konflikt
- Kunnskap om religion, kjønns- og likestillingspolitikk
- Kunnskap om fundamentalisme

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Kap. 1-2, 5-6, 9,12 og appendix" i:/in:/from: *Religion i dagens Norge : mellom sekularisering og sakralisering* / Pål Ketil Botvar et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2010, s./p. 11-43, 81-110, 149-165, 196-209, ISBN/ISSN: 978-82-15-01750-1
- "Introduction" i:/in:/from: *Religions in the modern world : traditions and transformations* / Linda Woodhead et al. red./ed. London: Routledge, 2009, s./p. 1-15, ISBN/ISSN: 978-0-415-45891-7 /978-0-415-45890-0 (Kompendium/Compendium)
- Aldridge, Alan, "Religions and the challenge of diversity" i:/in:/from: *Religion in the contemporary world : a sociological introduction* 2. utg./ed. Cambridge: Polity Press, 2007, s./p. 1-16, ISBN/ISSN: 978-0-7456-3405-0/978-0-7456-3404-3 (Kompendium/Compendium)
- Bangstad, Sindre, *Sekularismens ansikter* Oslo: Universitetsforl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-15-01412-8
- Beckford, James A., "Kap. 3-4" i:/in:/from: *Social theory and religion* Cambridge: Cambridge University Press, 2003, s./p. 73-149, ISBN/ISSN: 0-521-77431-4/0-521-77336-9
- Brekke, Torkel, *Hva er fundamentalisme* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2012, ISBN/ISSN: 9788215020396
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Kap. 5-6, 9-11" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 94-137, 185-236, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2

- Jacobsen, Knut A., "En flerreligiøs verden og religionsmangfoldet i Norge" i:/in:/from: *Verdensreligioner i Norge* 3. utg./ed./ Knut A. Jacobsen red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2011, s./p. 13-30, ISBN/ISSN: 978-82-15-01830-0 (Kompendium/Compendium)
- Joppke, Christian, *Veil : mirror of identity* Cambridge: Polity, 2009, ISBN/ISSN: 978-0-7456-4352-6/978-0-7456-4351-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Botvar, Pål Ketil, "Scandinavian folk churches, chauvinism and xenophobia" i:/in:/from: *Holy nations and global identities : civil religion, nationalism, and globalisation* / Annika Hvithamar et al. red./ed. Leiden: Brill, 2009, s./p. 183-197, ISBN/ISSN: 978-90-04-178281
- Davie, Grace, "Setting the scene : the parameters of faith in modern Europe" i:/in:/from: *Europe : the exceptional case : parameters of faith in the modern world* London: Darton, Longmann & Todd, 2002, s./p. 1-26, ISBN/ISSN: 0-232-52425-4
- Esposito, John L. og Dalia Mogahed, "Battle for muslims' hearts and minds : the not (yet) taken" i:/in: *Middle East policy* 14, nr./issue 1 (2007), s./p. 27-41, ISBN/ISSN: 1061-1924
- Gullestad, Marianne, "Innledning, kap. 1-2, 10" i:/in:/from: *Misjonsbilder : bidrag til norsk selvforståelse : om bruk av foto og film i tverrkulturell kommunikasjon* Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. 9-68, 225-241, ISBN/ISSN: 978-82-15-01105-9
- Repstad, Pål, "Civil religion in an age of changing churches and societies : a look at the nordic situation" i:/in:/from: *Holy nations and global identities : civil religion, nationalism, and globalisation* / Annika Hvithamar et al. red./ed. Leiden: Brill, 2009, s./p. 199-214, ISBN/ISSN: 978-90-04-178281

SAM2510 - Interkulturell kommunikasjon II

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Årsstudium i Interkulturell kommunikasjon.

SAM2510 representerer en fordypning i sentrale temaer i forhold til erkjennelsesformer, sosiale relasjoner, kommunikasjon, kultur og livssyn. Emnet består av tre delemner: A. Globalisering, B. Kultur og kommunikasjonsteori, C. Livssyn i sosiokulturell kontekst. Delemnene er ikke vektet med studiepoeng, men gir til sammen 10 poeng.

Anbefalte forkunnskaper:
SAM1515 (fram til våren 2011: SAM1510) og SAM1525 (fram til våren 2011: SAM1520) eller tilsvarende bør være fullført før oppmelding.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet (SAM2510) har hjemmeeksamen (3 dager, 2500-3500 ord) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

A. GLOBALISERING
Mål:
Studenten skal etter fullførte delemne ha:
- kjennskap til samspillet mellom sosiokulturelle og materielle forhold og hva mennesker forholder seg til som kunnskap og sannhet
- kunnskap om hvordan man kan sammenligne kunnskap og utvikle felles forståelse
- kunnskap om hvordan relasjonell tenkning kan forklare menneskelig atferd og samhandling
- kunnskap om betydningen av dette for kommunikasjon

B. KULTUR OG KOMMUNIKASJONSTEORI
Mål:
Studenten skal etter fullførte delemne ha:
- kunnskap om de viktigste kommunikasjonsteoriene
- kunnskap om teoretiske hjelpemidler til å skape forståelse mellom mennesker med ulik virkelighetsforståelse
- kunnskap om hvordan sosial kontekst påvirker tolkning av tegn og symboler
- evne til å forstå mennesker med annen virkelighetsforståelse

C. LIVSSYN I SOSIOKULTURELL KONTEKST
Mål:
Studenten skal etter fullførte delemne ha:
- kunnskap om religionen rolle i samfunnet
- kunnskap om forholdet mellom lokale sosiokulturelle kontekster og livssyn
- evne til å undersøke hvorledes livssyn bør være en del av en interkulturell tilnærming

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Eriksen, Thomas Hylland, *Globalisering : åtte nøkkelbegreper* Oslo: Universitetsforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-15-01381-7
- Jørgensen, Sten Inge, *Globale utfordringer* Kristiansand: Høyskoleforl., 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7634-860-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Berkaak, Odd Are og Ivar Frønes, *Tegn, tekst og samfunn* Oslo: Abstrakt forl., 2005, ISBN/ISSN: 82-7935-148-5/978-82-7935-148-1
- Eide, Elisabeth, "Et bur av tøy? : sløret og blikket" i:/in:/from: *Å se verden fra et annet sted : medier, norskhet og fremmedhet* Oslo: Cappelen, 2004, s./p. 192-214, ISBN/ISSN: 82-02-23732-7/0-903055-56-2 (Kompendium/Compendium)
- Simonsen, Anne Hege, "Syden i Sør-Afrika" i:/in:/from: *Å se verden fra et annet sted : medier, norskhet og fremmedhet* Oslo: Cappelen, 2004, s./p. 168-191, ISBN/ISSN: 82-02-23732-7/0-903055-56-2 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Henriksen, Jan-Olav, *Religion* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2011, s./p. 158, ISBN/ISSN: 978-82-7634-911-5

SAM2515 - Interkulturell kommunikasjon II

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

SAM2530 - Misjon, internasjonal diakoni og bistand

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Dette emnet er et valgemne i studieprogrammet Årsstudium i interkulturell kommunikasjon og representerer en spesialisering knyttet til anvendt kunnskap. Faget vil gi en fordypning i interkulturell kommunikasjon i skjæringspunktet mellom kristen tro og ulike samfunnsvitenskapelige metoder.

Kirken har i alle år vært en internasjonal aktør og derfor opptatt av interkulturell kommunikasjon. Særlig gjennom det engasjement som er knyttet opp mot misjon har kirken arbeidet med refleksjon omkring hvordan være i dialog med andre kulturer, og hvordan arbeide i andre kulturer. Dette enten det primære mål er formidling av et budskap eller det er utøvelse av et diakonalt engasjement for å bedre enkeltmenneskers kår eller bidra til utviklingen av samfunnet. Til hjelp for sin refleksjon har misjonen tatt i bruk ulike samfunnsvitenskapelige metoder som antropologi, kommunikasjonsteori og utviklingsteori.

Følgende tema blir behandlet i emnet:
- Hva er kirkens rolle i internasjonal bistand
- Hva er internasjonal diakoni og hvordan utøve diakoni i en flerkulturell sammenheng
- Hva er kristen misjon og hvordan og hvordan utøve misjon i en flerkulturell sammenheng
- Hva er forholdet mellom misjon, diakoni og bistand
- Hvordan leve i en annen kultur enn ens egen
- Betydningen av egne verdier i møte med en annen politisk og sosio-økonimisk kontekst.
- Hvordan kan antropologi, kommunikasjonsteorier og bistandsteorier hjelpe oss til å tenke faglig i møtet med andre kulturer

Anbefalte forkunnskaper: SAM1515 (fram til våren 2011: SAM1510), SAM1525 (fram til våren 2011: SAM1520) og SAM2510, eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- - delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2530 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studiet skal gi studentene
- kunnskap om det teoretiske grunnlaget for misjon, internasjonal diakoni og bistand
- kunnskap om ulike målsettinger og metoder i misjon, internasjonal diakoni og bistand
- kunnskap om hva fattigdom er, dens årsaker og virkninger
- innsikt i sentrale problemstillinger i forholdet mellom kristendom, kultur og samfunn
- evne til faglig refleksjon over en yrkesrolle innen misjon, internasjonal diakoni og bistand

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, s./p. 15-19, 37-73, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Kompendium/Compendium)
- Hiebert, Paul G., *Anthropological insights for missionaries* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1985, ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7
- Myers, Bryant L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Walking with the poor : principles and practices of transformational development* Rev. and exp. utg./ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2011, s./p. 1-46, 105-238, 309-351, ISBN/ISSN: 978-1-57075-939-0
- Tolo, Arne og Line Alice Ytrehus, *Interkulturell forståelse i bistand* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, ISBN/ISSN: 978-82-519-2697-3

- Wright, David W., "The pitfalls of the international aid rationale : comparisons between missionary aid and the international aid network" i:/in: *Missiology : an international review* 22, nr./issue 2 (1994), s./p. 187-201 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0000878555&site=ehost-live

SAM2540 - Development and International Aid

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon
Se informasjon om emnet på engelsk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Banik, Dan, *Poverty, politics and development : interdisciplinary perspectives* Bergen: Fagbokforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-450-0397-2/978-82-450-0397-0
- Haynes, Jeff, *Religion and development : conflict or cooperation?* New York: Palgrave Macmillan, 2007, ISBN/ISSN: 1-4039-9790-x/0-230-54246-8/978-1-4039-9790-6/978-0-230-54246-4
- Payne, Anthony og Nicola Phillips, *Development* Cambridge: Polity, 2010, ISBN/ISSN: 978-0-7456-3068-7

SAM2650 - Studieopphold med bacheloroppgave

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Bacheloroppgave
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-12
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-28

Eksamenstype:	Obligatoriske aktiviteter
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-12
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-28

Eksamenstype:	Muntlig justering
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-17
Varighet:	30 minutter
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-28

Generell informasjon

Emnet er en videreføring av årsstudiet i Interkulturell kommunikasjon og sikter på at studenter skal få mulighet både til interkulturell praksis og teoretisk refleksjon over interkulturelle spørsmål gjennom et studieopphold av 8-10 ukers varighet ved en ikke-vestlig institusjon, og ved å skrive en bacheloravhandling. Emnet består av to deler. Den første delen er en innføringsdel med metodekurs og litterært studium av samfunn, kultur og religion i landet/regionen en skal reise til. Denne innføringsdelen gjennomføres i Norge, og avsluttes senest 15. september.
Den andre delen er et studieopphold i utlandet ved et universitet/seminar som har samarbeidsavtale med Menighetsfakultetet, og som i den aktuelle perioden er i stand til å legge til rette for studieoppholdet. Ved den samarbeidende institusjon skal studenten følger relevant undervisning i ett eller flere emner og skrive en bacheloroppgave under veiledning. Hovedveileder skal være knyttet til MF, og biveileder til den samarbeidende institusjon.
Dersom en student har SAM1021 Samfunnsfaglige metoder, utgår det oppsatte metodekurs inkludert pensum og kortprøve i samfunnsvitenskapelig metode. Som kompensasjon utvides den faglige oppgaven med 2000 ord, til mellom 10.000 ¿ 12.000 ord.
For å kunne velge SAM2650 må studentene melde sin interesse til studieveileder innen 1. mai
Forkunnskapskrav: SAM1515 og SAM2510

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
-delta i et innføringskurs i samfunnsvitenskapelig metode
-ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen om landkunnskap
-ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) ved obligatorisk metodeundervisning i Norge
-delta i et seminar i Norge hvor skisse til bacheloroppgaven legges frem.
-ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) ved relevant undervisning i utlandet
-få godkjent emne for bacheloravhandling av emneansvarlig ved Menighetsfakultetet i samråd med biveileder ved den institusjon der studieoppholdet skjer
-delta i veiledningssamtaler i Norge og studieoppholdslandet etter nærmere avtale
-bestå en kortprøve i samfunnsvitenskapelig metode
-bestå en kortprøve i kunnskap om det land der studieoppholdet skal være
-delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2650 har bacheloroppgave (faglig oppgave) på 8000 til 10 000 ord som vurderingsform. Før oppgaven leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven og en justerende muntlig prøve (30 minutter).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om studieoppholdslandets kultur, religion og samfunnsforhold
- kunnskap om anerkjente vitenskapelige metoder ved studiet av samfunn, kultur og religion
- evne til å utføre et akademisk studie i en annen kultur enn ens egen.
- evne til å praktisere interkulturell kommunikasjon og til å reflektere over de problemstillinger møtet med en annen kultur reiser
- innsikt i teori og praksis når det gjelder kultur, religion, kirke, misjon, diakoni eller bistand i studieoppholdslandet, avhengig av emnet for bacheloravhandlingen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dalland, Olav, *Metode og oppgaveskriving for studenter* 5. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2012, ISBN/ISSN: 978-82-05-42398-5
- Engelsviken, Tormod, *Etiopia, kirke- og misjonshistorie* (Se Fronter/Check Fronter)
- Marcus, Harold G., *A history of Ethiopia* Updated utg./ed. Berkeley: University of California Press, 2002, ISBN/ISSN: 978-0-520-22479-7

SAM5110 - Religion in the Public Sphere

Emneansvarlig:	Inger Furseth (Inger.Furseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master in Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-03
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-19

Generell informasjon

SAM will provideSAM5110 will provide an understanding the role of religion in the public sphere and its ability to create social cohesion and conflict. Religion appears at different levels of the public sphere, the nation, the state, politics, and civil society. Some religions are or have been closely connected to nation states. Various forms of religion challenge the secular state and these challenges are voiced peacefully as well as through the use of violence. The relationship between religion and politics also differs greatly around the world. Whereas some religious movements are described as "fundamentalists" other movements are more moderate. All of these topics will be discussed in light of examples from around the globe.

Studiekrav

The student will
- Write an essay 1,200 - 2,000 words on a topic given by the professor. The essay must be approved by the professor
- Participate in the evaluation of the course

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5110 the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (6 hrs). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

The goal of this course is to understand the varied role of religion in relation to the nation, the state, politics, and civil society.
The students will demonstrate the following skills:
- To discuss different theories on the role of religion in the public sphere
- To demonstrate an understanding of the relationship between religion and politics around the globe
- To discern various forms of public religion in the modern world
- To discuss theories on religion as a source of social conflict and social cohesion
- To understand and debate the usefulness of concepts of religious fundamentalism
- To demonstrate knowledge of various forms of religious challenges to the secular state around the world

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bruce, Steve, *Fundamentalism* 2. utg./ed. Cambridge: Polity Press, 2008, ISBN/ISSN: 978-07456-4075-4/978-07456-4076-1
- Casanova, José, *Public religions in the modern world* Chicago: University of Chicago Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-226-09534-7/0-226-09535-5
- Demerath, N. J., *Crossing the gods : world religions and worldly politics* New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8135-2924-7/0-8135-3207-8
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Chapter 6" i:/in:/from: *An introduction to the sociology of religion : classical and contemporary perspectives* Aldershot, Hants: Ashgate, 2006, s./p. 97-109, ISBN/ISSN: 0-7546-5653-5/0-7546-5658-6/978-0-7546-5653-1/978-0-7546-5658-6 , hentet fra/cited from https://proxy.mf.no/login?url=http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9780754682516
- Juergensmeyer, Mark, *Global rebellion : religious challenges to the secular state, from Christian militias to al Qaeda* Berkeley, Calif.: University of California Press, 2008, ISBN/ISSN: 0-520-25554-2/978-0-520-25554-8

SAM5120 - Religion, Culture and Global Issues

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master in Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-27
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-18
Trekkfrist:	2012-11-09

Generell informasjon

This is a required core course in the degree programme Master of Religion, Society and Global Issues. It deals with some of the basic aspects of global society both in a historical and contemporary perspective. It will especially describe and discuss the role of major religions in todays world in relation to globalization, cultural identities and global issues with particular emphasis on religious and cultural conflicts and change. It will include aspects from anthropology, sociology, science of religion and theology.

Studiekrav

- Write an essay of approximately 2,000 words. The topic and the essay must be approved by the professor
- Participate in the evaluation of the course

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (6 hrs). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

The students are expected to have:
- knowledge of the processes of globalization
- knowledge of the role of worldviews in culture and religion
- knowledge of the status and roles of major religions in the multicultural, global society
- knowledge of the various ways religion, culture and society interact, and how religions are shaped both by history and by the contemporary global, regional and local cultural and social contexts.
- knowledge of the most important global issues that are raised or addressed by encounters between various religions and cultures.
- ability to discuss how religions impact and are impacted by their cultural and social contexts

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Beyer, Peter, *Religions in global society* London: Routledge, 2006, ISBN/ISSN: 0-415-39318-3/0-415-39319-1/978-0-415-39318-8/978-0-415-39319-5 , hentet fra/cited from https://proxy.mf.no/login?url=http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9780203087879
- Hiebert, Paul G., "An excerpt" i:/in:/from: *Transforming worldviews : an anthropological understanding of how people change* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2008, s./p. 13-264, ISBN/ISSN: 978-0-8010-2705-5
- Kim, Sebastian C. H. og Kirsteen Kim, "An excerpt" i:/in:/from: *Christianity as a world religion* London: Continuum, 2008, s./p. 1-22, 63-229, ISBN/ISSN: 978-0-8264-9840-3/978-0-8264-9841-0
- Ramachandra, Vinoth, "Globalization, nationalism, and religious resurgence" i:/in:/from: *Globalizing theology : belief and practice in an era of world Christianity* / Craig Ott et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2006, s./p. 213-230, ISBN/ISSN: 0-8010-3112-5/978-0-8010-3112-0 (Kompendium/Compendium)
- Robertson, Roland, "Global millennialism : a postmortem on secularization" i:/in:/from: *Religion, globalization and culture* / Peter Beyer et al. red./ed. Leiden: Brill, 2007, s./p. 9-34, ISBN/ISSN: 978-90-04-15407-0 (Kompendium/Compendium), hentet fra/cited from https://proxy.mf.no/login?url=http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9789047422716
- Scholte, Jan Aart, "An excerpt" i:/in:/from: *Globalization : a critical introduction* 2nd utg./ed. Basingstoke: Palgrave Macmillian, 2005, s./p. 1-275, ISBN/ISSN: 1-4039-0448-0/0-333-97702-5/978-1-4039-0448-5/978-0-333-97702-6

- Waardenburg, Jacques, "An excerpt" i:/in:/from: *Muslims and others : relations in context* Berlin: Walter de Gruyter, 2003, nr./issue 41, s./p. 1-36, 241-272, ISBN/ISSN: 3-11-017627-0
- Waardenburg, Jacques, "Christians, Muslims, Jews and their religions" i:/in:/from: *Islam and other religions / pathways to dialogue : essays in honour of Mahmoud Mustafa Ayoub* / Irfan A. Omar red./ed. London: Routledge, 2006, s./p. 1-21, ISBN/ISSN: 0415368693/9780415368698

SAM5130 - Religion, Conflict and Reconciliation

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master in Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Studiekrav og hjemmeeksamen
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-12
Tid:	12:00
Varighet:	1 uke
Utlevering:	2012-12-05
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-21

Generell informasjon

SAM5130 will provide an understanding of the role of religions in today´s world as a source of conflict and as a resource for reconciliation. It will focus on the use of the sacred scriptures in different religious traditions in situations of conflict, and on relevant ethical and theological perspectives. It will further give an introduction into perspectives from the social sciences, and present attempts at creating a common global ethics. The subject will be discussed in light of contemporary examples of conflicts and reconciliations processes.

Studiekrav

The student will
- Write a book report up to 2,000 words from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail.
- Participate in the evaluation of the course

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5130 the student must fulfill all the requirements and take a home examination (1 week, 4000-4400 words). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

The goal of this course is to understand the role of religion as a source of conflict and as a resource for reconciliation
The students will demonstrate the following skills:
- To demonstrate knowledge of conflict and violence as subject in the sacred scriptures of Judaism, Christianity and Islam, and of the use of sacred scriptureand religious traditions in contemporary conflicts
- To discuss the possibilities of different religious traditions to create tolerance and reconciliation
- To understand and debate contemporary attempts at dialogue on global ethics across the borders of different religions and world views
- To demonstrate knowledge of theories within peace and conflict research, in particular social psychology and sociology

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "An excerpt" i:/in:/from: *Bringing religion into international relations* / Jonathan Fox et al. red./ed. New York, N.Y.: Palgrave Macmillan, 2004, s./p. 1-179, ISBN/ISSN: 1-4039-6551-x
- "An excerpt" i:/in:/from: *Peace and reconciliation : in search of shared identity* / Sebastian C. H. Kim et al. red./ed. Aldershot, England ; Burlington, VT: Ashgate, 2008, s./p. 7-108, ISBN/ISSN: 9780754664611 (hbk. alk. paper)/0754664619 (hbk. alk. paper)
- Appleby, R. Scott, "An excerpt" i:/in:/from: *The ambivalence of the sacred : religion, violence, and reconciliation* Lanham, Md.: Rowman & Littlefield, 1997, s./p. 207-307, ISBN/ISSN: 0-8476-8555-1/0-8476-8554-3

- Eynikel, Erik og Angeliki Ziaka, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion and conflict : essays on the origins of religious conflicts and resolution approaches* London: Harptree Publishing, 2011, s./p. 17-187 og 200-306, ISBN/ISSN: 9780956678508
- Juergensmeyer, Mark, "An excerpt" i:/in:/from: *Terror in the mind of God : the global rise of religious violence* 3rd., rev. and updated utg./ed. Berkeley: University of California Press, 2003, s./p. 1-249, ISBN/ISSN: 0-520-24011-1

SAM5143 - Intercultural Communication, Religion and Power

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

This course is an elective in the Master Programme Religion, Society and Global Issues. It will introduce the students to key concepts and perspectives within the field of intercultural communication, with an emphasis on communication and postcolonial theory. It will also describe and discuss in issues related to religion and power in intercultural communication. The course will enable the students to better understand and participate in intercultural communication.
Required knowledge: Students who are not enrolled in the Master Programme Religion, Society and Global Issues, should have equivalent academic background.

Studiekrav

To complete the course, the student have to:
- Write a book report 1200-2000 words from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail.
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term

In semesters when the course is not taught, the students are not expected to write a book report.

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course the student must fulfil the requirements and a take-home examination (1 week, 4000-4400 words). The written examination is assessed with a grade A-F.
Re-scheduled exam after failing grade is conducted as a 6 hour written test. Sick leave gives the right for re-scheduled handing in of home exam.

Mål og innhold

The students are expected to have:
- good knowledge of the characteristic features of the academic discipline intercultural communication
- good knowledge about various theories of communication
- good knowledge of postcolonial theory
- knowledge of power in intercultural communication
- knowledge of intercultural communication and interreligious encounters

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Chapter 1,3,5-7" i:/in:/from: *Intercultural alternatives : critical perspectives on intercultural encounters in theory and practice* / Maribel Blasco et al. red./ed. [Copenhagen]: Copenhagen Business School Press, 2004, s./p. 19-48, 79-102, 133-215, ISBN/ISSN: 87-630-0124-1
- Blommaert, Jan, "Ideologies in intercultural communication" i:/in:/from: *Intercultural communication and contact : selected papers presented at the Nordic symposium at the Centre for Intercultural Communication, School of Mission and Theology, Stavanger, Norway 24 -26 November 1994* / Øyvind Dahl red./ed. Stavanger: Misjonshøgskolens forl., 1995, s./p. 9-27, ISBN/ISSN: 82-7721-014-0 (Kompendium/Compendium)
- Drønen, Tomas Sundnes, "Intercultural communication and religious change : the Dii, Norwegian missionaries and Ferdinand de Saussure" i:/in : *Studia thelogica* 63, nr./issue 1 (2009), s./p. 3-18, ISBN/ISSN: 1502-7791 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 1 fra/from http://tinyurl.com/6bxrdr6
- Eide, Elisabeth, "The loop of labelling : orientalism, occidentalism and the cartoon crisis" i:/in:/from: *Transnational media events : the Mohammed cartoons and the imagined clash of civilizations* / Elisabeth Eide et al. red./ed. Göteborg: NORDICOM, 2008, s./p. 151-172, ISBN/ISSN: 978-91-89471-64-1 (Kompendium/Compendium)

- Gandhi, Leela, *Postcolonial theory : a critical introduction* New York: Columbia University Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-231-11272-6/0-231-11273-4/978-0-231-11273-4
- Griffin, Em, "An excerpt" i:/in:/from: *A first look at communication theory* 7. utg./ed. New York: McGraw-Hill, 2009, s./p. 41-54, ISBN/ISSN: 978-007-127053-3 (Kompendium/Compendium)
- Grillo, Eric, "Two dogmas of discourse analysis" i:/in:/from: *Power without domination : dialogism and the empowering property of communication* / Eric Grillo red./ed. Amsterdam: John Benjamins, 2005, s./p. 3-41, ISBN/ISSN: 90-272-2702-0/1-58811-608-5 (Kompendium/Compendium)
- Gullestad, Marianne, "Chapter 1" i:/in:/from: *Picturing pity : pitfalls and pleasures in cross-cultural communication : image and word in a North Cameroon mission* New York: Berghahn, 2007, s./p. 1-33, ISBN/ISSN: 1-84545-343-3/978-1-84545-343-5 (Kompendium/Compendium)
- Hall, Edward T., "The power of hidden differences" i:/in:/from: *Basic concepts of intercultural communication : selected readings* / Milton J. Bennett red./ed. Yarmouth, Me.: Intercultural Press, 1998, s./p. 53-67, ISBN/ISSN: 1-877864-62-5
- Holliday, Adrian, *Intercultural communication and ideology* Sage, 2011, ISBN/ISSN: 978-1-84787-387-3/978-1-84787-386-6

- Jandt, Fred og Dolores Tanno, "Decoding domination, encoding self-determination : intercultural communication research processes" i:/in: *Howard journal of communication*
s 12, nr./issue 3 (2001), s./p. 119-135, ISBN/ISSN: 1096-4649 (Kompendium/Compendium)
- Jensen, Iben, "The aspect of power in intercultural communication practice" i:/in:/from: *Bridges of understanding : perspectives on intercultural communication* / Øyvind Dahl et al. red./ed. Oslo: Unipub forl./Oslo Academic Press, 2006, s./p. 85-100, ISBN/ISSN: 82-7477-269-5/978-82-7477-269-4 (Kompendium/Compendium)
- Said, Edward W., "Introduction" i:/in:/from: *Orientalism* London: Penguin Books, 2003, s./p. 1-28, ISBN/ISSN: 978-0-141-18742-6 (Kompendium/Compendium)
- Shome, Raka, "Postcolonial approaches to communication : charting the terrain, engaging the intersections" i:/in: *Communication theory* 12, nr./issue 3 (2002), s./p. 249-270, ISBN/ISSN: 1468-2885 (Kompendium/Compendium)

SAM5144 - Religion and Human Rights

Emneansvarlig:	Jan-Olav Henriksen (Jan.O.Henriksen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

In the modern world, Human Rights are part of the international normative regime that regulates the relationship between individuals and the State. Moreover, this regime also functions as a background for assessing how different states relate to, evaluate, and intervene in relation to, other states on different levels of interaction. Human Rights have emerged out of a Western context, and presuppose an understanding of human beings rooted in the Enlightenment. Moreover, they have partly developed as a response to conflicts between different groups and / or religious denominations, and they represent an attempt to regulate the relationship between people without taking their religious commitments into consideration, while at the same time underscoring the basic equality of all humans.
Required knowledge: Students who are not enrolled in the Master Programme Religion, Society and Global Issues, should have equivalent background.

Studiekrav

To complete the course, the student have to:
- Write a book report 1200-2000 words from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail.
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term

In semesters when the course is not taught, the students are not expected to write a book report.

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5144 the student must fulfill all the requirements and a take-home examination (1 week, 4000-4400 words). The exam is assessed with grades A-F.
Re-scheduled exam after failing grade is conducted as a 6 hour written test. Sick leave gives the right for re-scheduled handing in of home exam.

Mål og innhold

The study of religion and human rights discusses various aspects of the relationship between modern Human Rights thinking and different religious traditions.
The students will demonstrate the following skills:
- To understand conditions and problems in the relationship between religious traditions and human rights
- To discuss to what extent it is possible to give a theological/religious warrant for human rights
- To understand and discuss the social and cultural conditions necessary to discuss possibilities for mediating between religion and human rights
- To discuss how human rights are culturally relative, and how they can contribute to make religious traditions appear as problematic or challenge such traditions in different ways

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Christianity and human rights : an introduction* / John Witte et al. red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2010, s./p. 1-43, 81-190, 216-366, ISBN/ISSN: 978-0-521-19441-9/978-0-521-14374-5
- "Et utvalg" i:/in:/from: *New directions in Islamic thought : exploring reform and Muslim tradition* / Kari Vogt et al. red./ed. London: Tauris, 2009, s./p. 47-73, 101-112, 145-161, ISBN/ISSN: 978-1-84511-739-9
- Bucar, Elizabeth M. og Barbra Barnett, *Does human rights need God?* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publ., 2005, ISBN/ISSN: 0-8028-2905-8
- Haas, Michael, *International human rights : a comprehensive introduction* London: Routledge, 2008, s./p. XIX, 440 s. /, ISBN/ISSN: 0-415-77454-3/0-415-77455-1/978-0-415-77454-3/978-0-415-77455-0

SAM5145 - Religions facing the global ecological challenges

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Religious traditions have become increasingly engaged in addressing the serious ecological challenges that humanity presently is facing. The active reflection within and among different churches and traditions worldwide is accompanied by practices and political activism, and mirror a wide variety of approaches and patterns of understanding. The present elective aims at deepening the understanding of how different religious traditions, especially Christianity, presently relates to and interpret these challenges. Moreover, it addresses the different problems and difficulties these religious traditions face when they address problems which have hitherto not been dealt with, or previously identified as important.
Required knowledge: Students who are not enrolled in the Master Programme Religion, Society and Global Issues, should have equivalent background.

Studiekrav

To complete the course, the student have to:
- Write a book report 1200-2000 words from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail.
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term

In semesters when the course is not taught, the students are not expected to write a book report.

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5145 the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (6 hours). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

The study of how religious traditions respond to ecological challenges addresses both moral topics and topics related to the understanding of humanity and world-views that are of relevance when dealing with these issues.
The students will demonstrate the following skills:
- To understand the conditions and the problems related to how religious traditions engage with and respond to ecological challenges, by studying contextual samples
- To discuss critically how it is possible to offer a theological warrant for addressing ecological issues
- To demonstrate knowledge of different theories of environmental ethics
- To understand and debate how religious traditions and churches in the present relate to ecological issues in theory and practice.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "An excerpt" i:/in:/from: *Christianity and ecology : seeking the well-being of earth and humans* / Dieter T. Hessel et al. red./ed. Cambridge, Mass.: distributed by Harvard University Press for the Harvard University Center for the Study of World Religions, 2000, s./p. 515-614, ISBN/ISSN: 0-945454-19-8/0-945454-20-1
- Berry, R. J., *Environmental stewardship : critical perspectives, past and present* London: T&T Clark Int., 2006, ISBN/ISSN: 0-567-03018-0/0-567-03017-2
- Gottlieb, Roger S., *A greener faith : religious environmentalism and our planet's future* New York: Oxford University Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-19-517648-0/978-0-19-517648-3
- Santmire, H. Paul, *The travail of nature : the ambiguous ecological promise of Christian theology* Philadelphia: Fortress Press, 1985, ISBN/ISSN: 0-8006-2333-9/0-8006-1806-8

SAM5146 - Religion and Development

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

This course will introduce the students to development theory and on-going debates regarding the relationship between religion and development. Perspectives will be drawn from religious studies, development studies, international relations and the study of civil society and faith-based organisations. Both the role of religion in development and more specifically the role of religion in development aid will be addressed. The course will enable the students to better understand the role of religion in so-called developing countries and in international development cooperation.
Students who are not enrolled in the Master Programme Religion, Society and Global Issues, should have equivalent academic background.

Studiepoengreduksjon

This course is (in an adjusted form) also an elective bachelor course, SAM2540. Students who have completed SAM2540 as part of their bachelor degree, may not include SAM5146 as part of their master degree.

Studiekrav

To complete the course, the student has to:
- Participate in a writing course. Participation includes presenting a first draft of the exam essay, and to comment on the presentations of fellow students.
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term.

In semesters when the course is not taught, the students are not expected to participate in a writing course.

Avsluttende vurdering

In order to pass SAM5146 the student must fulfil all the requirements and write an essay (4000-4400 words). The essay is assessed with grades (A-F).
Re-scheduled exam after failing grade is conducted as a 6 hour written test. Sick leave gives the right for re-scheduled handing in of essay.

Mål og innhold

The students are expected to have:
- Good knowledge of development theories
- Good knowledge of the role of religion in development thought and development practice
- Knowledge of selected types of development aid and development aid actors
- Knowledge of political and normative issues related to international cooperation
- Knowledge of key topics within contemporary development research

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Banik, Dan, *Poverty, politics and development : interdisciplinary perspectives* Bergen: Fagbokforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-450-0397-2/978-82-450-0397-0
- Deneulin, Séverine og Masooda Bano, *Religion in development : rewriting the secular script* London: Zed Books, 2009, ISBN/ISSN: 978-1-84813-001-2/978-1-84813-000-5
- Haynes, Jeff, *Religion and development : conflict or cooperation?* New York: Palgrave Macmillan, 2007, ISBN/ISSN: 1-4039-9790-x/0-230-54246-8/978-1-4039-9790-6/978-0-230-54246-4
- Payne, Anthony og Nicola Phillips, *Development* Cambridge: Polity, 2010, ISBN/ISSN: 978-0-7456-3068-7

SAM5147 - Religion, Migration and Gender

Emneansvarlig:	Inger Furseth (Inger.Furseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

SAM5147 will provide an understanding of religion and difference, such as ethnicity and gender. During the past three to four decades, the migration from non-Western countries has changed the religious landscapes of the West. Immigrant religious communities are, in turn, shaped by the existing churches and religious organizations in the host societies. As many migrants and their descendants have demanded equal opportunities, fundamental arrangements between religion and state are challenged in Europe. The gendered nature of religion affects the different roles that women and men, migrants as well as natives, have in religious communities. Gender also affects their religious faith and experiences. The relationship between migration, gender and religion will be discussed in light of studies from Europe and the United States.
Required knowledge: Students who are not enrolled in the Master Programme Religion, Society and Global Issues, should have equivalent academic background.

Studiekrav

The student will
Write an essay 1,200 - 2,000 words on a topic given by the professor. The essay must be approved by the professor.
Participate in the evaluation of the course

In semesters when the course is not taught, the students are not expected to write an essay.

Avsluttende vurdering

In order to pass SAM5147 the student must fulfill all the requirements and pass a written exam (6 hrs). The exam is assessed with grades (A-F).

Mål og innhold

The goal of this course is to understand the relation between religion, migration and gender.
The students will demonstrate the following skills:
To discuss theories of gender and multiculturalism
To demonstrate knowledge of the different ways in which gender affects world religions (beliefs, practices, experiences)
To demonstrate knowledge of immigrant religions in the West
To demonstrate knowledge of the implications that ethnicity, gender, and religious diversity has in Europe and the United States
To understand the political challenges that diversity offers contemporary Western societies

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aune, Kristin, Sonya Sharma og Giselle Vincett, *Women and religion in the West : challenging secularization* Aldershot: Ashgate, 2008, ISBN/ISSN: 0-7546-5870-8/978-0-7546-5870-2/9780754690238 (e-bok) , hentet fra/cited from http://proxy.mf.no:2051/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9780754690238
- Bartkowski, John P., *The Promise Keepers : servants, soldiers, and godly men* New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-8135-3335-x/0-8135-3336-8
- Foley, Michael W. og Dean R. Hoge, *Religion and the new immigrants : how faith communities form our newest citizens* Oxford: Oxford University Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-19-518870-5/978-0-19-518870-7 , hentet fra/cited from http://dx.doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195188707.001.0001
- Furseth, Inger, "Social capital and immigrant religion" i:/in:/from: *Nordic journal of religion and society* 21, nr./issue 2 (2008), s./p. 147-164, ISBN/ISSN: 1890-7008 , hentet/cited 2012-04-17 fra/from http://tapir.pdc.no/pdf/NJRS/2008/2008-02-2.pdf
- Furseth, Inger, "An excerpt" i:/in:/from: *From quest for truth to being oneself : religious change in life stories* Frankfurt am Main: Peter Lang, 2006, s./p. 19-180, ISBN/ISSN: 3-631-55341-2
- Modood, Tariq, Anna Triandafyllidou og Ricard Zapata-Barrero, *Multiculturalism, Muslims and citizenship : a European approach* Londo n: Routledge, 2006, ISBN/ISSN: 0-415-35514-1/0-415-35515-x/978-0-415-35514-8/978-0-415-35515-5

SAM5148 - Ethics and Global Issues

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon
Se informasjon om emnet på engelsk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Amstutz, Mark R., *International ethics : concepts, theories, and cases in global politics* 3. utg./ed. Lanham, Md.: Rowman & Littlefield, 2008, ISBN/ISSN: 9780742556041
- Coicaud, Jean-Marc og Daniel Warner, *Ethics and international affairs : extent and limits* Tokyo: United Nations University Press, 2001, ISBN/ISSN: 92-808-1052-9
- Graham, Gordon, *Ethics and international relations* 2. utg./ed. Malden, Mass.: Blackwell, 2008, ISBN/ISSN: 9781405159388/9781405159371
- Singer, Peter, *The life you can save : acting now to end world poverty* London: Picador, 2009, ISBN/ISSN: 978-0-330-47980-6/978-0-330-45458-2

SAM5155 - Valgfritt fordypningsemne

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

This subject allows students to study electives (20 ECTS) at other universities and still take their exams at MF. The idea is that students should take part in the lectures given at the university they visit and submit papers during the courses. The papers should then be handed over to MF for an evaluation.

Studiekrav

The student will

- present a course description containing a list of literature to be accepted by the person with course responsibility,
- take part in relevant courses at a university in another country and
- write papers and essays (12000-15000 words) which are submitted to MF for an evaluation

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5155 the student must fulfill all the requirements. The papers submitted to MF are assessed with pass or fail.

Mål og innhold

The content of the electives should be relevant for the Master´s degree in Religion, Society and Global Issues.

SAM6505 - Kirken som aktør i lokalsamfunnet

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

SAM6505 gir en faglig fordypning i noen av de diakonale og sosiale utfordringene kirken står overfor som aktør i lokalsamfunnet. Emnet tar utgangspunkt i tre grunnleggende spørsmål: Er det en del av kirkens oppdrag å bidra til å bygge gode lokalsamfunn? Hvordan kan et slikt samfunnsbyggende oppdrag eventuelt begrunnes? Og hvordan kan det ivaretas? Dels vil disse spørsmålene bli behandlet gjennom en internasjonal erfaringsutveksling mellom prester / diakoner fra ulike teologiske tradisjoner og samfunnsmessige kontekster. Dels vil de bli behandlet ved at ulike teoretiske perspektiver på kirkens rolle som aktør i lokalsamfunnet blir presentert og drøftet.

Emnet består av 3 delemner: A. Teologiske perspektiver (7 studiepoeng). B. Samfunnsvitenskapelige perspektiver (7 studiepoeng). C. Refleksjon over egen praksis (6 studiepoeng).

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering:
- ha godkjent oppmøte på emnets tre samlinger (75%),
- få godkjent en beskrivelse av lokalt prosjekt / fokus område i egen praksis (1500 - 2000 ord) innen en fastsatt frist,
- få godkjent en gruppeoppgave (2000 - 2500 ord), innen en fastsatt frist,
- få godkjent et faglig essay med der et valgt fokusområde i egen praksis drøftes i relasjon til teologiske og samfunnsvitenskapelige perspektiver (2500 - 3000 ord) innen en fastsatt frist.

Arbeidsform: Forelesninger, undervisning i seminarform, erfaringsutveksling i grupper

Avsluttende vurdering

Emnet SAM6505 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A. TEOLOGISKE PERSPEKTIVER (7 stp)
Delemnet gir en innføring i ulike teologiske tolkninger av kirkens arbeid med å bidra til å utvikle gode lokalsamfunn, med hovedvekt på luthersk, katolsk og ortodoks teologi. Kirkens rolle som aktør i lokalsamfunnet vil særlig bli drøftet med utgangspunkt i ekklesiologiske og etiske perspektiver.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:

- kunnskap om hvordan de sosiale / diakonale aspektene ved kirkens rolle som aktør i lokalsamfunnet blir begrunnet innenfor ulike teologiske tradisjoner, med fokus på luthersk, katolsk og ortodoks teologi,
- god kunnskap om hvordan de sosiale / diakonale aspektene ved kirkens rolle som aktør i lokalsamfunnet blir forstått innenfor en norsk teologisk kontekst,
- evne til å reflektere over forholdet mellom egen praksis og den eller de teologiske tradisjonene en arbeider innenfor.

DELEMNE B: SAMFUNNSVITENSKAPELIGE PERSPEKTIVER (7 stp)
Delemnet gir en innføring i forskning om hva som kjennetegner de diakonale / sosiale aspektene ved kirkens rolle som aktør i lokalsamfunnet, med fokus på den norske konteksten. Denne forskningen vil så bli drøftet i relasjon til teorier om det sivile samfunn og sivilt engasjement. Delemnet vil særlig fokusere på problemstillinger knyttet til hvordan kirken som velferdsaktør samarbeider med andre aktuelle aktører i lokalsamfunnet. Delemnet gir også en innføring i sosial nettverksteori, og hvordan denne kan anvendes i kirkens arbeid med å bidra til å bygge gode lokalsamfunn.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:

- kunnskap til hva som kjennetegner de velferdsmessige / diakonale aspektene ved kirkens rolle som aktør i lokalsamfunnet, belyst ut fra

teorier om det sivile samfunn og sivilt engasjement,
- god kunnskap om hvordan sosial nettverksteori og teorier om "empowerment" kan brukes i kirkens arbeid med å bidra til å bygge gode lokalsamfunn,
- evne til å reflektere over forholdet mellom egen praksis og den samfunnsmessige konteksten en arbeider innenfor.

DELEMNE C: REFLEKSJON OVER EGEN PRAKSIS (6 sp)
Delemnet gir en innføring i ulike modeller for å reflektere over forholdet mellom praksis og teori innenfor det praktisk-teologiske / diakonale feltet. Samtidig vil den enkelte deltager få mulighet til å reflektere over og arbeide videre med et lokalt prosjekt / et valgt fokusområde i egen praksis. Refleksjonen over egen praksis vil dels skje gjennom en internasjonal erfaringsutveksling, og dels gjennom skriftlige refleksjoner som ser praksis og teori i forhold til hverandre.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:

- god evne til å reflektere over lokalt prosjekt / egen praksis i lys av andres erfaringer og relevant teori.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 119-158, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9 (Kompendium/Compendium)
- Aarflot, Andreas, "En hellig alminnelig europeisk kirke : kirkens samfunnsansvar i et felles europeisk hus" i:/in:/from: *Forankring og forandring : verdier for det nye Europa : festskrift til Ivar Asheim på 65-årsdagen den 5. august 1992* / Sverre Dag Mogstad et al. red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1992, s./p. 205-219, ISBN/ISSN: 82-00-21185-1 (Kompendium/Compendium)
- Anastasios, erkebiskop av Tirana og Albania, "Orthodoxy and human rights : on the universal declaration of human rights and the Greek Orthodox tradition" i:/in:/from: *Facing the world : Orthodox Christian essays on global concerns* Crestwood, N.Y.: St. Vladimir's Seminary Press, 2003, s./p. 49-78, ISBN/ISSN: 0-88141-246-5 (Kompendium/Compendium)
- Austad, Torleiv, "Luthers lære om de to regimenter og dens aktualitet" i:/in: *Ung teologi* 5, nr./issue 1 (1972), s./p. 1-13, ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium/Compendium)
- Cavanaugh, William T., "Discerning: politics and reconciliation" i:/in:/from: *The Blackwell companion to Christian ethics* / Stanley Hauerwas et al. red./ed. Malden, Mass.: Blackwell, 2004, s./p. 196-208, ISBN/ISSN: 0-631-23506-x/1-4051-5051-3/978-0-631-23506-4/978-1-4051-5051-4 (Kompendium/Compendium)
- Gill, Robin, "Et utvalg (Augustin, Aquinas, Luther)" i:/in:/from: *A textbook of Christian ethics* 3. utg./ed. London: T&T Clark, 2006, s./p. 109-141, ISBN/ISSN: 0-567-03111-x/0-567-03112-8 (Kompendium/Compendium), hentet fra/cited from https://proxy.mf.no/login?url=http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9781847146267
- Ilarion, hieromonachos, "Et utvalg" i:/in:/from: *Orthodox witness today* Geneva: WCC Publ., 2006, s./p. 112-124, 195-251, ISBN/ISSN: 2-8254-1448-4
- Lappegard, Sevat, "Folkekyrkjeteologi" i:/in:/from: *Folkekirken : status og strategier* / Bjørn Sandvik red./ed. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1988, s./p. 107-131, ISBN/ISSN: 82-90561-03-2 (Kompendium/Compendium)
- Lægdene, Stig, "Praktisk kirkelig teologi nedenfra" i:/in:/from: *Praktisk-kirkelig teologi nedenfra* / Stig Lægdene red./ed. Tromsø: KUN, Kirkelig utdanningssenter i nord, 2008, s./p. 7-20, ISBN/ISSN: 978-82-997821-0-4 (Kompendium/Compendium)
- Mannion, Gerrard, "Liberation ecclesiology" i:/in:/from: *The Routledge companion to the Christian church* / Gerard Mannion et al. red./ed. New York: Routledge, 2008, s./p. 421-442, ISBN/ISSN: 978-0-415-37420-0 (Kompendium/Compendium)
- Massaro, Thomas, "Et utvalg" i:/in:/from: *Living justice : Catholic social teaching in action* Lanham, Md.: Sheed & Ward, 2000, s./p. 1-51, 81-111, 205-239, ISBN/ISSN: 1-58051-046-9
- Nordstokke, Kjell, "Frigjøringsteologi og norsk kontekst" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 32, nr./issue 2 (1999), s./p. 51-62, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Oftestad, Alf B., "Diakoniens forankring i menigheten som et hellig samfunn" i:/in:/from: *En bok om kirkens diakoni* / Alf B. Oftestad red./ed. Oslo: Luther, 1980, s./p. 341-416, ISBN/ISSN: 82-531-7303-2 (Kompendium/Compendium)
- Spilling, Øystein, "Et utvalg" i:/in:/from: *Presten som sosialetisk veileder : en studiebok om sosialetikk anvendt i praktisk menighetsarbeid* [Oslo]: Verbum, 1984, s./p. 17-30, 35-68, 83-96, ISBN/ISSN: 82-543-0134-4 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Tønnessen, Aud V., "Eivind Berggrav og velferdsstaten" i:/in:/from: *Arv og utfordring : menneske og samfunn i den kritiske [i.e. kristne] moraltradisjon* / Svein Aage Christoffersen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 172-188., ISBN/ISSN: 82-00-22461-9 (Kompendium/Compendium)
- Wingren, Gustaf, "Reformationens och lutherdomens ethos" i:/in:/from: *Etik och kristen tro* / Gustaf Wingren red./ed. Lund: Gleerup, 1971, s./p. 112-147 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Kap. 2-4" i:/in:/from: *Welfare and religion in 21st century Europe* / Anders Bäckström et al. red./ed. Farnham: Ashgate, 2010 b./vol. 1, s./p. 25-75, ISBN/ISSN: 0-7546-6030-3
- "Kap. 1,2,6 og 7" i:/in:/from: *Den Lokale velferdsblanding : når offentlige og frivillige skal samarbeide* / Pål Repstad red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. 7-35, 106-147, ISBN/ISSN: 82-00-45025-2 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Angell, Olav Helge og Anne Schanche Selbekk, Kirke og helse : kartlegging av diakonalt helsearbeid innen Den norske kirke elektronisk ressurs Oslo: Diakonhjemmet høgskole, Avdeling for forskning og utvikling, 2005, s./p. 132 s. , ISBN/ISSN: 82-8048-052-8 ,

hentet/cited 2010-06-03 fra/from http://www.diakonhjemmet.no/stream_file.asp?iEntityId=600

- Angell, Olav Helge, "Diakoni som røyst? : diakonien i velferdsstaten" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 215-229, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9 (Kompendium/Compendium)
- Engel, Charlotte, "Diakoni, - för vilka och varför? : ett kyrkans dilemma" i:/in:/from: *Diakoni : tolkning, historik, praktik* / Erik Blennberger et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 231-246, ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9 (Kompendium/Compendium)
- Fyrand, Live, "Kap. 8-10" i:/in:/from: *Sosialt nettverk - teori og praksis* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-15-00747-2/82-15-00747-3
- Heiene, Gunnar, "Velferdsstat og sivilsamfunn : en skandinavisk debatt" i:/in:/from: *Kirke, protestantisme og samfunn : festskrift til professor dr. Ingun M. Montgomery* / Roger Jensen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, s./p. 211-224, ISBN/ISSN: 82-519-2117-1/978-82-519-2117-6 (Kompendium/Compendium)
- Lorentzen, Håkon, *Moraldannende kretsløp : stat, samfunn og sivilt engasjement* Oslo: Abstrakt forlag, 2007, ISBN/ISSN: 82-7935-246-5/978-82-7935-246-4
- Repstad, Pål, "Diaconia and the science of diaconia looking at the welfare state" i:/in: *Tidsskrift for kirke, religion, samfunn* 14 (2001), s./p. 139-148, ISBN/ISSN: 0802-0167 (Kompendium/Compendium)
- Slettebø, T., "Empowerment som tilnærming i sosialt arbeid" i:/in: *Nordisk sosialt arbeid* 20, nr./issue 2 (2000), s./p. 75-85, ISBN/ISSN: 0333-1342 (Kompendium/Compendium)
- Stave, Gunnar, "Kyrkje, diakoni, velferdsstat" i:/in:/from: *Diakoni og samfunn* Oslo: Norges forskningsråd, 1998, s./p. 73-77, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Kleiven, Tormod, "Et utvalg" i:/in:/from: *Intimitetsgrenser og tillitsmakt : kirkesamfunns bruk av retningslinjer i møte med seksuelle krenkelser sett i lys av et diakonifaglig perspektiv* Oslo: Det teologiske menighetsfakultet, 2008, s./p. 45-54 (Kompendium/Compendium)
- Nordstokke, Kjell, "Diakonvitenskapens teoretiske rammer" i:/in: *Diakonos : månedsblad for diakoni* , nr./issue 6 og 7 (1999), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0333-4589 (Kompendium/Compendium)
- Raun Iversen, Hans, "Teologi som fundamentalt set praktisk teologi : overvejelser over Don S. Brownings videnskabsteorietisk begrundede teologikonception" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (2001), s./p. 14-24, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)

ST525 - Filosofi og hermeneutikk

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i RLE/Religion og etikk. ST525 gir en innføring i filosofiske emner og i hovedtrekk i hermeneutikkens historie.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i minst 75% av undervisningen
- delta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravene (inkl. tilstedeværelseskravet), kan han/hun få gå opp til klausurprøve. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før klausurprøven holdes.

Avsluttende vurdering

Emnet ST525 har som primært vureringsalternativ hjemmeksamen (1uke) der studentene m å oppfylle alle studiekravene.
Hjemmeksamen skal være på inntil 2500 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeksamen.
Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er klausurprøve (4 timer).

Ved ny eksamen er vurderingsformen 4 timers klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for hjemmeeksamen for de som har valgt det.
Hjelpemidler ved klausurprøve: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om utvalgte filosofiske tema
- kunnskap om hovedlinjer i hermeneutikkens historie

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* / Jan-Olav Henriksen red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 13-33, 80-92, 95-228, ISBN/ISSN: 82-00-21805-8
- Svendsen, Lars Fr. H. og Simo Säätelä, "Kap. 1-8" i:/in:/from: *Det sanne, det gode og det skjønne : en innføring i filosofi* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. 13-196, ISBN/ISSN: 978-82-15-01171-4

ST604 - Metodistisk teologi og metode

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
ST604 gir en fordypning av metodistisk teologi og metode og bygger videre på kunnskapen tilegnet i KRL 123 eller KRL 203. Et viktig perspektiv er den teologiske sammenheng som finnes mellom metodistisk og oldkirkelig teologi.

Emnet består av i tre delemner: A. Metodistisk teologi (4 sp), B. Metodistisk metode (2 sp) og C. Metodistisk teologi anvendt (4 sp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Avsluttende vurdering

Emnet ST604 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Karakter blir fastsatt etter følgende vekting: drøfting 50 %, referat og aktualisering 25 % hver. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Etter søknad til emneansvarlig kan klausurprøve (6 timer) gis som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. METODISTISK TEOLOGI (4 SP)

Studiet skal gi
- utvidet kunnskap om systematisk teologi i metodistisk tradisjon
- forståelse for sammenhengen mellom oldkirkens og metodismens teologi

DELEMNE B. TEOLOGISK METODE (2 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om den teologiske metode som anvendes innenfor metodismen.

DELEMNE C. METODISTISK TEOLOGI ANVENDT (4 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om hvorledes metodistisk teologi anvendes i dagens kirke og samfunn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Maddox, Randy L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Responsible grace : John Wesley's practical theology* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1994, s./p. 1-300, ISBN/ISSN: 0-687-00334-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Gunter, W. Stephen, et al..., "Et utvalg" i:/in:/from: *Wesley and the quadrilateral : renewing the conversation* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1997, s./p. 1-150, ISBN/ISSN: 0-687-06055-9
- Metodistkirken i Nord-Europa, "Part II: Doctrinal standards and our theological task" i:/in:/from: *The northern Europe Book of discipline of the United Methodist Church* (2005), s./p. 49-94 , hentet/cited 2009-01-19 fra/from http://eol.fi/ne/NEBoD2005_rev2007.pdf

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Wesleyan tradition : a paradigm for renewal* / Paul Wesley Chilcote red./ed. Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, s./p. 19-37, 87-97, 111-135, ISBN/ISSN: 0-687-09563-8
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* / Randy L. Maddox red./ed. Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1998, s./p. 21-47, ISBN/ISSN: 0-687-06045-1
- Cobb, John B., "Et utvalg" i:/in:/from: *Grace and responsibility : a Wesleyan theology for today* Nashville: Abingdon Press, 1995, s./p. 1-154, ISBN/ISSN: 0-687-00769-0

ST606 - Frigjøringsteologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Frigjøringsteologien er siden begynnelsen av 1970-tallet blitt en viktig faktor i den internasjonale teologiske debatten. Den har lagt vekt på hvordan fattige og andre marginaliserte grupper i samfunnet får ny verdighet og nytt håp ved å møte evangeliet. Dermed har den også åpnet for alternative måter å tenke om teologiens funksjon i samfunnet på og vektlagt andre elementer enn dem som har vært viktige i tradisjonell vestlig teologi.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet ST606 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om frigjøringsteologiens historiske og sosiale bakgrunn
- kjennskap til ulike typer frigjøringsteologi
- god kunnskap om hvordan konteksten er med på å skape rammer for forståelsen av innholdet i det kristne budskapet
- kunnskap om forskjellene mellom frigjøringsteologi og andre typer teologi
- god kunnskap om hvordan frigjøringsteologien kan bidra til en ny måte å lese Bibelen på
- god kunnskap om hvordan frigjøringsteologien kan bidra med impulser og kritiske korrektiver til en tradisjonell luthersk sosialetikk?

ST611 - Sakramentene

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Sakramentene er det sted i menneskelivet der Gud er mest direkte tilstede. Emnet sikter på forståelse av dem i sammenheng med de andre deler av dogmatikken, særlig gudslæren, syndsforståelsen, synet på Kristi frelsesverk og forståelsen av hvordan frelsen blir mennesker til del. Den teologiske drøftelse av sakramentene må i særlig grad være bevisst på de ulike syn i andre kirker og rettet mot det praktisk-kirkelige og personlige troens liv.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL237 Kristen initiasjon, reduseres dette emnet med 2 sp
Med ST612 Den kristne dåp, reduseres dette emnet med 5 sp
Med ST613 Nattverden, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Ved ny/utsatt eksamen er vurderingsformen 6 timers klausurprøve.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- kjennskap til de viktigste typer syn på sakramentene generelt, særlig på dåp og nattverd.
- god kunnskap om de sentrale relevante bibelske tekster.
- god kunnskap om og evne til å drøfte ulike teologiske innfallsvinkler.
- god kunnskap om sammenhengen mellom sakramentsynet og de øvrige deler av et dogmatisk helhetssyn.
- god kunnskap om sammenhengen mellom synet på hva 'sakrament' er og synet på sakramentenes antall
- god kunnskap om forholdet mellom dåp, nattverd og Ordets nådemiddel
- god kunnskap om forholdet mellom sakramentene og troen.
- god kunnskap om spørsmålet om spedbarnsdåp.
- god kunnskap om spørsmål om hvordan nattverden bør forvaltes og hvilken betydning den har i kirkens og de troendes liv.

ST612 - Den kristne dåp

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aalen, Sverre, "Kosmos og kaos i bibelsk tenkning" i:/in:/from: *Deus creator : bidrag til skapelsesteorien ; tilegnet Ivar P.Seierstad på hans syttiårsdag 13. september 1971* Oslo: Universitetsforlaget, 1971, s./p. 53-67
- Den Romersk-katolske kirke, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s./p. 93-122, 439-447, 456-469, ISBN/ISSN: 82-7024-133-4
- Hefner, Ph.J. og Paul R. Sponheim, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian dogmatics* / Carl E. Braaten et al. red./ed. Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 1, s./p. 269-357, 359-464, ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0

Enten:/Either:
- Moltmann, Jürgen, "Et utvalg" i:/in:/from: *God in creation : an ecological doctrine of creation : the Gifford lectures 1984-1985* London: SCM P ress, 1985, s./p. 185-275, ISBN/ISSN: 0-334-00571-x

Eller:/Or:
- Hägglund, Bengt, "Et utvalg" i:/in:/from: *De homine : människouppfattningen i äldre luthersk tradition* Lund: Gleerup, 1959, s./p. 30-128

ST619 - Bioetikk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Emnet tar opp til drøfting temaer som gjelder menneskets biologiske liv, helse og død. Det legges vekt på å arbeide med det normative grunnlaget for en kristen bioetikk. To konkrete problemfelt vies særlig oppmerksomhet: fosterdiagnostikk og evtanasi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST620 Bioetikk, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet ST619 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til hovedtrekkene i utvalgte, ikke-teologiske posisjoner innen bioetikken,
- kunnskap om hvordan det tradisjonelt har vært argumentert fra ulike teologiske hold til bioetiske spørsmål,
- kunnskap om helhetsoppfatninger av menneskets liv, kroppslighet og død i det bibelske materiale,
- kjennskap til de viktigste teoriene om menneskeverdet og til hvordan de begrunnes,
- god kunnskap om det kristne synet på menneskeverdet og i hvilke andre normative kriterier som kristen etikk legger til grunn for sin vurdering av samtidens bioetiske utfordringer,
- kunnskap om hvordan man innen kristen etikk kan bedømme ulike former for fosterdiagnostikk,
- kunnskap om de sentrale spørsmålene i dagens debatt om evtanasi, og om hvordan ulike former for evtanasi kan vurderes på kristne premisser.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Bioethics : a Christian approach in a pluralistic age* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1999, s./p. 1-193, 279-318, ISBN/ISSN: 0-8028-4595-9
- Eutanasi -saksorientering (Sak KM 13/98). Bergen, Kirkemøtet, 1998 1998 , hentet/cited 2009-02-17 fra/from http://tinyurl.com/colv2z
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Menneskeverd : humanistiske perspektiver* / Jon Wetlesen red./ed. [Oslo]: Universitetet i Oslo, 1992, s./p. 7-32, ISBN/ISSN: 82-91247-00-5
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Life and death : moral implications of biotechnology* / Viggo Mortensen red./ed. Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, s./p. 1-34, ISBN/ISSN: 2-8254-1170-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* / Svein Olaf Thorbjørnsen red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1994, s./p. 21-48, 51-78, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- Carlberg, Axel, "Et utvalg" i:/in:/from: *The moral Rubicon : a study of the principles of sanctity of life and quality of life in bioethics* Lund: Lund University Press, 1998, s./p. 33-196, ISBN/ISSN: 91-7966-521-7
- Niekerk, Kees van Kooten, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi og bioetik : den protestantisk-teologiske vurdering af bioteknologien i Norden 1972-1991* Aarhus: Aarhus Universitetsforl., 1994, s./p. 25-157, ISBN/ISSN: 87-7288-488-6

ST625 - Christology and Postmodern Thought

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

This is an elective for all students at master and cand.theol.levels. It aims at presenting students with issues related to Christology in the contemporary discourse with postmodern thinking.

Studiepoengreduksjon

No reduction in combination with other courses at MF.

Studiekrav

Students are required to take active part in discussions during class, and to write an essay of 4000 words on a topic chosen with the professor's consent.

Avsluttende vurdering

In addition to an assessment of the essay, there is an oral exam on the essay and on other parts of the curriculum to adjust the preliminary grade. Grades A-F are used.

Mål og innhold

How can postmodern thinking provide means for re-opening some of the classical interpretations of the ministy, preaching, passion and death of Jesus Christ? The task of this elective is to look into this question, and to provide students with an understanding of the potentials of postmodern thought for contmporary theological thinking, while at the same time also providing chances for looking into present discussions on Christology. Hence, the elevctive will provide a good oportunity to work on christological issues as well as develop an understanding of some of the relevant issues for theology present in postmodern thought. After completing the course, the student should have
- Good knowledge of postmodern approaches to Christology
- Knowledge of different and alternative interpretations of the death of Jesus
- insights into criticisms made against some of the clasical interpretations of Christ's death as sacrifice, as presented by R. Girard
- Good understanding of the close relationship between ethics and the Kingdom of God in the preaching of Jesus
- Good understanding of how postmodern themes like desire, gift and recognition prove fruitful for Christology

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Heim, S. Mark, *Saved from sacrifice : a theology of the cross* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2006, ISBN/ISSN: 978-0-8028-3215-3
- Henriksen, Jan-Olav, *Desire, gift, and recognition : christology and postmodern philosophy* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2009, ISBN/ISSN: 978-0-8028-6371-3

ST627 - Nattverden, Herrens måltid

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Nattverden er et sentrum i den kristne menighets gudstjenesteliv. Den må forstås i sammenheng med de andre deler av dogmatikken, særlig synet på Kristi frelsesverk og hvordan den blir mennesker til del. Den teologiske drøftelse av sakramentene må i særlig grad være bevisst på de ulike syn i andre kirker og rettet mot det praktisk-kirkelige og personlige troens liv.

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til hovedpunktene i kristen skapelsesteologi i forhold til andre tilsvarende oppfatninger.
- kunnskap om hva det vil si at mennesket står i en særstilling i skaperverket og er 'skapt i Guds bilde'.
- kunnskap om det kristne menneskesyn, sammenlignet med andre menneskesyn.
- grundig kjennskap til de sentrale trekk i det bibelske syn på syndefallet og arvesynden.
- grundig kunnskap om hva bibelsk skapelsesteologi og syndsforståelse innebærer for en kristen virkelighetsforståelse.
- grundig kunnskap om hva menneskets syndighet innebærer i de ulike relasjoner, primært i forhold til Gud og i forhold til medmennesker.
- grundig kunnskap om hva kristen lære om mennesket som Guds fremste skapning og som synder innebærer for vår selvforståelse.
- god evne til å reflektere over de konsekvenser skapelsesteologien og syndsforståelsen har for andre deler av den kristne lære, særlig for forståelsen av Kristi frelsesverk og den eskatologiske forløsning og dom.

ST661 - Gudstro og gudsbilde

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Dette emnet skal gi fordypning i spørsmålet om tankemessige forutsetninger for gudstro og filosofiske problemer knyttet særlig til den kristne gudslære. Hovedtemaene er naturlig guds-erkjennelse, gudsbevis, ateisme, filosofiens rolle i gudslæren, antropomorfismene og teodiceproblemet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST624-04V Gudstro..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med ST662-07H Gudstro..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om hva som har vært sentralt i teoriene om naturlig gudserkjennelse, og hva for plass slike teorier skal ha i teologien,
- kunnskap om de ulike gudsbevis, og hvilken verdi de har som argumenter under logisk, empirisk og teologisk synsvinkel,
- grundig kunnskap om hvordan fremveksten av ateisme kan forklares, og hvilke utfordringer den stiller teologien overfor,
- grundig kunnskap om hvordan platonsk, aristotelisk og kantiansk filosofi har satt sitt preg på teologiens gudslære og hvordan man i nyere teologi har diskutert den metafysiske arven i gudslæren,
- grundig kunnskap om hvilke antropomorfismer som fins i den kristne gudslære og hvilke tankemessige problemer som er knyttet til en antropomorf gudslære,
- grundig kunnskap om hvordan teodiceproblemet oppstår, hvordan er det blitt presisert og hvilke teorier eller holdninger man kan møte problemet med.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstro og virkelighetserfaring : den metafysiske gudstanke som problem i kristen gudslære, belyst ut fra G. Ebeling, E. Jüngel og W. Pannenberg* Oslo: Solum, 1992, s./p. 13-132, ISBN/ISSN: 82-560-0770-2
- Hughes, Gerard J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The nature of God* London: Routledge, 1995, s./p. 64-189, ISBN/ISSN: 0-415-10950-7/0-415-12075-6
- Hughes, Gerard J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The nature of God* London: Routledge, 1995, s./p. 64-189, ISBN/ISSN: 0-415-10950-7/0-415-12075-6
- Smart, J. J. C. og John Haldane, "Et utvalg" i:/in:/from: *Atheism and theism* 2nd utg./ed. Malden, Ma.: Blackwell Pub., 2003, s./p. Ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0631232583 (alk. paper)/0631232591 (pbk. alk. paper)
- Smart, J. J. C. og John Haldane, "Et utvalg" i:/in:/from: *Atheism and theism* 2nd ed. utg./ed. Malden, Ma.: Blackwell Pub., 2003, s./p. Ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0631232583 (alk. paper)/0631232591 (pbk. alk. paper)
- Swinburne, Richard, *The Christian God* Oxford: Clarendon Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-19-823513-5/0-19-823512-7
- Wigen, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993, s./p. 186-221, ISBN/ISSN: 82-531-7560-4
- Wigen, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993, s./p. 186-221, ISBN/ISSN: 82-531-7560-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Hartshorne, Charles, *Anselm's discovery : a re-examination of the ontological proof for God's existence* Lasall, ILL.: Open Court, 1965

- Hartshorne, Charles, *Anselm's discovery : a re-examination of the ontological proof for God's existence* Lasall, ILL.: Open Court, 1965
- Henriksen, Jan-Olav, *Gud: fortrolig og fremmed : ettertanker* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-05-30344-4

- Henriksen, Jan-Olav, *Gud: fortrolig og fremmed : ettertanker* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-05-30344-4

- Kenny, Anthony, *The God of the philosophers* Oxford: Clarendon Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-19-824968-3/0-19-824594-7
- Lønning, Per, *Kan Gud bevises? : fra 2400 års samtale mellom tro og tanke* Oslo: Gyldendal, 1979, ISBN/ISSN: 82-05-11848-5

- Lønning, Per, *Kan Gud bevises? : fra 2400 års samtale mellom tro og tanke* Oslo: Gyldendal, 1979, ISBN/ISSN: 82-05-11848-5

- Lønning, Per, *Der begreiflich Unergreifbare : "Sein Gottes" und modern-theologische Denkstrukturen* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1986, ISBN/ISSN: 3-525-56255-1

- Lønning, Per, *Der begreiflich Unergreifbare : "Sein Gottes" und modern-theologische Denkstrukturen* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1986, ISBN/ISSN: 3-525-56255-1

- Prenter, Regin og Cantuariensis Anselmus, *Guds virkelighed : Anselm af Canterbury: Proslogion* Sabro?: Udvalget for Konvent for Kirke og Theologie hovedkommission Lohses Forlag Fredericia, 1982, ISBN/ISSN: 87-564-0570-7
- Swinburne, Richard, *The existence of God* Rev. utg./ed. Oxford: Clarendon Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-19-823963-7
- Wigen, Tore, "Gud - "innenfor" eller "utenfor" vår menneskelige horisont? : skisse av den kantianske problemarven i moderne religionsfilosofi" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 49 (1978), s./p. 25-40

ST662 - Gudstro og gudsbilde

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Dette emnet skal gi fordypning i spørsmålet om tankemessige forutsetninger for gudstro og filosofiske problemer knyttet særlig til den kristne gudslære. Hovedtemaene er naturlig guds-erkjennelse, gudsbevis og filosofiens rolle i gudslæren.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST624-04V Gudstro..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med ST661-07H Gudstro..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om hva som har vært sentralt i teoriene om naturlig gudserkjennelse, og hva for plass slike teorier skal ha i teologien,
- grundig kunnskap om de ulike gudsbevis, og hvilken verdi de har som argumenter under logisk, empirisk og teologisk synsvinkel,
- kjennskap til hvordan fremveksten av ateisme kan forklares, og hvilke utfordringer den stiller teologien overfor,
- grundig kunnskap om hvordan platonsk, aristotelisk og kantiansk filosofi har satt sitt preg på teologiens gudslære og hvordan man i nyere teologi har diskutert den metafysiske arven i gudslæren,
- kunnskap om hvilke antropomorfismer som fins i den kristne gudslære og hvilke tankemessige problemer som er knyttet til en antropomorf gudslære,
- kunnskap om hvordan teodiceproblemet oppstår, hvordan er det blitt presisert og hvilke teorier eller holdninger man kan møte problemet med.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstro og virkelighetserfaring : den metafysiske gudstanke som problem i kristen gudslære, belyst ut fra G. Ebeling, E. Jüngel og W. Pannenberg* Oslo: Solum, 1992, s./p. 13-132, ISBN/ISSN: 82-560-0770-2
- Hughes, Gerard J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The nature of God* London: Routledge, 1995, s./p. 64-189, ISBN/ISSN: 0-415-10950-7/0-415-12075-6
- Swinburne, Richard, *The Christian God* Oxford: Clarendon Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-19-823513-5/0-19-823512-7
- Wigen, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993, s./p. 186-221, ISBN/ISSN: 82-531-7560-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Hartshorne, Charles, *Anselm's discovery : a re-examination of the ontological proof for God's existence* Lasall, ILL.: Open Court, 1965
- Henriksen, Jan-Olav, *Gud: fortrolig og fremmed : ettertanker* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-05-30344-4
- Kenny, Anthony, *The God of the philosophers* Oxford: Clarendon Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-19-824968-3/0-19-824594-7
- Lønning, Per, *Kan Gud bevises? : fra 2400 års samtale mellom tro og tanke* Oslo: Gyldendal, 1979, ISBN/ISSN: 82-05-11848-5
- Lønning, Per, *Der begreiflich Unergreifbare : "Sein Gottes" und modern-theologische Denkstrukturen* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1986, ISBN/ISSN: 3-525-56255-1
- Prenter, Regin og Cantuariensis Anselmus, *Guds virkelighed : Anselm af Canterbury: Proslogion* Sabro?: Udvalget for Konvent for Kirke og Theologie hovedkommission Lohses Forlag Fredericia, 1982, ISBN/ISSN: 87-564-0570-7
- Smart, J. J. C. og John Haldane, "Et utvalg" i:/in:/from: *Atheism and theism* 2nd utg./ed. Malden, Ma.: Blackwell Pub., 2003, s./p. Ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0631232583 (alk. paper)/0631232591 (pbk. alk. paper)

- Swinburne, Richard, *The existence of God* Rev. utg./ed. Oxford: Clarendon Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-19-823963-7
- Wigen, Tore, "Gud - "innenfor" eller "utenfor" vår menneskelige horisont? : skisse av den kantianske problemarven i moderne religionsfilosofi" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 49 (1978), s./p. 25-40

ST663 - Filosofisk antropologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet ST663 er en mastervariant av KRL243, se dette.

ST667 - Søren Kierkegaard - eksistens og subjektivitet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	No78/85

Generell informasjon
Emnet er et religionsfilosofisk emne med vekt på forståelsen av menneskets eksistens og subjektivitet hos Søren Kierkegaard. Studiet består særlig av arbeid med utvalgte originaltekster, på bakgrunn av et mer oversiktsmessig kjennskap til Kierkegaards filosofi.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnets eksamensform er en klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- kjennskap til Kierkegaards filosofi ut fra sekundærlitteratur
- innsikt i forståelsen av forholdet mellom det estetiske og det etiske stadiet hos Kierkegaard, ut fra originaltekster
- innsikt i ulike sider ved forståelsen av menneskets eksistens hos Kierkegaard, ut fra originaltekster
- innsikt i forståelsen av mennesket som subjektivitet hos Kierkegaard, ut fra originaltekster
- evne til å drøfte forståelsen av eksistens og subjektivitet hos Kierkegaard

Litteratur

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Samlede værker* København: Gyldendal, 1962 b./vol. 2, s./p. 279-410
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Samlede værker* København: Gyldendal, 1962 b./vol. 3, s./p. 9-146
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Samlede værker* København: Gyldendal, 1963 b./vol. 9, s./p. 107-210
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Samlede værker* København: Gyldendal, 1963 b./vol. 15, s./p. 65-128
- Løgstrup, K. E., "Kierkegaards tale om åndsforholdets fordoblelse" i:/in:/from: *Kunst og etik* 2. utg./ed. København: Gyldendal, 1995, s./p. 157-165, ISBN/ISSN: 87-00-23728-0
- Pattison, George, *The philosophy of Kierkegaard* Chesham: Acumen, 2005, ISBN/ISSN: 1-84465-031-6/1-84465-030-8

ST692 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet ST692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

TE512 - Fra tekst til preken: Hermeneutiske og homiletiske perspektiver

Emneansvarlig:	Fredrik Saxegaard (Fredrik.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet vil dyktiggjøre studenter til å reflektere over/integrere hermeneutiske, bibelfaglige, systematiske og homiletiske elementer i prekenarbeidet. Emnet vil bidra til økt prekenhistorisk kunnskap og bevissthet.
Det forutsettes at studenter har gjennomført TEOL2110, TEOL2210 og TEOL2510 eller tilsvarende på forhånd
Emnet er tverrfaglig og består av elementer fra GT, NT, KH, ST/hermeneutikk og homiletikk.
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad.

Arbeidsform og organisering
Emnet har følgende undervisningsformer:
- Prekenverksted: Innføring i homiletisk metode
- Innføring i prekenbeskrivelse.
- Forelesninger i prekenhistorie.
- Ressursforelesninger mellom hvert seminar: Drøfting av prekenteksten; forelesning over relevant tema.
- Prekenseminar.
- Prekenseminarene, prekenverkstedet og innføringen i beskrivelse er obligatoriske.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten, i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent fremmøte og deltakelse i deler av undervisningen: Seminarene (kun gyldig fraværsgrunn godkjennes, og godkjent fravær maks 75 %), innføringskursene og avsluttende tverrfaglig sesjon (krav om 75 % oppmøte).
- levere og få godkjent preken som holdes i seminargruppen (se mal i emneark)
- levere og få godkjent refleksjonsnotat på inntil 2500 ord om egen prekenprosess (se mal i emneark).
- levere og få godkjent egne tekster med beskrivelse/evaluering av medstudenters prekener (se mal i emneark)
- besvare og få godkjent 2 timers kortprøve
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

TE512 Fra tekst til preken vurderes med fortløpende godkjenning av godkjente studiekrav. Emnet vurderes til "bestått"/"ikke bestått".
Ny eller utsatt eksamen arrangeres normalt ikke.

Mål og innhold

TE512 sikter mot å gi en innføring og oppøving i å lese tekst og hermeneutisk refleksjon, både mer allment og i tilknytning til konkret arbeid med bibeltekster og prekener. Emnet vil videre bidra til refleksjon og praktisk øving i hele arbeidsprosessen fra tekst til preken, inkludert det retoriske og språklige arbeidet - og bidra til at studenten utvikler bevissthet og et saksvarende språk for denne arbeidsprosessen. Emnet sikter mot å virke integrerende mellom de ulike fagdisiplinene. Hver på sin måte skal de utruste teologen til kreativt og ansvarlig arbeid med tekster i forkynnelsen.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god evne til å integrere hermeneutiske, eksegetiske, systematiske, og homiletiske problemstillinger i arbeid med bibeltekster,
- god kunnskap om aspekter ved filosofisk og bibelsk hermeneutikk
- god evne til å beskrive prekener fra et performativt, retorisk og et teologisk, perspektiv
- kunnskap om et utvalg epoker innen prekenhistorien
- evne til å reflektere over prosessen fra tekstlesning til prekenidé og prekenutforming

Merknad til litteraturlisten
Studentene må legge opp ca 20 sider med kommentarstoff/annet relevant stoff til den bibelteksten de skal preke over. Liste over mulige

titler kommer i emnearket.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Narrative reading, narrative preaching : reuniting New Testament interpretation and proclamation* / Joel B. Green et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2003, s./p. 11-36, ISBN/ISSN: 0-8010-2721-7 (Kompendium/Compendium)
- Allen, Ronald J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Hearing the sermon : relationship, content, feeling* St. Louis, Mo.: Chalice Press, 2004, s./p. 5-17, ISBN/ISSN: 0827205015 (Kompendium/Compendium)
- Brueggemann, Walter, "An imaginative "or"" i:/in:/from: *A Reader on preaching : making connections* / David Day et al. red./ed. Aldershot: Ashgate, 2005, s./p. 51-64, ISBN/ISSN: 0-7546-5009-x/0-7546-5003-0 (Kompendium/Compendium)
- Edwards, O. C., "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of preaching* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2004, s./p. 3-26, 100-121, 125-130, 210-238, 798-827, ISBN/ISSN: 0-687-03864-2 (Kompendium/Compendium)
- Hilkert, Mary Catherine, "Trust the text or preach the gospel" i:/in:/from: *Naming grace : preaching and the sacramental imagination* New York: Continuum, 1997, s./p. 71-88, ISBN/ISSN: 0-8264-1060-x (Kompendium/Compendium)
- Jakobsen, Rolv Nøtvik og Gunnfrid Ljones Øierud, "Et utvalg" i:/in:/from: *Prekenbeskrivelse : forstå - formidle - forbedre - forkynne* Oslo: Høyskoleforlaget, 2009, s./p. 15-120, ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9
- Lischer, Richard, "How law and gospel work in preaching" i:/in:/from: *A theology of preaching : the dynamics of the Gospel* Rev. utg./ed. Durham, N.C.: Labyrinth, 1992, s./p. 30-47, ISBN/ISSN: 0-939464-53-5 (Kompendium/Compendium)
- Long, Thomas G., "Et utvalg" i:/in:/from: *The witness of preaching* 2. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 2005, s./p. 9-188, ISBN/ISSN: 0-664-22943-3
- Nørager Pedersen, A. F., "Et utvalg" i:/in:/from: *Prædikenens idéhistorie* København: Gyldendal, 1980, s./p. 117-149, ISBN/ISSN: 87-01-90481-7 (Kompendium/Compendium)
- Schumacher, Jan, *Et utvalg prekener* , s./p. 30 (Kompendium/Compendium)
- Westphal, Merold, "Et utvalg" i:/in:/from: *Whose community? which interpretation? : philosophical hermeneutics for the church* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2009, s./p. 17-156, ISBN/ISSN: 978-0-8010-3147-2
- Wetlesen, Jon, "Samtale med tekster i lys av Gadamers hermeneutikk" i:/in: *Norsk filosofisk tidsskrift* 18 (1983), s./p. 219-244 (Kompendium/Compendium)

Enten:/Either:

- Augustinus, Aurelius, "Et utvalg" i:/in:/from: *De doctrine Christiana : om kristen opplæring* Oslo: Samlaget, 1998, s./p. 202-256, ISBN/ISSN: 82-521-5173-6

Eller:/Or:

- Augustine, Saint, "Et utvalg" i:/in:/from: *De Doctrina Christiana* Oxford: Oxford University Press, 1996, s./p. 197-285 (bare oddetallssidene) , hentet fra/cited from http://www.oxfordscholarship.com/oso/public/content/religion/9780198263340/toc.html

TE513 - Kirken i religionsmøtet

Emneansvarlig:	Peder Gravem (Peder.Gravem@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad.
Emnet har fokus på kirkens møte med mennesker som tilhører ulik religioner og kulturer i Norge i dag, med særlig vekt på islam og nyreligiøsitet. Emnet er tverrfaglig og kombinerer ulike faglige perspektiver, hentet fra A. Praktisk teologi, B. Misjonsvitenskap, C. Religionsvitenskap og D. Systematisk teologi (religionsfilosofi og dogmatikk).
Emnet forutsetter grunnleggende kunnskap om andre religioner. I TE513 er det de normative og praktiske problemstillingene som har størst vekt.
ARBEIDSFORM OG ORGANISERING:
Problembasert læring (PBL). Emneark/-hefte gir utførlig informasjon om opplegget.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- få godkjent deltakelse og fremmøte (75 prosent) i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (2-3 sekvenser)
- få godkjent to innleverte tverrfaglige PBL-notat (1 000-1 400 ord, ca.3-4 sider), ett til hver PBL-sekvens
- få godkjent gruppeoppgavene fra hver PBL-sekvens

Avsluttende vurdering

Emnet TE513 har mappevurdering og klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde de to PBL-notatene (à 1000-1400 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen og klausurprøven vektes likt.
Klausurprøven omfatter bare kjernepensum. Kjernepensum omfatter følgende tekster: Striving together, Veiledning i religionsmøte, "En åpen kirke i møte med innvandrere", Berentsen, Botvar, Brümmer, Gravem, Holter, Laugerud, Leirvik 2006, Leirvik 2007, Madsen, Mæland, Opsal, Romarheim, Smart 1995, Sundermeier og Thelle (NTT) 2004. Jf. litteraturlisten nedenfor.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god evne til refleksjon over hvordan kirken og presten bør forholde seg i det praktiske religionsmøte på lokalplan
- god evne til å reflektere over aktuelle problemstillinger i dialogen mellom kristne og muslimer i det flerkulturelle Norge
- evne til å reflektere over kirkens møte med nyreligiøsitet med vekt på fenomener som healing, spiritisme og reinkarnasjon
- evne til å reflektere over forholdet mellom kulturmøte og religionsmøte, og hvilken betydning kjønn har i slike møter
- evne til å reflektere over hvordan religionsmøtet kan fornye kristen selvforståelse
- kjennskap til likheter og forskjeller mellom kristendommen, islam og nyreligiøsitet med vekt på menneskesyn, virkelighetsforståelse, gudsbilde og etikk
- kjennskap til hovedretninger i aktuell religionsteologi, med vekt på spørsmål om kristendommens eksklusivitet og forholdet mellom religionsdialog og misjon
- kunnskap om kriterier for å vurdere religioners sannhetskrav

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- *Veiledning i religionsmøte : hjelp til åpenhet og respekt mellom mennesker fra ulike trossamfunn : vedtatt av Kirkemøtet 2006* Oslo: Mellomkirkelig råd, 2006, ISBN/ISSN: 978-82-7545-065-2 , hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=3159
- Striving together in dialogue : a muslim-christian call to reflection and action World Council og Churches, 2001 , hentet/cited 2007-06-27 fra/from http://www.wcc-coe.org/wcc/what/interreligious/striving-e.html
- "En åpen kirke i møte med innvandrere" i:/in: *Luthersk kirketidende* 141, nr./issue 21 (2006), s./p. 577-591, ISBN/ISSN: 0332-5431 (Kompendium/Compendium)
- Berentsen, Jan-Martin, *Det moderne Areopagos : røster fra den religionsteologiske debatten i vårt århundre* Stavanger: Misjonshøgskolens forlag, 1994, ISBN/ISSN: 82-7721-005-1
- Botvar, Pål Ketil, "Why New Age is giving way to spirituality : the silent revolution within alternative religiosity" i:/in:/from: *Religion in late modernity : essays in honor of Pål Repstad* / Inger Furseth et al. red./ed. Trondheim: Tapir Academic Press, 2007, s./p. 87-100, ISBN/ISSN: 978-82-519-2211-1 (Kompendium/Compendium)

- Brümmer, Vincent, "Teologi och religiösa sanningsanspråk" i:/in:/from: *Nya vägar i teologin : festskrift till Anders Jeffner* / Carl Reinhold Bråkenhielm red./ed. Nora: Nya Doxa, 1999, s./p. 193-206 (Kompendium/Compendium)
- Fotland, Roar G., "The christology of Kwame Bediako" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 1 (2006), s./p. 19-56, ISBN/ISSN: 0029-2214 (Kompendium/Compendium)
- Gjefsen, Bjørn, Skolegudstjeneste : om skolegudstjenester som del av skolens virksomhet 2005 , hentet/cited 2007-09-03 fra/from http://rlnett-test.hio.no/index.php/fagutvikling/99-om-skolegudstjenester-som-del-av-skolens-virksomhet
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: O plandske bokforlag, 2004, s./p. 343-354, 365-368, ISBN/ISSN: 82-7518-114-3 (Kompendium/Compendium)
- Gullestad, Marianne, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det norske sett med nye øyne : kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt* Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 79-119, ISBN/ISSN: 978-82-15-00339-9 (Kompendium/Compendium)
- Gunleiksrud, Kristin, Samarbeide mellom kirke og skole i 2006 : hvordan bør kirken forholde seg? , hentet/cited 2007-06-19 fra/from http://www.kpf.no/index.cfm?id=80531
- Holter, Åge, "Misjonsvitenskap og religionsvitenskap i akademisk naboskap" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 45, nr./issue 4 (1974), s./p. 269-277, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium)
- Huntington, Samuel, "The clash of civilizations?" i:/in:/from: *The clash of civilizations? : the debate* New York: Council on Foreign Relations, 1996, nr./issue 3, s./p. 1-25 , hentet/cited 3 fra/from http://history.club.fatih.edu.tr/103%20Huntington%20Clash%20of%20Civilizations%20full%20text.htm
- Laugerud, Tore, *Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid : betenkning til Kirkemøtet 1999* [Oslo]: Kirkerådet, 1999
- Leganger-Krogstad, Heid, "Mikkelsmess : en kirke, fem skoler og et nærmiljø" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 2 (2003), s./p. 69-73, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leirvik, Oddbjørn, *Religionspluralisme : mangfald, konflikt og dialog i Norge* Oslo: Pax, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-530-3037-1
- Leirvik, Oddbjørn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Islam og kristendom : konflikt eller dialog?* Oslo: Pax, 2006, s./p. 9-32, 100-119, 221-259, 278-293, ISBN/ISSN: 82-530-2838-5
- Lønning, Per, "Et utvalg" i:/in:/from: *Is Christ a Christian? on inter-religious dialogue and intra-religious horizon* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2002, s./p. 11-15, 141-242, ISBN/ISSN: 3-525-56225-x
- Madsen, Ole Skjerbæk, "Theology in dialogue with New Age or the neospiritual milieu" i:/in:/from: *Theology and the religions : a dialogue* / Viggo Mortensen red./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2003, s./p. 257-286, ISBN/ISSN: 0-8028-2674-1 (Kompendium/Compendium)
- Midttun, Ann, "Ny tid med nytt fag : samarbeid mellom skole og kirke" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 2 (2003), s./p. 51-57, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Mæland, Bård, "Bønn med sordin? : interreligiøs bønn og teologisk risiko" i:/in:*Tidsskrift for teologi og kirke* 77, nr./issue 1 (2006), s./p. 2-19, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 1 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2006/01/bonn_med_sordin_-_interreligios_bonn_og_teologisk_risiko
- Opsal, Jan, "Kirken og verdensreligionene i Norge" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag*/ Tormod Engelsviken et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 157-170, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9 (Kompendium/Compendium)
- Romarheim, Arild, "Åndenes makt : folkelige forestillinger om hus hjemsøkt av ånder - og kirkens rolle" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* 21, nr./issue 2 (2004), s./p. 61-69, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Smart, Ninian, *World religions : a dialogue* Harmondsworth: Penguin, 1966
- Smart, Ninian, "Truth, criteria and dialogue between religions" i:/in:/from: *Religious pluralism and truth : essays on cross-cultural philosophy of religion* / Thomas Dean red./ed. Albany: State University of New York Press, 1995, s./p. 67-71, ISBN/ISSN: 0-7914-2124-4 (Kompendium/Compendium)
- Sundermeier, Theo, "Spiritism : a theological and pastoral challenge" i:/in:/from: *Spiritualism : a challenge to the churches in Europe* /
ngo Wulfhorst red./ed. Geneva: Lutheran World Federation, 2004, s./p. 61-77, ISBN/ISSN: 3-905676-33-8 (Kompendium/Compendium)
- Thelle, Notto R., "Åndelig lengsel i vår tid og møte med religionene" i:/in:/from: *Kirkens skip på norrønt hav : dokumentasjon og perspektiv : 850-årsjubileet for opprettelsen av Nidaros erkebispesete 26.-29. juli 2003* / Finn Wagle red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2003, s./p. 135-151, ISBN/ISSN: 82-519-1923-1 (Kompendium/Compendium)
- Thelle, Notto R., "Karl Ludvig Reichelts religionshistoriske og religionsteologiske profil" i:/in: *Norsk teologisk tidsskrift* 105, nr./issue 4 (2004), s./p. 193-215, ISBN/ISSN: 0029-2176 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 4 fra/from http://www.idunn.no/ts/ntt/2004/04/karl_ludvig_reichelts_religionshistoriske_og_religionsteologiske_profil
- Thorbjørnsrud, Berit, "Weeping for the muslim cinderellas : a lament of tears shed though not shared" i:/in: *Norsk tidsskrift for migrasjonsforskning* , nr./issue 2 (2003), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 1502-4008 (Kompendium/Compendium)

TE601 - Jesusbildet i religionene

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Jesus from Nazareth is the most significant person in the religious history of humankind. He occupies the central place in Christianity, but he also plays an important role in other religions. This elective will investigate how Jesus is understood in different religions such as Islam, Hinduism, Gnosticism, and modern religions and by Christians in different contexts, and then discuss these images of Jesus in their relationship to the Biblical understanding. One will also ask what the uniqueness of Jesus according to the New Testament means for a theological evaluation of other religions, and for the church's encounter with people of different faiths in dialogue and mission. The approach will be interdisciplinary and use material taken from history of religion, New Testament theology, systematic theology and missiology.

Studiepoengreduksjon

Not applicable.

Studiekrav

The student is in the seminar to
- one book report of approximately 1000 words

Avsluttende vurdering

To gain credits for the course TE601, the student must pass all the course works/-assignments, and then sit for a written examination (6 hours). The written examination is assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold

AIMS
The students are expected to:
- have knowledge of the different images of Jesus in Gnosticism, Islam, Hinduism and modern religions
- have thorough knowledge of the unique character of the New Testament image of Jesus as compared with the image of Jesus in other religions, and to be able to discuss the implications of this uniqueness
- be able to discuss how images of Jesus in other religions can be evaluated on the basis of Christian theology

QUR'AN-TEXTS IN TRANSLATION
Sura 5,15-21; 5,113-123; 19, 61; 112, i The Holy Quran. Text, Translation and Commentary by Abdalla Yusuf Ali. The Islamic Foundation, Leicester, UK 1975.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Sharing Jesus in the Two Thirds world : evangelical Christologies from the contexts of poverty, powerlessness and religious pluralism* / Vinay Samuel et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1984, s./p. 141-156, 251-276, ISBN/ISSN: 0-8028-1997-4
- "Sura 5,15-21; 5,113-123: 19; 61; 112" i:/in:/from: *The holy Quran* / Abdullah Yusuf Ali red./ed. London: The Islamic foundation, 1975, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-86037-035-6
- Cragg, Kenneth, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Christian and other religion : the measure of Christ* London: Mowbrays, 1977, s./p. 31-64, 82-119, ISBN/ISSN: 0-264-66256-3/0-264-66413-2
- Kärkkäinen, Veli-Matti, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christology : a global introduction* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2003, s./p. 19-43, 189-290, ISBN/ISSN: 0-8010-2621-0
- Romarheim, Arild, *The aquarian Christ : Jesus Christ as portrayed by new religious movements* Hong Kong: Good Tiding, 1992, ISBN/ISSN: 962-7668-01-x
- Sandnes, Karl Olav, "Beyond "love language" : a critical examination of Krister Stendahl's exegesis of Acts 4:12" i:/in: *Studia thelogica* 52, nr./issue 1 (1998), s./p. 43-56, ISBN/ISSN: 0039-338x
- Shenk, Calvin E., *Who do you say that I am? : Christians encounter other religions* Scottdale, Pa.: Herald Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8361-9060-2
- Spangler, David, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reflections on the Christ* 3 utg./ed. Moray, Scotland: Findhorn, 1981, s./p. 1-31, ISBN/ISSN: 0-905249-52-6
- Steiner, Rudolf, "Et utvalg" i:/in:/from: *From Buddha to Christ* Spring Valley, N.Y. ,: The Anthroposophic Press, 1978, s./p. 3-50
- Vivekananda, Swami, "Christ the messenger" i:/in:/from: *Vivekananda : the Yogas and other works* Rev. utg./ed./ Swami Nikhilananda red./ed. New York ,: Ramakrishna-Vivekananda Center, 1953, s./p. 713-721

TE607 - Kristendommens møte med kultur og vitenskap

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert Master i RLE/Religion og etikk, Master i Kristendomskunnskap, Master i kirkelig undervisning, Master i Diakoni, Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-14
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-05

Eksamenstype:	Studiekrav og hjemmeoppgave
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-14
Tid:	12:00
Utlevering:	2012-10-24
Kunngjøringsdato:	2012-12-05
Trekkfrist:	2012-10-10

Eksamenstype:	Studiekrav og studietur med hjemmeoppgave
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-14
Tid:	11:00
Utlevering:	2012-10-24
Kunngjøringsdato:	2012-12-05
Trekkfrist:	2012-10-10

Generell informasjon
Det tverrfaglige emnet TE 607 er organisert i tre delemner: A. Romersk og hellenistisk kultur og vitenskap, B. Renessansen og C. Det 20. århundre i Norge. Emnet legger vekt på kristendommens møte med europeisk kultur og vitenskap i to utvalgte perioder, og hvordan dette møtet har fortonet seg i Norge i siste halvparten av det 20. århundre.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

-Med TE292 Kristendommens møte... reduseres dette kurset med 10 sp.

Studiekrav
Studenten skal
Enten A:
- Delta på en studietur.
- Delta i 75% av undervisningen.
- Delta i evaluering av studietilbudet.

eller B:
- Delta i 75% av undervisningen.
- Delta i evaluering av studietilbudet.

Avsluttende vurdering

Emnet TE607 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Dersom alle studiekraven er oppfylte gis studenten mulighet til å gå opp til en hjemmeoppgave avhengig av hvilke variant av studiekravene som det bestemmes det aktuelle semesteret, enten A (2000-3000 ord) eller B (5000 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Emnet har også en valgfri sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E. Lenke: http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A: ROMERSK OG HELLENISTISK KULTUR OG VITENSKAP

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- ha god kunnskap om hva som kjennetegnet den romersk-hellenistiske kulturen,
- ha god kunnskap om hvordan de første kristne forholdt seg til denne kulturen som de selv var en del av,
- ha god kunnskap om «skolegang» i antikken, og til kristen debatt om gresk utdanning i de fire første århundrer.

TEKSTER I OVERSETTELSE
- Jesu Siraks sønns visdom 1; 34,9-13; 38,1-15; 39,12-35; 51,13-20
- Visdommens bok 13-15
- Apostlenes gjerninger 14,8-18; 16,16-40; 17,16-34; 18,12-17; 19,8-40
- 1 Kor 1-2; 10.
- Aristides' Apologi (i Ernst Baasland og Reidar Hvalvik, De Apostoliske fedre i norsk oversettelse med innledninger og noter. Luther Forlag 1984)

DELEMNE B: RENESSANSEN

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- ha god kunnskap om renessansen som kirke-, kultur- og kunsthistorisk epoke
- ha innsikt i hvilke utfordringer kirken ble stilt overfor under renessansen, og hvilke nye svar som ble gitt

DELEMNE C: DET 20. ÅRHUNDRE I NORGE

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til de kulturelle hovedtrekk i utviklingen av det norske samfunnet etter 2. verdenskrig,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i den norske livssynsdebatten etter 2. verdenskrig.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Apostlenes gjerninger. 14,8-18; 16, 60-40; 17, 16-34; 18,12-17 ; 19,8-40" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* [Oslo]: Bibelselskapet, 2009, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2 (Kildelitteratur/Source texts)
- "Paulus' første brev til korinterne. 1-2; 10" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* [Oslo]: Bibelselskapet, 2009, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2 (Kildelitteratur/Source texts)
- "Sirak. 1; 34,9-13; 38,1-15; 39,12-35; 51,13-20" i:/in:/from: *Det gamle testamentes apokryfiske bøker de deuterokanoniske bøker* Oslo: Det Norske bibelselskap, 1988, s./p. 147-151, 242, 252-253, 257-259, 297-298, ISBN/ISSN: 82-541-0163-9/82-541-0541-3 (Kildelitteratur/Source texts)
- "Visdommens bok. Kap. 13-15" i:/in:/from: *Det gamle testamentes apokryfiske bøker de deuterokanoniske bøker* Oslo: Det Norske bibelselskap, 1988, s./p. 129-135, ISBN/ISSN: 82-541-0163-9/82-541-0541-3 (Kildelitteratur/Source texts)
- Sandnes, Karl Olav, *Med Homer i sekken : gresk utdanning som utfordring i oldkirken* Oslo: Forfatteren, 2005 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Seland, Torrey, *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Woodford, Susan, *The Art of Greece and Rome* 2. utg./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-521-54037-2/0-521-83280-2

Eller:/Or:
- Woodford, Susan, *Introduktion til græsk og romersk kunst* Herning: Systime, 1985, ISBN/ISSN: 87-7351-293-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Aston, Margaret, *Renessansen : (mer enn 1000 bilder)* Oslo: Aschehoug, 1998, ISBN/ISSN: 82-03-22204-8/82-525-3599-2
- Christensen, Torben og Sven Göransson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kyrkohistoria* Stockholm: Svenska Bokförlaget, 1969 b./vol. 2, s./p. 58-84
- Letts, Rosa Maria, *Renessansen* Saltrød: Forsythia, 1991, ISBN/ISSN: 82-91004-04-8

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, Per M., "Kap. 1-2, 9" i:/in:/from: *Gud for kvarmann : kyrkja og den nye religiøsiteten* Oslo: Universitetsforl., 2008, s./p. 14-79, 257-308, ISBN/ISSN: 978-82-1-501392-3
- Eriksen, Trond Berg og Øystein Sørensen, "Et lite land i verden" i:/in:/from: *Norsk idehistorie* Oslo: Aschehoug, 2003 b./vol. 6, s./p. 9-265, ISBN/ISSN: 82-03-22486-5

TE691 - Åpent tverrfaglig fordypningsemne:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

TE692 - Åpent tverrfaglig fordypningsemne:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering
Emnet TE692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

TEOL1110 - Bibelhebraiske grunnelementer

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste a

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-06
Tid:	08:30
Varighet:	2 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-22

Generell informasjon

Emnet er eit kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

For å studere Det gamle testamente må ein gjere bruk av hebraisk språk. Gjennom arbeid med språket blir ein meir fortruleg med den livsverda og dei tenkjemåtane tekstane sprang ut av og talte inn i. Arbeidet gjev også innsikt i problem og utfordringar knytte til det å omsetje og tolke bibeltekstar. Gjennom kjennskap til ei vitskapeleg utgåve av Det gamle testamente får ein vidare innsikt i den historiske overleveringa bak tekstane og den karakteren desse har. Tekstane i hebraiskpensumet er valde ut blant anna med sikte på bibel- og GT-studiet. Hebraisk blir studert med omfattande bruk av nyare informasjonsteknologi. Læringsmåla i faget tek utgangspunkt i at denne teknologien er tilgjengeleg både under språkstudiet og i seinare arbeid med bibeltekstar.

I dette emnet opparbeider studenten eit grunnlag for hebraiskspråkleg tekstarbeid.

Studiepoengreduksjon

Studentar som tek emnet saman med emne som heilt eller delvis overlappar, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjonar:
Med HE159 04V Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp
Med TEOL1121 1 Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp

Studiekrav
- bestå 75 % av vekeprøvene, som kan omfatte gloser og/eller grammatikkstoff som vurderes med godkjent/ikke godkjent

Avsluttende vurdering

Når emnet undervisast, er primært vurderingsalternativ avsluttande godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderast til «bestått» / «ikkje bestått».
Studierettleiar kan etter grunngjeven søknad innvilge sekundært vurderingsalternativ, som er klausurprøve (2 timar). Prøven vurderast til «bestått» / «ikkje bestått». Dersom studenten ikkje får bestått avsluttande godkjenning av oppfylte studiekrav kan han/ho etter søknad (seinast 1 veke før klausurprøve) gjevast høve til å skifte til sekundært vurderingsalternativ.

Ved ny/utsatt eksamen er vurderingsformen 2 timers klausurprøve.

Hjelpemiddel: Ved klausurprøve brukast hjelpemidla oppført i Vedlegg 1, Liste A. Lenke:

Mål og innhold
Studenten skal ha
- evne til å lese hebraisk tekst, samt kjennskap til hebraisk skrift og transkripsjon,
- kjennskap til dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamente,
- kjennskap til bruk av leksikon og eksegetisk programvare og

- eit grunnleggjande ordtilfang på 103 gloser.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Brown, Francis, S. R. Driver og Charles A. Briggs, *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English lexicon* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1996, ISBN/ISSN: 1-56563-206-0
- Elliger, K., W. Rudolph og Rudolf Kittel, *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel* Ed. funditus renovata utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967, ISBN/ISSN: 3-438-05218-0
- Wergeland, Andrew, *Hebraisk grammatikk* Foreløpig utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten MF, 2011 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Birkeland, Harris, *Lærebok i hebraisk grammatikk* 3. utg./ed. Oslo: Grøndahl, 1984, ISBN/ISSN: 82-504-0676-1 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Køhn, Rosemarie, *Hebraisk grammatikk* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1990, ISBN/ISSN: 82-00-21193-2/82-13-00264-4
- Sørebø, Geir, *Innføring i bibelhebraisk* Askim?: G. Sørebø, 1982, s./p. 128 bl. (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

TEOL1120 - Hebraiske tekstar

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste a

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Mappe (tekstoppgaver)
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-07

Generell informasjon

Emnet er eit kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
Emnet takast normalt saman med TEOL2110 Innføring i arbeidet med Det gamle Testamente og er språkstudiedelen i eit samla gammaltestamentleg studium. Emnet byggjer på TEOL1110 Bibelhebraiske grunnelement (10 stp) som må være gjennomført før ein kan melde seg opp til eksamen i TEOL1120. I TEOL1120 held studenten fram med sitt studium av bibelhebraisk språk ved m.a. å arbeide språkleg med ca. 20 sider bibeltekst henta frå tekststudiedelane i TEOL2110 og TEOL5110/5120. Tekstane står på emnearket.

Studiepoengreduksjon

Studentar som tek emnet saman med emne som heilt eller delvis overlappar, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjonar:
Med GT511 04V Det gamle testamente med hebraisk reduserast dette emnet med 10 stp
Med HE159 04V Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp
Med TEOL1121 Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i samband med seminarundervisninga:
- få godkjent 75% av dei utleverte tekstoppgåvene,
- delta i evaluering av studietilboda, dersom tilbodet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1120 har munnleg prøve (inntil 15 minutter) og mappeinnlevering som avsluttande vurdering. For å få avsluttande vurdering, må studenten innan fastsette fristar ha oppfylt studiekrava. Mappa skal inneholde 75% av utleverte tekstoppgåver (jf. studiekrava). Karakteren (A-F) setjast på grunnlag av den munnlege prøven (75%) og mappa (25%).

Studierettleiar kan etter skriftleg melding frå studenten innvilge sekundært vurderingsalternativ, som er klausurprøve (6 timar). Dersom studenten ikkje får oppfylt studiekrava kan han (seinast 1 veke før klausurprøve) gjevast høve til å skifte til sekundært vurderingsalternativ.

Ved ny eksamen er vurderingsformen 6 timar klausurprøve. Ved utsett eksamen (etter legeerklæring) vert eksamensforma ståande og det settast ny innleveringsfrist for mappe og munnleg justering for dei som har denne vurderingsformen.

Karakteren (A-F) setjast på grunnlag av klausurprøven eller på grunnlag av den munnlege prøven (75%) og mappa (25%).

Hjelpemiddel: Ved klausurprøve brukast hjelpemidla oppført i Vedlegg 1, Liste B.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamentet,
- evne til å bruke leksikon og eksegetisk programvare,
- evne til å lese og omsetje hebraiske tekstar som inngår i den bibelfaglege undervisninga ved fakultetet og
- eit gammaltestamentleg basis-ordtilfang som svarer til alle ord som finst 50 eller fleire gonger i BHS (752 ord),

Kjeldetekstar
Sjå Emnearket.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Birkeland, Harris, *Lærebok i hebraisk grammatikk* 3. utg./ed. Oslo: Grøndahl, 1984, ISBN/ISSN: 82-504-0676-1 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Brown, Francis, S. R. Driver og Charles A. Briggs, *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English lexicon* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1996, ISBN/ISSN: 1-56563-206-0
- Elliger, K., W. Rudolph og Rudolf Kittel, *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel* Ed. funditus renovata utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967, ISBN/ISSN: 3-438-05218-0

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Køhn, Rosemarie, *Hebraisk grammatikk* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1990, ISBN/ISSN: 82-00-21193-2/82-13-00264-4
- Sørebø, Geir, *Innføring i bibelhebraisk* Askim?: G. Sørebø, 1982, s./p. 128 bl. (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

TEOL1121 - Bibelhebraisk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er eit kjerneemne i overgangsordningen for UKT-studenter.
For å studere Det gamle testamente må ein gjere bruk av hebraisk språk. Gjennom arbeid med språket blir ein meir fortruleg med den livsverda og dei tenkjemåtane tekstane sprang ut av og talte inn i. Arbeidet gjev også innsikt i problem og utfordringar knytte til det å omsetje og tolke bibeltekstar. Gjennom kjennskap til ei vitskapeleg utgåve av Det gamle testamente får ein vidare innsikt i den historiske overleveringa bak tekstane og den karakteren desse har. Tekstane i hebraiskpensumet er valde ut blant anna med sikte på bibel- og GT-studiet. Hebraisk blir studert med omfattande bruk av nyare informasjonsteknologi. Læringsmåla i faget tek utgangspunkt i at denne teknologien er tilgjengeleg både under språkstudiet og i seinare arbeid med bibeltekstar.

Emnet består av to delemner: A. Bibelhebraiske grunnelementar (10 sp)og B. Hebraiske tekstar (10 sp).
I dette emnet opparbeider studenten eit grunnlag for hebraiskspråkleg tekstarbeid og arbeider språkleg med tekstar frå to tekstgrupper.
Kvar gruppe er på ca. 10 sider tekst og høyrer samman med tekststudiedelane i GT501.
Det gjeld for begge tekstgruppene at den enkelte studenten kan byte ut inntil 1/3 av tekstane etter samråd med faglærar/fagseksjon.

Studiepoengreduksjon

Studentar som tek emnet saman med emne som heilt eller delvis overlappar, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjonar:

Med HE151 04V Bibelhebraiske grunnelementar reduserast dette emnet med 10 sp
Med HE152 04V Hebraiske tekstar reduserast dette emnet med 10 sp
Med TEOL1110 Bibelhebraiske grunnelementar reduserast dette emnet med 10 sp
Med TEOL1120 Hebraiske tekstar reduserast dette emnet med 10 sp

Avsluttende vurdering

Når emnet undervisast, er primær vurderingsform mappevurdering, d.v.s. å bestå alle studiekrava i samlemappa, og munnleg prøve. Viss alle studiekrava er oppfylte, kan studenten gå opp til munnleg prøve i hebraisk språk (15 minutt). Karakteren (A-F) setjast på grunnlag av tekstoppgåvene og munnleg prøve.
Studierettleiar kan etter grunngjeven søknad innvilge sekundær vurderingsform, som er klausurprøve (5 timar). Dersom studenten ikkje får bestått mappevurdering kan han/ho etter søknad (seinast 1 veke før klausurprøve) gjevast høve til å skifte til sekundær vurderingsform.
Når emnet ikkje undervisast og det samstundes er gjeve høve til å gå opp til eksamen, vurderast emnet med sekundær vurderingsform.
Hjelpemiddel: Ved klausurprøve brukast hjelpemidla oppført i Vedlegg 1, Liste B. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A: BIBELHEBRAISKE GRUNNELEMENTAR
Studenten skal ha
- evne til å lese hebraisk tekst, samt kjennskap til hebraisk skrift og transkripsjon,
- kjennskap til dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamente,
- kjennskap til bruk av leksikon og eksegetisk programvare og
- eit grunnleggjande ordtilfang på 103 gloser.

Oppsatt litteratur til delemnet: Sjå TEOL1110

DELEMNE B: HEBRAISKE TEKSTAR
Studenten skal ha
- god kunnskap om dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamentet,

- evne til å bruke leksikon og eksegetisk programvare,
- evne til å lese og omsetje hebraiske tekstar som inngår i den bibelfaglege undervisninga ved fakultetet og
- eit gammaltestamentleg basis-ordtilfang som svarer til alle ord som finst 50 eller fleire gonger i BHS (752 ord),

Kjeldetekstar

Sjå Emnearket.

Oppsatt litteratur til delemnet: Sjå TEOL1120 Hebraiske tekstar.

TEOL1210 - Innføring i nytestamentlig gresk

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi, Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste c

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-11
Tid:	08:30
Varighet:	2 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-08
Trekkfrist:	2012-11-27

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.

Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Emnet gir en innføring i de grunnleggende elementene i nytestamentlig gresk grammatikk og gir et første møte med nytestamentlig tekst, dvs. Johannesevangeliet. Emnet legger grunnlaget for det videregående arbeid med gresk tekst og grammatikk i TEOL1220.

Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket i annen sammenheng, for eksempel historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KSEMGR-1 Semesteremne i koinégresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med NT511-04V Det nye testamente med gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR151-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR159-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL1221 Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- bestå 75 % av ukeprøvene i løpet av semesteret. Ukeprøvene er knyttet til læringsmålene for den enkelte uke, og kan omfatte både grammatikk og gloser. De vurderes med godkjent/ikke godkjent
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har to vurderingsalternativ:

Alternativ 1: Emnet TEOL1210 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».
Hvis studenten ikke består en avsluttende godkjenning av studiekrav, kan han/hun etter søknad (senest 1 uke før klausurprøve) gis anledning til å skifte til sekundær eksamensform, dvs. en 2 timers klausurprøve. Klausurprøven vurderes med «A-F»

Altnernativ 2: Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (2 timer). Klausurprøven vurderes med «A-F»
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste C.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om skriftsystemet og god kjennskap til grunnelementene i den greske grammatikk
- kjennskap til et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord i Johannesevangeliet kap. 1-4 som forekommer 10 ganger eller mer i NT (329 ord)
- evne til å lese og oversette nytestamentlig tekster med enklere vanskelighetsgrad, dvs. tekster fra Johannesevangeliet, primært representert ved de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnene TEOL2210 og TEOL5210/5220

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Leivestad, Ragnar og Bjørn Helge Sandvei, *Nytestamentlig gresk grammatikk* Ny utg., 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-00-22566-6
- Newman, Barclay M., *A concise Greek-English dictionary of the New Testament* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-6008-6
- Sandvei, Bjørn Helge, *Glosekort til det greske nytestamente* Oslo: MF's litteraturtjeneste, 2003 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Sandvei, Bjørn Helge, *Greske tekster : hjelpebok til studiet av NT-tekster* Korrigert opptrykk utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten, Det teologiske Menighetsfakultet, 2006
- Sandvei, Bjørn Helge, *Øvingshefte for begynnere i koine-gresk*6. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 1998, s./p. 82 bl. (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Sandvei, Bjørn Helge, *Gloseguide til det greske nytestamente* 4. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten MF, 2004 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

Enten:/Either:

- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* 4th rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7

Eller:/Or:

- Nestle, Eberhard og Erwin Nestle, *Novum Testamentum Graece* 27. rev. Aufl., 8. korr. und um die Papyri 99-116 erw. Druck utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2001, ISBN/ISSN: 3-438-05100-1 (Anbefalt)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bauer, Walter og Frederick William Danker, *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature* 3. utg./ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-226-03933-1
- Bauer, Walter, Kurt Aland og Barbara Aland, *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur* 6., völlig neu bearbeitete Aufl. utg./ed. Berlin: de Gruyter, 1988, s./p. XXVI, 1796 s, ISBN/ISSN: 3-11-010647-7
- Haubeck, Wilfrid og Heinrich von Siebenthal, *Neuer sprachlicher Schlüssel zum griechischen Neuen Testament* Giessen: Tvg, 1994-1997 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 3-7655-9392-3/3-7655-9391-5
- Kohlenberger, John R., James A. Swanson og Edward W. Goodrick, *The exhaustive concordance to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995, ISBN/ISSN: 0-310-41030-4
- Rienecker, Fritz og Cleon L. Rogers, *A linguistic key to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Regency Reference Library, 1980, ISBN/ISSN: 0-310-32050-x
- Ulrichsen, Jarl Henning, *Gresk-norsk ordbok til Det nye testamente* Trondheim: Tapir, 2009 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 978-82-519-2459-7 (B. 1)/978-82-519-2487-0 (B. 2)
- Van Voorst, Robert E., *Building your New Testament Greek vocabulary* 3. utg./ed. Atlanta, Ga.: Society of biblical literature, 2001, ISBN/ISSN: 1-58983-002-4
- Zerwick, Max og Mary Grosvenor, *A grammatical analysis of the Greek New Testament* 5. fullstendige, rev. utg./ed. Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1996, ISBN/ISSN: 88-7653-588-8

TEOL1220 - Nytestamentlig tekstarbeid

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste c

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad, og forutsetter innføringsemnet i gresk, TEOL1210. Emnet arbeider videre med nytestamentlig gresk grammatikk og med opparbeidelsen av et sentralt ordforråd. Dette skjer i rammen av lesning av tekster fra forskjelllige nytestamentlige litteraturturtyper: evangelielitteratur (Johannes- og Lukasevangeliet), apokalyptisk litteratur (Johannes´ åpenbaring), og paulinsk brevlitteratur (1. Korinterbrev).
Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Tekstutvalget i TEOL1220 (sammen med tekstene fra TEOL1210) er derfor identisk med de tekstene som inngår i de nytestamentlige emnene TEOL5210 og TEOL5220, og TEOL1220 (samt TEOL1210) representerer språkstudiedelen til dette nytestamentlige tekstemnet.

Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket også i annen sammenheng, for eksempel historie, idehistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KSEMGR-1 Semesteremne i koinégresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med NT511-04V Det nye testamente med gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR151-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR159-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL1221 Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- gjennomføre og bestå minst 4 av 5 oppgaver i løpet av semesteret. Disse vurderes med godkjent/ikke godkjent
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (TEOL1220) har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til klausurprøven, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom studenten har ikke har bestått studiekravene, kan han/hun etter søknad (senest 1 uke før klausurprøven) gis anledning til å skifte til sekundært vurderingsalternativ, dvs. en 6 timers klausurprøve.

Ved ny/utsatt eksamen er vurderingsformen 4 timers klausurprøve for primær vurderingsform og 6 timers klausurprøve for sekundær vurderingsform.

Klausurprøven vurderes med karakter (A-F).
Tillatte hjelpemidler: Liste C

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om skriftsystemet og god kjennskap til elementene i den greske grammatikk,
- kjennskap til et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord som forekommer 10 ganger eller mer i NT (ca. 1000 ord),
- evne til å lese og oversette nytestamentlig tekster med gjennomsnittlig vanskelighetsgrad, representert ved de fleste av de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnet NT512. Det vil si Luk 1,1-4; 1,26-56; 2,1-21; 3,1-22; 4,1-44; 6,20-7,23; 7,36-8,25; 22,1-24,53; 1 Kor 8-15; Joh.åp. kap. 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Leivestad, Ragnar og Bjørn Helge Sandvei, *Nytestamentlig gresk grammatikk* Ny utg., 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-00-22566-6
- Newman, Barclay M., *A concise Greek-English dictionary of the New Testament* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-6008-6
- Sandvei, Bjørn Helge, *Gloseguide til det greske nytestamente* 4. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten MF, 2004 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Sandvei, Bjørn Helge, *Glosekort til det greske nytestamente* Oslo: MF's litteraturtjeneste, 2003 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Sandvei, Bjørn Helge, *Greske tekster : hjelpebok til studiet av NT-tekster* Korrigert opptrykk utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten, Det teologiske Menighetsfakultet, 2006
- Sandvei, Bjørn Helge, *Øvingshefte for begynnere i koine-gresk*6. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 1998, s./p. 82 bl. (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

Enten:/Either:
- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* 4th rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7

Eller:/Or:
- Nestle, Eberhard og Erwin Nestle, *Novum Testamentum Graece* 27. rev. Aufl., 8. korr. und um die Papyri 99-116 erw. Druck utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2001, ISBN/ISSN: 3-438-05100-1 (Anbefalt)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bauer, Walter og Frederick William Danker, *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature* 3. utg./ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-226-03933-1
- Bauer, Walter, Kurt Aland og Barbara Aland, *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur* 6., völlig neu bearbeitete Aufl. utg./ed. Berlin: de Gruyter, 1988, s./p. XXVI, 1796 s, ISBN/ISSN: 3-11-010647-7
- Haubeck, Wilfrid og Heinrich von Siebenthal, *Neuer sprachlicher Schlüssel zum griechischen Neuen Testament* Giessen: Tvg, 1994-1997 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 3-7655-9392-3/3-7655-9391-5
- Kohlenberger, John R., James A. Swanson og Edward W. Goodrick, *The exhaustive concordance to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995, ISBN/ISSN: 0-310-41030-4
- Rienecker, Fritz og Cleon L. Rogers, *A linguistic key to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Regency Reference Library, 1980, ISBN/ISSN: 0-310-32050-x
- Ulrichsen, Jarl Henning, *Gresk-norsk ordbok til Det nye testamente* Trondheim: Tapir, 2009 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 978-82-519-2459-7 (B. 1)/978-82-519-2487-0 (B. 2)
- Van Voorst, Robert E., *Building your New Testament Greek vocabulary* 3. utg./ed. Atlanta, Ga.: Society of biblical literature, 2001, ISBN/ISSN: 1-58983-002-4
- Zerwick, Max og Mary Grosvenor, *A grammatical analysis of the Greek New Testament* 5. fullstendige, rev. utg./ed. Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1996, ISBN/ISSN: 88-7653-588-8

TEOL1221 - Gresk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste c

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap studieretningen Det nye testamente - og går særskilt høsten 2007.
Emnet studeres normalt sammen med TEOL2210/NT510 Det nye Testamente 1 (10 studiepoeng) som er tekststudiedelen.
Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket i annen sammenheng, for eksempel historie, idehistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KSEMGR 1 Semesteremne i koinégresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR151 04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL1210 Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten i tilknytning til undervisningen:
- gjennomføre ukentlige prøver i språklæringens basisfase (6 uker) som vurderes med «godkjent» / «ikke godkjent»,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har to vurderingsalternativ:
Primært vurderingsalternativ er klausurprøve (4 timer). Studiekravene må være oppfylt for å kunne gå opp til avsluttende vurdering. Emnet vurderes med karakter (A-F).
Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundært vurderingsalternativ, som er klausurprøve (6 timer). Dersom studenten ikke får bestått mappevurdering kan han/hun etter søknad (senest 1 uke før klausurprøve) gis anledning til å skifte til sekundær vurderingsform.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste C.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om skriftsystemet og kjennskap til elementene i den greske grammatikk,
- kjennskap til et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord som forekommer 10 ganger eller mer i NT (ca. 1000 ord),
- evne til å arbeide med vitenskapelige tekstutgaver av Det nye testamente,
- evne til å lese og oversette nytestamentlig tekster med gjennomsnittlig vanskelighetsgrad, primært representert ved de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnene TEOL2210/NT510 og TEOL5210/5220.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Leivestad, Ragnar og Bjørn Helge Sandvei, *Nytestamentlig gresk grammatikk* Ny utg., 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-00-22566-6
- Newman, Barclay M., *A concise Greek-English dictionary of the New Testament* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-6008-6
- Sandvei, Bjørn Helge, *Gloseguide til det greske nytestamente* 4. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten MF, 2004 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Sandvei, Bjørn Helge, *Øvingshefte for begynnere i koine-gresk*6. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 1998, s./p. 82 bl. (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Sandvei, Bjørn Helge, *Glosekort til det greske nytestamente*

Oslo: MF's litteraturtjeneste, 2003 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Sandvei, Bjørn Helge, *Greske tekster : hjelpebok til studiet av NT-tekster* Korrigert opptrykk utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten, Det teologiske Menighetsfakultet, 2006

Enten:/Either:
- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* 4th rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7

Eller:/Or:
- Nestle, Eberhard og Erwin Nestle, *Novum Testamentum Graece* 27. rev. Aufl., 8. korr. und um die Papyri 99-116 erw. Druck utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2001, ISBN/ISSN: 3-438-05100-1 (Anbefalt)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bauer, Walter og Frederick William Danker, *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature* 3. utg./ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-226-03933-1
- Bauer, Walter, Kurt Aland og Barbara Aland, *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur* 6., völlig neu bearbeitete Aufl. utg./ed. Berlin: de Gruyter, 1988, s./p. XXVI, 1796 s, ISBN/ISSN: 3-11-010647-7
- Haubeck, Wilfrid og Heinrich von Siebenthal, *Neuer sprachlicher Schlüssel zum griechischen Neuen Testament* Giessen: Tvg, 1994-1997 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 3-7655-9392-3/3-7655-9391-5
- Kohlenberger, John R., James A. Swanson og Edward W. Goodrick, *The exhaustive concordance to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995, ISBN/ISSN: 0-310-41030-4
- Rienecker, Fritz og Cleon L. Rogers, *A linguistic key to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Regency Reference Library, 1980, ISBN/ISSN: 0-310-32050-x
- Ulrichsen, Jarl Henning, *Gresk-norsk ordbok til Det nye testamente* Trondheim: Tapir, 2009 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 978-82-519-2459-7 (B. 1)/978-82-519-2487-0 (B. 2)
- Van Voorst, Robert E., *Building your New Testament Greek vocabulary* 3. utg./ed. Atlanta, Ga.: Society of biblical literature, 2001, ISBN/ISSN: 1-58983-002-4
- Zerwick, Max og Mary Grosvenor, *A grammatical analysis of the Greek New Testament* 5. fullstendige, rev. utg./ed. Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1996, ISBN/ISSN: 88-7653-588-8

TEOL1310 - Middelalderlatin

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Dette er et tilbud til alle studenter som ønsker å erverve seg et elementært grunnlag for å kunne forstå latinske tekster fra middelalderen ved hjelp av oversettelser, tilegne seg kunnskap om de enkelte tekstenes brukssammenheng, skaffe seg en oversikt over latinens betydning i middelalderens litteratur, samt tilegne seg kjennskap til et omfang av de mest sentrale latinske termer knyttet til kirkerommet og dets inventar, liturgi og klosterliv.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MAS1120 Middelalderlatin, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studentene skal
- innlevere to skriftlige arbeider (kvalifiseringsoppgaver) med et omfang på ca 200 ord hver til godkjenning hos faglærer.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1310 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til anvendelsen av latin i ulike litterære genrer gjennom et studium av et tekstutvalg med hjelp av oversettelser,
- elementær kunnskap i latinsk grammatikk,
- kjennskap til den latinske bibeloversettelsen (Vulgata), dens tilblivelse og betydning, elementær kjennskap til prinsipper for tekstkritikk,
- elementær kunnskap om latinens historie og kirkelige betydning i middelalderen frem til renessansen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Versions of the New Testament: Latin (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2007-05-15 fra/from http://www.skypoint.com/members/waltzmn/Versions.html#Latin
- Dyer, Joseph, The Medieval mass and its music (Kompendium/Compendium), hentet fra/cited from http://www.the-orb.net/encyclop/culture/music/orbdyer.html
- Eitrem, S., Egil Kraggerud og Bjørg Tosterud Danielsen, *Latinsk grammatikk* Bokmål[utg.], 3. utg./ed. Oslo: Aschehoug, 1996, ISBN/ISSN: 82-03-32251-4
- Härdelin, Alf, "Et utvalg" i:/in:/from: *Från hymn till skröna : medeltida litteratur i ny belysning* / Alf Härdelin red./ed. Stockholm: Natur och Kultur, 1989, s./p. 31-54, 55-73, ISBN/ISSN: 91-27-01999-3 (Kompendium/Compendium)
- Janson, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Latin : kulturen, historien, språket* Oslo: Pax, 2006, s./p. 69-190?, ISBN/ISSN: 82-530-2891-1
- Mohrmann, Christine, "General characteristics of liturgical Latin" i:/in:/from: *Liturgical Latin : its origins and character* Washington, D.C.: The Catholic University of America Press, 1959, s./p. 60-90 (Kompendium/Compendium)
- Schumacher, Jan, *An elementary course in Medieval Latin : texts, commentaries, translations, glossaries, appendixes* Oslo: Unipub, 2003, ISBN/ISSN: 82-7477-130-3

TEOL1320 - Katolsk kirkeliv i Norge gjennom 1000 år

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet gir en oversikt i norsk kirkehistorie med den katolske kirke som et sentralt perspektiv. Sentrale temaer vil være innføringen av kristendommen i Norge; kirkeorganisasjon, klostrene og fromhetslivet i middelalderen; bakgrunnen for og forløpet av reformasjonen på 1500-tallet; samt gjenetableringen av den katolske kirke og utviklingstrekk framover fra 1800-tallets begynnende konfesjonelle mangfold, det moderne gjennombrudd fram til det 20. århundres økende religiøse pluralisme.

Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
- Bachelor i teologi
- Bachelor i religion, kultur og samfunn

Arbeidsform og organisering
Undervisningen på emnet vil bestå av forlesninger. I tillegg oppfordres studentene til å danne kollokviegrupper.

Studiepoengreduksjon

Med K1020 reduseres dette emnet med 3 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist;
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1320 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene

Mål og innhold

Mål
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om hovedtrekk i kristendommen historie i Norge;
- god kunnskap om innføringen av kristendommen i Norge;
- kjennskap til kirkeorganisasjon, fromhetsliv og klosterliv i middelalderen;
- kunnskap om bakgrunnen for og gjennomføringen av reformasjonen i Norge og de religiøse, politiske og kulturelle endringer den medførte;
- kunnskap om utviklingstrekk i kirke- og kulturliv under 1800- og 1900-tallet;
- god kunnskap om den katolske kirkes historie i Norge under 1800- og 1900-tallet;
- evne til å reflektere over katolsk kirkeliv i Norge i lys av historisk kunnskap;

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Den Katolske kirke i Norge : fra kristningen til idag* / John Willem Gran et al. red./ed. Oslo: Aschehoug, 1993, s./p. 143-426, ISBN/ISSN: 82-03-22012-6
- Amundsen, Arne Bugge, "Religiøs reform mellom makt og avmakt" i:/in:/from: *Norges religionshistorie* / Arne Bugge Amundsen red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 163-212, ISBN/ISSN: 82-15-00334-6
- Jón Viðar, Sigurðsson *Kristninga i Norden 750-1200* Oslo: Samlaget, 2003, ISBN/ISSN: 82-521-5940-0/978-82-521-5940-0
- Oftestad, Bernt T., Tarald Rasmussen og Jan Schumacher, *Norsk kirkehistorie* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, ISBN/ISSN: 978-82-15-00813-4
- Schumacher, Jan, "Kristendommen i høymiddelalderen" i:/in:/from: *Norges religionshistorie* / Arne Bugge Amundsen red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 105-162, ISBN/ISSN: 82-15-00334-6

- Schumacher, Jan, "Kristendommen i tidlig middelalder" i:/in:/from: *Norges religionshistorie* / Arne Bugge Amundsen red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 63-104, ISBN/ISSN: 82-15-00334-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Gervin, Karl, *Klostrene ved verdens ende : Lyse, Nonneseter, Hovedøya, Munkeby og Tautra* Oslo: Pax, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-530-3010-4
- Jørgensen, Torstein, Ingun Montgomery og Jan Schumacher, *Gjør døren høy : kirken i Norge 1000 år* [Oslo]: Aschehoug : I samarbeid med Kyrkja i Noreg 1000 år, 1995, ISBN/ISSN: 82-03-26084-5

TEOL1450 - Pentekostal tro i historisk og aktuelt perspektiv

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-26
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-17
Trekkfrist:	2012-11-12

Generell informasjon

Pentekostal tro i historisk og aktuelt perspektiv tar for seg en viktig strømning innenfor kristendommen i det 20. århundre. Den regnes gjerne som «den fjerde store gren» av den globale kirke, ved siden av den ortodokse, katolske og reformatoriske. Som trosfellesskap finnes pinsekristendommen over hele verden, men den vokser særlig sterkt i den ikke-vestlige del av verden. Dette emnet gir oversikt over framveksten av bevegelsenes historie fram til i dag og gir et overgripende bilde av hva som særpreger pentekostal tro som teologisk tradisjon.

Det stilles ikke krav til forkunnskaper for å begynne på emnet, men institusjonen anbefaler at studentene knyttes til et bachelorløp i enten teologi eller kultur- og samfunnsfag - fordypning kristendom/RLE

Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut Fronter.

Studiepoengreduksjon

Med KRL 110 reduseres dette emnet med 5 studiepoeng.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

MÅL
Studentene skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om de sosiale, kulturelle og religiøse faktorer for pinsebevegelsens historiske framvekst og utvikling de siste 100 årene, både i nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kjennskap til pentekostal tro som globalt vekstfenomen og hvilke spesielle utfordringer denne trostradisjonen står overfor av teologisk, etisk og økumenisk art
- kjennskap til den karismatiske bevegelses historiske fremvekst og dens forhold til pinsebevegelsen
- evne til å reflektere over likheter og forskjeller mellom denne trostradisjonen og andre kirkers profil og særpreg

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Anderson, Allan, *An introduction to Pentecostalism : global charismatic Christianity* Cambridge: Cambridge University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-521-82573-3/0-521-53280-9
- Bloch-Hoell, Nils E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Pinsebevegelsen : en undersøkelse av pinsebevegelsens tilblivelse, utvikling og særpreg med særlig henblikk på bevegelsens utforming i Norge* Oslo: Universitetsforlaget, 1956, s./p. 10-35, 110-138 (Kompendium/Compendium)
- Cox, Harvey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fire from heaven : the rise of pentecostal spirituality and the reshaping of religion in the twenty-first century* London: Cassell, 1996, s./p. 81-122, 299-321, ISBN/ISSN: 0-304-33698-x (Kompendium/Compendium)
- Hegertun, Terje, "Pinsebevegelsen og økumenikk" i:/in:/from: *Med Kristus til jordens ender : festskrift til Tormod Engelsviken* / Kjell Olav et al. ,Sannes red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, s./p. 155-164, ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7 (Kompendium/Compendium)
- Jonson, Jonas, "Den fjerde kyrkan" i:/in:/from: *Ekumenik på världens villkor : Kyrkornas världsråd i den ekumeniska rörelsen efter Uppsala 68* Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 127-144, ISBN/ISSN: 978-91-526-3158-4 (Kompendium/Compendium)
- Lie, Geir, "Norsk karismatisk fornyelse - en kortfattet historikk" i:/in: *Refleks : med karismatisk kristendom i fokus* 7, nr./issue 1 (2008), s./p. 63-77, ISBN/ISSN: 1502-9700 (Kompendium/Compendium)
- Lie, Geir, "Helbredelse ved tro : fra Möttlingen til Tulsa - et historisk overblikk" i:/in: *Refleks : med karismatisk kristendom i fokus* 1, nr./issue 2 (2002), s./p. 3-19, ISBN/ISSN: 1502-9700 (Kompendium/Compendium)
- Miller, Donald E. og Tetsunao Yamamori, "Et utvalg" i:/in:/from: *Global Pentecostalism : the new face of Christian social engagement* Berkeley: University of California Press, 2007, s./p. 15-38, ISBN/ISSN: 0520251938/0520251946/9780520251939/9780520251946 (Kompendium/Compendium)
- Synan, Vinson, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Holiness-Pentecostal tradition : charismatic movements in the twentieth century* 2. utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s./p. 22-106, 129-166, 187-298, ISBN/ISSN: 0-8028-4103-1

TEOL1451 - Pentekostal teologi og spiritualitet

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

TEOL 1451 Pentekostal teologi og spiritualitet tar for seg en sentral gren av den verdensvide kirke i det 21. århundre. Det gir innføring i en pentekostal tilnærming til teologisk tenkning. Emnet er opptatt av hva som særpreger pinsekristendommens spiritualitet og dogmatiske hovedposisjoner og det legger vekt på forståelsen av pneumatologi og tolkningen av Åndens gaver og frukter.

Det stilles ikke krav til forkunnskaper for å begynne på emnet, men institusjonen anbefaler at studentene knyttes til et bachelorløp i enten teologi eller kultur- og samfunnsfag - fordypning kristendom/RLE. Emnet bør tas i for- eller etterkant av TEOL1450 Pentekostal tro i historisk og aktuelt perspektiv. Disse to emnene bør sees i sammenheng.

Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur, kildetekster og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut i Fronter.

Studiepoengreduksjon

Med KRL110 reduseres dette emnet med 5 studiepoeng.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- levere og få godkjent essay (1500-2000 ord). Tema avtales med faglærer.
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studentene skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale elementer i pentekostal teologi: bibelsyn, soteriologi, pneumatologi, dåp, ekklesiologi, missiologi og eskatologi
- god kunnskap om pentekostal spiritualitet med særlig vekt på ulike tilnærminger til helbredelse og åndsfylde
- evne til å reflektere over pinsebevegelsens/den karismatiske bevegelsens forhold til andre kirkers teologi og spiritualitet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Europeiska pingstkonferensen i Stockholm den 5-12 juni 1939 : tal, samtal och predikningar* Stockholm: Filadelfia, 1939, s./p. 50-72 (Kompendium/Compendium)
- Andersen, Øyvind G. og Øyvind Årdal, "Pinsebevegelsen" i:/in:/from:*Kristne kirker og trossamfunn* / Peder Borgen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1993, s./p. 243-257, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0 (Kompendium/Compendium)
- Cho, Yong-gi, "Et utvalg" i:/in:/from: *Bønn : nøkkelen til vekkelse* Bergen: Rhema Media, 1987, s./p. 49-61, ISBN/ISSN: 82-7400-007-2 (Kildelitteratur/Source texts) (Kompendium/Compendium)
- Deere, Jack, "Et utvalg" i:/in:/from: *Overrasket av Guds stemme : hvordan Gud taler idag gjennom profetier, drømmer og syner* [Skjetten]: Hermon forl., 1997, s./p. 190-204, ISBN/ISSN: 82-7341-540-6 (Kildelitteratur/Source texts) (Kompendium/Compendium)
- Engelsviken, Tormod, Ove Conrad Hanssen og Kjell Olav Sannes, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den Hellige Ånd i kirkens liv* Oslo: Luther, 1981, s./p. 18-32, 91-113, ISBN/ISSN: 82-531-7353-9 (Kompendium/Compendium)
- Hayford, Jack W., "Et utvalg" i:/in:/from: *Menighet i vekst : historien om "The Church on the Way"* Stathelle: Kilden Media, 1986, s./p. 59-71, ISBN/ISSN: 82-7408-000-9 (Kildelitteratur/Source texts) (Kompendium/Compendium)
- Hegertun, Terje, "Vi tror på Bibelen og vedkjenner oss den apostoliske trosbekjennelsen : pinsebevegelsen i forholdet til skrift og bekjennelse" i:/in:/from: *Kirkens bekjennelse i historisk og aktuelt perspektiv* / Torleiv Austad et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk, 2010, s./p. 237-249 (Kompendium/Compendium)
- Hinn, Benny, "Et utvalg" i:/in:/from: *God morgen, Hellige Ånd* Torp: Agape, 1991, s./p. 7-22, ISBN/ISSN: 82-90055-90-0/978-82-90055-90-0 (Kildelitteratur/Source texts) (Kompendium/Compendium)

- Jacobsen, Leif og Knut Tveit, "Kristensentrene/trosmenighetene" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* / Peder Borgen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1993, s./p. 217-228, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0 (Kompendium/Compendium)
- Kärkkäinen, Veli-Matti, "Et utvalg" i:/in:/from: *An introduction to ecclesiology : ecumenical, historical & global perspectives* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 68-78, ISBN/ISSN: 0-8308-2688-2 (Kompendium/Compendium)
- MacNutt, Francis, "Et utvalg" i:/in:/from: *Helbredelse av hele mennesket* Oslo: Ansgar, 1982, s./p. 70-82, 92-97, ISBN/ISSN: 82-503-0581-7 (Kildelitteratur/Source texts) (Kompendium/Compendium)
- Macchia, Frank D., "The struggle for global witness : shifting paradigms in pentecostal theology" i:/in:/from: *The Globalization of pentecostalism : a religion made to travel* / Murray W. Dempster et al. red./ed. Oxford: Regnum, 1999, s./p. 8-29, ISBN/ISSN: 1-870345-29-0 (Kompendium/Compendium)
- Macchia, Frank D., "Baptized in the Spirit : towards a global theology of Spirit baptism" i:/in:/from: *The Spirit in the world : emerging pentecostal theologies in global contexts* / Veli-Matti Kärkkäinen red./ed. Grand Rapids: Eerdmans, 2009, s./p. 3-20, ISBN/ISSN: 9780802862815 (Kompendium/Compendium)
- Pethrus, Lewi, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gud med oss : predikosamling* Stockholm: Filadelfia, 1931, s./p. 500-509 (Kildelitteratur/Source texts) (Kompendium/Compendium)
- Rudmoen, Ragnar, "Den kristne dåp" i:/in:/from: *Pinsebevegelsen i Norge 75 år, 1907-1982 [jubileumskonferansen i tekst og bilder]* / Terje,... et al. Hegertun red./ed. [Oslo]: Filadelfiaforl., 1982, s./p. 109-116, ISBN/ISSN: 82-534-0581-2 (Kildelitteratur/Source texts) (Kompendium/Compendium)
- Somdal, Alf, "Et utvalg" i:/in:/from: *Tro og lære : et forsøk på en samlet presentasjon av pinsevennenes tro og læ* [Oslo]: Filadelfiaforlaget, 1990, s./p. 13-44, 97-226, 335-371, ISBN/ISSN: 82-534-0752-1
- Tangen, Karl Inge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds rike og kirkens helbredende tjeneste : en presentasjon og vurdering av John Wimbers forståelse av kirkens helbredende tjeneste med vekt på fysisk helbredelse* Oslo: [Forfatteren], 1993, s./p. 8-59 (Kompendium/Compendium)
- Wigglesworth, Smith, "Forord, Kap. 1, 6 og 15" i:/in:/from: *Alltid voksende tro* [Nesbyen]: Logos, 1996, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7067-047-2 (Kildelitteratur/Source texts) (Kompendium/Compendium)
- Wimber, John og Kevin Springer, "Et utvalg" i:/in:/from: *Prinsipper for åndelig vekst* Hovet: Hermon forlag, 1991, s./p. 137-165, ISBN/ISSN: 82-7341-169-9 (Kildelitteratur/Source texts) (Kompendium/Compendium)
- Åleskjær, Åge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gode nyheter til de syke* Torp: Livets ord, 1986, s./p. 71-116, ISBN/ISSN: 82-90055-52-8 (Kildelitteratur/Source texts) (Kompendium/Compendium)

TEOL1460 - Innføring i systematisk teologi katolsk variant

Emneansvarlig:	Helene Lund (Helene.Lund@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er ment å gi en grunnleggende innføring i tre av den systematiske teologis hovedområder, samt oversikt over de ulike kristne konfesjonene. Emnet består av fire delemner: A. Innføring i fundamentalteologi (4 stp), B. katolsk moralteologi (4 stp), C. konfesjonskunnskap (2 stp) og D. Dogmatikk (5 stp).
Emnet er en del av Innføringsstudier i katolsk kristendom. Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Bachelor i teologi, Bachelor i kristendom eller det kan tas som enkeltemne.

Forkunnskaper: Det er ingen krav om forkunnskaper for å melde seg opp i dette emnet.

Arbeidsform og organisering
Emnet undervises i fire todagersbolker. Studiet legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid, oppgaveskriving, forelesninger og studentfremlegg med samtaler og øvelser.

Emnet undervises etter behov.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
.
Med TEOL1461 Fundamentalteologi og moralteologi reduseres emnet med 10 stp.
Med TEOL2462 Katolsk dogmatikk reduseres emnet med 5 stp.
Med KAT137-07H Katolsk moralteologi reduseres emnet med 5 stp.
Med KRL135-07H Katolsk moralteologi, religionsvitenskap og livssynskunnskap reduseres emnet med 4 stp.
Med KAT131-07H Innføring i katolsk fundamentalteologi og dogmatikk reduseres emnet med 5 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Ha godkjent oppmøte i minst 75 % av undervisningen
- Få godkjent bokrapport (1200-2000 ord) levert innen fastsatt frist (se emneark).
- Holde muntlig presentasjon over oppgitt emne
- Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1460 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: INNFØRING I FUNDAMENTALTEOLOGI (4 STP)
Studiet av fundamentalteologi ser på de grunnleggende forutsetninger for teologien. Det tar for seg troens egen rasjonalitet, dens grunnleggende kilder og postulater/utgangspunkt. Fundamentalteologien ser også på spørsmål knyttet til troens troverdighet og rasjonalitet slik den fremstår i møte med andre tankesystemer og religioner. Dette delemnet er en introduksjon til videre studier av fundamentalteologi, og det tar for seg de grunnleggende begrepene åpenbaring, tro, skrift og tradisjon.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om fundamentalteolgien som disiplin, både historisk og systematisk,

- god kunnskap om hva som menes med begrepet åpenbaring, samt gjengi ulike modeller for åpenbaring,
- kjennskap om hva som menes med begrepet ´Den hellige Skrift´, samt hva som menes med Skriftens inspirasjon,
- kunnskap om hva som ligger i begrepet ´tradisjon´,
- kunnskap om hvordan Den katolske kirke betrakter forholdet mellom Skrift og tradisjon,
- kjennskap til hva som menes med det teologiske begrepet ´tro´,
- evne til kritisk refleksjon over kristendommens ulike forsøk på å "gjøre rede for sitt håp" (jfr. 1 Pet 3, 15).

DELEMNE B: INNFØRING I KATOLSK MORALTEOLOGI (4 STP)
I dette delemnet ser man på grunnlagsetikk og utvalgte områdeetiske problemstillinger. De utvalgte områdeetiske problemstillingene er relevante for personer som tjenestegjør i Kirken.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- oversikt over de ulike formene for lov; naturrett, evig lov og guddommelig lov,
- kunnskap om den kristne etikkens særegne karakter,
- kunnskap om de kristne begrepene ´synd´ og ´omvendelse´
- kunnskap om og evne til å drøfte viktige etiske problemstillinger: menneskeverd, liv og død; familie og samliv; rettferdighet og fred; etiske perspektiver på kirkelig tjeneste; bioetikk

DELEMNE C: KONFESJONSKUNNSKAP (2 STP)
I dette delemnet fokuseres det på de viktigste kristne kirkesamfunnene: deres historiske bakgrunn, utbredelse, organisering, lære og forskjellige trosuttrykk. De ulike kirkene behandles både ut fra sin egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. Konfesjonskunnskapen skal bidra til et økumenisk perspektiv på studiet av den kristne tro og lære i dag.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale kristne kirkesamfunn og deres historiske bakgrunn,
- kjennskap til kirkesamfunnenes lære som ulike varianter av kristen livstolkning,
- kjennskap til de ulike kirkesamfunnenes trosuttrykk,
- kjennskap til kristent enhetsarbeid,

DELEMNE D: DOGMATIKK (5 STP)
Dogmatisk teologi er nært knyttet sammen med studiet av Kirkens historie, siden den er et konkret uttrykk for den kristne tro, autoritativt definert av Kirkens ordinære og ekstraordinære magisterium (konsiler, paver, bispesynoder osv.) gjennom hele Kirkens historie. I dette delemnet studeres læren om den ene og treenige Gud som det mest sentrale av kristendommens dogmer. Vinklingen er primært systematisk, men dogmehistorien er sentral i fremstillingen.

Kristendommen er en av de tre store monoteistiske religionene. Den er unik innenfor de monoteistiske religioner ved at den hevder Gud har åpenbart seg som tre personer uten å miste sin enhet. Studiet av troen på Gud som én og treenig er dermed det mest grunnleggende i emnet dogmatisk teologi. Delemnet tar utgangspunkt i den bibelske fremstilling av Guds selvåpenbaring, men beveger seg også inn på filosofiens ulike gudsbegrep. Dogmehistorien og utviklingen av det trinitariske dogmet er sentralt i emnet. Det kristne fromhetsliv og i særdeleshet kirkens liturgiske feiring av eukaristien er også grunnleggende for troen på den ene og treenige Gud. Emnet vil derfor se på liturgiske uttrykk for troen på den treenige Gud, samt hvordan denne troen former det kristne liv.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om gudsåpenbaringer i Bibelen, særlig om trinitariske utsagn i NT,
- kunnskap om treenighetsdogmets historie
- god kunnskap hva som menes med de sentrale begrepene ´person´, ´vesen´, ´natur´, ´utgang´ (processione), og ´utånding´ (spirationibus),
- kjennskap til hvordan troen på den ene og treenige Gud preger liturgien
- kjennskap til ulike dagsaktuelle tolkninger av treenighetslæren, samt evne til å drøfte disse.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Benedikt 16, pave, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i kristendommen : betraktninger over den Apostoliske trosbekjennelse* Oslo: St. Olav forlag, 1993, s./p. 13-70, 105-117, ISBN/ISSN: 82-7024-070-2
- O'Collins, Gerald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Rethinking fundamental theology : toward a new fundamental theology* Oxford: Oxford University Press, 2011, s./p. 1-17, 56-135, 166-264, ISBN/ISSN: 978-0-19-960556-9

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Dogmatic constitution on divine revelation : Dei verbum" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 971-981, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x

- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), Dei Verbum : Om guds åpenbaring Roma: 1965 , hentet/cited 2005-06-14 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/dv/
- Nichols, Aidan, "Et utvalg" i:/in:/from: *The shape of Catholic theology : an introduction to its sources, principles, and history* Edinburgh: T & T Clark, 1991, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-567-29199-5/978-0-8146-1909-4
- O'Collins, Gerald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Rethinking fundamental theology : toward a new fundamental theology* Oxford: Oxford University Press, 2011, s./p. 18-55, 136-165, 265-344, ISBN/ISSN: 978-0-19-960556-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Bischofberger, Erwin, *Människovärdet vid livets gränser : etiska riktmärken för livsvetenskaperna och sjukvården* 2. utg./ed. Uppsala: Katolska bokförlaget, 1995, ISBN/ISSN: 91-85530-23-9
- Pinckaers, Servais, *Morality : the Catholic view* South Bend, Ind.: St. Augustine's Press, 2001, ISBN/ISSN: 1-890318-56-6

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Overberg, Kenneth R., *Conscience in conflict : how to make moral choices* Cincinnati, Ohio: St. Anthony Messenger Press, 2006, ISBN/ISSN: 9780867167238

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* / Peder Borgen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1993, s./p. 9-18, 41-56, 77-94, 111-126, 129-141, 143-170, 179-206, 217-242, 243-257, 259-272, 273-286, 287-306, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Benedikt 16, pave, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i kristendommen : betraktninger over den Apostoliske trosbekjennelse* Oslo: St. Olav forlag, 1993, s./p. 71-104, 118-312, ISBN/ISSN: 82-7024-070-2
- O'Collins, Gerald, "Et utvalg" i:/in:/from: *The tripersonal God : understanding and interpreting the Trinity* London: Continuum, 2004, s./p. 1-151, 174-197, ISBN/ISSN: 9780826476883

TEOL1461 - Fundamentalteologi og fundamental moralteologi

Emneansvarlig:	Helene Lund (Helene.Lund@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den katolske presteutdannelsen. Emnet kan også inngå som et emne i programmet bachelor i teologi, bachelor i kristendom eller tas som enkeltemne. Emnet består av tre delemner: A. Innføring i fundamentalteologi (4 stp) og B. katolsk moralteologi (4 stp), konfesjonskunnskap (2 stp).

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet/-programmene Katolsk presteutdannelse, bachelor i teologi. Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Bachelor i teologi, Bachelor i religion, kultur og samfunn.

Emnet undervises i vårsemesteret i partallsår.

Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, oppgaveskriving og forelesninger.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
.
Med TEOL1460 Innføring i systematisk teologi - katolsk variant reduseres emnet med 10 stp
Med KAT137-07H Katolsk moralteologi reduseres emnet med 5 stp.
Med KRL135-07H Katolsk moralteologi, religionsvitenskap og livssynskunnskap reduseres emnet med 4 stp.
Med KAT131-07H Innføring i katolsk fundamentalteologi og dogmatikk reduseres emnet med 5 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1461 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: INNFØRING I FUNDAMENTALTEOLOGI (4 STP)
Studiet av fundamentalteologi ser på de grunnleggende forutsetninger for teologien. Det tar for seg troens egen rasjonalitet, dens grunnleggende kilder og postulater/utgangspunkt. Fundamentalteologien ser også på spørsmål knyttet til troens troverdighet og rasjonalitet slik den fremstår i møte med andre tankesystemer og religioner. Dette delemnet er en introduksjon til videre studier av fundamentalteologi, og det tar for seg de grunnleggende begrepene åpenbaring, tro, skrift og tradisjon.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om fundamentalteolgien som disiplin, både historisk og systematisk,
- god kunnskap om hva som menes med begrepet åpenbaring, samt gjengi ulike modeller for åpenbaring,
- kjennskap om hva som menes med begrepet ´Den hellige Skrift´, samt hva som menes med Skriftens inspirasjon,
- kunnskap om hva som ligger i begrepet ´tradisjon´,
- kunnskap om hvordan Den katolske kirke betrakter forholdet mellom Skrift og tradisjon,
- kjennskap til hva som menes med det teologiske begrepet ´tro´,
- evne til kritisk refleksjon over kristendommens ulike forsøk på å "gjøre rede for sitt håp" (jfr. 1 Pet 3, 15).

DELEMNE B: INNFØRING I KATOLSK MORALTEOLOGI (4 STP)

I dette delemnet ser man på grunnlagsetikk og utvalgte områdeetiske problemstillinger. De utvalgte områdeetiske problemstillingene er relevante for personer som tjenestegjør i Kirken.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- oversikt over de ulike formene for lov; naturrett, evig lov og guddommelig lov,
- kunnskap om den kristne etikkens særegne karakter,
- kunnskap om de kristne begrepene ´synd´ og ´omvendelse´
- kunnskap om og evne til å drøfte viktige etiske problemstillinger: menneskeverd, liv og død; familie og samliv; rettferdighet og fred; etiske perspektiver på kirkelig tjeneste; bioetikk

DELEMNE C: KONFESJONSKUNNSKAP (2 STP)
I dette delemnet fokuseres det på de viktigste kristne kirkesamfunnene: deres historiske bakgrunn, utbredelse, organisering, lære og forskjellige trosuttrykk. De ulike kirkene behandles både ut fra sin egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk.
Konfesjonskunnskapen skal bidra til et økumenisk perspektiv på studiet av den kristne tro og lære i dag.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale kristne kirkesamfunn og deres historiske bakgrunn,
- kjennskap til kirkesamfunnenes lære som ulike varianter av kristen livstolkning,
- kjennskap til de ulike kirkesamfunnenes trosuttrykk,
- kjennskap til kristent enhetsarbeid,

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Benedikt 16, pave, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i kristendommen : betraktninger over den Apostoliske trosbekjennelse* Oslo: St. Olav forlag, 1993, s./p. 13-70, 105-117, ISBN/ISSN: 82-7024-070-2
- O'Collins, Gerald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Rethinking fundamental theology : toward a new fundamental theology* Oxford: Oxford University Press, 2011, s./p. 1-17, 56-135, 166-264, ISBN/ISSN: 978-0-19-960556-9

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Dogmatic constitution on divine revelation : Dei verbum" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 971-981, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), Dei Verbum : Om guds åpenbaring Roma: 1965 , hentet/cited 2005-06-14 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/dv/
- Nichols, Aidan, "Et utvalg" i:/in:/from: *The shape of Catholic theology : an introduction to its sources, principles, and history* Edinburgh: T & T Clark, 1991, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-567-29199-5/978-0-8146-1909-4
- O'Collins, Gerald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Rethinking fundamental theology : toward a new fundamental theology* Oxford: Oxford University Press, 2011, s./p. 18-55, 136-165, 265-344, ISBN/ISSN: 978-0-19-960556-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Bischofberger, Erwin, *Människovärdet vid livets gränser : etiska riktmärken för livsvetenskaperna och sjukvården* 2. utg./ed. Uppsala: Katolska bokförlaget, 1995, ISBN/ISSN: 91-85530-23-9
- Pinckaers, Servais, *Morality : the Catholic view* South Bend, Ind.: St. Augustine's Press, 2001, ISBN/ISSN: 1-890318-56-6

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Overberg, Kenneth R., *Conscience in conflict : how to make moral choices* Cincinnati, Ohio: St. Anthony Messenger Press, 2006, ISBN/ISSN: 9780867167238

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* / Peder Borgen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1993, s./p. 9-18, 41-56, 77-94, 111-126, 129-141, 143-170, 179-206, 217-242, 243-257, 259-272, 273-286, 287-306, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0

TEOL1462 - Kirken om kvinner og kvinner i Kirken - Et katolsk perspektiv

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Halvparten av kirkens medlemmer har vært og er kvinner, allikevel har kirkens forhold til kvinner ofte fortonet seg tvetydig - langs en skala fra usynliggjøring til helgenkåring. Dette emnet fokuserer særlig på hva kirken - i særdeleshet den katolske - har sagt og sier om kvinner, og på kvinner som på forskjellig vis har market seg i kirke og samfunn. Studiet gir innblikk i den teologiske bakgrunnen, den historiske virkelighet og den aktuelle status i det kirkelige liv.

Innfallsvinkelen er bred med blikk for den felles kristne arv: Man vil ta for seg noen av Bibelens kvinner, Jomfru Maria og kvinnelige helgener, ørkenmødre og diakonisser, misjonærer og ordenssøstre uten å glemme andre roller kvinner har og har hatt i kirken. Linjer til feministteologi og nyere norsk katolsk kirkehistorie vil også bli tillagt vekt.
Studieprogramtilhørighet
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet/-programmene
- Master i teologi - katolsk presteutdanning (6 år)

Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
- Bachelor i teologi
- Bachelor i religion, kultur og samfunn

Forkunnskaper:
Det anbefales at studenten har grunnleggende kunnskaper innenfor fagene kirkehistorie og systematisk teologi (1000-nivå).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1462 har essay som eksamensform. For å kunne levere essay, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Emnet vurderes med karakter på en skala fra A til F hvor A er best og F er «ikke bestått».

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne:
- ha god kunnskap om Den katolske kirkes offisielle syn på kvinner og kvinners rolle i kirke og samfunn
- ha god kunnskap om ulike strømninger innen katolsk feministteologi samt ulike modeller for å beskrive feministteologien
- ha kjennskap til ordensvesenet generelt og søstrenes etablering og historie i Norge spesielt
- ha kjennskap til debatten om kvinnelige prester
- ha kjennskap til mariologi og utvalgte kvinnelige helgener fra ulike tidsepoker
- ha evne til å reflektere over spørsmål relatert til kjønn (gender) og kvinners deltakelse i kirke og samfunn

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aasen, Elisabeth, "Et utvalg" i:/in:/from: *Driftige damer : lærde og ledende kvinner gjennom tidene* Ny utg./ed. Oslo: Pax, 2009, s./p. 13-114, ISBN/ISSN: 978-82-530-3017-3
- Ashley, Benedict M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Justice in the church : gender and participation* Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 1996, s./p. 1-167, ISBN/ISSN: 0-8132-0857-2/0-8132-0858-0
- Benedikt 16, pave, *Maria : Pope Benedict XVI on the Mother of God* San Francisco: Ignatius Press, 2009, s./p. 160, ISBN/ISSN: 978-158617-307-4
- Bliksrud, Liv, "Feminisme og antifeminisme i Sigrid Undsets forfatterskap" i:/in: *Norsk litterær årbok* (1981), s./p. 131-148, ISBN/ISSN: 0078-1266 (Kompendium/Compendium)
- Børresen, Kari Elisabeth, "Et utvalg" i:/in:/from: *From patristics to matristics : selected articles on Christian gender models* Roma: Herder, 2002, s./p. 33-47, 247-272, 275-287 (Kompendium/Compendium)
- Groppe, Elizabeth, "Women and the Persona of Christ : ordination in the Roman Catholic Church" i:/in:/from: *Frontiers in Catholic feminist theology : shoulder to shoulder* / Susan Abraham et al. red./ed. Minneapolis: Fortress Press, 2009, s./p. 153-171, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6439-8 (alk. paper) (Kompendium/Compendium)
- Johannes Paul 2, Pave, Apostolic Letter Ordinatio Sacerdotalis of John Paul II to the Bishops of the Catholic Church on reserving priestly ordination to men alone (Apostolisk brev om at prestevigsel er utelukkende forbeholdt menn) 1994 , hentet/cited 2010-12-08 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/apost_letters/documents/hf_jp-ii_apl_22051994_ordinatio-sacerdotalis_en.html
- Johannes Paul 2, Pave, Apostolic letter Mulieris dignitatem of the Supreme Pontiff John Paul II on the dignity and vocation of women /on the occasion of the Marian year (Apostolisk brev om kvinnens verdighet og kall) Rome: Libreria Editrice Vaticana, 1988 , hentet/cited 2010-12-08 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/apost_letters/documents/hf_jp-ii_apl_15081988_mulieris-dignitatem_en.html
- Johnson, Elizabeth A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Quest for the living God : mapping frontiers in the theology of God* New York: Continuum, 2007, s./p. 90-112, ISBN/ISSN: 978-0-8264-1770-1 (Kompendium/Compendium)
- Julian of Norwich, *Visjoner av Guds kjærlighet* Oslo: Luther, 2000, ISBN/ISSN: 82-531-4522-5
- Nilsen, Else Britt, "Moderne kvinner under slør og flagrende gevanter : ordenssøstre i Norge gjennom 150 år" i:/in: *St. Olav* 121, nr./issue 5-6 (2009), s./p. 30-38, ISBN/ISSN: 0802-6726 (Kompendium/Compendium)
- Nilsen, Else Britt, "Uredde nonner tok styringen : forrige århundreskiftets ledergestalter" i:/in:/from: *Historier om helse* / Jacob B. Natvig et al. red./ed. Oslo: Den Norske legeforening, 2009, s./p. 44-53, ISBN/ISSN: 978-82-8070-079-7 (Kompendium/Compendium)
- Nilsen, Else-Britt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nonner i storm og stille : katolske ordenssøstre i Norge i det 19. og 20. århundre* Oslo: Solum, 2001, s./p. 171-188, 241-253, ISBN/ISSN: 82-560-1275-7 (Kompendium/Compendium)
- Noffke, Suzanne, "Catherine of Siena and ecclesial obedience " i:/in: *Spirituality today* 41, nr./issue 1 (1989), s./p. 4-17, ISBN/ISSN: 0162-6760 , hentet/cited 1 fra/from http://www.spiritualitytoday.org/spir2day/894111noffke.html
- Raulin, Albert, "Maria i katolsk teologi" i:/in: *Kirke og kultur* 91 (1986), s./p. 130-141, ISBN/ISSN: 0023-186x (Kompendium/Compendium)
- Sacred Congregation for the Doctrine of the Faith, Inter Insigniores : declaration on the Admission of Women to the Ministerial Priesthood (15 October 1976) 1976 , hentet/cited 2010-12-08 fra/from http://www.ewtn.com/library/curia/cdfinsig.htm
- Smith, Susan E., *Women in mission : from the New Testament to today* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2007, ISBN/ISSN: 1-57075-737-2/978-1-57075-737-2
- Tryti, Anna Elisa, Kvinnens stilling i klostervesenet Oslo: 1987 , hentet/cited 2010-12-09 fra/from http://www.katolsk.no/artikler/kvinklos.htm
- Vogt, Kari, "Kvinnelige asketer i Egypt i det 4. og 5. århundre" i:/in: *Kyrkohistorisk årsskrift* 82 (1985), s./p. 41-52, ISBN/ISSN: 0085-2619 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Women & Christianity* New York: Orbis Books, 2001-2003 b./vol. Vol. 1-3, ISBN/ISSN: 1-57075-365-2 /1-85607-339-4/1-57075-366-0 /1-85607-365-3
- Benedikt 16, pave og Hans Urs von Balthasar, *Mary, the Church at the source* San Francisco, CA: Ignatius Press, 2005, ISBN/ISSN: 9781586170189 (pbk. alk. paper)/158617018X (pbk. alk. paper)
- Johansen, Kristin, *Hvis kvinner ville være kvinner : Sigrid Undset, hennes samtid og kvinnespørsmålet* Oslo: Aschehoug, 1998, ISBN/ISSN: 82-03-17929-0
- Undset, Sigrid, *Et kvinnesynspunkt* 2. oppl. utg./ed. Oslo: Aschehoug, 1973 eller nyere, ISBN/ISSN: 82-03-05789-6

TEOL1510 - Innføring i prestetjeneste og praktisk teologi

Emneansvarlig:	Jan Terje Christoffersen (Jan.T.Christoffersen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Mappesamtale
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-06

Generell informasjon

TEOL1510 er det første av flere integrerte praktikumsemner innen profesjonsstudiet i teologi. Emnet er delt inn i to delemner:
Delemne A gir innføring i prestetjeneste og innførende øvelse i et utvalg av prestetjenestens kompetanser/gjøremål. Det legges vekt på utvikling av pastoral identitet og spiritualitet.
Delemne B gir innføring i praktisk teologi og i praktisk-teologisk metode, med vekt på fagforståelse, kirkekunnskap og øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori.
Emnet er et kjerneemne i profesjonsstudiet i teologi.

Arbeidsform og organisering
Emnet består av varierte arbeidsformer:
- Forelesninger
- Praktisk-teologiske verksteder
- Ekskursjon
- Seminarundervisning
- Studentens egenaktivitet i forarbeidet til oppgaven i delemne B.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med TEOL1540 Kirkekunnskap reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten ha:
- Bestått kortprøve i delemne B.
- Godkjent oppmøte i undervisningen i delemne A, og i undervisningen i oppgavemetodikk delemne B. Det er krav om 100 % oppmøte, men emneansvarlig kan innvilge inntil 25% fravær etter begrunnet søknad.
- Levere og få godkjent litteraturbasert refleksjonsnotat (1000-1500 ord) om valgfri bok "spiritualitet", relatert til retreaterfaring.
- Levere og få godkjent utkast til preken (etter mal), med refleksjoner over prosessen, til sammen 1000 - 1500 ord.
- Levere og få godkjent kortfattet refleksjonsnotat over arbeid med pedagogisk tiltak for barn/unge, 600 - 800 ord.
- Levere og få godkjent kortfattet refleksjonsnotat over sjelesørgerisk problemstilling (600-800 ord).
- Levere oppgave med beskrivelse/refleksjon over gudstjenester i to utvalgte menigheter, på bakgrunn av utarbeidet mal (inntil 2000-2400 ord).
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL1510 har mappesamtale som eksamensform. Mappen inneholder innleveringene beskrevet under "Studiekrav". For å kunne gå opp til mappesamtalen må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A: INNFØRING I PRESTETJENESTE (5 STP)
Delemne A gir innføring i prestetjeneste og innførende øvelse i et utvalg av prestetjenestens kompetanser/gjøremål. Det legges vekt på

utvikling av pastoral identitet og spiritualitet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- Kjennskap til prestetjenestens teologi og til prestetjenesten som profesjon.
- Evne til å reflektere over forholdet mellom egen identitet/spiritualitet og pastoral identitet/spiritualitet.
- Evne til å arbeide beskrivende og utviklende med muntlighet og personlig uttrykk.
- Kjennskap til sjelesorgfaget; evne til å reflektere over ulike sider ved et knippe sjelesorgcase
- Kjennskap til homiletikkfaget; evne til å utvikle en preken, og reflektere over dette arbeidet i lys av relevant teori.
- Kjennskap til menighetspedagogikkfaget; evne til å utvikle pedagogisk opplegg for et avgrenset læringstiltak i en menighet, og reflektere over dette arbeidet i lys av relevant teori.

DELEMNE B: INNFØRING I PRAKTISK TEOLOGI OG PRAKTISK-TEOLOGISK METODE (5 STP)
Delemne B gir innføring i kirkekunnskap, i praktisk teologi og i praktisk-teologisk metode. Delemnet vektlegger ekklesiologiske, liturgiske og diakonale perspektiver. Delemnet gir øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori.

Det er en fordel om studentene har gjennomført gjennomfører EX1020 delemne B i samme semester, fordi dette emnet gir innføring i ulike modeller for praktisk teologi.

MÅL DELEMNE B
Studenten skal etter fullført emne ha
- Kjennskap til Den norske kirkes ordning og rettslige status, og til andre kirkesamfunn/livssynsorganisasjoner i Norge
- Kjennskap til kirkebyggets arkitektur og bruk, og kirkeårets oppbygging.
- Kjennskap til ordning for gudstjeneste og kirkelige handlinger i Den norske kirke.
- Kunnskap om sosiologiske og teologiske perspektiver på Den norske kirke som folkekirke.
- Kunnskap om sosiologiske og teologiske perspektiver på gudstjenesteliv og diakoni i Den norske kirke.
- Evne til å observere gudstjenestepraksis og/eller diakonal praksis i en lokalmenighet, og reflektere over disse i lys av relevant teori.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* [Oslo]: Tano Aschehoug, 1997, s./p. 15-39, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8 (Kompendium/Compendium)
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2004), s./p. 84-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Harbsmeier, Eberhard og Hans Raun Iversen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Praktisk teologi* Frederiksberg: Anis, 1995, s./p. 348-382, ISBN/ISSN: 87-7457-170-2 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Isaksen, Sjur og Fredrik Saxegaard, "Innføring i pastoralteologi" i:/in:/from: *Eget hefte* Oslo: MF, 2012, s./p. ikke oppgitt (Se Fronter/Check Fronter)
- Jakobsen, Rolv Nøtvik og Gunnfrid Ljones Øierud, "Et utvalg" i:/in:/from: *Prekenbeskrivelse : forstå - formidle - forbedre - forkynne* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2009, s./p. 43-46, 60-64, ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9
- Saxegaard, Fredrik, "Homiletikk til å begynne med" i:/in:/from: *Eget hefte* Oslo: MF, 2012, s./p. ikke oppgitt (Se Fronter/Check Fronter)
- Søbstad, Frode, "Læring i kirken sett i et utvidet perspektiv" i:/in:/from: *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* / Turid Skorpe Lannem et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, s./p. 147-154, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Nouwen, Henri J. M., "Et utvalg på ca 100 sider" i:/in:/from: *Å søke en helhet : de tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* Oslo: Verbum, 2006, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-543-1057-2/978-82-543-1057-1

Eller:/Or:
- Malm, Magnus, "Et utvalg på ca 100 sider" i:/in:/from: *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-531-7536-1

Eller:/Or:
- Benner, David, "Et utvalg på ca 100 sider" i:/in:/from: *The gift of being yourself : the sacred call to self-discovery* Trowbridge: Eagle Publishing, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 9780863476112

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion i dagens Norge : mellom sekularisering og sakralisering* / Pål Ketil Botvar et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2010, s./p. 11-24, 44-59, 60-80, 181-195, ISBN/ISSN: 978-82-15-01750-1
- *Norsk kirkekunnskap* 2012 (Se Fronter/Check Fronter)
- Den Norske kirke, og Kirkerådet, "Veiledning om ulike sider ved gudstjenesten" i:/in:/from: *Gudstjeneste for Den norske kirke* [Bokmål utg.] utg./ed. Stavanger: Eide forlag, 2011, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0 , hentet fra/cited from www.kirken.no
- Den Norske kirke, og Kirkerådet, "Gudstjenesten: hellig handling, hellig tid, hellig rom" i:/in:/from: *Gudstjeneste for Den norske kirke*

[Bokmål utg.] utg./ed. Stavanger: Eide forlag, 2011, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0 , hentet fra/cited from www.kirken.no
- Eide, Sindre, "Gudstjenesten - menighetens hjertesak" i:/in:/from: *Sammen i forandring / refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2011, s./p. 101-116, ISBN/ISSN: 978-82-8249-061-0 (Kompendium/Compendium)
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 26-42, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2 (Kompendium/Compendium)
- Hansen, Geir, "Gudstjenestearbeid og menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* 20, nr./issue 1 (2003), s./p. 22-31 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, "Fellesskap med hverandre" i:/in:/from: *Den virkelige kirke : bidrag til ekklesiologien* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 87-107, ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Lannem, Turid Skorpe, "Like barn leikar best eller gir mangfald mest?" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 99-114, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9 (Kompendium/Compendium)
- Modéus, Martin, "Et ritual blandt andre ritualer" i:/in:/from: *Menneskelig gudstjeneste : om gudstjenesten som relation og ritual* København: Alfa, 2007, s./p. 37-70, ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2
- Nordstokke, Kjell, *Diakoni i kontekst : forvandling, forsoning, myndiggjøring : et bidrag fra Det Lutherske Verdensforbund til forståelsen av diakoni og diakonal praksis* Norsk utg./ed. Geneve: Det Lutherske verdensforbund, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-097-3
- Postholm, May Britt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kvalitativ metode : en innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2010, s./p. 50-67, ISBN/ISSN: 978-82-15-01694-8 (Kompendium/Compendium)
- Schumacher, Jan, "Fra rubrikk til ordo" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2006), s./p. 19-31, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)

TEOL1540 - Innføring i praktisk teologi med praksis

Emneansvarlig:	Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Muntlig prøve etter oppfylte studiekrav
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-04
Kunngjøringsdato:	2012-12-07
Trekkfrist:	2012-11-20

Generell informasjon

TEOL1540 gir en grunnleggende innføring i fagfeltet praktisk teologi og i noen sentrale praktisk-teologiske emneområder. Emnet er organisert i to delemner:
Delemne A gir en innføring i missiologi og inneholder praksis.
Delemne B gir innføring i praktisk teologi og i praktisk-teologisk metode, med vekt på fagforståelse, kirkekunnskap og øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori.
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro.

Arbeidsform og organisering:
- forelesninger
- praktisk-teologiske verksteder
- ekskursjon
- seminarundervisning
- praksis, inkludert veiledningssamtaler
- studentens egenaktivitet i forarbeidet til oppgaven i delemne B

Praksisperioden er veiledet. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i emnehefte for TEOL1540 og i Praksisguide for Ungdom, kultur og tro.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- bestå kortprøve i delemne B
- ha godkjent oppmøte i undervisningen i delemne A, og i undervisningen i oppgavemetodikk delemne B. Det er krav om 100 % oppmøte, men emneansvarlig kan innvilge inntil 25 % fravær etter begrunnet søknad
- levere og få godkjent litteraturbasert refleksjonsnotat (1000-1500 ord) om valgfri bok med utgangspunkt i en praksisrelatert problemstilling
- levere og få godkjent oppgave med beskrivelse/refleksjon over gudstjenesteliv i to utvalgte menigheter, på bakgrunn av utarbeidet mal (2000-2400 ord)
- levere og få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen en fastsatt frist
- bestå praksis
- levere og få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1540 har mappesamtale som eksamensform. Mappen inneholder innleveringene beskrevet under ¿Studiekrav¿. For å kunne gå opp til mappesamtalen må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

A. INNFØRING I MISSIOLOGI OG PRAKSIS I BARNE- OG UNGDOMSARBEID
(5 STP)
Delemne A gir en innføring i missiologi og praksis.
Praksis er sammenhengende over fire semester og har faglig forankring i disse emnene: TEOL1640, TEOL1540, TEOL2540 og TEOL2542. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over fire semester, og denne finner sted i barne- og ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke, i annet kirkesamfunn eller organisasjon. Studenten får veiledning 1 gang per måned av en av de som er ansvarlige for ungdomsarbeidet i praksismenigheten.

MÅL FOR DELEMNE A
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om missiologi med særlig vekt på misjonal ekklesiologi
- kunnskap om misjonalt ungdomsarbeid

DELEMNE B: INNFØRING I PRAKTISK TEOLOGI OG PRAKTISK-TEOLOGISK METODE (5 STP)
Delemne B gir innføring i kirkekunnskap, i praktisk teologi og i praktisk-teologisk metode. Delemnet vektlegger ekklesiologiske, liturgiske og diakonale perspektiver. Delemnet gir øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori. MÅL DELEMNE B Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til Den norske kirkes ordning og rettslige status, og til andre kirkesamfunn/livssynsorganisasjoner i Norge
- kjennskap til kirkebyggets arkitektur og bruk, og kirkeårets oppbygging.
- kjennskap til ordning for gudstjeneste og kirkelige handlinger i Den norske kirke.
- kunnskap om sosiologiske og teologiske perspektiver på Den norske kirke som folkekirke.
- kunnskap om sosiologiske og teologiske perspektiver på gudstjenesteliv og diakoni i Den norske kirke.
- evne til å observere gudstjenestepraksis og/eller diakonal praksis i en lokalmenighet, og reflektere over disse i lys av relevant teori.

Merknad til litteraturlisten
Under delemne A kommer et tillegg på ca 100 sider i valgfri bok som er relevant for praksisrelatert refleksjonsnotat.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, s./p. 44-73, 173-186, 220-261, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag*/ Tormod Engelsviken et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 51-92, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9
- Engelsviken, Tormod, "Hva er misjon : om ulike misjonsforståelser" i:/in: *Ung teologi* 39, nr./issue 2 (2006), s./p. 25-37 (Kompendium/Compendium)
- Jørgensen, Knud, "Mission in the postmodern society" i:/in:/from: *Med Kristus til jordens ender : festskrift til Tormod Engelsviken* / Kjell Olav et al. ,Sannes red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, s./p. 113-122, ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7 (Kompendium/Compendium)
- Senter, Mark H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Four views of youth ministry and the church : inclusive congregational, preparatory, missional, strategic* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties, 2001, s./p. IX-XIX, ISBN/ISSN: 0-310-23405-0 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion i dagens Norge : mellom sekularisering og sakralisering* / Pål Ketil Botvar et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2010, s./p. 11-24, 44-59, 60-80, 181-195, ISBN/ISSN: 978-82-15-01750-1
- *Norsk kirkekunnskap* 2012 (Se Fronter/Check Fronter)
- Den Norske kirke, og Kirkerådet, "Gudstjenesten: hellig handling, hellig tid, hellig rom" i:/in:/from: *Gudstjeneste for Den norske kirke* [Bokmål utg.] utg./ed. Stavanger: Eide forlag, 2011, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0 , hentet fra/cited from www.kirken.no
- Den Norske kirke, og Kirkerådet, "Veiledning om ulike sider ved gudstjenesten" i:/in:/from: *Gudstjeneste for Den norske kirke* [Bokmål utg.] utg./ed. Stavanger: Eide forlag, 2011, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0 , hentet fra/cited from www.kirken.no
- Eide, Sindre, "Gudstjenesten - menighetens hjertesak" i:/in:/from: *Sammen i forandring / refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2011, s./p. 101-116, ISBN/ISSN: 978-82-8249-061-0 (Kompendium/Compendium)
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 26-42, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2 (Kompendium/Compendium)
- Hansen, Geir, "Gudstjenestearbeid og menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* 20, nr./issue 1 (2003), s./p. 22-31 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, "Fellesskap med hverandre" i:/in:/from: *Den virkelige kirke : bidrag til ekklesiologien* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 87-107, ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Lannem, Turid Skorpe, "Like barn leikar best eller gir mangfald mest?" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 99-114, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9 (Kompendium/Compendium)
- Modéus, Martin, "Et ritual blandt andre ritualer" i:/in:/from: *Menneskelig gudstjeneste : om gudstjenesten som relation og ritual* København: Alfa, 2007, s./p. 37-70, ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2

- Nordstokke, Kjell, *Diakoni i kontekst : forvandling, forsoning, myndiggjøring : et bidrag fra Det Lutherske Verdensforbund til forståelsen av diakoni og diakonal praksis* Norsk utg./ed. Geneve: Det Lutherske verdensforbund, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-097-3
- Postholm, May Britt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kvalitativ metode : en innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2010, s./p. 50-67, ISBN/ISSN: 978-82-15-01694-8 (Kompendium/Compendium)
- Schumacher, Jan, "Fra rubrikk til ordo" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2006), s./p. 19-31, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)

TEOL1545 - Ledelse og medarbeiderskap

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Bachelor Ungdom, kultur og tro.
TEOL1545 gir en innføring i organisasjon, ledelse, frivillighet og medarbeiderskap, og behandler tema som organisasjonsteori, betydningen av organisasjonskultur, endringsledelse, organisasjonsutvikling og ulike typer lederskap. Det benyttets generell ledelseslitteratur, men modulen fokuserer også på det spesifikke ved lederskap i en kirkelig kontekst. Emnet vil også ta opp betydningen av kjønn når det gjelder rekruttering av ledere og utøvelse av lederskap. Det vil videre bli arbeidet med å utvikle studentenes ferdigheter når det gjelder å lede ulike former for prosjektarbeid, inkl. prosessen med å gå fra en visjon til et oppnådd mål. Frivillighet både i kirkelig og allmenn sammenheng med vekt på vår norske kontekst vektlegges. Herunder kommer tema som forskjell på fulltidsansatte og frivillige, samarbeid mellom det offentlige og frivillige organisasjoner og dugnadsånd. Emnet vil dessuten gi en innføring i teamledelse, teamarbeid og samarbeid i stab, samt gi studentene kjennskap til konfliktløsning i kirkelig kontekst.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1010, K1020, RL1010, RL1020 og TEOL1640, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner: Med PT115 Ledelse og medarbeiderskap i kirken reduseres dette emnet med 5 stp. Med PT114 Ledelse og medarbeiderskap reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 %) i undervisningen
- delta i et gruppearbeid med presentasjon
- få godkjent et refleksjonsnotat (1000-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

TEOL1545 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om menighetsledelse
- god kunnskap om leder- og medarbeiderutvikling
- god kunnskap om konfliktløsning i kirkelig sammenheng
- god kunnskap om og ferdigheter i teamledelse og samarbeid i stab
- god kunnskap om og ferdigheter i prosjektarbeid og prosjektledelse
- kunnskap om ulike teoretiske perspektiver på organisasjon og ledelse
- kunnskap om betydningen kjønn har for rekruttering av ledere og utøvelse av lederskap
- kunnskap om arbeid med frivillige i kirken og i andre sammenhenger
- kjennskap til religiøs sekterisme

TEOL1570 - Praktisk teologi for lokalpredikanter i Metodistkirken

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Kurset er et kjerneemne i Metodistkirkens teologiske seminar sitt kurs for lokalpredikanter.
Kurset gir en grunnleggende innføring i praktisk teologi og praktisk-teologisk metode, med vekt på fagforståelse og øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori. Refleksjon over praksis vil også være integrert i TEOL1570. Kurset består av tre delemner: A. Liturgi og prekenlære, B. Sjelesorg og C. Ledelse

Kurset består av varierte arbeidsformer: Forelesninger, praktisk-teologiske verksteder og studentenes egenaktivitet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med TEOL1510 reduseres dette emnet med 4 stp
- Med TEOL5580 reduseres dette emnet med 2 stp
- Med PT573 reduseres dette emnet med 2 stp
- Med PT575 reduseres dette emnet med 2 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten ha

- deltatt i minst 75 % av undervisningen. - holdt en gudstjeneste med preken som godkjennes av den lokale prest
- i forbindelse med den avholdte gudstjeneste leveres prekenen (ca 1000 ord), program for gudstjeneste, et refleksjonsnotat over gudstjenesten (ca 500 ord) og et refleksjonsnotat over menighetens gudstjenesteliv (ca 500 ord),
- skrive og innlevere en faglig oppgave knyttet til sjelesorg, over et emne som er avtalt med emneansvarlig (ca 1500 ord).
- skrive og innlevere en faglig oppgave hvor en reflekterer over engen ledelseserfaring i kirke eller menighet, knyttet opp mot pensum. Tema avtales med emneansvarlig (ca, 2000 ord).
- legge frem minst en av oppgavene/innleveringene for gruppen.

Avsluttende vurdering

TEOL1570 har mappevurdering som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering må studentene innen oppsatte frister ha oppfylt studiekravene. Følgende inngår i mappen:
- preken og program for gudstjenesten
- refleksjonsnotater over gudstjeneste og menighetens gudstjenesteliv
- faglig oppgave i sjelesorg
- faglig oppgave i ledelse.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av de innleverte oppgaver.
Ved ny prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve. Ny karakter (A-F) settes på grunnlag av denne. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for mappen.

Mål

DELEMNE A: LITURGI OG PREKENLÆRE
Studiet skal gi studenten:
- Kjennskap til kirkebyggets arkitektur
- Kjennskap til kirkeårets oppbygning
- God kunnskap om ordning for gudstjeneste og kirkelige handlinger i Metodistkirken
- Evne til å utvikle og holde en preken
- Evne til å observere gudstjenestepraksis i en menighet og reflektere teologisk over dette

DELEMNE B: SJELESORG
Studiet skal gi studenten:
- Kjennskap til sjelesorg som praktisk-teologisk fagfelt
- Evne til å reflektere teologisk over sjelesorgspraksis

DELEMNE C: LEDELSE
Studiet skal gi studenten:
- Kjennskap til Metodistkirkens organisering og kirkeforståelse
- Evne til å reflektere teologisk over kirkelig ledelse som fagfelt
- Evne til å reflektere teologisk over forholdet mellom egen identitet og identitet som leder i kirken

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- *Liturgier* Oslo: Metodistkirken i Norge, 2009
- Nordhaug, Halvor, *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4/978-82-531-4528-0
- Refsdal, Knut, "Kirkebygg og teologi" i:/in: *Teologisk forum* , nr./issue 2 (1995), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0802-1457

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Bergem, Anders, *"Som epler av gull-" : en bok om kristen sjelesorg* 2011 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 978-82-300-0786-0

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bergem, Anders, *"Som epler av gull-" : en bok om kristen sjelesorg* 2008 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 978-82-300-0415-9

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Brunstad, Paul Otto, *Klokt lederskap : mellom dyder og dødssynder* Oslo: Gyldendal akademisk, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-05-39258-8
- Metodistkirken i Nord-Europa, "§§ 201-205, 214-258, 266-271" i:/in:/from: *The Book of discipline of the United Methodist Church in Northern Europe* Oslo: The United Methodist Publ. House, 2009, s./p. ikke oppgitt

TEOL1640 - Innføring i ledelse i kristent ungdomsarbeid

Emneansvarlig:	Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro. Emnet har to delemner: A. Praksis i menighet, og B. Innføring i ledelse av kristent ungdomsarbeid.
Emnet har som mål å gi god kunnskap om ledelse av kristent ungdomsarbeid. Det tar for seg ungdoms utviklingsfaser, sosialisering og identitetsdannelse, og noen aktuelle tema knyttet til ungdomstiden. Emnet har også fokus på ungdomslederens rolle og utvikling, og skal gi studentene ressurser til økt selvinnsikt og modning, samt dyktiggjøre dem til å kunne forstå og håndtere ungdomstidens spesielle utfordringer.
Emnet har tre studiepoeng praksis.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen, skal studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) på undervisningen
- bestå en kortprøve (1 1/2 time) relatert til pensumlitteratur. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent har studenten rett til ny prøve
- delta på en studietur av ca én ukes varighet. Studentene kan etter søknad bytte ut studieturen med et likeverdig opplegg
- få godkjent en studietursrapport (ca. 2000 ord) levert innen en fastsatt frist. Studenter som etter søknad bytter ut studieturen med et likeverdig opplegg, skal skrive en tilsvarende rapport fra det alternative opplegget
- delta i PT-grupper
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis innen fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1640 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet inngår i TEOL1640, TEOL1540, TEOL2540 og TEOL2542 og har sin forankring i disse modulene. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over fire semester, og denne finner sted i et ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke, i annet kirkesamfunn eller organisasjon. Studenten får veiledning 1 gang per måned av en av de som er ansvarlige for ungdomsarbeidet i praksismenigheten. Studenten skal observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet, og i særlig grad reflektere over sin egen rolle som ungdomsleder i lys av menighetens profil og kontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk PT-gruppe på MF.

Se for øvrig «Informasjonshefte i UKT praksis».

B. INNFØRING I LEDLESE AV KRISTENT UNGDOMSARBEID (7 SP)
- god kunnskap om ungdoms utviklingsfaser, sosialisering og identitetsdannelse
- kunnskap om tematikk knyttet til seksualitet og rus, særlig relatert til ungdomstiden som fase
- kunnskap om ungdomsarbeidets historie
- kunnskap om nådegaver og menighetsledelse i NT
- evne til å reflektere etisk og faglig over egen rolle som ungdomsleder.

Merknad til litteraturlisten

I tillegg til den oppsatte litteraturen velges det ut i samråd med faglærer ca. 100 sider av den supplerende litteraturen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, s./p. 21-38, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium/Compendium)
- Dean, Kenda Creasy og Ron Foster, "Et utvalg" i:/in:/from: *The godbearing life : the art of soul tending for youth ministry* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 1998, s./p. 25-102, ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Engedal, Leif Gunnar, "Huden og sansene : menneskets seksualitet i spenningen mellom livsutfoldelse og ødeleggelse" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, s./p. 265-277, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn og Dag Hallen, "Kap. 1,3,5-7, 9-19" i:/in:/from: *Barne- og ungdomspsykologi* 4. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2000, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-417-1098-4
- Jansvik, Eva Marie, "Den vanskelige balansekunsten : - ungdomsarbeiderens utfordring med å leve i balanse mellom jobb og hvile" i:/in: *Ung teologi* 39, nr./issue 3 (2006), s./p. 5-16, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Kleiven, Tormod, "Sexualitet : hvordan være en veileder for unge mennesker?" i:/in: *Ung teologi* 40, nr./issue 1 (2007), s./p. 39-46, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Norheim, Bård Eirik Hallesby, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, s./p. 29-72, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5
- Nouwen, Henri J. M., *In the name of Jesus : reflections on Christian leadership* London: Darton, Longman and Todd, 1989, ISBN/ISSN: 0-8245-0915-3/0-232-51829-7
- Pedersen, Willy, "Kap. 1-2, 8-9" i:/in:/from: *Bittersøtt : ungdom, sosialisering, rusmidler* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2006, s./p. 11-49, 165-198, ISBN/ISSN: 82-15-01057-1/978-82-15-01057-1
- Skjevesland, Olav, "Kap. IV" i:/in:/from: *Levende kirke : om nådegaver, tjenester og menighetsbygging* Oslo: Luther, 1984, s./p. ikke oppgitt., ISBN/ISSN: 82-531-7421-7 (Kompendium/Compendium)
- Ulstein, Jan Ove, "Ungdom i rørsle : nokre trekk frå det kristelege ungdomsarbeidet si historie i Noreg" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. 2004 b./vol. 1, s./p. 11-42, ISBN/ISSN: 82-519-2020-5/978-82-519-2020-9 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Det fir-foldige menneske : et personlighetsspeil til sjelesørgerisk bruk* Oslo: Luther Forlag, 1983, s./p. 39-154, ISBN/ISSN: 82-531-7395-4
- Hallesby, O., *Temperamentene i kristelig lys* Oslo: Lunde, 2001, ISBN/ISSN: 82-520-3316-4
- Malm, Magnus, *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991, ISBN/ISSN: 82-531-7536-1
- Riso, Don Richard og Russ Hudson, *Discovering your personality type : the essential introduction to enneagram* Rev. utg./ed. Boston: Houghton Mifflin, 2003, ISBN/ISSN: 0-618-21903-x
- Rohr, Richard og Andreas Ebert, *Enneagrammet : sjelens 9 ansikter* 3. utg./ed. Oslo: Verbum, ISBN/ISSN: 978-82-543-1159-2

TEOL1741 - Ungdom, kirke og misjon

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet for bachelor i ungdom, kultur og tro

TEOL1741 fokuserer på ungdom og ungdomsarbeid som en spesiell kontekst for teologisk arbeid. I denne kontekst reises problemstillinger både relatert til ungdom som en viktig gruppe i den kristne menighet, og ungdomsarbeid som en vesentlig side ved kirkens oppdrag. Emnet fokuserer imidlertid videre enn ungdomsarbeid og spør også hvordan ungdom kan være en del av kirken og bidra til dens totale oppdrag i misjon og menighetsbygging.

I TEOL1741 stilles tre hovedspørsmål: Hva vil det si å være kirke? Hva innebærer kirkens misjonsoppdrag? Hvilken betydning har ungdom i kirke og misjon, både hva angår egen tjeneste misjon og som målgruppe for misjon?

Emnet gir til sammen 10 studiepoeng.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TEOL1740 Ungdom, ... reduseres dette emnet med 10 sp.

Studiekrav

- delta på en studietur av ca. én ukes varighet. Studenten kan etter søknad bytte ut studieturen med et likeverdig opplegg
- få godkjent en studietursrapport (ca. 2000 ord) levert innen en fastsatt frist. Studenter som etter søknad bytter ut studieturen med et likeverdig opplegg, skal skrive en tilsvarende rapport fra det alternative opplegget
- få godkjent et refleksjonsnotat (1000-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- ha godkjent frammøte (minst 75%) i undervisningen
- delta i PT-gruppe
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet (TEOL1741) har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om ekklesiologi og ekklesiologiske perspektiv på ungdomsarbeid
- god kunnskap om missiologi med særlig vekt på misjonal ekklesiologi
- kunnskap om 'ungdomsteologi' og ungdom som kulturell kontekst for kirke og misjon
- kunnskap om den historiske bakgrunn for ungdomsarbeid
- kunnskap om kirkelig embetssyn og det allmenne prestedømmes teologi
- kunnskap om ulike praktiske former og teoretiske modeller for ungdomsarbeid
- kunnskap om nyere retninger innenfor kirketenkning

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag/* Tormod Engelsviken et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 13-92, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, s./p. 15-17, 44-64, 173-186, 242-261, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* 59, nr./issue 3 (2005), s./p. 131-162, 189-199 (Kompendium/Compendium)
- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, s./p. 21-38, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium/Compendium)
- Church of England . Mission and Public Affairs Council, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mission-shaped Church : church planting and fresh expressions of church in a changing context* London: Church House Publishing, 2004, s./p. 43-124, ISBN/ISSN: 0-7151-4013-2
- Frost, Michael og Alan Hirsch, "Et utvalg" i:/in:/from: *The shaping of things to come : innovation and mission for the 21st-century church* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 2003, s./p. 3-107, ISBN/ISSN: 1-56563-659-7
- Gibbs, Eddie og Ryan K. Bolger, "Et utvalg" i:/in:/from: *Emerging churches : creating Christian community in postmodern cultures* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2005, s./p. 15-46, ISBN/ISSN: 0-8010-2715-2
- Hegstad, Harald, "Presten og de andre : ekklesiologiske perspektiver" i:/in:/from: *Prest og ledelse* / Morten Huse red./ed. Oslo: Verbum, 2000, s./p. 29-43, ISBN/ISSN: 82-543-0850-0 (Kompendium/Compendium)
- Senter, Mark H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Four views of youth ministry and the church : inclusive congregational, preparatory, missional, strategic* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties, 2001, s./p. IX-XIX, ISBN/ISSN: 0-310-23405-0 (Kompendium/Compendium)
- Ulstein, Jan Ove, "Ungdom i rørsle : nokre trekk frå det kristelege ungdomsarbeidet si historie i Noreg" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. 2004 b./vol. 1, s./p. 11-42, ISBN/ISSN: 82-519-2020-5/978-82-519-2020-9 (Kompendium/Compendium)
- Ward, Pete, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, s./p. 2-98, ISBN/ISSN: 1-84227-161-x/1-56563-680-5
- Østergaard, Søren og Thomas Willer, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jeg tror på det hele - Gud, skæbnen og de syv bud* Frederiksberg: Unitas, 2004, s./p. 9-174 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

TEOL1780 - Frelsesarmeens historie, teologi og spiritualitet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i Frelsesarmeens historiske opprinnelse og utvikling i Norge, samt dens teologiske og spirituelle egenart. Høsten 2008 undervises emnet som kurs. Kurset krever egen påmelding for å delta.
Emnet består av delemnene A. Historie (4 stp) og B. Teologi og spiritualitet (6 stp)

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- få godkjent en bokrapport (ca 1000 ord) levert innen 1. november. Oppgaven gis av faglærer.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1780 har vurderingsform: klausurprøve (4 timer).Det er en forutsetning at studiekravene er bestått for å få opp til klausurprøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

A. HISTORIE (4 stp)
Studenten skal
- ha kunnskap om FA's opprinnelse og den første tid
- ha kjennskap til FA's historiske utvikling i Norge

B. TEOLOGI OG SPIRITUALITET (6 stp)
Studenten skal
- ha kunnskap om FA's grunnleggende troslære
- ha kjennskap til FA's syn på sakramenter og kirken
- ha kunnskap om FA's menneskesyn og sosiale og etiske engasjement
- ha kjennskap til den personlige helliggjørelsen
- ha kunnskap om FA's spiritualitet
- ha evne til å reflektere over FA's forhold til ulike forståelser av åndelig liv
- ha evne til en integrert forståelse av FA's historie, teologi og spiritualitet.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Booth, Catherine, "Et utvalg" i:/in:/from: *Angripende kristendom* Oslo: Salvata kristelig forlag, 1976, s./p. 7-65
- Hattersley, Roy, "Et utvalg" i:/in:/from: *Blood & fire : William and Catherine Booth and their Salvation Army* London: Abacus, 2000, s./p. 11-29, 136-151, 201-284, 344-441, ISBN/ISSN: 0-349-11281-9
- Norum, Charles, *Med kjærlighetens våpen : Frelsesarmeen i Norge 100 år : 1888 - 22. januar - 1988* Oslo: Salvata kristelig forlag, 1987, ISBN/ISSN: 82-90222-26-2

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Collier, Richard, *Generalen : historien om William Booth og Frelsesarmeen* Oslo: Dreyer, 1987, ISBN/ISSN: 82-09-10412-8
- Murdoch, Norman H., *Origins of the Salvation Army* Knoxville: University of Tennessee Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-87049-858-4
- Walker, Pamela J., *Pulling the devil's kingdom down : the Salvation Army in Victorian Britain* Berkeley: University of California Press, 2001, s./p. 337 s., [4] pl., ISBN/ISSN: 0-520-22591-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Spiritual direction and the care of souls : a guide to Christian approaches and practices* / Gary W. Moon et al. red./ed. Trowbridge, Wiltshire: Eagle, 2004, s./p. 49-223, ISBN/ISSN: 0-86347-612-0
- Clifton, Shaw, "Et utvalg" i:/in:/from: *Who are these salvationists? : an analysis for the 21st century* Alexandria, VA: Crest Books, 1999, s./p. 53-169, ISBN/ISSN: 0965760162
- Frelsesarmeen, *Ordet om frelse : Frelsesarmeens håndbok i troslære* Oslo: Frelsesarmeens hovedkvarter, 1999, ISBN/ISSN: 82-994511-1-6
- Nielsen, Jostein og Frelsesarmeen, *12 opprop fra Frelsesarmeen* Oslo: Frelsesarmeens studieforbund, 2004

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Needham, Phil, *Community in mission : a salvationist ecclesiology* London: International Headquarters of the Salvation Army, 1987, ISBN/ISSN: 0-85412-526-4
- Sheldrake, P., "Spirituality and theology" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* 20, nr./issue 2 (2003), s./p. 27-38, ISBN/ISSN: 0800-6857

TEOL2100 - Ikke-grunnspråklig innføring i arbeidet med Det gamle testamente

Emneansvarlig:	Corinna Körting (Corinna.Korting@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste k

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i Israels historie og fordypning i bibelbøkene Jesaja, Jeremia, Amos, Hosea, Salmenes bok og Ordspråkene. Emnet legger også opp til en drøfting av grunnleggende spørsmål knyttet til lesning og tolkning av bibeltekster, og hvilke særlige utfordringer man står overfor når en slik lesning og tolkning skjer innenfor en kirkelig kontekst.
Emnet består av fire delemner; A: Israels historie (2,5 stp), B. Profetisme (2 stp), C. Salmenes bok Og Ordspråkene (3,5 stp) og D. Hermeneutiske spørsmål: Å studere Skriften i en kristen kontekst (2 stp).

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i teologi.

Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Bachelor i religion, kultur, og samfunn.

Emnets arbeidsform er forelesninger.

Forkunnskaper:
For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1010 og K1020 eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med TEOL2110 - 1 Innføring i arbeidet med Det gamle testamente og profetlitteratur reduseres TEOL2100 med 2 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2100 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: ISRAELS HISTORIE (2,5 STP)
Delemnet vil gi studentene kunnskaper om historien i Palestina/Israel i perioden fra det som rubriseres som patriarktiden til og med hellenistisk tid. Innsikten i denne historieperioden vil gi studentene et hjelpemiddel til bedre å forstå den kulturelle og samfunnsmessige bakgrunn for tekster i Det gamle testamente, samt kunne lese enkelttekster i Det gamle testamente i lys av konkrete historiske forhold.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- ha kjennskap til ulike epoker i historien
- god kunnskap om hovedtrekkene i de historiske epoker i Israel/Palestina-området den tid som rubriseres som patriarktiden til og med år 63 f. Kr.
- evne til å se disse hovedtrekk i lys av datidens religiøse, kulturelle og politiske kontekst
- evne til å vise hvordan kunnskapen om de historiske epokene kan anvendes som tolkningshjelp i møte med bibeltekster.

DELEMNE B: PROFETISME (2 STP)
Delemnet skal gi studentene innblikk i Profetismen som fenomen og kjennskap til utvalgte profetbøker. Studiet av delemnet skal også gi studenten innsikt i hvordan profetenes forkynnelse var knyttet til den aktuelle situasjonen profetene levde og virket i, samt metodiske og

hermeneutiske problemstillinger knyttet til den videre buken av profetlitteraturen.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om profetisme og profeter i Israel og omverdenen i gammeltestamentlig tid
- kjennskap til profetisk litteratur og utvalgte profetbøker i det gamle testamentet: Jesaja, Jeremia, Hosa og Amos.
- kjennskap til tidlig kristen bruk av Jesaja boka
- evne til å reflektere over metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til lesning av profetlitteratur i lys av deres historiske kontekst og til den videre bruk av profetlitteraturen.

DELEMNE C: SALMENES BOK OG ORDSPRÅKENE (3,5 STP)
Delemnet skal gi studenten en grunnleggende innføring i Salmenes bok og dens tidlige virkningshistorie. Delemnet gir også en innføring i Visdomslitteraturen i Det gamle testamente med Ordspråkene som eksempel.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- Kunnskap om Salmenes bok
- Kunnskap om Ordspråkene
- kjennskap til den tidlige brukshistorien til Salmenes bok (det annet tempel og Det nye testamente)

DELEMNE D: HERMENEUTISKE SPØRSMÅL: Å STUDERE SKRIFTEN I EN KRISTEN KONTEKST (2 STP)
Delemnet vil gi studentene innsikt i grunnleggende spørsmål knyttet til lesning og tolkning av bibeltekster, og hvilke særlige utfordringer man står overfor når en slik lesning og tolkning skjer innenfor en kirkelig kontekst. Litteraturen legger opp til at både et katolsk og protestantisk perspektiv presenteres. Disse har mye til felles, og det vil være en målsetting at studentene blir presentert for faglige perspektiver fra andre tradisjoner enn studentens egen.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om grunnleggende spørsmål knyttet til lesning og tolkning av bibeltekster
- evne til hermeneutisk og teologisk refleksjon over arbeidet med det gamle testamente

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Ancient Israel : a short history from Abraham to the Roman destruction of the Temple* / Hershel Shanks red./ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1988, s./p. 1-204, ISBN/ISSN: 0-13-036435-5/0-9613089-4-x

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- King, Philip J. og Lawrence E. Stager, *Life in biblical Israel* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22148-3

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Petersen, David L., "Et utvalg" i:/in:/from: *The prophetic literature : an introduction* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, s./p. 1-135, 169-181, 184-189, 215-238, ISBN/ISSN: 0-664-25453-5

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Sawyer, John F. A., *The fifth gospel : Isaiah in the history of Christianity* New York: Cambridge University Press, 1996, s./p. XVII, 281 s., pl., ISBN/ISSN: 0-521-44007-6/0-521-56596-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Dansk kommentar til Davids Salmer* 2. utg./ed./ Else Kragelund Holt et al. red./ed. København: Forlaget Anis, 2003 b./vol. 1, s./p. 13-148, ISBN/ISSN: 87-7457-337-3
- "Salmenes bok" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* [Oslo]: Bibelselskapet, 2009, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- Clements, R. E., *Wisdom in theology* Carlisle: Paternoster Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-85364-526-4/0-8028-0576-0

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Holladay, William Lee, *The Psalms through three thousand years : prayerbook of a cloud of witnesses* Minneapolis: Fortress Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-8006-2752-0

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* / Ellen F. Davis et al. red./ed. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, s./p. 69-159, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4
- Løland, Hanne, "Connecting the Dots : om lesere og lesning i Reader response criticism" i:/in:/from: *Tidsskrift for teologi og kirke* 79, nr./issue 3/4 (2008), s./p. 164-181, ISBN/ISSN: 1504-2952 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/connecting_the_dots_-_om_lesere_og_lesning_i_reader_response_criticism?highlight=connecting%20the%20dots#

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- "Et utvalg" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* / Ellen F. Davis et al. red./ed. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, s./p. 1-68, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4

Eller:/Or:
- Pontifical Biblical Commission, The Interpretation of the Bible in the Church / presented by the Pontifical Biblical Commission to Pope John Paul II on April 23, 1993 1993 , hentet/cited 2010-01-04 fra/from http://catholic-resources.org/ChurchDocs/PBC_Interp-FullText.htm

TEOL2110 - Innføring i arbeidet med Det gamle testamente og profetlitteratur

Emneansvarlig:	Karl William Weyde (Karl.W.Weyde@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d2

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.

TEOL2110 innleder et grunnspråklig studium av Det gamle testamente. Emnet gir en innføring metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til det å forstå en historisk tekst som Det gamle testamente, og gir anledning til å arbeide spesielt med profetlitteratur. Utvalgte tekster fra Jesajaboken studeres på grunnlag av hebraisk tekst. Studenten må ha avlagt K1010 og K1020 eller tilsvarende (KRL 101 og 104). Videre må studenten ha avlagt 1 semester hebraisk, TEOL1110.

Emnet er delt inn i delemnene A. Innføring i arbeidet med Det gamle testamente (5 stp) og B. Jesajaboken og dens videre bruk (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med GT501-04V Det gamle testamente reduseres dette emnet med 6 stp
- Med GT510-07H Innføring i arbeidet med.. reduseres dette emnet med 10 stp
- Med GT211-07H Innføring i arbeidet med.. reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- ha godkjent fremmøte i undervisningen tilhørende metodedelen (75 prosent)
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2000 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal ha en innledning som beskriver problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon, og vise at studenten har arbeidet med relevant litteratur. Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet. Dersom tilbakemelding gis muntlig, er det obligatorisk å møte til avtalt veiledning.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2110 har faglig oppgave (2000 ord) og klausurprøve (6 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven og klausurprøven. Den faglige oppgaven teller 1/3 og klausurprøven 2/3.
Ved ny eksamen (ikke bestått oppgave og/eller klausurprøve) er eksamensformen én 6 timers klausurprøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Ved utsatt eksamen (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for oppgave i tillegg til ny klausurprøve. Bestått oppgave eller klausurprøve gjentas ikke.

Mål

DELEMNE A: INNFØRING I ARBEIDET MED DET GAMLE TESTAMENTE (5 STP)
Arbeidet med det gamle testamentet stiller oss overfor mange ulike utfordringer: Arbeid med hebraisk språk og tekstkritikk. Spørsmål om hvilke metodisk grep vi skal/kan benytte når vi leser en valgt tekst. Spørsmål om forholdet mellom hvordan teksten ble lest og forstått i sin samtid, hvordan den har blitt lest og forstått videre i historien, og hvordan den leses og forstås i dag.
Dette delemnet tar sikte på gi en innføring i ulike metodiske tilnærminger for arbeid med gammeltestamentlige tekster, dette konkretiseres gjennom arbeid med utvalgte hebraiske tekster. Videre tar delemnet sikte på å gi grunnlag for videre hermeneutisk og teologisk refleksjon over arbeidet med det gamle testamente.

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om ulike metodiske tilnærminger for arbeid med gammeltestamentlige tekster,
- ferdigheter i å benytte disse metodene i konkret arbeid med tekst.

- grunnlag for hermeneutisk og teologisk refleksjon over arbeidet med det gamle testamente

DELEMNE B: JESAJABOKEN OG DENS VIDERE BRUK (5 STP)
Jesajaboka har alltid hatt en fremtredende plass i kirken og kristen teologi. Jesajaboka er sammen med Salmenes bok og Deuteronomium den mest siterte skriftsamlingen i NT og den har en bred og mangfoldig virkningshistorie. Jesajaboka er overlevert som én profetbok, men den er nærmest et profetisk bibliotek. Den reflekterer teologi fra flere ulike perioder i Israels historie og gir et godt innblikk i hvordan profetenes forkynnelse var knyttet til den aktuelle historiske situasjonen profetene levde og forkynte i, i ulike typer av profetisk litteratur og i profetisme som fenomen.

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Jesaja-bokens tilblivelse, form og innhold, utvalgt tematikk og bokens videre bruk
- kunnskap om profetisme og profeter i Israel og omverdenen i gammeltestamentlig tid
- kjennskap til profetisk litteratur og utvalgte profetbøker (Jeremia, Hosea og Amos) i Det gamle testamentet
- kunnskap om hermeneutiske problemstillinger knyttet til aktualisering og videre bruk av den profetiske forkynnelse
- ferdighet i å eksegere følgende tekster på grunnlag av den hebraiske teksten (BHS): Jes 1,1-20; 5,1-7; 6,1-13; 7,1-17; 25,6-8, 40,1-11; 44,6-9; 49,1-6.14-16; 62,1-9

I tillegg til den oppsatte litteraturen, skal det velges en hebraisk tekst som utgangspunkt for den oppgaven en velger å skrive, tekstutvalget kan variere fra semester til semester og vil bli lagt frem i forbindelse med oppstartkurset. Studenten forventes også å velge ca. 50 sider med kommentarlitteratur og utfyllende metodisk litteratur til arbeidet med oppgaven. I tillegg til dette vil en artikkel eller to (ca. 20-30 sider) bli lagt til pensum, anbefalt i oppstartskurset, til den bredere teologisk refleksjonen over arbeidet med det gamle testamente.

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Hauge, Eirin Hoel, "Trendy eller nødvendig? : begrepet "intertekstualitet" i bibelforskningen" i:/in:/from: *Tidsskrift for teologi og kirke* 79, nr./issue 3/4 (2008), s./p. 196-212, ISBN/ISSN: 1504-2952 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/trendy_eller_nodvendig_-_bruken_av_termen_intertekstualitet_i_bibelforsknin?highlight=trendy%20eller%20n%F
- Løland, Hanne, "Connecting the Dots : om lesere og lesning i Reader response criticism" i:/in:/from: *Tidsskrift for teologi og kirke* 79, nr./issue 3/4 (2008), s./p. 164-181, ISBN/ISSN: 1504-2952 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/connecting_the_dots_-_om_lesere_og_lesning_i_reader_response_criticism?highlight=connecting%20the%20dots#
- Saxegaard, Kristin Moen, "Bibelsk narratologi : metode til lesning av bibelske fortellinger" i:/in:/from: *Tidsskrift for teologi og kirke* 79, nr./issue 3/4 (2008), s./p. 182-195, ISBN/ISSN: 1504-2952 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/bibelsk_narratologi_-_metode_til_lesning_av_bibelske_fortellinger
- Steck, Odil Hannes, "Et utvalg" i:/in:/from: *Old Testament exegesis : a guide to the methodology.* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1998, s./p. 121-149, ISBN/ISSN: 0-7885-0465-7 (Kompendium/Compendium)
- Tov, Emanuel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Textual criticism of the Hebrew Bible* 3 utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2012, s./p. 1-22, ISBN/ISSN: 978-0-8006-9664-1 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Hayes, John Haralson og Carl R. Holladay, *Biblical exegesis : a beginner's handbook* 3. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2007, ISBN/ISSN: 0664227759/9780664227753

Eller:/Or:
- Barton, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Old Testament : method in biblical study* London: Darton, Longman and Todd, 1996, s./p. 1-60, 77-129, 140-157, ISBN/ISSN: 0-232-52201-4

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Johnson, Bo og Eva Strömberg Krantz, *Möte med Gamla testamentet på hebreiska och svenska* Lund: Teologiska institutionen, 1983

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Ackerman, Susan, "Isaiah" i:/in:/from: *Women's Bible commentary* Utvidet utg./ed./ Carol A. Newsom et al. red./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998, s./p. 169-177, ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium/Compendium)
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 40-55 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-49717-2
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 56-66 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2003, ISBN/ISSN: 0-385-50174-9

- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 1-39 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2000, ISBN/ISSN: 0-385-49716-4
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Petersen, David L., "Et utvalg" i:/in:/from: *The prophetic literature : an introduction* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, s./p. 1-135, 169-181, 184-189, 215-238, ISBN/ISSN: 0-664-25453-5
- Sawyer, John F. A., "Et utvalg" i:/in:/from: *The fifth gospel : Isaiah in the history of Christianity* New York: Cambridge University Press, 1996, s./p. 1-41, 100-125, 177-219, ISBN/ISSN: 0-521-44007-6/0-521-56596-0
- Watts, John D.W., *Isaiah 1-33* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic, 2005
- Watts, John D.W., *Isaiah 34-66* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic, 2005

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Baltzer, Klaus og Peter Machinist, *Deutero-Isaiah : a commentary on Isaiah 40-55* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-6039-0
- Barstad, Hans M., "Den gammeltestamentlige profetismen belyst ved paralleller fra Mari" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 72, nr./issue 1/2 (2001), s./p. 51-67, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Beuken, Willem A.M., *Isaiah chapters 28-39* Kampen: KOK Publ. House, 2000, ISBN/ISSN: 90-429-0813-0
- Blenkinsopp, Joseph, *A history of prophecy in Israel* Rev. and enl. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-664-25639-2
- Brettler, Marc Zvi, "Incompatible metaphors for YHWH in Isaiah 40-66" i:/in: *Journal for the study of the Old Testament* , nr./issue 78 (1998), s./p. 97-120, ISBN/ISSN: 0309-0892 , hentet/cited 78 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001000813&site=ehost-live
- Brueggemann, Walter, *The prophetic imagination* 2. utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3287-7
- Childs, Brevard S., *The struggle to understand Isaiah as Christian scripture* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2004, ISBN/ISSN: 0-8028-2761-6
- Davies, Philip R., *The Prophets* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996, ISBN/ISSN: 1-85075-788-7
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1998 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 90-429-0679-0
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1997 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 90-390-0173-1
- Nissinen, Martti, *Prophecy in its ancient Near Eastern context : Mesopotamian, biblical, and Arabian perspectives* Atlanta, Ga.: Society of Biblical Literature, 2000, ISBN/ISSN: 0-88414-026-1

TEOL2200 - Det nye testamentet: kulturkunnskap, synoptisk og paulinsk bibelteologi

Emneansvarlig:	Geir Otto Holmås (Geir.O.Holmas@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

TEOL2200 gir et ikke-grunnspråklig studium av Det nye testamentet på bachelornivå.
Emnet gir innsikt i Det nye testamentets kultur, historie og samfunn, og en samlet fremstilling av synoptisk og paulinsk bibelteologi.
Emnet består av tre delemner: A. Kulturkunnskap (3 stp), B. Synoptisk bibelteologi (3 stp) og C. Paulinsk teologi (4 stp).
Forkunnskapskrav
Det anbefales at studenten har fullført K1010 og K1020 eller tilsvarende.
Undervisning
Undervisningen finner sted på Frelsesarmeens resurssenter Jeløy.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med TEOL2210 NT bibelteologi reduseres dette emnet med 7 stp
Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 stp
Med TEOL5210: Det nye testamente: Lukasevangeliet, Johannes' åpenbaring og synoptisk bibelteologi reduseres dette emnet med 4 stp
Med NT503-04V Det nye testamentet 2 reduseres dette emnet med 8 stp
Med NT503-04V Det nye testamentet 2 reduseres dette emnet med 8 stp
Med NT513-07H Det nye test... reduseres dette emnet med 8 stp
Med PEN513-07H Det nye testamentet reduseres dette emnet med 8 stp

Studiekrav

Studenten skal, for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta i minst 75 % av undervisningen
- skrive en bokrapport på ca 1000 ord
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL 2200 har hjemmeeksamen (1 uke) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. Dersom det ikke undervises i emnet, kan klausureksamen (6 timer) gis.

Ved ny prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for hjemmeeksamen.

Mål

DELEMNE A: KULTURKUNNSKAP

MÅL
Studenten skal ha
- god kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamentet er en del av.

DELEMNE B: SYNOPTISK BIBELTEOLOGI

MÅL
Studenten skal ha
- god kunnskap om kristologi, Jesu forkynnelse om Guds rike og om etterfølgelse i de synoptiske evangelier.

DELEMNE C: PAULINSK TEOLOGI

MÅL
Studenten skal ha
- god kunnskap om apostelen Paulus' teologi og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne,

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 3-26, 57-105, 169-218, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6
- Skarsaune, Oskar, "An excerpt/et utvalg" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-132, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-259, 304-306, 307-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Sandnes, Karl Olav, *I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 , hentet fra/cited from http://www.nb.no/utlevering/contentview.jsf?&urn=URN:NBN:no-nb_digibok_2010051803009#&struct=DIV2

TEOL2210 - Innføring i arbeidet med Det nye testamente, Johannesevangeliet og Paulinsk teologi

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi, Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig essay
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-27
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2012-12-18
Trekkfrist:	2012-11-13

Eksamenstype:	Muntlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-13
Kunngjøringsdato:	2012-12-18
Trekkfrist:	2012-11-13

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.
TEOL2210 innleder et grunnspråklig studium av Det nye testamente. Emnet presenterer metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til det å forstå en historisk tekst som Det nye testamente på dette nivå. Innsikt i datidens kultur, historie og samfunn er en viktig del av dette. Utvalgte tekster fra Johannesevangeliet studeres på grunnlag av gresk tekst, særlig med fokus på skriftet som fortelling. Modulen gir også en samlet fremstilling av Paulus' teologi.
Emnet er delt inn i delemnene A. Metode- og kulturkunnskap (4 stp), B. Johannesevangeliet (3 stp) og C. Paulinsk teologi (3 stp).

Studenten må ha avlagt TEOL1210 eller K1010, K1020 (KRL 101 og 104) og TEOL1220 eller tilsvarende.

Undervisningsform er forelesninger.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med NT501-04V Det nye testamente 1 reduseres dette emnet med 4 stp
- Med NT502-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 3 stp
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT510-07H Innføring i arbeidet.. reduseres dette emnet med 10 stp
- Med NT513-07H Det nye test... reduseres dette emnet med 5 stp
- Med PEN513-07H Det nye test... reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT211-07H Innføring i arbeidet.. reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- få godkjent innlevert utkast til oppgave (a 4000 ord). Faglærer gir oppgaveordlyd til oppgavene.
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2210 har faglig essay og muntlig prøve som eksamensform. For å
få avsluttende vurdering må studenten levere essay innen angitt frist. Den muntlige prøven er en selvstendig prøve, og det kan gis oppgave fra hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essay (50%) og Muntlig (50%).

Mål

DELEMNE A: METODE- OG KULTURKUNNSKAP (4 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- kunnskap om ulike metodiske tilnærminger til tekster i NT og grunnleggende ferdighet i tekstkritikk
- grundig kunnskap om grunnleggende hermeneutiske spørsmål knyttet til teksttolkning
- grundig kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av

DELEMNE B: JOHANNESEVANGELIET (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- god evne til å tolke følgende tekster fra Johannesevangeliet på grunnlag av den greske tekst og med utgangspunkt i narrativ metode: kap. 1-4; 6-14

DELEMNE C: PAULINSK TEOLOGI (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om apostelen Paulus' teologi, og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Between two horizons : spanning New Testament studies and systematic theology* / Max Turner et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, s./p. 23-71, 123-204, ISBN/ISSN: 0-8028-4541-x
- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 1-218, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6
- Skarsaune, Oskar, "An excerpt/et utvalg" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-132, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x
- Synnes, Martin, *Hvordan arbeide med nytestamentlige tekster : innføring i bibelfaglig metode* Rev. og utv. utg./ed. [Høvik]: Kolofon, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-300-0034-4

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Stambaugh, John E. og David L. Balch, *The New Testament in its social environment* Philadelphia, Pa.: The Westminster Press, 1986, s./p. 194 s., 16 pl., ISBN/ISSN: 0-664-21906-3/0-664-25012-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Moloney, Francis J., *The Gospel of John* Rev. utg./ed. Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2005, ISBN/ISSN: 0814659675/9780814659670

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Culpepper, R. Alan, *Anatomy of the Fourth Gospel : a study in literary design* Philadelphia: Fortress Press, 1987, ISBN/ISSN: 0-8006-2068-2

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Sandnes, Karl Olav, *I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 , hentet fra/cited from http://www.nb.no/utlevering/contentview.jsf?&urn=URN:NBN:no-nb_digibok_2010051803009#&struct=DIV2

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Dunn, James D. G., *The Theology of Paul the Apostle* Edinburgh: Clark, 1998, ISBN/ISSN: 0-567-08598-8

TEOL2361 - Hellighet, helgener og hellige steder

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Katolsk presteutdanning

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig oppgave
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-23
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2012-12-14
Trekkfrist:	2012-11-09

Eksamenstype:	Muntlig justering
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-10
Tid:	12:00
Varighet:	30 minutter
Kunngjøringsdato:	2012-12-14
Trekkfrist:	2012-11-09

Generell informasjon

I vår tid er vi vitne til en revitalisering av den kristne pilegrimfromheten på tvers av konfesjonelle skillelinjer. I vårt eget land er det blitt investert betydelige ressurser for å legge forholdene til rette slik at mennesker kan gjenoppleve pilegrimsveiene fra middelalderen. Mot denne bakgrunn vil dette emnet gi en innføring i de religiøse forestillingene knyttet til helgenkult og valfart til hellige steder i europeisk middelalder, med særlig vekt på norske helgener. Emnet vil gi nyttig kompetanse til å forstå fenomenet pilegrimsvandring generelt og den norske pilegrimstradisjonen spesielt, i et historisk og aktuelt perspektiv.
Forkunnskaper
Det forutsettes at studenten har grunnleggende kunnskaper innenfor fagene kirkehistorie og systematisk teologi (1000-nivå).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform og organisering
Undervisningen på emnet vil bestå av forelesninger. I tillegg oppfordres studentene til å danne kollokviegrupper.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2361 har faglig essay og justerende muntlig som eksamensform. Karakteren A-F settes på grunnlag av essayet og den muntlige justeringen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om helgenkultens opprinnelse og utvikling i oldkirken;
- god kunnskap om hvilken betydning hellige steder er blitt tillagt i den kristne tradisjonen;
- god kunnskap om kirkehusets betydning som hellig sted i den kristne tradisjonen;
- god kunnskap om norske helgener og helgenkult i norsk middelalder;
- evne til å reflektere over vår egen tids revitalisering av pilegrimsfromhet i lys av historisk kunnskap;

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bolton, Brenda, "Mulieres Sanctae" i:/in:/from: *Sanctity and secularity : the church and the world : papers read at the eleventh summer meeting and the twelfth winter meeting of the Ecclesiastical History Society* / Derek Baker red./ed. Oxford: Blackwell, 1973, s./p. 77-95, ISBN/ISSN: 0-631-15120-6 (Kompendium/Compendium)
- Brown, Peter Robert Lamont, *The cult of the saints : its rise and function in Latin Christianity* Chicago: University of Chicago Press, 1981, ISBN/ISSN: 0-226-07621-0/0-226-07622-9

- Härdelin, Alf, "Den "materiella" och den "andliga" kyrkan : om kyrkobyggnadens funktioner enligt några svenska kyrkmässopredikningar" i:/in:/from: *Kult, kultur och kontemplation : studier i medeltida svenskt kyrkoliv* 1998, s./p. 165-200, ISBN/ISSN: 91-7580-168-x (Kompendium/Compendium)
- Mundal, Else, "Helgenkult og norske helgenar" i:/in: *Collegium medievale : tverrfaglig tidsskrift for middelalderforskning* 8, nr./issue 2 (1995), s./p. 105-129, ISBN/ISSN: 0801-9282 (Kompendium/Compendium)
- Nygård, Mette, *- og vegjine falle så vide : om gamle og nye pilegrimsmål* Oslo: Forum Aschehoug, 1996, ISBN/ISSN: 82-03-29077-9 , hentet fra/cited from http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010031703008
- Rekdal, Jan Erik, "Sunnivalegenden - irsk rekved i norrøne fjæresteiner?" i:/in:/from: *Norsk teologisk tidsskrift* 104, nr./issue 3 (2003), s./p. 125-146, ISBN/ISSN: 1504-2979 , hentet/cited 27.04.2012 fra/from http://www.idunn.no/ts/ntt/2003/03/sunnivalegenden_-_irsk_rekvedinorrone_fjeresteiner
- Rindal, Magnus, overs., "Soga om seljemennene og Sunniva" i:/in:/from: *Draumkvedet og tekster fra norrøn middelalder* / Gro Steinsland red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2004, s./p. 183-190, ISBN/ISSN: 82-525-4627-7
- Sheldrake, Philip, *Spaces for the sacred : place, memory and identity* London: SCM Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-334-02820-5/0-334-02846-9
- Skinnebach, Laura Katrine, ""the solace of his image" : images and presence in late medieval devotional practice" i:/in:/from: *Instruments of de votion : the practices and objects of religious piety from the late Middle Ages to the 20th century* / Laura Katrine Skinnebach et al. red./ed. Aarhus: Aarhus University Press, 2007, s./p. 189-207, ISBN/ISSN: 978-87-7934-200-2 (Kompendium/Compendium)
- Tveito, Olav, "St. Hallvard - helgenen fra Huseby : noen synspunkter på legendens proveniens og kultens særpreg" i:/in:/from: *Historisk tidsskrift* 85, nr./issue 1 (2006), s./p. 9-24, ISBN/ISSN: 1504-2944 , hentet/cited 2012-04-27 fra/from http://www.idunn.no/ts/ht/2006/01/st_hallvard_-_helgenen_fra_huseby_noen_synspunkter_pa_legendens_proveniens

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bradley, Ian, *Pilegrimsvandring : en historisk og kulturell reise* [Oslo]: Verbum, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-543-1133-2
- Farmer, David Hugh, *The Oxford dictionary of saints* 5th rev. utg./ed. Oxford: Oxford University Press, 2011, ISBN/ISSN: 978-0-19-959660-7
- Freeman, Charles, *Holy bones, holy dust : how relics shaped the history of Medieval Europe* New Haven, [Conn.]: Yale University Press, 2011, s./p. XV, 306 s., pl., ISBN/ISSN: 978-0-300-12571-9
- Noble, Thomas F. X. og Thomas Head, *Soldiers of Christ : saints and saints lives from late antiquity and the early Middle ages* University Park, Pa.: Pennsylvania State University Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-271-01344-3/0-271-01345-1
- Sumption, Jonathan, *The age of pilgrimage : the medieval journey to God* Mahwah, N.J.: HiddenSpring, 2003, s./p. iv, 567 p., ISBN/ISSN: 1587680254 (alk. paper)
- Webb, Diana, *Pilgrims and pilgrimage in the medieval West* London : I.B. Tauris, 2001, nr./issue 12, s./p. viii, 290 p., ISBN/ISSN: 1860646492

TEOL2371 - History of Methodism. The Early Years

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Heitzenrater, Richard P., *Wesley and the people called Methodists* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1995, ISBN/ISSN: 0687443113/0687016827
- Wesley, John, "An excerpt" i:/in:/from: *John Wesley's sermons : an anthology* / Albert C. Outler et al. red./ed. Nashville: Abingdon Press, 1959, s./p. 39-47, 347-357, ISBN/ISSN: 9780687204953

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Baker, Frank, *John Wesley and the Church of England* Peterborough: Epworth Press, 2000, ISBN/ISSN: 9780716205388
- Hempton, David, *Methodism : empire of the spirit* New Haven, Conn.: Yale University Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-300-10614-9
- Matthews, Rex Dale, *Timetables of history for students of Methodism* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, cop. 2007, ISBN/ISSN: 9780687333875
- Rack, Henry D., *Reasonable enthusiast : John Wesley and the rise of Methodism* 3. utg./ed. London: Epworth Press, 2002, ISBN/ISSN: 9780716205524
- Tabraham, Barrie W., *The making of Methodism* 2. rev. utg./ed. London: Epworth, 2010, ISBN/ISSN: 9780716206125

TEOL2420 - Etikk, samliv og seksualitet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *The family in theological perspective* / Stephen C. Barton red./ed. Edinburgh: T & T Clark, 1996, s./p. 3-105, 151-168, 219-236, 253-290, 307-327, ISBN/ISSN: 0-567-08522-8
- Asheim, Ivar, "Er rammene likegyldige?" i:/in:/from: *Øyet og horisonten : grunnproblemer i aktuell etikkdebatt*Oslo: Universitetsforlaget, 1991, s./p. 119-139, ISBN/ISSN: 82-00-21204-1
- Bexell, Göran, *Etiken, bibeln och samlevnaden : utformningen av en nutida kristen etik, tillämpad på samlevnadsetiska frågor* Stockholm: Verbum, 1988, ISBN/ISSN: 91-526-1497-2
- Collins, Raymond F., "Et utvalg" i:/in:/from: *Sexual ethics and the New Testament : behavior and belief* New York: Crossroad, 2000, s./p. 22-61, 73-99, 183-194, ISBN/ISSN: 0-8245-1801-2
- Den Norske kirkes lærenemnd, *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken : uttalelse*Oslo: Kirkerådet, 2006, ISBN/ISSN: 82-7545-061-6/978-82-7545-061-4
- Det Teologiske menighetsfakultet . Lærerrådet, *Lærerrådets uttalelse om ekteskap, skilsmisse og gjengifte av 12. mars 1980*[Oslo]: Skrivestua, 1980, s./p. 18 bl.
- Evenshaug, Oddbjørn, "Verdiformidling i familien" i:/in:/from: *Forankring og forandring : verdier for det nye Europa : festskrift til Ivar Asheim på 65-årsdagen den 5. august 1992* / Sverre Dag Mogstad et al. red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1992, s./p. 127-140, ISBN/ISSN: 82-00-21185-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Perspectives on marriage : a reader* 3. utg./ed./ Kieran Scott et al. red./ed. New York: Oxford University Press, 2007, s./p. 7-82, 97-235, ISBN/ISSN: 0-19-513439-7
- *Homofile i kirken : en utredning fra Bispemøtets arbeidsgruppe om homofili* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1995, ISBN/ISSN: 82-7545-019-5
- Cahill, Lisa Sowle, *Sex, gender, and Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-521-44011-4/0-521-57848-5
- Countryman, L. William, *Dirt, greed, & sex : sexual ethics in the New Testament and their implications for today* Rev. utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2007, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6224-0
- Det Teologiske menighetsfakultet. Lærerrådet, *Homofili, kirke og samfunn* Oslo: Credo, 1993, ISBN/ISSN: 82-7053-231-2
- Hays, R.B., "Relations natural and unnatural : a response to John Boswell's exegesis of Romans 1" i:/in: *Journal of religious ethics* 14, nr./issue 1 (1986), s./p. 184-215 , hentet/cited 1 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0000960731&site=ehost-live
- Henriksen, Jan-Olav, *Imago Dei : den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, ISBN/ISSN: 82-05-31393-8
- Hognestad, Olav og Dagfinn Rian, *Barnet i teologi og kirke* Trondheim: Tapir, 1985, ISBN/ISSN: 82-519-0690-3

TEOL2450 - Kristen initiasjon: Troen, dåpen og Ånden

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-06
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-22

Generell informasjon

Det engelske uttrykket "Christian initiation" refererer til et teologisk felt som har med tilegnelsen av frelsen og begynnelsen av det kristne liv å gjøre. Begrep som omvendelse, gjenfødelse, tro, dåp og åndsdåp hører hjemme her. I nyere tid har spesielt pinsebevegelsen satt spørsmålet om dåpen i Den Hellige Ånd og dens kjennetegn på kirkens og teologiens dagsorden. Dette tverrfaglige fordypningsemnet aktualiserer spørsmål om det som hører med til "Christian initiation" og forholdet mellom bl.a. tro, dåp og åndsdåp. Det tar opp hvordan disse spørsmålene behandles i Skriften, i oldkirken og fram til vår egen tid. Det presenterer ulike syn innen pinsebevegelsen og den karismatiske bevegelse og drøfter forholdet mellom dem og andre teologiske hovedtradisjoner. Også erfaringsdimensjonen ved Åndens gjerning i frelsestilegnelsen vil bli drøftet og satt i forhold til de teoretiske perspektivene.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1020 og K1030, eller ha tilsvarende kompetanse.

Arbeidsform: Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut på Fronter.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2450 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

Studenten skal etter fullførte emne ha:
- god kunnskap om pinsebevegelsens og den karismatiske bevegelses syn på åndsdåp og åndsfylde
- kjennskap til hvordan kirken i sin historie har forstått og praktisert kristen initiasjon
- kjennskap til ulike kirkelige tradisjoners syn på forholdet mellom tro, dåp og åndsdåp/Åndens gave i dag
- kjennskap til de viktigste tolkningene av det nytestamentlige materiale
- kjennskap til de empiriske eller erfaringsmessige sidene ved åndsmeddelelsen og hvordan disse tolkes
- evne til å vurdere de ulike syn og perspektiver

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Asheim, Ivar, "Kan spedbarn være medlem av de troendes fellesskap?" i:/in:/from: *Kirkens skole - statens kirke : festskrift til professor dr. philos. Brynjar Haraldsø på 70-årsdagen 29. september 1995*

/ Dagfinn Rian et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1995, s./p. 187-203, ISBN/ISSN: 82-519-1203-2 (Kompendium/Compendium)
- Atkinson, William, "Pentecostal responses to Dunn's Baptism in The Holy Spirit" i:/in: *Journal of pentecostal theology* , nr./issue 6 og 7 (1995), s./p. 87-131 og 49-72, ISBN/ISSN: 0966-7369 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 6 og 7 fra/from http://www.swetswise.com/eAccess/viewToc.do?titleID=114385&yevoID=2345459, http://www.swetswise.com/eAccess/viewToc.do?titleID=114385&yevoID=2345460
- Engelsviken, Tormod, "Et utvalg" i:/in:/from: *The gift of the spirit : an analysis and evaluation of the charismatic movement from a Lutheran theological perspective* Dubuque, Iowa: T. Engelsviken?, 1981, s./p. 1-85, 411-494, 562-571 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Halldorf, Peter, "Et utvalg" i:/in:/from: *Drikk dypt av Ånden : Den Hellige Ånds nærvær og gaver i den kristnes personlige liv* Oslo: Luther, 2003, s./p. 101-150, ISBN/ISSN: 82-531-4456-3 (Kompendium/Compendium)
- Larsson, Edvin, ""Åndsdåp" og "Åndens fylde" i nytestamentlig perspektiv" i:/in:/from: *Jeg tror på den Hellige Ånd : vår lutherske kirke i møte med den karismatiske utfordring* / Lars Østnor red./ed. Oslo: Land og Kirke/Gyldendal, 1982, s./p. 57-77, ISBN/ISSN: 82-05-13349-2 (Kompendium/Compendium)
- Lederle, Henry I., "Et utvalg" i:/in:/from: *Treasures old and new : interpretations of "spirit-baptism" in the charismatic renewal movement* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1988, s./p. 37-103, 124-163, 213-240, ISBN/ISSN: 0-913573-75-2 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Macchia, Frank D., "Groans too deep for words : towards a theology of tongues as initial evidence" i:/in: *Asian journal of pentecostal studies* 1, nr./issue 2 (1998), s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 0118-8534 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2 fra/from http://www.apts.edu/aeimages//File/AJPS_PDF/98-2-macchia.pdf
- McDonnell, Kilian og George T. Montague, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian initiation and baptism in the Holy Spirit : evidence from the first eight centuries* 2. utg./ed. Collegeville, Minn.: The Liturgical Press, 1994, s./p. 86-115, 207-218, 299-306, 321-328, 339-382, ISBN/ISSN: 0-8146-5009-0 (Kompendium/Compendium)
- Menzies, Robert P., "Evidential tongues : an essay on theological method" i:/in: *Asian journal of pentecostal studies* 1, nr./issue 2 (1998), s./p. 111-123, ISBN/ISSN: 0118-8534 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2 fra/from http://www.apts.edu/ajps/98-2/98-2-menzies.pdf
- Ottosen, Espen, "Åndsdåplæren i trosbevegelsen : et sentralt og integrert lærepunkt?" i:/in:*Tidsskrift for teologi og kirke* 69, nr./issue 2 (1998), s./p. 116-130, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium)
- Sannes, Kjell Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Dåpen og dens plass i kirkens liv* Oslo: Aschehoug, 1978, s./p. 81-96, ISBN/ISSN: 82-03-09702-2 (Kompendium/Compendium)
- Stronstad, Roger, *The charismatic theology of St. Luke* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1984, ISBN/ISSN: 0-913573-11-6
- Turner, Max, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Holy Spirit and spiritual gifts in the New Testament Church and today* Rev. utg./ed. Peabody, Mass.: Hendrickson, 1998, s./p. 36-56, 150-168, ISBN/ISSN: 1-56563-352-0 (Kompendium/Compendium)
- Wyckoff, John W., "The Baptism in the Holy Spirit" i:/in:/from: *Systematic theology* rev. utg./ed./ Stanley M. Horton red./ed. Springfield, Mo.: Logion Press, 1995, s./p. 423-455, ISBN/ISSN: 0-88243-319-9 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Edvardsen, Aril, *Åndens dåp - åndens gaver* Ny utvidet utg./ed. Kvinesdal: Logos, 1975, ISBN/ISSN: 82-7067-033-2
- Torrey, R. A., *The baptism with the Holy Spirit* N.Y.: Fleming H. Revell, 1897

TEOL2460 - Teologi og kirkens liv

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet tilbyr en faglig fordypning i katolsk tro. Gjennom innføring i og studier av tekster fra den kristne tradisjon vil emnet belyse temaer fra teologi, spiritualitet og liturgi.

Emnet består av delemnene A. Kirkefedrene (3 stp), delemne B. Spiritualitet (4 stp) og delemne C. Liturgien (3 stp).

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet/-programmene katolsk presteutdanning, og kan inngå i følgende studieprogram:
- Bachelor i teologi
- Bachelor i religion, kultur og samfunn

Forkunnskaper:
Det forutsettes at studenten har grunnleggende kunnskaper innenfor fagene kirkehistorie og systematisk teologi (1000-nivå).

Emnet undervises i høstsemesteret i partallsår.

Arbeidsform og organisering
Undervisningen på emnet vil bestå av forlesninger. I tillegg oppfordres studentene til å danne kollokviegrupper.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet TEOL2460 sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevet poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TEOL5460 Teologi og kirkens liv reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2460 har faglig essay og justerende muntlig som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av faglig essay og justerende muntlig
.

Mål

DELEMNE A: KIRKEFEDRENE (3 STP)
Gjennom innføring i kirkefedrene og studium av utvalgte tekster vil dette delemnet kaste lys over hvordan evangeliet ble fortolket og forsvart innenfor en hellenistisk og romersk kultur og i møte med datidens religiøse og filosofiske livsanskuelser.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om hovedtrekk i kirkefedrenes teologi;
- evne til å reflektere over budskapet fra kirkefedrene og deres betydning for katolsk tro og liv i dag.

DELEMNE B: SPIRITUALITET 4 STP
Delemnet vil gi innføring i noen representanter for den brede strøm av åndelig litteratur som i tiden mellom Augustin og reformasjonen ble til som en frukt av studier i klostre og innenfor ordensdannelser, og som den dag i dag utgjør noe av grunnlaget for katolsk spiritualitet og åndelig veiledning. Viktige temaer vil være den meditative omgang med bibeltekster, bønnen, etterfølgelsen og det kontemplative livet.
MÅL

Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om de grunnleggende verdiene i Benedikts klosterregel og regelens ideal for et liv i fellesskap;
- kunnskap om hovedtrekkene i "åndelig bibellesning" (lectio divina);
- evne til å reflektere over den klassiske veiledningen i bønn, etterfølgelse og kontemplativt liv og dens betydning for katolsk tro og liv i dag;

DELEMNE C: LITURGIEN 3 STP
Enten:
Dette delemnet gir innføring i Kirkens liturgi og forståelsen av den. Med utgangspunkt i dokumentene fra den andre Vatikankonsil tar emnet for seg utviklingstrekk i katolsk tradisjon som førte fram til den forståelsen av liturgien som Konsilet holdt fram og de konkrete forslagene til reform som fulgte. Emnet gir kunnskap om hva som har preget veien videre i den stadig pågående samtalen om både liturgiforståelse og om rekkevidden av reformtiltakene.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om hovedtrekkene ved forståelsen av liturgien og fornyelsen av den fram til og med det annet Vatikankonsil;
- kunnskap om liturgiforståelse og liturgiske reformer i tiden etter Vaticanum II;
- evne til å reflektere over forholdet mellom liturgiforståelse og liturgiske reformer.

Eller:
Dette delemnet gir innføring i hovedtrekk ved liturgihistorien i de vestlige kirker fra reformasjonen og fram til i dag. En særlig vekt blir lagt på liturgisk reformarbeid og arbeidet med liturgisk teologi på tvers av konfesjonsgrensene under det 20.århundre. Emnet gir kunnskap om hva som har preget veien videre i den stadig pågående samtalen om både liturgiforståelse og om rekkevidden av reformtiltakene.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om hovedtrekk i liturgihistorien fra reformasjonen og fram til vår tid.
- kunnskap om liturgiforståelse og liturgisk reformarbeid i de viktigste konfesjonene i moderne tid.
- evne til å reflektere over forholdet mellom liturgiforståelse og liturgiske reformer.

Merknad til litteraturlisten
Til delemne A skal studenten velge tekster fra kirkefedrene hentet fra Ireneus, Gregor av Nyssa, Basilius, Ambrosius og Augustin (ca. 100 sider).

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The First Christian theologians : an introduction to theology in the early church/* / G. R. Evans red./ed. Malden, Mass.: Blackwell Publ., 2004, s./p. 105-200, 225-242, ISBN/ISSN: 0-631-23188-9/0-631-23187-0

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bondi, Roberta C., *To pray and to love : conversations on prayer with the early church* Minneapolis: Fortress Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-8006-2511-0
- Pelikan, Jaroslav, *Christianity and classical culture : the metamorphosis of natural theology in the Christian encounter with Hellenism* New Haven: Yale University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-300-05554-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The new SCM dictionary of Christian spirituality* / Philip Sheldrake red./ed. London: SCM Press, 2005, s./p. 1-18, 62-67, ISBN/ISSN: 0-334-02984-8
- Benedictus Nursinus, "Benedikts regel" i:/in:/from: *St. Benedikt : Regel ; Vita* [Follese]: Efrem, 2009, s./p. 11-131, ISBN/ISSN: 978-82-92922-09-5
- Murray, Paul, *The new wine of Dominican spirituality : a drink called happiness* London: Burns & Oates, 2006, ISBN/ISSN: 0-86012-417-7

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Casey, Michael, *Sacred reading : the ancient art of Lectio divina* Liguori, Mo.: Liguori/Triumph, 1996, ISBN/ISSN: 0-89243-891-6
- Cunningham, Lawrence S. og Keith J. Egan, *Christian spirituality : themes from the tradition* New York: Paulist Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8091-3660-0
- Härdelin, Alf, *Vägledning : kristen spiritualitet under tusen år (200-1200)* Uppsala: Katolska bokförlaget, 1978, ISBN/ISSN: 91-85530-10-7

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Sacrosanctum concilium : konstitusjonen «Om den Hellige liturgi», «De Sacra Liturgia» - «Sacrosanctum concilium», vedtatt av Det annet vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 4. desember 1963 Oslo: 1964 , hentet/cited 2010-06-14 fra/from

http://www.katolsk.no/info/paul6/sc/

- Härdelin, Alf og Katolsk informationstjänst, *Liturgi idag : tecken och stötesten* Stockholm: Credo katolsk tidsskrift ; Katolsk informationstjänst, 1970

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Baldovin, John F., "Et utvalg" i:/in:/from: *Reforming the liturgy : a response to the critics* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2008, s./p. 36-104, ISBN/ISSN: 978-08146-6219-9 (pbk.)
- Nichols, Aidan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Looking at the liturgy : a critical view of its contemporary form* San Francisco: Ignatius Press, 1996, s./p. 49-114, ISBN/ISSN: 0898705924

Eller:/Or:

- Lathrop, Gordon, "Strong center, open door : a vision of continuing liturgical renewal" i:/in: *Worship* 75, nr./issue 1 (2001), s./p. 35-45, ISBN/ISSN: 0043-941x , hentet/cited 1 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0000022728&site=ehost-live
- Schumacher, Jan, "Fra rubrikk til ordo" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2006), s./p. 19-31, ISBN/ISSN: 0800-6857
- Senn, Frank C., "Et utvalg" i:/in:/from: *The people's work : a social history of the liturgy* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2006, s./p. 183-330, ISBN/ISSN: 0-8006-3827-1

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Martimort, Aimé Georges, *The Church at prayer : an introduction to the liturgy* One vol. utg./ed. Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1992, ISBN/ISSN: 0814622097
- Senn, Frank C., *Christian liturgy : Catholic and Evangelical* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8006-2726-1

TEOL2461 - Moralteologi

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den katolske presteutdannelsen. Emnet kan også inngå som et emne i studieprogrammet bachelor i teologi, bachelor i kristendom eller tas som enkeltemne. Emnet har to delemner: A. Justice and Allied Virtues og B. Dydene tro, håp og kjærlighet.

Studiepoengreduksjon

Med KAT137 reduseres dette emnet med 5 studiepoeng.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- holde muntlig presentasjon over oppgitt emne
- få godkjent utkast til faglig essay med utgangspunkt i emnets pensum, levert innen fastsatt frist. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2461 har faglig oppgave (2800-4000 ord) og klausurprøve (2 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essay (2/3) og klausurprøve (1/3).

Ved ny prøve (på en eller begge deleksamener) er vurderingsformen 6 timers klausurprøve. Ny karakter (A-F) settes på grunnlag av denne. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for oppgave og 2 timers klausurprøve.

Mål

A. JUSTICE AND ALLIED VIRTUES (5 stp)
Part A covers three thematic areas: (a) Justice as one of the cardinal virtues and how other virtues are connected to it, (b) The correspondence of justice to the different relations within human society, (c) The concrete engagement of the Catholic Church for justice in the human society.

The virtue of justice is one of the four cardinal virtues, and it regulates both the human relationship with God and the interpersonal relationships in the human community. In other words, it is primarily concerned with "otherness", with the fact that human beings are not alone in the world, but relate to other human beings, and ultimately also to God. Classically it is understood as the constant will to render to each what pertains to him or her.

This course will study the virtue of justice in this theological and societal light. St. Thomas Aquinas has laid the foundation for the present Catholic understanding of the virtue of justice, and thus the treatment of this in the Summa theologiae will form the foundation of the course. However, also other and more recent approaches will be examined. By "allied virtues", is meant those moral virtues that lead to and are connected to the cardinal virtue in such a way that they work towards the same goal. The allied virtues of justice are thus devotion, piety, truthfulness, obedience, gratitude, friendliness and others.

After completed course, the students should be able to demonstrate the following:
- good knowledge of the Catholic theological understanding of the cardinal virtue of justice,
- knowledge of the three different kinds of justice that correspond to the three basic relations that form the structure of life within human society; commutative justice (the relation of one individual to another), general or legal justice (the relation between the individual person and the social whole), and distributive justice (the relation between the social whole and the individual person),
- knowledge of what is meant by the virtues allied to justice, and in what way these work together with justice towards the same goal,
- insight into the engagement of the Catholic Church for creating a world that is ruled by justice.

B. DYDENE TRO, HÅP OG KJÆRLIGHET (5 STP)
Sentralt i det kristne liv står det å leve i tro, håp og kjærlighet. Delemne B drøfter mulighetene for å leve ut disse tre teologale dydene i våre dager, og utfordringer dette medfører. Det tar også for seg hvordan det å leve ut disse dydene forstås som menneskets måte å vende tilbake til Gud på. Delemnet reflekterer derfor også over den antropologiske dimensjonen ved menneskets svar på Guds nåde,

og forståelsen av mennesket som Guds vilje.

Studenten skal etter fullført delemne ha
- kunnskap om hva som menes med begrepene teologale dyder, inngytte dyder og moralske dyder
- kjennskap til ulike forståelser av begrepene tro, håp og kjærlighet
- kunnskap om hvordan de tre teologale dydene danner kjernen i den kristen eksistens
- god kunnskap om det dynamiske aspektet ved de tre teologale dydene
- kunnskap om den antropologiske dimensjonen ved tro, håp og kjærlighet
- kunnskap om hvordan katolsk teologi forstår mennesket som Guds bilde

Merknad til litteraturlisten

Kompendium med diverse utdrag fra kirkefedrene gjøres tilgjengelig som ressurs i Fronter.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "An excerpt" i:/in:/from: *Preaching justice : Dominican contributions to social ethics in the twentieth century* / Francesco Compagnoni red./ed. Dublin: Dominican Pub., 2007, s./p. 13-37, 287-304, ISBN/ISSN: 1905604076/9781905604074/9781905604067/1905604068
- Bendikt 16, pave, Caritas in veritate Libreria Editrice Vaticana, 2009 , hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://tinyurl.com/nhvska
- Cessario, Romanus, "An excerpt" i:/in:/from: *The virtues, or, The examined life* London ; New York: Continuum, 2002, s./p. 127-156, ISBN/ISSN: 0826413889 (hardcover)/0826413897
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), Gaudium et Spes : Pastoral constitution on the church in the modern world / promulgated by/his holiness, Pope Paul VI on December 7, 1965 : Part I, Chapter 2-4 Vatican City: 1965 , hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_cons_19651207_gaudium-et-spes_en.html
- Kreeft, Peter, "An excerpt" i:/in:/from: *Back to virtue : traditional moral wisdom for modern moral confusion* San Francisco: Ignatius Press, 1992, s./p. 9-69, ISBN/ISSN: 978-0-89870-422-8
- Pieper, Josef, "An excerpt" i:/in:/from: *The four cardinal virtues : prudence, justice, fortitude, temperance/* Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 1966, s./p. 41-113, ISBN/ISSN: 978-0-268-00103-2/0-268-00103-0
- Thomas Aquinas, "IIa-IIae qq 57-62, 80" i:/in:/from: *Summa theologiae* Cambridge: Cambridge University Press, 2006 b./vol. 37, 39, ISBN/ISSN: ISBN 978-0-521-39384-3/ISBN 978-0-521-39386-7

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Instruction on Christian freedom and liberation : Libertatis Conscientia 1986 , hentet/cited 2010-02-01 fra/from http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19860322_freedom-liberation_en.html
- Den Romersk-katolske kirke, Pontificia Commissio Justitia et Pax, *Compendium of the social doctrine of the Church* Citta del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2004, ISBN/ISSN: 88-209-7651-x
- Dwyer, Judith A. og Elizabeth L. Montgomery, *The New dictionary of Catholic social thought* Collegeville, Minn.: Ligurgical Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-8146-5526-2
- Johannes 23, pave, Pacem in terris 1963 , hentet/cited 2010-02-1 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_xxiii/encyclicals/documents/hf_j-xxiii_enc_11041963_pacem_en.html
- Johannes Paul 2, Pave, Centesimus annus Rome: Libreria Editrice Vaticana, 1991 , hentet/cited 2010-2-1 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_01051991_centesimus-annus_en.html
- Leo 13, pave, Rerum novarum : encyclical of Pope Leo XIII on Capital and Labor Rome: 1891 , hentet/cited 2010-2-1 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/leo_xiii/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_15051891_rerum-novarum_en.html

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Benedikt 16, pave, Encyclical letter Spe salvi 2007 , hentet/cited 2010-02-01 fra/from http://tinyurl.com/3a4hpq
- Benedikt 16, pave, Encyclical letter Deus caritas est. Part 1 2005 , hentet/cited 2010-02-01 fra/from http://tinyurl.com/dq3uj
- Cessario, Romanus, *Christian faith and the theological life* Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 1996, ISBN/ISSN: 0813208688 (hbk. alk. paper)/0813208696 (pbk. alk. paper)
- Pieper, Josef, *Faith, hope, love* San Francisco: Ignatius Press, 1997, ISBN/ISSN: 0898706238 (alk. paper)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Benedikt 16, pave, Encyclical letter Deus caritas est. Part 2 2005 , hentet/cited 2010-02-1 fra/from http://tinyurl.com/dq3uj

TEOL2462 - Katolsk dogmatikk

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste k

Generell informasjon

TEOL2462 er det tredje emnet i en gruppe på fire emner i katolsk dogmatikk som tilbys ved fakultetet. Det tar for seg ulike materialdogmatiske emner, blant dem det mest sentrale av alle kristne dogmatiske emner, nemlig læren om Gud som én og tre. I tillegg studeres nådelæren og mariologien.

Emnet består av 3 delemner: A. Læren om Gud - den ene og treenige Gud (5 sp), B. Nådelære (3 sp), og C. Mariologi (2 sp).

For studier på 200-nivå må man ha fullført relevante studier på 100-nivå. Fakultetet anbefaler at man fullfører følgende emner eller tilsvarende før man studerer dette emnet: KAT1X1 Katolsk fundamentalteologi og fundamental moralteologi, EXPHIL101 Examen philosophicum, EXFAC101 Examen facultatum og K1010 Bibelfag.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KAT131Katolsk fundamentalteologi og dogmatikkreduseres dette emnet med5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2462 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Mål

A. LÆREN OM GUD - DEN ENE OG TREENIGE GUD (5 stp)
Dogmatisk teologi er nært knyttet sammen med studiet av Kirkens historie, siden den er et konkret uttrykk for den kristne tro, autoritativt definert av Kirkens ordinære og ekstraordinære magisterium (konsiler, paver, bispesynoder osv.) gjennom hele Kirkens historie. I dette delemnet studeres læren om Treenigheten primært fra et systematisk ståsted, men dogmehistorien er sentral i fremstillingen.

Kristendommen er en av de tre store monoteistiske religionene. Den er unik innenfor de monoteistiske religioner ved at den hevder Gud har åpenbart seg som tre personer uten å miste sin enhet. Studiet av troen på Gud som én og treenig er dermed det mest grunnleggende i emnet dogmatisk teologi. Delemnet tar utgangspunkt i den bibelske fremstilling av Guds selvåpenbaring, men beveger seg også inn på filosofiens ulike gudsbegrep. Dogmehistorien og utviklingen av det trinitariske dogmet er sentralt i emnet. Det kristne fromhetsliv og i særdeleshet kirkens liturgiske feiring av eukaristien er også grunnleggende for troen på den ene og treenige Gud. Emnet vil derfor se på liturgiske uttrykk for troen på den treenige Gud, samt hvordan denne troen former det kristne liv.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om gudsåpenbaringer i GT
- kunnskap om gudsåpenbaringen i NT, samt kjennskap til ulike trinitariske utsagn i NT
- god kunnskap om treenighetsdogmets historie
- kjennskap til hvordan troen på den ene og treenige Gud preger liturgien
- kjennskap til ulike tolkninger av treenighetslæren i dag.

B. NÅDELÆRE (3 stp)
Nådelæren er læren om Guds liv i menneskene. I dette emnet studeres hva som menes med det teologiske begrepet nåde, samt hvordan nåden ses som en gave fra Kristus som helbreder, forvandler og fullkommengjør den menneskelige natur slik at denne gjenopprettes til sin opprinnelige tilstand som Guds bilde og likhet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om den bibelske bakgrunnen til begrepet om nåde
- kunnskap om tidlig kristen antropologi og nådelære
- god kunnskap om teologien om forholdet mellom nåde og natur

C. MARIOLOGI (2 stp)
Dette kurset gir en innføring i mariologien, altså læren om Maria, Jesu mor. Det vil ta for seg de følgende emnene: Mariologiens rolle i troslæren (dogmatikken) som helhet, mariologiens historiske utvikling, Marias rolle i Kristusmysteriet, Maria og kirken, samt Marias rolle i fromhetslivet. Det mest sentrale vil være fokuset på forholdet mellom mariologien og kristologien. Den vil ta for seg dette i lys av inkarnasjonen på den ene siden (Maria som jomfru og Guds mor) og frelsen på den andre siden (læren om Maria som fri for synd og som opptatt i himmelen).

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til mariologiens plass innen dogmatikken som helhet
- kunnskap om de ulike marianske dogmene
- god kunnskap om sammenhengen mellom kristologi og mariologi

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Augustinus, Aurelius, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Fathers of the Church : a new translation* Washington: Catholic University of America Press, 1963 b./vol. 45, s./p. 175-198, 243-289, 506-525, ISBN/ISSN: 0014-8814 (Kompendium/Compendium)
- Benedikt 16, pave, "Kap. V" i:/in:/from: *Innføring i kristendommen : betraktninger over den Apostoliske trosbekjennelse* Oslo: St. Olav forlag, 1993, s./p. 129-157, ISBN/ISSN: 82-7024-070-2 (Kompendium/Compendium)
- O'Collins, Gerald, "Et utvalg" i:/in:/from: *The tripersonal God : understanding and interpreting the Trinity* London: Continuum, 2004, s./p. 35-151, 174-197

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Duffy, Stephen J, "Et utvalg" i:/in:/from: *The dynamics of grace : perspectives in theological anthropology* Wipf & Stock Publishers, 2007, s./p. 17-172, 221-343, ISBN/ISSN: 9781556356384

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Thomas, Aquinas, "Et utvalg" i:/in:/from: St. Thomas Aquinas Summa Theologica Westminster, Md.: Christian Classics, 1948 b./vol. 2: Ia IIae qq. 109-114, s./p. 1123-1161, ISBN/ISSN: 0-87061-063-5

Eller:/Or:
- Thomas, Aquinas, St. Thomas Aquinas Summa Theologica Westminster, Md.: Christian Classics, 1920 , hentet/cited 2009-06-18 fra/from http://www.newadvent.org/summa/2.htm

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Haffner, Paul, "Et utvalg" i:/in:/from: *The mystery of Mary* Gracewing Hillenbrand, 2004, s./p. 1-47, 73-272, ISBN/ISSN: 9780852446508

TEOL2463 - Ekklesiologi, eskatologi og middelalderens kirkehistorie

Emneansvarlig:	Øystein Lund (Oystein.Lund@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Dette emnet fokuserer på 3 emner innen katolsk teologi som er relatert til hverandre. Hovedemnet er ekklesiologi som studeres ut fra en historisk og systematisk synsvinkel, så vel som ut fra et aktuelt og praktisk perspektiv. Kristendommens historie i middelalderen bidrar både til å forstå kirkens egenart og fremveksten av sentrale dogmer. Gjennom studiet av eskatologi beskrives kirkens og den enkeltes håp i møte med fremtiden
Emnet består av delemnene A. Katolsk ekklesiologi (5 stp) og B. Eskatologi (2,5 stp) og C. Middelalderens kirkehistorie (2,5 stp).

Studieprogramtilhørlighet
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet/-programmene
- Master i teologi - katolsk presteutdanning (6 år)

Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
- Bachelor i teologi
- Bachelor i religion, kultur og samfunn

Forkunnskaper: Studenten må ha gjennomført studier innen kirkehistorie og systematiske fag på 1000-nivå tilsvarende 15 studiepoeng.

Undervisning
Emnet undervises vårsemesteret 2011.

Arbeidsform og organisering
Emnet arrangeres i samarbeid med Newmaninstitutet, Uppsala. Emnet undervises delvis gjennom samlinger i Oslo, og delvis ved undervisning torsdag - søndag ved to anledninger i Göteborg (februar/mars). Studentene oppfordres til å danne kollokviegrupper. Emnet vil ha en egenandel for å dekke reise og delvis opphold i Göteborg. Emnet vil ha et øvre tak på antall deltagere.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- få godkjent en muntlig presentasjon av et oppgitt emne tidlig i semesteret
- få godkjent utkast med disposisjon og innledning til essay (2000-2500 ord) levert innen fastsatt frist.
- delta i evaluering av emnet hvis det er gjort til gjensand for evaluering i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2463 har som eksamensform faglig essay (2000-2500 ord) og muntlig justerende eksamen (30 min). For at det faglige essayet skal kunne leveres inn og muntlig eksamen gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det faglige essayet. Den muntlige eksamen er justerende på denne karakteren.

Mål

DELEMNE A: KATOLSK EKKLESIOLOGI (5 STP)

Emnet gir en innføring i ekklesiologiske endringer gjennom historien, og ulike modeller for forståelsen av kirken belyses. Forholdet mellom ekklesiologien og andre sider ved troslæren drøftes, så vel som møtet mellom en teologisk fundert ekklesiologi og den faktiske kirkevirkelighet.

MÅL
Studenten skal etter fullført kurs ha
- kjennskap til sentrale ekklesiologiske problemstillinger og posisjoner innenfor katolsk teologi og evne til å drøfte ulike aspekter ved ekklesiologien
- evne til å beskrive og analysere aktuelle aspekter ved Kirkens liv på et lokalt og et nasjonalt nivå og evne til å konfrontere kirkens selvforståelse med observasjoner fra den lokale kirkesituasjon.

- kunnskap om hva som menes med den kirkelige autoritet og om de ulike modeller for autoritetsutøvelse i Den katolske kirke.

DELEMNE B: ESKATOLOGI

Delemnet vil gi en innføring i eskatologien, den kristne lære om "de ytterste ting". Undervisningen tar opp metodiske problemer knyttet til eskatologien som teologisk delområde og behandler sentrale spørsmål vedrørende innholdskomponenter i den katolske kirkes lære om eskatologien. Spørsmålene drøftes både bibelfaglig, historisk og systematisk.
MÅL
Studenten skal etter fullført kurs ha
- kjennskap til sentrale temaområder innenfor eskatologi i katolsk tradisjon

DELEMNE C: MIDDELALDERENS KIRKEHISTORIE

Delemnet vil gi en innføring i kristendommens historie i Europa og i Norge fra ca 600 til ca 1500.
MÅL
Studenten skal etter fullført kurs ha
- kjennskap til viktige utviklingslinjer i kristendommens historie i Europa og Norge i perioden til reformasjonen
- evne til å relatere ytre og indre forandringer i kirkens liv til den allmenne historien

Merknad til litteraturlisten

I tillegg til listen nedenfor inngår følgende oppføringer som en del av litteraturen:

Delemne A:
- Fordypningsbok (ca 200 sider) etter avtale med emneansvarlig, f. eks. Joseph Ratzinger, Called to Communion: Understanding the Church Today (1996 eller senere oppl.); Henri de Lubac, Splendour of the Church [= Méditations sur l'Église] (1992 eller senere oppl.); Francis A. Sullivan, The Church We Believe In: One, Holy, Catholic and Apostolic (1989 eller senere oppl.); John Zizioulas, Beingas Communion: Studies in Personhood and the Church (1985 eller senere oppl.)

- Et sett artikler (150 sider) blir fastsatt ved kursstart.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Concilium Vaticanum, 2,(1962-65), Lumen gentium : dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken") Roma: 1964 , hentet/cited 2009-06-22 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/lg/
- Dulles, Avery, *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Pius 12, pave, Mystici corporis Christi : encyclical of Pope Pius XII "On the Mystical Body of Christ" on June 29, 1943. 1943 , hentet/cited 2008-06-30 fra/from http://www.papalencyclicals.net/Pius12/P12MYSTI.HTM

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Bendikt 16, pave, *Eschatology : death and eternal life* 2. utg./ed. Washington, D.C.: The Catholic University of America Press, 1988, ISBN/ISSN: 0-8132-0633-2/978-0-8132-1516-7

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bauckham, Richard og Trevor Hart, *Hope against hope : christian eschatology in contemporary context* London: Darton, Longman & Todd, 1999, ISBN/ISSN: 9780232522846
- Fiddes, Paul S., *The promised end : eschatology in theology and literature* Blackwell, 2001, ISBN/ISSN: 0-631-22085-2/0-631-22084-4
- Galvin, John P., *Faith and the future : studies in Christian eschatology* New York: Paulist Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-8091-3455-1

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Schumacher, Jan, "Kristendommen i høymiddelalderen" i:/in:/from: *Norges religionshistorie* / Arne Bugge Amundsen red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 105-162, ISBN/ISSN: 82-15-00334-6
- Schumacher, Jan, "Kristendommen i tidlig middelalder" i:/in:/from: *Norges religionshistorie* / Arne Bugge Amundsen red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 63-104, ISBN/ISSN: 82-15-00334-6
- Schumacher, Jan, *Kirken i middelaldersamfunnet* Oslo: Tano, 1987, ISBN/ISSN: 82-518-2260-2

TEOL2465 - Katolsk sosiallære

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i katolsk sosiallære slik den kommer til uttrykk i sentrale tekster fra Den romersk-katolske kirke og gjennom kirkens praktiske virke for rettferd, fred og menneskerettigheter.

Studiekrav

Studenten må
- Delta på en studietur til Roma (en uke)
- Skrive en bokrapport på 800-1200 ord fra en begrenset del av pensum. Emnet for rapporten velges i samråd med faglærer og vurderes som bestått/ikke bestått
- Drøfte utkast til essay i et felles seminar
- Delta i evalueringen av studietilbudet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

For å bestå TEOL2465 må studenten oppfylle alle studiekravene og skrive en faglig oppgave på 2000-2800 ord. Essayet bedømmes med karakter (A-F).

Ved ny prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve. Ny karakter (A-F) settes på grunnlag av denne. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for oppgave.

Mål og innhold

Målet med dette emnet er å gi en innføring i Den romersk-katolske kirkes sosiallære som kan bidra til forståelse av sosiallærens betydning i vår globale verden

Studenten skal ha
- kjennskap til hvordan katolsk teologi tenker om mennesket som individ og samfunnsvesen,
- kunnskap om Den romersk-katolske kirkes sosiallære, slik den er kommet til uttrykk i de store sosiale ensyklikaer, sentrale konsilvedtak og et utvalg av andre autoritative kirkelige dokumenter,
- god kunnskap om Den romersk-katolske kirkes forståelse av menneskets forhold til samfunn og politikk og av kirkens sosialetiske og politiske oppdrag,
- kjennskap til kirkens konkrete arbeid for rettferd og fred, menneskerettigheter og andre sosialetiske spørsmål.

Merknad til litteraturlisten

Det vil kunne forekomme endringer i litteraturen frem til semesterstart.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "An excerpt" i:/in:/from: *Preaching justice : Dominican contributions to social ethics in the twentieth century* / Francesco Compagnoni et al. red./ed. Dublin: Dominican Publications, 2007, s./p. 13-37, 287-304, ISBN/ISSN: 1-905604-07-6/978-19-056-0406-7 (Kompendium/Compendium)
- Bendikt 16, pave, Caritas in veritate Libreria Editrice Vaticana, 2009 , hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://tinyurl.com/nhvska
- Charles, Rodger, "A summary of Christian social teaching" i:/in:/from: *Christian social witness and teaching : the Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* Leominster, Herefordshire: Gracewing, 1998 b./vol. 2, s./p. .390-436, 464ff (Kompendium/Compendium)
- Den Romersk-katolske kirke, "§1877-1948" i:/in:/from: *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s./p. 469-481, ISBN/ISSN: 82-7024-133-4
- Hornsby-Smith, Michael P., *An introduction to Catholic social thought* Cambridge: Cambridge University Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-521-86339-2/0-521-68199-5/978-0-521-86339-1 (elektronisk utg.)/978-0-521-68199-5 , hentet fra/cited from https://proxy.mf.no/login?url=http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9780511319723

- Massaro, Thomas, *Living justice : Catholic social teaching in action* Lanham, Md.: Sheed & Ward, 2000, ISBN/ISSN: 1-58051-046-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Instruction on Christian freedom and liberation : Libertatis Conscientia 1986 , hentet/cited 2010-02-01 fra/from http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19860322_freedom-liberation_en.html
- Boff, Leonardo, *Cry of the earth, cry of the poor* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, ISBN/ISSN: 1-57075-136-6
- Cahill, Lisa Sowle og Kenneth R. Himes, *Modern Catholic social teaching : commentaries and interpretations* Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2005, ISBN/ISSN: 1-58901-058-2/1-58901-053-1
- Catholic Bishops' Conference of England and Wales, The common good and the Catholic Church's social teaching 1996 , hentet/cited 2009-12-18 fra/from http://www.cori.ie/justice/cath_soc_thought/otherdocs/common_good.htm
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), Gaudium et Spes : Kirken i verden av i dag Oslo: St. Olav forlag, 1965 , hentet/cited 2009-12-18 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/gs/
- Den Romersk-katolske kirke, Pontificia Commissio Justitia et Pax, *Compendium of the social doctrine of the Church* Citta del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2004, ISBN/ISSN: 88-209-7651-x
- Johannes 23, pave, Pacem in terris 1963 , hentet/cited 2010-02-1 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_xxiii/encyclicals/documents/hf_j-xxiii_enc_11041963_pacem_en.html
- Johannes Paul 2, Pave, Centesimus annus Rome: Libreria Editrice Vaticana, 1991 , hentet/cited 2010-2-1 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_01051991_centesimus-annus_en.html
- Johannes Paul 2, Pave, Evangelium vitae 1968 , hentet/cited 2010-11-10 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_25031995_evangelium-vitae_en.html
- Leo 13, pave, Rerum novarum : encyclical of Pope Leo XIII on Capital and Labor Rome: 1891 , hentet/cited 2010-2-1 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/leo_xiii/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_15051891_rerum-novarum_en.html

TEOL2470 - Metodistisk teologi og metode

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

TEOL2470 gir en fordypning av metodistisk teologi og metode og bygger videre på kunnskapen tilegnet i KRL123 eller K2020. Et viktig perspektiv er den teologiske sammenheng som finnes mellom metodistisk og oldkirkelig teologi.

Emnet består av i tre delemner: A. Metodistisk teologi (4 sp), B. Metodistisk metode (2 sp) og C. Metodistisk teologi anvendt (4 sp).

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2470 har som vurderingsform klausurprøve (6 timer) Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. METODISTISK TEOLOGI (4 SP)

Studiet skal gi
- utvidet kunnskap om systematisk teologi i metodistisk tradisjon
- forståelse for sammenhengen mellom oldkirkens og metodismens teologi

DELEMNE B. TEOLOGISK METODE (2 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om den teologiske metode som anvendes innenfor metodismen.

DELEMNE C. METODISTISK TEOLOGI ANVENDT (4 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om hvorledes metodistisk teologi anvendes i dagens kirke og samfunn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Maddox, Randy L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Responsible grace : John Wesley's practical theology* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1994, s./p. 1-300, ISBN/ISSN: 0-687-00334-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Gunter, W. Stephen, et al..., "Et utvalg" i:/in:/from: *Wesley and the quadrilateral : renewing the conversation* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1997, s./p. 1-150, ISBN/ISSN: 0-687-06055-9
- Metodistkirken i Nord-Europa, "Part II: Doctrinal standards and our theological task" i:/in:/from: *The northern Europe Book of discipline of the United Methodist Church* (2005), s./p. 49-94 , hentet/cited 2009-01-19 fra/from http://eol.fi/ne/NEBoD2005_rev2007.pdf

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Wesleyan tradition : a paradigm for renewal* / Paul Wesley Chilcote red./ed. Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, s./p. 19-37, 87-97, 111-135, ISBN/ISSN: 0-687-09563-8

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* / Randy L. Maddox red./ed. Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1998, s./p. 21-47, ISBN/ISSN: 0-687-06045-1
- Cobb, John B., "Et utvalg" i:/in:/from: *Grace and responsibility : a Wesleyan theology for today* Nashville: Abingdon Press, 1995, s./p. 1-154, ISBN/ISSN: 0-687-00769-0

TEOL2471 - Methodist theology - Doctrine

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "§101-104, 120-124" i:/in:/from: *The Book of Discipline of the United Methodist Church 2008* Nashville, Tenn.: United Methodist Publ. House, 2009, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 9780687647859
- Klaiber, Walter og Manfred Marquardt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Living grace : an outline of United Methodist theology* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2001, s./p. 76-153, 168-194, 210-220, 223-285, 319-382, ISBN/ISSN: 0-687-05452-4
- Runyon, Theodore, "An excerpt" i:/in:/from: *The new creation : John Wesley's theology today* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1998, s./p. 7-128, ISBN/ISSN: 0-687-09602-2
- Wesley, John, The general deliverance; The general spread of the Gospel; On divine providence , hentet/cited 1012-02-21 fra/from http://gbgm-umc.org/umhistory/wesley/sermons/
- Wesley, John, "An excerpt" i:/in:/from: *John Wesley's sermons : an anthology* / Albert C. Outler et al. red./ed. Nashville: Abingdon Press, 1959, s./p. 23-32, 111-121, 157-171, 183-191, 299-334, 371-391, 441-450, 465-473, 485-500, ISBN/ISSN: 9780687204953

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Abraham, William J. og James E. Kirby, *The Oxford handbook of Methodist studies* Oxford: Oxford University Press, 2009, ISBN/ISSN: 978-0-19-921299-6
- Campbell, Ted A., *Methodist doctrine : the essentials* 2. rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2011, ISBN/ISSN: 9781426727016
- Campbell, Ted A., *Wesleyan beliefs : formal and popular expressions of the core beliefs of Wesleyan communities* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 2010, ISBN/ISSN: 978-1-4267-1136-7
- Cobb, John B., *Grace and responsibility : a Wesleyan theology for today* Nashville: Abingdon Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-687-00769-0
- Jones, Scott J., *United Methodist doctrine : the extreme center* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, ISBN/ISSN: 9780687034857
- Maddox, Randy L., *Responsible grace : John Wesley's practical theology* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1994, ISBN/ISSN: 0-687-00334-2
- Maddox, Randy L., *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1998, ISBN/ISSN: 0-687-06045-1
- Rieger, Joerg, Grace under pressure : negotiating the heart of the Methodist tradition Nashville, Tenn. : General Board of Higher Education and Ministry, The United Methodist Church, 2011, ISBN/ISSN: 9780938162773
- Shier-Jones, Angela, *A work in progress* Peterborough: Epworth Press, 2005, ISBN/ISSN: 9780716205913
- Williams, Colin W., *John Wesley's theology today* London: Epworth, 1962
- Wilson, Kenneth, *Methodist theology* London: T&T Clark, 2011, ISBN/ISSN: 978-0-567-64498-5/978-0-567-03427-4

TEOL2480 - Frelsesarmeens teologi

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet gir en fordypet innsikt i Frelsesarmeens teologiske egenart, med særlig henblikk på læren om Den hellig ånd. Det legges vekt på Åndens betydning for utformingen av læren, for kirkens tjeneste og for menneskers helliggjørelse. Emnet består av delemnene A. Utforming av teologi (2,5 sp), B. Ekklesiologi (3 sp) og C. Helliggjørelse (4,5 sp).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1780, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2480 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

A. UTFORMING AV TEOLOGI (2,5 sp)
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Frelsesarmeens teologiske metode
- god kunnskap om den historiske og teologiske ramme Frelsesarmeens teologi står i.

B. EKKLESIOLOGI (3 sp)
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Frelsesarmeens lære om Den hellige ånd
- god kunnskap om Frelsesarmeens syn på kirken
- kunnskap om kirkens oppdrag

C. HELLIGGJØRELSE (4,5 sp)
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Frelsesarmeens forståelse av helliggjørelsen som personlig og sosialt fenomen
- kjennskap til ulike perspektiver innen Frelsesarmeen på personlig helliggjørelse

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Meistad, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Frelsens veg : teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* Alta: Alta lærerhøgskole, 1992, s./p. 13-48, 117-180, ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Yuill, Chick, "Et utvalg" i:/in:/from: *We need saints : a fresh look at Christian holiness* London: International Headquarters of the Salvation Army, 1988, s./p. 51-140

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Clifton, Shaw, "Et utvalg" i:/in:/from: *Who are these salvationists? : an analysis for the 21st century* Alexandria, VA: Crest Books, 1999, s./p. 7-49, ISBN/ISSN: 0965760162
- Jørgensen, Knud, "Trenger kirken omvendelse? : på vei mot en misjonal ekklesiologi" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* / Kjell Olav Sannes et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2004, s./p. 51-68, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4

- Meistad, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Frelsens veg : teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* Alta: Alta lærerhøgskole, 1992, s./p. 353-388, ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Needham, Phil, *Community in mission : a salvationist ecclesiology* London: International Headquarters of the Salvation Army, 1987, ISBN/ISSN: 0-85412-526-4
- Sannes, Kjell Olav, "Kirken som Guds folk i trinitarisk perspektiv" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag/* Tormod Engelsviken et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 13-30, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Coutts, Frederick, *Kallet til hellighet* Oslo: 1964
- Meistad, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Frelsens veg : teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* Alta: Alta lærerhøgskole, 1992, s./p. 181-351, ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Rightmire, R. David, "Et utvalg" i:/in:/from: *Sanctified sanity : the life and teaching of Samuel Logan Brengle* Alexandria, Va.: Crest Books, 2003, s./p. 83-160, ISBN/ISSN: 0970487096
- Yuill, Chick, "Et utvalg" i:/in:/from: *We need saints : a fresh look at Christian holiness* London: International Headquarters of the Salvation Army, 1988, s./p. 5-50

TEOL2510 - Menighetspraksis med liturgikk og homiletikk

Emneansvarlig:	Jan Terje Christoffersen (Jan.T.Christoffersen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.
Emnet gir en grunnleggende innføring i de sentral praktisk-teologiske emneområdene kristen forkynnelse (homiletikk) og gudstjenesteliv (liturgikk) samt praksis i menighet.
Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studenten gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves det en utvidet praksisrapport i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å kunne melde seg opp til emnene PT574 og PT575.
Emnet består av fire delemner: A. Kristen forkynnelse (2/3 sp), B. Gudstjenesteliv (2/3 sp), og C. Muntlighet og personlig uttrykk (1 1/3 sp) D. Menighetspraksis (7 1/3 sp). Delemnene B og C studeres integrert med delemne A og D, og gir til sammen 10 studiepoeng.

Arbeidsform og organisering
Undervisning vil skje i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med PT202-04V Gudstjeneste og forkynnelse, reduseres dette emnet med 10 sp
- Med PT502-04V forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp
- Med PT272 forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp
- Med TEOL2540 Forkynnelse og gudstjenesteliv med praksis, reduseres dette emnet med 5 stp. For studenter som i rammen av TEOL2540 har gjennomført øvelsesdager med tanke på overgang til profesjonsstudiet i teologi, reduseres TEOL2510 med 10 stp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
Gjennomgående
- ha godkjent oppmøte i seminarundervisning, øvelser og praksis (minimum 75 %).
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Før praksisperioden
- gjennomføre og få godkjent emnets øvingsdager. Godkjente øvingsdager er en forutsetning for å kunne gjennomføre praksisperioden (se egne retningslinjer)

I praksisperioden
- gjennomføre og få godkjent praksis, inkl. levere og få godkjent evalueringsrapport

Etter praksisperioden
- levere, og få godkjent, praksisoppgave (1000 - 1500 ord) etter fastlagt mal (se emnehefte)
- levere, og få godkjent preken holdt i praksis, med kort refleksjonsnotat (500 - 800 ord) etter fastlagt mal (se emnehefte)
- levere, og få godkjent, gudstjenesteprogram som ble utarbeidet i praksis, med kort refleksjonsnotat (800 - 1000 ord)

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL2510 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål

DELEMNE A. HOMILETIKK: FORKYNNELSE I GUDSTJENESTE OG MENIGHET (2/3 SP)

Helt fra kirkens begynnelse har evangeliet blitt forkynt gjennom muntlig tale, først og fremst i rammen av gudstjenesten. I luthersk teologi har forkynnelsen en sentral plass. Dette kommer til uttrykk ved at den kan betegnes som et «nådemiddel». Forkynnelsen kan imidlertid ikke bare videreføre fortidens talemåter, men må hele tiden søke å kommunisere med dagens mennesker på en slik måte at disse kan oppleve det kristne budskap som en gyldig livstolkning i sine liv.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om prekenens funksjon i menighet og gudstjeneste, herunder tilhørernes rolle og prekenens ledelsesdimensjon ,
- kjennskap til forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kjennskap til prekenforberedelsens metodikk

DELEMNE B. LITURGIKK: INNFØRING (2/3 SP)
Dette skal sammen med delemne C gi konkrete grunnkunnskaper og ferdigheter i gudstjenestearbeid både for kateketer, diakoner og prester. Undervisningen skal gi studentene kjennskap til hovedtrekkene i liturgisk teologi og kunnskap om gudstjenesten som del av menighetens virksomhet, og gjennom eget arbeid med gudstjenester skal studentene inspireres til refleksjon og bevisstgjøring omkring ulike sider ved det gudstjenestearbeidet de møter i praksis.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil deler av undervisningen kunne erstattes av et lesepensum tilpasset det kirkesamfunnet studenten tilhører.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om høymessens liturgi
- kunnskap om kirkeår, kirkerom og kirkelige symboler og evne til å anvende denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid
- kjennskap til prestens lederrolle i forbindelse med gudstjenestearbeidet
- kjennskap til Den norske kirkes liturgiske bøker og et utvalg gudstjenesteordninger
- evne til planlegge en gudstjeneste og en salmeliste

DELEMNE C. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 1/3 SP)
Emnet forbereder studentene til menighetspraksis. Studiet og skal utvikle studentenes personlige uttrykk innenfor liturgifaget, med særligsikte på messesang og memorering av liturgiske tekster. Ferdighetene øves også i studentenes egen forkynnelse og gudstjenesteledelse i menighetspraksis og også andre læringsprosesser er integrert med delemne D (menighetspraksis).
Arbeidsformene er undervisning i seminarform, gruppeøvelse under instruksjon og individuell instruksjon.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til memorering og muntlighet
- evne til messesang
- evne til stemmebruk og diksjon
- evne til nervøsitetsmestring
- evne til egenøvelse
-evne til å inngå i veiledningsprosesser: gi adekvate tilbakemeldinger til medstudenter, motta veiledning på eget uttrykk og kunne reflektere adekvat over veiledningen
- evne til å inngå i samspill i grupper

DELEMNE D. MENIGHETSPRAKSIS (7 1/3 SP)
Veiledet menighetspraksis varer i 4 uker og finner sted i en menighet i Den norske kirke eller i annet kirkesamfunn. Gjennom menighetspraksis skal studenten lære å møte lokalt menighetsliv på en faglig kvalifisert måte ved å få mulighet og hjelp til observasjon og refleksjon, og til selv å gjøre erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å reflektere over egne erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner,
- evne til å vurdere og reflektere over erfaringen av egen formidling i disse funksjonene
- evne til å observere, analysere og reflektere teologisk over lokalt menighetsliv.
- evne til å forkynne
- evne til å inngå i veiledningsprosesser: gi adekvate tilbakemeldinger til medstudenter, motta veiledning og kunne reflektere adekvat over veiledningen.
- evne til sosial samhandling i formelle og uformelle situasjoner.

PRAKTISK GJENNOMFØRING OG EVALUERING
Praksisperioden består av to elementer som normalt er integrert i hverandre:
- tre ukers observerende praksis
- en uke med deltakelse i pastorale (event. kateketiske eller diakonale) funksjoner.

Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studentene gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves en utvidet praksisoppgave i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å bli opptatt på emnene PT573 og PT574.
Alle skriftlige innleveringer skal gjøres i praksisperioden og leveres umiddelbart etterpå.
Den praktiske og faglige tilrettelegging av praksisperioden ledes av fakultetets praksisleder.

Det utbetales ingen lønn under praksisperioden.
Studenter som har deltakende praksis blir vurdert med sikte på egnethet til kirkelig tjeneste. Det er utarbeidet egne kriterier for denne vurderingen.
Se «Informasjonsmappe om veiledet menighetspraksis TEOL2510»

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Jakobsen, Rolv Nøtvik og Gunnfrid Ljones Øierud, "Et utvalg" i:/in:/from: *Prekenbeskrivelse : forstå - formidle - forbedre - forkynne* Oslo: Høyskoleforlaget, 2009, s./p. 39-110, ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 81-103, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4 (Kompendium/Compendium)
- Saxegaard, Fredrik, "Presten som symboliserende, strategisk og samhandlende leder : en modell for sokneprestens lederskap i folkekirken" i:/in : *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (2009), s./p. 17-29, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det skapende ordet : en prekenlære* Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 237-248, ISBN/ISSN: 82-00-22462-7 , hentet fra/cited from http://www.nb.no/utlevering/contentview.jsf?&urn=URN:NBN:no-nb_digibok_2008022704085

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Byström, Jan og Leif Norrgård, "Liturgisk teologi" i:/in:/from: *Mer än ord : liturgisk teologi och praxis* Stockholm: Verbum, 1996, s./p. 41-57, ISBN/ISSN: 91-526-2244-4 (Kompendium/Compendium)
- Hansen, Geir, *ORDO - som felleskristen arv og spenningsregulerende system : forelesningsmanus* , s./p. 13 (Se Fronter/Check Fronter)
- Hovda, Robert W., "Presiding in liturgical celebration : presence" i:/in:/from: *Strong, loving and wise : presiding in liturgy* Minnesota: Liturgical Press, 1976, s./p. 53-61, ISBN/ISSN: 9780814612538 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Lathrop, Gordon, *The pastor : a spirituality* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-8006-3801-8/978-0-8006-3801-6

TEOL2516 - Innføring i praktisk teologi

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig essay
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-23
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2012-12-12
Trekkfrist:	2012-11-09

Eksamenstype:	Muntlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-10
Kunngjøringsdato:	2012-12-12
Trekkfrist:	2012-11-09

Generell informasjon

TEOL2516 gir en grunnleggende innføring i de sentrale praktisk-teologiske emneområdene.
Emnet består av sju delemner: A. Kirkeforståelse og kirkekunnskap (4 stp), B. Trosformidling (4 stp), C. Identitet og spiritualitet (2 stp), D. Kristen forkynnelse (3 stp), E. Gudstjenesteliv (3 stp), F. Sjelesorg (2 stp) og G. Diakonikk (3 stp)

Forkunnskaper: Det forutsettes at cand.theol etter gammel ordning (uten praktikum) eller tilsvarende faglig jevngod grad er avlagt før TEOL2516 tas, og at opptak er innvilget.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med PT171 Kirkekunnskap... reduseres dette emnet med 10 stp
- Med PT272 Kristen forkynnelse... reduseres dette emnet med 5 stp
- Med PT573 Sjelesorg... reduseres dette emnet med 5 stp
- Med TEOL1510 Kirkekunnskap... reduseres dette emnet med 10 stp
- Med TEOL2510 Kristen forkynnelse... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- levere og få godkjent utkast til oppgaveinnledning, dvs. skriftlig utkast med problemstilling, materiale og disposisjon som godkjennes av faglærer.

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2516 har faglig essay og muntlig prøve som vurderingsform.For å kunne gå opp til avsluttende vurdering må studenten oppfylle oppgitte studiekrav innen angitt frist. Den muntlige prøven er en selvstendig prøve, og det kan gis oppgave fra hele pensum.
Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.
Ved ny prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve og muntlig prøve. Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for essay (og muntlig).

Mål

A. KIRKEFORSTÅELSE OG KIRKEKUNNSKAP (4 STUDIEPOENG)
Kirken er den grunnleggende kontekst for den praktiske teologi. Ekklesiologi (læren om kirken) er derfor et praktisk-teologisk basisfag. Ved siden av grunnleggende teologisk refleksjon om kirken, skal delemnet også gi kunnskap om norsk kirkelig virkelighet.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- oversikt over praktisk teologi som fagfelt,
- innsikt i en teologisk forståelse av kirken og dens funksjon,
- innsikt i grunnleggende religionssosiologiske og kirkesosiologiske problemstillinger i norsk kontekst,
- oversikt over Den norske kirkes oppbygning, rettslig og organisatorisk ,
- kjennskap til norske frikirker og til frivillige kristelige organisasjoner,
- oversikt over kirkeåret og kjennskap til ulike gudstjenesteformer,
- oversikt over ulike kirkelige arbeidsformer innen undervisning og diakoni,
- kjennskap til symboler og tradisjoner knyttet til kirkehus og gudstjenesterom.

B. TROSFORMIDLING (4 STUDIEPOENG)
Formidling av kristen tro er en sentral del av kirkens oppgave. Men hva vil det egentlig si å formidle tro? Emnet vil gi en prinsipiell basis for hva trosformidling er og kunnskap om hvordan tro formidles gjennom undervisning, forkynnelse og diakoni. Et særlig fokus vil bli gitt på trosformidling overfor ungdom. Emnet vil også gi et utgangspunkt for arbeidet med egen formidling og for å vurdere og bruke ulike formidlingsformer.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- innsikt i grunnleggende pedagogiske og teologiske aspekter ved trosformidling,
- oversikt over ulike arenaer og metoder for trosformidling,
- kjennskap til forskjellige bibelarbeidsmetoder,
- innsikt i ulike prinsipper og metoder i kirkelig ungdomsarbeid,
- grunnleggende ferdigheter i personlig uttrykk, kroppsspråk, stemmebruk og fortellingsteknikk,
- kjennskap til de mest anvendte formidlingsformer.

C. IDENTITET OG SPIRITUALITET (2 STUDIEPOENG)
Dette studieområdet retter søkelyset mot sammenhenger mellom selvforståelse og troserfaring. Med faglig basis i pastoralteologi og religionspsykologi, åpnes det for en kritisk refleksjon over hvordan egen troshistorie formes i et spenningsfylt samvirke mellom kirkelige og kulturelle tradisjoner, sosialt miljø og personlig egenart. På denne bakgrunn arbeides det med spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig personlig og pastoral identitet i rammen av vår tid og vår egen kirkelige tradisjon.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om problemstillinger i pastoralteologi knyttet til forholdet selvforståelse og troserfaring,
- kjennskap til religionspsykologisk teori knyttet til trosutvikling,
- kjennskap til hovedelementer i vigslingsliturgiene til kirkelig tjeneste og i ordningen for skriftemål,
- evne til refleksjon over egen livshistorie og troserfaring.

D. KRISTEN FORKYNNELSE
Helt fra kirkens begynnelse har evangeliet blitt forkynt gjennom muntlig tale, først og fremst i rammen av gudstjenesten. I luthersk teologi har forkynnelsen en sentral plass. Dette kommer til uttrykk ved at den kan betegnes som et «nådemiddel». Forkynnelsen kan imidlertid ikke bare videreføre fortidens talemåter, men må hele tiden søke å kommunisere med dagens mennesker på en slik måte at disse kan oppleve det kristne budskap som en gyldig livstolkning i sine liv.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kunnskap om prekenens funksjon i gudstjenesten,
- innsikt i de særlige utfordringer forkynnelsen møter i mediesamfunnet,
- innsikt i prekenforberedelsens metodikk,
- ferdighet i praktisk forkynnelse.

E. GUDSTJENESTELIV
Delemnet vil gi konkrete grunnkunnskaper for praktisk gudstjenestearbeid både for kateketer og prester. Faget består av to hovedområder: Praktisk liturgi og liturgikk.
I praktisk liturgi vil studenten arbeide videre med formidling og uttrykk relatert til delemne B, men med økt vekt på utviklingen av et personlig uttrykk gjennom øvelser.
I liturgikk vil studenten få en innføring i liturgisk intensjon og teologi og kjennskap til problemstillinger som kan gi utgangspunkt for egen refleksjon og bevisstgjøring omkring gudstjenestearbeid.

MÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- innsikt i liturgiens funksjon i menighetens liv, herunder gudstjenesten som del av menig-hetens virksomhet og som meningsbærende møtested i folkekirken,
- kunnskap om kirkerom, dramaturgi og agendaforståelse,
- kunnskap om og ferdigheter i de ulike formspråkene liturgien benytter seg av,
- oversikt over støttefagene for arbeidet med et personlig uttrykk,
- god kunnskap om høymessen og de alternativer den rommer,
- kunnskap om salmen som liturgisk element.

F. SJELESORG (2 STUDIEPOENG)
Dette delemnet sikter mot å gi en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgs egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Med bakgrunn i momenter fra sjelesorgens faghistorie gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt med vekt på drøfting av sentrale posisjoner til forståelse av sjelesorgens dynamiske egenart og kontekstuelle forankring. To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi. I forlengelsen av dette belyses også konkrete sjelesørgeriske emner med særlig relevans for institusjonstjenesten.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring,
- god kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer,
- god kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse,
- god kunnskap om institusjonssjelesorg,
- oversikt over sentrale posisjoner og problemstillinger i aktuell sjelesorgfaglig debatt,
- kjennskap til særlige rammer og forutsetninger knyttet til sjelesorg i institusjon,
- evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid,
- ferdighet i å føre en sjelesørgerisk samtale, herunder dåpssamtale og sørgesamtale.

G. DIAKONIKK (3 STUDIEPOENG)
Diakonikk er faget om kirkens medmenneskelige omsorg og fellesskapsbyggende arbeid, og den tjeneste som i særlig grad er rettet mot mennesker i nød. Studiet vil ta utgangspunkt i ulike former for diakoni knyttet til diakoniens ulike arenaer (institusjon, menighet, bistands-og misjonsarbeid). Institusjonsdiakonien vil behandles i tilknytning til institusjonspraksisen, mens menighetsdiakoni og internasjonal diakoni vil bli behandlet i undervisningen. Studiet vil særlig legge vekt på diakoniens forankring i den lokale menighet. Valg av diakonale arbeidsformer og satsningsområder bestemmes i stor grad av den samfunnsmessige konteksten for det diakonale arbeide. Studiet vil derfor fokusere på diakoniens muligheter og begrensninger innenfor velferdsstaten og innenfor internasjonalt misjons- og bistands arbeid.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om diakoniens teologiske begrunnelse og ekklesiologiske forankring,
- oversikt over diakoniens historie,
- innsikt i diakonale muligheter og utfordringer innenfor det moderne velferdssamfunn, og innenfor internasjonalt misjons- og bistandsarbeid,
- kjennskap noen utvalgte diakonale arbeidsformer,
- evne til å avdekke og prioritere mellom diakonale behov i lokalsamfunnet,
- evne til å avdekke og videreutvikle diakonale ressurser den lokale menighet.

Merknad til litteraturlisten
Kontakt emneansvarlig for litteraturliste.

TEOL2540 - Forkynnelse og gudstjenesteliv med praksis

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

TEOL2540 bygger på TEOL1540. Praksis vil være både observerende, reflekterende og deltakende.

Emnet er organisert i tre delemner: A. Praksisstudium i menighet, B. Kristen forkynnelse, C. Gudstjenesteliv. Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og hele emnet gir til sammen 10 studiepoeng.
For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1640 og SAM1030, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT272 Forkynnelse..., reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- delta i PT-gruppe
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen en fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen en fastsatt frist
- levere inn en preken/andakt holdt under praksis med et kort refleksjonsnotat (ca. 500 ord) skrevet etter gjennomføringen
- levere inn en gudstjenesteagenda med et refleksjonsnotat (500-800 ord) skrevet etter gjennomføringen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret
- bestå en kortprøve (2 timer)

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2540 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål

A. PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet inngår i TEOL1740, TEOL1540 , TEOL2540 og TEOL2541 (forberedes i TEOL1640 og avsluttes i TEOL2542) og har sin har sin forankring i disse modulene. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over tre semester, og denne finner sted i et ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke, i annet kirkesamfunn eller organisasjon. Studenten får veiledning 1 gang per måned av en av de som er ansvarlige for ungdomsarbeidet i praksismenigheten. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet, og i særlig grad sin egen rolle som ungdomsleder samt menighetens profil og kontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk PT-gruppe på MF.

Det forutsettes at litteraturen under delemne A i TEOL1540 brukes som ressurslitteratur. Se for øvrig «Informasjonsmappe praksis ved UKT PT202».

B. KRISTEN FORKYNNELSE
Dette delemnet gir en innføring i forkynnelsens teologi og oppdrag. Både forkynnelse hos Jesus og i NT, så vel som forkynnelse på reformasjonstiden er emner som vil bli behandlet. Studieområdet fokuserer videre på de særlige utfordringer forkynnelsen møter i vår postmoderne tid innenfor ulike kontekster og spesielt overfor ungdom. Delemnet har som mål å vise hvordan forkynnelsen kan kommunisere med dagens mennesker, og særlig ungdom, på en slik måte at disse opplever det kristne budskap som en relevant og gyldig livstolkning. Dette forutsetter en bevissthet om adressat og kontekst. Det vil også bli arbeidet med betydningen av predikantens person, i tillegg til at studentene skal gis veiledning og motivasjon til å kunne modnes som forkynnere både faglig, menneskelig og åndelig.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne hagod kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag god kunnskap om betydningen av predikantens

person kunnskap om forkynnelsens funksjon i gudstjenesten og andre kontekster innsikt i de særlige utfordringer forkynnelsen møter i samtiden, og spesielt overfor ungdom innsikt i prekenforberedelsens metodikk ferdighet i praktisk forkynnelse

C. GUDSTJENESTELIV
Delemne C fokuserer på gudstjenesteliv for ungdom, og skal både bevisstgjøre studentene på hva gudstjenesten er, og hjelpe dem til å utvikle ferdigheter for å kunne lede gudstjenester og møter. Faget består av to hovedområder: Ungdom og gudstjenesteliv, og praktisk gudstjenestearbeid for og med ungdom. Ungdom og gudstjenesteliv gir en innføring i høymessen, i Den norske kirkes gudstjenestebøker og i liturgiens intensjon og teologi. Det forutsettes kjennskap til Gudstjenestebok for Den norske kirke (se Supplerende litteratur). Emnet fokuserer videre på problemstillinger i skjæringspunktet mellom ungdomsarbeid og gudstjenesteliv. Hva er forholdet mellom ungdomsarbeidet og menighetens gudstjenesteliv? Hvilken type gudstjeneste er det ungdom finner seg til rette i? Hva er forskjellen på et møte og en gudstjeneste, og hva gjør en gudstjeneste til en gudstjeneste? Delemnet vil videre belyse gudstjenestens tekstlige og musikalske uttrykk og bevisstgjøre studentene på utvalget av salmer, sanger og musikk i gudstjenester og møter for ungdom. Studentene skal også reflektere over egne gudstjenesteerfaringer samt utvikle ferdigheter til å foreta liturgiske og strategiske valg for å kunne bygge opp et varig gudstjenestearbeid for og med ungdom.
I praktisk gudstjenestearbeid vil studentene lære å jobbe i team med å skape og gjennomføre gudstjenester for ungdom. I denne sammenheng skal de også lære å lage gudstjenesteagender. Studentene vil gjennom øvelser arbeide med å utvikle ferdigheter som gudstjeneste- og møteledere.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne hakunnskap om gudstjenesters egenart innsikt i liturgiens teologi og intensjon i samspill mellom tradisjon og fornyelse i Den norske kirkekunnskap om reformmaterialet og evne til å reflektere over bruk av rom, kropp, tekst og musikk i utforming av gudstjenester spesielt for og med ungdomevne til å se sammenheng mellom egen kropp, stemme og formidlingkunnskap om problemstillinger i skjæringsfeltet mellom ungdomsarbeid og gudstjenesteliv kunnskap om og ferdigheter i hvordan en kan bygge opp et kontinuerlig gudstjenestearbeid for og med ungdom kunnskap om dramaturgi og oppsett av gudstjenesteagenda
kunnskap om og ferdighet i gudstjeneste- og møteledelse

Litteratur

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Kap. 6, 10-11, 14, 16-17" i:/in:/from: *Grensesprengende : om forkynnelse for ungdom 15-18 år* / Hans Austnaberg et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 99-114, 157-186, 215-226, 245-274, ISBN/ISSN: 978-82-519-2407-8
- Barsnes, Hilde, "Et utvalg" i:/in:/from: *Vil du meg noe? : forkynnelse for ungdom* Oslo: Iko, 2004, s./p. 18-103, ISBN/ISSN: 82-7112-617-2
- Jakobsen, Rolv Nøtvik og Gunnfrid Ljones Øierud, "Et utvalg" i:/in:/from: *Prekenbeskrivelse : forstå - formidle - forbedre - forkynne* Oslo: Høyskoleforlaget, 2009, s./p. 39-110, ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9
- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det skapende ordet : en prekenlære* Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 206-215, 236-247, ISBN/ISSN: 82-00-22462-7 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Andersen, Leif, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teksten og tiden : en midlertidig bog om forkyndelsen* Fredecia: Kolon i samarbejde med Credo Forlag, 2006 b./vol. 1, s./p. 7-44, 196-284, ISBN/ISSN: 87-87737-47-7
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 17-78, 107-129, 171-224, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4
- Webb, Joseph M., *Preaching without notes* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2001, ISBN/ISSN: 978-0-687-09088-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Den Norske kirke, og Kirkerådet, "Gudstjenesten: hellig handling, hellig tid, hellig rom" i:/in:/from: *Gudstjeneste for Den norske kirke* [Bokmål utg.] utg./ed. Stavanger: Eide forlag, 2011, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0 , hentet fra/cited from www.kirken.no
- Ellverson, Karl-Gunnar, "Dopet : dopgudstjänstens historia - den kristna initiationens liturgiska och teologiska utveckling" i:/in:/from: *Han dbok i liturgik* Stockholm: Verbum, 2003, s./p. 177-195, ISBN/ISSN: 91-526-2775-6 (Kompendium/Compendium)
- Ellverson, Karl-Gunnar, "Gudstjänst för alla" i:/in:/from: *Handbok i liturgik* Stockholm: Verbum, 2003, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 91-526-2775-6 (Kompendium/Compendium)
- Hellemo, Geir, "Gudstjeneste - fornyelse og tradisjon i samspill" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2006), s./p. 32-39 (Kompendium/Compendium)
- Kaufman, Tone Stangeland, ""Here I am to worship" : om lovsang som kristen praksis" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, s./p. 231-239, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium/Compendium)
- Midttun, Jørund, "Fra alterbok til møtested" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2006), s./p. 5-18 (Kompendium/Compendium)
- Modéus, Martin, "Et utvalg" i:/in:/from: *Menneskelig gudstjeneste : om gudstjenesten som relation og ritual* København: Alfa, 2007, s./p. 71-82, 128-158, 258-272, ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2
- Sellevold, Knut Gunnar, "Et utvalg" i:/in:/from: *La oss spille og leke for Herren : sangen og musikken i gudstjenesten* Oslo: Verbum/Kirkerådet, 1993, s./p. 24-27, 32-42, ISBN/ISSN: 82-543-0605-2 , hentet fra/cited from http://www.nb.no/utlevering/contentview.jsf?urn=URN:NBN:no-nb_digibok_2009042800052
- Skottene, Ragnar, "Kap. 1,2,3,4 og 8" i:/in:/from: *Kristne symboler : en elementær innføring* Oslo: Verbum, 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-543-0918-3
- Utnem, Jan Oskar, "Tilbedelsens ansikt : om kroppen, sansene og bevegelsens plass i gudstjenesten" i:/in:/from: *Barn og gudstjeneste : om hel deltagelse* Stavanger: Cantando musikkforlag, 2004, s./p. 97-104, ISBN/ISSN: 82-92494-03-0 (Kompendium/Compendium)

- Veiteberg, Kari, "Den liturgiske rørsla" i:/in:/from: *Kunsten å framføre gudstjenester : dåp i Den norske kyrkja* [Oslo]: Det teologiske fakultet Unipub, 2006, s./p. 31-38 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Den Norske kirke, og Kirkerådet, "Veiledning om ulike sider ved gudstjenesten" i:/in:/from: *Gudstjeneste for Den norske kirke* [Bokmål utg.] utg./ed. Stavanger: Eide forlag, 2011, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0 , hentet fra/cited from www.kirken.no
- Den Norske kirke, og Kirkerådet, "Alminnelige bestemmelser for Ordning for hovedgudstjeneste" i:/in:/from: *Gudstjeneste for Den norske kirke* [Bokmål utg.] utg./ed. Stavanger: Eide forlag, 2011, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0 , hentet fra/cited from www.kirken.no
- Jones, Tony, *Soul shaper : exploring spirituality and contemplative practices in youth ministry* El Cajon, Calif.: Youth Specialties, 2003, ISBN/ISSN: 0-310-25101-x
- Kaufman, Tone Stangeland, "Hva er en gudstjeneste egentlig?" i:/in: *Reflektorium : nordisk tidsskrift for ungdomsstudier og religionspædagogik* 1 (2002), s./p. 11-21, ISBN/ISSN: 1602-740x
- Martling, Carl Henrik, *Möte mellan två : Om högmässans dubbla enhet* Stockholm: Verbum Förlag, 1989, ISBN/ISSN: 91-526-1632-0 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Schøien, Kristin Solli, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fra torget til vingården* Oslo: Luther, 2000, s./p. 14-18, 63-68, 70-77, 82-95, ISBN/ISSN: 82-531-1082-0
- Wenell, Fredrik, "Från underhållning til engagement" i:/in: *Reflektorium : nordisk tidsskrift for ungdomsstudier og religionspædagogik* 1 (2002), s./p. 23-41, ISBN/ISSN: 1602-740x

TEOL2541 - Ledelse og medarbeiderskap

Emneansvarlig:	Vegard Holm (Vegard.Holm@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-11
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-11-27

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Bachelor Ungdom, kultur og tro.
TEOL2541 gir en innføring i organisasjon, ledelse, frivillighet og medarbeiderskap, og behandler tema som organisasjonsteori, betydningen av organisasjonskultur, endringsledelse, organisasjonsutvikling og ulike typer lederskap. Det benyttets generell ledelseslitteratur, men modulen fokuserer også på det spesifikke ved lederskap i en kirkelig kontekst. Emnet vil også ta opp betydningen av kjønn når det gjelder rekruttering av ledere og utøvelse av lederskap. Det vil videre bli arbeidet med å utvikle studentenes ferdigheter når det gjelder å lede ulike former for prosjektarbeid, inkl. prosessen med å gå fra en visjon til et oppnådd mål. Frivillighet både i kirkelig og allmenn sammenheng med vekt på vår norske kontekst vektlegges. Herunder kommer tema som forskjell på fulltidsansatte og frivillige, samarbeid mellom det offentlige og frivillige organisasjoner og dugnadsånd. Emnet vil dessuten gi en innføring i teamledelse, teamarbeid og samarbeid i stab, samt gi studentene kjennskap til konfliktløsning i kirkelig kontekst.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1010, K1020, RL1010, RL1020 og TEOL1640, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner: Med PT115 Ledelse og medarbeiderskap i kirken reduseres dette emnet med 5 stp. Med PT114 Ledelse og medarbeiderskap reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 %) i undervisningen
- delta i et gruppearbeid med presentasjon
- få godkjent et refleksjonsnotat (3000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

TEOL2451 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om menighetsledelse
- god kunnskap om leder- og medarbeiderutvikling
- god kunnskap om konfliktløsning i kirkelig sammenheng
- god kunnskap om og ferdigheter i teamledelse og samarbeid i stab
- god kunnskap om og ferdigheter i prosjektarbeid og prosjektledelse

- kunnskap om ulike teoretiske perspektiver på organisasjon og ledelse
- kunnskap om betydningen kjønn har for rekruttering av ledere og utøvelse av lederskap
- kunnskap om arbeid med frivillige i kirken og i andre sammenhenger
- kjennskap til religiøs sekterisme

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Konflikter i kirken : en artikkelsamling om forståelse, håndtering og forebygging av konflikter* / Frank Grimstad red./ed. Oslo: Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon, 2002, s./p. 6-43, 88-99, 116-124, 150-163
- Askeland, Harald, "Lederskap og kjønn - generelle og kirkelige perspektiv" i:/in:/from: *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s./p. 144-160, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0 (Kompendium/Compendium)
- Askeland, Harald, *Innføring i kirkelig organisering og ledelse* , nr./issue ???? (Kompendium/Compendium)
- Eriksen, Dag-Håkon, *ActaPROSESS : for dere som vil noe mer!, finn ut hvor dere vil, og hvordan dere kan komme dit!* Oslo: Normisjon, 2004, s./p. 10 (Kompendium/Compendium)
- Halldorf, Peter, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ånd og bokstav : den smale veien mellom fanatisme og forfall* Oslo: Luther, 2006, s./p. 9-69, ISBN/ISSN: 82-531-4490-3
- Hegstad, Harald, "Hva er menighetsutvikling, og hvorfor behøves det?" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2003), s./p. 4-9, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Hougsnæs, Marit Halvorsen, "Legitimitet som leder i kirken" i:/in:/from: *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s./p. 77-92, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0 (Kompendium/Compendium)
- Kaufman, Tone Stangeland, "Should I stay or should I go? : er Indremisjonen et blivende sted for kvinner som ønsker seg en lederstilling?" i:/in: *Ung teologi* 34, nr./issue 3 (2001), s./p. 7-22, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Kaufmann, Geir og Astrid Kaufmann, "Kap. 1-6, 8-12, 14" i:/in:/from: *Psykologi i organisasjon og ledelse* 4. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2009, s./p. 13-165, 185-312, 333-362, ISBN/ISSN: 978-82-450-0858-6
- Kvande, Elin og Bente Rasmussen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nye kvinneliv : kvinner i menns organisasjoner* Oslo: Ad notam, 1993, s./p. 19-50, ISBN/ISSN: 82-417-0035-0 (Kompendium/Compendium)
- Repstad, Pål, "Jakten på det frivilliges egenart" i:/in:/from: *Den lokale velferdsblanding : når offentlige og frivillige skal samarbeide* / Pål Repstad red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. 13-35, ISBN/ISSN: 82-00-45025-2 (Kompendium/Compendium)
- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Morgendagens menighet : ledelse og livsform* [Oslo]: Verbum, 1998, s./p. 22-48, ISBN/ISSN: 82-543-0793-8 (Kompendium/Compendium)
- Sveinall, Arne Tord, "Et utvalg" i:/in:/from: *Troende til litt av hvert : om religiøs sekterisme og sjelesorg* [Oslo]: Verbum, 2000, s./p. 9-33, ISBN/ISSN: 82-543-0868-3 (Kompendium/Compendium)
- Westhagen, Harald et al..., "Kap. 1-9" i:/in:/from: *Prosjektarbeid : utviklings- og endringskompetanse* 6. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, s./p. 17-178, ISBN/ISSN: 978-82-05-38361-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Askeland, Harald, *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0
- Gjerp, D., "Konflikt og konflikthåndtering i kirken" i:/in:/from: *Prest og ledelse* / Morten Huse red./ed. Oslo: Verbum, 2000, s./p. 355-372, ISBN/ISSN: 82-543-0850-0
- Jørgensen, Knud, *Visjon og hverdag : lederskap i misjon og menighet* Oslo: Verbum, 1991, ISBN/ISSN: 82-543-0514-5 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Kaufman, Tone Stangeland, "Jeg har bare blitt godt behandlet som kvinne jeg, MEN ... : en presentasjon av fire former for kjønnsordnede prosesser" i:/in: *Ung teologi* 35, nr./issue 2 (2002), s./p. 51-64, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Sahlin-Andersson, Kerstin og Anders Söderholm, *Beyond project management : new perspectives on the temporary-permanent dilemma* Malmö Oslo: Liber : Abstrakt, 2002, ISBN/ISSN: 91-47-06403-x/87-630-0107-1
- Torkelsen, Terje, *Når mennesker krenkes : helsefarlige personalkonflikter i kirken* [Oslo]: Genesis, 1998, ISBN/ISSN: 82-476-0054-4

TEOL2542 - Ungdomsdiakoni og sjelesorg med praksis

Emneansvarlig:	Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.
Emnet er organisert i tre delemner: A. Ungdomsdiakoni (3 stp.) B. Sjelesorg (4 stp.) og C. Praksis i ungdomsarbeid (3 stp.).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1540 og TEOL1640, eller ha tilsvarende kompetanse.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i seminarform, øvelser, og praksis.
Praksisperioden i TEOL2542 inngår som del av den større praksisperiode i UKT. Praksisen er veiledet. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i Praksisguide for Ungdom, kultur og tro. For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner: Med PT503 Sjelesorg, reduseres dette emnet med 10 stp. Med PT510 Sjelesorg, reduseres dette emnet med 5 stp. Med DIA511 Sjelesorg, reduseres dette emnet med 4 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- bestå en kortprøve (1 ½ time) relatert til pensumlitteraturen
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen en fastsatt frist
- delta i PT-gruppe
- få godkjent en kasusdrøfting som anvender teori fra pensum i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk, levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2542 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

A. UNGDOMSDIAKONI (3 STP)
Diakoni forstås som en integrert del av kirkens liv. "Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet." Studiet vil særlig legge vekt på diakoniens
forankring i den lokale menighet, og da særlig rettet mot ungdom. Valg av diakonale arbeidsformer og satsningsområder bestemmes i stor grad av den samfunnsmessige konteksten for det diakonale arbeidet. Studiet vil derfor fokusere på diakoniens muligheter og begrensninger innenfor velferdsstaten. Diakonien utfordrer til et helhetlig menneskesyn i menighetsbyggende arbeid.

MÅL
Studenten skal ha:
- kunnskap om kirken som diakonalt fellesskap i møte med ungdommer
- kjennskap til noen utvalgte diakonale arbeidsformer
- evne til å avdekke nød og prioritere mellom diakonale utfordringer hos ungdom i lokalsamfunnet
- evne til å avdekke og videreutvikle diakonale ressurser hos ungdom i menigheten

B. SJELESORG (4 STP)
Dette emnet gir en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgens egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Emnet vil vektlegge sammenhengen mellom sjelesorg og diakonikk som to sentrale deler av kirkens liv. Det vil også bli gitt innføring i ulike arenaer i sjelesorg for ungdom, og hvilke midler kirken kan bruke i denne sammenhengen. Emnet vil belyse den sjelesørgeriske samtalens egenart, og bruken av innsikter fra andre fagområder som religionspsykologi og utviklingspsykologi. Studenten skal oppøve evnen til refleksjon over egen troshistorie og livserfaring.

MÅL
Studenten skal ha
- god kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer med henblikk på arbeid med ungdom
- god kunnskap om sjelesørgeriske problemstillinger i ungdomsfasen, særlig knyttet til grenseoverskridelser
- kjennskap til egen troshistorie og evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid
- god kunnskap om bruk av de kirkelige midler i sjelesorgen som bønn, Guds ord, og skriftemål

C PRAKSIS I MENIGHET (3 STP)
Praksisstudiet på UKT inngår i hovedsak i emnene TEOL1640, TEOL1540, TEOL2540 og TEOL2542. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet og øve seg i å ha et blikk for ungdoms livsutfordringer i en menighetskontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk deltakelse i PT-gruppe på MF. For nærmere beskrivelse av den konkrete utforming av praksisen, se Praksisguide for UKT.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Fagermoen, Tron, "En kropp - mange lemmer : diakoni som inkluderende fellesskapsarbeid" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* / Bård Eirik Hallesby Norheim red./ed. Trondheim: Tapir, 2008, s./p. 129-133, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5
- Fyrand, Live, "Kap. 10" i:/in:/from: *Sosialt nettverk - teori og praksis* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-15-00747-2/82-15-00747-3 (Kompendium/Compendium)
- Glavin, Kari og Bodil Erdal, "Kap. 3 og deler av kap. 9" i:/in:/from: *Tverrfaglig samarbeid i praksis : til beste for barn og unge i kommune-Norge* 2. rev. utg./ed. Oslo: Kommuneforl., 2007, s./p. 49-60, 202-225, ISBN/ISSN: 978-82-446-1115-2 (Kompendium/Compendium)
- Killén, Kari, "Kap. 2-5" i:/in:/from: *Sveket : omsorgssvikt er alles ansvar* 3. utg./ed. [Oslo]: Kommuneforl., 2004, s./p. 31-151, ISBN/ISSN: 82-446-0881-1 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bunkholdt, Vigdis og Mona Sandbæk, *Praktisk barnevernarbeid* 5. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-05-38345-6
- Christoffersen, Svein Aage, "Solidaritet og frigjøring" i:/in:/from: *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* / Svein Aage Christoffersen red./ed. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, s./p. 233-254, ISBN/ISSN: 82-417-1082-8
- Tjørhom, Ola, "Kirken som communio" i:/in:/from: *Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* [Oslo]: Verbum, 1999, s./p. 117-128, ISBN/ISSN: 82-543-0797-0 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Brækken, Gaute, "Når makt spiller inn" i:/in:/from: *Grenser som skaper : hvordan møte utsatte og sårbare ungdommer i trosopplæringen* / Elisabeth Torp et al. red./ed. Oslo: IKO-forl., 2010, s./p. 102-114, ISBN/ISSN: 978-82-8249-025-2
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2004), s./p. 84-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Huseby, Vegard, "Skriftemål i ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* / Bård Eirik Hallesby Norheim red./ed. Trondheim: Tapir, 2008, s./p. 167-171, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium/Compendium)
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4
- Persson, Lennart B., "Ungdom og seksuelle overgrep" i:/in:/from: *Grenser som skaper : hvordan møte utsatte og sårbare ungdommer i trosopplæringen* / Elisabeth Torp et al. red./ed. Oslo: IKO-forl., 2010, s./p. 132-143, ISBN/ISSN: 978-82-8249-025-2
- Raustøl, Randi Camilla, "Vil du be for meg" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* / Bård Eirik Hallesby Norheim red./ed. Trondheim: Tapir, 2008, s./p. 240-244, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium/Compendium)
- Torp, Elisabeth, "Unge lederes sårbarhet" i:/in:/from: *Grenser som skaper : hvordan møte utsatte og sårbare ungdommer i trosopplæringen* / Elisabeth Torp et al. red./ed. Oslo: IKO-forl., 2010, s./p. 115-131, ISBN/ISSN: 978-82-8249-025-2
- Østerhus, Anne Marie, "Ungdom og skam" i:/in:/from: *Grenser som skaper : hvordan møte utsatte og sårbare ungdommer i trosopplæringen* / Elisabeth Torp et al. red./ed. Oslo: IKO-forl., 2010, s./p. 50-61, ISBN/ISSN: 978-82-8249-025-2

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000-
- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0882-9

- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Olivius, Anders, Cerny Ericson og Birgitta Olivius Kihlberg, *Att möta människor : en grundbok om själavård* 3. helt omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum förlag, 1996, ISBN/ISSN: 91-526-2386-6
- Riste, Anne Marit, "Skam i vår kultur." i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 34, nr./issue 2 (2001), s./p. 49-65, ISBN/ISSN: 0333-340x

TEOL2544 - Bacheloroppgave med praksisavslutning

Emneansvarlig:	Ingrid Christine Reite (Ingrid.Reite@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

TEOL2544 skal bidra til at studentene bearbeider og reflekterer videre omkring den praksis de har stått i fire semestre i TEOL1640, TEOL1540, TEOL 2540 og TEOL 2542. Det skjer gjennom å skrive en oppgave som er relatert til praksis. Skrivingen skjer under veiledning og i tilknytning til et skrive- og oppgaveseminar der studentene legger frem deler av sine oppgaver og medstudenter og lærer gir respons.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisning og skrive- og oppgaveseminar
- levere utkast til oppgaveinnledning til bacheloroppgaven innen en fastsatt frist, og legge frem utkastet i seminar. Oppgaven skal i ferdig form være på ca. 6000 ord og ha tema hentet fra skjæringsfeltet mellom teori og praksiserfaring. Temavalg og arbeidstittel skal godkjennes av faglærer innen 2 uker etter seminaret
- gi forberedt muntlig respons på en med students utkast til oppgaveinnledning og tilhørende fremlegg i nevnte seminar
- levere
enten et forslag til intervjuguide med en refleksjon omkring de ulike valg (refleksjonen skal være på 500-800 ord),
eller en bokrapport fra en tekst/bok fra selvvalgt pensum (1000-1500 ord), der minimum 300 ord er selvstendig refleksjon knyttet til tekst/bok.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2544 har bacheloroppgave og muntlig prøve (30 minutter) som eksamensform. Den muntlige prøven består av et forberedt innlegg knyttet til fellespensum (10 minutter) med påfølgende drøfting, og en
samtale med utgangspunkt i oppgaven. Den muntlige prøven er en selvstendig prøve, og det kan gis oppgave
fra hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essay (50%) og muntlig (50%).
Ved ny og utsatt prøve (som gjelder oppgaven og/eller muntlig prøve) blir det gitt ny leveringsfrist for oppgaven og ny dato for eksamen. Beståtte deler tas ikke på nytt.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- evne til å identifisere sammenhenger mellom praksiserfaringer og mer grunnleggende teoretiske problemstillinger
- evne til å gi en skriftlig fremstilling av et tema i skjæringsfeltet mellom teori og praksis
- god kunnskap om et teoretisk tema som aktualiseres i møte med praksiserfaringer

Merknad til litteraturlisten

Litteraturen til emnet har et omfang på ca 550 sider. Ca 250 sider omhandler problemstillinger knyttet til teori/praksis og kvalitativ metode. Dette utgjør fellesdelen i pensum og er tenkt å gi et metodisk og teoretisk fundament for studentens arbeid med oppgavens tema. Den selvvalgte del av litteraturen (ca 300 sider) skal være knyttet til det tema en velger for oppgaven. Det selvvalgte litteraturpensum skal godkjennes av faglærer og skal inneholde noe av forslåtte supplerende litteratur på metode. Dette er avhengig av hvilken metode studenten velger.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Ballard, Paul og John Pritchard, "Et utvalg" i:/in:/from: *Practical theology in action : Christian thinking in the service of church and society* 2. utg./ed. London: SPCK, 2006, s./p. 81-95, 177-191, ISBN/ISSN: 0-281-05719-2
- Dean, Kenda Creasy, "Fessing up : owning our theological commitment" i:/in:/from: *Starting right : thinking theologically about youth ministry* / Kenda Creasy Dean et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties/Zondervan Publishing House, 2001, s./p. 27-39, ISBN/ISSN: 0-310-23406-9 (Kompendium/Compendium)

- Hegstad, Harald, "Praktisk teologi som empirisk teologi" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (1998), s./p. 16-27, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Repstad, Pål, "Kap. 1-4 og 6" i:/in:/from: *Mellom nærhet og distanse : kvalitative metoder i samfunnsfag* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-15-01123-3
- Swinton, John og Harriet Mowat, "Et utvalg" i:/in:/from: *Practical theology and qualitative research* London: SCM Press, 2006, s./p. v-x, 1-98, 133-155, ISBN/ISSN: 0-334-02980-5/978-0-334-02980-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Dalen, Monica, *Intervju som forskningsmetode* 2. utg. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2011, ISBN/ISSN: 978-82-15-01815-7
- Fretheim, Kjetil, "Empiri og diskursanalyse : relevant for teologisk etikk?" i:/in:/from: *Tidsskrift for teologi og kirke* 79, nr./issue 3/4 (2008), ISBN/ISSN: 1504-2952 , hentet/cited 2011-11-04 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/empiri_og_diskursanalyse_relevantfor_teologisk_etikk
- Hauge, Eirin Hoel, "Trendy eller nødvendig? : begrepet "intertekstualitet" i bibelforskningen" i:/in:/from: *Tidsskrift for teologi og kirke* 79, nr./issue 3/4 (2008), s./p. 196-212, ISBN/ISSN: 1504-2952 , hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/trendy_eller_nodvendig_-_bruken_av_termen_intertekstualitet_i_bibelforsknin?highlight=trendy%20eller%20n%F
- Løland, Hanne, "Connecting the Dots : om lesere og lesning i Reader response criticism" i:/in:/from: *Tidsskrift for teologi og kirke* 79, nr./issue 3/4 (2008), s./p. 164-181, ISBN/ISSN: 1504-2952 , hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/connecting_the_dots_-_om_lesere_og_lesning_i_reader_response_criticism?highlight=connecting%20the%20dots#
- Saxegaard, Kristin Moen, "Bibelsk narratologi : metode til lesning av bibelske fortellinger" i:/in:/from: *Tidsskrift for teologi og kirke* 79, nr./issue 3/4 (2008), s./p. 182-195, ISBN/ISSN: 1504-2952 , hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/bibelsk_narratologi_-_metode_til_lesning_av_bibelske_fortellinger

TEOL2545 - Bacheloroppgave og praksis

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro. Emnet er en variant av TEOL2544 for de som skal ha mer praksis i sitt siste semester.

TEOL2545 skal bidra til at studentene bearbeider og reflekterer videre omkring den praksis de står i og skal avslutte. Det skjer gjennom å skrive en oppgave som er relatert til praksis. Skrivingen skjer under veiledning og i tilknytning til et skrive- og oppgaveseminar der studentene legger frem deler av sine oppgaver og medstudenter og lærer gir respons.

Emnet består av to delemner: A. Bacheloroppgave (6 studiepoeng), og B. Praksis (4 studiepoeng).

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i skrive- og oppgaveseminar
- levere utkast til oppgaveinnledning til bacheloroppgaven innen en fastsatt frist, og legge frem utkastet i seminar. Oppgaven skal i ferdig form være på ca. 5000 ord og ha tema hentet fra skjæringsfeltet mellom teori og praksiserfaring. Temavalg og arbeidstittel skal godkjennes av faglærer innen 2 uker etter seminaret
- gi forberedt muntlig respons på en medstudents utkast til oppgaveinnledning og tilhørende fremlegg i nevnte seminar
- delta i PT-gruppe
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen en fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

TEOL2545 har som eksamensform to deleksamener: Bacheloroppgaven og muntlig prøve (30 minutter). For at bacheloroppgaven skal kunne leveres inn, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av bacheloroppgaven og den justerende muntlige prøven. Den muntlige prøven består av et forberedt innlegg knyttet til den delen av det selvvalgte pensum som ikke brukes eksplisitt i oppgaven (10 minutter), og en samtale med utgangspunkt i fellespensum.

Mål

A. BACHELOROPPGAVE (6 STP)
Emnet skal gi studenten evne til å identifisere sammenhenger mellom og reflektere metodisk over praksiserfaringer og mer grunnleggende teoretiske problemstillinger evne til å gi en skriftlig fremstilling av et tema i skjæringsfeltet mellom teori og praksis god innsikt i et teoretisk tema som aktualiseres i møte med praksiserfaringer Litteraturen til emnet har et omfang på ca 400 sider. Ca 200 sider omhandler problemstillinger knyttet til teori/praksis. Dette utgjør fellesdelen i pensum og er tenkt å gi et metodisk og teoretisk fundament for studentens arbeid med oppgavens tema. Den selvvalgte del av emnelitteraturen (ca 200 sider) skal være knyttet til det tema en velger for oppgaven. Det selvvalgte litteraturpensum skal godkjennes av faglærer.
Studenten skal etter fullført emne ha evne til å identifisere sammenhenger mellom praksiserfaringer og mer grunnleggende teoretiske problemstillinger evne til å gi en skriftlig fremstilling av et tema i skjæringsfeltet mellom teori og praksis
god kunnskap om et teoretisk tema som aktualiseres i møte med praksiserfaringer

B. PRAKSISSTUDIUM I MENIGHET (4 SP)
Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet og øve seg i å ha et blikk for ungdoms livsutfordringer i en menighetskontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk deltakelse i PT-gruppe på MF. For nærmere beskrivelse av den konkrete utforming av praksisen, se Praksisguide for UKT.

Praksisdelen i TEOL2545 har ikke et like tydelig emnefokus som forgående semestre. Her vil student og praksissted stå friere i forhold til de arbeidsoppgaver studenten møter i sin praksis. Samtidig må studenten selv kartlegge hvilke læringsbehov og læringsmål som er viktig for dette siste praksissemesteret.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne haevne til å kartlegge egne læringsbehov og utarbeide tjenelige læringsmål for praksis, evne til å reflektere over egne erfaringer som ungdomsleder, kjennskap til veiledning gjennom erfaring og evne til å nyttiggjøre seg denne evne til å avslutte en tjeneste i en menighet/et ungdomsarbeid på en god måte

TEOL2568 - Innføring i katolsk kanonisk rett

Emneansvarlig:	Helene Lund (Helene.Lund@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Innføringsstudier i katolsk kristendom, Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Katolsk presteutdanning, Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Muntlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2013-01-03
Varighet:	20 minutter
Kunngjøringsdato:	2013-01-09
Trekkfrist:	2012-12-20

Generell informasjon

Kanonisk rett inngår som en del av utdanningen for katolske prester og diakoner. Dette emnet har som mål å gjøre studentene kjent med katolsk kirkerett og rettspraksis og dens ekklesiologiske forankring og kirkerettens relasjon til norsk rett. Kirkerett som disiplin relaterer seg både til andre teologiske disipliner, til andre juridiske disipliner og til pastoralteologi.
TEOL2568 består av to delemner: A. Kirkerett (4 stp) og B. Norsk rett (1 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Emnet overlapper ikke med andre emner å MF.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte)
- få godkjent bokrapport, inntil 1200-2000 ord.
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen muntlig prøve (20 minutter) og vurderes med karakteren «bestått» / «ikke bestått». Studiekravene må være oppfylte før kandidaten kan gå opp til avsluttende vurdering.

Mål

DELEMNE A: KIRKERETT (4 STP)
Delemnet skal gi innsikt og evne til kritisk vurdering av katolsk kirkerett og rettspraksis.

Kirkens ordninger og den rettslig regulering av de ulike tjenester er et sentralt element for medarbeidere i Den katolske kirke. For biskoper, prester og diakoner er forpliktelsen på kirkens ordninger en del av ordinasjonsløftet. Innsikt i Den katolske kirkes organisasjon gir hjelp til å kunne fungere adekvat i det praktiske kirke- og menighetsliv. Emnet sikter på å gi innsikt i lovgivningen knyttet til sakramentene og kirkelige handlinger, særlig lovgivningen knyttet til ekteskapsinngåelse. Særregler for presters og diakoners taushetsplikt behandles også.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:

- evne til kritisk vurdering av katolsk kirkerett og rettspraksis, som teologisk disiplin, systematisk og ekklesiologisk;
- god kunnskap om de grunnleggende prinsipper i katolsk rettstenkning;

- kjennskap til de troendes plikter og rettigheter i kirken;
- kunnskap om kirkens øverste myndighet og generelle struktur
- kjennskap til bispedømmet (begrep og struktur) i kirkeretten
- god kunnskap om kirkerett knyttet til de kirkelige handlinger (sakramenter), herunder en særlig innføring i ekteskapslovgivningen;

Kildetekst:
Code of canon law : Latin-English edition / new English translation prepared under the auspices of the Canon Law Society of America, Washington, DC : Canon Law Society of America 1998, ISBN: 0-943616-79-4, ib.

DELEMNE B: KIRKERETTENS FORHOLD TIL NORSK RETT (1 STP)
Virksomheten i Den katolske kirke er på en rekke områder også underlagt norsk rett og står i et forhold til norsk offentlig forvaltning. Dette delemnet gir en innføring i forvaltnings- arbeids- og tjenestemannsrett. Presters og diakoners oppgave å utføre ekteskapsvigsler som offentlig vigselsmann innebærer også at det innenfor rammen av faget vil bli gitt innføring i norsk ekteskapslovgivning. Særregler for presters og diakoners taushetsplikt vil bli gjennomgått. Emnet drøfter også forholdet mellom norsk rett og kirkeretten.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:

- kunnskap om forholdet mellom norsk lov og katolsk kirkerett
- kjennskap til forvaltningsrettslig tenkemåte og saksbehandling
- god kunnskap om regler for taushetsplikt for prester og diakoner, samt lovgivning rundt avvergelsesplikt og meldeplikt.

Studentene må i undervisningen ha tilgang til lovbokens tekst. De anbefales å gå til anskaffelse av et kommentarverk (med lovteksten). Tekstene markert med * finnes på norsk på www.katolsk.no. Tekstene markert med # finnes på engelsk (og andre språk) på www.vatican.va. Tekstene markert med § finnes på www.lovdata.no. Tekstene markert med + deles ut ved kursets første undervisningstime.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Forordet til den kanoniske lovbok av 1983" i:/in:/from: *Code of canon law annotated* 2. utg./ed./ Ernest Caparros et al. red./ed. Montreal: Wilson & Lafleur , 2004, ISBN/ISSN: 2-89127-629-9
- Beal, John P., Thomas J. Green og James A. Coriden, *New commentary on the Code of Canon Law* New York: Paulist Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-8091-0502-0
- Canon Law Society of America, *Code of canon law : Latin-English edition* Washington, DC: Canon Law Society of America, 1998, ISBN/ISSN: 0-943616-79-4 (Kildelitteratur/Source texts)
- Caparros, Ernest, Hélène Aubé og Michel Thériault, *Code of canon law annotated* 2. utg./ed. Montreal: Wilson & Lafleur , 2004, ISBN/ISSN: 2-89127-629-9
- Castillo Lara, R.J., "Some general reflections on the rights and duties of the christian faithful" i:/in: *Studia Canonica* 20 (1986), s./p. 7-32, ISBN/ISSN: 0039-310X
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), Gaudium et Spes : Kirken i verden av i dag, artt. 47-52 Oslo: St. Olav forlag, 1965 , hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/gs/
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), Christus Dominus, artt. 11-35 Oslo: St. Olav forlag, 1965 , hentet/cited 2012-04-30 fra/from http://tinyurl.com/crkaskh
- Concilium Vaticanum, 2,(1962-65), Lumen gentium : dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken"), artt. 18-29 Roma: 1964 , hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/lg/
- Green, T.J., "The latin and eastern codes : guiding principles" i:/in: *The Jurist* 62 (2002), s./p. 235-279, ISBN/ISSN: 0022-6858
- Johannes Paul 2, Pave, Den apostoliske konstitusjon Sacræ disciplinæ leges, 25. januar 1983 1983 , hentet/cited 2012-04-30 fra/from http://tinyurl.com/dyo9qm
- Mendonca, A., "The theological and juridical aspects of marriage" i:/in: *Studia Canonica* 22 (1988), s./p. 265-304, ISBN/ISSN: 0039-310X

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bendikt 16, pave, Den apostoliske konstitusjon Omnium et mentem , hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://tinyurl.com/bqklfl4
- Bendikt 16, pave, Pave Benedikt XVIs tale til domstolen den romerske rota i anledning av åpningen av rettsåret [2010] , hentet/cited 2012-05-04 fra/from http://tinyurl.com/7glqj85
- Bendikt 16, pave, Pavens tale til Den romerske rota ved åpningen av rettsåret 2012 , hentet/cited 2012-05-04 fra/from http://tinyurl.com/7lpxo3m
- Berman, Harold J., *Law and revolution* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1983 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 0-674-51776-8/0-674-51774-1
- Coriden, James A., *An introduction to canon law* rev. utg./ed. London: Burns & Oates, 2004, ISBN/ISSN: 9780860123743
- Eidsvig, B.I., Statutter for pastoralrådet i Oslo katolske bispedømme, 20.04.2012 2012 , hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://www.katolsk.no/organisasjon/okb/regler/pro
- Eidsvig, B.I., Statutter for menighetsråd i Oslo katolske bispedømme, 14. desember 2007 2007 , hentet/cited 2012-05-08 fra/from www.katolsk.no/organisasjon/okb/regler/mr

- Eidsvig, B.I., Statutter for presterådet i Oslo katolske bispedømme, 5. september 2009 2009 , hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://www.katolsk.no/organisasjon/okb/regler/pr
- Huels, John M, *The pastoral companion : a canon law handbook for catholic ministry* Montreal: Wilson & Lafleur, 2009, ISBN/ISSN: 978-2-89127-891-1
- Johannes Paul 2, pave, Address of John Paul II to the tribunal of the roman rota, 26. januar 1984 1984 , hentet/cited 2012-05-04 fra/from http://tinyurl.com/bud7kyk
- McAreavey, John, *The canon law of marriage and the family* Dublin: Four Courts Press, 1997, ISBN/ISSN: 9781851823567
- Wiel, Constant van de, *History of canon law* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1996, ISBN/ISSN: 9780802805652
- Woestman, William H., *The sacrament of orders and the clerical state : a commentary on the code of canon law* 3. utg./ed. Ottawa: Faculty of Canon Law, Saint Paul University, 2006, ISBN/ISSN: 9780919261501
- Woestman, William H., *Sacraments : initiation, penance, anointing of the sick : commentary on canons 840-1007* Ottawa: Faculty of Canon Law, Saint Paul University, 2004, ISBN/ISSN: 9780919261556

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Lov om ekteskap (ekteskapsloven), §§ 1-18 , hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://tinyurl.com/89m7sgc
- Lov om gravplasser, kremasjon og gravferd , hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://tinyurl.com/bnev8no
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) , hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://tinyurl.com/cd6d7sn
- Lov om trudomssamfunn og ymist anna , hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://tinyurl.com/7bmbcy6

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Kvarv, Sture, *Forvaltning og samfunnsendring : en innføring i offentlig forvaltning* [Oslo]: Kolle forl., 1998, ISBN/ISSN: 82-463-0014-8 , hentet fra/cited from http://tinyurl.com/cr8wdy9

TEOL2610 - Misjon - Kirken i bevegelse

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Ungdom, kultur og tro, Profesjonsstudium teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-03
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-19

Eksamenstype:	Hjemmeeksamen
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	12:00
Varighet:	5 dager
Utlevering:	2012-12-03
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-19

Generell informasjon

Misjonsvitenskapens oppgave er å gi gi studentene kunnskap og forutsetninger for å delta i utbredelsen av det kristne budskap, både i en nasjonal og en global sammenheng, med perspektiver bra bibelteologi, misjonshistorie, misjonsteologi, og misjonal praksis. Et viktig særtrekk ved misjonsvitenskapen er det internasjonale/globale perspektiv. TEOL2610 gir en innføring i misjonsvitenskap på grunnlag av aktuelle misjonsparadigmer om ¿misjon på seks kontinenter¿, ¿misjon fra alle til alle¿, og ¿helhetlig misjon¿. Emnet skal istandsette studenten til å drøfte misjonens rolle og utfordring i kirken og samfunnet.

Emnet er et kjerneemne i profesjonsstudiet i teologi.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal, for å få avsluttende vurdering,
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL 2610 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om, og god evne til å drøfte hva det vil si å være en misjonal kirke både i en lokal og en global sammenheng
- god kunnskap om, og god evne til å drøfte misjonens teologiske basis.
- kunnskap om, og evne til å drøfte kristendommens budskap i forhold til andre religioner og livssyn.
- kunnskap om kontekstualiseringen av det kristne budskap, og evne til å drøfte forholdet mellom misjon og kultur, både lokalt og globalt.
- kunnskap om økumenikk og den globale økumeniske bevegelses betydning for det internasjonale, nasjonale og lokale kirkeliv.
- kunnskap om det nytestamentlige grunnlag for misjon.

- kunnskap om misjonens historie med vekt på tidsrommet etter 1800.
- evne til å delta i kirkens og samfunnets debatt om misjonens relevans

Arbeidsform
Emnet vil ha følgende arbeidsformer: seminarer, forelesning og studentfremlegg

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, s./p. 15-19, 37-186, 198-261, 369-380, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- "Cape Town-erklæringen" i:/in:/from: *Misjon til forandring : refleksjoner og visjoner fra Lausanne III* / Rolf Ekenes red./ed. Skjetten: Hermon forl., 2011, s./p. 227-294, ISBN/ISSN: 978-82-302-0888-5
- *Code of conduct*
- Aano, Kjetil, "Forkynning, diakoni og rettferd i et teologisk perspektiv" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap* 64, nr./issue 1-2 (2010), s./p. 41-56, ISBN/ISSN: 1504-6605
- Ahonen, Risto A., "The mission of the Holy Spirit" i:/in:/from: *Mission in the new millennium : theological grounds for world mission* Helsinki: The Finnish Evangelical Lutheran Mission, 2006, s./p. 96-120, ISBN/ISSN: 951-624-335-5
- Berentsen, Jan-Martin, "Background and emergence of Norwegian missions : historical sketch and brief outlook" i:/in:/from: *Mission to the world : communicating the Gospel in the 21st century : essays in honour of Knud Jørgensen* / Engelsviken, Tormod, et al. red./ed. Oxford: Regnum, 2008, s./p. 39-50, ISBN/ISSN: 978-1-870345-64-4
- Engelsviken, Tormod, "Missio Dei : understanding and misunderstanding of a theological concept in European churches and missiology" i:/in: *International review of mission* 92, nr./issue 367 (2003), s./p. 481-497, ISBN/ISSN: 0020-8582 , hentet/cited 367 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001453555&site=ehost-live
- Engelsviken, Tormod, "Spiritual conflict : a challenge for the church in the West with a view to the future" i:/in:/from: *Paradigm shifts in Christian witness : insights from anthropology, communication, and spiritual power : essays in honor of Charles H. Kraft* / Charles van Engen et al. red./ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2008, s./p. 116-125, ISBN/ISSN: 978-1-57075-771-6
- Engelsviken, Tormod, "Den misjonale kirke og utfordringen fra kirken i sør" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* / Tormod Engelsviken et al. red./ed. [Oslo]: Det teologiske menighetsfakultet, 2004, s./p. 69-92, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4
- Engelsviken, Tormod, "Kristent enhetsarbeid" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* / Peder Borgen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1993, s./p. 289-305, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0 (Kompendium/Compendium)
- Fotland, Roar G., "Når verdensbilder møtes, kollisjon eller dialog : norsk modernitet i møte med det førmoderne" i:/in:/from: *Forståelsens gylne øyeblikk : festskrift til Øyvind Dahl* / Tomas Sundnes Drønen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2011, s./p. 163-176, ISBN/ISSN: 978-82-519-2602-7 (Kompendium/Compendium)
- Henriksen, Jan-Olav, "Multifaced Christianity and the postmodern condition : reflections on the challenges to churches in the Northern hemisphere" i:/in:/from: *Mission and postmodernities* / Rolv Olsen et al. red./ed. Oxford: Regnum Books, 2011, s./p. 3-21, ISBN/ISSN: 978-1-870345-97-2
- Jørgensen, Knud, "Trenger kirken omvendelse? : på vei mot en misjonal ekklesiologi" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* / Kjell Olav Sannes et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2004, s./p. 51-68, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4
- Kane, J. Herbert, "Missions in retrospect" i:/in:/from: *A concise history of the Christian world mission : a panoramic view of missions from Pentecost to the present* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1982, s./p. 161-172, ISBN/ISSN: 0-8010-5395-1 (Kompendium/Compendium)
- Kirk, J. Andrew, "The post-modern conditions and the churches' (co-)mission" i:/in:/from: *Mission and postmodernities* / Rolv Olsen et al. red./ed. Oxford: Regnum Books, 2011, s./p. 22-35, ISBN/ISSN: 978-1-870345-97-2
- Kjærgaard, Kathrine, "Berømmelig i Norge, roesværdig i Danmark, men udødelig i Grønland" i:/in:/from: *Fra opprører til apostel : Hans Egedes liv og kirken på Grønland* / Håkon Brun et al. red./ed. [Kabelvåg]: Egedejubileet Kabelvåg, 2008, s./p. 126-166, ISBN/ISSN: 978-82-303-1061-8 (Kompendium/Compendium)
- Lied, Torbjørn, "En misjonerende menighet" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* / Tormod Engelsviken et al. red./ed. [Oslo]: Det teologiske menighetsfakultet, 2004, s./p. 93-110, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4
- Nordstokke, Kjell, "International diakonia" i:/in:/from: *Mission to the world : communicating the Gospel in the 21st century : essays in honour of Knud Jørgensen* / Engelsviken, Tormod, et al. red./ed. Oxford: Regnum, 2008, s./p. 103-114, ISBN/ISSN: 978-1-870345-64-4
- Norseth, Kristin, "Kvinner på misjonsmarken" i:/in:/from: *Med Kristus til jordens ender : festskrift til Tormod Engelsviken* / Kjell Olav et al. ,Sannes red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, s./p. 101-112, ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7
- Pierson, Paul, "Pentecostalism and mission" i:/in:/from: *The dynamics of Christian mission : history through a missiological perspective* Pasadena, Calif.: William Carey International University Press, 2009, s./p. 303-314, ISBN/ISSN: 978-0-86585-006-4
- Raun Iversen, Hans, "Religionsdialog, sameksistens og misjon" i:/in:/from: *Misjon og kultur : festskrift til Jan-Martin Berentsen* Stavanger: Misjonshøgskolens forl., 2006, s./p. 75-87, ISBN/ISSN: 82-7721-098-1
- Schreiter, Robert J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The new Catholicity : theology between the global and the local* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, s./p. 1-27, ISBN/ISSN: 1-57075-120-x (Kompendium/Compendium)
- Trond Løberg, "Å bygge en menighet i en postmoderne tid" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* / Tormod Engelsviken et al. red./ed. [Oslo]: Det teologiske menighetsfakultet, 2004, s./p. 111-137, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4
- Tveit, Olav Fykse, "Synlig kirkelig fellesskap - bare en drøm?" i:/in:/from: *Snart enige? : glimt fra samtaler mellom forskjellige kirkesamfunn* / Rolf Tofte red./ed. Oslo: Verbum, 1992, s./p. 70-77, ISBN/ISSN: 82-543-0593-5 (Kompendium/Compendium)
- World Council of Churches, "Mission and evangelism : an ecumenical affirmation" i:/in:/from: *"You are the light of the world" : statements on mission by the World Council of Churches 1980-2005* Geneva: WCC Publ., 2005, s./p. 1-38, ISBN/ISSN: 2-8254-1435-2 (Kompendium/Compendium)

TEOL2630 - Økumenikk

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet skal gi en grundig innføring i økumenikk og tar utgangspunkt i den aktuelle økumeniske situasjon. Mangfoldet av økumenisk tilnærming vil derfor bli belyst og faget vil ha et breddeperspektiv. Økumenikk, forstått som kristnes ønske og arbeid for større enhet har mange uttrykksformer, og emnet vil derfor forholde seg til både allianseøkumenikkens mange perspektiver og kirkeøkumenikken. Bestrebelser på dypere fellesskap innenfor de ulike kirkefamilier og mellom forskjellige kirkefamilier samt den pentekostale bevegelses økumeniske karakter vil også drøftes. Misjon og økumenikk har alltid hørt sammen. Misjonsaspektet vil fremkomme gjennom økumenikkens historie, gjennom forståelsen av kirken som en misjonal kirke og gjennom dagens økumeniske utveksling mellom kirken i det globale sør og det globale nord. Bestrebelsen på det økumeniske blir forstått som en integrert del av kirkens evne og mulighet til troverdig vitnesbyrd.
Det stilles ikke krav til forkunnskaper for å begynne på emnet, men institusjonen anbefaler at grunnstudier er fullført før en starter på dette emnet. Institusjonen anbefaler likevel at man fullfører følgende emne eller tilsvarende før man studerer dette emnet: K1030

Emnets undervisningsform er forelesning. Emnet undervises etter behov og kapasitet, under høstsemesteret.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ikke studiepoengreduksjon mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
Delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2630 har bare én vurderingsform, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

MÅL
Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- kjennskap til aktuelle økumeniske strømninger
- kjennskap til forholdet mellom økumenikk og misjon
- kjennskap til den globale økumeniske situasjon
- kunnskap om økumenikkens historie
- kunnskap om økumenikkens teologiske begrunnelse
- kunnskap om hva allianse og kirkeøkumenikk innebærer
- Innsikt i økumenisk arbeid
- Evne til å drøfte ulike aspekter ved et økumenisk engasjement

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s./p. 4-28, ISBN/ISSN: 82-7545-009-8 (Kompendium/Compendium)
- Bispemøtet, *Den norske kirkes økumeniske engasjement* Oslo: Land og Kirke/Gyldendal, 1977, ISBN/ISSN: 82-05-09401-2 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Borgen, Peder, "Avtalen "Nådens fellesskap" mellom Metodistkirken og Den norske kirke" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 73, nr./issue 3 (2002), s./p. 185-198, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 3 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2002/03/avtalen_nadens_fellesskap_mellom_metodistkirken_og_den_norske_kirke
- Engelsviken, Tormod, "Misjonstenkning fra 1900 til vår tid" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s./p. 130-170, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Kompendium/Compendium)

- Engelsviken, Tormod, "Convergence or divergence : the relationship between recent ecumenical and evangelical mission documents" i:/in: *Swedish missiological theme s* 89, nr./issue 2 (2001), s./p. 197-220, ISBN/ISSN: 0346-217x (Kompendium/Compendium)
- Engelsviken, Tormod, "Enhet og misjon" i:/in:/from: *Bibel og vekkelse : festskrift til Ingulf Diesen på hans 70-årsdag 26. november 1998* / Lars Råmunddal red./ed. [Haugesund]: Akademisk fagforl., 1998, s./p. 289-302, ISBN/ISSN: 82-7868-017-5 (Kompendium/Compendium)
- FitzGerald, Thomas E., "Et utvalg" i:/in:/from: *The ecumenical movement : an introductory history* Westport, Conn.: Praeger, 2004, s./p. 1-222, ISBN/ISSN: 0-313-30606-0
- Fotland, Roar G., "The southern phace of Christianity : the contribution of the global south to the church in the global north" i:/in:/from: *Mission to the world : communicating the Gospel in the 21st century : essays in honour of Knud Jørgensen* / Engelsviken, Tormod, et al. red./ed. Oxford: Regnum, 2008, s./p. 215-229, ISBN/ISSN: 978-1-870345-64-4 (Kompendium/Compendium)
- Hegertun, Terje, "Pinsebevegelsen og økumenikk" i:/in:/from: *Med Kristus til jordens ender : festskrift til Tormod Engelsviken* / Kjell Olav et al. ,Sannes red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, s./p. 155-164, ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7 (Kompendium/Compendium)
- Jenkins, Philip, "Et utvalg" i:/in:/from: *The next Christendom : the coming of global Christianity* 3. utg./ed. New York: Oxford University Press, 2011, s./p. 101-133, ISBN/ISSN: 978-0-19-976746-5
- Jenkins, Philip, "Et utvalg" i:/in:/from: *The new faces of Christianity : believing the Bible in the global south* Oxford: Oxford

University Press, 2006, s./p. 178-193, ISBN/ISSN: 0-19-530065-3/978-0-19-530065-9 (Kompendium/Compendium), hentet fra/cited from https://proxy.mf.no/login?url=http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9780198041160
- Jørgensen, Knud, "Trenger kirken omvendelse? : på vei mot en misjonal ekklesiologi" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* / Kjell Olav Sannes et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2004, s./p. 51-68, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4 (Kompendium/Compendium)
- Meyer, Harding, "Christian world communions" i:/in:/from: *A history of the ecumenical movement : 1968-2000* / John Briggs et al. red./ed. Geneva: World Council of Churches, 2004 b./vol. 3, s./p. 103-122, ISBN/ISSN: 2-8254-1355-0 (Kompendium/Compendium)
- Tjørhom, Ola, *Kirkens enhet - for at verden skal se og tro : en innføring i økumenisk tenkning* [Oslo]: Verbum, 2005, ISBN/ISSN: 82-543-1041-6
- Tveit, Olav Fykse, ""Nådens fellesskap" eit grunnlag for samarbeid" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 73, nr./issue 3 (2002), s./p. 199-215, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 3 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2002/03/nadens_fellesskap_-_eit_grunnlag_for_samarbeid
- Wainwright, Geoffrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Methodists in dialogue* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1995, s./p. 13-34, 231-260, ISBN/ISSN: 0-687-01133-7 (Kompendium/Compendium)
- World Council of Churches, "Mission and evangelism : an ecumenical affirmation" i:/in:/from: *"You are the light of the world" : statements on mission by the World Council of Churches 1980-2005* Geneva: WCC Publ., 2005, s./p. 1-38, ISBN/ISSN: 2-8254-1435-2 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Pentecostalism and Christian unity : ecumenical documents and critical assessments* / Wolfgang Vondey red./ed. Eugene, Or.: Pickwick Publications, 2010, s./p. IX - 98, ISBN/ISSN: 978-1-60899-077-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s./p. 28-57, ISBN/ISSN: 82-7545-009-8
- Engelsviken, Tormod, "Kristent enhetsarbeid" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* / Peder Borgen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1993, s./p. 289-305, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0
- Jonson, Jonas, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ekumenik på världens villkor : Kyrkornas världsråd i den ekumeniska rörelsen efter Uppsala 68* Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 161-180, ISBN/ISSN: 978-91-526-3158-4
- Kinnamon, Michael, "Assessing the ecumenical movement" i:/in:/from: *A history of the ecumenical movement : 1968-2000* / John Briggs et al. red./ed. Geneva: World Council of Churches, 2004 b./vol. 3, s./p. 50-81, ISBN/ISSN: 2-8254-1355-0
- McLeod, Donald, "The basis of Christian unity" i:/in:/from: *Ecumenism today : the universal church in the 21st century* / Christopher Asprey et al. red./ed. Aldershot: Ashgate, 2008, s./p. 107-119, ISBN/ISSN: 978-0-7546-5961-7
- Otieno, Nicholas og Hugh McCullum, "Et utvalg" i:/in:/from: *Journey of hope : towards a new ecumenical Africa* Geneva: WCC Publ., 2005, s./p. XV-37, ISBN/ISSN: 2-8254-1466-2
- Vischer, Lukas, "Major trends in the life of the churches" i:/in:/from: *A history of the ecumenical movement : 1968-2000* / John Briggs et al. red./ed. Geneva: World Council of Churches, 2004 b./vol. 3, s./p. 23-50, ISBN/ISSN: 2-8254-1355-0

TEOL2740 - Kulturanalyse: Teologi og populærkultur

Emneansvarlig:	Asle Eikrem (Asle.Eikrem@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet skal bidra til å utvikle ferdigheter i å tolke samtidskulturen med tanke på samspillet mellom teologi, kultur, identitet og livstolkning. Emnet bygger på kunnskap om ungdomskultur og populærkultur fra SAM1030/RP115.

Studenten skal arbeide med tre ulike «lesemåter» av kulturelle uttrykk: Semiotikk, retorikk og narratologi. Begreper som «modernitet» og «postmodernitet» vil også bli behandlet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST505 Kulturanalyse, reduseres dette emnet med 2 stp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i av undervisningen
- bestå en kortprøve (1 ½ time) relatert til det faste pensum. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- få godkjent en øvingsoppgave over et oppgitt tema der en anvender enten semiotikk, hermeneutikk, retorikk eller narratologi (1000-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- få godkjent et utkast til en faglig oppgave: en analyse av en selvvalgt roman, film, musikkvideo, tegneserie eller sangtekst (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

TEOL2740 har faglig oppgave som eksamensform. For at den faglige oppgaven (den store analyseoppgaven) skal kunne leveres inn, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Studenter som ikke får ståkarakter kan levere en bearbeidet oppgave innen en nærmere angitt frist. Den bearbeidede oppgaven kan ikke få bedre karakter enn karakteren D.
Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) settes det ny innleveringsfrist for oppgaven, karakterbegrensningen gjelder ikke her.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forholdet mellom tro, teologi og kultur
- ferdighet i å tolke kulturelle uttrykk i lys av teologiske problemstillinger
- grundig kunnskap om aspekter ved humanistisk kulturteori, med vekt på samspillet mellom kultur, identitet og livstolkning
- grundig kunnskap om forskjellige tilnærmingsmåter for å tolke kulturelle uttrykk
- evne til å bruke slike tilnærmingsmåter til å tolke ulike kulturelle utrykk som livstolkning

Merknad til litteraturlisten

I tillegg til det faste pensumet kommer det en pensumdel som er variabel, og som kan endres for hvert semester. Det variable pensum kommer primært til å være av skjønnlitterær/filmatisk art og tilsvarer ca. 250 sider (vel 3 studiepoeng). Se emneheftet.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg (Innledningskapittel)" i:/in:/from: *Postmodern teologi : en introduktion* / Ola Sigurdson et al. red./ed. Stockholm: Verbum, 2006, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 91-526-4718-8/978-91-526-4718-9 (Kompendium/Compendium)
- Endsjø, Dag Øistein og Liv Ingeborg Lied, *Det folk vil ha : religion og populærkultur* Oslo: Universitetsforlaget, 2011, s./p. 224, ISBN/ISSN: 978-82-150-1748-8

- Gripsrud, Jostein, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mediekultur, mediesamfunn* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2011, s./p. 113-229, ISBN/ISSN: 9788215012100
- Hjarvard, Stig, "The mediatisation of religion : theorising religion, media and social change" i:/in: *Culture and religion : an international, interdisciplinary journal* 12, nr./issue 2 (2011), s./p. 119-135, ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium/Compendium)
- Lynch, Gordon, "Et utvalg" i:/in:/from: *Understanding theology and popular culture* Malden, Mass.: Blackwell, 2005, s./p. 1-194, ISBN/ISSN: 1-4051-1747-8/1-4051-1748-6
- Lövheim, Mia og Gordon Lynch, "The mediatisation of religion debate : an introduction" i:/in: *Culture and religion : an international, interdisciplinary journal* 12, nr./issue 2 (2011), s./p. 111-117, ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium/Compendium)
- Lövheim, Mia, "Mediatisation of religion : a critical appraisal" i:/in: *Culture and religion : an international, interdisciplinary journal* 12 , nr./issue 2 (2011), s./p. 153-166, ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium/Compendium)
- Morgan, David, "Mediation or mediatisation : the history of media in the study of religion" i:/in: *Culture and religion : an international, interdisciplinary journal* 12, nr./issue 2 (2011), s./p. 137-152, ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Everyday theology : how to read cultural texts and interpret trends* / Kevin J. Vanhoozer et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2007, s./p. 15-245, ISBN/ISSN: 0-8010-3167-2/978-0-8010-3167-0
- Cobb, Kelton, *The Blackwell guide to theology and popular culture* Malden, Mass.: Blackwell Publishing, 2005, ISBN/ISSN: 1-4051-0698-0/1-4051-0702-2/978-1-4051-0698-6/978-1-4051-0702-0
- Detweiler, Craig og Barry Taylor, *A matrix of meanings : finding God in pop culture* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2003, ISBN/ISSN: 0-8010-2417-x
- Romanowski, William D., *Eyes wide open / looking for God in popular culture* Rev. and expanded utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Brazos Press, 2007, ISBN/ISSN: 1-58743-201-3/978-1-58743-201-9

TEOL2760 - Katolsk lære i fortid og nåtid: historisk og systematisk teologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i katolsk teologi.
TEOL2760 gir en grunnleggende innføring i den vestlige kirkehistorie, slik denne utvikles gjennom vedtakene ved de viktigste konsilene fra middelalderen og frem til i dag. I emnet legges vekt på å se læreutviklingen integrert i de allmenne historiske prosesser. Disse prosessene fører til en fornyet refleksjon over det overleverte trosinnhold, og de danner også rammene for den nyformulering av troen som finner sted. I den historiske fremstilling legges særlig vekt på 4 Laterankonsil (1215), Trentkonsilet (1545-47, 1551-52 og 1562-63), 1 Vatikankonsil (1870) og 2 Vatikankonsil (1962-1965). Noen temaer blir særlig sentrale: læren om eukaristien (nattverden), rettferdiggjørelseslæren, læren om pavens primat, og ekklesiologien (læren om kirkens vesen og oppdrag i den moderne verden).
Emnet har to delemner: A. Katolsk lære om eukaristi, skriftautoritet og tradisjon (5 stp) og B. Katolsk oppfatning av Kirken og dens misjon i den moderne verden (5 sp).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1460/KAT131 og KRL132, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2760 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

A. KATOLSK LÆRE OM EUKARISTI, SKRIFTAUTORITET OG TRADISJON (5 stp)

Delemnet omhandler på den ene siden læren om eukaristien slik den ble formulert under middelalderen. Denne vil ses i lys av fremveksten av en hel sakramentsteologi som fant sted på denne tiden. Linjen trekkes opp mot nåtidens katolske sakramentslære. På den annen side tar delemnet for seg utviklingen av katolsk forståelse av Skriften, Tradisjonen og forholdet mellom disse. Her vil spørsmålet om autoritet bli særlig vektlagt. Dette spørsmålet var et kjernepunkt i konflikten med reformasjonen, og ligger også til grunn for striden som vokste opp rundt spørsmålet om rettferdiggjørelsen. Det legges vekt på at studenten skal kunne se katolsk lære i et konfesjonsrettet perspektiv. Særlig viktig blir dens relasjon til luthersk læretradisjon slik den ble utformet på reformasjonstiden og har utviklet seg siden den tid.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:

- kjennskap til middelalderkonsilenes lære om eukaristien i lys av sakramentsteologien slik den vokste frem i middelalderen
- kunnskap om reformasjonstidens kontroverser mellom protestantisme og katolisisme og Trentkonsilet
- kunnskap om utviklingen av katolsk forståelse av skrift, autoritet og tradisjon i lys av reformasjonstidens kontroverser og Trentkonsilet
- kunnskap om katolsk forståelse av læren om rettferdiggjørelse med bakgrunn i den augustinske og den skolastiske teologien
- kunnskap om konflikten om rettferdiggjørelseslæren på reformasjonstiden og om den økumeniske samtale om rettferdiggjørelsen i våre dager ("Joint Declaration").

B. KATOLSK OPPFATNING AV KIRKEN OG DENS MISJON I DEN MODERNE VERDEN (5 stp)
Dette delemnet ser først og fremst på katolsk ekklesiologi, det vil si kirkens selvforståelse. 1 og 2 Vatikankonsil vil bli fremstilt på bakgrunn av de utfordringer som kirken ble stilt overfor i møte med 1800-tallets liberalisme og sekularisme og den demokratiske og liberale kultur under andre halvpart av det 20. århundre. Studenten skal utvikle god kunnskap om de ulike perspektivene innen ekklesiologien, nemlig forståelsen av kirken som Kristi legeme og Guds folk, mariologien i kristologisk og ekklesiologisk perspektiv, og læren om menneskets verdighet. Det vil også fokuseres på vilkårene for kirkens misjon i det demokratiske samfunn og i en sekularisert verden.

MÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om hvordan den katolske lære vokser frem i relasjon til Skriften og til egen tradisjon og som svar på tidens kulturelle, politiske og økumeniske utfordringer.
- kunnskap om denne prosessen belyst ut fra bestemte dogmatiske temaer: pavens primat, Kirken som Kristi legeme og Guds folk, mariologi i kristologisk og ekklesiologisk perspektiv, menneskets verdighet og Kirkens misjon i en sekularisert verden.
- god kunnskap om det økumeniske problem, slik det blir aktualisert ved forholdet mellom protestantisme og katolisisme.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "De fide catholica" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 1, s./p. 230-231, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2 /0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)
- "Decree on justification" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 671-681, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)
- "First decree: acceptance of the sacred books and apostolic traditions; Second decree: acceptance of the latin vulgate edition of the Bible" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 663-665, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)
- The real presence of Christ in the eucharist , hentet/cited 2007-12-19 fra/from http://www.newadvent.org/cathen/05573a.htm#3
- Innocent, III, Brevet Cum Marthae circa to John, former archbishop of Lyons(1202) , hentet/cited 2007-12-19 fra/from http://www.pford.stjohnsem.edu/ford/courses/sacramental-theology/docs/Innocent%20and%20Trent_3%20cols.pdf
- Lubac, Henri de, "Kap. 1-2" i:/in:/from: *Corpus mysticum : the Eucharist and the church in the Middle Ages : a historical survey* / Susan Frank Parsons et al. red./ed. Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0268025932/9780268025939
- Mullett, Michael A., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Catholic Reformation* London: Routledge, 1999, s./p. 1-68, ISBN/ISSN: 0-415-18915-2/0-415-18914-4
- Oftestad, Bernt T., "Et utvalg" i:/in:/from: *Tro og politikk : en reformasjonshistorie* Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 101-140, ISBN/ISSN: 82-15-00057-6
- Rubin, Miri, "Et utvalg" i:/in:/from: *Corpus Christi : the Eucharist in late medieval culture* Cambridge: Cambridge University Press, 1991, s./p. 12-82, ISBN/ISSN: 0-521-43805-5/0-521-35605-9

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Beck, Hans-Georg, *From the high middle ages to the eve of the reformation* New York: Search Press, 1970
- O'Collins, Gerald og Mario Farrugia, *Catholicism : the story of Catholic Christianity* Oxford: Oxford University Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-19-925995-x/0-19-925994-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Dogmatic constitution on divine revelation : Dei verbum" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 971-981, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)
- "Declaration on religious freedom : Dignitatis humanae" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 1001-1011, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)
- "Dogmatic constitution on the church : Lumen gentium" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 849-898, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)
- "Decree on ecumenism : Unitatis redintegratio" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 908-920, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)
- "First dogmatic constitution on the church of Christ : Pastor aeternus" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 811-816, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)
- Pottmeyer, Hermann Josef, "Et utvalg" i:/in:/from: *Towards a papacy in communion : perspectives from Vatican Councils I and II* New York: Crossroads, 1998, s./p. 51-136

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Tanner, Norman P., *The church and the world : Gaudium et spes, Inter mirifica* New York: Paulist Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8091-4238-4

TEOL2770 - Metodismens historie og teologi

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Metodismens historie (3 sp), B. Metodismens teologi (5,5 sp) og C. Metodismen i dag (1,5 sp).

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- få godkjent en innlevert bokrapport (ca. 1000 ord) eller et muntlig fremlegg knyttet til litteraturen i undervisningen
- d delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2770 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. METODISMENS HISTORIE (3 SP)

Delemnet gir en innføring i metodismen og metodistkirkens historie i Norge, og en innføring i John Wesleys liv og skrifter.

Studenten skal
- ha kjennskap til metodismen i Norge
- ha kjennskap til Metodistkirken i Norge
- ha kjennskap til John Wesleys liv
- ha god kunnskap om et utvalg av John Wesleys skrifter

DELEMNE B. METODISMENS TEOLOGI (5,5 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi en innføring i hovedpunkter metodismens teologi og i Wesleyansk teologi.

Studenten skal
- ha kjennskap til hovedtrekkene i John Wesleys teologi
- ha god kunnskap om hovedtrekkene i metodismens teologi
- kunne se metodismens teologi fra andre kirkers synsvinkel
- ha forståelse for sammenhengen mellom teologi og etikk i metodismen
- gis innblikk i den utfordring metodismens teologi kan gi til dagens samfunn

DELEMNE C. METODISMEN I DAG (1,5 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi en innføring i den internasjonale metodisme i dag. Studiet tar også sikte på å gi innføring i avtalen "Nådens fellesskap".

Studenten skal
- ha kjennskap til internasjonal metodisme i dag
- ha god kunnskap om "Nådens fellesskap"

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Borgen, Peder, "Metodistkirken" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* / Peder Borgen et al. red./ed. Trondheim: Tapir, 1993, s./p. 229-242, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0
- Haddal, Ingvar, "Hvem var John Wesley?" i:/in:/from: *Metodismen og John Wesley* / E. Anker Nilsen red./ed. Oslo: Lutherstiftelsen, 1969, s./p. 15-35
- Haddal, Ingvar, *Vær fra vest : fra Metodistkirkens historie i Norge* Oslo: Luther forlag, 1977, ISBN/ISSN: 82-531-7205-2/82-531-7204-4 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Hassing, Arne, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion og makt : metodismen i norsk historie* Trondheim: Tapir, 1991, s./p. 247-315, ISBN/ISSN: 82-519-0954-6
- Wesley, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Et utvalg fra Wesleys standardprekener* Bergen: Metodistkirkens studiesenter, 1991, s./p. 12-31, 63-69
- Wesley, John, "Et besøk hos Herrnhuterne; Metodist-selskapene" i:/in:/from: *Metodismen og John Wesley* / E. Anker Nilsen red./ed. Oslo: Lutherstiftelsen, 1969, s./p. 104-121

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Meistad, Tore, "Metodistisk kristendomsforståelse i dag. (Med teologiske kommentarer fra representanter for andre kirkesamfunn)" i:/in: *Teologisk forum* 13, nr./issue 2 (1999), s./p. 1-87
- Meistad, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Frelsens veg : teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* Alta: Alta lærerhøgskole, 1992, s./p. 13-234, 265-299, 325-330, 353-399, ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Nordby, Lars Erik, "Wesley, en inspirator for 1990 årene?" i:/in: *Teologisk forum* 2, nr./issue 2 (1988), s./p. 67-69

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s./p. 2-58, ISBN/ISSN: 82-7545-009-8
- Borgen, Peder, "Avtalen "Nådens fellesskap" mellom Metodistkirken og Den norske kirke" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 73, nr./issue 3 (2002), s./p. 185-198, ISBN/ISSN: 0040-7194 , hentet/cited 3 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2002/03/avtalen_nadens_fellesskap_mellom_metodistkirken_og_den_norske_kirke
- Fotland, Roar G., Lars Erik Nordby og Øyvind Helliesen, *Metodistkirken i internasjonalt perspektiv* Oslo: 2003
- Tveit, Olav Fykse, ""Nådens fellesskap" eit grunnlag for samarbeid" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 73, nr./issue 3 (2002), s./p. 199-215, ISBN/ISSN: 0040-7194 , hentet/cited 3 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2002/03/nadens_fellesskap_-_eit_grunnlag_for_samarbeid

TEOL2780 - Global kristendom i historisk og aktuelt perspektiv - FA

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er en variasjon av TEOL2730 og inngår i Frelsesarmeens offisersutdannelse - lavere grad
TEOL2730 FA gir en innføring i missiologi og internasjonal diakoni under historisk og aktuell synsvinkel og et disiplinstudium av global kirkehistorie. Sammen med de kirkehistoriske komponentene i K2010 og K2020 gir dette emnet grunnlag for studier i kirkehistorie, missiologi og religionsteologi på masternivå (5000-nivå).
Emnet består av to delemner: A. Missiologiske og diakonale perspektiver på kirkehistorien og den globale kirke (5stp). B. Global kirke og misjonshistorie (5stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL203 03H Reformatorisk kristendom reduseres dette emnet med 3 stp
Med KH501 04V Kirkehistorie: ... reduseres dette emnet med 3 stp
Med TK221 07V Misjon, diakoni og bistand reduseres dette emnet med 5 stp.
Med K1020 Reformatorisk kristendom reduseres dette emnet med 3 stp
Med SAM2530 Misjon, diakoni og bistand reduseres dette emnet med 5 stp.
Med TE211 Global kristendom i historisk... reduseres dette emnet med 10 stp.
Med TEOL2730 Global kristendom i historisk ... reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2780 FA har primært hjemmeeksamen som vurderingsform. Hjemmeeksamen skal gå over en (1) uke og være på ca 4000 ord. Sekundært, når ikke undervisning blir gitt i faget, er vurderingsformen klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen/klausurprøve.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, liste E.

Mål

DELEMNE A: MISSIOLOGISKE OG DIAKONALE PERSPEKTIVER PÅ KIRKEHISTORIEN OG DEN GLOBALE KIRKE (5stp)
Dette delemnet skal gi studentene noen overgripende missiologiske perspektiver på kirkehistorien og på den globale kirkes situasjon i dag.. Det vil vise hvordan kristendommen utbredte seg på forskjellige måter til ulike områder fra den første tid like til vår tid. Det vil bli lagt særlig vekt på den misjonsteologiske tenkning som har ledsaget misjonsarbeidet og på noen sentrale spørsmål for misjonsstrategi i møte med nye kulturer og religioner. Misjonens grenseoverskridende vesen og samspillet mellom misjon og samfunn vil være viktige temaer i dette delemnet. Emnet vil også ta opp spørsmål som er særlig aktuelle for kirke og samfunn i det globale Sør, slik som fattigdom, utvikling, rettferdighet, religionsfrihet og menneskerettigheter, herunder kvinners rettigheter, og se disse i et internasjonalt missiologisk, diakonalt og økumenisk perspektiv.

MÅL:
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til på hvilken måte og til hvilke områder kristendommen har utbredt seg fra oldkirken til vår tid
- kunnskap om misjonstenkningens historie med særlig vekt på tiden fra reformasjonen til vår tid
- kunnskap om hvordan kirken i sin misjonsvirksomhet har sett på og behandlet fremmede kulturer og religioner
- kunnskap om globalisering og de utfordringer kirken i det globale Sør står overfor når det gjelder fattigdom, rettferdighet, religionsfrihet og kjønn
- evne til å drøfte kirkens forhold til den globale utviklingen innen kultur og samfunnsliv, som lokal og økumenisk utfordring

DELEMNE B: GLOBAL KIRKE- OG MISJONSHISTORIE (5stp)

Gjennom studium av kirke- og misjonshistorien og kirkens aktuelle situasjon i et utvalgt område skal studenten få innsikt i hvordan kirken har spredt seg ved misjon og på annet vis fra den eldste tid og fram til i dag. Det legges vekt på møtet med ikke-kristen religiøsitet, den kristne misjonsmotivasjon og de ulike misjonsmetoder som er benyttet i de ulike epoker. I studiet av Japan vil en særlig fokusere på Den romersk-katolske kirke og evangeliske kirkesamfunn med vekt på Frelsesarmeens arbeid. Studiet vil gi innsikt i de vilkår av religiøs, kulturell og sosiopolitisk art som kirkene har levd og lever under, og hvordan kirkene har funnet sin form i ulike kontekster. En vil også fokusere på hvordan kirkene møter de diakonale utfordringene knyttet til fattigdom, rettferdighet, menneskerettigheter og utvikling. Studiet av et land/områder er å forstå eksemplarisk siden mange liknende forhold også er å finne i andre land og områder i det globale Sør.

MÅL:
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om misjonsarbeidet og den kirkelige utvikling som har ført fram til de nåværende store kristne kirkene i Japan.
- kunnskap om Frelsesarmeens fremvekst og arbeid i Japan
- kjennskap til de viktigste misjonsmotiv og misjonsmetoder som har gjort seg gjeldende
- kunnskap om den rolle eventuell norsk (nordisk) misjon har spilt
- forståelse for misjonens og kirkens sosiale, kulturelle og religiøse kontekst i det aktuelle området, og hvordan kirkene har møtt og møter de særskilte utfordringer i denne konteksten

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, s./p. 77-170, 262-294, 327-355, 381-412, 434-442, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Engelsviken, Tormod, "Endringer i norsk misjon de siste 50 årene" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 2-3 (1996), s./p. 123-148, ISBN/ISSN: 0029-2214 (Kompendium/Compendium)
- Myers, Bryant L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Walking with the poor : principles and practices of transformational development* Rev. and exp. utg./ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2011, s./p. 105-204, 309-351, ISBN/ISSN: 978-1-57075-939-0
- Norseth, Kristin, "Women as mission leaders" i:/in:/from: *Mission to the world : communicating the Gospel in the 21st century : essays in honour of Knud Jørgensen* / Engelsviken, Tormod, et al. red./ed. Oxford: Regnum, 2008, s./p. 301-313, ISBN/ISSN: 978-1-870345-64-4 (Kompendium/Compendium)
- Schreiter, Robert J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The new Catholicity : theology between the global and the local* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, s./p. 1-27, ISBN/ISSN: 1-57075-120-x
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *"Israels venner" : norsk arbeid for Israelsmisjonen 1844-1930* Oslo: Luther, 1994, s./p. 15-27, ISBN/ISSN: 82-531-7563-9 (Kompendium/Compendium)
- Walls, Andrew F., "Et utvalg" i:/in:/from: *The missionary movement in Christian history : studies in the transmission of faith* Edinburgh: T & T Clark, 1996, s./p. 3-15, ISBN/ISSN: 0-567-08515-5/1-57075-059-9 (Kompendium/Compendium)
- Walls, Andrew F., "Et utvalg" i:/in:/from: *The cross-cultural process in Christian history : studies in the transmission and appropriation of faith* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002, s./p. 27-48, 72-81, 194-214, 215-235, ISBN/ISSN: 1-57075-373-3/0-567-08869-3
- World Council of Churches, "Et utvalg" i:/in:/from: *"You are the light of the world" : statements on mission by the World Council of Churches 1980-2005* Geneva: WCC Publ., 2005, s./p. 1-38, 90-126, ISBN/ISSN: 2-8254-1435-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Ballhatchet, Helen J., "The modern missionary movement in Japan : Roman Catholic, Protestant, Orthodox" i:/in:/from: *Handbook of Christianity in Japan* / Mark R. Mullins red./ed. 2003, s./p. 35-68, ISBN/ISSN: 90-04-13156-6
- Breen, John, "Shinto and Christianity : a history of conflict and compromise" i:/in:/from: *Handbook of Christianity in Japan* / Mark R. Mullins red./ed. 2003, s./p. 249-276, ISBN/ISSN: 90-04-13156-6
- Ferguson, Lester T., *Holistic mission and ministry: Part 1: The whole Gospel to the whole person* , s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)
- Ion, A. Hamish, "The cross under the imperial sun : imperialism, nationalism and Japanese Christianity, 1895-1945" i:/in:/from: *Handbook of C hristianity in Japan* / Mark R. Mullins red./ed. 2003, s./p. 69-100, ISBN/ISSN: 90-04-13156-6
- Lamartinière, Lucien, *Holistic mission and ministry: Part 2: A biblical perspective* , s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)
- Moffett, Samuel H., "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of Christianity in Asia* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2005 b./vol. 2, s./p. 68-105, 502-527, ISBN/ISSN: 1-57075-450-0 (Kompendium/Compendium)
- Rightmire, R. David, *Salvationist Samurai : Gunpei Yamamuro and the rise of the Salvation Army in Japan* Lanham, Md.: Scarecrow Press, 1997, ISBN/ISSN: 0810832704 (alk. paper)/9780810832701 (alk. paper)
- Susumu, Shimazono, "New religions and Christianity" i:/in:/from: *Handbook of Christianity in Japan* / Mark R. Mullins red./ed. 2003, s./p. 277-294, ISBN/ISSN: 90-04-13156-6
- Thelle, Notto R., "The Christian encounter with Japanese Buddhism" i:/in:/from: *Handbook of Christianity in Japan* / Mark R. Mullins red./ed. 2003, s./p. 227-247, ISBN/ISSN: 90-04-13156-6
- Uglem, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk misjonshistorie* Oslo: Lunde, 1979, s./p. 207-208, 230-235, ISBN/ISSN: 82-520-4637-1 (Kompendium/Compendium)

TEOL2821 - Studietur til Hellas

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 264-275, 292-303, 315-319, 324-329, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fra Jerusalem til jordens ender : hovedtrekk i Apostlenes gjerninger* 2. utg./ed. Oslo: Credo, 1992, s./p. 13-30, 52-65, 105-112, ISBN/ISSN: 82-7053-220-7
- Hvalvik, Reidar, D.H. Juel og J. Koenig, *Kommentar til Paulusbrev skrevet til menigheter i Hellas : utvalgte tekster fra 1 Kor, Fil og 1 Tess* Oslo: MF, 2012 (Se Fronter/Check Fronter)
- Justinus, Martyr og Oskar Skarsaune, "Justin Martyr - den første kristne filosofen" i:/in:/from: *Første apologi* Oslo: Solum, 2004, s./p. 7-41, ISBN/ISSN: 82-560-1450-4
- Sandvei, Bjørn Helge, Ernst Baasland og Karl Olav Sandnes, "Et utvalg" i:/in:/from: *I Paulus' fotspor : bibel- og kulturguide til Hellas* [Oslo]: Verbum, 2008, s./p. 3-225, ISBN/ISSN: 978-82-543-0951-3
- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 57-165, 221-284, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6

TEOL5110 - Det gamle testamente: Loven/de historiske bøker og gammeltestamentlig teologi

Emneansvarlig:	Karl William Weyde (Karl.W.Weyde@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-27
Tid:	08:30
Kunngjøringsdato:	2012-12-18
Trekkfrist:	2012-11-13

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Det gamle testamente.
TEOL5110 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på utvalgte tekstgrupper og gammeltestamentlig teologi.
Emnet består av to delemner: A Gammeltestamentlig teologi (5 sp) og B Tekster fra loven / GTs historiske bøker (5 sp).
Tekstutvalg og profil på delemnene B kan variere fra semester til semester. Til delemne B foreligger foreløpig variantene: «Deuteronomium: tekster, teologi, virkningshistorie» og «Gammeltestamentlige narrativer: utvalgte tekster fra Genesis og Det deutronomistiske historieverk.»
TEOL5110s arbeideform er primært forelesninger/seminar og egne studier.

Forkunnskaper:
EX1010, EX1020, K-RLE1110/K1010, K-RLE1120/K1020, K2010, TEOL1120, TEOL1120 og TEOL2110 eller tilsvarende.
I tillegg anbefaler institusjonen at man fullfører følgende emner eller tilsvarende før man studerer dette emnet: K2020, TEOL1210, TEOL1220 og TEOL2210.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med GT501-04V Det gamle testamente reduseres dette emnet med 5 sp
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5110 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

DELEMNE A: GAMMELTESTAMENTLIG TEOLOGI (5 STP)
"Gammeltestamentlig teologi" er en tradisjonell teologisk disiplin og forstås her både som arbeidet med å gi en beskrivelse av teologi i

det gamle testamentet og som vår teologiske refleksjon over de gammeltestamentlige vitnesbyrd.
Delemnet innbefatter arbeid med et mangfold av teologiske emner, men særlig sentralt er GTs vitnesbyrd og tale om Gud Herren. Det gamle testamentet gir et sammensatt bilde av Gud, ettersom ulike miljøer har preget tekstene, over en lang tidsperiode. Sentrale motiv i Det gamle testamentet som frelseshistorie, skapelsesteologi, paktsteologi, prestelig teologi, visdomsteologi osv blir drøftet i forhold til aktuelle problemstillinger i de teologiske
fagdisipliner.
MÅL
Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- ha oversikt over forskningshistorien til gammeltestamentlig teologi som akademisk disiplin og til ulike opplegg for skrive en gammeltestamentlig teologi i nyere forskning
- ha god kunnskap om det gamle testamentets mangfoldige vitnesbyrd og tale om Gud
- ha kunnskap om sentrale teologiske emner og tradisjoner i det gamle testamentet
- ha kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde
- ha kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knytte til kirkens bruk av GT

DELEMNE B: ENTEN TEKSTER FRA LOVEN (5 STP), ELLER GTS HISTORISKE BØKER (5 STP)

ENTEN:
DEUTERONOMIUM: TEKSTER, TEOLOGI OG VIRKNINGSHISTORIE (5 STP)

Deuteronomium utgjør et tyngdepunkt i GT og jødedommen. Boken gir viktige bidrag til flere sentrale emner, som eksempelvis gudsbegrepet, menneskesynet, loven (tora) og Guds utvelgelse av Israel som Guds folk. Disse temaene er sentrale også i NT, og et studium i Deuteronomium kan bidra til å avklare likheter og forskjeller mellom jødedommen og kristendommen i det første århundre etter Kristus. Deuteronomium er viktig også i Den norske kirke i dag: i tekstrekkene for kirkeåret er tolv tekster hentet fra Deuteronomium.
I gammeltestamentlig tid har Deuteronomiums teologi også preget innholdet i og redigeringen av andre bøker og samlinger av bøker i GT, blant annet Pentateuken, Det deuteronomistiske historieverk, profetbøker og salmer.
I studiet av dette emnet legges det vekt på å tolke tekstene nedenfor i lys av Deuteronomiums teologi og den videre ramme som er skissert ovenfor.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om Deuteronomiums tilblivelse, innhold og sluttform samt den betydning boken har for andre gammeltestamentlige skrifters tilblivelse, teologi og sluttform
- kunnskap om Deuteronomiums egenart som lovsamling og paktsdokument sammenlignet med Paktsboken, Hellighetsloven og for-orientalske paktstraktater
- kjennskap til Deuteronomiums videre bruk og aktualitet innenfor jødisk og kristen tradisjon
- ferdigheter i å eksegere følgende tekster på grunnlag av Biblia Hebraica (BHS): Deut 5,1-22; 6,4-9; 7,6-13; 12,1-7; 16,1-17; 18,15-18; 2 Kong 23,1-7.21-23
- kunnskap om innholdet i andre utvalgte GT-tekster som er preget av deuteronomisk-deuteronomistisk teologi: Exod 15,11-18; Jer 1,4-10; Sal 89,31-38, studert på grunnlag av den hebraiske teksten.
Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, angitt nedenfor, er å regne som ferdighetslitteratur.
Til Exod 15; Jer 1; Sal 89, se kommentarbøker i serien Word Biblical Commentary

ELLER:
GAMMELTESTAMENTLIGE NARRATIVER: UTVALGTE TEKSTER FRA GENESIS OG DET DEUTERONOMISTISKE HISTORIEVERK (5sp)

Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster. Tradisjonelt har disse spilt en vesentlig rolle i studiene av Israels historie, men i den senere tid har forskningen lagt større vekt på disse tekstenes litterære kvaliteter. En egen narrativ tilnærming til gammeltestamentlige tekster har vokst frem, hvor språklige virkemidler blir fokusert, sammen med generell fortellerteknikk, litterær teori og hermeneutikk. Tekstene leses som fortellinger, som omhandler menneskelige, etiske og teologiske problemstillinger.
Formålet med studiet av de tekstene som er valgt ut, er å identifisere litterære kvaliteter ved fortellingene og avdekke ulike fortolkningspotensial som fortellingene rommer.
Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighets-litteratur bortsett fra Walsh, Jerome T., 1 Kings, s. 225-289 som forutsettes lest som generell innføring til Elia fortellingene.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om og kunne anvende de viktigste metoder som brukes i litterær analyse av gammeltestamentlige narrativer
- kunnskap om egenart og ulike litterære tolkninger av Dommerfortellingene, Davidfortellingene og fortellingene om Elia
- kunnskap om følgende tekster i norsk oversettelse: Dom 11-16, 2 Sam 11-14, 1 Kg 17-19 og 2 Kg 1-2
- ferdigheter i å arbeide parallelt med hebraisk og norsk tekst slik at studenten kan påvise særtrekk i hebraisk tekst som ikke er fremtredende i norske oversettelse
- ferdigheter i å analysere (ved hjelp av litterær analyse) følgende tekster på grunnlag av Biblia Hebraica: Dom 11, 34-40; 16, 1-31; 2 Sam 13, 1- 39 og 1 Kg 17, 1-24; 19, 1-21 og 21, 1-29.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Gerstenberger, Erhard S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Theologies in the Old Testament* London: T&T Clark, 2002, s./p. 283-306, ISBN/ISSN: 0-567-08812-x (Kompendium/Compendium)
- Stordalen, Terje, "Gammeltestamentlig teologi anno 2002" i:/in: *Svensk exegetisk årsbok* 68 (2003), s./p. 7-42 (Kompendium/Compendium)
- Trible, Phyllis, "Depatriarchalizing in Biblical interpretation" i:/in: *Journal of the American Academy of Religion* 41, nr./issue 1 (1973), s./p. 30-48, ISBN/ISSN: 0002-7189 (Kompendium/Compendium), hentet/cited 1 fra/from http://www.jstor.org/stable/1461386
- Westermann, Claus, "Et utvalg" i:/in:/from: *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, s./p. 217-232, ISBN/ISSN: 0-8042-0191-9 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Martens, Elmer A., *God's design : a focus on Old Testament theology* 3. utg./ed. N. Richland Hills, Tex.: BIBAL Press, 1998, ISBN/ISSN: 0941037517

Eller:/Or:

- Schmidt, Werner H., *The faith of the Old Testament : a history* Oxford: Blackwell, 1983, ISBN/ISSN: 0-631-13177-9/0-631-13177-9/0-631-15305-5

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Nelson, Richard D., *First and second Kings* Louisville, Ky.: John Knox Press, 1987, ISBN/ISSN: 0-8042-3109-5
- Walsh, Jerome T., "Et utvalg" i:/in:/from: *1 Kings* Collegeville: Liturgical Press, 1996, s./p. 225-289, ISBN/ISSN: 0-8146-5044-9

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Christensen, Duane L., *Deuteronomy : 1:1-21:9* Nashville, Tenn: Thomas Nelson Publishers, 2001
- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s./p. 215-234, ISBN/ISSN: 0-567-08524-4 (Kompendium/Compendium)
- Frymer-Kensky, Tikva, "Deuteronomy" i:/in:/from: *Women's Bible commentary* Utvidet utg./ed./ Carol A. Newsom et al. red./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998, s./p. 57-68, ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium/Compendium)
- MacDonald, Nathan, *Deuteronomy and the meaning of "monotheism"* Tübingen: Mohr, 2003, ISBN/ISSN: 3-16-148054-6
- Spieckermann, Hermann, "Former prophets: The Deuteronomistic history" i:/in:/from: *The Blackwell companion to the Hebrew Bible* / Leo G. Perdue red./ed. Oxford: Blackwell, 2001, s./p. 337-352, ISBN/ISSN: 0-631-21071-7 (Kompendium/Compendium)
- Weinfeld, Moshe, *Deuteronomy 1-11 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1991, ISBN/ISSN: 0-385-17593-0

Eller:/Or:

- Amit, Yairah, *Reading biblical narratives : literary criticism and the Hebrew Bible* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3280-x
- Brueggemann, Walter, *First and Second Samuel* Louisville, Ky.: John Knox Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-8042-3108-7
- Exum, J. Cheryl, *Tragedy and biblical narrative : arrows of the Almighty* Cambridge: Cambridge University Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-521-41073-8/0-521-56506-5
- Lindström, Fredrik, "Guds långa näsa och blödande hjärta" i:/in: *Svensk teologisk kvartalskrift* 77 (2001), s./p. 2-12, ISBN/ISSN: 0039-6761
- McCann, J. Clinton, *Judges* Louisville, Ky.: John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-8042-3107-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Berlin, Adele, *Poetics and interpretation of biblical narrative* Sheffield: Almond Press, 1983, ISBN/ISSN: 0-907459-23-4
- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Minneapolis: Fortress Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8006-3087-4
- Childs, Brevard S., *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* Minneapolis: Fortress Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-8006-2675-3
- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s./p. 1-16, 201-275, 329-367, ISBN/ISSN: 0-567-08524-4
- Feldmeier, Reinhard og Hermann Spieckermann, *God of the living : a biblical theology* Waco, Tex.: Baylor University Press, 2011, ISBN/ISSN: 978-1-60258-394-8
- Gunn, David M. og Danna Nolan Fewell, *Narrative in the Hebrew Bible* Oxford: Oxford University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-19-213244-x/0-19-213245-8
- Holter, Knut, *Deuteronomy 4 and the second commandment* New York: Peter Lang, 2003, ISBN/ISSN: 0-8204-6823-1
- House, P.R., "Biblical theology and the wholeness of Scripture" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* / Scott J. Hafemann red./ed. Leicester: Apollos, 2002, s./p. 267-279, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Knierim, Rolf P., *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0715-1
- Kvanvig, Helge S., *Historisk bibel og bibelsk historie : Det gamle testamentes teologi som historie og fortelling* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, ISBN/ISSN: 82-7634-204-3
- Levinson, Bernard Malcolm, *Deuteronomy and the hermeneutics of legal innovation* New York: Oxford University Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-19-511280-6

- Lipka, Hilary B., *Sexual transgression in the Hebrew Bible* Sheffield: Phoenix Press, 2006, ISBN/ISSN: 9781905048342
- Nielsen, Kirsten, "Intertextuality and Hebrew Bible" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* / Magne Sæbø et al. red./ed. Leiden: Brill, 2000, s./p. 17-32, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* London: SCM Press, 1975 b./vol. 1-2
- Seitz, C.R.., "Two testaments and the failure of one tradition history" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* / Scott J. Hafemann red./ed. Leicester: Apollos, 2002, s./p. 195-211, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Sweeney, Marvin A., *Reading the Hebrew Bible after the Shoah : engaging Holocaust theology* Minneapolis, Minn.: Fortress press, 2008, ISBN/ISSN: 978-0-8006-3849-8
- Trible, Phyllis og Letty M. Russell, *Hagar, Sarah, and their children : Jewish, Christian, and Muslim perspectives* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22982-4/978-0-664-22982-5
- Westermann, Claus, *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-0191-9
- Weyde, Karl William, *The appointed festivals of YHWH : the festival calendar in Leviticus 23 and the Sukkôt festival in other Biblical texts* Tübingen: Mohr Siebeck, 2004, ISBN/ISSN: 3-16-148262-x
- Zimmerli, Walther, *Old Testament theology in outline* Atlanta, Ga.: John Knox, 1978, ISBN/ISSN: 0-8042-0141-2/0-567-22353-1

TEOL5120 - Det gamle testamente: Skriftene og valgfri fordypning:

Emneansvarlig:	Corinna Körting (Corinna.Korting@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Det gamle testamente.
TEOL5120 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på utvalgte tekstgrupper og gammeltestamentlig teologi. Emnet består av to delemner: A. Tekster fra Skriftene (5 sp), og B. Valgfritt fordypningsemne i Det gamle testamente (5 sp). Tekstutvalg og profil på delemne A kan variere fra semester til semester. Til delemnet foreligger foreløpig varianten «Salmene og troens liv.»
Forkunnskaper:
EX1010, EX1020, K-RLE1110/K1010, K-RLE1120/K1020, K2010, TEOL1110, TEOL1120 og TEOL2110 eller tilsvarende.
I tillegg anbefaler institusjonen at man fullfører følgende emner eller tilsvarende før man studerer dette emnet: K2020, TEOL1210, TEOL1220, TEOL2210 og TEOL5110

Arbeidsform og organisering:
TEOL5120s arbeideform er forelesninger/seminar, arbeid med essay og andre egne studier.

Studiepoengreduksjon
- Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal ha en innledning som beskriver problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon, og vise at studenten har arbeidet med relevant litteratur. Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet. Dersom tilbakemelding gis muntlig, er det obligatorisk å møte til avtalt veiledning.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette
skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5120 har faglig essay og muntlig prøve som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten levere essay innen angitt frist. Den muntlige prøven er en selvstendig prøve, og det kan gis oppgave fra hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essay (50%) og muntlig (50%).

Ved ny prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve og muntlig prøve. Studenten kan bli prøvd i både felles- og valgpensum. Bestått deleksamen (essay eller muntlig prøve) tas ikke på nytt. Ny karakter (A-F) settes på grunnlag av klausurprøve (50%) og muntlig (50%). Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for essay.

Mål

DELEMNE A: SALMENES BOK OG TROENS LIV (5 STP)
Salmenes bok er en samling tekster og bønner som gir oss innblikk i mange ulike uttrykk for tro og teologi i det gamle Israel. Tekstene gir ord til feiring og lovsang, klage, lidelse, skyld og død, og gir råd for hvordan man kan leve et liv i velsignelse.
Salmenes mangfoldige uttrykk har dannet et språk som mennesker har overtatt og tatt i bruk som en del av sitt eget trosuttrykk og som hjelp til livstolkning både i den jødiske og kristne tradisjon. Salmenes bok har blitt kirkens mest benyttede bønnebok.
Delemnet vil vektlegge kjennetegn ved ulike typer salmer, salmenes teologi, og drøfting av hvordan salmene kan bidra til orientering i troen og i livet.
MÅL
Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- god kunnskap om Salmenes bok; tilblivelse, innhold
- kjennskap til nyere eksegese av Salmenes bok, herunder modeller for å relatere Salmene til troens liv

- ferdigheter i å eksegere følgende salmer på grunnlag av den hebraiske teksten i BHS: 1, 77, 84, 88, 99 103, 128.

DELEMNE B: VALGFRITT FORDYPNINGSEMNE I DET GAMLE TESTAMENTE (5 STP)

Studenten skal velge et eget fordypningsemne på 5 stp som inngår som en del av TEOL5120 Studenten kan velge fritt fra listen over GT fordypningsemner, men anbefales å følge et fordypningsemne som undervises det gitte semester.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson, 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s./p. 3-132, 189-213, 258-267, ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Day, J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, s./p. 123-141, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8 (Kompendium/Compendium)
- Fløysvik, Ingvar, "Et utvalg" i:/in:/from: *When God becomes my enemy : the theology of the Complaint Psalms* St. Louis, Mo.: Concordia Publ. House, 1997, s./p. 135-176., ISBN/ISSN: 0-570-04263-1 (Kompendium/Compendium)
- Hossfeld, Frank-Lothar og Erich Zenger, *Psalms* Minneapolis: Fortress Press, 2005 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 0-8006-6061-7
- Mays, James Luther, "The self in the Psalms and the image of God" i:/in:/from: *Preaching and teaching the Psalms* / Gene M. Tucker et al. red./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, s./p. 51-67, ISBN/ISSN: 0-664-23041-5/978-0-664-23041-8 (Kompendium/Compendium)
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994, ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Tate, Marvin E., *Psalms 51-100* Waco, Tex.: Word Books, 1990, ISBN/ISSN: 0-8499-0219-3
- Whybray, Norman, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Psalms as a book* Sheffield: JSOT Press, 1996, s./p. 15-35, ISBN/ISSN: 1-85075-622-8/1-85075-797-6/9780567125545 (Kompendium/Compendium), hentet fra/cited from https://proxy.mf.no/login?url=http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9780567125545
- Zenger, Erich, "New approaches to the study of the Psalms" i:/in: *Proceedings of the Irish Biblical Association* 17 (1994), s./p. 37-45, (optional until 54) (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Day, J., *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8
- Kraus, Hans-Joachim, *Theology of the Psalms* Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1986, ISBN/ISSN: 0-8066-2225-3/0-8006-9506-2

TEOL5210 - Det nye testamente: Lukasevangeliet, Johannes' åpenbaring og synoptisk bibelteologi

Emneansvarlig:	Geir Otto Holmås (Geir.O.Holmas@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-06
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-07
Trekkfrist:	2012-11-22

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Det nye testamente.
Emnet fortsetter det grunnspråkbaserte NT-studiet. Nå studeres utvalgte tekster fra Lukasevangeliet og Johannes´ åpenbaring, samt synoptisk bibelteologi.
Emnet er delt inn i følgende delemner: A. Lukasevangeliet (4 stp), B. Synoptisk bibelteologi (4 stp) og C. Johannes´ åpenbaring (2 stp).

Forkunnskaper:
TEOL1210, TEOL1220 og TEOL2210 eller tilsvarende.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5210 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

DELEMNE A: LUKASEVANGELIET (4 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- grundig kunnskap om isagogiske spørsmål til Lukasevangeliet;
- god evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Luk 1,1-4; 1,26-56; 2,1-21; 3,1-22; 4,1-44; 6,20-7,23; 7,36-8,25; 22,1-24,53.

DELEMNE B: SYNOPTISK BIBELTEOLOGI (4 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- grundig kunnskap om kristologi, Jesu forkynnelse om Guds rike og om etterfølgelse i de synoptiske evangelier.

DELEMNE C: JOHANNES ÅPENBARING (2 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- grundig kunnskap om Johannes Åpenbarings sjanger, innhold, teologi og relevans
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Joh.åp. kap. 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Studentene anbefales å konsultere en kommentar.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Green, Joel B., *The Gospel of Luke* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, ISBN/ISSN: 0-8028-2315-7

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Johnson, Luke Timothy, *The Gospel of Luke* Collegeville, Minn.: The Liturgical Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-8146-5805-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Koester, Craig R., *Revelation and the end of all things* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001, ISBN/ISSN: 0-8028-4660-2

TEOL5220 - Det nye testamente: 1. Korinterbrev, "Den historiske Jesus" og valgfri fordypning

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, Master i teologi studieretning Det nye testamente og Master i kristendomskunnskap med fordypning Det nye testamente.
Emnet fortsetter det grunnspråkbaserte NT-studiet. Nå studeres utvalgte tekster fra 1 Korinterbrev. Dessuten omfatter emnet en innføring i debatten om "den historiske Jesus" og et valgfritt fordypningsemne innenfor Det nye testamente.

Emnet er delt inn i følgende delemner: A. 1 Korinterbrev (3,5 stp), B. "Den historiske Jesus" (1,5 stp) og C. Valgfritt fordypningsemne i Det nye testamente (5 stp).

Forkunnskaper:
TEOL1210, TEOL1220 og TEOL2210 eller tilsvarende.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal ha en innledning som beskriver problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon, og vise at studenten har arbeidet med relevant litteratur. Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet. Dersom tilbakemelding gis muntlig, er det obligatorisk å møte til avtalt veiledning.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5220 har faglig essay og muntlig prøve som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten levere essay innen angitt frist. Den muntlige prøven er en selvstendig prøve, og det kan gis oppgave fra hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essay (50%) og muntlig (50%).

Ved ny prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve og muntlig prøve. Studenten kan bli prøvd i både felles- og valgpensum. Bestått deleksamen (essay eller muntlig prøve) tas ikke på nytt. Ny karakter (A-F) settes på grunnlag av klausurprøve (50%) og muntlig (50%). Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for essay.

Mål

DELEMNE A: 1 KORINTERBREV (3,5 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- grundig kunnskap om isagogiske spørsmål til 1 Korinterbrev;
- god evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: 1 Korinterbrev kap. 8-14.

DELEMNE B: "DEN HISTORISKE JESUS"

MÅL
Studenten skal ha

- god kjennskap til debatten om "den historiske Jesus" i nyere tid.

DELEMNE C: VALGFRITT FORDYPNINGSEMNE I DET NYE TESTAMENTE (5 STP)
Studenten skal velge et eget grunnspråklig fordypningsemne på 5 stp. Studenten kan velge mellom ulike fordypningsemner ved oppmelding i emnet (søk i emnekatalogen), men anbefales å følge et fordypningsemne som undervises det gitte semester.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Witherington, Ben, *Conflict and community in Corinth : a socio-rhetorical commentary on 1 and 2 Corinthians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0144-7/0-85364-622-8

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Johnson, Luke Timothy, *The real Jesus : the misguided quest for the historical Jesus and the truth of the traditional gospels* San Francisco: HarperSanFrancisco, 1996, ISBN/ISSN: 0-06-064177-0/0-06-064166-5/978-0-06-064166-5

TEOL5310 - Kirkehistorie 1: Teologi- og dogmehistorie

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-03
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-19

Generell informasjon

Emnet TEOL5310 Teologihistorie er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, og Master i kristendomskunnskap, studieretning kirkehistorie. Emnet gir innføring i teologi- og dogmehistorie fra oldkirken over reformasjonen og til og med 1900-tallet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
- Med KH501 04V Nyere kirkehistorie reduserer emnet med 3 stp
- Med KH601 04V Oldkirken reduseres emnet med emnet med 3 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5310 Teologihistorie har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

Forsøkene på å utforme det sentrale innhold i den kristne tro i klare læreutsagn har fulgt den kristne kirke fra begynnelsen. På grunnleggende vis ble dette gjort i oldkirkens tid, og de oldkirkelige utforminger av trosbekjennelse, kanon og liturgi har alltid siden fungert som et felles økumenisk fundament for alle historiske kirkesamfunn, og som fundament for senere tiders teologiske refleksjon. Godt kjennskap til denne arv er fortsatt av fundamental betydning for aktuelt systematisk-teologisk arbeid.
I den vestlige kirkes middelalder ble oldkirkens skriftlesning ført videre i den monastiske teologi, mens den skolastiske teologi tok i bruk nye filosofiske redskaper for å gi troen et tankemessig presist og sammenhengende uttrykk. Samtidig fortsatte Augustins spørsmål om hvorvidt og hvordan mennesket selv medvirker ved mottakelsen av Guds nåde å være et sentralt spørsmål i den vestlige teologi. Godt kjennskap til denne utvikling er en forutsetning for å forstå den vestlige kirkens splittelse i reformasjonsårhundret.
I løpet av reformasjonen på 1500-tallet splittes den vestlige kirke i ulike konfesjonelle kirker, mange av dem også definert som regionale eller nasjonale kirker. De ulike protestantiske kirker ser dagens lys. Godt kjennskap til dette århundrets kirke- og teologihistorie er en forutsetning for å forstå den historiske bakgrunn for dagens kirkebilde i Europa, USA, og for mange misjonskirker som er frukt av europeisk eller amerikansk misjon. Det er også av stor betydning å kjenne til den katolske reformprosess som fant sted i det samme århundret, og som har preget den romerske kirke og teologi siden.
I løpet av 1600-tallet ble mange filosofiske og vitenskapelige premisser lagt for det vi ofte kaller nytiden. Disse slo for alvor inn i teologien på 1700-tallet; i den lutherske teologi gjerne under navnet pietisme. Utviklingen i teologien fra da og langt inn på 1900-tallet har vært preget av at nye former for filosofi og vitenskap har stilt teologien overfor nye utfordringer som var ukjente for teologien ennå så

sent som på reformasjonstiden. Den generelle kultur- og samfunnsutvikling har også frembrakt nye utfordrende problemstillinger. Godt kjennskap til denne periodens teologihistorie er en forutsetning for å kunne forstå den moderne og postmoderne diskurs innenfor den systematiske teologi, men også for å forstå fremveksten av en moderne kirkehistorisk vitenskap.

MÅL
- grundig kunnskap om hovedtrekkene i oldkirkens lære- og dogmeutvikling, kanondannelse og liturgi, og evne til å drøfte det bibelske grunnlag for disse.
- god evne til å se disse hovedtrekk i lys av datidens religiøse, kulturelle og politiske kontekst.
- grundig kunnskap om hvordan middelalderkirken i Vesten forvaltet og videreførte den teologiske og filosofiske arv fra oldkirken; og hvilke nye utfordringer middelalderens teologi stod overfor, og hvordan den møtte dem;
- god evne til å drøfte hvordan spørsmålet om nåde og rettferdiggjørelse har vært behandlet i den vestlige tradisjon siden Augustin, og hvordan ulike svar på spørsmålet om nåde og rettferdiggjørelse skapte kirkesplittelse på reformasjonstiden;
- grundig kunnskap om konfesjonsdannelsene som fant sted i Europa i reformasjonens kjølvann.
- grundig kunnskap om det naturvitenskapelige gjennombrudd fra 1600-tallet og senere.
- grundig kunnskap om det historievitenskapelige gjennombrudd.
- god evne til å drøfte de filosofiske vilkår for teologisk arbeid fra og med Kant og Schleiermacher.
- god evne til å drøfte hvordan den protestantiske universitetsteologi legitimerer kristendommen i et post-kristent samfunn.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Moderne teologi : tradisjon og nytenkning hos det 20. århundrets teologer* / Ståle Johannes Kristiansen et al. red./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2008, s./p. 31-46, 73-85, 111-122, 123-134, 215-227, 241-254, 274-289, ISBN/ISSN: 978-82-7634-585-8 (Kompendium/Compendium)
- Livingston, James C., "Kap. 1-5, 9-11, 15" i:/in:/from: *Modern Christian thought* 2nd utg./ed. Minneapolis: Fortress Press, 2006 b./vol. 1, s./p. 1-141, 214-298, 384-412, ISBN/ISSN: 0800638050 (set)/9780800638054 (set)/080063795X (v.1)/9780800637958 (v.1)/0800637968 (v.2)/9780800637965 (v.2)
- Miles, Margaret R., "Prelude, Kap. 2-9" i:/in:/from: *The Word made flesh : a history of Christian thought* Malden, Mass.: Blackwell, 2005, s./p. 1-9, 65-358, ISBN/ISSN: 1-4051-0845-2/1-4051-0846-0
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 147-443, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x
- Williams, Rowan, "Kap. 1-3" i:/in:/from: *Why study the past? : the quest for the historical Church* London: Darton, Longman and Todd, 2005, s./p. 4-87, ISBN/ISSN: 0-232-52549-8

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Clark, Elizabeth A., *History, theory, text : historians and the linguistic turn* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-674-01516-9/0-674-01584-3
- Kristiansen, Ståle Johannes og Svein Rise, *Moderne teologi : tradisjon og nytenkning hos det 20. århundrets teologer* Kristiansand: Høyskoleforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-585-8
- Livingston, James C. og Francis Schüssler Fiorenza, *Modern Christian thought* 2nd utg./ed. Minneapolis: Fortress Press, 2006 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0800638050 (set)/9780800638054 (set)/080063795X (v.1)/9780800637958 (v.1)/0800637968 (v.2)/9780800637965 (v.2)
- Pelikan, Jaroslav, *The Christian tradition : a history of the development of doctrine* Chicago: The University of Chicago Press, 1971-1989 b./vol. 1, 3-5

TEOL5320 - Nyere norsk kirkehistorie og valgfri fordypning

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, og Master i kristendomskunnskap, studieretning kirkehistorie. TEOL5320 består av to delemner: A Norsk kirkehistorie etter 1945 (5 stp), og B Valgfritt fordypningsemne i kirkehistorie (5 stp).

Norsk kirkehistorie etter 1945 har lenge vært underbelyst innenfor kirkehistoriestudiet, men nå begynner avstanden i tid til den såkalte «etterkrigstiden» å bli så vidt stor, at epoken egner seg for vanlig historieskrivning. Det nødvendige kritiske tilbakeblikk er blitt mulig. Det er svært vanskelig å forstå nåtidens kirkelige bilde i Norge uten kjennskap til denne perioden.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5320 Norsk kirkehistorie med valgemne har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Også valgemnet kan bli gjenstand for prøving ved klausureksamenen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

DELEMNE A: NORSK KIRKEHISTORIE ETTER 1945
MÅL
Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- innsikt i landssvikoppgjøret og den kirkelige optimisme i den første etterkrigstiden
- innsikt i den første store lære- og kompetansestriden etter krigen (Kristian Schjelderup og Frede Castberg)
- innsikt i kampen om skolens kristendomsfag og skolens forhold til kirken og samfunnet
- innsikt i kampen for og mot kvinnelige prester
- innsikt i kirkens møte med den moderne stat
- grundig kunnskap om utviklingen av det kirkelige reformarbeidet
- kunnskap om nye fromhetsformer - liturgi, vekkelse, fellesskap
- kunnskap om frikirkelige samfunns kamp for livssynsmessig likestilling

DELEMNE B: VALGFRITT FORDYPNINGSEMNE I KIRKEHISTORIE (5 STP)
Studenten skal velge et eget fordypningsemne i kirkehistorie på 5 stp. Fordypningsemnet er en del av TEOL5320 Norsk kirkehistorie etter 1945 og følger eksamen i dette emnet. Studenten kan velge mellom følgende fordypningsemner ved oppmelding i emnet, men anbefales å følge et fordypningsemne som undervises det gitte semester:
- TEOL6334 Norsk liturgi- og salmehistorie
- KH612 Oldkirken (5 stp)
- KH614 Gudstjeneste- og fromhetsliv - middelalderen (5 stp)
- KH616 Kultur- og religionsmøte - oldkirken (5 stp)
- TEOL6319 Kirken og fromhetslivet i nordisk middelalder (5 stp)
- KH623 Klosterliv i vestlig middelalder: historie - teologi - spiritualitet
- KH624 Teologi og fromhetsliv - norsk senmiddelalder og reformasjon (5 stp)
- KH635 Martin Luther som teolog og kirkereformator (5 stp)
- KH642 Kristendommen i møte med en ny tid - en ny verden og et nytt verdensbilde (5 stp)
- KH676 Kvinnenes plass og rolle i nyere norsk kirkehistorie (5 stp)
- TEOL6336 Kirke, demokrati og menneskerettigheter (5 stp)

- TEOL6319 Kirken og fromhetslivet i nordisk middelalder (5 stp)

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk tro og tanke* / Jan-Erik Ebbestad Hansen red./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 1998 b./vol. 3, s./p. 193-239, 265-274, 300-305, 401-438, 621-644, 665-696, 723-749, ISBN/ISSN: 82-518-3987-4
- Aarflot, Andreas, "Kap. 1: Historiske utviklingslinjer i Den norske kirkes historiske organisasjon" i:/in:/from: *Mot en selvstendig folkekirke* Bergen: Vigmostad & Bjørke, 2007, s./p. 14-36, ISBN/ISSN: 978-82-419-0480-6 (Kompendium/Compendium)
- Birkedal, Erling, "Den kristne kulturarv i skolen i dag" i:/in: *Prismet* 56 (2005), s./p. 147-157 (Kompendium/Compendium)
- Breistein, Ingunn Folkestad, "Et utvalg" i:/in:/from: *"Har staten bedre borgere?" : dissenternes kamp for religiøs frihet 1891-1969* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2003, s./p. 381-432, ISBN/ISSN: 82-519-1913-4 (Kompendium/Compendium)
- Fæhn, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Høymessen igår og idag : liturgiens struktur og vekst : vår høymesse fra reformasjonen til i dag* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1977, s./p. 96-110, ISBN/ISSN: 82-00-01546-7 (Kompendium/Compendium)
- Harbo, Torstein, "1940-1960 : kirken, foreldrene og skolen i møte med staten" i:/in:/from: *Kirke - skole - stat : 1739-1989* / Brynjar Haraldsø red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 1989, s./p. 105-131, ISBN/ISSN: 82-7112-264-9 (Kompendium/Compendium)
- Mogstad, Sverre Dag, "1960-1989 : kirken i kulturkampen om skolen" i:/in:/from: *Kirke - skole - stat : 1739-1989* / Brynjar Haraldsø red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 1989, s./p. 132-157, ISBN/ISSN: 82-7112-264-9 (Kompendium/Compendium)
- Oftestad, Bernt T., "Et utvalg" i:/in:/from: *Den norske statsreligionen : fra øvrighetskirke til demokratisk statskirke* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1998, s./p. 195-287, ISBN/ISSN: 82-7634-133-0
- Oftestad, Bernt T., Jan Schumacher og Tarald Rasmussen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk kirkehistorie* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 279-314, ISBN/ISSN: 82-00-21808-2 (Kompendium/Compendium)
- Pettersen, Erling J. og Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet, "Et utvalg" i:/in:/from: *Identitet og dialog : kristendomskunnskap, livssynskunnskap og religionsundervisning : NOU1995:9* Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Statens trykning, 1995, s./p. 12-20, ISBN/ISSN: 82-583-0336-8 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aadnanes, Per M., *Frå moderne vantru til ny religiøsitet : norsk livssynsdebatt gjennom hundre år* [Oslo]: TANO, 1988, ISBN/ISSN: 82-518-2533-4 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Aalen, Leiv, *Kvinnelige prester - hvorfor ikke? : kirken og dens embete i dagens debatt* Oslo: Land og kirke, 1961
- Fjelberg, Arne, *Kvinnelige prester?* Oslo: Land og Kirke, 1958
- Hjorthaug, Torbjørn Backer, *Frede Castbergs statskirkeoppfatning* Oslo: Institutt for offentlig rett, Universitetet i Oslo, 1998, ISBN/ISSN: 219 s.
- Lundby, Knut og Ingun Montgomery, *Statskirke i etterkrigssamfunn : kirkehistoriske og sosiologiske synspunkter på Den norske kirke etter 1945* Oslo: Universitetsforlaget, 1981, ISBN/ISSN: 82-00-05722-4
- Sørbø, Jan Inge, *Blomsterbarn i kyrkja* Oslo: Samlaget, 1985, ISBN/ISSN: 82-521-2616-2
- Valen-Sendstad, "Strøtanker til spørsmålet om kvinnelige prester" i:/in: *Kirke og kultur* 65 (1960), s./p. 453-477
- Voksø, Per, *Kirkeliv og kirkelov : inntrykk fra 50 års historie* [Oslo]: Verbum, 1994, s./p. 294 s., pl., ISBN/ISSN: 82-543-0673-7

TEOL5371 - History of Methodism. The Early Years

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Heitzenrater, Richard P., *Wesley and the people called Methodists* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1995, ISBN/ISSN: 0687443113/0687016827
- Wesley, John, "An excerpt" i:/in:/from: *John Wesley's sermons : an anthology* / Albert C. Outler et al. red./ed. Nashville: Abingdon Press, 1959, s./p. 39-47, 347-357, ISBN/ISSN: 9780687204953

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Baker, Frank, *John Wesley and the Church of England* Peterborough: Epworth Press, 2000, ISBN/ISSN: 9780716205388
- Hempton, David, *Methodism : empire of the spirit* New Haven, Conn.: Yale University Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-300-10614-9
- Matthews, Rex Dale, *Timetables of history for students of Methodism* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, cop. 2007, ISBN/ISSN: 9780687333875
- Rack, Henry D., *Reasonable enthusiast : John Wesley and the rise of Methodism* 3. utg./ed. London: Epworth Press, 2002, ISBN/ISSN: 9780716205524
- Tabraham, Barrie W., *The making of Methodism* 2. rev. utg./ed. London: Epworth, 2010, ISBN/ISSN: 9780716206125

TEOL5410 - Dogmatikk og grunnlagsspørsmål i systematisk teologi

Emneansvarlig:	Harald Hegstad (Harald.Hegstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig essay
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-07
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-23

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-11
Tid:	08:00
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2013-01-08
Trekkfrist:	2012-11-27

Eksamenstype:	Muntlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-13
Kunngjøringsdato:	2013-01-04
Trekkfrist:	2012-11-23

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, og Master i kristendomskunnskap, studieretning systematisk teologi. Det er også valgemne i master i krd./teologi, andre studieretninger.

Studiet av faget systematisk teologi på profesjonsstudiet i teologi, høyere grad, består av to emner, TEOL5410 og TEOL5420, som til sammen består av delemnene dogmatikk, etikk, religionsfilosofi og grunnlagsspørsmål i systematisk teologi. Emnet TEOL5410 Dogmatikk og grunnlagsspørsmål i systematisk teologi består av to delemner: A. Grunnlagsspørsmål i systematisk teologi (3 stp) og B. Dogmatikk (7 stp). Dette emnet og TEOL5420 er formelt selvstendige, men det er mange saklige og faglige forbindelseslinjer mellom dem.

Emnet er normativt, og sikter mot å framstille kristen tro og lære som en helhet og drøfte dens innhold og sannhet på en slik måte at troen får relevans for mennesker i dag. Dette gir faget et særlig ansvar for å integrere innsikt fra de øvrige teologiske fag og fra andre vitenskaper. Studiet skal gi innsikt i sentrale emner i kristen tro og lære, så vel som god evne til å drøfte dem ut fra Skriften, i rammen av kirkens bekjennelser og i økumenisk perspektiv. Et viktig mål er at studentene skal bli i stand til å relatere faget til kirkens forkynnelse, liturgi, undervisning og diakoni. Dette forutsetter at en arbeider inngående med forutsetninger, metoder og argumentasjonsmåter i systematisk teologi, så vel som med forståelsen av teologien, åpenbaringen, Skriften og kirkens bekjennelse.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering i emnet må studenten:
- Hvis studenten velger eksamensformen med faglig essay og muntlig (se nedenfor om avsluttende vurdering), må han/hun levere og få godkjent utkast til faglig essay med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, hvis dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

I emnet TEOL5410 Dogmatikk og grunnlagsspørsmål i systematisk teologi kan studenten velge enten klausurprøve (6 timer) eller faglig essay og muntlig prøve som eksamensform. Studenten kan velge om han/hun vil skrive faglig essay (med muntlig) i TEOL5410 eller i TEOL5420; denne eksamensformen kan bare velges i ett av de to emnene (bare én gang). Prøvene (både klausur, muntlig og faglig essay) tar utgangspunkt i hele pensum. Hvis studenten velger eksamensformen faglig essay og muntlig, settes karakteren (A-F) på

grunnlag av essay (50 %) og muntlig (50 %).

Mål

DELEMNE A GRUNNLAGSSPØRSMÅL I SYSTEMATISK TEOLOGI (3 STP)
Dette delemnet skal først og fremst være med på å reise og gi kjennskap til problemstillinger som gjelder grunnlaget og konteksten for arbeid med systematisk teologi: dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. I arbeidet med temaer innenfor disse disiplinene vil det være aktuelt å utdype, drøfte videre og bruke kjennskap knyttet til slike problemstillinger.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha tilegnet seg
kjennskap til problemstillinger knyttet til forståelsen av systematisk teologi;
kunnskap om problemstillinger knyttet til åpenbaringsforståelse og til forholdet mellom åpenbaring, fornuft og erfaring;
kunnskap om problemstillinger knyttet til skriftforståelse og skriftbruk og til forholdet mellom skrift, tradisjon og bekjennelse;
kjennskap til spørsmål knyttet til teologiens ulike kontekster, som kirke, akademi og samfunn;
kunnskap om problemstillinger knyttet til forholdet mellom konfesjonell og økumenisk teologi.

DELEMNE B DOGMATIKK (7 STP)
Dogmatikken behandler innholdet i den kristne tro og lære om forholdet mellom Gud og mennesker. Den består av to deler, dogmatikkens grunnlagsspørsmål (prolegomena) og material dogmatikk. Dogmatikken forstås som åpenbaringsteologi og studeres i et trinitarisk perspektiv. Det legges vekt på at studentene skal arbeide seg fram til et helhetlig dogmatisk syn.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha tilegnet seg
innsikt i og evne til å drøfte forståelsen av teologien, åpenbaringen, Skriften og kirkens bekjennelse, med tanke på dogmatisk arbeid;
kunnskap om og god evne til dogmatisk arbeidsmåte, med vekt på sammenhengen mellom dogmatikkens helhet og deler, og med sikte på kirkens tjeneste;
innsikt i og god evne til å drøfte gudstro, virkelighetsforståelse, menneskesyn, og læren om Kristi person og verk;
innsikt i og god evne til å drøfte frelsestilegnelsen, nådemidlene, kirken og det kristne liv;
innsikt i og evne til å drøfte eskatologien.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Austad, Torleiv, *Tolkning av kristen tro : metodespørsmål i systematisk teologi* Kristiansand ,: Høyskoleforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-582-7
- Henriksen, Jan-Olav, *Teologi i dag : samvittighet og selvkritikk* Bergen: Fagbokforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9

Eller:/Or:
- "An excerpt" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian doctrine* / Colin E. Gunton red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1997, s./p. 3-118, ISBN/ISSN: 0-521-47118-4/0-521-47695-x
- McGrath, Alister E., "An excerpt" i:/in:/from: *The Genesis of doctrine : a study in the foundations of doctrinal criticism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s./p. 1-102, ISBN/ISSN: 0-8028-4316-6/1-57383-072-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* / Jens Olav Mæland red./ed. Oslo: Lunde, 1985, s./p. 15-16, 18, 19-21, 28-40, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- Sannes, Kjell Olav, *Troens kart - Guds landskap : grunnlagsspørsmål i dogmatikken* Oslo: Luther, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-531-4583-9

Eller:/Or:
- "An excerpt" i:/in:/from: *The Book of Concord : the confessions of the Evangelical Lutheran Church* / Robert Kolb et al. red./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2000, s./p. 21-25, 36-39, ISBN/ISSN: 0-8006-2740-7
- McGrath, Alister E., "An excerpt" i:/in:/from: *Christian theology : an introduction* 5. utg./ed. [Hoboken, N.J.]: Wiley-Blackwell, 2011, s./p. 37-194, ISBN/ISSN: 1-4051-5360-1/978-1-4051-5360-7

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian dogmatics* / Carl E. Braaten et al. red./ed. Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 2, s./p. 65-77, 105-164, 187-202, 223-241, 257-288, 291-366, 475-539, ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian dogmatics* / Carl E. Braaten et al. red./ed. Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 1, s./p. 1-78, 83-161, 269-352, 469-569, ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0

Eller:/Or:

- Radler, Aleksander, *Kristen dogmatik* Lund: Studentlitteratur, 2006, ISBN/ISSN: 91-44-32311-5

Eller:/Or:

- Jenson, Robert W., *Systematic theology* Oxford: Oxford University Press, 1997-1999 b./vol. 1-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Epitome" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Ny norsk oversettelse utg./ed./ Jens Olav Mæland et al. red./ed. Oslo: Lunde, 1985, s./p. 388-389, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- Barth, Karl, "Det første bud som teologiske aksiom" i:/in:/from: *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* / Institut for Dogmatik ved Aarhus Universitet red./ed. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, s./p. 351-367, ISBN/ISSN: 87-7288-247-6/87-7288-547-5
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), Dei Verbum : Om guds åpenbaring Roma: 1965 , hentet/cited 2005-06-14 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/dv/
- Institut for Dogmatik ved Aarhus Universitet, *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, ISBN/ISSN: 87-7288-247-6/87-7288-547-5
- Pannenberg, Wolfhart, "Dogmatic theses on the revelation" i:/in:/from: *Revelation as history* / Wolfhart Pannenberg red./ed. New York: Macmillan, 1968, s./p. 125-158

TEOL5420 - Etikk og religionsfilosofi

Emneansvarlig:	Svein Olaf Thorbjørnsen (Svein.O.Thorbjornsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Muntlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-15
Tid:	12:30
Trekkfrist:	2012-07-27

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, og Master i kristendomskunnskap, studieretning systematisk teologi. Det er også valgemne i master i krd./teologi, andre studieretninger.
Studiet av faget systematisk teologi på profesjonsstudiet i teologi, høyere grad, består av to emner (TEOL5410 og TEOL5420). De tradisjonelle disipliner i systematisk teologi er fordelt mellom de to emner. Disse er formelt sett er helt selvstendige. Emnene utrykker ulike arbeidsformer og tilnærmingsmåter, men det er mange saklige og faglige forbindelseslinjer mellom dem.
Studiet av både etikk og religionsfilosofi har normativt preg. Det sikter på den ene side mot å gi en helhetlig innsikt i sentrale emner relatert til menneskelig livsførsel og til filosofisk velbegrunnet tenkning om religiøse spørsmål, belyst fra både allmenne og kristne synsvinkler. Studiet sikter mot at ulike innsikter drøftes med tanke på gyldighet og sannhet. Drøftingene relaterer seg til så vel til kirkens tradisjon og normgrunnlag som til kulturkontekst og relevant erfaring. De innebærer også arbeid med kristendommens egenart i forhold til andre religioner og aktuelle religiøse bevegelser, og med ulike innvendinger mot kristen tro og tenkning. Samlet sett forutsetter emnet (som for TEOL5410) at det arbeides inngående med både innhold, forutsetninger, metoder og argumentasjonsformer i systematisk teologi.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering i emnet må studenten:

- Dersom studenten velger eksamensformen med faglig essay og muntlig (se nedenfor om avsluttende vurdering), må han/hun levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal ha en innledning som beskriver problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon, og vise at studenten har arbeidet med relevant litteratur. Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet. Dersom tilbakemelding gis muntlig, er det obligatorisk å møte til avtalt veiledning.
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, hvis dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

I emnet TEOL5420 Etikk og religionsfilosofi kan studenten velge enten klausurprøve (6 timer) eller faglig essay og muntlig prøve som eksamensform. Studenten kan velge om han/hun vil skrive faglig essay (med muntlig) i TEOL5410 eller i TEOL5420; denne eksamensformen kan bare velges i ett av de to emnene (bare én gang). Prøvene (både klausur, muntlig og faglig essay) tar utgangspunkt i hele pensum. Hvis studenten velger eksamensformen faglig essay og muntlig, settes karakteren (A-F) på grunnlag av essay (50 %) og muntlig (50 %).
Ved ny prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve for de som har valgt dette i utgangspunktet. Studenten kan bli prøvd i både felles- og valgpensum. Ny karakter (A-F) settes på grunnlag av denne. For de som har valgt faglig essay med muntlig prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve og muntlig prøve. Bestått deleksamen (essay eller muntlig prøve) tas ikke på nytt. Ny karakter (A-F) settes på grunnlag av klausurprøve (50%) og muntlig (50%).

Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) beholdes eksamensformen og det settes ny innleveringsfrist for essay.

Mål

DELEMNE A ETIKK (6 STP)

Studiet av etikk omfatter moralfilosofiske teorier, grunnlagsspørsmål i teologisk etikk, etisk metode, områdeetiske emner og kildetekster.

Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av Guds åpenbaring og bruken av Skriften innen teologisk etikk;
- innsikt i og god evne til å drøfte hvordan man kan begrunne standpunkter i teologisk etikk.
- kunnskap om og evne til å drøfte viktige moralfilosofiske teorier
- innsikt i og god evne til å drøfte etisk metode og utvalgte, områdeetiske emner.
- kjennskap til og evne til å drøfte hovedtankene i kildetekster både fra den teologiske etikks historie og fra tekster fra nyere tid.

DELEMNE B RELIGIONSFILOSOFI (4 STP)

Studiet av religionsfilosofi legger vekt på hva religionsfilosofi er, dens mål og metode, og tar opp spørsmål knyttet til gudstro, ateisme, religion og religionskritikk.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om hva religionsfilosofi er, og evne til å drøfte religionsfilosofiens forhold til filosofi, religion og systematisk teologi;
- innsikt i sentrale religionsfilosofiske tema, bl.a. gudsbildet, forholdet mellom tro, fornuft og erfaring, religionskritikk og forholdet mellom gudstro og ateisme, teodicéproblemet og forholdet mellom teologi og naturvitenskap;
- god evne til å drøfte sentrale religionsfilosofiske tema.
- kjennskap til og evne til å drøfte hovedtankene i en klassisk kildetekst

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian ethics : an introductory reader* / Samuel Wells red./ed. Malden, Mass.: Wiley-Blackwell, 2010, s./p. 97-322, ISBN/ISSN: 978-1-4051-6887-8/978-1-4051-6886-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian ethics* 2. utg./ed./ Robin Gill red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2012, s./p. 67-86, 103-130, 145-175, ISBN/ISSN: 978-0-521-77918-0
- "Et utvalg" i:/in:/from: *A Companion to ethics* / Peter Singer red./ed. Oxford: Blackwell Publ., 1991, s./p. 147-156, 175-184, 241-248, 249-257, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5 (Kompendium/Compendium)
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 51-102, 116-218, ISBN/ISSN: 82-00-21962-3
- Østnor, Lars, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etisk tenkning : hvordan drøfte og grunngi i teologisk etikk* Trondheim: Tapir, 2007, s./p. 135-190, ISBN/ISSN: 978-82-519-2224-1

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian ethics* 2. utg./ed./ Robin Gill red./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2012, s./p. 67-86, 103-130, 145-175, ISBN/ISSN: 978-0-521-77918-0
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian ethics : an introductory reader* / Samuel Wells red./ed. Malden, Mass.: Wiley-Blackwell, 2010, s./p. 97-322, ISBN/ISSN: 978-1-4051-6887-8/978-1-4051-6886-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *A Companion to ethics* / Peter Singer red./ed. Oxford: Blackwell Publ., 1991, s./p. 147-156, 175-184, 241-248, 249-257, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- Grenz, Stanley J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The moral quest : foundations of Christian ethics* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1997, s./p. 13-58, 95-128, 204-297, ISBN/ISSN: 0-8308-1568-6
- Hays, Richard B., "An excerpt/Et utvalg" i:/in:/from: *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s./p. 187-214, 291-310, ISBN/ISSN: 0-567-08569-4 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "World Council of Churches (etiske tekster)" i:/in:/from: *Readings in Christian ethics : a historical sourcebook* / J. Philip Wogaman et al. red./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1996, s./p. 315-340, ISBN/ISSN: 0-664-25574-4
- Barth, Karl, "Ethics as a task of the doctrine of God" i:/in:/from: *Church dogmatics* / Thomas F. Torrance et al. red./ed. Edinburgh: T&T Clark, 1957 b./vol. 2, del 2, s./p. 509-551
- Bonhoeffer, Dietrich, *Ethics* London: Collins, 1964
- Cahill, Lisa Sowle og James F. Childress, *Christian ethics : problems and prospects* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Gill, Robin, *A textbook of Christian ethics* 3. utg./ed. London: T&T Clark, 2006, ISBN/ISSN: 9781847146267 , hentet fra/cited from http://ask.bibsys.no/ask/action/show?kid=biblio&cmd=reload&pid=092357792
- Hauerwas, Stanley og Samuel Wells, *The Blackwell companion to Christian ethics* Malden, Mass.: Blackwell, 2004, ISBN/ISSN: 0-631-23506-x/1-4051-5051-3/978-0-631-23506-4/978-1-4051-5051-4
- Meilaender, Gilbert og William Werpehowski, *The Oxford handbook of theological ethics* Oxford: Oxford University Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-19-926211-x/978-0-19-926211-3
- Thorbjørnsen, Svein Olaf, *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, nr./issue 2, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- Wogaman, J. Philip og Douglas M. Strong, *Readings in Christian ethics : a historical sourcebook* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-664-25574-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:

Enten:/Either:

- Henriksen, Jan-Olav og Svein Aage Christoffersen, *Religionens livstolkning : innføring i kristendommens religionsfilosofi* Oslo: Universitetsforlaget, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-15-01749-5
- Kierkegaard, Søren, *Filosofiske smuler, eller En smule filosofi* [Oslo]: Damm, 2004, ISBN/ISSN: 82-04-09619-4

Eller:/Or:

- Kierkegaard, Søren, "Chapters I-V" i:/in:/from: *Philosophical fragments ; Johannes Climacus* / Edna H. Hong et al. red./ed. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1985, ISBN/ISSN: 0-691-07273-6/0-691-02036-1
- Tilghman, B. R., *An introduction to the philosophy of religion* Oxford: Blackwell, 1994, ISBN/ISSN: 0-631-18937-8/0-631-18938-6

TEOL5460 - Teologi og kirkens liv

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet tilbyr en grundig faglig fordypning i katolsk tro. Gjennom innføring i og studier av tekster fra den kristne tradisjon vil emnet belyse temaer fra teologi, spiritualitet og liturgi.
Emnet betstår av delemnene Kirkefedrene (3 stp), spiritualitet (4 stp) og liturgien (3stp).
Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Master i teologi - katolsk presteutdanning, Master i teologi og Master i kristendomskunnskap

Arbeidsform og organisering
Undervisningen på emnet vil dels bestå av forlesninger. I tillegg oppfordres studentene til å danne kollokviegrupper.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (3600-5000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5460 har faglig essay og justerende muntlig som eksamensform.

Mål

DELEMNE A: KIRKEFEDRENE 3 STP
Gjennom grundig innføring i kirkefedrene og studium av utvalgte tekster vil dette delemnet belyse hvordan evangeliet ble fortolket og forsvart innenfor en hellenistisk og romersk kultur og i møte med datidens religiøse og filosofiske livsanskuelser.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om hovedtrekk i kirkefedrenes teologi
- god evne til å reflektere over budskapet fra kirkefedrene og deres betydning for katolsk tro og liv idag
- god forståelse for historiske og hermeneutiske problemstillinger i tilknytning til kirkefedrenes teologi

DELEMNE B: SPIRITUALITET 4 STP
Delemnet vil gi innføring i noen representanter for den brede strøm av åndelig litteratur som i tiden mellom Augustin og reformasjonen ble til som en frukt av studier i klostre og innenfor ordensdannelser, og som den dag i dag utgjør noe av grunnlaget for katolsk spiritualitet og åndelig veiledning. Viktige temaer vil være den meditative omgang med bibeltekster, bønnen, etterfølgelsen og det kontemplative livet.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om de grunnleggende verdiene i Benedikts klosterregel og regelens ideal for et liv i fellesskap;
- grundig kunnskap om hovedtrekkene i "åndelig bibellesning" (lectio divina);
- god evne til å reflektere over den klassiske veiledningen i bønn, etterfølgelse og kontemplativt liv og dens betydning for katolsk tro og liv i dag;

DELEMNE C: LITURGIEN 3 STP
Enten:
I katolsk tro og liv utgjør liturgien selve hjerteslaget. Dette delemnet gir fordypning i Kirkens liturgi og forståelsen av den. Med utgangspunkt i dokumentene fra den andre Vatikankonsil gir emnet innføring i utviklingstrekk i katolsk tradisjon som førte fram til den forståelsen av liturgien som Konsilet holdt fram og de konkrete forslagene til reform som fulgte. Emnet gir kunnskap om hva som har preget veien videre i den stadig pågående samtalen om både liturgiforståelse og om rekkevidden av reformtiltakene.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om hovedtrekkene ved forståelsen av liturgien og fornyelsen av den fram til og med det annet Vatikankonsil;
- grundig kunnskap om liturgiforståelse og liturgiske reformer i tiden etter Vaticanum II;
- god evne til å reflektere over forholdet mellom liturgiforståelse og liturgiske reformer.

Eller:
Dette delemnet gir grundig innføring i hovedtrekk ved liturgihistorien i de vestlige kirker fra reformasjonen og fram til i dag. En særlig vekt blir lagt på liturgisk reformarbeid og arbeidet med liturgisk teologi på tvers av konfesjonsgrensene under det 20.århundre. Emnet gir kunnskap om hva som har preget veien videre i den stadig pågående samtalen om både liturgiforståelse og om rekkevidden av reformtiltakene.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om hovedtrekk i liturgihistorien fra reformasjonen og fram til vår tid;
- grundig kunnskap om liturgiforståelse og liturgisk reformarbeid innenfor de viktigste konfesjonene og den økumeniske bevegelse i moderne tid;
- god evne til å reflektere over forholdet mellom liturgiforståelse og liturgiske reformer.

Merknad til litteraturlisten

Til delemne A inngår også et utvalg tekster fra kirkefedrene (ca. 100 s.).

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Wilken, Robert Louis, "Et utvalg" i:/in:/from: *The spirit of early Christian thought : seeking the face of God* New Haven, [Conn.]: Yale University Press, 2003, s./p. 1-109, 136-211, ISBN/ISSN: 0300105983

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Cavadini, John C. og Allan Fitzgerald, *Augustine through the ages : an encyclopedia* Grand Rapids, Mich.: William B.Eerdmans publishing company, 1999, ISBN/ISSN: 0-8028-3843-x
- Ferguson, Everett, Michael P. McHugh og Frederick W. Norris, *Encyclopedia of early Christianity* 2nd utg./ed. New York: Garland, 1998, ISBN/ISSN: 0-8153-3319-6
- Pelikan, Jaroslav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christianity and classical culture : the metamorphosis of natural theology in the Christian encounter with Hellenism* New Haven: Yale University Press, 1993, s./p. 169-326, ISBN/ISSN: 0-300-05554-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The new SCM dictionary of Christian spirituality* / Philip Sheldrake red./ed. London: SCM Press, 2005, s./p. 1-79, ISBN/ISSN: 0-334-02984-8
- Benedictus Nursinus, "Benedikts regel" i:/in:/from: *St. Benedikt : Regel ; Vita* [Follese]: Efrem, 2009, s./p. 11-131, ISBN/ISSN: 978-82-92922-09-5
- Murray, Paul, "Et utvalg" i:/in:/from: *The new wine of Dominican spirituality : a drink called happiness* London: Burns & Oates, 2006, s./p. 1-127, ISBN/ISSN: 0-86012-417-7

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Casey, Michael, *Sacred reading : the ancient art of Lectio divina* Liguori, Mo.: Liguori/Triumph, 1996, ISBN/ISSN: 0-89243-891-6
- Härdelin, Alf, *Vägledning : kristen spiritualitet under tusen år (200-1200)* Uppsala: Katolska bokförlaget, 1978, ISBN/ISSN: 91-85530-10-7

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Sacrosanctum concilium : konstitusjonen «Om den Hellige liturgi», «De Sacra Liturgia» - «Sacrosanctum concilium», vedtatt av Det annet vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 4. desember 1963 Oslo: 1964 , hentet/cited 2010-06-14 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/sc/
- Baldovin, John Francis, *Reforming the liturgy : a response to the critics* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2008, ISBN/ISSN: 978-0-8146-6219-9

- Härdelin, Alf og Katolsk informationstjänst, *Liturgi idag : tecken och stötesten* Stockholm: Credo katolsk tidsskrift ; Katolsk informationstjänst, 1970

Eller:/Or:

- Sacrosanctum concilium : konstitusjonen «Om den Hellige liturgi», «De Sacra Liturgia» - «Sacrosanctum concilium», vedtatt av Det annet vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 4. desember 1963 Oslo: 1964 , hentet/cited 2010-06-14 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/sc/
- Aune, Michael B., "Liturgy and theology : rethinking the relationship" i:/in: *Worship* 81, nr./issue 1&2 (2007), s./p. 46-68, 141-169, ISBN/ISSN: 0043-941x , hentet/cited 1&2 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001558214&site=ehost-live, http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001569602&site=ehost-live
- Heller, Dagmar og Thomas F. Best, *So we believe, so we pray : towards koinonia in worship* Geneva: WCC Publ., 1995, ISBN/ISSN: 2-8254-1159-0
- Heller, Dagmar og Thomas F. Best, So we believe, so we pray : towards koinonia in worship Geneva: WCC Publ., 1995 , hentet/cited 2010-09-02 fra/from http://tinyurl.com/2whtjor
- Lathrop, Gordon, "Et utvalg" i:/in:/from: *Holy things : a liturgical theology* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s./p. 1-179, ISBN/ISSN: 0-8006-2727-x/978-0-8006-3131-4
- Lutheran World Federation , Nairobi statement on worship and culture Geneva: 1996 , hentet/cited 2010-09-02 fra/from http://www.worship.ca/docs/lwf_ns.html

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:

Enten:/Either:

- *Fundamental liturgy* / Ansgar J. Chupungco red./ed. Collegeville, Minn: The Liturgical Press, 1998 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 0-8146-6162-9

Eller:/Or:

- Senn, Frank C., *Christian liturgy : Catholic and Evangelical* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8006-2726-1
- Thompson, Bard, *Liturgies of the Western church* Philadelphia: Fortress Press, 1980, ISBN/ISSN: 0-8006-1428-3

TEOL5465 - Katolsk sosiallære

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig essay
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-27
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2012-12-18
Trekkfrist:	2012-11-13

Generell informasjon

The subject is a core subject within the study program Master of Theology, Catholic Theology. It is also an elective within the study program Master in Religion, Society and Global Issues and the study program Master in Diaconia.

The subject covers three thematic areas within catholic theology: (a) Man as social being, human rights and duties, (b) The Church as source for premises, advices and social criticism, (c) Catholic social teaching in practice: The Church´s work for peace and human rights, against poverty and ecological crisis.

Studiekrav

The student will
- Participate in a study tour to Rome (one week)
- Write a book report (1200-2000 words) from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail
- Discuss preliminary essay drafts from the students in the seminar
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering

In order to pass TEOL5465 the student must fulfill all the requirements and write an essay (2800-4000 words). The essay is assessed with grades (A-F).

Re-sitting of the examination after fail grade is conducted as a 6 hour written test. Sick leave gives the right to delayed hand in of the essay.

Mål og innhold

The goal of this course is to understand the role and content of the social teaching of the Roman Catholic Church in our global society
The students will demonstrate the following skills:
- To demonstrate knowledge of the social teaching of the Roman Catholic Church, as it is expressed in the main social encyklicas, important conciliar documents and other relevant church documents
- To discuss the understanding within the Roman Catholic Church of the human person´s responsibility for society and politics and of the social and political task of the Church
- To demonstrate knowledge of the Church´s actual work for justice, peace, human rights, etc.

Merknad til litteraturlisten

Possible changes until the beginning of the semester.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg/An excerpt" i:/in:/from: *Modern Catholic social teaching : commentaries and interpretations* / Kenneth R. Himes et al. red./ed. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2005, s./p. 9-98, 522-544, ISBN/ISSN: 1-58901-058-2/1-58901-053-1 (Kompendium/Compendium)

- "An excerpt" i:/in:/from: *Preaching justice : Dominican contributions to social ethics in the twentieth century* / Francesco Compagnoni red./ed. Dublin: Dominican Pub., 2007, s./p. 13-37, 287-304, ISBN/ISSN: 1905604076/9781905604074/9781905604067/1905604068
- Bendikt 16, pave, Caritas in veritate Libreria Editrice Vaticana, 2009 , hentet/cited 2010-01-29 fra/from http://tinyurl.com/nhvska
- Benestad, J. Brian, "Et utvalg/An excerpt" i:/in:/from: *Church, state, and society : an introduction to Catholic social doctrine* Washington, D.C .: Catholic University of America Press, 2011, s./p. 35-112, 143-167, 342-402, ISBN/ISSN: 978-0-8132-1800-7/978-0-8132-1801-4
- Charles, Rodger, "A summary of Christian social teaching" i:/in:/from: *Christian social witness and teaching : the Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* Leominster: Gracewing, 1998 b./vol. 2, s./p. 390-436, 464f.
- Den Romersk-katolske kirke, "§1877-1948" i:/in:/from: *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s./p. 469-481, ISBN/ISSN: 82-7024-133-4
- Hornsby-Smith, Michael P., *An introduction to Catholic social thought* Cambridge: Cambridge University Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-521-86339-2/0-521-68199-5/978-0-521-86339-1 (elektronisk utg.)/978-0-521-68199-5 , hentet fra/cited from https://proxy.mf.no/login?url=http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9780511319723
- Tanner, Norman P., "Et utvalg/An excerpt" i:/in:/from: *The church and the world : Gaudium et spes, Inter mirifica* New York: Paulist Press, 2005, s./p. 3-90, ISBN/ISSN: 0-8091-4238-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Instruction on Christian freedom and liberation : Libertatis Conscientia 1986 , hentet/cited 2010-02-01 fra/from http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19860322_freedom-liberation_en.html
- Boff, Leonardo, *Cry of the earth, cry of the poor* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, ISBN/ISSN: 1-57075-136-6
- Catholic Bishops' Conference of England and Wales, The common good and the Catholic Church's social teaching 1996 , hentet/cited 2009-12-18 fra/from http://www.cori.ie/justice/cath_soc_thought/otherdocs/common_good.htm
- Charles, Rodger, *Christian social witness and teaching : the Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* Leominster, Herefordshire: Gracewing, 1998 b./vol. 1-2, s./p. .
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), Gaudium et Spes : Kirken i verden av i dag Oslo: St. Olav forlag, 1965 , hentet/cited 2009-12-18 fra/from http://www.katolsk.no/info/paul6/gs/
- Den Romersk-katolske kirke, Pontificia Commissio Justitia et Pax, *Compendium of the social doctrine of the Church* Citta del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2004, ISBN/ISSN: 88-209-7651-x
- Dupuy, Andre, *Words that matter : the Holy See in multilateral diplomacy : anthology (1970-2000)* New York City: Path to Peace Foundation, 2003, ISBN/ISSN: 0-9651613-4-x
- Dwyer, Judith A. og Elizabeth L. Montgomery, *The New dictionary of Catholic social thought* Collegeville, Minn.: Ligurgical Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-8146-5526-2
- Johannes 23, pave, Pacem in terris 1963 , hentet/cited 2010-02-1 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_xxiii/encyclicals/documents/hf_j-xxiii_enc_11041963_pacem_en.html
- Johannes Paul 2, Pave, Centesimus annus Rome: Libreria Editrice Vaticana, 1991 , hentet/cited 2010-2-1 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_01051991_centesimus-annus_en.html
- Johannes Paul 2, Pave, Evangelium vitae 1968 , hentet/cited 2010-11-10 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_25031995_evangelium-vitae_en.html
- Leo 13, pave, Rerum novarum : encyclical of Pope Leo XIII on Capital and Labor Rome: 1891 , hentet/cited 2010-2-1 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/leo_xiii/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_15051891_rerum-novarum_en.html

TEOL5470 - Metodismen og sosial hellighet

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

TEOL5470 gir en fordypning av hva sosial hellighet er innenfor metodistisk teologi, og bygger videre på kunnskapen tilegnet i TEOL2770. Et viktig perspektiv er teologiens anvendelse i en samfunnsmessig kontekst. Emnet blir behandlet ut fra tre hovedperspektiv: historisk, aktuelt og teologisk.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- skrive et referat av et kapittel i en lærebok eller av en artikkel (omfang: maks 1000 ord);
- skrive et referat av en kildetekst, og gi en kort analyse av kildeteksten (omfang: maks 1000 ord);
- skrive en drøfting over en selvvalgt problemstilling knyttet til pensum (omfang ca. 3000 ord);
- legge fram en av de tre skriftlige oppgavene i skrivegruppe eller seminar;
- gi respons på to studentframlegg i skrivegruppe eller seminar;
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5470 har mappevurdering som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av to av studentens skriftlige arbeider. Drøftingsoppgaven må alltid inngå i vurderingsmappen.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om metodismens sosiale engasjement fra 1700-tallet til i dag
- god kunnskap om hvorledes metodismen i dag definerer og anvender sin forståelse av sosial hellighet.
- forståelse for den teologiske begrunnelse for et metodistisk samfunnsengasjement.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* / Randy L. Maddox red./ed. Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1998, s./p. 161-195, ISBN/ISSN: 0-687-06045-1
- Heitzenrater, Richard P., *The poor and the people called Methodists, 1729-1999* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 2002, ISBN/ISSN: 0-687-05155-x
- Jennings, Theodore W., *Good news to the poor : John Wesley's evangelical economics* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-687-15528-2
- Marquardt, Manfred, *John Wesley's social ethics : praxis and principles* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-687-20494-1
- Metodistkirken i Nord-Europa, "Social principles" i:/in:/from: *The Northern Europe & Eurasia Book of discipline of the United Methodist Church* [s.l.]: The United Methodist Publ. House, 2009, s./p. 113-143, ISBN/ISSN: 82-8100-005-8
- Metodistkirken i Nord-Europa, "The nature, design, and general rules of our United Societies" i:/in:/from: *The Northern Europe & Eurasia Book of discipline of the United Methodist Church* [s.l.]: The United Methodist Publ. House, 2009, s./p. 90-92, ISBN/ISSN: 82-8100-005-8
- Witherington, Ben og Amy Laura Hall, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Wesleyan tradition : a paradigm for renewal* / Paul Wesley Chilcote red./ed. Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, s./p. 52-65, 175-188, ISBN/ISSN: 0-687-09563-8

TEOL5471 - Methodist theology - Doctrine

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "§101-104, 120-124" i:/in:/from: *The Book of Discipline of the United Methodist Church 2008* Nashville, Tenn.: United Methodist Publ. House, 2009, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 9780687647859
- Klaiber, Walter og Manfred Marquardt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Living grace : an outline of United Methodist theology* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2001, s./p. 76-153, 168-194, 210-220, 223-285, 319-382, ISBN/ISSN: 0-687-05452-4
- Runyon, Theodore, "An excerpt" i:/in:/from: *The new creation : John Wesley's theology today* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1998, s./p. 7-128, ISBN/ISSN: 0-687-09602-2
- Wesley, John, The general deliverance; The general spread of the Gospel; On divine providence , hentet/cited 1012-02-21 fra/from http://gbgm-umc.org/umhistory/wesley/sermons/
- Wesley, John, "An excerpt" i:/in:/from: *John Wesley's sermons : an anthology* / Albert C. Outler et al. red./ed. Nashville: Abingdon Press, 1959, s./p. 23-32, 111-121, 157-171, 183-191, 299-334, 371-391, 441-450, 465-473, 485-500, ISBN/ISSN: 9780687204953

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Abraham, William J. og James E. Kirby, *The Oxford handbook of Methodist studies* Oxford: Oxford University Press, 2009, ISBN/ISSN: 978-0-19-921299-6
- Campbell, Ted A., *Methodist doctrine : the essentials* 2. rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2011, ISBN/ISSN: 9781426727016
- Campbell, Ted A., *Wesleyan beliefs : formal and popular expressions of the core beliefs of Wesleyan communities* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 2010, ISBN/ISSN: 978-1-4267-1136-7
- Cobb, John B., *Grace and responsibility : a Wesleyan theology for today* Nashville: Abingdon Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-687-00769-0
- Jones, Scott J., *United Methodist doctrine : the extreme center* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, ISBN/ISSN: 9780687034857
- Maddox, Randy L., *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1998, ISBN/ISSN: 0-687-06045-1
- Maddox, Randy L., *Responsible grace : John Wesley's practical theology* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1994, ISBN/ISSN: 0-687-00334-2
- Rieger, Joerg, Grace under pressure : negotiating the heart of the Methodist tradition Nashville, Tenn. : General Board of Higher Education and Ministry, The United Methodist Church, 2011, ISBN/ISSN: 9780938162773
- Shier-Jones, Angela, *A work in progress* Peterborough: Epworth Press, 2005, ISBN/ISSN: 9780716205913
- Williams, Colin W., *John Wesley's theology today* London: Epworth, 1962
- Wilson, Kenneth, *Methodist theology* London: T&T Clark, 2011, ISBN/ISSN: 978-0-567-64498-5/978-0-567-03427-4

TEOL5510 - Trosopplæring og gudstjenesteliv med praksis

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kirkelig undervisning.
Emnet gir en grunnleggende innføring i de sentral praktisk-teologiske emneområdene kristen forkynnelse (homiletikk) og gudstjenesteliv (liturgikk) samt praksis i menighet.
Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studenten gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves det en utvidet praksisrapport i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å kunne melde seg opp til emnene PT574 og PT575.
Emnet består av fire delemner: A. Kristen forkynnelse (2/3 sp), B. Gudstjenesteliv (2/3 sp), og C. Muntlighet og personlig uttrykk (1 1/3 sp) D. Menighetspraksis (7 1/3 sp). Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og gir til sammen 10 studiepoeng.

Arbeidsform og organisering
Undervisning vil skje i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Studiepoengreduksjon

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT202-04V Gudstjeneste og forkynnelse, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT502-04V forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT272 forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte)
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis
- levere en praksisoppgave fra menighetspraksis (4000 ord) etter en fastlagt mal
- innlevere preken/andakt holdt under praksis med en kort refleksjon (refleksjonsnotatet er 1000-1500 ord)
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5510 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".
I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet menighetspraksis PT272/TEOL2510).

Mål

DELEMNE A. Homiletikk: forkynnelse i gudstjeneste og menighet (2/3 SP)
Helt fra kirkens begynnelse har evangeliet blitt forkynt gjennom muntlig tale, først og fremst i rammen av gudstjenesten. I luthersk teologi har forkynnelsen en sentral plass. Dette kommer til uttrykk ved at den kan betegnes som et «nådemiddel». Forkynnelsen kan imidlertid ikke bare videreføre fortidens talemåter, men må hele tiden søke å kommunisere med dagens mennesker på en slik måte at disse kan oppleve det kristne budskap som en gyldig livstolkning i sine liv.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:

- kunnskap om prekenens funksjon i menighet og gudstjeneste, herunder tilhørernes rolle og prekenens ledelsesdimensjon ,
- kjennskap til forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kjennskap til prekenforberedelsens metodikk

DELEMNE B. Liturgikk: innføring (2/3 SP)
Dette skal sammen med delemne C gi konkrete grunnkunnskaper og ferdigheter i gudstjenestearbeid både for kateketer, diakoner og prester. Undervisningen skal gi studentene kjennskap til hovedtrekkene i liturgisk teologi og kunnskap om gudstjenesten som del av menighetens virksomhet, og gjennom eget arbeid med gudstjenester skal studentene inspireres til refleksjon og bevisstgjøring omkring ulike sider ved det gudstjenestearbeidet de møter i praksis.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil deler av undervisningen kunne erstattes av et lesepensum tilpasset det kirkesamfunnet studenten tilhører.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om høymessens liturgi
- kunnskap om kirkeår, kirkerom og kirkelige symboler og evne til å anvende denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid
- kjennskap til prestens lederrolle i forbindelse med gudstjenestearbeidet
- kjennskap til Den norske kirkes liturgiske bøker og et utvalg gudstjenesteordninger
- evne til planlegge en gudstjeneste og en salmeliste

DELEMNE C. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 1/3 SP)
Emnet forbereder studentene til menighetspraksis. Studiet og skal utvikle studentenes personlige uttrykk innenfor liturgifaget, med særligsikte på messesang og memorering av liturgiske tekster. Ferdighetene øves også i studentenes egen forkynnelse og gudstjenesteledelse i menighetspraksis og også andre læringsprosesser er integrert med delemne D (menighetspraksis).
Arbeidsformene er undervisning i seminarform, gruppeøvelse under instruksjon og individuell instruksjon.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til memorering og muntlighet
- evne til messesang
- evne til stemmebruk og diksjon
- evne til nervøsitetsmestring
- evne til egenøvelse

DELEMNE D. MENIGHETSPRAKSIS (7 1/3 SP)
Veiledet menighetspraksis varer i 4 uker og finner sted i en menighet i Den norske kirke eller i annet kirkesamfunn. Gjennom menighetspraksis skal studenten lære å møte lokalt menighetsliv på en faglig kvalifisert måte ved å få mulighet og hjelp til observasjon og refleksjon, og til selv å gjøre erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å reflektere over egne erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner,
- evne til å vurdere og reflektere over erfaringen av egen formidling i disse funksjonene
- evne til å observere, analysere og reflektere teologisk over lokalt menighetsliv.
- evne til å forkynne

PRAKTISK GJENNOMFØRING OG EVALUERING
Praksisperioden består av to elementer som normalt er integrert i hverandre:
- tre ukers observerende praksis
- en uke med deltakelse i pastorale (event. kateketiske eller diakonale) funksjoner.

Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studentene gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves en utvidet praksisoppgave i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å bli opptatt på emnene PT 504 og 505.
Alle skriftlige innleveringer skal gjøres i praksisperioden og leveres umiddelbart etterpå.
Den praktiske og faglige tilrettelegging av praksisperioden ledes av fakultetets praksisleder.
Det utbetales ingen lønn under praksisperioden.
Studenter som har deltakende praksis blir vurdert med sikte på egnethet til kirkelig tjeneste. Det er utarbeidet egne kriterier for denne vurderingen.
Se «Informasjonsmappe om veiledet menighetspraksis PT272»

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Jakobsen, Rolv Nøtvik og Gunnfrid Ljones Øierud, "Et utvalg" i:/in:/from: *Prekenbeskrivelse : forstå - formidle - forbedre - forkynne* Oslo: Høyskoleforlaget, 2009, s./p. 39-110, ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 81-103, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4 (Kompendium/Compendium)

- Saxegaard, Fredrik, "Presten som symboliserende, strategisk og samhandlende leder : en modell for sokneprestens lederskap i folkekirken" i:/in : *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (2009), s./p. 17-29, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det skapende ordet : en prekenlære* Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 237-248, ISBN/ISSN: 82-00-22462-7 , hentet fra/cited from http://www.nb.no/utlevering/contentview.jsf?&urn=URN:NBN:no-nb_digibok_2008022704085

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, "Menigheten som lærende fellesskap : sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 59, nr./issue 4 (2008), s./p. 227-245, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Byström, Jan og Leif Norrgård, "Liturgisk teologi" i:/in:/from: *Mer än ord : liturgisk teologi och praxis* Stockholm: Verbum, 1996, s./p. 41-57, ISBN/ISSN: 91-526-2244-4 (Kompendium/Compendium)
- Hansen, Geir, *ORDO - som felleskristen arv og spenningsregulerende system : forelesningsmanus* , s./p. 13 (Se Fronter/Check Fronter)
- Holien, Anny, *Gudstjenesten - "et sted å være, et sted å lære" : en studie av hvordan noen gudstjenesteledere lar barn delta* [Oslo]: A. Holien, 2010, s./p. 78, [3] bl. , hentet fra/cited from http://ask.bibsys.no/ask/action/show?kid=biblio&cmd=reload&pid=11467714x
- Hovda, Robert W., "Presiding in liturgical celebration : presence" i:/in:/from: *Strong, loving and wise : presiding in liturgy* Minnesota: Liturgical Press, 1976, s./p. 53-61, ISBN/ISSN: 9780814612538 (Kompendium/Compendium)
- Johnsen, Elisabeth Tveito, "Barn og unges deltakelse i gudstjenesten som ekklesiologisk utfordring : en diskuranalytisk refleksjon med utgangspunkt i to praksisfortellinger" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 59, nr./issue 4 (2008), s./p. 247-256, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Wenell, Fredrik, "Från underhållning til engagement" i:/in: *Reflektorium : nordisk tidsskrift for ungdomsstudier og religionspædagogik* 1 (2002), s./p. 23-41, ISBN/ISSN: 1602-740x

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Lathrop, Gordon, *The pastor : a spirituality* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-8006-3801-8/978-0-8006-3801-6

TEOL5511 - Trosopplæring og gudstjenesteliv med praksis

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kirkelig undervisning.
Emnet gir en grunnleggende innføring i de sentral praktisk-teologiske emneområdene kristen forkynnelse (homiletikk) og gudstjenesteliv (liturgikk) samt praksis i menighet.
Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studenten gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves det en utvidet praksisrapport i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å kunne melde seg opp til emnene PT574 og PT575.
Emnet består av fire delemner: A. Kristen forkynnelse (2/3 sp), B. Gudstjenesteliv (2/3 sp), og C. Muntlighet og personlig uttrykk (1 1/3 sp) D. Menighetspraksis (7 1/3 sp). Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og gir til sammen 10 studiepoeng.

Arbeidsform og organisering
Undervisning vil skje i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Studiepoengreduksjon

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT202-04V Gudstjeneste og forkynnelse, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT502-04V forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT272 forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte)
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis
- levere en praksisoppgave fra menighetspraksis (4000 ord) etter en fastlagt mal
- innlevere preken/andakt holdt under praksis med en kort refleksjon (refleksjonsnotatet er 1000-1500 ord)
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5510 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".
I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet menighetspraksis PT272/TEOL2510).

Mål

DELEMNE A. Homiletikk: forkynnelse i gudstjeneste og menighet (2/3 SP)
Helt fra kirkens begynnelse har evangeliet blitt forkynt gjennom muntlig tale, først og fremst i rammen av gudstjenesten. I luthersk teologi har forkynnelsen en sentral plass. Dette kommer til uttrykk ved at den kan betegnes som et «nådemiddel». Forkynnelsen kan imidlertid ikke bare videreføre fortidens talemåter, men må hele tiden søke å kommunisere med dagens mennesker på en slik måte at disse kan oppleve det kristne budskap som en gyldig livstolkning i sine liv.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om prekenens funksjon i menighet og gudstjeneste, herunder tilhørernes rolle og prekenens ledelsesdimensjon ,

- kjennskap til forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kjennskap til prekenforberedelsens metodikk

DELEMNE B. Liturgikk: innføring (2/3 SP)
Dette skal sammen med delemne C gi konkrete grunnkunnskaper og ferdigheter i gudstjenestearbeid både for kateketer, diakoner og prester. Undervisningen skal gi studentene kjennskap til hovedtrekkene i liturgisk teologi og kunnskap om gudstjenesten som del av menighetens virksomhet, og gjennom eget arbeid med gudstjenester skal studentene inspireres til refleksjon og bevisstgjøring omkring ulike sider ved det gudstjenestearbeidet de møter i praksis.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil deler av undervisningen kunne erstattes av et lesepensum tilpasset det kirkesamfunnet studenten tilhører.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om høymessens liturgi
- kunnskap om kirkeår, kirkerom og kirkelige symboler og evne til å anvende denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid
- kjennskap til prestens lederrolle i forbindelse med gudstjenestearbeidet
- kjennskap til Den norske kirkes liturgiske bøker og et utvalg gudstjenesteordninger
- evne til planlegge en gudstjeneste og en salmeliste

DELEMNE C. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 1/3 SP)
Emnet forbereder studentene til menighetspraksis. Studiet og skal utvikle studentenes personlige uttrykk innenfor liturgifaget, med særligsikte på messesang og memorering av liturgiske tekster. Ferdighetene øves også i studentenes egen forkynnelse og gudstjenesteledelse i menighetspraksis og også andre læringsprosesser er integrert med delemne D (menighetspraksis).
Arbeidsformene er undervisning i seminarform, gruppeøvelse under instruksjon og individuell instruksjon.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til memorering og muntlighet
- evne til messesang
- evne til stemmebruk og diksjon
- evne til nervøsitetsmestring
- evne til egenøvelse

DELEMNE D. MENIGHETSPRAKSIS (7 1/3 SP)
Veiledet menighetspraksis varer i 4 uker og finner sted i en menighet i Den norske kirke eller i annet kirkesamfunn. Gjennom menighetspraksis skal studenten lære å møte lokalt menighetsliv på en faglig kvalifisert måte ved å få mulighet og hjelp til observasjon og refleksjon, og til selv å gjøre erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å reflektere over egne erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner,
- evne til å vurdere og reflektere over erfaringen av egen formidling i disse funksjonene
- evne til å observere, analysere og reflektere teologisk over lokalt menighetsliv.
- evne til å forkynne

PRAKTISK GJENNOMFØRING OG EVALUERING
Praksisperioden består av to elementer som normalt er integrert i hverandre:
- tre ukers observerende praksis
- en uke med deltakelse i pastorale (event. kateketiske eller diakonale) funksjoner.

Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studentene gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves en utvidet praksisoppgave i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å bli opptatt på emnene PT 504 og 505.
Alle skriftlige innleveringer skal gjøres i praksisperioden og leveres umiddelbart etterpå.
Den praktiske og faglige tilrettelegging av praksisperioden ledes av fakultetets praksisleder.
Det utbetales ingen lønn under praksisperioden.
Studenter som har deltakende praksis blir vurdert med sikte på egnethet til kirkelig tjeneste. Det er utarbeidet egne kriterier for denne vurderingen.
Se «Informasjonsmappe om veiledet menighetspraksis PT272»

TEOL5540 - Innføring i praktisk teologi med praksis

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

TEOL2540 bygger på TEOL1540. Praksis vil være både observerende, reflekterende og deltakende.

Emnet er organisert i tre delemner: A. Praksisstudium i menighet, B. Kristen forkynnelse, C. Gudstjenesteliv. Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og hele emnet gir til sammen 10 studiepoeng.
For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1640 og SAM1030, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT272 Forkynnelse..., reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- delta i PT-gruppe
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen en fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen en fastsatt frist
- levere inn en preken/andakt holdt under praksis med et kort refleksjonsnotat (ca. 500 ord) skrevet etter gjennomføringen
- levere inn en gudstjenesteagenda med et refleksjonsnotat (500-800 ord) skrevet etter gjennomføringen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret
- bestå en kortprøve (2 timer)

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5540 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål

A. PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet inngår i TEOL1740, TEOL1540 , TEOL2540 og TEOL2541 (forberedes i TEOL1640 og avsluttes i TEOL2542) og har sin har sin forankring i disse modulene. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over tre semester, og denne finner sted i et ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke, i annet kirkesamfunn eller organisasjon. Studenten får veiledning 1 gang per måned av en av de som er ansvarlige for ungdomsarbeidet i praksismenigheten. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet, og i særlig grad sin egen rolle som ungdomsleder samt menighetens profil og kontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk PT-gruppe på MF.

Det forutsettes at litteraturen under delemne A i TEOL1540 brukes som ressurslitteratur. Se for øvrig «Informasjonsmappe praksis ved UKT PT202».

B. KRISTEN FORKYNNELSE
Dette delemnet gir en innføring i forkynnelsens teologi og oppdrag. Både forkynnelse hos Jesus og i NT, så vel som forkynnelse på reformasjonstiden er emner som vil bli behandlet. Studieområdet fokuserer videre på de særlige utfordringer forkynnelsen møter i vår postmoderne tid innenfor ulike kontekster og spesielt overfor ungdom. Delemnet har som mål å vise hvordan forkynnelsen kan kommunisere med dagens mennesker, og særlig ungdom, på en slik måte at disse opplever det kristne budskap som en relevant og gyldig livstolkning. Dette forutsetter en bevissthet om adressat og kontekst. Det vil også bli arbeidet med betydningen av predikantens person, i tillegg til at studentene skal gis veiledning og motivasjon til å kunne modnes som forkynnere både faglig, menneskelig og

åndelig.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag
- god kunnskap om betydningen av predikantens person
- kunnskap om forkynnelsens funksjon i gudstjenesten og andre kontekster
- innsikt i de særlige utfordringer forkynnelsen møter i samtiden, og spesielt overfor ungdom
- innsikt i prekenforberedelsens metodikk
- ferdighet i praktisk forkynnelse

C. GUDSTJENESTELIV

Delemne C fokuserer på gudstjenesteliv for ungdom, og skal både bevisstgjøre studentene på hva gudstjenesten er, og hjelpe dem til å utvikle ferdigheter for å kunne lede gudstjenester og møter. Faget består av to hovedområder: Ungdom og gudstjenesteliv, og praktisk gudstjenestearbeid for og med ungdom. Ungdom og gudstjenesteliv gir en innføring i høymessen, i Den norske kirkes gudstjenestebøker og i liturgiens intensjon og teologi. Det forutsettes kjennskap til Gudstjenestebok for Den norske kirke (se Supplerende litteratur). Emnet fokuserer videre på problemstillinger i skjæringspunktet mellom ungdomsarbeid og gudstjenesteliv. Hva er forholdet mellom ungdomsarbeidet og menighetens gudstjenesteliv? Hvilken type gudstjeneste er det ungdom finner seg til rette i? Hva er forskjellen på et møte og en gudstjeneste, og hva gjør en gudstjeneste til en gudstjeneste? Delemnet vil videre belyse gudstjenestens tekstlige og musikalske uttrykk og bevisstgjøre studentene på utvalget av salmer, sanger og musikk i gudstjenester og møter for ungdom. Studentene skal også reflektere over egne gudstjenesteerfaringer samt utvikle ferdigheter til å foreta liturgiske og strategiske valg for å kunne bygge opp et varig gudstjenestearbeid for og med ungdom.
I praktisk gudstjenestearbeid vil studentene lære å jobbe i team med å skape og gjennomføre gudstjenester for ungdom. I denne sammenheng skal de også lære å lage gudstjenesteagender. Studentene vil gjennom øvelser arbeide med å utvikle ferdigheter som gudstjeneste- og møteledere.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om gudstjenesters egenart
- innsikt i liturgiens teologi og intensjon i samspill mellom tradisjon og fornyelse i Den norske kirke
- kunnskap om reformmaterialet og evne til å reflektere over bruk av rom, kropp, tekst og musikk i - - utforming av gudstjenester spesielt for og med ungdom
- kunnskap om problemstillinger i skjæringsfeltet mellom ungdomsarbeid og gudstjenesteliv
- kunnskap om og ferdigheter i hvordan en kan bygge opp et kontinuerlig gudstjenestearbeid for og med ungdom
- kunnskap om dramaturgi og oppsett av gudstjenesteagenda
- kunnskap om og ferdighet i gudstjeneste- og møteledelse

TEOL5542 - Ungdomsdiakoni og sjelesorg med praksis

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

TEOL5570 - Kristen spiritualitet i dialog med aktuelle strømninger

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert master i teologi, studieretning metodistisk teologi.

TEOL5570 skal belyse og ta opp til drøfting to alternative tilnærminger til fromhet som er aktuelle i dag, en erfaringsbasert fromhet som enten tar utgangspunkt i opplevelsen eller den enkeltes personlig historie, eller en objektiv fromhet som har sin kilde i ytre ting eller handlinger.

Emnet består av tre delemner:
A. Kristen spiritualitet i dialog med det postmoderne
B. Kristen spiritualitet i dialog med den nye åndeligheten
C. Materialistisk spiritualitet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST503 Postmodernitet reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav

Studenten skal
- delta i 75 prosent av undervisningen.
- levere referat og drøfting av et kapittel fra pensum (omfang, maks 1000 ord). Referatet presenteres i gruppen som innledning til samtale
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5570 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). For å kunne få avsluttende vurdering må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne

Ved ny/utsatt prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve. Ny karakter (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål

A. KRISTEN SPIRITUALITET I DIALOG MED DET POSTMODERNE (3 SP)

MÅL
Studiet skal gi
- god kunnskap om den postmoderne virkelighetsforståelse
- god kunnskap om hvordan kristen fromhet kan etableres innefor den postmoderne ramme

B. KRISTEN SPIRITUALITET I DIALOG MED DEN NYE ÅNDELIGHETEN (5 SP)

MÅL
Studiet skal gi
- kunnskap om den nye åndeligheten.
- god kunnskap om kirkens respons på den nye åndeligheten.

C. MATERIALISTISK SPIRITUALITET (2 SP)

MÅL
Studiet skal gi
- kjennskap til den teologiske basis for materialistisk spiritualitet.
- god kunnskap om hvordan en åndelighet preget av ytre ting og handlinger kan fungere.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Downey, Michael, *Understanding Christian spirituality* New York: Paulist Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8091-3680-5
- Grenz, Stanley J., "Et utvalg" i:/in:/from: *A primer on postmodernism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1996, s./p. 1-56, 161-174, ISBN/ISSN: 0-8028-0864-6

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Månsus, Harry, *Livet har en fremtid : om livsmot og befriende åndelighet* Oslo: Luther, 2003, ISBN/ISSN: 82-531-4446-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Engedal, Leif Gunnar [et al.], "Et utvalg" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* / Arne Tord Sveinall et al. red./ed. [Oslo]: Egede institutt, 2000, s./p. 9-135, 259-332, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Landsy, Steen og Pernille Aagaard, *Spirituel dialog : erfaringer fra tre års samtaler mellem alternative og kirkelige* [København]: Nyt Aspekt & Ikon, 2002, ISBN/ISSN: 87-89924-04-5
- Laugerud, Tore, *Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid : betenkning til Kirkemøtet 1999* [Oslo]: Kirkerådet, 1999

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Cunningham, Lawrence S. og Keith J. Egan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian spirituality : themes from the tradition* New York: Paulist Press, 1996, s./p. 183-202
- Tjørhom, Ola, *Smak av himmel, lukt av jord : materialistisk spiritualitet* [Oslo]: Verbum, 2005, ISBN/ISSN: 82-543-1013-0

TEOL5580 - Ledelse i kirken

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i kirkelig undervisning, Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Bestått kortprøve (2,5 timer) i emnets kjernepensum
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-12

Generell informasjon

Emnet TEOL5580 gir en innføring i ulike teorier om ledelse i kirken, hentet både fra teologiske disipliner og fra organisasjons- og ledelsesfaget. Emnet sikter mot å utvikle studentenes kunnskap om og evne til å reflektere over ledelsesutfordringer relatert til kirkens identitet og oppdrag. Emnet er tverrprofesjonelt idet det belyser hvordan kirkelige profesjoner hver for seg og sammen utøver ledelse; med særskilt vekt på prest, diakon og kateket. Emnet tematiserer samarbeid mellom profesjoner, og mellom ansatte og frivillige, med særlig fokus på to områder: 1) Team og teamledelse, 2) De særlige ledelsesutfordringer på lokalkirkelig nivå i Den norske kirke.
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene profesjonsstudiet i teologi og mastergrad i diakoni, og valgemne i mastergrad i kirkelig undervisning.

Arbeidsform og organisering
Forelesninger og seminarundervisning. Problembasert læring bli brukt som undervisningsmetode.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent deltakelse og fremmøte (75 prosent) i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (2 sekvenser),
- få godkjent fremmøte, inkl. deltagelse på to øvingsdager dersom disse arrangeres
- få godkjent to innleverte individuelle PBL-notat (1000-1500 ord, ca.3-4 sider), ett til hver PBL-sekvens,
- få godkjent to innleverte gruppeprodukter, ett fra hver PBL-sekvens,
- bestå en kortprøve (2,5 timer) i emnets kjernepensum,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5580 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om ulike teorier om ledelse i kirken, hentet fra teologiske disipliner og fra organisasjons- og ledelsesfaget,
- Kunnskap om Den norske kirkes organisering av arbeidsgivermyndighet og beslutningsmyndighet, samt profesjonenes arbeidsoppgaver og ledelsesansvar,
- God kunnskap om ulike teorier om team og teamledelse, samt kunnskap om hvordan disse kan anvendes i en kirkelig kontekst,
- Kunnskap om ledelsesutfordringer i lokalkirken, med vekt på samhandling mellom profesjonene og samhandling med frivillige
- Kunnskap om nytestamentlige perspektiver på ledelse og tjeneste i kirken
- Kunnskap om kjønnsperspektiver på ledelse
- Kunnskap om konfliktforståelse og konflikthåndtering i en kirkelig kontekst,
- Evne til å forstå og utvikle egen ledelses- og samarbeidsatferd.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Akerø, Hans Arne, "Ni teser om den ordinerte tjeneste og de kirkelige råd i Den norske kirke" i:/in:/from: Mellom embetsmyndighet og demokrati : prestetjenesten i Skandinavia siden 1905 [Oslo]: Den norske kirkes presteforening, 2006, s./p. 127-150, ISBN/ISSN: 82-90561-15-6/978-82-90561-15-9 (Kompendium/Compendium)

- Askeland, Harald, "Lederskap og kjønn - generelle og kirkelige perspektiv" i:/in:/from: *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s./p. 144-160, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0 (Kompendium/Compendium)
- Askeland, Harald, "Menigheter og utfordringer for en kirke i endring : lederroller, ledelse og kompetansebehov" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 137-152, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Askeland, Harald, "Menigheten som organisasjon og trossamfunn : organisasjonsteoretiske grunnperspektiver og forståelsen av menighet i endring" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 115-136, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Birkedal, Erling, "Aktører - prosess - erfaring : systematisk utviklingsarbeid i et utvalg folkekirkemenigheter" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 25-50, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Dietrich, Stephanie, "Diakonitjenesten i Den norske kirke i et økumenisk perspektiv" i:/in:/from: *Diakoni : en kritisk lesebok* / Kai Ingolf Johannessen et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 45-68, ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9 (Kompendium/Compendium)
- Grønhaug, Kjell, Odd H. Hellesøy og Geir Kaufmann, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ledelse i teori og praksis* Bergen: Fagbokforl., 2001, s./p. 25-71, 93-220, 241-254, ISBN/ISSN: 82-7674-507-5/978-82-7674-507-8
- Hegstad, Harald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den virkelige kirke : bidrag til ekklesiologien* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 125-147, ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Hegstad, Harald, "Menighetsutvikling i folkekirken : grunnlag og formål" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 9-24, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Heitmann, Jan H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Vellykkede organisasjoner* Lier: Heitmann PLUS, 2010, s./p. 59-94, ISBN/ISSN: 978-82-992147-6-6 (Kompendium/Compendium)
- Kirkemøtet, *Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster : saksfremlegg til Den norske kirkes Kirkemøte 2011* (2011) (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://www.kirken.no/?event=DoLink&famID=169281
- Kirkemøtet, *Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster : komitémerknader og vedtak fra Den norske kirkes Kirkemøte 2011* (2011) (Kompendium/Compendium), hentet/cited 2012-05-08 fra/from http://www.kirken.no/?event=DoLink&famID=169281
- Kleiven, Tormod, "I maktens tjeneste eller makt til å tjene" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (2006), s./p. 3-13, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Lannem, Turid Skorpe, "Like barn leikar best eller gir mangfald mest?" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 99-114, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Palmer, Parker J., "Leading from within" i:/in:/from: *Let your life speak : listening for the voice of vocation* San Francisco, Calif.: Jossey-Bass, 2000, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-7879-4735-0 (Kompendium/Compendium)
- Røsæg, Nils Aksel, "Ledelsesstrukturer i NT og den eldste kirke" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 70 (1999), s./p. 3-20, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium)
- Sjøvold, Endre, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teamet : utvikling, effektivitet og endring i grupper* Oslo: Universitetsforl., 2006, s./p. 23-179, 207-239, 253-294, ISBN/ISSN: 82-15-00520-9/978-82-15-00520-1
- Torkelsen, Terje, "Når samtale ikke fører fram." i:/in: Halvårsskrift for praktisk teologi , nr./issue 2 (2006), s./p. 15-26, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Ulstein, Jan Ove, "Den differensierte tenesta og den vigsla kateketen" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (2009), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bass, Diana Butler, *The practicing congregation : imagining a new old church* Herndon, Va.: Alban Institute, 2004, ISBN/ISSN: 1-56699-305-9
- Carroll, Jackson W., *God's potters : pastoral leadership and the shaping of congregations* Grand Rapids, Mich. ,: Eerdmans, 2006, ISBN/ISSN: 0-8028-6320-5
- Clarke, Andrew D., *Serve the community of the church : Christians as leaders and ministers* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2000, ISBN/ISSN: 0-8028-4182-1/978-0-8028-4182-7
- Cormode, Scott, *Making spiritual sense : Christian leaders as spiritual interpreters* Nashville: Abingdon Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-687-49223-8/978-0-687-49223-7
- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Nessan, Craig L., *Beyond maintenance to mission : a theology of the congregation* 2nd utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2010, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6326-1
- Stoltenberg, Sverre, *Når fellesskapet belastes : om medarbeiderkonflikter i menighet og forsamling* [Oslo]: Luther, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-531-4641-6
- Van Gelder, Craig, *The ministry of the missional church : a community led by the spirit* Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 2007, ISBN/ISSN: 0-8010-9139-x/978-0-8010-9139-1

TEOL5610 - Misjon i forandring - hovedspørsmål i missiologien

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Master in Religion, Society and Global Issues, Master i kirkelig undervisning, Master i Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Skriftlig klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-23
Tid:	08:30
Varighet:	6 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-14
Trekkfrist:	2012-11-09

Eksamenstype:	Bokrapport
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-23
Tid:	08:30

Generell informasjon

Dette emnet vil fokusere på de hovedspørsmål som missiologien arbeider med. De ulike "paradigmer" innen misjonsforståelsen fra oldtiden til i dag vil bli analysert og vurdert med sikte på å møte de utfordringer som kirken står overfor i dagens misjonssituasjon. Dette vil bl. a. innbefatte den teologiske begrunnelse for misjon, misjonal ekklesiologi, misjonens forhold til andre religioner og åndelig konflikt, kontekstualisering, misjonens sosiale engasjement for fattigdom, fred og frigjøring, økumenikk og eskatologi. En vil drøfte de svarene som gis innenfor de store kristne tradisjonene; den ortodokse, katolske, protestantisk økumeniske, evangelikale og pentekostale. Siktemålet er å utvikle en misjonsteologi som både er bibelsk forankret og relevant i vår tids globale kontekst.

Studiepoengreduksjon

Emnet har 5 poengs studiepoengsreduksjon mot MV602.

Studiekrav

Få godkjent en bokrapport (ca. 2000 ord) levert innen en fastsatt frist.
Delta i evaluering av studietilbudet og /eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5610 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- god kunnskap om hvorledes kirken i sin ulike konfesjonelle former har forstått og praktisert sitt misjonsoppdrag opp gjennom historien,
- god kunnskap om misjonens teologiske begrunnelse
- god kunnskap om ulike misjonsparadigmer, de misjonsteologiske hovedspørsmål og den misjonspraksis som kjennetegner vår egen tid,
- kunnskap om de hovedfaktorer i kirke og samfunn som har påvirket kirkens misjonsteologi og misjonspraksis,
- evne til å drøfte og presentere en missiologi for vår tid.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Ahonen, Risto A., *Mission in the new millennium : theological grounds for world mission* Helsinki: The Finnish Evangelical Lutheran Mission, 2006, ISBN/ISSN: 951-624-335-5
- Bosch, David J., "An excerpt" i:/in:/from: *Transforming mission : paradigm shifts in theology of mission* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1991, s./p. 1-55, 79-83, 113-129, 170-520, ISBN/ISSN: 0-88344-744-4/0-88344-719-3
- Engelsviken, Tormod, *Spiritual conflict in today's mission : a report from the consultation on "Deliver us from evil", August 2000, Nairobi, Kenya* Nairobi, Kenya: Association of Evangelicals of Africa, 2001, ISBN/ISSN: 1-887983-24-4
- Nussbaum, Stan, *A reader's guide to Transforming mission* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2005, ISBN/ISSN: 1-57075-594-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Berentsen, Jan-Martin, *Teologi og misjon : trekk fra protestantismens historie fram til vårt århundre* Oslo: Luther, 1990, ISBN/ISSN: 82-531-4226-9
- Berentsen, Jan-Martin, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen, *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3

- Engelsviken, Tormod, "Convergence or divergence : the relationship between recent ecumenical and evangelical mission documents" i:/in: *Swedish missiological theme s* 89, nr./issue 2 (2001), s./p. 197-220, ISBN/ISSN: 0346-217x
- Kirk, J. Andrew, *What is mission? : theological explorations* London: Darton Longman and Todd, 1999, ISBN/ISSN: 0-232-52326-6
- Kirk, J. Andrew, *Vad är mission? : en teologisk undersökning* Örebro: Libris, 2003, ISBN/ISSN: 91-7195-633-6
- Yates, Timothy, *Christian mission in the twentieth century* Cambridge: Cambridge University Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-521-43493-9/0-521-56507-3

TEOL6111 - Hebraisk språk og gammeltestamentlig tekstkritikk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig – Emnet går generelt om våren.)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste g

Generell informasjon

Dette fordypningsemnet retter seg mot studenter som er motiverte for å øke sine evner til å arbeide faglig med bibelske og utenombibelske tekster på hebraisk. Omfanget av tekstpensum er på ca. 8 sider hebraisk og/eller arameisk tekst og det er ulike pensumvarianter. Det er sperre mot å velge tekstar til særemnet fra HE151 og HE152.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med GT618 Hebraisk språk reduseres dette emnet med 5 stp.
Med GT601 Hebraisk språk reduseres dette emnet med 5 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Dersom emnet velges som en del av TEOL5120, gjelder andre studiekrav og evalueringsformer; se emnebeskrivelsen/-arket for TEOL5120.

Mål og innhold

Studenten skal -ha utdypende kunnskap om teksthistorien til den hebraiske bibelen og egenarten i gammeltestamentlig tekstkritikk,-ha utdypende kunnskap om den hebraiske grammatikken, -ha evne til å arbeide språklig med et bredere utvalg av bibelske og/eller utenom-bibelske tekster.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bartholdy, Henrik, "Et utvalg" i:/in:/from: *Håndbog i gammeltestamentlig tekstkritik* København: Det Danske Bibelselskab, 2003, s./p. 11-39, 55-74, 113-124, ISBN/ISSN: 87-7523-479-3
- Tov, Emanuel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Textual criticism of the Hebrew Bible* 3. utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2012, s./p. 115-127, 155-219, 263-282, ISBN/ISSN: 978-0-8006-9664-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Gesenius, Wilhelm og E. Kautzsch, *Gesenius' Hebrew grammar* 2nd english ed / rev. in acc. with the twenty-eight German utg./ed. Oxford: Clarendon Press, 1910, s./p. XVI, 598 s. /
- Jouon, Paul og T. Muraoka, *A grammar of Biblical Hebrew* Revised utg./ed. Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1991 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 88-7653-595-0
- Kelley, Page H., Daniel S. Mynatt og Timothy G. Crawford, *The Masorah of Biblia Hebraica Stuttgartensia : introduction and annotated glossary* Grand Rapids, Mich.: William Eerdmans, 1998, ISBN/ISSN: 0-8028-4363-8
- Waltke, Bruce K. og M. O'Connor, *An introduction to biblical Hebrew syntax* Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1990, ISBN/ISSN: 0-931464-31-5
- Würthwein, Ernst, *The text of the Old Testament : an introduction to the Biblia Hebraica* 2nd utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0788-7

TEOL6133 - Profeti og historieskriving i det andre templets tid

Emneansvarlig:	Karl William Weyde (Karl.W.Weyde@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Jødenes tilbakekomst til Jerusalem fra Babylon i år 538 e.Kr. førte til endringer i deres tro og teologi. Dette gjenspeiles i Det gamle testamente. I dette emnet skal vi fokusere på to viktige endringer:

1. Profetene får etter hvert en annen funksjon enn de såkalte kallsprofetene hadde tidligere. Navngitte profeter blir sjeldne, i deres sted kommer anonyme profeter og profetkretser. Deres primære oppgave blir å tolke eldre profetord og annen tradisjon inn i en ny tid. Hvilken forbindelse er det mellom deres virksomhet og eldre profeti? Hvordan er forholdet mellom den yngre profeti og loven, som utgjør fundamentet for den ettereksilske menighetens tro og eksistens?

2. Israels historie i kongetiden blir skrevet på nytt i Krønikebøkene etter tilbakekomsten fra Babylon. Men i disse bøkene fremstilles historien annerledes enn i Det deuteronomistiske historieverket. Hvorfor er det slik? Esra-Nehemja-bøkene beskriver gjenoppbyggingen av Jerusalem og templet etter tilbakekomsten. Men også lesningen av disse bøkene reiser spørsmål av historisk og litterær karakter: Er det ideologiske og teologiske interesser som styrer deres fremstilling av historien? Hvor pålitelige er disse bøkene som historiske kilder?

Emnets undervisningsform er forelesninger.

Dette fordypningsemnet kan inngå som delemne B (5 stp) i TEOL5120 "Det gamle testamente: Skriftene og valgfritt fordypningsemne" (10 stp). Da gjelder bestemmelsene om avsluttende vurdering av TEOL5120.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6133 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført studium ha
- god kunnskap om profeti i det andre templets tid
- god kunnskap om Krønikebøkenes og Esra-Nehemjabøkenes egenart og teologiske profil
- ferdigheter i å tolke følgende tekster i norsk oversettelse: Jes 66,1-24; Hag 1,1-15; Sak 1,1-17; Sak 14,1-21; Mal 3,1-5; Mal 4,4-6; Esra 5,1-6,22; Esra 9,1-15; Neh 8,1-18; Neh 13,1-31; 1 Køn 28,1-21; 2 Krøn 30,1-27.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Achenbach, Reinhard, "The Pentateuch, the Prophets, and the Torah in the fifth and fourth centuries B.C.E." i:/in:/from: *Judah and the Judeans in the fourth century B.C.E* / Oded Lipschits et al. red./ed. Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 2007, s./p. 253-285, ISBN/ISSN: 978-1-57506-130-6
- Blenkinsopp, Joseph, "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of prophecy in Israel* Rev. and enl. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster Press, 1996, s./p. 194-239, ISBN/ISSN: 0-664-25639-2
- Japhet, Sara, "Et utvalg" i:/in:/from: *The ideology of the Book of Chronicles and its place in biblical thought/* 2nd rev. utg./ed. Frankfurt am Main: Peter Lang, 1997, s./p. 428-444, ISBN/ISSN: 3-631-31508-2/0-8204-3264-4
- Mason, Rex, "The relation of Zech 9-14 to Proto-Zechariah" i:/in: *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft* 88 (1976), s./p. 227-239, ISBN/ISSN: 0044-2526

- Mason, Rex, "Et utvalg" i:/in:/from: *Preaching the tradition : homily and hermeneutics after the exile : based on the 'addresses' in Chronicles, the 'speeches' in the books of Ezra and Nehemiah and the post-exilic prophetic books* Cambridge: Cambridge University Press, 1990, s./p. 150-155, 173-205, 235-239, 249-251, ISBN/ISSN: 0-521-38304-8
- Sæbø, Magne, "Taler og bønner hos Kronisten og i Esra/Nehemja-boken : noen bemerkninger til et aktuelt tema" i:/in: *Norsk teologisk tidsskrift* 83, nr./issue 2 (1982), s./p. 119-132, ISBN/ISSN: 0029-2176
- Weyde, Karl William, "Et utvalg" i:/in:/from: *Prophecy and teaching : prophetic authority, form problems, and the use of traditions in the Book of Malachi/* Berlin: Walter de Gruyter, 2000, s./p. 388-393, ISBN/ISSN: 3-11-016692-5
- Williamson, H. G. M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Studies in Persian period history and historiography* Tübingen: Mohr Siebeck, 2004, s./p.199-293, ISBN/ISSN: 3-16-148261-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Boda, Mark J. og Paul L. Redditt, *Unity and disunity in Ezra-Nehemiah : redaction, rhetoric, and reader* Sheffield: Sheffield Phoenix Press, 2008, ISBN/ISSN: 978-1-906055-40-0
- Japhet, Sara, "Spes. kap. 6-8, 12, 15" i:/in:/from: *From the rivers of Babylon to the highlands of Judah : collected studies on the Restoration period* Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 2006, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-1-57506-121-4

TEOL6134 - Hva er visdom og hvem er vise? Visdomslitteratur i Det gamle testamente

Emneansvarlig:	Corinna Körting (Corinna.Korting@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Visdomstradisjonen og visdomstekster som er relatert til den er rikt bevitnet i den gamle For-Orienten og i Det gamle testamente. I GT står bøker som Ordspråkene, Job og Forkynneren i sentrum. I tillegg er Sirak og Visdommens bok, som stammer fra mellomtestamentlig tid, relevante. Men i tillegg til disse enkeltbøker har visdomstradisjonen preget store deler av de gammeltestamentlige skriftene, ikke minst Genesis og Salmenes bok.

Visdommen viser seg i tekstene som livskunnskap og livsordning. Visdomslitteratur er en del av en "diskusjonslitteratur", som stiller spørsmål til de gamle tradisjonene, ja, til Gud. Visdom er noe som skulle prege menneskers hjerter, men visdommen dukker også opp personifisert som en kvinne, som roper på mennesker for at de skal forstå.

Alle disse aspektene skal bli diskutert på grunnlag av utvalgte tekster.

I dette emnet settes fokus på:
- Visdom og livskunnskap - formidlet via lærer og foreldre.
- Visdomsskoler som samler tekster for teologisk refleksjon.
- Visdomslitteratur som diskusjonslitteratur.
- Den personifiserte visdommen.

Dette fordypningsemnet kan inngå som delemne D (5 stp) i TEOL5120 "Det gamle testamente: Skriftene og valgfritt fordypningsemne" (10 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen
- delta i evaluering av studietilbudet dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6134 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

Mål og innhold
Studentene skal etter fullført emne ha
- kunnskap om utviklingen av visdomstradisjonen i GT
- god kunnskap om visdomsteologien
- kjennskap til visdomstenkning og visdomsmateriale i den gamle For-Orienten
- ferdighet i å tolke følgende utvalgte poetiske tekster i norsk oversettelse: Ordsp 6:20-33; 8-9; Job 8; 16:11-22; 30:20-22; 38; 40:1-5; 42:1-6; Fork 3; 5:9-19; Sirak 24.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Perdue, Leo G., *Wisdom literature : a theological history* Louisville: Westminster John Knox Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-664-22919-0/978-0-664-22919-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Brenner, Athalya, *A Feminist companion to wisdom literature* / Athalya Brenner red./ed. Sheffield: JSOT Press, 1995, ISBN/ISSN: 1-85075-735-6
- Fox, Michael V., *Proverbs 1-9 : a new translation with introduction and commentary* 2000, ISBN/ISSN: 0-385-26437-2
- Fox, Michael V., *Proverbs 10-31 : a new translation with introduction and commentary* 2009, s./p. XIX, S. [477]-1205, ISBN/ISSN: 978-0-300-14209-9
- Gordis, Robert, *The book of Job : commentary, new translation, and special studies* New York: Jewish Theological Seminary of America, 1978, ISBN/ISSN: 0-87334-003-5
- Grabbe, Lester L., *Wisdom of Solomon* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1997, ISBN/ISSN: 1-85075-762-3
- Müllner, Ilse, *Das hörende Herz : Weisheit in der hebräischen Bibel* Stuttgart: Kohlhammer, 2006, ISBN/ISSN: 3-17-018287-0/978-3-17-018287-5
- Seow, C. L., *Ecclesiastes : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1997, ISBN/ISSN: 0-385-41114-6
- Sæbø, Magne, "Israels visdomsdiktning : et aktuelt forskningstema" i:/in:/from: *Ordene og Ordet : gammeltestamentlige studier* Oslo: Universitetsforlaget, 1979, s./p. 166-179, ISBN/ISSN: 82-00-01847-4
- Whybray, R.N., "Wisdom, suffering and the freedom of God in the Book of Job" i:/in:/from: *In search of true wisdom : essays in Old Testament interpretation in honour of Ronald E. Clements* / Edward Ball red./ed. Sheffield: Sheffield academic press, 1999, s./p. 231-245, ISBN/ISSN: 1-84127-071-7

TEOL6135 - Studieopphold i Jerusalem

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne med vekt på Jerusalem i gammeltestamentlig tid. Byens historiske og teologiske betydning vil bli belyst ved studier av utvalgte tekster i Det gamle testamente og apokryfene. Annet materiale fra For-Orienten og arkeologiske funn vil også utgjøre et viktig grunnlag for studiet. I ekskursjonsuken vil andre viktige steder i Israels historie i gammeltestamentlig tid stå i fokus.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent deltakelse på undervisningen og ekskursjoner under studieoppholdet
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6135 har faglig essay som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten levere essay innen angitt frist. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essay.
For studenter som tar fordypningsemner knyttet til studieoppholdet i rammen av TEOL5120 og TEOL5220, må minimum ett essay inngå som en del av den avsluttende vurderingen for enten TEOL5120 eller TEOL5220. Se forøvrig bestemmelsene under avsluttende vurdering for TEOL5120 og TEOL5220.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om Jerusalems geografi, topografi og historiske og teologiske betydning
- kunnskap om nyere arkeologiske funn knyttet til Jerusalem og andre viktige steder i GT
- god evne til å knytte denne kunnskapen til studiet av utvalgte tekster

Utvalgte tekster
1. David erobrer Sion/Jerusalem: 2 Sam 5,6-12 og Salme 132 (hebraisk)
2. Gud og templet: 1 Kongebok 8 (oversettelse)
3. Kong Hiskia og beleiringen og redningen av Jerusalem: 2 Kongebok 18-20 (oversettelse) og tekster fra "Ancient Near Eastern texts relating to the Old Testament" (ANET)
4. Profeten Jeremias tempeltale: Jeremia 26 (oversettelse)
5. Gjenoppbyggingen av templet: Haggai 1-2 (oversettelse) og Hag 1,4 og 2,9 (hebraisk)
6. Gjenoppbyggingen av Jerusalems murer og kulten: Neh 6,1-7,4 og Nehemja 8 (oversettelse)
7. Profaneringen og gjeninnvielsen av templet i Makkabéertiden. Utstyret til templet: 1 Makk 1,54-64 og 1 Makk 4,36-61 (oversettelse)
8. Templet og kulten i Qumran; Tempelrullen fra Qumran

Merknad til litteraturlisten

Litteratur (under) uten sidehenvisning er å anse som referanselitteratur. Det vil si: I kommentarer studeres innledningsdelen og de sidene som kommenterer pensumtekstene. Tilsvarende studeres hos Miller/Hayes, Pritchard, VanderKam og Yadin de sidene som er relevante for det temaet / de temaene som det undervises i.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Finkelstein, Louis, "Jerusalem in the Persian and early hellenistic period and the wall of Nehemiah" i:/in:/from: *Journal for the study of the Old Testament* 32, nr./issue 4 (2008), s./p. 501-520, ISBN/ISSN: 1476-6728 , hentet/cited 2012-04-17 fra/from http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001666642&site=ehost-live

- Goldstein, Jonathan A., *I Maccabees a new translation with introduction and commentary* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1976, ISBN/ISSN: 0-385-08533-8
- Hess, Richard S. og Gordon J. Wenham, "Hezekiah and Senacherib in 2 Kings 18-20" i:/in:/from: *Zion, city of our God* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1999, s./p. 23-41, ISBN/ISSN: 0-8028-4426-x/978-0-8028-4426-2
- Holladay, William Lee og Paul D. Hanson, *Jeremiah 2 : a commentary on the Book of the Prophet Jeremiah, chapters 26-52* Minneapolis: For tress Press, 1989, ISBN/ISSN: 0-8006-6022-6
- Levine, Lee I., "From Cyrus to the Hasmoneas" i:/in:/from: *Jerusalem : portrait of the city in the second temple period (538 B.C.E. - 70 C.E.)* Philadelphia, Pa.: Jewish Publication Society in cooperation with The Jewish Theological Saminary of America, 2002, s./p. 3-148, ISBN/ISSN: 0-8276-0750-4
- Meyers, Eric M. og Carol L. Meyers, *Haggai, Zechariah 1-8* New York: Doubleday, 1987, ISBN/ISSN: 0-385-14482-2
- Miller, James Maxwell og John Haralson Hayes, *A history of ancient Israel and Judah* 2 utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22358-3/978-0-664-22358-8
- Pritchard, James B., *Ancient Near Eastern texts relating to the Old Testament* Princeton, N.J.: Princeton Univ.Press, 1969, ISBN/ISSN: 0-691-03503-2
- Ussishkin, D., "The water systems of Jerusalem during Hezekiah's reign" i:/in:/from: *Meilenstein : Festgabe für Herbert Donner zum 16. Februar 1995* / Stefan Timm et al. red./ed. Wiesbaden ,: Harrassowitz, 1995, s./p. 289-307, ISBN/ISSN: 3-447-03713-x
- Vanderkam, James C., *The Dead Sea scrolls today* 2nd utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2010, ISBN/ISSN: 0-8028-6435-x/978-0-8028-6435-2
- Weyde, Karl William, "Et utvalg" i:/in:/from: *The appointed festivals of YHWH : the festival calendar in Leviticus 23 and the sukk@ôt Festival in other Biblical texts* Tübingen: Mohr Siebeck, 2004, s./p. 147-162, ISBN/ISSN: 3-16-148262-x
- Yadin, Y.(ed), *Introduction* / Y. Yadin red./ed. Jerusalem: The Israel Exploration Society, 1983 b./vol. I, s./p. XXIV, 419

TEOL6231 - Dåp i ur- og oldkirken

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Fra begynnelsen av har de kristne utført dåp. Dette er bevitnet i Det nye testamente, og fremtrer med enda større tydelighet i kilder fra annet århundre. Kurset vil drøfte dåp som praksis og rituale samt de teologiske motiver som ligger til grunn for dette. Dette tas opp gjennom tekster fra Det nye testamente og fra det andre til det fjerde århundre. I de senere tekster vil et særlig fokus bli lagt på den rolle som tekster fra Det nye testamente spiller i utformingen av dåpens praksis og teologi.

Undervisningsformen vil veksle mellom forelesing og tekstlesing.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6231 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- grundig kunnskap om sentrale dåpstekster fra Det nye testamente, og evne til å drøfte disse ut fra den greske teksten. Tekstutvalget er følgende: Matt 3,13-17; 28,16-20; Apg 2,37-39; 8,34-40; 10,44-48; 16,12-15, 25-34; Rom 6,1-11; 1 Kor 1,10-17; 6,11; Gal 3,23-29; Tit 3,3-7; 1 Pet 3,18-22.
- kjennskap til viktige historiske, arkeologiske og metodiske problemer knyttet til fortolkningen av dåp i ur- og oldkirken
- kunnskap om praksis og teologi i sentrale dåpstekster fra andre til fjerde århundre e.Kr. på grunnlag av oversettelser, og med særlig vekt på dette som Det nye testamentets virkningshistorie. Tekstutvalget er følgende: Didache 7-9; Barnabas 6,8-19; 11; 16,6-10, Hermas' Hyrden, 80-94; Justin, 1 Apologi 61; Dialogen med Tryfon 88; Tertullian, Om dåpen, 2, 4, 7, 8, 13, 17, 18, 19, 20; Thomasaktene 25-27, 49-50, 121, 132-133, 156-158, Den Apostoliske tradisjon (=Hippolyt?), 15-22; Didaskalia Apostolorum 9, 16, De apostoliske konstitusjoner 3.16-18; 7.22; 7.39-45.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Ferguson, Everett, "Et utvalg" i:/in:/from: *Baptism in the early church : history, theology, and liturgy in the first five centuries* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2009, s./p. 25-220, 237-244, 267-269, 327-350, 362-443, 819-860. (The illustrations added after chap. 27 are also included.), ISBN/ISSN: 978-0-8028-2748-7

Enten:/Either:
- "Til Didache, Barnabas, Hermas" i:/in:/from: *De apostoliske fedre* / Ernst Baasland et al. red./ed. Oslo: Luther, 1984, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-531-7404-7 (Kildelitteratur/Source texts)
- Whitaker, E. C. og Maxwell E. Johnson, "Til øvrige tekster" i:/in:/from: *Documents of the baptismal liturgy* Rev. and expanded utg./ed. London: SPCK, 2003, s./p. 2-11, 14-21, 35-40, ISBN/ISSN: 0-281-05389-8 (Kildelitteratur/Source texts)

Eller:/Or:
- Ehrman, Bart D., "Translations of texts are found" i:/in:/from: *The Apostolic Fathers* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2003 b./vol. 1-2 (Kildelitteratur/Source texts)

- Whitaker, E. C. og Maxwell E. Johnson, "Translations of texts are found" i:/in:/from: *Documents of the baptismal liturgy* Rev. and expanded utg./ed. London: SPCK, 2003, s./p. 2-11, 14-21, 35-40, ISBN/ISSN: 0-281-05389-8 (Kildelitteratur/Source texts)

TEOL6232 - Dåp i ur- og oldkirken

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Fra begynnelsen av har de kristne utført dåp. Dette er bevitnet i Det nye testamente, og fremtrer med enda større tydelighet i kilder fra annet århundre. Kurset vil drøfte dåp som praksis og rituale samt de teologiske motiver som ligger til grunn for dette. Dette tas opp gjennom tekster fra Det nye testamente og fra andre til det tredje århundre. I de senere tekster vil et særlig fokus bli lagt på den rolle som tekster fra Det nye testamente spiller i utformingen av dåpens praksis og teologi.

Undervisningsformen vil veksle mellom forelesing og tekstlesing.
Dette fordypningsemnet kan inngå som delemne B (5 stp) i TEOL5220 "Det nye testamente: 1. Korinterbrev, Efeserbrevet og valgfri fordypning" (10 stp). Da gjelder bestemmelsene om avsluttende vurdering av TEOL5220.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6232 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- grundig kunnskap om sentrale dåpstekster fra Det nye testamente, og evne til å drøfte disse på grunnlag av den greske tekst. Tekstutvalget er følgende: Matt 3,13-17; 28,16-20; Apg 2,37-39; 8,34-40; 10,44-48; 16,12-15, 25-34; Rom 6,1-11; 1 Kor 1,10-17; 6,11; Gal 3,23-29.
- kjennskap til viktige historiske og metodiske problemer knyttet til fortolkningen av dåp i ur- og oldkirke.
- kunnskap om praksis og teologi i sentrale dåpstekster fra det andre til det tredje århundre e.Kr. på grunnlag av oversettelser, og med særlig vekt på dette som Det nye testamentets virkningshistorie. Tekstutvalget er følgende: Didache 7-9; Barnabas 6,8-19; 11; 16,6-10; Hermas' Hyrden 80-94 (tårnlignelsen), Tertullian, Om dåpen kap. 2, 4, 7, 8, 13, 17, 18, 19, 20.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Ferguson, Everett, "Et utvalg" i:/in:/from: *Baptism in the early church : history, theology, and liturgy in the first five centuries* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2009, s./p. 25-220, 362-379, 853-860. (The illustrations added after chap. 27 are also included.), ISBN/ISSN: 978-0-8028-2748-7

Enten:/Either:
- "Til Didache, Barnabas" i:/in:/from: *De apostoliske fedre* / Ernst Baasland et al. red./ed. Oslo: Luther, 1984, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-531-7404-7 (Kildelitteratur/Source texts)
- Whitaker, E. C. og Maxwell E. Johnson, "Til Tertullian" i:/in:/from: *Documents of the baptismal liturgy* Rev. and expanded utg./ed. London: SPCK, 2003, s./p. 8-11, ISBN/ISSN: 0-281-05389-8 (Kildelitteratur/Source texts)

Eller:/Or:

- Ehrman, Bart D., "Translations of texts are found" i:/in:/from: *The Apostolic Fathers* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2003 b./vol. 1-2 (Kildelitteratur/Source texts)
- Whitaker, E. C. og Maxwell E. Johnson, "Translations of texts are found" i:/in:/from: *Documents of the baptismal liturgy* Rev. and expanded utg./ed. London: SPCK, 2003, s./p. 8-11, ISBN/ISSN: 0-281-05389-8 (Kildelitteratur/Source texts)

TEOL6236 - Studieopphold i Jerusalem

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne (5 stp) med fokus på Jesus i lys av topografi, geografi, kultur og arkeologi i "det hellige land". Samspillet mellom tekster, på gresk og i oversettelse, Jesu samtid og kontekst bidrar til en bedre forståelse av hvem han var. Emnet forutsetter deltagelse på studieopphold i Jerusalem.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent deltakelse på undervisningen og ekskursjoner under studieoppholdet
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6236 har faglig essay som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten levere essay innen angitt frist. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essay.

For studenter som tar fordypningsemner knyttet til studieoppholdet i rammen av TEOL5120 og TEOL5220, må minimum ett essay inngå som en del av den avsluttende vurderingen for enten TEOL5120 eller TEOL5220. Se forøvrig bestemmelsene under avsluttende vurdering for TEOL5120 og TEOL5220.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- fortrolighet med geografi, topografi og samtidig kontekst som bakgrunn for å forstå evangelienes fortellinger om Jesus
- kunnskap om nyere arkeologiske funn av relevans for spørsmålet om historiens Jesus, og til debatt om fortolkning av arkeologiske funn
- god evne til å knytte denne kunnskapen til lesing av evangeliene, og i særdeleshet til et utvalg av tekster som leses på gresk (Mark 4,35-41; 11; Joh 18-21; Apg 10; 24)

Tekster i oversettelse
Josefus om "tegnprofetene": Jødenes historie 20.5.1 (=97-99); 20.8.6 (=169-172); Den jødiske krig 2.13.4-6 (=259-263)
Josefus om de religiøse grupper: Jødenes historie 18.1.2-6 (=11-25)
Josefus om Jerusalems fall: Den jødiske krig 6.5.2-6.1 (=281-322); 6.8.5-10.1 (=403-442)

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Arav, Rami og Hershel Shanks, *Where Christianity was born : a collection from the Biblical Archaeology Society* Washington D.C.: Biblical Archaeology Society, 2006, ISBN/ISSN: 1-880317-85-0/978-1-88031-785-3
- Charlesworth, James H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus and archaeology* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2006, s./p. 11-63, 523-618, ISBN/ISSN: 0-8028-4880-x/978-0-8028-4880-2
- McRay, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Archaeology and the New Testament* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1991, s./p. 17-34, 65-74, 153-222, ISBN/ISSN: 0-8010-6267-5/978-0-8010-6267-4
- Van Voorst, Robert E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus outside the New Testament : an introduction to the ancient evidence* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2000, s./p. 81-122, ISBN/ISSN: 0-8028-4368-9

TEOL6237 - The Passion and Resurrection Story in St. Johns Gospel

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

As in the other canonical Gospels, St. John brings the story of Jesus to a close by unfolding his passion and resurrection. In the Fourth Gospel, the Passion and Resurrection story manifests the "hour" of Jesus´ ministry, and is told in a way that brings out major Johannine concerns. Based on the Greek text of St. John´s Gospel chaps. 18-20, the course aims at furthering the knowledge of Johannine theology by investigating the Passion and Resurrection story.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- participate in the evaluation of the curriculum and/or the learning environment if such evaluation is stipulated in the relevant term

Avsluttende vurdering

The final assessment is based on one written exam (4 hours). The mark (A-F) is given on the basis of the written exam. If the course is chosen as an elective in TEOL5220, course evaluation will be connected to course requirement and final assessment in TEOL5220.

Mål og innhold

After the completion of the course the student is expected to:
- have thorough knowledge of Johannine theology as found in the Passion and Resurrection story
- be able to discuss the significance of this story vis-à-vis the rest of the Fourth Gospel.
- be able to discuss relevant theological issues on the basis of the Greek text of chaps. 18-20 in the Fourth Gospel.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "An excerpt" i:/in:/from: *The resurrection of Jesus in the Gospel of John* / Craig R. Koester et al. red./ed. Tübingen: Mohr Siebeck, 2008, s./p. 1-19, 47-101, 209-235, 277-310, ISBN/ISSN: 3161495888/978-3-16-149588-5
- Belle, Gilbert van, "An excerpt" i:/in:/from: *The death of Jesus in the Fourth Gospel* Leuven: Leuven University Press, 2007, nr./issue 200, s./p. 121-180, 271-361, 591-608, 693-728, 761-768, 839-848, ISBN/ISSN: 9058676315/904291940x/9789058676313/9789042919402
- Koester, Craig R., "An excerpt" i:/in:/from: *The word of life : a theology of John's gospel* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2008, s./p. 108-132, ISBN/ISSN: 978-0-8028-2938-2

TEOL6238 - The Passion and Resurrection Story in St. Johns Gospel

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

As in the other canonical Gospels, St. John brings the story of Jesus to a close by unfolding his passion and resurrection. In the Fourth Gospel, the Passion and Resurrection story manifests the "hour" of Jesus´ ministry, and is told in a way that brings out major Johannine concerns and also raises some historical questions if compared with the Synoptic Gospels. Based on the Greek text of St. John´s Gospel chaps. 18-21, this course will delve into this, using narrative critical perspectives as well as historical exegesis. Students are, therefore, expected to read a commentary on the assigned chapters.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- participate in the evaluation of the curriculum and/or the learning environment if such evaluation is stipulated in the relevant term

Avsluttende vurdering

The final assessment is based on one written exam (6 hours). The mark (A-F) is given on the basis of the written exam.

Mål og innhold

After the completion of the course the student is expected to:
- have thorough knowledge of Johannine theology as found in the Passion and Resurrection story
- be able to discuss the significance of this story vis-à-vis the rest of the Fourth Gospel.
- be able to discuss relevant historical and theological issues on the basis of the Greek text of chaps. 18-20 in the Fourth Gospel.
- deal exegetically with the Greek text of these chapters

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "An excerpt" i:/in:/from: *The resurrection of Jesus in the Gospel of John* / Craig R. Koester et al. red./ed. Tübingen: Mohr Siebeck, 2008, s./p. 1-19, 47-126, 209-235, 253-328, ISBN/ISSN: 3161495888/978-3-16-149588-5
- Belle, Gilbert van, "An excerpt" i:/in:/from: *The death of Jesus in the Fourth Gospel* Leuven: Leuven University Press, 2007, nr./issue 200, s./p. 121-180, 271-361, 591-608, 693-728, 761-768, 839-848, ISBN/ISSN: 9058676315/904291940x/9789058676313/9789042919402
- Keener, Craig S., "Chapter 18-21" i:/in:/from: *The Gospel of John : a commentary* 2003 b./vol. 2, s./p. 1065-1242, ISBN/ISSN: 1-56563-378-4
- Koester, Craig R., "An excerpt" i:/in:/from: *The word of life : a theology of John's gospel* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2008, s./p. 108-132, ISBN/ISSN: 978-0-8028-2938-2

TEOL6291 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Mål og innhold
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

TEOL6319 - Kirken og fromhetslivet i nordisk middelalder

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-03
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-19

Generell informasjon

Hensikten med fordypningsemnet " Kirken og fromhetslivet i nordisk middelalder" er å gi en innføring i kirkelig praksis og former for fromhetsliv med hovedvekt på norsk og nordisk middelalder fra år 1000 og fram til ca. 1400. Emnet legger til grunn en forståelse av fromhetsliv i angjeldende periode som menneskers forhold til den Treenige Gud slik dette kom til uttrykk i måter det ble talt og handlet på, i utforming av symboler, bilder og tolkninger samt i utforming av riter og etablering og utsmykning av rom. Emnet har fokus rettet på "kirkefromhet" ved at det legges vekt på å beskrive sammenhengen og samspillet mellom det kollektive og det individuelle i middelalderens fromhet.

Studiekrav

Delta i evaluering av emnet hvis det gjøres til gjenstand for dette.

Avsluttende vurdering

4 timers klausurprøve. Emnet vurderes med karakter A-F fastsatt på grunnlag av denne prøven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om kristendommens innføring og konsolidering i Norden i middelalderen;
- kjennskap til hovedtrekk ved den faghistoriske debatten om kristendommens rolle og betydning i samfunnet under kristningstid og høymiddelalder;
- god kunnskap om gudstjenesten og sakramentene, forståelsen av dem og deres betydning for fromhetslivet individuelt og kollektivt;
- god kunnskap om kirkerommets innredning, utsmykning og anvendelse;
- god kunnskap om den grunnleggende kirkelige undervisning (katekese) i middelalderen;
- innsikt i hermeneutiske problemstillinger i tilknytning til forståelsen av ord, symboler og bilder i kildematerialet til middelalderens fromhet;

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Härdelin, Alf, *Världen som yta och fönster : spiritualitet i medeltidens Sverige* Stockholm: Sällskapet Runica et Mediævalia, 2005, ISBN/ISSN: 91-88568-26-1
- Schumacher, Jan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norges religionshistorie* / Arne Bugge Amundsen red./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 63-162, ISBN/ISSN: 82-15-00334-6
- Schumacher, Jan, Ingun Montgomery og Torstein Jørgensen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gjør døren høy : kirken i Norge 1000 år*[Oslo]: Aschehoug : I samarbeid med Kyrkja i Noreg 1000 år, 1995, s./p. 6-57, 80-118, 127-138, 169-176, 209-236, ISBN/ISSN: 82-03-26084-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bolvig, Axel, *Den ny billedbibel* København: Politikens forlag, 2003, ISBN/ISSN: 87-567-6856-7
- Duffy, Eamon, *The stripping of the altars : traditional religion in England, c.1400-c.1580*

New Haven, [Conn.]: Yale University Press, 1992, s./p. XII, 654 s., pl., ISBN/ISSN: 0-300-06076-9/0-300-05342-8
- Helander, Sven, *Mässa i medeltida socken : en studiebok* Skellefteå: Artos, 1993
- Schumacher, Jan, *Kirkehistorisk latinleksikon : begreper fra middelalderens kirke- og klosterliv* Oslo: Spartacus, 2002, ISBN/ISSN: 82-430-0231-6
- Tveito, Olav, *Ad fines orbis terrae : en studie i primær trosformidling i nordisk kristningskontekst* Oslo: Det historisk-filosofiske fakultet Unipub, 2005, ISBN/ISSN: 82-7477-198-2

TEOL6334 - Norsk liturgi- og salmehistorie

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Emnet er et valgemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad og Master i kristendomskunnskap, studieretning kirkehistorie.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

Helt siden reformasjonen har salmesangen vært en fast bestanddel av den lutherske gudstjenesten. Salmediktningen og salmebøkene er sentrale kilder til kristen fromhet. Store deler av salmetradisjonen er imidlertid blitt mer eller mindre utilgjengelig for mennesker av i dag. Dette danner et godt utgangspunkt for et fornyet studium av denne tradisjonen. Med grunnlag i kunnskap om høymesseliturgiens historie i Norge gir emnet en grundig innføring i salmen som litteratur og som uttrykk for kristen tro og fromhet. Gjennom arbeid med utvalgte tekster fra ulike epoker av salmediktningens historie vil en søke å oppøve evnen til å tolke salmer.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om høymesseliturgiens historie i Norge fra reformasjonen og fram til i dag;
- kunnskap om salmebøkenes historie i Norge i samme tidsrom;
- kunnskap om sentrale faser og skikkelser i salmediktningens historie;
- God evne til å tolke salmer historisk, litterært og teologisk;
- God innsikt i salmens betydning som uttrykk for bibeltolkning, personlig fromhet og kirkens felles tro

SALMETEKSTER:
Thomas Kingo (Norsk salmebok):
123 Over Kedron Jesus treder (original)
134 Se hvor nu Jesus treder (original)
172 Som den gylne sol (original)
406 Far, verden, far vel
432 Aldri er jeg uten våde
597 Skriv deg, Jesus, på mitt hjerte (Originalteksten)

Dorothe Engelbretsdatter (Norsk salmebok):
805 Dagen viker og går bort (morgensalme)
848 Når all verden viker (kveldssalme)
Samt: "Gudelig beredelse til HErrens hellige Nadere" og "Tacksigelse effter Christi hellige Legoms og Blods Annammelse" (Tekstene finnes tilgjengelig på Dokumentasjonsprosjektet)
Petter Dass (Norsk salmebok):
156 Velsignet vær, o Jesus Krist
176 Solen på himmelen
268 Herre Gud, ditt dyre navn og ære (originalversjon)
612 Kristus kom med vann og blod

Hans Adolf Brorson (Norsk salmebok):
41 Den yndigste rose er funnet
42 Her kommer dine arme små (originaltekst)
45 Mitt hjerte alltid vanker
200 Jeg ser deg, o Guds lam, å stå
244 Den store hvite flokk

283 Opp alle ting som Gud har gjort
365 Å hvilken ære, for tanken altfor stor
484 Vær frimodig, redde hjerte
849 Når mitt øye trett av møye

N.F.S. Grundtvig (Norsk salmebok):
13 Blomstre som en rosengård
93 Deilig er den himmel blå (originalversjon)
161 Hill deg, Frelser og forsoner
184 Påskemorgen
221 Apostlene satt i Jerusalem (originalversjon?)
222 I all sin glans nå stråler solen

M.B. Landstad (Norsk salmebok):
14 Jeg løfter opp til Gud min sang
59 Fra fjord og fjære
511 Oppløft ditt syn, du kristensjel
856 Jeg vet meg en søvn i Jesu navn

Elias Blix (Norsk salmebok):
188 Ljos over grav som oss livsvoni gav
341 Sjå, han gjeng inn til syndig mann
616 Anden over vatnet sveiv
765 No livnar det i lundar (alle vers, original)
780 Syng i stille morgonstundar

Lina Sandell (Norsk Salmebok):
335 O, Jesus, åpne du mitt øye
490 Blott en dag, ett ögonblick i sänder
589 Herre, samle nå oss alle
748 Gjør det lille du kan
816 Bred dina vida vinger

Fanny Crosby:
Salige visshet (NOS 492)
Sangboken (1957):
37 La meg få høre om Jesus
632 Søk de forvillede

Svein Ellingsen (Norsk salmebok):
132 O Herre, la mitt øye
650 Jesus livets sol og glede
710 Vi rekker våre hender fram

Eyvind Skeie (Norsk salmebok):
104 Vi skal se deg, Herre Jesus
118 Alle kilder bryter frem i glede
260 En dag skal Herrens skaperdrømmer

NETTSTEDER:
Martin Luthers gudstjenesteordninger: http://www.lutherdansk.dk
Hans Thomissøn, Thomas Kingo, Hans Adolf Brorson, Nicolai F. S. Grundtvig: Arkiv for Dansk litteratur: http://www.adl.dk/adl_pub/forside/cv/forside.xsql?nnoc=adl_pub
Dorothe Engelbretsdatter: Dokumentasjonsprosjektet: http://www.dokpro.uio.no/litteratur/dorothe/
Petter Dass: Dokumentasjonsprosjektet: http://www.dokpro.uio.no/litteratur/dass/

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Balslev-Clausen, P., "Reformationstidens salmesang i Danmark : kreativ kontinuitet og folkelig legitimitet" i:/in: *Hymnologiske meddelelser : tidsskrift om salmer* 34, nr./issue 3/4 (2005), s./p. 169-203, ISBN/ISSN: 0106-4940
- Fæhn, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestelivet i Den norske kirke : fra reformasjonstiden til våre dager* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 23-72, 197-218, 307-350, ISBN/ISSN: 82-00-03966-8
- Haavik, Å., "Salmen som bibelutleggelse" i:/in:/from: *Bibelen i Norge* / Magne Sæbø et al. red./ed. Oslo: Det Norske Bibelselskap, 1991, s./p. 139-167, ISBN/ISSN: 82-541-0314-3
- Haavik, Å., "Norsk salme i det 20. århundre" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* (1999), s./p. 9-27
- Holter, Stig Wernø, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kom, tilbe med fryd : innføring i liturgikk og hymnologi* [Ny] utg./ed. Oslo: Solum, 2008, s./p. 243-355, ISBN/ISSN: 978-82-560-1620-4
- Larsson, Darell, ""When we all get to heaven" : the ecumenical influence of american gospel song" i:/in: *Restoration Quarterly* 36, nr./issue 3 (1994), s./p. 154-159, 168-172

- Mowinckel, Sigmund, "Salmeboken og gudstjenestesalmen" i:/in: *Norsk teologisk tidsskrift* (1927), s./p. 145-185, ISBN/ISSN: 0029-2176
- Nielsen, E.A., "Hjerteøyet - Brorsons salmer og emblematikken" i:/in:/from: *Brorson : en bog i 300-året for salmedigterens fødsel* / Jan Ulrik Dyrkjøb red./ed. Frederiksberg: Forlaget ANIS, 1994, s./p. 63-101, ISBN/ISSN: 87-7457-151-6
- Nielsen, E.A., "Kingos passion" i:/in: *Hymnologiske meddelelser : tidsskrift om salmer* 16, nr./issue 1 (1987), s./p. 3-46
- Schumacher, Jan, "Barokken i salmediktningen" i:/in:/from: *Overdådighet og død i barokken* / Mette Nygård et al. red./ed. Oslo: Emilia, 2002, s./p. 51-67, ISBN/ISSN: 82-7419-063-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Schumacher, Jan, "Kirkesalmebog : efter offentlig Foranstaltning samlet og udarbeidet ved M.B. Landstad" i:/in:/from: *Bokspor : norske bøker gjennom 350 år* / Per Strømholm red./ed. [Oslo]: Universitetsforlaget, 1993, s./p. 116-133, ISBN/ISSN: 82-00-21390-0
- Selander, Inger, "Frikyrkosångens bakgrund och framväxt" i:/in:/from: *"O hur saligt att få vandra" : motiv och symboler i den frikyrkliga sången* Stockholm: Gummessons, 1980, s./p. 19-40, ISBN/ISSN: 91-7070-607-7
- Selander, Inger, "Lina Sandell : a famous nineteenth-century swedish hymnwriter [se Fronter]" i:/in: *The hymn* 56, nr./issue 3 (2005), s./p. 6-15
- Steinfeldt, Torill, "Den kvinnelige skribent i barokkens tidsalder" i:/in:/from: Norsk kvinnelitteraturhistorie / Irene Engelstad red./ed. Oslo: Pax, 1988 b./vol. 1, s./p. 13-18, ISBN/ISSN: 82-530-1430-9/82-7350-120-5
- Thodberg, Christian, "Grundtvig som salmedigter" i:/in:/from: *Grundtvig og grundtvigianismen i nyt lys : hovedtanker og udviklingslinier* / Christian Thodberg et al. red./ed. Århus: Anis, 1983, s./p. 163-198, ISBN/ISSN: 87-7457-022-6
- Vederhus, Inger, "Salmedikting - kviskre ut grensene mellom kunst og tru?" i:/in: *Kirke og kultur* 113, nr./issue 5 (2008), s./p. 363-379, ISBN/ISSN: 0023-186X , hentet/cited 5 fra/from http://www.idunn.no/ts/kok/2008/05/salmedikting_-_kviskre_ut_grensene_mellom_kunst_og_tru
- Vederhus, Inger, "Den første "Hun Poet J Arve-Kongens Lande" : Dorothe Engelbretsdatter (1634-1716)" i:/in:/from: Norsk kvinnelitteraturhistorie / Irene Engelstad red./ed. Oslo: Pax, 1988 b./vol. 1, s./p. 19-26, ISBN/ISSN: 82-530-1430-9/82-7350-120-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aanestad, Lars, *Kristen sang og musikk* Oslo: Runa, 1962 b./vol. 1-2
- Balslev-Clausen, P., "Reformationstidens danske salmer, salmebøger og gudstjenesteordningers salmeforslag" i:/in: *Hymnologiske meddelelser : tidsskrift om salmer* 33, nr./issue 1 (2004), s./p. 3-109, ISBN/ISSN: 0106-4940
- Flatø, Lars, *Den store liturgirevisjonen i vår kirke 1886-1926 en : kirkehistorisk undersøkelse* Oslo: Land og Kirke/Gyldendal, 1982, ISBN/ISSN: 82-05-13259-3
- Jørgensen, Torstein, Ingun Montgomery og Jan Schumacher, *Gjør døren høy : kirken i Norge 1000 år* [Oslo]: Aschehoug : I samarbeid med Kyrkja i Noreg 1000 år, 1995, ISBN/ISSN: 82-03-26084-5
- Malling, Anders, *Dansk salmehistorie* København: Schultz, 1962-1972 b./vol. 1-8
- Møller Jensen, Elisabeth, *Nordisk kvindelitteraturhistorie* København: Rosinante/Munksgaard, 1993 b./vol. 1-5, ISBN/ISSN: 87-16-14665-4
- Salmelid, Tobias, *Lundes sang- og salmeleksikon : bakgrunnen for sangskattene fra kirke og bedehus* Oslo: Lunde, 1997, ISBN/ISSN: 82-520-4425-5

TEOL6335 - Klosterliv og tiggerordener i vestlig middelalder: Historie - teologi - spiritualitet

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Klosterlivet i middelalderen utgjorde en bred bevegelse som fikk stor betydning for kirkeorganisasjonen og for fromhetslivet. Klostrene tok vare på arven fra antikken og oldkirken og bidro vesentlig til utviklingen av teologien i middelalderen. Benedikts klosterregel, som blir regnet som en klassiker, formidler grunnleggende verdier for kristent fellesliv. Med opprettelsen av tiggerordenene så nye samfunnsformer og nye teologiske idealer dagens lys. Nye relasjoner til folkelig kristendom bidro til å skape fromhetstradisjoner som vi omtaler som den kristne mystikken. Å studere de klassiske klosterordenene og tiggerordenene er en utmerket innfallsport for den som ønsker å bli nærmere kjent med kirke- og samfunnsliv i middelalderen.

Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
- Master i teologi
- Master i kristendomskunnskap
- Cand.theol.

Forkunnskaper:
For å melde seg opp i emnet må studenten ha oppnådd en bachelorgrad med en 80-gruppe innenfor fagene kristendom/teologi. I graden må det inngå grunnleggende kunnskaper i kirkehistorie.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med KH623 Klosterliv i vestlig middelalder reduseres emnet med 5 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6335 har 6 timers klausurprøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Hensikten med fordypningsemnet " Klosterliv og tiggerordener i vestlig middelalder" er å gi en oversikt over klosterlivets historie i vestlig middelalder fram til ca. 1300, samt framveksten av de nye fellesskapsformer gjennom dominikaner- og fransiskanerordenen.. Emnet har fokus på endringer i teori og praksis vedrørende det religiøse livet, endringer i forholdet mellom formene for klosterfelleskap og samfunnet for øvrig, samt klostrenes plass og betydning i middelalderens kirke- og kulturhistorie. Et sentralt tema vil også være tiggerordenenes rolle i framveksten av kristen mystikk.

MÅL
Studenten skal ha:
- grundig kunnskap om klosterlivets historie i middelalderen
- god forståelse for kloster institusjonenes betydning for kirke- og kulturhistorien i middelalderen
- grundig kunnskap om Benedikts klosterregel, tilblivelse, historisk betydning og innhold
- kunnskap om toneangivende religiøse fellesskapsformer og livstolkninger (spiritualitet) innenfor høymiddelalderen
- kunnskap om hovedtrekk i monastisk teologi
- grundig kunnskap om tiggerordnenes tilblivelse og særpreg
- god forståelse for tiggerordenes betydning for middelalderens mystikk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Anselmus, Cantuariensis og Ward, Benedicta, overs., "Introduction; Utvalgte tekster ca. 50 s. (Preface; Letter to Countess Mathilda; samt tekstene 1-5, tekst nr 11, samt: Meditation on human redemption)" i:/in:/from: *The prayers and meditations of St. Anselm* Harmondsworth: Pengu in, 1973, s./p. 27-81, 87-114, 157-162, 230-237, ISBN/ISSN: 0-14-044278-2
- Benedictus Nursinus, "Benedikts regel" i:/in:/from: *St. Benedikt : Regel ; Vita* [Follese]: Efrem, 2009, s./p. 11-134, ISBN/ISSN: 978-82-92922-09-5
- Bynum, Caroline Walker, "Women mystics in the Thirteenth century : the case of the nuns of Helfta" i:/in:/from: *Jesus as mother : studies in the spirituality of the High Middle Ages* Berkeley: University of California Press, 1982, s./p. 170-262, ISBN/ISSN: 0-520-04194-1
- Lawrence, C. H., "Kap. 1-9" i:/in:/from: *Medieval monasticism : forms of religious life in Western Europe in the Middle Ages/* 3. utg./ed. Harlow: Longman, 2001, s./p. 1-205, ISBN/ISSN: 0-582-40427-4
- Leclercq, Jean, "Del III: Fruits of monastic culture" i:/in:/from: *The love of learning and the desire for God : a study of monastic culture* 3rd utg./ed. New York: Fordham University Press, 1982, s./p. 153-254, ISBN/ISSN: 0-8232-0407-3
- McGinn, Bernard, "Introduction ; Kap. 1-3" i:/in:/from: *The flowering of mysticism : men and women in the new mysticism (1200-1350)* New York: Crossroad, 1998, s./p. 1-152, ISBN/ISSN: 0-8245-1742-3/0-8245-1743-1/978-0-8245-1743-4
- Murray, Paul, *The new wine of Dominican spirituality : a drink called happiness* London: Burns & Oates, 2006, ISBN/ISSN: 0-86012-417-7

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Armstrong, Regis J. og Ingrid J. Peterson, *The Franciscan tradition* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2010, s./p. xxvii, 196 p., ISBN/ISSN: 9780814630303/0814630308/9780814639221 (e-book)/0814639224 (e-book)
- Frans av Assisi, helgen og Assisiensium Clarae, *Francis and Clare : the complete works* New York: Paulist Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8091-2446-7/0-8091-0330-3
- Halvorsen, Per Bjørn, *Dominikus : en europeers liv på 1200-tallet* Oslo: Novus : Instituttet for sammenlignende kulturforskning, 2002, ISBN/ISSN: 82-7099-364-6
- Johnston, William M., *Encyclopedia of monasticism* Chicago: Fitzroy Dearborn Publishers, 2000 b./vol. 1-2, s./p. 2 b. (XXXIV, 1556 s.), ISBN/ISSN: 1-57958-090-4
- Kardong, Terrence, *Benedict's Rule : a translation and commentary* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1996, s./p. xviii, 641 p., ISBN/ISSN: 0-8146-2325-5
- La Corte, Daniel Marcel og Douglas J. McMillan, *Regular life : monastic, canonical, and mendicant rules* 2nd utg./ed. Kalamazoo, Mich.: Medieval Institute Publications, 2004, ISBN/ISSN: 1-58044-079-7
- Leclercq, Jean, *The love of learning and the desire for God : a study of monastic culture* 3rd utg./ed. New York: Fordham University Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8232-0407-3
- Schumacher, Jan, "Fra kloster til universitet : teologien i middelalderen" i:/in:/from: *Kirken i middelaldersamfunnet* Oslo: Tano, 1987, s./p. 123-165, ISBN/ISSN: 82-518-2260-2
- Tugwell, Simon, *Early Dominicans : selected writings* New York: Paulist Press, 1982, s./p. xiv, 508 p., ISBN/ISSN: 0809124149 (pbk.)/0809103257 (hard)

TEOL6336 - Kirke, demokrati og menneskerettigheter

Emneansvarlig:	Bernt T. Oftestad (Bernt.T.Oftestad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et valgemne i studieprogrammet profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, master i kristendomskunnskap og master i teologi.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

Helt siden den kristne kirken for alvor trådte frem som et eget religiøst fellesskap innen det romerske keiserrike, har den hatt en relasjon til øvrighet/stat. Forholdet har vært under stadig forandring - alt etter de historiske betingelser. Under nytiden og særlig etter at den demokratiske statsordning ble etablert i Europa og USA mot slutten av 1700-tallet, ble forholdet mellom kirke og stat en stor utfordring for kirkene. Demokratiet trengte ikke å bli legitimert ut fra religion eller kirke. Det var sekulært forankret. Men det var ikke dermed en fiende av religionen. En av demokratiets friheter eller menneskerettigheter var nettopp religionsfriheten. For kirkene var denne friheten og andre friheter viktige, men den var samtidig ut fra sitt trosgrunnlag forpliktet til å målbære politisk-etiske og sosial-etiske ideal både overfor statens styre og samfunnslivet i alminnelighet. I det 20. århundre ble det en viktig oppgave å kjempe for menneskerettighetene, særlig for tros- og livssynsfrihet.

Mål
Studenten skal etter fullført emne ha
- god forståelse for hvilke vurderinger som preget kirkenes (Den romersk katolske og den lutherske) stilling til det liberale, sekulære demokrati under 1800- og 1900-tallet.
- kunnskap om hvordan disse kirkene forholdt seg til utviklingen av menneskerettighetene.
- kunnskap om toregimentslæren og kristen naturrett, og hvordan kirkene brukte disse teorier med henblikk på politisk og sosialt liv.
- kjennskap til hvilke teologiske og filosofiske utfordringer kirkene står overfor i møte med den moderne multikulturalisme.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Hebreerbrevet : den midlertidige kirkeledelses protest mot jødeforfølgelse" i:/in:/from: *Kirkelig motstand : dokumenter fra den norske kirkekamp under okkupasjonen 1940-45, med innledninger og kommentarer* Kristiansand: Høyskoleforl., 2005, s./p. 222-224, ISBN/ISSN: 82-7634-480-1 (Se Fronter/Check Fronter)
- Déclaration des droits de l'homme et du citoyen de 1789 2001 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2010-11-10 fra/from http://www.textes.justice.gouv.fr/textes-fondamentaux-10086/droits-de-lhomme-et-libertes-fondamentales-10087/declaration-des-droits-de-lhomme-et-du
- "CA XXVIII" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Ny norsk oversettelse utg./ed./ Jens Olav Mæland et al. red./ed. Oslo: Lunde, 1985, s./p. 53-58, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1 (Se Fronter/Check Fronter)
- "Dignitatis humanae" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* / Norman P. Tanner red./ed. London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, s./p. 1001-1011, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Se Fronter/Check Fronter)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Den europeiske menneskerettighetskonvensjon med protokoller (norsk oversettelse)* , nr./issue 2010-11-10, s./p. 1-4, 9-12 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2010-11-10 fra/from http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/dok/regpubl/otprp/19981999/otprp-nr-3-1998-99-/16.html?id=159300

- FNs verdenserklæring om menneskerettigheter 1948 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2010-11-10 fra/from http://www.fn.no/FN-informasjon/Konvensjoner-og-erklaeringer/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklaering-om-menneskerettigheter
- Andersen, Svend, "Law in Nordic Lutheranism" i:/in:/from: *Law & religion in the 21st century : Nordic perspectives* / Lisbet Christoffersen et al. red./ed. Copenhagen: Djøf Publishing, 2010, s./p. 393-412, ISBN/ISSN: 978-87-574-2368-6 (Se Fronter/Check Fronter)
- Austad, Torleiv, "Menneskeverd og menneskerettigheter" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* / Svein Olaf Thorbjørnsen red./ed. Oslo: Universitetsforl., 1994, s./p. 23-50, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7 (Se Fronter/Check Fronter)
- Austad, Torleiv, "The doctrine of God's twofold governance in the Norwegian Church struggle from 1940 to 1945 : fifteen theses" i:/in:/from: *Lutheran Churches, salt or mirror of society? : case studies on the theory and practice of the two kingdoms doctrine* Geneva: Lu theran World Federation, 1977, s./p. 84-94 (Se Fronter/Check Fronter)
- Breistein, Ingunn Folkestad, "Et utvalg" i:/in:/from: *"Har staten bedre borgere?" : dissenternes kamp for religiøs frihet 1891-1969* Trondhe im: Tapir akademisk forl., 2003, s./p. 278-285, 308-348, 372-379, 456-461 , ISBN/ISSN: 82-519-1913-4
- Castberg, Frede, "Et utvalg" i:/in:/from: *Naturrett og menneskerettigheter* [Oslo]: Universitetsforl., 1967, s./p. 84-85 (Se Fronter/Check Fronter)
- Den Romersk-katolske kirke, Pontificia Commissio Justitia et Pax, "Et utvalg" i:/in:/from: *Compendium of the social doctrine of the Church* Citta del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2004, s./p. 61-90, ISBN/ISSN: 88-209-7651-x (Se Fronter/Check Fronter)
- Ishay, Micheline R., "Et utvalg" i:/in:/from: *The history of human rights : from ancient times to the globalization era* Berkeley: University of California press, 2008, s./p. 211-243, ISBN/ISSN: 978-0-520-25641-5 (Se Fronter/Check Fronter)
- Luther, Martin, "Om den verdslige øvrighet" i:/in:/from: *Verker i utvalg* / Inge Lønning et al. red./ed. Oslo: Gyldendal, 1980 b./vol. 3, s./p. 163-203, ISBN/ISSN: 82-05-12234-2
- Oftestad, Bernt T., "Et utvalg" i:/in:/from: *Katolsk kirke og politisk demokrati (Manus)* Oslo: 2010?, s./p. 16-26, 39-78, 81-87, 102-123, 123-141, 152-220
- Taylor, Charles, "Et utvalg" i:/in:/from: *Multiculturalism : examining the politics of recognition* Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1994, s./p. 25-104, ISBN/ISSN: 0-691-03779-5
- Wisløff, Carl Fr, ""Til Christendommens Venner i vort Land" (1883)" i:/in:/from: *Politikk og kristendom : en studie omkring oppropet "Til Christendommens Venner i vort Land" (Januar 1883)* Bergen: Lunde, 1961, s./p. 209-212 (Se Fronter/Check Fronter)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Fortin, Ernest L., "St. Thomas Aquinas : 1225-1274" i:/in:/from: *History of political philosophy* 3rd utg./ed./ Leo Strauss et al. red./ed. Chicago: University of Chicago Press, 1987, s./p. 248-275, ISBN/ISSN: 0-226-77708-1/0-226-77710-3
- Johannes Paul 2, Pave, Evangelium vitae, 52-77 1968 , hentet/cited 2010-11-10 fra/from http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_25031995_evangelium-vitae_en.html

TEOL6361 - Hellighet, helgener og hellige steder

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i klinisk sjelesorg, Erfaringsbasert master i praktisk teologi, Master i Kristendomskunnskap, Master i Teologi, Master i kirkelig undervisning, Master i Diakoni, Katolsk presteutdanning

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-30
Tid:	08:30
Varighet:	4 timer
Kunngjøringsdato:	2012-12-21
Trekkfrist:	2012-11-16

Generell informasjon

I vår tid er vi vitne til en revitalisering av den kristne pilegrimfromheten på tvers av konfesjonelle skillelinjer. I vårt eget land er det blitt investert betydelige ressurser for å legge forholdene til rette slik at mennesker kan gjenoppleve pilegrimsveiene fra middelalderen. Mot denne bakgrunn vil dette emnet gi en innføring i de religiøse forestillingene knyttet til helgenkult og valfart til hellige steder i europeisk middelalder, med særlig vekt på norske helgener.
Forkunnskaper:
Det forutsettes at studenten har grunnleggende kunnskaper innenfor fagene kirkehistorie og systematisk teologi (1000-nivå).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av emnet hvis det gjøres til gjenstand for dette.

Avsluttende vurdering

4 timers klausurprøve. Emnet vurderes med karakter A-F fastsatt på grunnlag av denne prøven. Dersom emnet velges som en del av emnet TEOL5320, følges vurderingsformen på dette emnet.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om helgenkultens opprinnelse og utvikling i oldkirken;
- god kunnskap om hvilken betydning hellige steder er blitt tillagt i den kristne tradisjonen;
- god kunnskap om kirkehusets betydning som hellig sted i den kristne tradisjonen;
- god kunnskap om norske helgener og helgenkult i norsk middelalder;
- evne til å reflektere over vår egen tids revitalisering av pilegrimsfromhet i lys av historisk kunnskap;

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Brown, Peter Robert Lamont, *The cult of the saints : its rise and function in Latin Christianity* Chicago: University of Chicago Press, 1981, ISBN/ISSN: 0-226-07621-0/0-226-07622-9

- Härdelin, Alf, "Den "materiella" och den "andliga" kyrkan : om kyrkobyggnadens funktioner enligt några svenska kyrkmässopredikningar" i:/in:/fro
m: *Kult, kultur och kontemplation : studier i medeltida svenskt kyrkoliv* 1998, s./p. 165-200, ISBN/ISSN: 91-7580-168-x (Kompendium/Compendium)

- Mundal, Else, "Helgenkult og norske helgenar" i:/in: *Collegium medievale : tverrfaglig tidsskrift for middelalderforskning* 8, nr./issue 2 (1995), s./p. 105-129, ISBN/ISSN: 0801-9282 (Kompendium/Compendium)
- Rekdal, Jan Erik, "Sunnivalegenden - irsk rekved i norrøne fjæresteiner?" i:/in:/from: *Norsk teologisk tidsskrift* 104, nr./issue 3 (2003), s./p. 125-146, ISBN/ISSN: 1504-2979 , hentet/cited 27.04.2012 fra/from http://www.idunn.no/ts/ntt/2003/03/sunnivalegenden_-_irsk_rekvedinorrone_fjeresteiner
- Rindal, Magnus, overs., "Soga om seljemennene og Sunniva" i:/in:/from: *Draumkvedet og tekster fra norrøn middelalder* / Gro Steinsland red./ed. [Oslo]: De norske bokklubbene, 2004, s./p. 183-190, ISBN/ISSN: 82-525-4627-7
- Sheldrake, Philip, "Et utvalg" i:/in:/from: *Spaces for the sacred : place, memory and identity* London: SCM Press, 2001, s./p. 33-63, ISBN/ISSN: 0-334-02820-5/0-334-02846-9
- Tveito, Olav, "St. Hallvard - helgenen fra Huseby : noen synspunkter på legendens proveniens og kultens særpreg" i:/in:/from: *Historisk tidsskrift* 85, nr./issue 1 (2006), s./p. 9-24, ISBN/ISSN: 1504-2944 , hentet/cited 2012-04-27 fra/from http://www.idunn.no/ts/ht/2006/01/st_hallvard_-_helgenen_fra_huseby_noen_synspunkter_pa_legendens_proveniens

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bradley, Ian, *Pilegrimsvandring : en historisk og kulturell reise* [Oslo]: Verbum, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-543-1133-2
- Farmer, David Hugh, *The Oxford dictionary of saints* 5th rev. utg./ed. Oxford: Oxford University Press, 2011, ISBN/ISSN: 978-0-19-959660-7
- Freeman, Charles, *Holy bones, holy dust : how relics shaped the history of Medieval Europe* New Haven, [Conn.]: Yale University Press, 2011, s./p. XV, 306 s., pl., ISBN/ISSN: 978-0-300-12571-9
- Noble, Thomas F. X. og Thomas Head, *Soldiers of Christ : saints and saints lives from late antiquity and the early Middle ages* University Park, Pa.: Pennsylvania State University Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-271-01344-3/0-271-01345-1
- Sumption, Jonathan, *The age of pilgrimage : the medieval journey to God* Mahwah, N.J.: HiddenSpring, 2003, s./p. iv, 567 p., ISBN/ISSN: 1587680254 (alk. paper)
- Webb, Diana, *Pilgrims and pilgrimage in the medieval West* London : I.B. Tauris, 2001, nr./issue 12, s./p. viii, 290 p., ISBN/ISSN: 1860646492

TEOL6390 - Åpent fordypningsemne i Kirkehistorie:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Faglig oppgave
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-23
Tid:	12:00
Kunngjøringsdato:	2012-12-14
Trekkfrist:	2012-11-09

Eksamenstype:	Muntlig justering
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-12-11
Varighet:	30 minutter
Kunngjøringsdato:	2012-12-14
Trekkfrist:	2012-11-09

TEOL6391 - Åpent fordypningsemne i Kirkehistorie:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet har normalt bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

TEOL6392 - Åpent fordypningsemne i Kirkehistorie:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Skriftlig klausurprøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-27
Tid:	08:30
Kunngjøringsdato:	2012-12-17
Trekkfrist:	2012-11-13

TEOL6461 - Moralteologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Mastervariant av emnet TEOL2461 Moralteologi. Se emnebeskrivelse for TEOL2461.

TEOL6490 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

TEOL6491 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	En skriftlig prøve
Eksamens-/innleveringsdato:	2012-11-30
Tid:	08:30
Kunngjøringsdato:	2012-12-20
Trekkfrist:	2012-11-16

TEOL6512 - Norsk-svensk videreutdanning i sjelesorg 2009-2011

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og høst (Uregelmessig) og høst (Uregelmessig) og høst (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert master i praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Norsk-svensk videreutdanning i sjelesorg 2009-2011 har som mål å gi deltakerne mulighet til å utvikle sin identitet som sjelesørgere gjennom økt kunnskap, ferdighetstrening, personlig bearbeiding og åndelig fordypning. Emnet vektlegger en integrasjon av teologisk arbeid og klinisk praksis, og sjelesørgerisk faglighet søkes utviklet i vekselvirkningen mellom de ulike elementene.

Emnet er et tverrfaglig videreutdanningstilbud rettet mot prester, kateketer og diakoner. Emnet består av 4 kursuker fordelt over to år (en i hvert semester). I tillegg til kursukene kommer tre dager med veiledning. Emnet arrangeres i samarbeid med Institutt for sjelesorg og St Lukasstiftelsen i Sverige.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må kursdeltakeren gjennomføre følgende studiekrav:
- Skrive tre bokrapporter (på 500-800 ord hver)
- Skrive seks casebeskrivelser (på 500-800 ord hver)
- Skrive fire refleksjonsnotat (på inntil 2000 ord hver)
- Delta på og gjennomføre gruppearbeid
- Skrive rapport fra dette gruppearbeidet (omfang 500-800 ord)
- Ha godkjent oppmøte (75 %) på samlingene som inngår i emnet
- Delta i evalueringen av emnets innhold og gjennomføring

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, mappevurdering. Emnet vurderes på bakgrunn av vurderingsmappen til bestått / ikke bestått.

Mål og innhold

Undervisningen er fordelt over 4 studieuker. Første uken arbeider man med teologisk grunnlagsforståelse av sjelesorgen. En ser på modeller for å forstå sjelesorgens egenart, historie og ulike tradisjoner. I den andre uken ser en på sjelesorgen i et utvidet perspektiv, i forhold til kultur og kontekst og i forhold til terapi og annen veiledning (ser på utviklings- og tros-psykologiske perspektiver og gjennomgår Erik H. Eriksons utviklingspsykologiske stadier, samt Fowlers tenkning om trosutviklingen). I den tredje uken setter kurset fordypet fokus på sjelesorg i sammenheng med forkynnelse, fellesskap og ritual. I den fjerde uken rettes fokus mot åndelig fordypning og eget trosliv som grunn for en sjelesørgerisk praksis. Fokus er også på vår kristne arv og hvordan den kan utfordre og stimulere.

Utdanningen har som forutsetning at deltakerne selv har hovedansvar for egen læring og utvikling. Undervisingen foregår primært i grupper (basis-, veilednings-, litteratur-, plenum- og temagrupper).

MÅL
Med fokus på sjelesørgeren skal emnet bidra til:
- Evne til å reflektere over egen tros- og livshistorie
- God kunnskap om hvordan denne påvirker den sjelesørgeriske relasjon
- God kunnskap om hvordan man kan bearbeide eget stoff og egne prosesser
- Evne til å reflektere over personlige ressurser og grenser
- Åndelig fordypning

Med fokus på faget skal emnet bidra til:
- God kunnskap om sjelesorgens egenart og ulike fagtradisjoner
- Stimulering av egen læring og refleksjon gjennom litteraturstudiet.
- Læring gjennom bearbeiding og refleksjon over erfaringer.
- God kunnskap om utviklings- og trospsykologiske perspektiver

Med fokus på betydning av kontekst skal emnet bidra til:
- Økt innsikt i hvordan den historiske, kulturelle, religiøse og familiære kontekst påvirker det sjelesørgeriske arbeid

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Engedal, Leif Gunnar, "Guds hjerte og menneskets sjel : momenter til analyse av sjelesorgens teologiske og dynamiske egenart" i:/in:/from: *Sjelesorgens teologiske og dynamiske egenart* Vikersund: Institutt for sjelesorg - Modum Bad, 2000, s./p. 6-26
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Schipani, Daniel S., *The way of wisdom in pastoral counseling* Elkhart, Ind.: Institute of Mennonite Studies, 2003, ISBN/ISSN: 0-936273-34-8

Eller:/Or:

- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Okkenhaug, Berit, *Själavård : en grundbok* Örebro: Libris, 2004, ISBN/ISSN: 91-7195-701-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Erikson, Erik H., *Den fullbordade livscykeln* 3. utg./ed. Stockholm: Natur och kultur, 2004, ISBN/ISSN: 978-91-27-09754-4
- Khemiri, Jonas Hassen, *Et øye rødt* [Oslo]: Gyldendal, 2005, ISBN/ISSN: 82-05-32892-7/82-525-6021-0
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg skjuler mitt ansikt : perspektiver på skam* [Oslo]: Verbum, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-543-1146-2
- Piltz, Anders, *Adam, var är du? : om människans hemkomst till sig själv* Skellefteå: Artos & Norma bokförlag, 2009, ISBN/ISSN: 978-91-7580-415-6
- Sveinall, Arne Tord, *Troende til litt av hvert : om religiøs sekterisme og sjelesorg* [Oslo]: Verbum, 2000, ISBN/ISSN: 82-543-0868-3

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Khemiri, Jonas Hassen, *Ett öga rött* Stockholm: MånPocket, 2004, ISBN/ISSN: 91-7001-120-6

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Augustinus, Aurelius, *Bekjennelser : bok I-X* Oslo: Aschehoug, 1992, ISBN/ISSN: 82-03-16942-2
- Bergstrand, Göran, *En illusion och dess utveckling : om synen på religion i psykoanalytisk teori* 2. omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum, 2004, ISBN/ISSN: 91-526-2967-8
- Gaarder, Jostein, *Vita brevis : Floria Aemilias brev til Aurel Augustin* Oslo: Aschehoug, 1998, ISBN/ISSN: 82-03-24245-6
- Wikström, Owe, "Kap. 1-3, Etterord" i:/in:/from: *Mørket som blender* Oslo: Luther, 2008, s./p. 31-160, 225-231, ISBN/ISSN: 978-82-531-4584-6
- Wingren, Gustaf, *Människa och kristen : en bok om Irenaeus* Älvsjö ,: Verbum, 1983, ISBN/ISSN: 91-526-1104-3

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Augustinus, Aurelius, *Augustinus bekännelser : i översättning av Bengt Ellenberger ; med inledning av Ragnar Holte* Skellefteå: Artos Bokförlag, 2003, ISBN/ISSN: 91-7580-239-2
- Gaarder, Jostein, *Vita brevis : Floria Aemilias brev till Augustinus* Stockholm: Rabén Prisma, 1997, ISBN/ISSN: 91-518-3236-4
- Wikström, Owe, *Det bländande mörkret : att upptäcka den stora glädjen* [Omarb.] utg./ed. Örebro: Libris, 2007, ISBN/ISSN: 978-91-7195-937-9

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Bergstrand, Göran, *En själasörjares dilemma* Stockholm: Natur och kultur, 2002, ISBN/ISSN: 91-27-09255-0/91-27-09927-x (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media)
- Björklund, Lars, *Tid til trøst : om de vanskelige møtene* Bergen: Fagbokforl., 2005, ISBN/ISSN: 82-450-0332-8
- Bunyan, John, *Pilegrims vandring* Oslo: Lutherstiftelsen, 1968
- Lewis, C. S. og Harry Mikkelsen, *En sorg som min* [Oslo]: Luther, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-531-4580-8
- Norborg, Kerstin, *Min fars hus* [Oslo]: Gyldendal, 2004, ISBN/ISSN: 82-05-30567-6
- Nouwen, Henri J. M., *Å søke en helhet : de tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* Oslo: Verbum, 2006, ISBN/ISSN: 82-543-1057-2/978-82-543-1057-1
- Thurfjell, Bengt, *Sårbar trosbekännelse* Solna: Bengt Thurfjell, 2009, ISBN/ISSN: 978-91-633-4249-3

DELEMNE/PART D SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Björklund, Lars, *Modet att ingenting göra : en bok om det svåra mötet* Örebro: Libris, 2003, ISBN/ISSN: 91-7195-643-3
- Bunyan, John, Kristens resa: från denna världen till den kommande, sedd i en dröm Skellefteå: Artos, 2006, ISBN/ISSN: 91-7580-263-5
- Lewis, C. S., *Anteckningar under dagar av sorg* Örebro: Libris, 1979, ISBN/ISSN: 91-7194-167-3
- Norborg, Kerstin, *Min faders hus* Stockholm: Norstedt, 2001, ISBN/ISSN: 91-1-300971-0

- Nouwen, Henri J. M., *Att söka en helhet* Örebro: Libris, 2001, ISBN/ISSN: 91-7195-411-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergem, Anders, *"Som epler av gull-" : en bok om kristen sjelesorg* 2008 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 978-82-300-0415-9
- Cullberg, Johan, *Dynamisk psykiatri : i teori och praktik* 7. utg./ed. Stockholm: Natur och Kultur, 2003, ISBN/ISSN: 91-27-09336-0/978-91-27-09336-2
- Cullberg, Johan, *Dynamisk psykiatri i teori og praksis* 5. utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 1999, ISBN/ISSN: 82-518-3815-0/978-82-518-3815-3
- Grevbo, Tor Johan S., *Sjelesorgens vei : en veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* Oslo: Luther, 2006, ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4

TEOL6520 - Kunsten å snekre en preken - med prostiet som verksted

Emneansvarlig:	Hallvard Olavson Mosdøl (Hallvard.O.Mosdol@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Kunsten å snekre en preken - med prostiet som verksted setter en av prestens sentrale oppgaver, forkynnelsen, i sentrum. Emnet går over tre faser. Den første fasen tar opp spørsmålet om språk, disposisjon og kreativitet. Den andre fasen tematiserer prekenfremførelse; stemmebruk og kropp. Den tredje fasen fokuserer prekenens teologi.

Kunsten å snekre en preken har prostiet som læringsarena. Det er på lokale prostisamlinger store deler av undervisning, refleksjon og samtaler vil finne sted. Dette betyr lokal forankring samt mulighet til å arbeide felles med praktisk-teologisk kompetanseheving i prostiet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75%)
- levere tre refleksjonsnotat (1200-1500 ord hver)
- bestå muntlig gruppeeksamen

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, gjennomføring av obligatoriske aktiviteter (som spesifisert under studiekrav). Emnet vurderer til bestått/ikke bestått.

Mål og innhold

Emnet skal gi hjelp til å arbeide kreativt med egne prekener og egen prekenprosess. Vekten ligger på å oppøve evnen til å beskrive egen prekenpraksis. Emnet har som mål å fungere som et verksted, og betrakter prekenarbeidet som et håndverk.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til retorikkens bevismidler
- økt oppmerksomhet på eget språklige uttrykk og disponering av prekener
- større innsikt i hvordan man framstår som kommunikator
- evne til å beskrive, utvikle og tydeliggjøre teologi i prekenen

TEOL6561 - Ledelse av utviklingsprosesser i menigheten. Veiledning, prosessledelse og menighetsutvikling

Emneansvarlig:	Erling Birkedal (Erling.Birkedal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst og høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, "Menigheten som lærende fellesskap : sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 59, nr./issue 4 (2008), s./p. 227-245, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Birkedal, Erling, Harald Hegstad og Turid Skorpe Lannem, *Menighetsutvikling - hva og hvordan?* Oslo: IKO, 2011
- Branson, Mark Lau, *Memories, hopes, and conversations : appreciative inquiry and congregational change* Herndon, Va.: Alban Institute, 2004, ISBN/ISSN: 1-56699-288-5/978-1-56699-288-6
- Eide, Solveig Botnen et al., "Kap. 3: Om "menneskearbeid" og "ekspertarbeid" i veiledning" i:/in:/from: *Til den andres beste : en bok om veiledningens etikk* Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, s./p. 41-58, ISBN/ISSN: 978-82-05-38084-4
- Skagen, Kaare, *I veiledningens landskap : innføring i veiledning og rådgivning* Kristiansand: Høyskoleforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-7634-510-7/978-82-7634-510-0
- Stoltenberg, Sverre, *Når fellesskapet belastes : om medarbeiderkonflikter i menighet og forsamling* [Oslo]: Luther, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-531-4641-6
- Ulleberg, Inger, *Kommunikasjon og veiledning : en innføring i Gregory Batesons kommunikasjonsteori - med historier fra veiledningspraksis* Oslo: Universitetsforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00491-1/978-82-15-00491-4
- Van Gelder, Craig, *The ministry of the missional church : a community led by the spirit* Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 2007, ISBN/ISSN: 0-8010-9139-x/978-0-8010-9139-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Askeland, Harald, "Kap. 3" i:/in:/from: *Reform av den lokale kirke : kontekst, prosess, utfall* Trondheim: Tapir, 2000, s./p. 43-84, ISBN/ISSN: 82-519-1567-8
- Birkedal, Erling, Harald Hegstad og Turid Skorpe Lannem, *Sammen i forandring / refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken* Oslo: IKO-forlaget, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-8249-061-0
- Brunstad, Paul Otto, *Klokt lederskap : mellom dyder og dødssynder* Oslo: Gyldendal akademisk, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-05-39258-8
- Eide, Solveig Botnen et al., *Til den andres beste : en bok om veiledningens etikk* Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-05-38084-4
- Einarsen, Ståle og Harald Pedersen, *Håndtering av konflikter og trakassering i arbeidslivet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-100-4920-0
- Espedal, Gry, *Ros : om anerkjennende ledelse og hvordan skape verdsettende arbeidsmiljø* Oslo: Gyldendal akademisk, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-05-39993-8
- Heitmann, Jan H., *Vellykkede organisasjoner* Lier: Heitmann PLUS, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-992147-6-6
- Hennestad, Bjørn W., Øivind Revang og Fred H. Strønen, *Endringsledelse og ledelsesendring : endringslæring for praktisk orienterte teoretikere og reflekterte praktikere* Oslo: Universitetsforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-15-00641-8/978-82-15-00641-3
- Lauvås, Per og Gunnar Handal, *Veiledning og praktisk yrkesteori* Rev. utg./ed. Oslo: Cappelen akademisk, 2000, ISBN/ISSN: 82-02-19880-1/978-82-02-19880-0
- Nyström, Åsa, Klas Lundström og Per Westblom, *Utveckla församlingen : med resursfokuserande undersökning* Stockholm: Verbum, 2010, ISBN/ISSN: 978-91-526-3330-4
- Stålsett, Unn E., *Veiledning i en lærende organisasjon* [2.] utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-450-0823-4
- Svedberg, Lars, *Gruppepsykologi : om grupper, organisasjoner og ledelse* Oslo: Abstrakt forl., 2002, ISBN/ISSN: 82-7935-035-7
- Tiller, Tom og Svein Helgesen, *Bedre leder : lederutvikling gjennom reflektert erfaring* Kristiansand: Høyskoleforl., 2011, ISBN/ISSN: 978-82-7634-939-9
- Wadel, Cato, *En lærende organisasjon : et mellommenneskelig perspektiv* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-578-0

TEOL6610 - Med livet som mønster

Emneansvarlig:	Tone Stangeland Kaufman (Tone.S.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og høst (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert master i praktisk teologi, Master i Teologi, Master i kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Videreutdanningsemnet ¿Mønster for livet ¿ er tverrprofesjonelt og ønsker å gi en fordypning i kristent ungdomsarbeid både teologisk og metodisk, samt dyktiggjøre deltakerne til å legge til rette for utviklende prosesser i arbeidet de selv er engasjert i. Spørsmål som emnet blant annet tar opp er: Hvilken rolle spiller de unges livserfaring i kristent ungdomsarbeid? Er ungdomsarbeidet et sted for å øve seg på å være menneske? Hva er det ledere gjør for å fremme gode mønstre i barn og unges liv? Er kristent barne- og ungdomsarbeid et godt sted å lære kristen kunnskap?

Emnet hører først og fremst hjemme i Erfaringsbasert master for praktisk teologi, men kan også brukes i følgende masterprogram: Master i diakoni og Master i kirkelig undervisning.
Teamområder og arbeidsformer
Emnet består av to samlinger: UKT konferansen ¿Med livet som mønster. Mønster for livet¿ (17-19. oktober 2012), og en studietur til Princeton Theological Seminary i april 2013.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Delta på minimum 75% undervisning
- Levere skisse til faglig essay innen en angitt frist. Skisse betyr en problemstilling, materiale, framgangsmåte og disposisjon.
- Levere og få godkjent en litteraturliste på selvvalgt litteratur med omfang på 200 sider
- Levere og få godkjent en litteratursynopsis (på 1000-1500 ord) over den individuelt godkjente litteraturlisten.
- Levere og få godkjent et utkast til endelig essay innen en fastsatt frist
- Levere og få godkjent et essay på 3000-4000 ord
- Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6610 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten:
- Kunne anvende læringsteori i møte med kristent barne- og ungdomsarbeid
- Vise god kunnskap om teologisk tenkning knyttet til hvordan tro former praksis og praksis former tro, og hvordan denne tenkningen kan gi innspill til en systematisk grunntenkning for kristent barne- og ungdomsarbeid i en norsk kontekst.
- Ha evne til å omsette teoretiske og praktisk-teologiske innsikter i refleksjon over egen praksis.

Merknad til litteraturlisten

Vi forutsetter kjennskap til Plan for trosopplæring i Den norske kirke.
Emnets litteratur har et omfang på ca 750 sider der 200 sider er selvvalgt.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Afdal, Geir, "Kap. 1-8" i:/in:/from: *Religion i bevegelse* Oslo: Universitetsforlaget, 2013, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 9788215021287
- Rogers, Frank, *Finding God in the graffiti : empowering teenagers through stories* Pilgrim Press, 2011, ISBN/ISSN: 9780829818024
- Root, Andrew og Kenda Creasy Dean, "Et utvalg" i:/in:/from: *The theological turn in youth ministry* Downers Grove, Ill.: IVP Books, 2011, s./p. 13-36, 119-136, 192-198, 218-236, ISBN/ISSN: 9780830838257

Enten:/Either:
- Norheim, Bård Eirik Hallesby, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, s./p. 11-100, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5

Eller:/Or:
- Norheim, Bård Eirik Hallesby, "Kap. 2" i:/in:/from: *Practicing baptism : a theological investigation of the presence of Christ in Christian practices in the context of youth ministry* 2011, s./p. ikke oppgitt

TEOL6611 - Med livet som mønster

Emneansvarlig:	Tone Stangeland Kaufman (Tone.S.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og høst (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Master i Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Videreutdanningsemnet ¿Mønster for livet ¿ er tverrprofesjonelt og ønsker å gi en fordypning i kristent ungdomsarbeid både teologisk og metodisk, samt dyktiggjøre deltakerne til å legge til rette for utviklende prosesser i arbeidet de selv er engasjert i. Spørsmål som emnet blant annet tar opp er: Hvilken rolle spiller de unges livserfaring i kristent ungdomsarbeid? Er ungdomsarbeidet et sted for å øve seg på å være menneske? Hva er det ledere gjør for å fremme gode mønstre i barn og unges liv? Er kristent barne- og ungdomsarbeid et godt sted å lære kristen kunnskap?

Emnet hører først og fremst hjemme i Erfaringsbasert master for Praktisk teologi, men kan også brukes i følgende masterprogram: Master i Diakoni og Master i kirkelig undervisning.

Teamområder og arbeidsformer
Emnet består av to samlinger: UKT konferansen ¿Med livet som mønster. Mønster for livet¿ (17-19. oktober 2012), og en studietur til Princeton Theological Seminary i april 2013.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Delta på minimum 75% undervisning
- Levere skisse til faglig essay innen en angitt frist. Skisse betyr en problemstilling, materiale, framgangsmåte og disposisjon.
- Levere og få godkjent en litteraturliste med omfang på 400 sider på selvvalgt litteratur
- Levere og få godkjent en litteratursynopsis (2000-3000 ord) over den individuelt godkjente litteraturlisten.
- Levere og få godkjent et utkast til endelig essay innen en fastsatt frist
- Levere og få godkjent et essay på 7000-8000 ord
- Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL6611 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten:
- Kunne anvende læringsteori i møte med kristent barne- og ungdomsarbeid
- Vise god kunnskap om teologisk tenkning knyttet til hvordan tro former praksis og praksis former tro, og hvordan denne tenkningen kan gi innspill til en systematisk grunntenkning for kristent barne- og ungdomsarbeid i en norsk kontekst.
- Ha evne til å omsette teoretiske og praktisk-teologiske innsikter i refleksjon over egen praksis.

Merknad til litteraturlisten

Vi forutsetter kjennskap til Plan for trosopplæring i Den norske kirke.
Emnets litteratur har et omfang på ca. 1400 sider der 400 sider er selvvalgt.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Practicing theology : beliefs and practices in Christian life* / Miroslav Volf et al. red./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2002, s./p. 1-48, 245-263, ISBN/ISSN: 0-8028-4931-8/978-0-8028-4931-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 67-168, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- "Kap. 1,6,7,9,10,11,12" i:/in:/from: *Mellom pietisme og pluralitet : konfirmasjonsarbeid i fire nordiske land i et empirisk perspektiv* / Bernd Krupka et al. red./ed. Oslo: IKO-forl., 2010, nr./issue 3, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-8249-024-5
- Afdal, Geir, "Menigheten som lærende fellesskap : sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 59, nr./issue 4 (2008), s./p. 227-245, ISBN/ISSN: 0032-8847

- Afdal, Geir, *Religion i bevegelse* Oslo: Universitetsforlaget, 2013, ISBN/ISSN: 9788215021287
- Afdal, Geir, "Teologi som teoretisk og praktisk aktivitet" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 2 (2011), ISBN/ISSN: 1504-2952 , hentet/cited 2 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2011/02/art01
- Rogers, Frank, *Finding God in the graffiti : empowering teenagers through stories* Pilgrim Press, 2011, ISBN/ISSN: 9780829818024
- Root, Andrew og Kenda Creasy Dean, "Et utvalg" i:/in:/from: *The theological turn in youth ministry* Downers Grove, Ill.: IVP Books, 2011, s./p. 13-36, 119-136, 192-198, 218-236, ISBN/ISSN: 9780830838257
- Säljö, Roger, "Kap. 1-2" i:/in:/from: *Læring og kulturelle redskaper : om læreprosesser og den kollektive hukommelsen* Oslo: Cappelen akademisk forl., 2006, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-02-25805-7/978-82-02-25805-4

Enten:/Either:
- Norheim, Bård Eirik Hallesby, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, s./p. 11-100, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5

Eller:/Or:
- Norheim, Bård Eirik Hallesby, "Kap. 2" i:/in:/from: *Practicing baptism : a theological investigation of the presence of Christ in Christian practices in the context of youth ministry* 2011, s./p. ikke oppgitt

TEOL6621 - Teologi og kirke i sør

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f

Generell informasjon

Emnet er en 5 studiepoengsutgave av MV601 .
TEOL6621 gir innsikt i arbeidet med å utvikle en kontekstuell teologi i det globale sør, med utgangspunkt i Afrika og Asia. Dette gjøres fordi den største delen av den kristne kirke befinner seg i dag i den ikke-vestlige verden, Asia, Afrika og Latin-Amerika. Fellesskap og samarbeid mellom kirker over geografiske, kulturelle og konfesjonelle skillelinjer blir stadig vanligere og viktigere. Samtidig blir vårt eget land mer flerreligiøst og flerkulturelt. TEOL6621 vil derfor ta opp, i et historisk og aktuelt perspektiv, hvordan kirkene i sør har forsøkt å kontekstualisere den kristne tro ved å utvikle en egen teologi og praksis både innad i kirken og med sikte på å formidle evangeliet til ikke-kristne. Det vil også bli fokusert på forholdet mellom det globale og det lokale i kirkenes liv. Videre vil det bli drøftet hvordan kirkene i vest kan lære og la seg utfordre av kirkene i sør når det gjelder teologi, spiritualitet og misjon.
TEOL6621 kan med fordel kombineres med en studietur eller et studieopphold i utlandet med spesialisering i studiet av kirke og teologi i det området en besøker, hvor studieturen utgjør et 5 studiepoengs tillegg.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med slike kombinasjoner:
Med MV601 Teologi og kirke i sør, reduseres dette emnet med 5 stp.

Studiekrav

Studenten skal, for å få avsluttende vurdering i tilknytning til undervisningen:
- delta i 75 % av undervisningen hvis hjemmeeksamen er avsluttende vurderingsform
- få godkjent en bokrapport på ca 1000 ord innen fastsatt tidsfrist
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6621 har to vurderingsformer. Enten hjemmeeksamen som skal gå over 4 dager og være på inntil 3000 ord, eller klausurprøve (4 timer). Varianten med hjemmeeksamen forutsetter at det undervises i faget det aktuelle semester og at studiekravet til deltakelse er oppfylt.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen/klausurprøve.
Hjelpemidler: Ved klaursurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, liste E

Mål og innhold

Studiet skal gi
- god kunnskap om hva som kjennetegner teologien i kirkene i sør i forhold til i vesten
- kunnskap om hvordan kirken i sør møter de diakonale og missiologiske oppgavene de står overfor i en flerreligiøs kontekst
- evne til å drøfte teologiske og kirkelige spørsmål som reises av kirkene i en ikke-vestlig kontekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bediako, Kwame, "Et utvalg" i:/in:/from: *Theology and identity : the impact of culture upon Christian thought in the second century and in modern Africa* Oxford: Regnum Books, 1992, s./p. 1-12, 225-267, 303-346, 426-445, ISBN/ISSN: 1-870345-10-x
- Hwa, Yung, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mangoes or bananas? : the quest for an authentic Asian Christian theology* Oxford: Regnum, 1997, s./p. 1-122, 135-168, 191-242, ISBN/ISSN: 1-870345-15-0/1-870345-25-8
- Schreiter, Robert J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The new Catholicity : theology between the global and the local* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, s./p. 1-60, ISBN/ISSN: 1-57075-120-x

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Making Christ known : historic mission documents from the Lausanne Movement, 1974-1989* / John Stott red./ed. Carlisle: Paternoster, 1996, s./p. 1-56, 73-114, 155-214, 225-250, ISBN/ISSN: 0-85364-764-x
- Engelsviken, Tormod, "Misjon og kultur" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed./ Jan-Martin Berentsen et al. red./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s./p. 242-261, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Gutiérrez, Gustavo, *A theology of liberation : history, politics, and salvation* Rev. version utg./ed. London: SCM Press, 1988, ISBN/ISSN: 0-334-02356-4
- Hesselgrave, David J. og Edward Rommen, *Contextualization : meanings, methods, and models* Leicester: Apollos, 1989, ISBN/ISSN: 0-85111-413-x
- Schreiter, Robert J., *Constructing local theologies* Maryknoll, N.Y.: Orbis, 1985, ISBN/ISSN: 0-88344-108-x

TEOL6792 - Åpent tverrfaglig fordypningsemne:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

TEOL6819 - Studietur til Hellas

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Ascough, Richard S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Paul's Macedonian associations : the social context of Philippians and 1 Thessalonians* Tüingen: Mohr Siebeck, 2003, nr./issue 161, s./p. 162-190, ISBN/ISSN: 3-16-148074-0
- Hellerman, Joseph H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Reconstructing honor in Roman Philippi : Carmen Christi as cursus pudorum* Cambridge: Cambridge University Press, 2005, nr./issue 132, s./p. 110-128, ISBN/ISSN: 0-521-84909-8
- Hvalvik, Reidar, ""Stadig har jeg måttet reise omkring-" : om Paulus reisevirksomhet og reiser i antikken" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 80, nr./issue 1 (2009), s./p. 27-47, ISBN/ISSN: 1504-2952 , hentet/cited 1 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2009/01/stadig_har_jeg_mattet_reise_omkring_-_om_paulus_reisevirksomhet_og_reiser_i
- Klauck, Hans-Josef, "Et utvalg" i:/in:/from: *The religious context of early Christianity : a guide to Graeco-Roman religions* Edinburgh: T&T Clark, 2000, s./p. 90-105, 288-307, 313-330, 331-385, ISBN/ISSN: 0-567-08693-3
- Murphy-O'Connor, Jerome, "Et utvalg" i:/in:/from: *St. Paul's Corinth : text and archaeology* 3rd rev. and expanded utg./ed. Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2002, s./p. 177-198, ISBN/ISSN: 0-8146-5303-0
- Sandvei, Bjørn Helge, Ernst Baasland og Karl Olav Sandnes, "Et utvalg" i:/in:/from: *I Paulus' fotspor : bibel- og kulturguide til Hellas* [Oslo]: Verbum, 2008, s./p. 3-225, ISBN/ISSN: 978-82-543-0951-3

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Sandnes, Karl Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *The challenge of Homer : school, pagan poets and early Christianity* London: T & T Clark, 2009, nr./issue 400, s./p. 40-58, 84-87, 111-123, 173-185, 231-243, ISBN/ISSN: 0-567-42664-5/978-0-567-42664-2
- Skarsaune, Oskar, "Åpenbaring utenfor åpenbaringen? : antikk religion, gresk filosofi og kristen tro ifølge Justin Martyr" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 49 (1978), s./p. 261-282, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Skarsaune, Oskar, "Judaism and hellenism in Justin Martyr, elucidated from his portrait of Socrates" i:/in:/from: *Geschichte - Tradition - Reflexion : Festschrift für Martin Hengel zum 70. Geburtstag*/ Hermann Lichtenberger red./ed. Tübingen: Mohr, 1996 b./vol. 3, s./p. 585-611, ISBN/ISSN: 3-16-146677-2
- Ulrich, Jörg, "Apologeter og apologetik i det 2. århundrede" i:/in:/from: *Til forsvar for kristendommen : tidlige kristne apologeter* / Jakob Engberg et al. red./ed. København: Forlaget Anis, 2006, nr./issue 3, s./p. 17-61, ISBN/ISSN: 87-7457-419-1/978-87-7457-419-4

TEOL6822 - Studietur til Hellas

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Ascough, Richard S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Paul's Macedonian associations : the social context of Philippians and 1 Thessalonians* Tüingen: Mohr Siebeck, 2003, nr./issue 161, s./p. 162-190, ISBN/ISSN: 3-16-148074-0
- Hellerman, Joseph H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Reconstructing honor in Roman Philippi : Carmen Christi as cursus pudorum* Cambridge: Cambridge University Press, 2005, nr./issue 132, s./p. 110-128, ISBN/ISSN: 0-521-84909-8
- Hvalvik, Reidar, ""Stadig har jeg måttet reise omkring-" : om Paulus reisevirksomhet og reiser i antikken" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 80, nr./issue 1 (2009), s./p. 27-47, ISBN/ISSN: 1504-2952 , hentet/cited 1 fra/from http://www.idunn.no/ts/ttk/2009/01/stadig_har_jeg_mattet_reise_omkring_-_om_paulus_reisevirksomhet_og_reiser_i
- Klauck, Hans-Josef, "Et utvalg" i:/in:/from: *The religious context of early Christianity : a guide to Graeco-Roman religions* Edinburgh: T&T Clark, 2000, s./p. 90-105, 288-307, 313-330, 331-385, ISBN/ISSN: 0-567-08693-3
- Larsson, Edvin, "Et utvalg" i:/in:/from: *Apostlagärningarna 13-20* Stockholm: EFS-förlaget, 1987, s./p. 348-411, ISBN/ISSN: 91-7080-770-1
- Murphy-O'Connor, Jerome, "Et utvalg" i:/in:/from: *St. Paul's Corinth : text and archaeology* 3rd rev. and expanded utg./ed. Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2002, s./p. 177-198, ISBN/ISSN: 0-8146-5303-0
- Sandvei, Bjørn Helge, Ernst Baasland og Karl Olav Sandnes, "Et utvalg" i:/in:/from: *I Paulus' fotspor : bibel- og kulturguide til Hellas* [Oslo]: Verbum, 2008, s./p. 3-225, ISBN/ISSN: 978-82-543-0951-3

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Sandnes, Karl Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *The challenge of Homer : school, pagan poets and early Christianity* London: T & T Clark, 2009, nr./issue 400, s./p. 40-58, 84-87, 111-123, 173-185, 231-243, ISBN/ISSN: 0-567-42664-5/978-0-567-42664-2
- Skarsaune, Oskar, "Åpenbaring utenfor åpenbaringen? : antikk religion, gresk filosofi og kristen tro ifølge Justin Martyr" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 49 (1978), s./p. 261-282, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Skarsaune, Oskar, "Judaism and hellenism in Justin Martyr, elucidated from his portrait of Socrates" i:/in:/from: *Geschichte - Tradition - Reflexion : Festschrift für Martin Hengel zum 70. Geburtstag*/ Hermann Lichtenberger red./ed. Tübingen: Mohr, 1996 b./vol. 3, s./p. 585-611, ISBN/ISSN: 3-16-146677-2
- Ulrich, Jörg, "Apologeter og apologetik i det 2. århundrede" i:/in:/from: *Til forsvar for kristendommen : tidlige kristne apologeter* / Jakob Engberg et al. red./ed. København: Forlaget Anis, 2006, nr./issue 3, s./p. 17-61, ISBN/ISSN: 87-7457-419-1/978-87-7457-419-4

TEOL8510 - Omsorg ved livets slutt

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Master i klinisk sjelesorg, Erfaringsbasert master i praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet sikter mot å gi prester og andre kirkelige tilsatte, primært i menighetstjeneste, økt sjelesørgerisk kompetanse i møte med alvorlig syke og døende, samt deres pårørende. Samhandlingsreformen vektlegger lokale aktørers, deriblant menigheters, samhandling med sykehus og institusjonsbasert/hjemmebasert omsorg. Sentralt i kurset vil stå følgende 3 hovedtema:
- Samhandlingsreformen og helhetlig omsorg
- Arbeid med åndelig/eksistensielle spørsmål
- Etikk og egenrefleksjon

Kurset er utarbeidet av MF i samarbeid med prestetjenesten ved St.Olavs Hospital, Universitetssykehuset i Trondheim,

Studieprogramtilhørlighet
Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
Erfaringsbasert master i praktisk teologi
Master i klinisk sjelesorg

Dette er et videreutdanningsemne på masternivå og forutsetter minimum en avlagt bachelorgrad innen relevant fagområde.

Undervisning
Emnet tilbys første gang med oppstart våren 2012, går over tre semestre og har tre fellessamlinger. Første samling (13. - 16. mars 2012) er lagt til Trondheim. Andre samling (oktober 2012) vil bli lagt til den greske øya Hydra, mens kurset avsluttes i Oslo våren 2013

Arbeidsform og organisering
Samlingene vil kombinere plenumsundervisning med grupper, oppgaver og veiledning. Tiden mellom samlingene brukes til litteraturstudium, oppgaveskriving og et lokalt forankret praksisprosjekt.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Ha godkjent frammøte i undervisningen (minimum 75%)
- Ha levert litteratutbasert refleksjonsnotat, etter angitt mal (1000-1500 ord)
- Ha levert personlig refleksjonsnotat knyttet til emnets tematikk, etter angitt mal (1000-1500 ord)
- Ha levert prosjektoppgave, etter angitt mal (3500 - 4000 ord)
- Ha deltatt i evalueringen av emnet

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, mappevurdering. Når alle studiekravene er bestått skal studenten levere en vurderingsmappe der de 3 skriftlige arbeidene inngår. Mappen vurderes til bestått/ikke bestått.

Mål og innhold

Emnet sikter mot å heve studentenes kompetanse som bidragsytere i omsorgen for alvorlig syke og døende, samt deres pårørende.

Mål
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Hospicefilosofi og palliasjon
- god kunnskap om prinsipper i samhandlingsreformen
- kunnskap om historiske, tverrkulturelle og teologiske perspektiver på alvorlig sykdom og død

- kunnskap om sorgteori og riteteori
- evne til kommunikasjon med alvorlig syke og døende, samt deres pårørende
- evne til å reflektere over eget forhold til døden
- evne til etisk refleksjon om spørsmål knyttet til livets avslutning

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- *Kap. 1,3,5,13* Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet, 2009 b./vol. nr 47 (2008-2009), s./p. ikke oppgitt , hentet fra/cited from http://ask.bibsys.no/ask/action/show?kid=biblio&cmd=reload&pid=092993656
- *Beslutningsprosesser for begrensning av livsforlengende behandling hos alvorlige syke og døende* Oslo: Helsedirektoratet, 2009 b./vol. 2012-02-06, nr./issue 2012-02-06 , hentet/cited 2012-02-06 fra/from http://ask.bibsys.no/ask/action/show?kid=biblio&cmd=reload&pid=093893523
- *Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen* Oslo: Sosial- og helsedirektoratet, 2007 , hentet/cited 2012-02-06 fra/from http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/nasjonalt-handlingsprogram-med-retningslinjer-for-palliasjon-i-kreftomsorgen-/Sider/default.aspx

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Palliasjon : nordisk lærebok* 2. utg./ed./ Stein Kaasa red./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, s./p. 115-152, 197-227, ISBN/ISSN: 978-82-05-35181-3 (Kompendium/Compendium)
- Aakre, Marie, "Fra visjon til seksjon" i:/in:/from: *Festskrift : Seksjon lindrende behandling gjennom 10 år : jubileumskonferanse i Trondheim 4.-6. november 2004* / Stein Kaasa et al. red./ed. [Trondheim]: Seksjon lindrende behandling, St. Olavs hospital HF, Universitetssykehuset i Trondheim, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-303-0311-8 (Kompendium/Compendium)
- Bugge, Kari Elisabeth, Hilde Eriksen og Oddbjørn Sandvik, *Sorg* Bergen: Fagbokforl., 2003, ISBN/ISSN: 82-7674-708-6/978-82-7674-708-9
- Dyregrov, Atle, *Å ta avskjed : ritualer som hjelper barn gjennom sorg* Bergen: Fagbokforl., 2010, ISBN/ISSN: 978-82-450-1049-7
- Falk, Bent, *Å være der du er : samtaler med kriserammede* Bergen: Fagbokforl., 1999, ISBN/ISSN: 82-7674-510-5
- Grevbo, Tor Johan, "Viskningar och rop : åndelige utfordringer innen palliasjon" i:/in: *Omsorg : nordisk tidsskrift for palliativ medisin* , nr./issue 2 (2008), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0800-7489 (Kompendium/Compendium)
- Hirsch, Anne og Ingebrigt Røen, "Slitestyrke i en utfordrende tjeneste" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 4 (2008), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Hirsch, Anne og Ingebrigt Røen, "Jeg og døden" i:/in: *Omsorg : nordisk tidsskrift for palliativ medisin* , nr./issue 4 (2007), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0800-7489 (Kompendium/Compendium)
- Hirsch, Anne, "Ritualer ved dødsfall i en palliativ avdeling" i:/in: *Omsorg : nordisk tidsskrift for palliativ medisin* , nr./issue 1 (2007), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0800-7489 (Kompendium/Compendium)
- Korslien, Kari Karsrud, "Når så vi deg syk og kom til deg? : en undersøkelse av kirkens støtte til alvorlig syke og deres pårørende" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 3 (2011), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Nielsen, Rita, *At være sig selv - at blive sig selv : den åndelige dimension hos døende mennesker* Frederiksberg: Unitas Forl., 2005, ISBN/ISSN: 87-7517-718-8
- Saunders, Cicely, *Watch with Me : inspiration for a life in hospice care* Sheffield: Mortal Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-9544192-2-7

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aagedal, Olaf, *Døden på norsk* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1994, ISBN/ISSN: 82-417-0305-8
- Carlenius, Susanne, *Omsorg ved livets slutt : møter med pasienter og pårørende* Bergen: Fagbokforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-450-0780-0
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0857-8
- Evans, Abigail Rian, *Is God still at the bedside? : the medical, ethical, and pastoral issues of death and dying* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2011, ISBN/ISSN: 978-0-8028-2723-4
- Hall, Douglas John, *God & human suffering : an exercise in the theology of the cross* Minneapolis: Augsburg, 1986, ISBN/ISSN: 0-8066-2223-7/0-8066-2314-4
- Holstein, Martha, "Reflections on death and dying" i:/in: *Academic medicine* 72 (1997), ISBN/ISSN: 1040-2446
- Kirkens bymisjon Oslo, *Omsorg ved livets slutt : en veileder til hjelp i det daglige arbeid* Revidert utg./ed. Oslo: Kirkens bymisjon Oslo, 2007, s./p. 71 bl. /, ISBN/ISSN: 978-82-996814-6-9
- Neale, Robert E., *The art of dying* New York: Harper & Row, 1973, s./p. xii, 158 p., ISBN/ISSN: 0-06-066085-6
- Nielsen, Rita, *Venteværelset : en døendes fortællinger om livet* Fredriksberg: Unitas, 2010, ISBN/ISSN: 8775178559/978-87-7517-855-1

TEOL8581 - Prest og teolog i praksis

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet inngår som obligatorisk emne i studieprogrammene: Erfaringsbasert master i praktisk teologi og Master i klinisk sjelesorg.

På bakgrunn av kompetanse og praktisk erfaring som prest skal deltageren etter fullført emne ha videreutviklet sin grunnkompetanse, og ha tilegnet seg fordypet innsikt i hvordan teologi utøves i forholdet mellom praksis og teori. Emnet skal medvirke til å gi et samlende perspektiv på Erfaringsbasert mastergrad i praktisk teologi og Master i klinisk sjelesorg.

Emnet bygger på en modell hvor den analytiske prosess tar utgangspunkt i pastoral praksis. Den analytiske prosess er strukturert som en hermeneutisk sirkel og forstås som fire forskjellige, men nært knyttede oppgaver, som følger hverandre fortløpende: Beskrivelse av situasjonen, kultur-kontekstuell analyse, teologisk refleksjon og revidert praksis. Modellen vil hjelpe studenten til å reflektere over sin tjeneste i skjæringsfeltet mellom personlige, profesjonelle og organisatoriske dimensjoner. Den enkeltes yrkeserfaring fungerer som et viktig materiale i møte med det teoretiske stoffet. Modulen fokuserer både på den enkeltes selvforståelse som prest, og på bearbeidelsen av presteprofesjonens rammer og vilkår i lys av ulike teologiske perspektiver på kirken.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Skrive et refleksjonsnotat om egen presteidentitet/rolle og kirkelig forankring. Omfang 1500-2000 ord. Notatet skal gi svar på følgende spørsmål: Hvordan oppfatter du deg selv som prest? Hva vil du? Hvem er du prest for? Hvordan vil du kort formulere ditt kirke- og menighetssyn?
- Skrive et helhetlig essay der studenten skal identifisere og bearbeide en erfaring fra pastoral praksis ved hjelp av litteratur og utviklet teologisk metode. Tema og litteratur fastsettes i samråd med faglærer. Omfang 3-4000 ord. Essayet er å forstå som et prosessdokument, og skal normalt bearbeides før endelig innlevering.
- Delta i evaluering av emnet hvis det er gjort til gjensand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, mappevurdering. Når alle studiekravene er bestått skal studenten levere en vurderingsmappe med følgende oppgaver: refleksjonsnotatet og essayet.
Emnet vurderes på bakgrunn av vurderingsmappen til bestått / ikke bestått

Ved ny/utsatt prøve er vurderingsformen 6 timers klausurprøve. Ny karakter settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten ha:
- evne til å anvende praktisk-teologisk metode
- evne til å reflektere over egen prestetjeneste
- kunnskap om nyere forståelse av faget praktisk teologi
- kunnskap om nyere teologiske perspektiv på kirken

Merknad til litteraturlisten

Emnet har ca 700 sider faglitteratur. Ca.400 sider er felles litteratur og ca 300 sider er litteratur knyttet til fordypning og arbeid med essay.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Dulles, Avery, "Et utvalg" i:/in:/from: *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, s./p. 7-129, 195-217, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Hegstad, Harald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den virkelige kirke : bidrag til ekklesiologien* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2009, s./p. 17-50, 87-110, 125-147, ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Swinton, John og Harriet Mowat, "Et utvalg" i:/in:/from: *Practical theology and qualitative research* London: SCM Press, 2006, s./p. 3-27, 73-98, ISBN/ISSN: 0-334-02980-5/978-0-334-02980-9
- Wengert, Timothy J., *Priesthood, pastors, bishops : public ministry for the Reformation and today* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2008, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6313-1

E-INNHOLD

Etter fullført emne skal studenten ha:
- evne til å anvende praktisk-teologisk metode
- evne til å reflektere over egen prestetjeneste
- kunnskap om nyere forståelse av faget praktisk teologi
- kunnskap om nyere teologiske perspektiv på kirken

TEOL8582 - Læringsledelse i prostiet

Emneansvarlig:	Fredrik Saxegaard (Fredrik.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig) og vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert master i praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Tjenesteordningene for prestetjenesten, vedtatt i 2004, medførte at prosten ble en langt tydeligere lederskikkelse i lokalkirken. I årene som fulgte var det mye oppmerksomhet omkring de strukturelle sidene ved reformen. Prosten er imidlertid også ansvarlig for å fremme kvalitet og læring i prostiet, og vi mener det er på høy tid å sette faglig søkelys på hva dette kan bety i praksis.
I den samme perioden har det vært stadig økende interesse for "læring i organisasjon" og "den lærende organisasjon". Bakgrunnen for denne trenden kan søkes i brede trender som gjelder globalt: Dels en postindustriell virkelighet der konkurransefortrinn særlig knyttes til ansattes kompetanse, og hvordan kompetanse og kvalitet utvikles innen en virksomhet. Dels en økt forventning hos mange ansatte - særlig i deler av den vestlige verden - til at jobben skal være et sted der kan bruke sine ressurser og utvikle seg.
Emnet Læringsledelse i prostiet legger til grunn at det er fruktbart å se både menigheter og kirkelige ansattegrupper som lærende fellesskap. Vi ser på hvilke ressurser som finnes både i nyere forskning på lærende organisasjoner og i den kristne tradisjon. Målet er å knytte sammen den enkelte prests læring og læringen i prostilaget, med den læringen som skjer/kan skje i lokale staber og i menigheten som hele.
Emnet vil utvikle dyktige læringsledere, som har god kunnskap om nyere lærings- og ledelsesteori, og evner å anvende denne i sin egen kontekst som prester og presteledere.

Studieprogramtilhørlighet
Emnet inngår i Erfaringsbasert master i praktisk teologi.

Arbeidsformer og struktur
Emnet har tre samlinger som ledes av MF: Åpningssamlingen over to dager, en midtsamling over fire dager og en avslutningsdag. Åpnings- og avslutningssamling holdes separat i de to bispedømmene, mens midtsamlingen er felles. Samlingene består av forelesninger, seminarundervisning og arbeid i grupper.
De øvrige samlingene holdes i prostemøtet, der deltakerne presenterer litteraturbaserte refleksjonsnotater for hverandre i grupper, og bidrar i samtale og prosessarbeid.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må deltakeren ha levert og fått godkjent:
- oppmøte og deltakelse (minimum 75 % fremmøte)
- refleksjonsnotat om egen lærings- og ledelsesforståelse, inntil 2500 ord
- rapport fra strukturerte samtaler med 3 underordnede prester
- litteraturbasert notat, inntil 1500 ord
- rapport fra avgrenset utviklingsprosjekt i eget prostilag.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med fortløpende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Deltakerne skal etter fullført emne ha:
-kunnskap om nyere læringsteorier med relevans for læring i prestetjeneste
- kunnskap om nyere ledelsesteorier med relevans for læringsledelse i kirkelig kontekst
- god evne til å relatere lærings- og ledelsesteori til egen arbeidssituasjon, egen teologiske helhetsforståelse og egen utvikling som prest og leder

Merknad til litteraturlisten
I tillegg til oppgitt litteratur velges ca. 100 sider fra supplerende litteratur/annen godkjent litteratur på bakgrunn av deltakernes fordypningsinteresse og prosjekttema.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Filstad, Cathrine, *Organisasjonslæring : fra kunnskap til kompetanse* Bergen: Fagbokforl., 2010, ISBN/ISSN: 978-82-450-0779-4
- Gherardi, Silvia, *Organizational knowledge : the texture of workplace learning* Oxford: Blackwell, 2006, ISBN/ISSN: 978-1-4051-2559-8
- Wenger, Etienne, *Praksisfællesskaber : læring, mening og identitet* København: Reitzel, 2004, ISBN/ISSN: 87-412-2396-9/978-87-412-2396-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Afdal, Geir, "Menigheten som lærende fellesskap : sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 59, nr./issue 4 (2008), s./p. 227-245, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Birkedal, Erling, Harald Hegstad og Turid Skorpe Lannem, *Sammen i forandring / refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken* Oslo: IKO-forlaget, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-8249-061-0
- Birkedal, Erling, Harald Hegstad og Turid Skorpe Lannem, *Menighetsutvikling - hva og hvordan?* Oslo: IKO, 2011
- Cormode, Scott, *Making spiritual sense : Christian leaders as spiritual interpreters* Nashville: Abingdon Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-687-49223-8/978-0-687-49223-7
- Elgaard Sørensen, Erik ... et al., *Ledelse og læring : i organisationer* København: Reitzels, 2008, ISBN/ISSN: 978-87-412-5129-5
- Ganzevoort, R. Ruard, "What you see is what you get : social construction and normativity in practical theology" i:/in:/from: *Normativity and em pirical research in theology* / Johannes A. van der Ven et al. red./ed. Leiden: Brill, 2004, nr./issue Vol 10, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 90-04-12663-5
- Graham, Elaine, *Transforming practice : pastoral theology in an age of uncertainty* Eugene, Or.: Wipf & Stock, 2002, ISBN/ISSN: 9781579109226
- Gustavsson, Bernt, *Kunskapsfilosofi : tre kunskapsformer i historisk belysning* Stockholm: Wahlström & Widstrand, 2000, ISBN/ISSN: 978-91-46-17648-0/91-46-17648-9
- Hawkins, Thomas R., *The learning congregation : a new vision of leadership* Louisville, Ky. : Westminster John Knox, 1997, ISBN/ISSN: 9780664256999
- Hennestad, Bjørn W., Øivind Revang og Fred H. Strønen, *Endringsledelse og ledelsesendring : endringslæring for praktisk orienterte teoretikere og reflekterte praktikere* Oslo: Universitetsforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-15-00641-8/978-82-15-00641-3
- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Henriksen, Jan-Olav, *Teologi i dag : samvittighet og selvkritikk* Bergen: Fagbokforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9
- Hull, William E., *Strategic preaching : the role of the pulpit in pastoral leadership* St. Louis, Mo. : Chalice Press, 2006, ISBN/ISSN: 9780827234673
- Illeris, Knud, *Contemporary theories of learning : learning theorists, in their own words* London: Routledge, 2009, ISBN/ISSN: 0-415-47344-6/0-415-47343-8/978-0-415-47344-6/978-0-415-47343-9
- Karlsen, Thorbjørn J., *Veiledning under nye vilkår : skapende prosesser i møtet mellom veileder og veisøker* Oslo: Gyldendal akademisk, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-05-41535-5
- Molander, Anders og Lars Inge Terum, *Profesjonsstudier* Oslo: Universitetsforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-15-00859-2
- Nielsen, Klaus og Steinar Kvale, *Mesterlære : læring som sosial praksis* Oslo: Ad Notam Gyldendal, 1999, ISBN/ISSN: 82-417-1011-9/978-82-417-1011-7
- Selznick, Philip, *Lederskap* [Oslo]: Tano Aschehoug, 1997, ISBN/ISSN: 82-518-3646-8
- Sjøvold, Endre, *Teamet : utvikling, effektivitet og endring i grupper* Oslo: Universitetsforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-15-00520-9/978-82-15-00520-1
- Sløk, Camilla og Kaspar Villadsen, *Velfærdsledelse : ledelse og styring i den selvstyrende velfærdsstat* København: Hans Reitzel, 2008
- Stoltenberg, Sverre, *Når fellesskapet belastes : om medarbeiderkonflikter i menighet og forsamling* [Oslo]: Luther, 2011, ISBN/ISSN: 978-82-531-4641-6
- Stålsett, Unn E., *Veiledning i en lærende organisasjon* [2.] utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-450-0823-4
- Sørhaug, Hans Chr., *Managementalitet og autoritetens forvandling : ledelse i en kunnskapsøkonomi* Bergen: Fagbokforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-7674-572-5
- Torkelsen, Terje, *På livet løs : en praktisk-teologisk studie av kirkelige medarbeideres erfaringer fra helsefarlige personalkonflikter i Den norske kirke* Trondheim: Tapir, 2003, nr./issue nr 13, ISBN/ISSN: 82-519-1845-6
- Wadel, Cato, *En lærende organisasjon : et mellommenneskelig perspektiv* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-578-0

TEOL8583 - Trosopplæring i et lærende fellesskap

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Vår (Uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- St. meld. nr. 7 Oslo: Kultur- og kyrkjedepartementet, 2002/2003 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2012-02-20 fra/from http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/regpubl/stmeld/20022003/stmeld-nr-7-2002-2003-.html?id=196490
- "- til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke : fra et utvalg oppnevntved kongelig resolusjon av 16. juli 1999 : avgitt til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2000 Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 93 s. , ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2012-02-20 fra/from http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- Prosjektrapporter fra trosopplæringsforsøket (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2012-02-20 fra/from http://www.kirken.no/storstavalt/prosjekt/
- Evalueringsrapporter fra forsøket om trosopplæring (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2012-02-20 fra/from www.etor.no
- *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke* [Oslo]: Kirkerådet, 1992, ISBN/ISSN: 82-7545-002-0/978-82-7545-002-7 (Kildelitteratur/Source texts)
- Afdal, Geir, "Menigheten som lærende fellesskap : sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 59, nr./issue 4 (2008), s./p. 227-245, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Den norske kirke, *Gud gir - vi deler : plan for trosopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=38865
- Den norske kirke, *Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* Bokmål[utg.] utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 1998 (Kildelitteratur/Source texts) (Se Fronter/Check Fronter)
- Everist, Norma Cook, "Et utvalg" i:/in:/from: *The church as learning community : a comprehensive guide to Christian education* Nashville , Tenn.: Abingdon Press, 2002, s./p. 9-289, ISBN/ISSN: 0-687-04500-2
- Leganger-Krogstad, Heid, "Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling? : fellesskapslæring i kirken" i:/in:/from:*Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, 2012, s./p. 67-86, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9

TEOL8584 - Presterollen i en reformtid

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

TEOL8585 - Presterollen i en reformtid

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

VIT901 - Allmenn vitenskapsteori og forskningsetikk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst (Uregelmessig) og vår

Generell informasjon

Emnet er den allmenne vitenskapsteoretiske komponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle vitenskapsteoretisk fundert arbeidsmåte og forskningsetikk, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet er kjerneemne i PHD programmet/doktorgradsprogammet. Emnet består av 2 delemner: A: Allmenn vitenskapsteori (4sp), og B: Forskningsetikk (1sp).

Studiekrav

Studenten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Doktorgradsstudentene skal bli i stand til å reflektere over ulike tilnærmingsmåter i forskning, deres relevans og begrensninger. De skal være orientert om den forskningshistoriske bakgrunn for de teorier og undersøkelser som trekkes inn i avhandlingsarbeidet, og skal kunne begrunne sitt avhandlingsprosjekts vitenskapelige status og begrensninger fra relevante vitenskapsteoretiske posisjoner. Et annet tema som berøres er begrepet om årsak og andre forklaringsmåter, samt kriterier for vurdering av forskningskonklusjoner (blant annet om generalisering, validitet og reliabilitet, plausibilitet, sannhetskriterier og bias).

Mål

Studenten skal etter fullført studium ha:
- innsikt i samtidige fronter og tradisjoner i allmenn vitenskapsteori med vekt på humaniora
- evne til logisk argumentasjon og presentasjon skriftlig og muntlig
- innsikt i enkelttemaer og forskjellige filosofiske posisjoner med betydning for forskningen og hermeneutikk (positivisme, historisme, kritisk rasjonalisme, realisme, pragmatisme, fenomenologi, postmoderne vitenskapskritikk, konstruksjonisme osv.)
- innsikt i ulike forskningsstrategier: induksjon, deduksjon og abduksjon
- evne til å relatere disse eget avhandlingsarbeid og fagområde.

Studenten skal etter fullført emnet ha:
- god kunnskap om forskningsetikk og de forskningsetiske retningslinjer innenfor humaniora og samfunnsvitenskap
- evne til å relatere forskningsetikk til eget avhandlingsarbeid og fagområde.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Kjørup, Søren, *Humanistiske forskningstraditioner* Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag, 2008, ISBN/ISSN: 978-87-7867-354-1
- Kjørup, Søren, *Humanioras historie og grundproblemer* Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag, 2008, ISBN/ISSN: 978-87-7867-351-0

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Adams, Nicholas, *Habermas and theology* Cambridge: Cambridge UP, 2006, ISBN/ISSN: 0-521-86266-3/0-521-68114-6/978-0-521-86266-0/978-0-521-68114-8
- Gadamer, Hans-Georg, "Del 2, II,1-2" i:/in:/from: *Truth and method* 2., rev. utg./ed. New York: Continuum, 1989, s./p. 265-340, ISBN/ISSN: 0-8264-0585-1
- Guneriussen, Willy, *Å forstå det moderne : framskrittstro, rasjonalitet, ambivalens og irrasjonalitet i diskursen om modernitet* [Oslo]: Tano Aschehoug, 1999, ISBN/ISSN: 82-518-3844-4
- Næss, Arne, *Logikk og metodelære : en innføring*3. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1983, ISBN/ISSN: 82-00-06518-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- *Akademisk frihet i teologisk forskning* Oslo: Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora, 2003, ISBN/ISSN: 82-7682-040-9
- De nasjonale forskningsetiske komiteer, Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, jus og humaniora [Oslo]: , hentet/cited 2008-02-18 fra/from www.etikkom.no/retningslinjer

VIT902 - Teologiske grunnlagsspørsmål

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningstermin:	Høst og vår

Generell informasjon

Emnet er den allmenne teologi- og kristendomsfaglige fagområdekomponenten i forsker-utdanningen. Undervisningen vil behandle fagområdenes felles problemstillinger og arbeids-måter med forankring i utvalgte temaer, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet er kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet består av 3 delemner: A: Teologi og kirke i en økumenisk, global og pluralistisk tidsalder (2 stp), B: Teologi som akademisk og kirkelig vitenskap - aktualitet/relevans (2 stp) og C: Hermeneutikk/historieproblemet (1 stp)

Studiekrav

Kandidaten skal
delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
Enten: skrive et eget vitenskapsteoretisk essay/artikkel på 6000 ord (15 sider). Dette skal være knyttet til VIT 902 evt. til VIT 901. Essayet skal legges frem til drøfting i seksjonen før det kan godkjennes. (Det er fint om essayet kan bli publisert som artikkel, men dette er ingen forutsetning for godkjenning av arbeidsinnsatsen i første omgang).
Eller: ha en muntlig vitenskapsteoretisk samtale om teologi/kristendomskunnskap som vitenskapsfag i forhold til både kirker, akademia og samfunn. Samtales skjer med to professorer og vurderes til bestått/ikke bestått.
delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Doktorandene skal bli i stand til å gjøre rede for hvilken rolle ens egen avhandling spiller for disiplinen og fagområdet. Hva betyr teologi/kristendomskunnskap historisk, dogmatisk og praktisk for samfunnet, kirke og skole? Hvorfor er dette egne fagområder og ikke bare en del av humaniora eller samfunns- og rettsvitenskap? Hvordan forholder de forskjellige disiplinene seg til hverandre og de oppgaver de skal løse? Er det en enhet i fagområdet?

Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i drøftinger om teologien som en funksjon i kirken og for kirken, med bidrag fra forskjellige - - kirkesamfunn, inklusive østlig ortodoksi og vestlig katolisisme
- innsikt i teologien som en økumenisk vitenskap og i et globalt perspektiv
- innsikt i drøftinger om pluralisme i fagområdene teologi og kristendomskunnskap
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid

Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i drøftinger om teologien som akademisk og kirkelig vitenskap
- innsikt i spørsmålet om aktualitet/relevans for de to fagområdene teologi og kristendomskunnskap og de forskjellige disiplinenes samvirke for å løse aktuelle problemstillinger
- innsikt til å gjøre rede for nivåforskjellene, men også de nødvendige sammenhengene, mellom vitenskapsfaget/forskningsfaget, det problembaserte studiefaget og undervisningsfaget
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Tracy, David, *Blessed rage for order : the new pluralism in theology* Chicago: University of Chicago Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-226-81129-8
- Zizioulas, John, *Being as communion : studies in personhood and the Church* [London]: Darton, Longman and Todd, 2004, ISBN/ISSN: 0-232-52531-5

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Pannenberg, Wolfhart, "Del 2: Theology as science" i:/in:/from: *Theology and the philosophy of science* London: Darton, Longman & Todd, 1976, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-232-51290-6/0-664-21337-5

Eller:/Or:
- Prenter, Regin, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirken og theologien : theologisk encyklopædi - et forsøg* [Sabro]: Udvalget for Konvent for Kirke og Theologi, 1987, s./p. 11-104, ISBN/ISSN: 87-89041-04-6

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Austad, Torleiv, *Teologi i kirkens rom : Menighetsfakultetet som kirkelig og luthersk fakultet* Oslo: Luther, 2001, ISBN/ISSN: 82-531-4420-2
- Henriksen, Jan-Olav, *Teologi i dag : samvittighet og selvkritikk* Bergen: Fagbokforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9
- Oftestad, Bernt T., *Historie, tro og forståelse : kirkehistorieforskningen som vitenskapelig og kirkelig funksjon* Oslo: Universitetsforlaget, 1973, ISBN/ISSN: 82-00-08967-3

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Jeanrond, Werner G., *Theological hermeneutics : development and significance* London: SCM Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-334-01624-x

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Green, Garrett, *Theology, hermeneutics, and imagination : the crisis of interpretation at the end of modernity* Cambridge: Cambridge University Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-521-65048-8
- Thiselton, Anthony C., "Særlig kap. 1-2 og 9-10" i:/in:/from: *New horizons in hermeneutics : the theory and practice of transforming biblical reading* London: HarperCollins, 1992, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-551-02448-8/0-310-51590-4/0-310-21762-8